

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

LIBRARY OF THE
LELAND STANFORD JUNIOR ESTATE

— 1891 —

872.3J
R612

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS I
AVLVLARIAM CONTINENS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXI

T. MACCI PLAVTI

A V L V L A R I A

RECENSUIT

GEORGIVS GOETZ

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

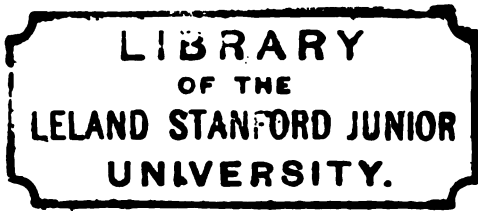
TOMI II FASCICVLVS I

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCLXXXI

+ 4221.

LVDOLFO · STEPHANI

MEMORIAM · BIENNII · PETROPOLI · PERACTI

GRATISSIMO · ANIMO · RECOLENS

D · D

GEORGIVS GOETZ

PRAEFATIO

Aulularia fabula ab ipsis Romanis multum lectitata, a recentioribus saepe laudata nec ab imitatorum ullo superata cui Graecorum poetarum debeat nondum exploratum est. Quodsi Franckenus e notissimis illis quae sunt de cocis Athenaei verbis profectus (XIV 658 F) de Posidippo cogitat, abutitur fabulae ipsius v. 309 sq. Nec felicius Ussingius quaestionem tractavit qui Menandrum auctorem sibi detexisse visus est: nempe Choricii verba quibus ille utitur¹⁾ (Cf. Add. p. 587) ad Dyscolum Menandri spectare, Dyscolum autem Euclionem non esse, licet aptissime eiusdem fabulae fragm. 9 cum v. 91 sqq. comparentur, veri haud dissimile esse arbitror. Omnino his similitudinibus cavendum est ne nimium tribuamus: sic enim facile tibi persuaderes fragm. inc. LVII Menandri ad Asin. v. 87 spectare, nisi prologus hanc coniecturam refelleret. Neque firmior est alia Franckenii suspicio Graece vocatam esse fabulam *Φιλάργυρον* vel *Θησαυρόν*: eodem mehercule iure de *Ἰδρία* cogitabis (cf. Menandri fragm. p. 208 vol. IV fr. com.), quando *ἐν ὑδρίαῖς ἔκειντο οἱ θησαυροί* teste schol. Aristoph. Av. 603: quamquam huic coniecturae non plus ponderis tribuo quam Franckenianis. Quod denique contaminatam fabulam iudicavit Wagnerus

1) Cf. Charles Graux, *Revue de philol.* a. 1877 p. 228: (mimi sunt verba) *ἡ καὶ τῶν Μενάνδρῳ πεποιημένων προσώπων Μοσχίων μὲν ἡμᾶς παρεσκεύασε παρθένους βιάζεσθαι, Χαιρέστρατος δὲ Ψαλτρίας ἔφαν, Κνήμων δὲ δυσκόλους ἐποίησεν εἶναι, Σμικρῆνης δὲ φιλαργύρους ὁ δεδιώς μὴ τι τῶν ἐνδον ὁ καπνὸς οἴχοιτο φέρων.*

2) *Οὐ πῦρ γὰρ αἰτῶν οὐδὲ λοπάδ' αἰτούμενος.*

(cf. eius diss. de Aul. p. 26) argumentis usus est certe infirmissimis.¹⁾ Contra quin retractata fabula sit non dubito, qua in quaestione a v. 363—370 proficiscor.

Libris si fidem habemus — nec video cur temere negemus — Pythodici²⁾ haec verba sunt, quem Saracenus simpliciter servum esse Megadori adfirmat, Schmiederus sagacius atriensem vocat: hos qui sequuntur faciunt intellegendo ut nil intellegant — nisi forte dormitantem vel mente captum haec Plautum scripsisse statuunt. Quos contra ut rectissime Ussingius monuit, neminem explicuisse qua de causa nova inferretur persona cuius nulla usquam alia fieret mentio, ita ne ipse quidem quid rei esset perspexit veraque cum falsis miro modo miscuit. Recte miratur cur Pythodico tribuantur quae ad Strobilum spectare videantur: quod tamen Pythodici nomen removit nec recte fecit. Namque si statuimus ex Euclionis domo eum exire — quod dissuadet v. 362 — dicere debuit: 'ego intervisam quid faciant nostri coqui'; post v. 362 eum in platea remansisse qui putant illud 'curate' non intellegent: ex Megadori denique aedibus qui progredientem faciunt vel maiores turbas excitant. Adde quod in his verbis idem commemoratur quod paucis tangit Anthrax v. 405: nec minimum argumentum ducō, quod sic nemo intellegit unde mira illa scaenae superscriptio nata sit. Praeter hanc difficultatem Aulularia alia laborat dudum perspecta nec dum extricata quae in duplici Strobili et Megadoro et Lyconidi servientis persona est. Diu est ex quo ad retractationem hanc rem spectare mihi videbar intellexisse³⁾, quam suspicionem eis quae modo dixi egregie confirmari censeo: quod tamen Lyconidis servi nomen sollicitavi eis quae attuli refutatur. Immo priorem partem retractatam nunc dixerim. Ut enim in Stichi prima scaena utraque recensio conflata est, id quod vel nomina diversa testantur, ita idem hoc loco

1) Cf. quae disputavi Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 311 sq.

2) Pythodicum servum vocant *FZ*, Fitodicum *BJ*. Erant qui Pithodicum praeferrent vel Philonicum vel Philodicum; Philositum maluit Gertzius, Alfitodicum Ussingius. Probabilior mihi Pythodicus scriptura visa est: sed rem incertam esse concedo.

3) Cf. Acta Soc. phil. Lips. vol. VI p. 312.

factum esse statuo. Ex prioris recensiois particula sive relicta sive postea addita intellegimus eundem qui Strobilus appellatur in altera recensione Pythodicum appellatum fuisse. Quamquam fatendum est consilii rationem qua retractator usus sit non satis apparere: quod non magis fit in Stichi retractatione.

Aperta retractationis vestigia prae se ferre censeo tertii actus scaenam quintam: cf. quae dixi ad v. 507. Nec desunt alia. Velut quod Franckenus v. 485—488 damnavit quamvis non omni ex parte verum viderit, turbas tamen loci optime perspexit, siquidem v. 489 cum 484 bene cohaeret: debuit cum his v. 482 sq. coniungere similiter procusos nec illorum dissimiles eosque retractationi vindicare. Idem iudico de v. 468 sqq. ubi non solum v. 472, verum etiam qui praecedunt duo, ex alia recensione repetiverim. De ceteris vide quae adnotata sunt.¹⁾

Codicis veteris (B) usus sum collationibus Ritschelii et Lorenzii (Progr. Berol. anni 1872), imprimis autem apographo ab Augusto Mau accuratissime confecto. In paucis quibusdam quae varie notata sunt — plerumque nullius ea sunt momenti — apographum sequendum esse putavi. Codicis Ursiniani (D) mihi praesto fuit praeter collationes Ritscheliam et Lorenzianam eiusdem Augusti Mau apographum. Codicem Ambrosianum (E) cuius media pars deficit bis accurate contulit Gustavus Loewe. Codicem denique Britannicum (J) religiose descripsit Hermannus Mueller-Struebing, cuius apographum diligenter contuli cum collatione Wagneriana. Codicis autem Lipsiensis et editionis principis scripturas multo rarius adnotavi quam in prioribus fabulis factum est.

De personarum notis pauca hoc loco monenda sunt praeter ea quae in adnotatione sunt exposita. Codicis Britannici pepercit ignis his initiis (cf. praef. Asin. p. XVI): Arg. 1 et 2: prol. 1—13; v. 54—94; 138—184; 226—267;

1) De retractatione iam veteres cogitasse discimus ex Plinii verbis ad v. 400 allatis.

308—349; 389—427; 468—506; 545—585; 625—664; 703—739; 781—821. In his igitur solis personarum notae quae initiis versuum praemittuntur servatae sunt, in ceteris dispici nihil potuit, id quod non adnotavi. Codicis Ambrosiani notas notatas non habui, in quo illud observandum personarum compendia inde ab actus quarti scaena tertia manum recentiorem addidisse omnia. De ceteris compendiis — litteras maiusculas vel minusculas respicere operae pretium non esse putavi — haec teneto:

Notantur personae ita: I 1] Euclio (BD), Eucl (J); Staphila, Staphil, Staph. I 2] Euclio, Eucli, Euē; Staphila Staphil, Staph, Staph, Staḗ.

II 1] Eunomia, Eunoñ, Eunō, Euñ, Eun; Megadorus, Megador', Megad, Megd, Meḡ, Meg. II 2] Euclio, Eucl, Eūc, Euc; Megadorus, Megador', Megad, Megarus (199, 203 B), Meḡ, Meg. II 3] Euclio, Staphila, Staphil, Staph. II 4] Strobilus, Strobil', Strobil, Strob, Strō, Stro, Stř. Anthrax] Cocus, Coc'; Congrio] Congrio, Gongrio (322 B), ēgrio, congē. (In D desunt personarum notae inde a v. 322 et initiis et mediis versibus, ubi lineola — indicantur; soli v. 371 *Euclio* praemittitur). II 5] Strobilus, Strobil', Strō, Stro; Anthrax] Cocus, Coc'; Congrio] Gongrio, Congrī, Coc (349 s. v. B). II 6] Strobilus, Strobo, Strō, Stro; Staphila, Staph. Congrio] Cocus, Coc'. II 8] Congrio] Coc'; Euclio, Eucl; versui 398 Coc' praem. J.

V. 406 Coc. praem. BJ. III 2] personarum notas ab hac inde scaena usque ad IV 2 scripsit B², non rubricator. Eucl, Senex (J), Señ. (J); Congrio] Cong et Coñ J, Cocus et Coc' B². III 3] Eucl; Coc' (B²). III 5] Meḡ; Eucl. III 6] Eucl, Eucl; Meḡ, Meg.

IV 2] Euclio, Strobil'. IV 4] Eucl, Eucl; Strob, Strob, Stř, Str. IV 6] v. 1 praem. B Senex; v. 11 Serū B. IV 7] Liconid, Licon, Ličo, Lič; Eunomia, Fedria. IV 9] Euclio; Liconides, Lič. IV 10] Euclio, Eucli, Eucl; Liconid, Licod, Licoñ, Licō, Lič.

V 1] Seř, Strob, Strob, Stř; Liconid, Licoñ, Licō, Lič.

Descriptionis varietas codicum BDEJ (quae in adnotatione dixi, hoc loco mitto) haec est: 87 et 88 coniungit J,

154 et 155, 266 et 267 B — 288. *Non istuc* — *Cuius ducit J* — 343. *Suppellex* — *Quod te* — *Dicant BDJ* — 500. *in duo dispescunt BDJ* (*Enim — Purpuram*) — 507. *in duo disp. BDJ* (*Sed hoc — Praequam*) — 519. *Textores — Acs (BDJ)* — 528. *Miles — Censet — Ratio — Etiam* — 539. *in duo disp. BDJ* (*Tamen — Aliquanto*) — 548. *in duo disp. BD* (*Tam — Quam*) — 550. *in duo disp. BD* (*Pol — Meditabar*) — 567. *in duo disp. BD* (*Caedundum — Tum*) — 713. *Perii — Tene — Equidem — Nequeo — Oro — Qui — Quis ais — Quid est quod — Em nemo — Heu me — Tantum — Perditissimus — Interra (Namquid EJ)* — 731. *Quis homo — Et misere — Animo* — 775. *Ita adhaeret v. 776 in BDEJ* — 812 et 813 *coniungunt BDEJ* — 824 et 825 *coniungunt BDEJ* — 829. *I redde — Ut huic — Quod modo — Ita loquor — Numquam.*

Editionibus Aululariae praeter eas quae integras xx comoedias complectuntur usus sum hisce: 1) Aulularia plautina. comediarum lepidissima. quae etsi alias incompleta. a Codro Urceo tamen est perfecta. cum familiari explanatione. Albi-burgi, Viridimontanus 1509. — 2) Aulularia edidit F. Goeller. Colon. ad Rhen. 1825. — 3) Aulularia edidit E. J. Richter. Norimbergae 1833. — 4) Aulularia ed. A. Ag. Deenik. Lugduni Batavorum 1835. — 5) Aulularia ed. J. Hildyard. Cantabrigiae 1839. — 6) Aulularia ed. Th. Vallauri. Augustae Taurinorum 1853. — 7) Aulularia ed. Guil. Wagner. Catabrigiae 1866. — 8) Aulularia ed. Benoist. Parisiis 1874. — 9) Aulularia ed. Guil. Wagner. Catabrigiae 1876. — 10) Aulularia ed. C. M. Francken. Groningae 1877. Ex quibus editionibus optima est Wagneri, eam dico quae anno 1876 in lucem emissa est: nam prior licet a multis laudata pauciora quae iure laudentur profert, quae vituperentur multa. De reliquis quibus usus sum subsidiis saepius iam dictum est.¹⁾

V. 313. Glossam quam huc rettulit Loewius Prodr. p. 259 idem mihi rescripsit redire ad Fulgentium: Philoxeni glossam non necessario huc spectare.

In testim. v. 400 allato Loewius nunc *patella*, non *pugella*

1) Harii scripturas Hildyardo debeo.

scribit; simul monet *Arteptam* ex Juvenalis V 72 depromptum esse posse.

V. 511. murebatharii scripturam intactam reliqui pro qua Lambinus murebatharii coniecit: Z myrobrecharii exhibet: quod quamvis intellegi possit, tamen non recte ex titulis defenderunt lexicographi et editores. Nam quod apud Reinesium (11, 82), Sponium (225) alios quidam myrobrecharius commemoratur, sciendum est Ligorii beneficio deberi. Eundem Ligorium eodem myrobrechario alios quoque titulos exornasse Eugenius Bormann ad me scripsit et conferri iussit VI 5, 151*; VI, 5, 1461*; VI, 5, 1478*; VI, 5, 1789* ex ea corporis parte quae nondum edita est. Eidem Ligorio debetur titulus Reinesii 11, 83 (= Corp. VI, 5, 1190*), quem Romae vidit Maffei (Mus. Ver. 273, 4): quo in titulo exstat manuelarius patagiarius (cf. v. 509 et 511) et simul violarius (cf. v. 510). Quos titulos falsos esse cum statim suspicatus essem, suspicionem Bormannus per litteras confirmavit. De titulo sepulchrali, quem ad v. 41 attuli, quid iudicem nescio, cum subsidia me deficient.

Actuum descriptio — retinui enim vulgatam — quem admodum probabiliter instituatur saepius quaesitum est¹⁾: quam quaestionem nemo expediet nisi illa adscita quae est de exitu fabulae deperdito. Nam quod Wagnerus et Spengelius praeter quarti actus exitum quintum actum totum intercidisse statuunt, refelli posse videntur. Extrema enim quae servata est scaena cum hanc habeat superscriptionem: STROBILVS SERVVS LICONIDES ADOLESCENS EVCLIO SENEX, Euclio confabulationis fit particeps: cui rei cur fidem denegemus Wagnerus nullam rationem attulit. Hoc vero si statuimus, integrum actum vel adeo plura periisse veri est dissimillimum: immo si praeter scaenae exitum alia tempore absumpta sunt — id quod mihi quidem est probabile — praeter unam vel duas scaenas non ita longas non video quid intercidere potuerit. Unde elucet extremi actus partem esse superstitem. Quae cum ita sint, Koepkii dis-

1) Wolffius, de act. ap. Pl. et Ter. Gubenae 1814. Idem Proleg. ad Anl. (Numburgi 1836) p. 28. Wagnerus de Anl. p. 6. A. Spengel, Die Akteinteilung der Kom. des Plautus (Muenchen 1877) p. 49.

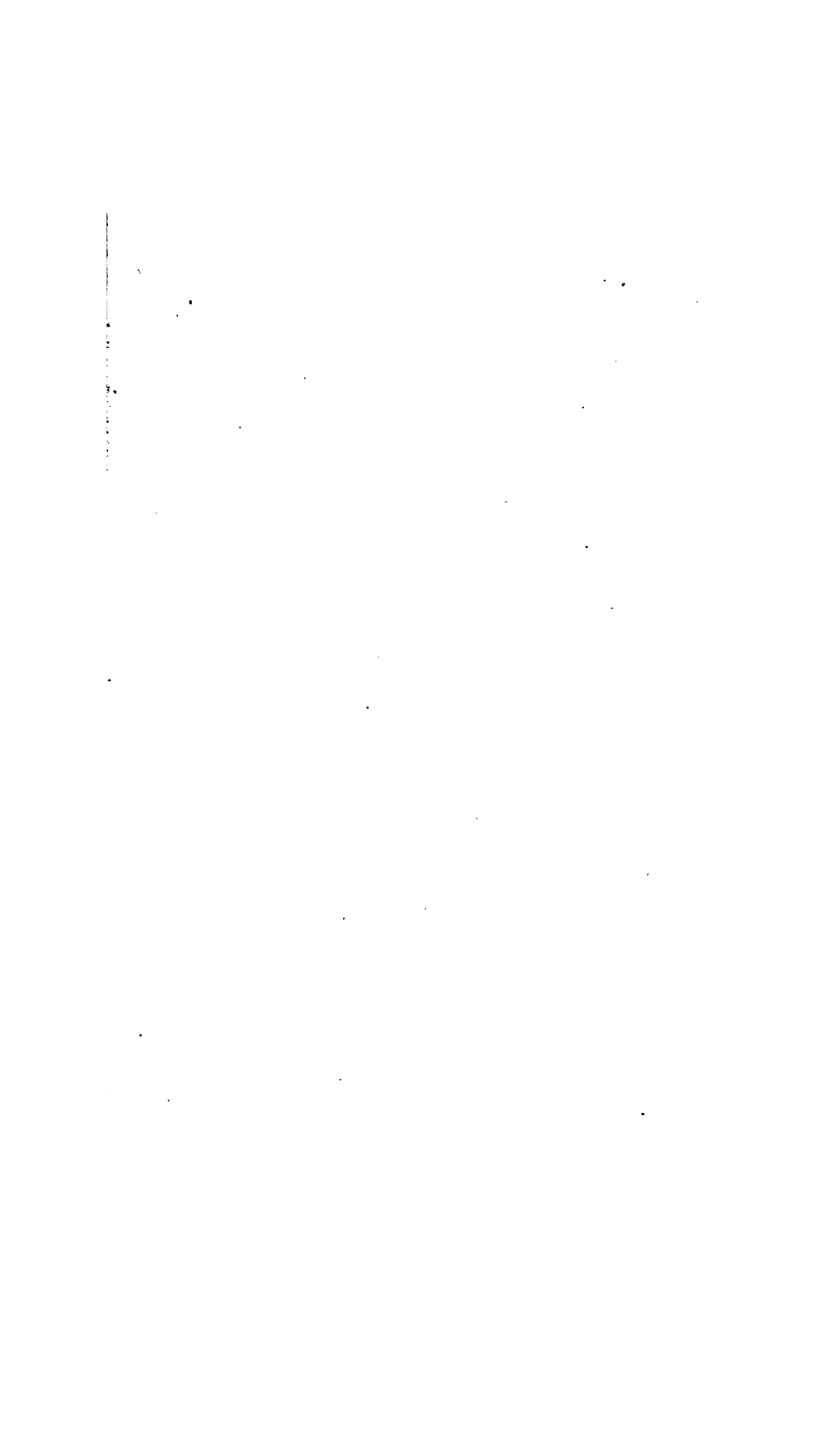
tributio (I: I, 1—2; II: II, 1—3; III: II, 4—III, 6; IV: IV, 1—6; V: IV, 7—fin.) omnibus praeferenda videtur. Quam contra quod Wagnerus monet iusto longiorem quintum actum esse, argumenti vim id nullam habere censeo. Quamquam concedo ad certas rationes totam hanc quaestionem quae est de actibus describendis nondum esse revocatam.

Praeterea addenda esse vidi haec: Phaedram appellavi duce Ussingio puellam, quae Phaedria est in libris: Phaedria enim cum alibi viri nomen sit libris quam rationi diffidere malui. — Quod, v. 69 et 307 hiatum non removi id nolim ita intellegi quasi nunc hiatus illos probarem. — V. 145 quod proposui in adnotatione *advenio*, Wagnerus¹ p. 77 praef. occupavit. — V. 111—112 in suspicionem vocat Loewius. — V. 40 Schoellius hoc proponit: exeundum hercle hinc est tibi foras. — Idem v. 44: Nam quia me causa. — V. 207 Loewius verba 'salvomst . . . perit' glossema esse putat, Schoellius nunc in *saluum* quaerit *aula*. — V. 432 *ego autem* Schoellius; — V. 539 *quanto* idem; — V. 545 *Immo est et erit et ita di f. u. s.* idem; — V. 594 *Non quo incumbat ultro impellere* idem; — V. 660 *Cave sis reuenias* Brixius Nov. Ann. vol. 125 (a. 1881) p. 57; — V. 723 *Perditissimus sum omnium ego* Sonnenburg, Exercit. gramm. Bonnæ a. 1881 ed. p. 26; — fragm. 5 *nunc hallec* Schoellius.

Scripsi Ienae m. Septembri 1881.

G. G.

T · MACCI · PLAVTI
A V L V L A R I A

ARGVMENTVM I

Senéx auarus uíx sibi credens Eúclio
 Domí suae defóssam multis eúm opibus
 Aulam ínuenit rursúmque penitus cónditam
 Exsánguis amens séruat. eius fíliam
 Lycónides uitiárat. intereá senex 5
 Megadórus a soróre suasus dúcere
 Vxórem auari gnátam deposcít sibi.
 Durús senex uix promíttit atque aulaé timens
 Domó sublatam uáriis abstrudít locis.
 Insídias seruos fácit huius Lycónidis 10
 Qui uírginem uitiúrat: atque ipse óbsecrat
 Auónculum Megadórum sibimet cédere
 Vxórem amanti. pér dolum mox Eúclio
 Quom pérdidisset aulam, insperato ínuenit
 Laetúsque natam cónlocat Lycónidi. 15

Arg. I PLAVTI ASINARIA EXPLIČ. PLOG' INAVLVLARIA
 PLAVTI E. PLAVTI ASINARIA EXPLICIT. PLOGV^S INAVLVLA-
 RIA P[J. AVLARIA m. rec. D. INCIPIT PROLOGVS . IN . AV-
 LVLARIA PLAVTI post v. 1 in eadem cum v. 1 linea B 1. enex
 c. spat. DE sibi uix Bóthius crederis E 2. suę BJ. sue E
 multiscum J Dubitarerunt praeter Guyetum Bothius (Domi defossam
 opibus cum multis suae) et Spengelius Plaut. p. 239 (Domi suae
 opibus aureis) et Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 24 (opibus in
 foco), sed ut ipsi suspicionem abicerent cum opibus plurimis
 Parcus 3. rursum que B. rursum que E. rursum quae D
 4. Exanguis BDE 5. Liconides BDEJ uiciarat BDJ
 6. Medagorus D asorore DEJ sua sus BD 8. pro mittit J
 aule B. aule EJ timens E 9. Domū E: corr. E³ obstudit
 D 10. Insidians D seruus BDE liconidis BDE. inter lico
 et nidis spat. J 11. uiciarat BDJ ipse om. EJFZ: add. Angelius
 12. auunculum BEJ. auunculum ex aul eulum D sibi met E
 cedere (ce in ras. m. 1) B. credere J 13. amante J 14. Cum
 BDEJ 15. Lētusque BE collocat EJ liconidi BDEJ

ARGVMENTVM II

Aulám repertam auárus plenam auri Eúclio
 Vi súmma seruat míseris adfectús modis.
 Lycónides istíus uitiat fíliam.
 Volt hanc Megadorus índotatam dúcere
 Lubénsque ut faciat dát coquos cum obsónio. 5
 Auró formidat Eúclio, abstrudít foris.
 Re omni ínspectata cómpressoris séruolus
 Id súrpit: illic Eúclioni rém refert.
 Ab eó donatur aúro, uxore et fílio.

Arg. II PLAVTI AVLVLARIA INCIPIT; ARGVMTV B, sed
 post v. 1 in eadem cum v. 1 linea. PLAVTI AVLVLARIA INCIPIT
 ARGVMENTVM E. ARGVMENTVM IN AVLVLARIA PLAVTI J.
 om. D 1. ulam c. spat. in. D (A add. in marg. m. 1) E auarus
 plenam auri Bothius. auri plenam libri: cf. Ritschellus Op. phil. vol. II
 p. 417 et Luchsius in Studemundi Stud. vol. I p. 27. An Aulám senex
 repértam plenam auri Eúclio? 2. affectus J 3. Liconides libri
 uiciat B D J 4. hant D megodorus E 5. lubensque E
 6. abstridit B D E J fores B D E J. foras Pius 7. Reque Came-
 rarius. Re clam Pylades inspectata Muellerus Pros. Pl. p. 757.
 inspecta libri compressoris B D E J seruulus B D 8. surpit
 (it e corr.) J 9. Abeo J

PERSONAE

LAR FAMILIARIS PROLOGVS
EVCLIO SENEX
STAPHYLA ANVS
EVNOMIA MVLIER
MEGADORVS SENEX
STROBILVS SERVOS
ANTHRAX COCVS
CONGRIO COCVS
PIIRYGLA TIBICINA
ELEVSIYM TIBICINA
PYTHODICVS SERVOS
STROBILVS SERVOS
LYCONIDES ADVLESCENS
PHAEDRA VIRGO

PROLOGVS

LAR FAMILIARIS

Ne quis miretur quí sim, paucis éloquar.
 Ego Lár sum familiáris ex hac fámilia
 Vnde éxeuntem me ádspexistis. hánc domum
 Iam múltos annos ést quom possideo ét colo
 Patrique auoque iam húius qui nunc híc habet. 5
 Sed míhi auos huius óbsecrans concrédidit
 Aurí thensaurum clam ómnis: in medió foco
 Defódit uenerans mé, ut id seruarem sibi.
 Is quóniam moritur, íta auido ingenió fuit,

1. *Donatus in Ter. And. IV 4, 11*: Miror unde sit] Miror ueteres cum unde pro nescio ponebant Plautus: 'Ne quis eloquar' 2. *Priscianus VI 32 (I p. 223, 13 H.)*: Similiter 'Lár Lāris' Plautus: 'Ego sum Lar familiaris' *Probus Cathol. I (p. 15, 6 K.)*: Lar tertiae declinationis est Plautus: 'Ego sum Lar familiaris' *Cf. Querol. p. 6, 1 (ed. Peip.)*, ubi Lar haec dicit: 'Ego sum custos et cultor domus' e. q. s. 3. 4. *Nonius p. 250, 9*: Colere, inhabitare Plautus et in Aulularia: 'Hanc domum colo' 5. *Nonius p. 318, 6*: Habere Plautus Aulularia: 'Patri habet' 9. *Donatus in Ter. Adelph. prol. v. 1*: Postquam pro quoniam, cuius reciprocum quoniam pro postquam. Plautus in Aulularia: 'Quo-

Prologus LAR FAMILIARIS JE, in eadem c. arg. 2 v. 9 linea B: om. D 1. e c. spat. init. E: in marg. n. add. D¹ Nequis J quin J 2. sum lar *Priscianus et Probus* 3. & euntem JFZ: corr. *Hermolaus*. eteuntem (e med. s. r. m. 1) E aspexistis BD. aspexisti EJ 4. est om. D cum libri. ut *Nonius, Goellerus*. posideo J color *Acidalius* 5. Vers. del. *Guyetus* patrique *Aldus*. patri libri cum *Nonio*: an parenti? *Hiatum defendit Lachmannus in Lucr. p. 195* abo codices *Nonii* patri auoque huius *Euclionis* vel patri auoque amicus huius *Muellerus Pros. Pl. p. 512*, hoc cum *Pylade*, pro quo inimicus expectat vel infensus *Lambinus* Suspikor vel ante vel post h. v. quaedam intercidisse 6. Set E mihi (hi s. v.) B. mi DEJ auus BDEJ 7. Auri thensaurum *Camerarius*. Thensaurum auri BDEJ, nisi quod in auri u s. v. D. Thensaurum olim auri *Muellerus Pros. Pl. p. 512*, unde Thensaurum auri olim *Wagnerus* 8. med *Reizius* ut enim *Lambinus* 9. Is qm BD. Is quō J. Is quando (quando ex quoniam ras. E) EFZ: quoniam is *Donatus, Hermolaus*. is quom iam *Lambinus* *Parenthesin pertinere ab ita usque ad*

Numquam indicare id filio uoluit suo: 10
 Inopemque optauit potius eum relinquere
 Quam eum thesaurum conmostraret filio.
 Agri reliquit ei non magnum modum,
 Quo cum labore magno et misere uiueret.
 Vbi is obiit mortem qui mi id aurum credidit, 15
 Coepi obseruare, ecqui maiorem filius
 Mihi honorem haberet quam eius habuisset pater.
 Atque ille uero minus minusque impendio
 Curare minusque me impertire honoribus.
 Item a me contra factumst: nam item obiit diem. 20
 Is ex se hunc reliquit qui hic nunc habitat filium
 Pariter moratum, ut pater auosque huius fuit.

niam is moritur fuit' 15. *Nonius p. 275, 10*: Credere, seruandum commendare. Plautus in *Aulularia*: 'Vbi is credidit' 15. 16. *Nonius p. 359, 32*: Obseruare, celare et intus retegere. Plautus *Aulularia*: 'Vbi obseruare' 16. 17. *Nonius p. 320, 16*: Honor, dilectus, amor. Plautus *Aulularia*: 'Ecqui pater' 18. 19. *Nonius p. 128, 30*: Impendio pro magia. Plautus *Aulularia*: 'Atque honoribus' 21. 22. *Nonius p. 375, 7*: Pariter, similiter Plautus *Aulularia*: 'Is ex se eius fuit' *Servius ad Aen. XI, 592*: Pariter, similiter, uno modo et est anticum. Plautus in *Aulularia*: 'filium pariter moratum' 22. *Servius ad Georg. I 189*: 'Pariter eius fuit'

v. 12 putat *Ussingius* 10. iudicare *J* 12. *Vers. del. Guyetus, Kochius Emend. Pl. p. 5*: item simul cum v. 11 *Lorenzianus Philol. col. 30 (a. 1871) p. 586* thesaurum libri conmostraret *E*. commonstraret *BDJ*. commonstrare *Lambinus* filio ad v. 13 trahit *Hillerus* in *Wagneri diss. de Aul. p. 31* illi scribens: cf. v. 9 13. reliquit *D* illi *Pylades* 14.] misere *J* qui *Langiani* miserere *E* 15. In *J* nil apparuit obit libri *Non.* mihi *BD.* michi *E* quid mihi in aurum libri *Non.* priore loco, unde qui id mihi *Bothius* 16.]em filius *J* ecqui *Gulielmius*. et qui *BDE.* ecquid *FZ.* et quide libri *Non.* ecqui eius *Brugmanus p. 26*: cf. v. 17 filium libri *Non.* 17.]honorem *J* michi *E.* mei *Scaliger* habere libri *Non.* pater *om. Z*: add. *Hermolaus* Honorem haberet mihi quam ante habuisset pater *Brugmanus p. 26*: cf. v. 16 18. impendio *EJ.* impedio libri *Non.* 19.]minusque *J* impertire *BEJ, Nonius.* impartire *Z* 20.]me *J* ame *E* factum est *BDEJ* die *BDEJ* *Versum aut spurium aut prorsus corruptum esse dicit Ussingius; scribi posse: is ut obiit diem | Ex se: mihi videntur quaedam intercidissee* 21. Is et se non apparent in *J* His libri *Non.* ex se *del. Guyetus* hiine *D* reliquit *E* nunc *om. libri Non.* 22.]ter *J*

Huic fília unast: éa mihi cotídie
 Aut túre aut uino aut áliqui semper súpplicat:
 Dat míhi coronas. éius honoris grátia 25
 Fecí, thensaurum ut híc reperiret Eúclio,
 Quo illám facilius núptum, si uellét, daret.
 Nam eám compressit dé summo adulescéns loco.
 Is scít adulescens quaé sit, quam comprésserit:
 Illa íllum nescit néque compressam autém pater. 30
 Eam ego hódie faciam ut híc senex de próxumo
 Sibi uxórem poscat. íd ea faciam grátia,
 Quo ille eám facilius dúcat. qui comprésserat.
 Et híc qui poscet eám sibi uxorém senex,
 Is ádulescentis ílius est auónculus, 35
 Qui illám stuprauit nóctu, Cereris uígiliis.
 Sed híc senex iam clámat intus út solet.
 Anúm foras extrúdit, ne sit cónscia.
 Credo aúrum inspicere uólt, ne subruptúm siet.

38. *Hunc v. respexit auctor Queroli p. 40, 17: 'Meus ille credo iam nunc clamabit ut solet'*

moratus posteriore loco *Servius* pariter *J* auusque *BDEJ*,
Servius. atque auus libri *Non.* eius *Nonius et Servius, Wagnerus*
Propter huius suspicatur aliquid intercidisse Luchsius de gen. p. 37
 23. una est libri michi *EJ* cottidie *D* 24.]t thure *J* aliquid
EJ. aliquod *Z.* aliquo *F* 25.]michi *J* michi *E* gracia *J*
 26. thesaurum libri repperiret *DE* 27. *Vers. delet Deenicus: cf.*
Wagneri diss. p. 30 eam *JFZ* dare *D* 28. eam compressit
Bothius. compressit eam libri adolescens *D* 29. Isscit *D*. Iscit *E*.
 Id scit *J* adolescens *DJ* quæ *BDEJ* quam sit (sit *del. m. 1*)
E compresserit libri 30. Illa (a ex u m. 1) *D* neque *J*
 compressam *BDEJ* 31. fatiam *E* de proximo *BE*. depoximo
DJ 32. sibi poscat uxorem *Bothius* idea *J*. id eam *E* fa-
 tiam *E* 33. quod ille/// (a eras. ut vid.) *D* compresserat *BDJ*.
 compresserit *Wagnerus*¹ *V. 34—36 spurios esse putat Langenus*
 'Beiträge' p. 196 34. Etenim *Bothius*. Enim *Acidalius* 35. ado-
 lescentis *J* illiust *Wagner: cf. Ritscheli Op. phil. vol. II p. 686,*
Muellerus Pros. Pl. p. 342, Luchsius de gen. p. 50 auunculus
BDEJ 36. cereris e ceteris *B* 37. hec (i s. e) *B* utsolet *D*
 38. foris (a s. i) *D* nescit *DJ* 39.]do *J* uult *BD*
 subruptum *Purcus*. subreptum *BD*. supreptum *E*. surreptum *J*

ACTVS I

EVCLIO. STAPHYLA

EVCLIO

Exi, inquam, age exi: exeundum tibi hercle hinc ést foras, 40
Circúmspectatrix cum óculis emissíciis.

STAPHYLA

Nam cúr me miseram uérberas?

EVCLIO

Vt mísera sis

Atque út te dignam mála malam aetatem éxigas.

40. 41. *Osbernus p. 342*: Emissicius, a, um, -i. quod cito in diuersis locis emittitur, ut oculus, unde Plautus: 'exeundum emissiciis'

41. *Hunc v. respexit Tertullianus de pallio 3*: 'Chamaeleonti circumspectu emissicii ocelli, immo luminis puncta uertiginant' Circumspectator *Querol. p. 41, 7. Eodem pertinent carminis sepulchralis (Meyeri Anthol. 1455) versus hi*: 'Abite hinc pessimi fures | Quid uostris uoltis cum oculis emissitiis?' *Osbernus p. 196^a*: emissicius: qui saepe emittitur. Plautus: 'circumspectatrix emisiciis' *Glossam attulit Loewius Prodr. p. 259 hanc (Mai VI p. 536^b)*: oculi emissicii: exstantes uel eminentes 42. *Nonius p. 45, 10*: Verberare non solum a uerberibus dictum est, sed a uerbis. Plautus in *Aulularia*: 'Nam cur uerberas'

Actus I Sc. 1 EVCLIO SENEX. STAPHILA ANVS *BJ, et B quidem in eadem cum v. 39 linea.* STAPHILA ANVS. EVCLIO SENEX *E. Spat. habet D* 40. xi cum spat. *DE* age del. *Guyetus* tibi hercle hinc est foras ego, *versum duriusculum dubitanter admittens.* hercle tibi hinc est foras libri. hercle tibi est *Osbernus.* hercle est tibi *Bothius e Langianis.* hercle est foras *Harius* hercle exeundum hinc est tibi *Kochius Nov. annal. vol. 107 (a. 1873) p. 832: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 263* (hinc tibist foras *vel* herclest tibi) 41. Circum spectatrix *EJ* cum om. *J* cum oculis emissiciis circumspectrix *p. 342 Osbernus* 42. *Post nam eras. me B* 43. etatem *B.* etatem *J*

STAPHYLA

Nam quâ me nunc causa éxtrusisti ex aédibus?

EVCLIO

Tibi egó rationem réddam, stimulatorúm seges? 45

Illúc recede ab óstio: illuc sís uide,

Vt incédit. at scin quó modo tibi rés se habet?

Si hercle hódie fustem cépero aut stimulum ín manum,

Testúdineum istum tíbi ego grandibó gradum.

STAPHYLA

Vtinám me diui adáxint ad suspéndium 50

Potiús quidem quam hoc pácto apud te séruiam.

EVCLIO

At út scelesta sóla secum múrmurat.

45. *Nonius* p. 381, 10: Reddere, exponere et dare. Plautus in Aulularia: 'Tibi seges' Cf. 395, 20: Seges est frumenti fructus Plautus Aulularia: 'Tibi seges' id est qua stimuli seri (ita Passeratius: eripi libri) possunt *Servius ad Aen. III* 46: Telorum seges, multitudo. Plautus Aulularia: 'Stimulorum seges' 49. *Nonius* p. 115, 1: Grandire est grandem facere Plautus Aulularia: 'Testudineum gradum'

50. *Nonius* p. 75, 3: Adaxint, adigant. Plautus Aulularia: 'Vtinam suspendium' *Festus Pauli* p. 28, 11: Adaxint: adegerint *Osbernus* p. 27: Augeo componitur adaugeo . . . unde Plautus in Aulularia: 'Vtinam suspendium' cf. p. 49

44. nunc (n s. v.) D Nam me qua causa B, unde causad *Ritscheli* Nov. exc. Pl. p. 72, quod ipse reiecit p. 129. Nam qua me causa *Langiani*. Nam qua nunc causa Z. qua nunc causa me *Pylades et Kampmannus* De 'Ex' p. 9. Nam qua me causa ui *Muellerus* Pros. Pl. p. 481. Nam qua me causa hinc *Geppertus*. Nam me qua nunc causa *Camerarius* ex aedibus B. his exedibus EJ. aedibus D. his aedibus F 45. Tibi enim D. Tibi egon *Wagnerus*, recte ut vid. [rationem B. rationem J 46. Illuc (ras. s. uc) D recede ego. regrede BDE. regredere JE³FZ abhostio EJ De interpungendi ratione cf. praeter alios *Seyffertus* Phil. vol. 27 (a. 1868) p. 432: contrariam (ostio: illuc: sis uide) def. *Gulielmius*, *Goellerus*. ostio: illuc sis: *Wagnerus*¹ uide ut Z et editionum pleraeque 47. Vt cedit *Bothius*: cf. v. 46 at scin quomodo BEJ. atscinquomodo D res ex ses E³ 48. hercle hodie *Studemundus* Stud. vol. 1 p. 289. *Muellerus* Add. ad Pros. Pl. p. 119. hodie (et hercle s. v. m. 2) B. hodie hercle DEJFZ, nisi quod hodie (e male scriptam expunxit et s. v. e add.) hercle D. hercle *Langiani* cpero BDJ inmanum EJ 49. Testudineum ex Testitudinem ut vid. B. Testudinem E. Testodinem J ego tibi vel ego tibi istum *Mahlerus* de pron coll. p. 24 gradibo BDEJ. graudio libri Non. 50. dii *Osbernus* adauxint lib. Nonii. adauxint vel adauxerint *Osbernus*. adassint Z: corr. Pius ad suspendiū (iū ex ū) B. adsuspendium J 51. aput J 52. At om. Z. An F

Oculós hercle ego istos, ínproba, ecfodiám tibi,
 Ne me óbservare póssis, quid rerúm geram.
 Abscéde etiam nunc, étiam nunc.

STAPHYLA

Etiámne?

EVCLIO

Ohe, 55

Istíc adstato. si hércle tu ex istóc loco
 Digitúm transuorsum aut únguem latúm excésseris,
 Aut sí respexis, dónicum ego te iússero,
 Contínuo hercle ego te dédam discipulám cruci.
 Sceléstiozem me hác anu certó scio 60
 Vidísse numquam, nímisque ego hanc metuó male,
 Ne mi éx insidiis uérba imprudentí duit
 Neu persentiscat, aúrum ubist abscónditum:
 Quae in óccipitio quóque habet oculos péssuma.
 Nunc íbo ut uisam, sítne ita aurum ut cóndidi, 65
 Quod mé sollicitat plúrumis miserúm modis.

53. 54. *Nonius p. 360, 5*: Obscruare, curiose et suspiciter (suspicienter *Quicheratus*) circum aspicere. Plautus Aulularia: 'Oculos geram' 58. Donicum hinc *excerpsit gloss. Plaut.*: cf. *Ritscheli* *Opusc. phil. vol. II p. 241*

53. ego tibi *om.* hercle libri *Nonii*. hodie ego *J.* ego *del. Guyetus* improba libri *cum Nonio* ecfodiam *Nonius*. effodiam *BDEJ*
 54. Neme *DJ*. De me *E* 55. etiam nunc alterum *om.* *B*
 Staph. Etiámne? Eucl. Ohe *Bothius*. etiam ohe libri. etiam amplius *Fleckeisenus Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 839* ohe *v. 56 adiungens*. ohe sat est *Kochius eodem loco*. etiam etiam ohe *Seyffertus Ind. phil. vol. IV (a. 1872) p. 392* 56. adstato *Gruterus et Scioppius*. atasto *BD*. at asto *E*. adesto *JFZ* ex Istoc *B*. existoc *J* 57. transuersum *EJ* 58. respexeris *D*. respexeris *EJFZ*: *corr. Aldina* donicum (*s. v. p. donec*) *D*. donec *Z*: *corr. Hermolaus* 60. Scelestiozem (*s. v. hoc secum loquitur*) *BD* certo *Franckenus*. certe libri. Cf. *Langenus p. 23* scio scio (*prius pallido atramento*) *J* 62. Ne mihi *BEJ*. Nemih *D* ex *s. v. J* exinsidiis *D* imprudenti *J* duit (*i. det s. v.*) *D*. diut *E* 63. persentiscat (*i. sentiat s. v.*) *D* nbi est libri 64. Quę *BDEJ* in occipitio (*ti s. v.*) *B*. inoccipitio *J*. in hoccipitio *E* pessima *BDE* 65. intro íbo *Muellerus Pros. Pl. p. 488* sitne *Pylades*. estne *D*. est ne *BEJFZ*. Cf. *Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 195* 66. plurimis *BDEJ* Hoc loco *inscribit Gulielmius vers. Non. p. 98, 20*: at cf. *Wagnerus dissert. p. 12*

STAPHYLA

Noenúm mecastor quíd ego ero dicám meo
 Malaé rei euenísse quamue insániam,
 Queo cónminisci: íta me miseram ad húncc modum
 Decjés die uno saépe extrudit aédibus. 70
 Nescío pol quae illunc hóminem intemperiaé tenent:
 Peruígilat noctes tótas: tum autem intérdius
 Quasi cláudus sutor dómi sedet totós dies.
 Neque iám quo pacto célem erilis fíliae
 Probrúm, propinqua pártitudo quoi áppetit, 75
 Queo cónminisci: néque quicquam meliúst mihi,
 Vt opínor, quam ex me ut únám faciam lítteram
 Longám, meum laqueo cóllum quando obstrínxero.

67. Noenum adfert ex *Aulularia* gloss. *Plaut.*: cf. *Ritschellius Opusc. phil. vol. II p. 242* 75. *Nonius p. 217, 28*: Partitudo et partio feminini. *Plautus Aulularia*: 'Probrum appetit' *Osbernus p. 412*: haec partitudo inde *Plautus in Amphitrione*: 'Proxima partitudo cui competit nequeo conminisci'

67. *Erant (Goellerus, Weisius, alii) qui ab hoc versu novam scaenam incipere statuerent* Noenum *Scioppius Susp. l. V, 17*. Noe num (p non s. v.) *BD*. Noe num *E*. Nec nüm (ecastor) *J*. Nec nunc *FZ*. Non enim *Langiani* me castor *BDE* ero ego *E*. hero ego *JFZ* 68. Malç *B*. Male *DEJ* quam ue *BEJ* 69. comminisci *BDEJ*. comminiscere *Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 839* ille ita me *Muellerus Pros. Pl. p. 683* mīseram me *Camerarius*, unde miseram med proposuit idem *Kochius l. s. s* adhunc (n s. v. *B*) *BDJ* 70. Decies *BDJ*. Deties *E* sepe *BDEJ* edibus *E* 71. quē *BEJ*. quē *D* illunc (s. v. i. illum) *D* intemperie *J*. intemperie *E* 72. Per uigilat *J* noctes *D* inter dius *BE* 73. Post sedet ras. *D* 74. herilis *BDEJ* filiç *EJ* 75. cui *BDEJ*, *Nonius Vide testimonium Osb.* 76. comminisci *BDEJ* melius est *BDEJ* nec mihi quicquam melius est *Brugmanus l. s. s. p. 33* michi *J* 77. oppinor *E* ex s. v. *B* utinam ex uti nam *D*². ut utinam *J*. ut longam *Loewius Anal. Pl. p. 208* fatiam *E* uuam faciam aut litteram *Palmerius*. uuam faciam pensilem (*Guyetus*. uuam faciam linea (*Longa*) *Famianus Strada apud Goellerum p. 129* 78. Vers. delent *Guyetus et Loewius: cf. v. 77* Longam *Scutarius*. Longum *BDEJFZ* meum add. *Camerarius. om. libri* mihi *Lambinus. om. libri Cogitavi de l longum, laqueo e. q. s.: at sic quoque miro modo haec addita languent: cf. Auson. epigr. 128, 10* obstrinxero ex obstrinxero *B*. obstrinxero *E*

EVCLIO. STAPHYLA

EVCLIO

Nunc defaecato dēnum animo egrediór domo,
 Postquám perspexi sálua esse intus ómnia. 80
 Redi nūnciam intro atque intus serua.

STAPHYLA

Quíppini?

Ego intus seruem? an né quis aedes auferat?
 Nam hic ápod nos nihil est áliud quaesti fúribus:
 Ita inániis sunt óppletæ atque aráneis.

EVCLIO

Mirúm quin tua me caúsa faciat Iúppiter 85
 Philíppum regem aut Dáreum, triuénefica.
 Aráneas ego mi illas seruári uolo.
 Paupér sum, fateor, pátiór: quod di dánt fero.

79. *Nonius* p. 454, 22: Defaecata omnia pura et inturbata et sine sordibus possumus dicere ut unum si [ita Quicheratus] sine faecibus. Plautus in Aulularia: 'Nunc domo' 84. *Nonius* p. 483, 14: Quaesti uel quaestuis dictum pro quaestus Plautus Aulularia: 'Nam hic quaesti furibus' 84. *Nonius* p. 123, 18: Inanis pro inanitate. Plautus Aulularia: 'Ita araneis' 88. *Nescio an huc alludat Ovidius Metam. VIII,*

Act. I Sc. 2 EVCLIO SENEX. STAPHILA ANVS *B* in eadem cum v. 78 linea. EVCLIO SENEX STAPHILA ANVS *E*. EVCLIO STAPHILA *J*. om. *D* sine spatio Scaenam cum priore coniunxit Angelius 79. unc c. spat. init. *E* defecato *BDEJ*, *Nonius*. super v. 1. puro *D* egredior *B*. egrediar *D* 80. prospexi *DJ* 81. nunc iam *BDJ*. nuntiam *E* Quippini? *Pareus*: antea cum v. 82 coniungebatur, quod defendit Langenus p. 123 deleto an v. 82. Quippe nil *JE*FZ* 82. Egon Wagnerus¹ intus ex mtus *E* anne quis *J*. an nequis *B*. annequis *D* ae des *D*. edes *E* 83. nichil *EJ* aliud om. *Nonius* questi *BDEJ* furius libri *Nonii* 84. inaniis *Pylades*. inanis libri cum *Nonio* oppletę. *BJ*. opplete *DE* arantes libri *Non*. 85. me *Camerarius*. nunc me libri. nunc *Pylades*: cf. v. 86 fatiat *E* iupiter *D* 86. Nunc Philippum *Muellerus* Add. ad Pros. Pl. p. 85 darięu *D*. dari eum *E*. darium *BJ*. Darium nunc *Muellerus* l. s. s. teruenefica *Harius* Cf. *Fleckeisenus* Nov. Annal. vol. 93 (a. 1866) p. 464 et 536 87. Araneas ex Areneas *E*³ ego mi *Mahlerus* de pron. p. 24. mihi ego *BD*. michi ego *EJ* seruam *J* 88. dii *J*

Abi întro, occlude iánuam: iam ego híc ero.
 Caue quémquam alienum in aedis intromíseris. 90
 Quod quispiam ignem quaérat, extingui uolo,
 Ne causae quid sit quód te quisquam quaéritet.
 Nam si ignis uiuet, tu éxtinguere extémpulo.
 Tum aquam aúfugisse dícto, si quis petet.
 Cultrúm, securim, pístillum, mortárium, 95
 Quae uténda uasa sémper uiciní rogant,
 Furés uenisse atque ábstulisse dícto.
 Profécto in aedis meas me absente néminem
 Volo întromitti. atque étiam hoc praedicó tibi,
 Si Bóna Fortuna uéniat, ne intromíseris. 100

STAPHYLA

Pol ea ípsa credo ne întromittatúr cauet:
 Nam ad aedis nostras núsquam adiit quaquám prope.

623 sq.: 'Paupertatemque fatendo | Effecere leuem nec iniqua mente ferendo' 95. Nonius p. 543, 23: Mortarium in quo teruntur quae soluenda sunt. Plautus in Aulularia: 'Cultrum mortarium'

100. *Mirum ni Cicero Verr. IV 3 § 7 hunc locum respexit:* 'Haec omnia Verres abstulit: nullum inquam horum reliquit neque aliud ullum tamen praeter unum peruetus ligneum, Bonae Fortunae, ut opinor. Eam iste habere domi suae noluit'. Cf. *Querol. p. 42, 11:* 'Ipsam Bonam Fortunam clamantem pulsantemque hodie nemo audiat' *Queroli imitationes in posterum mitto*

89. hoc (i s. o) B 90. inaedis BD. inēdis E. inaedes J
 91. Quod BDE. Quod sisi J. Staph. Quid si E³FZ (nisi quod Quod F)
 quis piā D querat B. querat D. querit EJJZ Eucl. Extingui
 E³FZ 92. Ne (N ex H) BE causę BD. cause EJ qđ sit D
 quispiam Z: corr. Pylades querit BDEJ 93. uiuet B extempulo
 Camerarius. extemplo BDEJJZ 94. siquis BDEJ petat
 Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 58 Nonnulli, in eis Pareus,
 rerba si . . . petet ad r. 95 rettulerunt V. 95. 96 Staphylae dat
 I: item Hermolaus 95.] securim J Cul trum E pistillum B
 aut mortarium Bothius 96.] utenda J Quę BE. Que D
 97. atque J ab stulisse E 98.] ofecto J inaedis BD. inedi-
 bus E. in aedibus JJZ meas me E. mae D. meis me JJZ
 99.] olo J intro mitti J etiam hoc D. hoc etiam JF predico E.
 preco J 100. fortuna D 101. eapse Bothius intro mittatur
 IJJ 102. edis B. edis E. aedes J nūquam D, Gronovius adit
 Bothius ex Lang. quaque, prope Pylades. quāquā prope DEJJZ.
 quāquā ppe ē B, quod aliter interpretatur Lambinus, aliter Lomanus
 Spec. litt. p. 20 et Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 433, aliter
 Usingius prope. | St Wagnerus

EVCLIO

Tace átque abi intro.

STAPHYLA

Táceo atque abeo.

EVCLIO

Occlúde sis

Forés ambobus péssulis. iam ego híc ero.
 Discrúciór animi, quía ab domo abeundúmst mihi. 105
 Nimis hércle inuitus ábeo: sed quid agám scio.
 Nam nóster nostrae quíst magister cúriae
 Diuídere argenti díxit nummos ín uiros:
 Id sí relinquo ac nón peto, omnes ílico
 Me súspicentur, crédo, habere aurúm domi. 110
 Nam uéri simile nón est hominem paúperem
 Pauxíllum parui fácere quin nummúm petat.
 Nam núnc quom celo sédulo omnis, né sciant,
 Omnés uidentur scíre et me benígnius
 Omnés salutant quám salutabánt prius. 115
 Adeúnt, consistunt, cópulantur déteras:

107. 108. *Pseudo-Asconius ad Verr. act. I 8, 22*: Vtrum legiti-
 mos habent omnes tribus diuisiones suos quos Plautus magistros
 curiarum in Aulularia uocat his uerbis: 'Nam in uiros' *e. q. s.*

108. *Nonius p. 43, 7*: Viritim dictum est separatim et per singu-
 los uiros Plautus in Aulularia aliter, sub hac tamen signifi-
 cantia: 'Diuidere in uiros' 116. *Nonius p. 476, 18*:

103. *Cf. 102*] ce *J* Staph. pers. not. in ras. *B* atque *J*
 habeo *E* 104. *Post pessulis lac. in B: item in E octo litt. spat.* ero *D*
 105. *Discrutior E* quia ab domo *BJ*. quia domo *Guyetus*. *Her-*
mannus Nor. Annal. vol. 35 (a. 1842) p. 191. quom ab domo
*Wagnerus*¹: at *cf. Muellerus Pros. Pl. p. 281* abeundum est libri
 michi *J* 106. ab eo *B* sed *JEJFZ* *J*. sed *FZ*. si (siquid *BD*) *BDE*
 st, quid *Barthius*. nec quid *Scaliger* 107. Nam nobis *Guyetus*. Nam
Nestor Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 433 nrę *B*. nrę *D*.
 nostrę *E*. nrę *J* qui est libri curię *BEJ* 108. nummos dicit
Pseudo-Asconius didxit *E* inuiros *E* 109.] si *J* reliquo *E*
 111. ueri simile non est *Pylades. Guyetus*. non est ueri simile
BDEJFZ, nisi quod uerisimile *J* et similis ut *vid. D* ullum
 hominem *Muellerus Pros. Pl. p. 519.* hominem *Spengelius T.*
Macc. Pl. p. 223 112. Pauxillum iungit cum nummum (*gen.*)
Acidalius quin *JE²FZ*. qui *BDE* 113. cum *DEJ*. idem *s. r.*
B² ut vid. celo *EJ* omnes *J* nesciant *BD* 116. Ad eunt
E dexteris (*e post. s. r. m. 1*) *J*

Rogitánt me, ut ualeam, quíd agam, quid rerúm geram.

Nunc quó profectus sum íbo: postideá domum

Me rúrsum quantum pótero tantum récipiam.

 Copulantur, pro copulant, passium pro actiuo (*del. haec tria verba Quicheratus*). Plautus in Aulularia: 'Adeunt dexteras'.
Cf. p. 479, 25, ubi fere eadem exstant

118. postidea *Camerarius*. post idem *BDEJFZ*. post itidem *Palatinorum nonnulli*: cf. *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 433*

119. Merursum *D*. Me rarsum *E*

ACTVS II

EVNOMIA. MEGADORVS

EVNOMIA

Velím te arbitrári med haec uerba, fráter, 120
 Meái fidéi tuáique réi
 Causá facere, ut aéquomst germánam sorórem.
 Quamquam haúd falsa súm nos odiósas habéri:
 Nam múltum loquáces merito ómnes habémur
 Nec mútam profécto repértam ullam esse hódie 125
 Dicúnt mulierem úllo in saecló.
 Verum hóc, frater, únum tamén cogitáto,

Act. II Sc. 1 Metra huius scaenae perdifficilis tractari ut potui: abiectionibus quibus et Studemundus (v. 120. 121. 125. 134: cf. de cant. p. 44, 50, 47) et Seyffertus (v. 120. 126. 131. 133. 134: cf. de bacch. p. 44, 30, 20) usi sunt aequabilitati numerorum ante omnia consulendum esse putavi V. 120—152 tractavit Hermannus Elem. doctr. metr. p. 307 EVNOMIA MVLIER. MEGADORVS SENEX BEJ, et B quidem in eadem cum v. 119 linea: om. spatio relicto D 120. elim c. spat. DE med Guyetus: cf. Ritschellius Nov. exc. Pl. p. 35. me libri hęc BDJ V. 121 coniungitur cum v. 120 in libris Meai fidei tuaique Reizius: cf. Ritschellius Nov. exc. Pl. p. 106 et Lachmannus in Lucr. p. 151: meę fidei tueque B. meae fidei tueque D. meę fidei tueque E. meae fidei tuę J. meae fidei tuaeque FZ rei F, Pius. rei hęc (s. v. t hoc) B. rei haec (s. v. t hoc) D. rei haec t hoc E. rei hoc J. rei hoc uel hoc Z 122. aequum est BDJ. equum est E 123. Quaq J haut E falsa (sa s. v.) B som E nos//// J 124. omnes (s s. v.) J 125. repetam J hodie ex sequentis v. initio huc traxit Reizius. Hodae J, ubi v. 125 et 126 coniuncti sunt 126. Dedi ex libris: cf. r. 125 nullo Ritschellius Nov. exc. Pl. p. 62 insecto BJ. in saeculo DE Mulierem dicunt ullo in saeculo Reizius. Dicunt ullo in saeculo Hermannus

Tibí proxumám me mihíque esse itém te.
 Ita aéquomst quod ín rem esse utríque arbitrémur
 Et míhi te et tibí me consúlere et monére: 130
 Neque óccultum id habéri neque pér metum mussári,
 Quin párticipem páriter ego te ét tu me ut fácias.
 Eo núnc ego secréto forás te huc sedúxi,
 Vtí tuam rem ego técum hic loquerér familiárem.

MEGADORVS

Da mánum mi femina óptuma. 135

EVNOMIA

Vbi eást aut quis east nam óptuma?

MEGADORVS

Tu.

EVNOMIA

Túne ais?

MEGADORVS

Si négas, nego.

128. proximam *BDEJ* me *om. J* michi que *J* esse item *Bentleius. Reizius.* item esse *libri* 129. Ita *Taubmannus.* Vt *libri.* Vnde *Harius* aequum est *J.* equum est *BDE* De utrique *gen. cf. Luchsius de gen. p. 7* 130. michi *J* me *JE*FZ. om. BDE* 131. *Septen. iamb. agnovit Hermannus* occultatum *D* id habere *J.* haberi id *Reizius* per metum *BJ.* metu *Guyetus Cf. de hoc v. dubitationi obnoxio praeter eos quos supra attuli Muellerus Pros. Pl. p. 124* Ne de tali forma cogites: id per metum haberi neque dissuadet certa ratio 132. te ego et tu *Franckenus* ut *del. Lambinus.* ut facias *del. Ussingius* fatias *E* 133. foras te huc *Hermannus, Muellerus Pros. Pl. p. 184, alii.* te huc foras *libri.* ted huc foras *Bothius, Seyffertus de bacch. p. 20* 134. Vti *Seyffertus de bacch. p. 20:* Vt *libri* rēm ego *Hermannus et Christius 'Sitzungsber. der bair. Akad., philol. Cl.' 1871 p. 74* tecum hic ego *Franckenus* loquerer *E* 135—152. Huc usque librorum discriptionem fere secutus sum, id quod a v. 135 usque ad v. 152 rarissime fieri potuit, quorum libri haec praebent initia: Da mihi, Vbi ea est (Quis ea *EJ*), Decet, Alia, Aduorsari, Da mihi, Id quod, Soror more, Salutare, Volo te, Quia mihi, Heia Discriptiones aliorum hac quidem in parte rarius commemorare potui 135—141. Discripsi dimetros *iamb. clausula iamb. adiecta: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 618* 135. Da manum mi *Muellerus Pros. Pl. p. 618.* Da mihi (michi *J*) *libri.* Manum da mihi *idem Muellerus ibidem* femina optuma *Muellerus ibidem.* optuma femina manum *libri.* optuma nescio an fuerit opituma: *cf. C. I. L. I 1016* 136. ea est *libri* aut quis east nam ego, similes locos secutus. Quis ea est nam (Nam *B*) *BDJFZ.* Quis ea *//* est nam *E.* et quis east nam *Wagnerus.* quis ea namst *Franckenus.* nam quis east *Muellerus Pros. Pl. p. 618* 137. Tu ne *E.* Tu me

EVNOMIA

Decet te équidem uera próloqui.

Nam optúma nulla potest éligi:

Alia ália peior, fráter, est.

140

MEGADORVS

Idem ego árbitror,

Néc tibi aduorsári certumst dé re istac umquám, soror.

EVNOMIA

Da óperam, amabó.

MEGADORVS

Tuast: útere atque ípera,

Sí quid uis.

EVNOMIA

Íd quod in rém tuam esse óptimum

Árbitror, te íd monitum aduénto.

145

MEGADORVS

Sorór, more tuó facis.

EVNOMIA

Factým uolo.

MEGADORVS

Quid ést id,

Sorór, quod uenís?

Pius, Hermannus negas (s s. v.) *BJ* 138. decet equidem *J*, *Py-lades*. decet quidem *Ritscheli* *Proleg.* p. 77. d. te quidem *Bothius* 139. *Versus suspectus* nulla eligi potest *Bothius* Nam nulla potis est eligi *Hermannus* egigi (gi exp. et li suprascr.) *D* 141. Idem ego istac arbitror *Muellerus* *Add. ad Pros. Pl.* p. 119 142. Aduorsari (s ex a) *D* certum est libri de re istac *Wagnerus*¹. de istac re libri, nisi quod istac *B* et deistac *D*. me de istac re *Wagnerus*². de istac re me *Muellerus* *Add. ad Pros. Pl.* p. 119. de istac red *Ritscheli* *Nov. exc. Pl.* p. 63 soror quid uis *JFZ*: idem eras. et denuo scriptum *E*: cf. v. 141 V. 143—145 ita disponit *Muellerus* *Add. ad Pros. Pl.* p. 119 (cf. *Pros. Pl.* p. 766): *E*. Da mi óperam amabo | *M*. Tuást. utere útque imperá si quid mé uis | *E*. Íd quod in rém tuam esse árbitror óptimum | *Te* id mónitum aduento Cf. *Seyffertus de bacch.* p. 31 et *Studemundus de cant.* p. 26 143. Da—atque in ras. *D* Da *Hermannus* in exemplari. Da mihi libri Tuastutere *BD*. tu astu tere *E*. tu astute re *J* impera *BDE*. imperasis *JF*: cf. v. 142 et 144 144. Si quid uis om. *JF*: cf. 142 et 143 esse optimum *Hermannus*. optimum esse libri 145. An aduenio? 146. *Anapaestos* discribit *Muellerus* l. s. s. (facta) . factum *Camerarius*. facto *B*. facta *DEJFZ* *Vers. exp. Franckenus* 147. Quod uenis addidi: om. libri Cf. *Muellerus* l. s. s.

EVNOMIA

Quod tibi sempiternum

Salutare sit.

MEGADORVS

Liberis procreandis?

EVNOMIA

Ita di faxint: uolo te uxorem

Domum ducere.

MEGADORVS

Ei occidis.

EVNOMIA

Quid ita?

150

MEGADORVS

Quia mi misero cerebrum excutiant

Tua dicta, soror: lapides loqueris.

EVNOMIA

Heia, hoc face quod te iubet soror.

MEGADORVS

Si libeat faciam.

EVNOMIA

In rem hoc tuamst.

148. sit. Meg. (Meg. om. libri) Liberis procreandis scripsi: ex in. orat. conicit iocose Meg. quod saepe audiverat: neque enim possunt r. Salutare—ducere Eunomia dari cum Heraldo (cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 2, Bothius ad h. v.) neque probabile est verba esse transponenda (Meg. Ita di faxint. Eun. Liberis procreandis e. q. s., ut voluit Lambinus) neque denique cum Franckeno verba Ita di faxint aut cum Bothio Lib. procr. commodè expunguntur V. 149—152 anapaestos esse intell. Weisius, Brizius, Wagnerus, ex parte iam Bothius 149. Eun. quae dedi (Ita—faxint) libri Meg. attribuunt Ita—faxint in ras. E Eun. Volo libri 150. Ei libri, non heia occidis Weisius. Brizius Nor. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 70. occidi libri 151. mihi BDE. michi J excutiant B 152. lapidis loque[J V. 153—160 proprio esse metro compositos vidit Reizius: cf. Hermannus de metr. p. 170, Ritschellius Opusc. phil. vol. II p. 199, Studemundus de cant. p. 27: errat Hermannus Elem. d. m. p. 454. Alios esse interpositos versus nec Studemundo de cant. p. 44 (cf. 'Festgruss' p. 53) neque Muellero Pros. Pl. p. 390 et Add. p. 119 neque Fleckeiseno Nor. Annal. vol. 95 (a. 1867) p. 631 neque Wagnero aut Franckeno facile concesserim. Verba ex parte misere corrupta 153. Heia (a s. r.) D. Eia J te del. Reizius iubeat EJ fatiam E Cf. Fleckeisenus l. s. s. 154. hoc tuam est libri, nisi quod hoc ex ob E³ ut prius quidem quam ducam emoriar Hermannus. ut quidem emoriar priusquam ducam

MEGADORVS

Vt quídem prius quam dúcam emoriar.

Sed * * * * si his légibus quam dáre uis, ducam: 155

Quae crás ueniat, peréndie forás feratur.

His légibus cedo, núptias, sorór, adorna.

EVNOMIA

Cum máxuma possúm tibi, fratér, dare dote:

Sed est grándior: nam múlteris est aétas media.

Eam sí iubes, fratér, tibi me póscere, poscam. 160

MEGADORVS

Núm non uis me intérrigare te?

EVNOMIA

Ímmo si quid uís, roga.

MEGADORVS

Póst mediam aetatém qui media dúcit uxorém domum,

156. *Osbornus* p. 160: Perendie unde *Plautus*: 'Quae cras ueniet soror' 162—161. *Festus* p. 238: Postumus cognominatur post patris mortem natus. *Plautus* in *Aulularia*: 'Post Postumus'

duplici mendo libri: versus nondum sanatus vix poterit facili medela restitui 155. *Om. DEJFZ* errore (ducam) ut puto *Versus lacer est: aut deficit initium aut post* Sed nonnulla interciderunt si his legibus ego. his legibus si libri *Versum glossema esse v. 157* putat *Bothius*, nil praeter Sed esse sanum, reliqua glossemi cessisse *Franckenus* Cf. *Studemundus de cant.* p. 44 156. Quae BDEJ trans J p ante perendie del. E³ foras feratur *Reizius*. foras feratur soror libri. foras efferetur soror *Osbornus*. foras efferatur *Muellerus* *Add.* p. 119. foras, soror, feratur *Bothius*. *Versus 157 initio adnectunt soror Muellerus l. s. s., Franckenus* 157. Cf. v. 156 legibus *Ussingius*. legibus quam dare uis libri. legibus si quam uis *Bothius* cedo B soror, adorna scripsi soror ex v. 156 recipiens. adorna BEJFZ. adhorna D Cf. *Fleckeisenus l. s. s. p. 631* 158. Cum *Gruterus*. *Brizius ad Capt. v. 199*. Quam libri. Quom *Loewius Anal. Pl. p. 212* maxima BD. maximam EJ tibi dare frater D. tibi dare frater EJ. dare tibi frater F dotem E. doce J 159. Cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 390 et Fleckeisenus Nov. Ann. vol. 95 (a. 1867) p. 632*, qui nil esse genuinum suspicatur praeter haec: sed aetas mediat mulieris es *Bothius* grandior: nam ego. grandior natu libri mulieris est aetas media *Bothius*. media ē mulieris aetas (etas E) libri 160. si iubes me poscere, frater, tibi poscam *Mahlerus de pron. p. 29 cum Fleckeiseno l. s. s. p. 632* 161. Num nonuis D. Num neuis *Harius: cf. Ritscheli Opusc. phil. vol. II p. 249*. Noenum uis *Scaliger* 162. etatem BE mediam JE³FZ, *Festus* domum (o ex a) D

Si eám senex anúm praegnantem fórtuito fécerit,
 Quíd dubitas, quin síť paratum nómen puero Póstumus?
 Núnc ego istum, sorór, laborem démam et deminuám tibi. 165
 Égo uirtute deum ét maiorum nóstrum diues súm satis.
 Ístas magnas fáctiones, ánimos, dotes dápsiles,
 Clámores, impéria, eburna uéhicla, pallas, púrpuram,
 Níl moror quae in séruitutem súmptibus redigúnt uiros.

EVNOMIA

Díc mihi, quaeso, quís east quam uis dúcere uxorem?

MEGADORVS

Éloquar. 170

Nóuisti hunc senem Eúclionem ex próxumo paupérculum?

164. *Osbernus* p. 267: Humus componitur hic posthumus unde Plautus in Aularia: 'Quid posthumus' 165. *Nonius* p. 278, 17: Degere est etiam minuere. Plautus in Aulularia: 'Nunc tibi' 167. *Nonius* p. 304, 23: Factio significat opulentiam, abundantiam et nobilitatem Plautus in Aulularia: 'Istas dapsiles' 170. *Priscianus Instit. XIII, 13* (II p. 8, 21 II): 'Quis' etiam communis esse generis putauerunt uetustissimi Plautus in Aulularia: 'Dic uxorem' *Schol. Pers. III, 89*: Sodes, id est sodalis, aut antiquae affectationis est adeo ut soluto eo quidam usi sint ut Plautus, qui per solutionem sic ait: 'Dic mihi uxorem'

163. senex (x ex m m. 3) E pregnantem BDEJ fortuito DEJFZ, *Festus*. fortuito B, quod multis probatur fecerit (it ex at m. 3) E 164. quid sit (d exp. et n s. v.) B his nomen pueris *Festus* puero nomen Osbernus posthumus Osbernus. postumae *Festi* cod.: postumi *Ursinus*: probat *Lambinus* 165. degam E³FZ ex *Nonio* diminuam JE³ 166. Redit hic v. *Capt. II 2, 74*, ubi ferri cum non posse docuit *Ritschellius Opusc. phil. II p. 283* nostrum (ut in *Capt.*) *Gruterus. Bentleius*. nostrorum libri De dis cogitavit ante *Muellerum Pros. Pl. p. 308 Gruterus* 167. animos om. *Nonius* dapsilas *Nonius* 168. imperia,//// (erasu e) B eburna *Guyetus*. eburata BDEJFZ uehicula (ante ue ras. B) BDE: om. J eburata uehicla imperia *Goellerus* purpuram (m ex s) D 169. Nihil BD. nichil EJ que BEJ. que D inseruitutē JE³FZ. inseruitutē B. in seruitutum DE sumptibus om. Z: add. Pius rediguntur BDE (in E ur eras.) 170. *Pers. add. Pius*: om. libri michi J queso BDE. queso J. si audes *Iriscianus. schol. Persii*: def. *Vossius de anal. IV, 28*. sodes *Bothius* quis] quae *schol. Pers.* ea est libri cum *Persii scholiasta et Prisciano* quāuis ex quibus D ducere uis *schol. Persii Eun. pers. inserunt libri: corr. Pius* 171. Nouisti *Camerarius*. Nouistin libri, nisi quod No uistin D. nostin *Pal. VI. neque hunc neque senem tollere audeo* ex proximo BDE. exproximo J

EVNOMIA

Nóui hominem haud malúm mécastor.

MEGADORVS

Éius cupio fíliam

Vírginem mihi désponderi: uérba ne faciás, soror.

Scío quid dicturá 's: hanc esse paúperem: haec paupér placet.

EVNOMIA

Dí bene uortant.

MEGADORVS

Ídem ego spero.

EVNOMIA

Númquid me aliud uís?

MEGADORVS

Vale. 175

EVNOMIA

Ét tu, frater.

MEGADORVS

Égo conueniam iam Eúclionem, sí domist.

Séd eccum uideo: néscio unde sése hòmo recipít domum.

EVCLIO. MEGADORVS

EVCLIO

Praésagibat mi ánimus frustra me íre, quom exhibám domo.

Ítaque abibam inuítus: nam neque quisquam curiálum

178. *Cicero de divin. I 31, 65*: Neque enim illud uerbum (*i. e.* praesagire) temere consuetudo adprobauisset, si ea res nulla esset omnino 'Praesagibat.....domo'

172. *Megadori pers. praef. libri: corr. Pius* haut *E* me castor libri, nisi quod /////e castor *B* Ante *Eius pers. spat. BD. om. EJZ: corr. Pius* 173. fatias *E* 174. dictura es libri, nisi quod ductura es *J* hec *E*. hec *J* placere *J* 175. Dii *J* uertant *BE*. ueriant *D* Id ē *E* Numquid me aliud *ego*. Quid (quod *EJ*) me nunc quid libri. Numquid nunc me *Muellerus Pros. Pl. p. 546 inter alia*. Quid? me numquid uis *Scioppius* 176. conueniam iam *Guyetus*. conueniam libri. conuenero *inter alia Muellerus Pros. Pl. p. 546* domi est libri 177. uideo *add. Klettius Exerc. Ter. p. 21: om. libri* se se *E* nunc homo *Pylades*. tam propere *Wagnerus!*. curriculo *Muellerus Pros. Pl. p. 546*

Act. II sc. 2 EVCLIO. MEGADORVS SENES DVO. (II · *E*) *BEJ: om. spat. relicto D* 178. ruesagibat *c. spat. D*. resagibat *c. spat. E*. praesagibat *J* mihi *BD*. michi *EJ. om. Cicero* cum libri exhibam *ex* exigebam *ut vid. B*. exirem *Cicero* 179. quisq. *D*

Vénit neque magíster quem diuidere argentum opórtuit. 180
Núnc domum propéráre propéro: nam égomet sum hic, animús
domist.

MEGADORVS

Sáluos atque fórtunatus, Eúclio, sempér sies.

EVCLIO

Dí te ament, Megadóre.

MEGADORVS

Quid tu? récten atque ut uís uales?

EVCLIO

Nón temerariúmst, ubi diues blánde appellat paúperem.
Iam illic homo aurum scít me habere, eo mé salutat blándius. 185

MEGADORVS

Áin tu te ualére?

EVCLIO

Pol ego haud pérbene a pecúnia.

MEGADORVS

Pól sist animus aéquos tibi, sat hábes, qui bene uitám colas.

EVCLIO

Ánus hercle huic indícium fecit de aúro: perspicué palamst.
Quoí ego iam linguám praecidam atque óculos effodiám domi.

MEGADORVS

Quíd tu solus técum loquere?

EVCLIO

Meám pauperiem cónqueror. 190

181. properare ex properabo D. properabo propere *Frankenus*
ego met *EJ* domi est libri 182. Saluus *BDEJ* 183. Dii
J Inter te et ament maius spat. *B* Quin *J* recten ex retten
ras. B ut om. *D* 184. temerarium est libri 185. illic *J*
Ante iam pers. nom. eras. *B* Nam *Geppertus Trinummi*
v. 185² scit me *Bothius*. me scit (ex me sciet *J*) libri 186. Ain
(in m. 3 in 3 litt. spat.) *E* tute *B* haut *E* perbene a pecunia
Guyetus. apecunia perbene *BDJFZ*. apecunia perbene *E* 187. si
est libri aequus *BDJ*. equus *E* tibi del. *Reizius, Bentleyus ceteris*
serratis sat habes *Harrius*. satis habes libri. habes sat *Bothius: cf.*
Muellerus Pros. Pl. p. 189 bene del. *Kochius Nov. Annal. vol. 107*
(a. 1873) p. 840 colis *D* 188. hunc *E*. hoc *JFZ: corr. Hermolaus*
inditium *BE* palam est libri 189. Cui libri praecidam *J*
effodiam (e ex o) *B* / domi *J* 190. loquere et conqueror *E*

Virginem habeo grándem, dote cássam atque inlocábilem,
Néque eam queo locáre quoiquam.

MEGADORVS

Táce: bonum habe animum,

Eúclio:

Dábitur: adiuuábere a me: díe, si quid opust, ípera.

EVCLIO

Núnc petit, quom póllicetur: ínhiat aurum ut déuoret.
Áltera manú fert lapidem, pánem ostentat áltera. 195
Némini credó qui large blándust diues paúperi.
Vbi manum inieít benigne, ibi ónerat aliquam zámiam.
Égo istos noui pólypoos qui ubi quícquid tetigerúnt tenent.

MEGADORVS

Dá mi operam parúmper: paucis Eúclíost quod té uolo
Dé communi re áppellare mea ét tua.

EVCLIO

Ei miseró mihi. 200

191. 192. *Varro de l. l. V, 14 p. 6 M.*: Ut nunc dicunt collocatum, ueteres id dicere solitos adparet apud Plautum: 'Filiam cuiquam' 191. *Nonius p. 45, 12*: Cassum ueteres inane posuerunt *Plautus Aulularia*: 'Virginem illocabilem' *Idem p. 340, 22*: Locare, marito dare. *Plautus in Aulularia*: 'Virginem illocabilem' 197. *Osbernus p. 631*: Et haec zamia *Plautus*: 'Ubi zamiam' 199. *Nonius p. 529, 5*: 'Da mihi uolo'

191.]ginem *J*. filiam *Varro* cassa dote *Varro* inlocabili *cod. Varr.* illocabilem *J* et *cod. Non.* plerique *Ab hoc inde v. usque ad 605 deficit E: supplevit man. saec. XV, cuius scripturas omisi*
192.]eam *J* cuiquam *BDJ, Varro* bonum animum 'habe *D*. habo bonum animum *Muellerus Pros. Pl. p. 209* 193.]adiuabere *J* adiubabere (*be m. 2 s. v.*) *B*. adiubabere *D* ame *BJ* opus est *libri* impera *libri* 194. cum *libri* 195.]tera *J* 196. blandus est *libri* 197. honerat *J*. ornat *Bosius. Bentleyus. Franckenus* onerat *ibi Osbernus* aliqua zamia *Guyetus: idem def. Langenus p. 124*
198.]istos *J* pol ypos *BD* qui ubi *Hermolaus.* qui uibi *BD*. quin *ibi JFZ.* qui sibi *Gruterus* quidquid *B.* quid *Pylades.* quidque *Gronovius, Lenningsdorf de 'Quisque' p. 27: at cf. Lorenzianus ad Most. 831* tetigerint *B: cf. Luchsianus Studemundi Stud. vol. I p. 14* 199. mihi *BD.* michi *J* euclio est *libri* parumper si opera est *Euclio* id quod ta uolo *Nonius* 200.]muni *J* De communire *B.* Decommuni re *D* michi *J*

Aurum mi intus harpagatumst. nunc hic eam rem uolt, scio,
Mecum adire ad pactionem: uerum interuisam domum.

MEGADORVS

Quo abis?

EVCLIO

Iam huc ad te reuortar: namst quod inuisam domum.

MEGADORVS

Crede edepol, ubi mentionem ego fecero de filia,
Mi ut despondeat, sese a me derideri rebitur. 205
Neque illo quisquamst alter hodie ex paupertate parcior.

EVCLIO

Di me seruant, salua res est: saluomst, si quid non perit.
Nimis male timui. priusquam intro redii, exanimatus fui.
Redeo ad te, Megadore, si quid me uis.

MEGADORVS

Habeo gratiam.

Quaeso quod te percontabor, ne id te pigeat proloqui. 210

EVCLIO

Dum quidem ne quid perconteris, quod mi haud lubeat proloqui.

201. *Osbernus* p. 22: Areo haec areo unde *Plautus* in *Aularia*: 'Aurum harpagatum'

201. mihi *BD*. michi *J* harpagatum est libri. arapagatum est *Osbernus* 202. adpactionem *BJ* 203. Quonam *Acidalius*. Quod *Ritschellius* Nov. exc. Pl. p. 80 Iam huc *Wagnerus*. Iam libri. lamiam *Bothius*. Cf. *Muellerus* Add. ad Pros. Pl. p. 102, ubi inter alia iam ego proponitur adte *BJ* reuortar (pr. o ex e ut vid.) *D*. reuortar (r ult. s. e.) *J* Ante nam ras. *J* nam est libri. namque est *Acidalius* et cod. deter. inuisam *Ritschellius* l. s. s. uisam libri. uisam ad me *Muellerus* l. s. s. Quamquam suspicor uisam domum male esse repetita

204. defilia *DJ* 205. Mihi *BD*. Michi *J* ame *BDJ* Post h. c. lacunam indicat *Wagnerus* 206. quisquam est libri expau-
pertate *J* partior *BD* 207. Dii *J* saluare e *BD* saluum est libri siquid *BDJ* Librorum scripturam non expedio: saluomst si quid, non perit *Franckenus*. saluomst si quid comperit *Vahlenus* *Hermac* vol. X (a. 1875) p. 460. salua mist vel saluos sum quia *Schoellius* Anal. Pl. p. 29. saluomst signum: nil perit ipse ibidem p. 79
208. introredi *B*. intro redi *D* examinatus *J* 209. adte *BJ* siquid *D* hebeo *D* gratiam *J* 210. Iso *J* Quoeso *B*. Quoeso *D* 211. Pers. om. *Z*: corr. *Scutarius* nequid *BDJ* quod mi haud *Seyffertus* Stud. Pl. p. 4. quod mihi non libri. quod non *Guyetus*. *Reizius* lubeat loqui *Camerarius* Dum quidem ne quod percon-
teris mihi non lubeat proloqui *Wagnerus*¹ adn.

MEGADORVS

Díc mihi, quali me árbitrare génere prognatúm?

EVCLIO

Bono.

MEGADORVS

Quíd fide?

EVCLIO

Boná.

MEGADORVS

Quid factis?

EVCLIO

Néque malis neque ínprobis.

MEGADORVS

Aétatem meam scís?

EVCLIO

Scio esse grándem item ut pecúniam.

MEGADORVS

Cérte edepol equidém te ciuem síne mala omni málitia 215

Sémper sum arbitrátus et nunc árbitor.

EVCLIO

Aurum huíc olet.

Quíd nunc me uis?

MEGADORVS

Quóniam tu me et égo te qualis síis scio:

Quaé res recte uórtat mihique tíbique tuaeque filiae,

Fíliam tuám mi uxorem pósco: promitte hóc fore.

EVCLIO

Heía, Megadore, haúd decorum fácinus tuis factís facis, 220

Vt inopem atque innóxium abs te atque ábs tuis me inrídeas.

213. *Nonius* p. 454, 30: (*Praecedit testimonium ad v. 215*) Adeo ut improbum postposuerit (*ita Quich.*, proposuerit *vulgo*) malo, quod leuius putatur in eadem: 'Quid factis improbis' 215. *Nonius* p. 454, 27: Malitiam ueteres ut dolum mediam ponendam esse duxerunt, quasi sit et bona. Plautus in *Aulularia*: 'Certe malitia'

212. michi *J* 213. factis (c s. v.) *D* improbis *BDJ*, *Nonius*

214. itidem *JFZ* 215. acerto *Nonius* sine omni mala etiam malitia *Z* malicia *BDJ* 216. sum ratus *Z* 217. meus *D* tume *B* 218. Quē *BDJ*, uertat *BD* michique *J* tuēque *D*. tuēque *J* filiē *BJ*. familiae *Bentleius* 219. mihi *BDJ* 220. *Meg. pers. praem. Z: corr. Pius* Ei *J* 221. absto *BDJ* abstuis *DJ*. abstu///is (t *cras.*) *B* inrideas *ex* irrideas *D*. irrideas *J*

Nám de te neque ré neque uerbis mérui, ut faceres quód facis.

MEGADORVS

Néque edepol ego té derisum uénio neque derídeo:

Néque dignum arbitrór.

EVCLIO

Cur igitur póscis meam gnatám tibi?

MEGADORVS

Ůt propter me tíbi sit melius mñique propter te ét tuos. 225

EVCLIO

Vénit hoc mi, Megadóre, in mentem, téd esse hominem díuitem,
Fáctiosum me áutem esse hominem paúperum paupérrumum.
Núnc si filiám locassim meám tibi, in mentém uenit,
Té bouem esse et me ésse asellum: ubi técum coniunctús siem,
Ůbi onus nequeam férre pariter, iáceam ego asinus ín luto: 230
Tú me bos magis haúd respicias, gnátus quasi numquám siem.
Ét te utar iníquiore et méus med ordo irídeat.
Neútrubi habeam stábile stabulum, sí quid diuortí fuit.
Ásini mordicús me scindant, bóues incursent córnibus.

223. *Osbernus* p. 621: Componitur etiam alterutrum et inde neutrobi Plautus: 'Neutrobi stabulum' 234. *Nonius* p. 139, 31: Mordicitus (ita *Scioppius*: mordicibus libri) et mordicus pro morsu, morsibus. Plautus *Aulularia*: 'Asini cornibus' Cf. *Osbernus* p. 338

222. dete B uti DJFZ: corr. *Pylades* 223. egote DJ ueni *Wagnerus* coll. *Trin.* v. 448: eodem iure scribes aduenio deridero J 225. michique J 226. in m[J mihi BD. michi J inmentem BD in mentem Megadoto Z ted *Acidalius*, *Ritscheli* Nov. exc. Pl. p. 42. te libri hominem *Spengelius* T. *Macc.* Pl. p. 229 227. me autem *Bravus* Nov. *Annal.* vol. 91 (a. 1865) p. 57. me item libri. item me *Scaliger* pauperrimum libri 228. tibi meam D 229. me asellum *Langiani*, unde med asellum *Bothius* tecum ubi *Engerus* de pros. p. X 230. honus BDJ portare Z inluto BD 231. magis s. v. D haud magis Z et editorum plerique respicis D numquam ex nunquam D 232. meus med ordo *Acidalius*: cf. *Ritscheli* Nov. exc. Pl. p. 36 et *Opusc. phil.* vol. II p. 121. meus me ordo libri. me meus ordo *Lomanus Spec. crit.* p. 21, *Muellerus* Pros. Pl. p. 278, alii. ordo meus me idem *Muellerus* ibidem irrideat BJ. irrideant D 233. Ne ut rubi B. Ne ut rubi D. neutrobi J habeo *Osbernus* diuorti F, *Pius*. deuorti BDJZ 234. mordicus me *Bentleius*, *Ritscheli* *Opusc. phil.* vol. II p. 248 et *Proleg.* p. 151. me mordicus libri. me mordicibus

Hóc magnumst perícłum, ab asinis ád boues transcéndere. 235

MEGADORVS

Quam ád probos propínquitate próxume te adiúnxeris,
Tam óptumumst: tu cóndicionem hanc áccipe: auscultá mihi
Átque eam mihi despónde.

EVCLIO

At nihil est dótis quod dem.

MEGADORVS

Né duas.

Dúm modo moráta recte uéniat, dotatást satis.

EVCLIO

Eó dico, ne mé thensauros répperisse cénseas. 240

MEGADORVS

Nóui: ne doceás. desponde.

EVCLIO

Fíat: sed pro Iúppiter,

Num égo disperii?

MEGADORVS

Quíd tibist?

EVCLIO

Quid crépuit quasi ferrúm
modo?

Nímirum occidór nisi ego intro huc própere propere cúrrere.

237. *Nonius p. 240, 11*: Accipere admittere. *Plautus in Aulularia*: 'Optumumst accipe' 239. *Nonius p. 434, 1*: Morata, quod est morigera *Plautus Aulularia*: 'Dum modo satis'

cod. Nonii. me mordicitus *Gruterus*: cf. *Ritscheli*us l. s. s. incursent ex incursant *J* 235. magnum est libri ab asinis *Cameralius. Bentleius*. me abasinis *BJ*. me ab asinis *D*. ab asinis me *Meursius, Guyetus, Ritscheli*us *Prol. p. 151* adbones *BJ* 236. adprobos *J* proxime *BD* 237. optimum est *BDJ*. optumus *Nonius* conditionem *B*, *Nonius* michi *J* *In marg. p. dederis D²*, quod ad v. 238 spectat 238. mihi desponde *Harrius*. desponde mihi (michi *J*) libri. desponde mi *Bothius*. desponde *Parcus* nil *J*. nichil *J²* quidem *JFZ* Neduas *BD*. idem ut rid. *J* 239. dotata est libri, *Nonius* 240. Eo////////dic/one me (*punct. post c rubr.*) *B*. Eodico ne me *D*. Eodico neme *J* thesauros *BJ*. thesaurum *Z* 241. Nonine doceas *BD*. Noui nedoceas *J*. 242. Non *Z*: Nunc *Muellerus Pros. Pl. p. 305* tibi ē libri. est *Weisius* (*simul cum non*) Quid ex Quod rubricator *B*. Qnod *Ussingius* (*deleto interrog. signo*) 243. Versum huc retraxit qui est in libris 393 *Ritscheli*us

MEGADORVS

Hic apud me hortum confodere iussi. sed ubi hic est homo?
 Abiit neque me certiore fecit: fastidit mei. 245
 Quia uidet me suam amicitiam uelle, more hominum facit.
 Nam si opulentus sit petitum pauperioris gratiam,
 Pauper metuit congregari. per metum male rem gerit.
 Idem quando occasio illaec perit, post sero cupit.

EVCLIO

Si hercle ego te non elinguandam dederō usque ab radicibus, 250
 Inpero atque auctor sum, ut tu me quō uis castrandum loce.

MEGADORVS

Video hercle ego te arbitrari me, Euclio, hominem idoneum,
 Quem senecta aetate ludos facias, haud merito meo.

EVCLIO

Nēque edepol, Megadore, facio neque, si cupiam, copias.

MEGADORVS

Quid nunc? etiam mihi despondes filiam?

EVCLIO

Illis legibus, 256

245. *Nonius* p. 496, 15: Genitius casus positus pro accusativo
 Plautus Aulularia: 'Abiit mei'

Prol. p. 130: delent *Ussingius* et *Langenus* p. 136: *Plautinae certe rix*
est actalis propere (sup. re m. rec. o) D. om. JFZ, unde profectus
Bentleius ad *Heaut.* I 1, 20 senarium restituit 244. hortum (r e
 corr.) D. hortum (h add. m. 2) J confodire *Scaliger*, *Bothius*
 hic est FZ. hinc est BDJ. hinc est *Gruterus*. *Fleckeisenus* *Ex. cr.*
 p. 9: at cf. *Nor. Annal.* vol. 61 (a. 1851) p. 25 et *Kochius* ibidem vol.
 107 (a. 1873) p. 840 245. neque J me om. nonnulli codd. *Nonii*

247. opulentus it ex opulento sit B. opulento sit JFZ: corr.
Hermolaus pauperiores (add. s. es m. 2 i) J gratiam J 248. con-
 gredi *Acidalius*. *Scaliger*. congrédi libri 249. occasio illaec *Ha-*
rius. *Bothius*. illaec occasio B. ille occasio JFZ. illex occansio D
 periit *Pylades*. perit BDJFZ fero D 250. abradicibus B
 251. Inpero atque auctor sum ego. Impero auctorque sum libri. Im-
 pero, auctor sum *Wagnerus*². Imperoque auctorque sum *Bothius*.
 Auctor sum imperoque *Goellerus*. Impero auctorque ego sum *Guyetus*
 tu s. r. B²: om. DJFZ cuius DJ. cui (ras. s. cui: nis add. m.
 2) B quouis homini *Wagnerus* 252. ego hercle *Muellerus* *Pros.*
Pl. p. 547 ted arbitrari me *Bothius*. te me arbitrari JZ. te /////
 arbitrari D. me arbitrari B. me arbitraris *Muellerus* l. s. s. med
 arbitraris *Franckenus* ydoneum D. 253. senecta ex senecte D
 merito merito D 254. edepol B copia est BDJ 255. Quid
 nunc? sic interpunxit *Acidalius* michi J. mihi s. r. D

Cúm illa dote quám tibi dixi.

MEGADORVS

Spónden ergo?

EVCLIO

Spóndeo.

MEGADORVS

Dí bene uortant.

EVCLIO

Íta di faxint: íllud facito ut mémineris

Cónuenisse, ut né quid dotis mea ád te adferret fília.

MEGADORVS

Mémini.

EVCLIO

At scio quo uós soleatis pácto perplexárier:

Páctum non pactúmst, non pactum páctumst, quod uobís
lubet. 260

MEGADORVS

Núlla controuérsia mihi técum erit: sed núptias

Hódie quin faciámus num quae cáusast?

EVCLIO

Immo hercle óptuma.

MEGADORVS

Íbo igitur, parábo. numquid mé uis?

EVCLIO

Festina ét uale.

256. illa in ras. B 257. Euctioni dant libri: corr. Angelius
Di Pylades. Istuc di libri (dii J) uertant B D J Ita di (dii J)
(quod Meg. dant libri: corr. Angelius) del. Guyetus, quem contra cf.
Langenus Mus. Rhen. vol. XII (a. 1857) p. 431 et Seyffertus Stud. Pl.
p. 2 Euclio. Illud libri: corr. Angelius scito B. facito s. v. B²
illud meminere Wagnerus¹. Reizius: at cf. Seyffertus l. s. s.
258. nequid B D J dotis (s s. v.) J adte B J afferret B.
afferat J F Z. auferret D 259. uos quo Beckerus Studemundi Stud.
vol. I p. 260 pacto soleatis Z perplexarier (l s. v.) B
260. pactum est bis B D J quod esse quoad plerique putant. quoad
Franckenus. quom Muellerus Add. Pros. Pl. p. 33 261. michi J
262. num quæ causa ē B. numquæ causa ē (ac ex a) D. num-
quæ causa ē J. numquæ causa Harius immo hercle Brixius Nor.
Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 4 immo
edepol (ēdepol B) libri immo vel edepol omitti posse censet Ussingius
optume F¹, Brixius l. s. s. 263. meuis corr. in uis me litteris a
b positus B. uis me Reizius. Ussingius. uis Guyetus Festina et ego.
Istuc fiet (siet J) libri. Eu. Istuc. Meg. Fiet: uale Acidalius. En. Istuc.
Meg. Sic uale Wagnerus². Eu. Istuc.: i et Muellerus Pros. Pl. p. 550.
Eu. Stuc. Meg. Fiet Brandtius de gen. p. 10 secutus Wagnerum¹

MEGADORVS

Heús, Strobile, séquere propere me ád macellum strénue.

EVCLIO

Íllic hinc abiit. di ínmortales, óbsecro, aurum quíd ualet. 265
Crédo ego illum iam ináudiuisse míhi esse thensaurúm domi:
Íd inhiat, ea affinitatem hanc óbstinavit grátia.

EVCLIO. STAPHYLA

EVCLIO

Úbi tu's quae debláterauiisti iám uicinis ómnibus
Meae me filiae daturum dótem? heus, Staphyla, té uoco.
Écquid audis? uáscula intus púre propera atque élue. 270
Fíliam despóndi ego: hodie huic núptum Megadoró dabo.

STAPHYLA

Dí bene uortant: uérum ecastor nón potest: subitúmst nimis.

266. 267. *Nonius p. 500, 30*: Accusatiuus pro datiuo
Plautus in *Aulularia*: 'Credo inhiat' 268. *Nonius p. 44, 12*: Blatis et blateras Plautus in *Aulularia*: 'Vbi omnibus' *Osbernus p. 68*: Componitur deblatero unde Plautus in *Aularia*: 'Deblaterasti omnibus'
Cf. Fest. Pauli p. 34

264. He///us B saequere D Post propere rasura, in qua macellum ridetur scriptum fuisse B admacellum B strennue B. strenuae D 265. Illic D habiit D dii J immortales B D J qd D 266. inaudiuisse Lambinus e Nonio. inaudisse B D J F Z. indaudisse Goellerus michi J thesaurum B J, Nonius domum J F Z: corr. Pius 267. Extrema versus pars (nauit grā) in eadem cum titulo insequentis scaenae linea B affinetatem J Post h. v. Wagnerus fere talia intercidisse putat: Certe anus huic indicium fecit: iam illanc euocauero

Actus II Sc. 3 EVCLIO SENEX. STAPHILA ANVS. B J. om. D sine spatio 268. bi (u in marg.) D tu es B D. tu es J, Nonius que B. que J deblaterauisti F, Guyetus. deblatruuisti J. deblattauisti B D. deblaterasti Z, Nonius. deblaterasti id Osbernus 269. Meq me D. Maeae me B. Me meae J F Z filic J staphyla te ex saphylatē B. staphila te D J nolo Gulielmius 270. Ec quid B pure (purae D) libri. pura Palmerius et Acidalius. purga Camerarius, Franckenus. prome Guyetus: ut cf. Ritschelius Nov. ecc. Pl. p. 59 alue D 271. ego: hodie Z. hodie ego libri nuptum huic Pareus megadoro (o ult. ex e) D 272. Dii J subitum est B D J

EVLIO

Táce atque abi: curáta fac sint quom á foro redeám domum,
Átque aedis occlúde: iam ego hic ádero.

STAPHYLA

Quid ego núnc agam?

Núnc nobis prope adést exitium, mi átque erili fíliae. 275
Núnc probrum atque pártitudo própe adest, ut fiat palam.
Quód celatum atque óccultatumst úsque adhuc, nunc nón
potest.

Íbo intro, ut erus quae íperavit, fácta quom ueniát sient.
Nám ecastor malúm maerorem métno, ne inmixtím bibam.

STROBILVS. ANTHRAX. CONGRIO

STROBILVS

Posquam óbsonauit érus et conduxít coquos 280
Tibícinasque hasce ápod forum, edixít mihi,
Vt díspertirem obsónium hic bifáriam.

276. *Nonius* p. 217, 28: Partitudo et partio feminini. *Plantus*
Aulularia idem in eadem: 'Nunc probrum adest'

273. Tace tu atque abi *Reizius, Franckenus* abi et *D* cum *BDJ*
aforo *BJ* 274. aedis occlude *Guyetus*. occlude aedis *BD*. occlude
aedes *JFZ* occludito *Spengelius T. Macc. Pl. p. 223* cum *Bothio*.
audi, occlude aedis *Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 840* 'égo
om. *D* 275. exicium *J* mihi *BDJ* herili *J* 276. Nam *JFZ*,
Ussingius: fort. recte abest *Dousa* fiat (a s. v.) *D* 277. ocul-
tatum est *BDJ* 278. herus *J* quę *BDJ* imperavit *BDJ*
cum *BDJ* ueniet *F, Reizius, Wagnerus* 279. *Vers. inducit Guyetus*
malum meracum *Scioppius* merorem *BDJ* malam mero rem
Scaliger maerore *Gronovius* inmixtim *Gruterus*. minixtum *B et D*, ubi
in marg. nellene mixtum exstat. mixtum *JFZ*. inmixtum idem *Gruterus*
Act. II Sc. 4 STRI(O s. v.) BOLVS SERVVS . ARETHIAX .
GONGRIO . COCI . PHRVSIŪ . EXFLESIŪ . TIBICINEŪ . II . SENEX *B*.
STROBILVS SERVVS . ARTRAX CONGRIO COCI *J: om. D* spatio
relicto *De nominibus tibicinarum cf. v. 333* . *Personas distribui*
codicum restigia (cf. superscriptio et v. 323) accuratius secutus: versum
288 *dividi posse inter duo nego. Cocus librorum est Anthrax, Congrio*
suo nomine notatur 280. Posquam *B*. Postquam (ostquam c. spat.
D) *DJ* herus *J* cocus *J* 281. Tibicenasque *BD* 282. disper-
tirem omnia hæc bifariam *vel* dispertirem absque invidia hæc bifariam
Ussingius. dispertirem obsonium et hos bifariam *Guyetus* Post h. v.
lacunam indicat *Acidalius* V. 283—289 tractat aliter ex parte *Seyffer-*
tus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 434

ANTHRAX

Me quídem hercle hic hodie tám palam non díuides.
Si quó tu totum me íre uis, operám dabo.

CONGRIO

Bellum ét pudicum uéro prostibulúm popli. 285
Pol sí quis uellet téd, haud nolles díuidi.

STROBILVS

Atqui égo istuc, Anthrax, alionorsum díxeram,
Non ístuc quo tu insímulas: sed eras núptias
Meus hódie faciet.

ANTHRAX

Quóius ducit filiam?

STROBILVS

Vicini huius Eucliónis hinc e próxumo. 290
Ei adeo obsoni hinc dimidium iussít dari,
Cocum alterum itidemque álteram tibícinam.

287. Alionorsum hinc excerptit auctor glossarii Plautini: cf. Ritscheli-
lius *Op. phil.* II p. 243. 291. Gellius N. A. III 14. 15 de 'dimidiis'
agens: Item in *Anularia* 'dimidium obsoni' non 'dimidiatum' obsonium.
in hoc uersu: 'Ei adeo dari'

283. *Anthr. pers. praefigit Acutulus: Cocci libri. Congrionis Scuta-*
rius. Wagnerus. Mequidem B. Me tu quidem *Camerarius*. Tu me
quidem *Mahlerus* l. s. s. p. 19. Me nunc quidem *Frankenus* hic
hodie tam palam *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 318. dicam palam *libri*. hic
tam palam *Lipsius*. uiuom palam *Mahlerus* l. s. s. edicam palam
Seyffertus l. s. s. dicam propalam *Bothius: cf. Acta soc. phil. Lips.*
vol. VI p. 237. tibi dicam palam *Usingius*, ut alios taceam. De
diuidendi verbo cf. *Ocerus* ad *Fam. IX* 22. 4. 284. Si quoi totum
me rei uis *Lipsius*. 285. *Congrioni* uersum dat *Bothius: Strobilo*
libri: Anticuri Z. Wagnerus. popli ex popli rubricator B.
286. *Vers. exp. Wagnerus*. Pol *Brutus* *Nec. Annal. vol. 91* (a. 1825)
p. 17. Post libri siquis DJ. téd, haud nolles *Ritschelius Op. phil.*
vol. II p. 243. cf. *Wagnerus*. te haud non uelles libri. te haud neuelles
Guellerus. te, haud nunc uelles *Acutulus*. dixum JFZ: corr. *Scutarius*
Interpretationem esse uoluit Seyffertus l. s. s. cf. *eiusdem Stud. Pl.* p. 17.

287. *Strobilo* dat uel potius ostendit *Camerarius*. Coc. praemittunt
BDFZ. *Congrioni* tribuit *Scutarius*. Atque *Pythides*. Atque libri
ego im. P. Anthrax alio uersum DJ. Anthrax alio uersum B.
hic uersum ostendit *Ritschelius Op. phil. vol. II* p. 243. 288. *Strob.*
pers. primum. B D. Nunc J. 290 *Euclionis* quod libri. *Strob.*
Sol. J. Sed J. *heras J*. 291. *Anticuri* *libri*. *quae Cocci libri*.
Congrioni *si quis culpa tribuit*. *Cocci libri*. 292. *Nunc e proxumo*
Pythides. *Euclionis* *Kempmannus* in 'Ep' *prolog. p. 12*. *proximo B D J*.
sonis e proximo *Camerarius*. *sonis*. 291. *adeo J*. *obsoni B D J*.
hic iussit *dimidium dari* *Gellius*. 292. *ut idemque J*.

ANTHRAX

Nempe húc dimidium dícis, dimidiúm domum?

STROBILVS

Nempe sícut dícis.

ANTHRAX

Quíd? hic non poterat dé suo

Senex óbsonari filiai núptiis?

295

STROBILVS

Vah.

ANTHRAX

Quíd negotist?

STROBILVS

Quíd negoti sít rogas?

Puméx non aequést áridus, quam hic ést senex.

ANTHRAX

Ain tándem?

STROBILVS

Itast ut díxi. tute exístuma:

Quin díuom atque hominum clámat continuó fidem,

Suam rém perisse séque eradicárier,

300

297. *Nescio an huc spectet Servius ad Aen. XII 587, ubi Plautum pumex masculino genere dixisse affirmat: cf. Fleckeisenus loco infra allato*

293. *Anthr. pers. Pylades praefixit: Coci libri: Congrionis Pareus hac Guyetus. huic BDFZ. hinc J ducis JFZ, Camerarius domum Acidalius. domi libri Idem Acidalius totum v. licentius tractat* 294. *Anthr. Z: Cocus BDJ: Congrio inde a Pareo* Quíd? Hic *interp. Acidalius* de] ñ (s. v. de) D desuo BJ 295. *filiai nuptiis Scaliger, Lachmannus ad Lucr. p. 161. filiae innuptiis B. filiae in nuptiis DFZ. filiae nuptias J: filiai in n. Camerarius, Reizius* 296. *Anthr. Z: Coc. libri. Congr. inde a Pareo negotii est DJ. negotii // est (sit rogas ut vid. erasum antequam Strobilus scriberetur) B negotii B)J* 297. *aeque est D. eque est BJ arduus Seyffertus Stud. Pl. p. 6 quam Fleckeisenus Nov. Annal. vol. 95 (a. 1867) p. 630: cf. Fuhrmannus ibidem 97 (a. 1868) p. 842. atque libri* 298. *Vers. exp. Franckenus Anthr. Z: Cocus BD. Congrio vulgo tandem? ita esse ut dícis JFZ. tandem? ita est ut dícis? Acidalius* Itast ut dixi ego. Ita esse ut dícis B. Ita esse ut dicas D. Ita esse ut dixi Wagnerus*. Ita esse ut dico Ussingius tute ex. Strobilo dant JFZ: Cocus BD existima BDJ 299. 300. Ita collocavit Gulielmius: in-rerso ordine libri 299. diuum libri Post clamat eras. si B 300. eradicariet D

De suó tigillo fúmus si qua exít foras.
Quin quom ít dormitum, fóllem obstringit ób gulam.

ANTHRAX

Cur?

STROBILVS

Né quid animae fórte amittat dórmienti.

ANTHRAX

Etiámne obturat inferiorem gútturem,
Ibi né quid animae fórte amittat dórmienti? 305

STROBILVS

Sic míhi te ut tibi med aéquomst credo crédere.

ANTHRAX

Immo équidem credo.

STROBILVS

At scin etiam quómodo?

Aquam hércle plorat, quóm lauat, profúndere.

301. *Nonius p. 134, 10*: Ligellum, tuguriolum, domicilium breue.
Plantus *Anlularia*: 'Tuo foras' 303. *Nonius p. 234, 10*:
Anima, uentus Plantus *Anlularia*: 'Ne dormienti'

304. 305. *Priscianus inst. V, 20 (I p. 155 H.)*: Alia nero nomina
. neutra sunt; murmur guttur quod etiam masculino genere
protulit Plantus in *Anlularia*: 'Etiamne dormienti'
Nonius p. 207, 20: Guttur masculini Plantus *Anlularia*
'Etiamne gutturem'. Cf. *p. 234, 10*

301. Desuo B tuo ligello *Nonius*. suo ligillo *Pius, Franckenus*
fumus (us e corr.) D siqua DJ fuistiqua exis cod. *Nonii*
302. cum BDJ obstrinxit JFZ: corr. *Pylades* obgulam BJ.
////obgulam D 303. *Anthr. Z*: Cocus libri. Congrio inde a *Pareo* Ne-
quid BDJ animę BDJ forte om. JFZ, *Nonius* einittat *Nonius*
304. *De pers. cf. v. 303* Etiam ne DJ opturat J. obdurat codd.
Prisc. pars guttorem aliquot codd. *Prisciani* 305. Ibi ne quid
*Ritscheli*us *Nor. exc. Pl. p. 48*: cf. *Op. phil. vol. III p. 123*. Nequid
BDJFZ. Cur? Strob. Ne quid *Wagnerus*. Sibi ne quid *Lambinus*.
Tum ne quid *Camerarius* animę BJFZ. anima *Priscianus*. animai
Gruterus, Scaliger. ea quid animae *Gertzius*. animae illac *Guyetus*
amittat ex e mittat D Ceterum v. del. *Bothius* 306. Sic
Ussingius. Nęc B. Hęc JFZ. Haec D. Hoc *Ritscheli*us *Nor. exc.*
Pl. p. 48 mihi te ut tibi me (med *Scaliger*) libri: idem *Ritscheli*us
l. s. s., sed ut tibi me ut mihi ted praeferat. sic tibi me ut mihi te
Muellerus Pros. Pl. p. 643. mihi ted ut tibi med *Bothius* aequum
est B. equum est DJ. aequom esse *Muellerus* l. s. s. (omisso sic)
credo credere *Pylades*. credere credo libri. credere *Camerarius* Haec
ut mihi te tibi me est aequom credere duce *Acidali*o *Mahlerus p. 48* *Li-*
centius v. tractat Acidalius 307. *De pers. cf. v. 303* tibi credo *Muellerus*
Pros. Pl. p. 643 aetiam D Cocus. Quid modo *Acidalius*. 308. cum

ANTHRAX

Censén talentum mágnum exorari pote
Ab istóc sene, ut det qui famus líberi? 310

STROBILVS

Famem hércle utendam, sí'rogés, numquám dabit.
Quin quom ípsi pridem tónsor unguis démpserat,
Collégit, omnia ábstulit praeségmina.

ANTHRAX

Edepól mortalem párcé párcum praédicas.
Censén uero adeo eum párcum et miserum uíuere? 315

STROBILVS

Pulméntum pridem eí deripuit míluos:
Homo ád praectorem plórabundus déuenit:

312. 313. *Nonius p. 151, 30*: Praesegmina proprie Plautus in *Aulularia* ea dici noluit quae unguibus eminulis praesecantur: 'Quin praesegmina' *Idem p. 273, 28*: Colligere, auferre 'Quin praesegmina' *De glossis quas probabile est huc spectare cf. Loewii Prodr. p. 259* 313. *Osbernus p. 530*: Praesecmen Plautus: 'Abstulit praesecmina et corrasit omnia' 316. 317. *Osbernus p. 465*: Plorabundus unde Plautus: 'Pulmentum deuenit' 317. *Nonius p. 509, 4*: Deplorabundus pro deplorans. Plautus in *Aulularia*: 'Homo deuenit'

la[J plorat hercle B cum BD 309. *De pers. cf. v. 303* pote *Kampmannus de 'Ab' p. 19*. potest libri. potis Bothius 310. det e corr. D 311. Famē/// B 312. Quin quom *Seyffertus Philol. rol. 25 (a. 1866) p. 442*. Quin BDFZ, *Nonius*. Qui J ipsi om. J unguis J, *Nonius loco priore* Ante depresserat (sic!) spat. J deserat *Nonius priore loco* 313. presegmina BJ 314. Anthr. Z: Cocus libri. Congrio inde a Pareo predicas J 315. *Versum excludit Franckenus, Anthraci (vel potius 'Coco') continuat Camerarius, Strobilo dant libri, quod defendit Ussingius: Weisius et Langenus p. 141 cum aliis v. 314 et 315 inter duo cocos distribuunt* eum parcum et miserum scripsi. eū parcum et misere (misere ras. ex miserere B, misere/// D) libri. eum parce et misere *Spengelius Plaut. p. 83 Bothium ex parte secutus*. parcum et miserum *Seyffertus Stud. Pl. p. 9 Studemundo duce Licentius versum tractat Muellerus Pros. Pl. p. 300* (Ain uero usque adeo parce vel Ain uero eum adeo parce) 316. Cocus praem. B pridem om. *Osbernus* ei deripuit dubitanter scripsi cum *Gulielmio*. ei eripuit DFZ. ei eripui J. ei ripuit (e add. s. r m 2) B. eripuit ei *Reizius, Wagnerus*. eidem eripuit *Camerarius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 488 et Add. p. 72* miluus libri 317. homo et praetorem *Osbernus* ad ,ptorem B. adptorem J plorandus deuenit B. uenit deplorabundus *Nonius, unde deplorabundus uenit Hermodaus*. plorabundus aduenit *Osbernus*

Infít ibi postuláre, plorans, éiulans,

Vt sibi liceret míluom uadárier.

Sescénta sunt quae mémorem, si sit ótium.

320

Sed utér uostrorumst célerior? memorá mihi.

ANTHRAX

Ego, et múlto melior.

STROBILVS

Cócum ego, non furém rogo.

ANTHRAX

Cocum érgo dico.

STROBILVS

Quíd tu ais?

CONGRIO

Sic sum, út uides.

ANTHRAX

Cocus ílle nundinálist, in nonúm diem

Solet íre coctum.

CONGRIO

Tún trium litterárum homo

325

Me útuperas?

324. 325. *Festus* p. 173 *M.*: Nundinalem cocum Plau[tus dixit in Aulularia: 'Cocus ille nun]dinale est [in nonum diem solet ire coctum'; hic ab aliis] nouendial[is appellatur et cocum uiliorem sig]nificat quem [tenuiores conducebant ut in nonum diem coque]ret
325. *Nonius* p. 509, 10: Coctum pro ad coquendum. Plautus in Aulularia: 'Solet . . . coctum' *Servius ad Ecl. III, 16*: Furta . . . seruorum sunt. Sic Plautus de seruo: 'Homo es trium literarum' i. e. fur

318. sibi *J* plorans (*s ex t m. rec.*) *D.* pipans *Locuius Anal. Pl. p. 208* eiulans (*n s. v.*) *B* 319. miluum libri 320. Sescenta (*Sexcenta corr. m. rec.*) *D.* Sexcenta *J* quę *BJ* ocium *J* 321. uestro- rum est *BJ.* ūrorum est *D* mei mora *D.* memori *JF'* michi *J* 322—326. *Pers. distrib. dubitationi est obnoxia* 322. Anthr. *Pylades.* Congrio *BJZ*: om. *D* Ego et *Muellerus Pros. Pl. p. 374.* Ego ut libri. Ego *Scaliger, Guyetus* 323. Anthr. *Z.* Cocus *BJ*: om. *D.* Congrio inde ab *Acidalio* ergo *Acidalio.* ego libri. me ego *Reizius.* ergo ego *Spengelius Plaut. p. 231* Anthr. Sic *Scaliger* 324. Anthr. *Angelius.* Strobilus libri. Congrio inde ab *Acidalio* nundinalis est *B.* nundinale est *Festus.* nundinatlis est ut *vid. D.* mundinalis est *J* Ante in *spat. D* 325. Anthrax. Tun *Acidalio* Cf. *testim. Servii* Tun ex Tum *B.* Tum *D.* Tu *JFZ* litterarum *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 58*: cf. *Brugmanus p. 21* 326. Anthr. Fur? etiam *Bothius (person. recte posuit Angelius).* fur. Strobilus. Etiam *BJF*: idem nisi quod pro Strobili nomine spatium *D.* me.

ANTHRAX

Fur, étiam fur trifúrcifer.

STROBILVS

Tace núnciam tu: atque ágnum hinc uter est pínguior

ANTHRAX

* * * * * licet.

STROBILVS

Tu Cóngrio

Eum súde atque abi intro illo, ét uos illum séquimini:

Vos céteri ite huc ád nos.

ANTHRAX

Hercle iniúria

330

Dispértiuiſti: pínguioſem agnum íſti habent.

STROBILVS

At núnc tibi dabitur pínguior tibícina.

I súde cum illo, Phrúgia: tu autem, Eleúſium,

Huc íntro abi ad nos.

326. Osbornus p. 219: Furca componitur hic furcifer unde Plautus: 'An tu furcifer herum nos fugitare. Etiam fur trifurcifer' ubi priora verba ad Asin. v. 485 spectant 332. Philargyrius ad Verg. Georg. II 193: Pinguis. Plautus in Aulularia: 'Tibi tibicina' quae propter assidua sacrificia pinguescit

Strob. etiam Z. me. Strob. Quin tu etiam Pylades Totum vers. eidem tribuit personae Acidalius

Act. II Sc. 5 Scaenam esse cum anteced. coniungendam bene vidit Taubmannus: coniunxit primus (cum F') Brunckius: STROBILVS SERVVS. GONGRIO (CONGRIO J) COCVS BJ. om. spatio relicto D 327. acc c. spat. D nunc iam B DJ hunc J F'. horum Z uter ex inter ras. B 328. Versum lacunosum exhibet cum lacuna D. In J 328 et 329 conezunt: in B verba eum sume versui 328 adherent, unde eum sume actutum tibi Camerarius Liqueat Meursius. Hic est Acidalius Eum cape Anthr. Licet. Strob. Tu, Congrio, eum sume alterum Ussingius Ceterum in BJ Cocus praefigitur: in D (ubi licet in med. v. exstat) pers. incerta 329. Cf. v. 328 illo ego. illuc libri intro abi illuc Camerarius: cf. v. 328 eum JZ sequimini D 330. ite huc Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 840. Luchsius Hermiae vol. VIII (a. 1873) p. 110. illuc libri Post nos eras. hercle iniuria B Coco (s. e. Anthraci) dant BJ, Acidalius: pers. om. D: Congrioni trib. Z hercle iniuria scripsit B² 331. pingul(1 e corr.) orem B. pingulorem D Ante isti maius spat. D 332. At nunc (n 1 e corr.) D At tibi nunc Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 840 dabitur tibi B pingulor BD 333. Isane J frugia (pbru s. v.) D Ante tu autem maius spat. D eleusum (s. um m. 2 scripsit v) B 334. ostrobile BJ

CONGRIO

Ó Strobile súbdole,

Hucíne detrusti me ád senem parcíssimum? 335

Vbi sí quid poscam usque ád rauim poscám prius

Quam quícquam detur.

STROBILVS

Stúltus et sine grátia's.

[Tibi récte facere, quádo quod faciás perit.]

CONGRIO

Qui uéro?

STROBILVS

Rogitas? iám principio in aédibus

Turba ístic nulla tíbi erit: si qui utí uoles, 340

Domo ábs te adferto, ne óperam perdas póscere.

Hic autem apud nos mágna turba ac fámiliast,

Supéllex, aurum, uéstis, uasa argétea:

Ibi sí perierit quíppiam, (quod té scio

Facile ábstinere pósse, si nihil óbuiamst) 345

336. *Nonius p. 164, 15*: Rauis est raucitas. Plautus *Aulularia*: 'Vbi prius' *Idem p. 374, 10*: Poscero significat petere. Plautus in *Aulularia*: 'Vbi prius' *Festus p. 274 M.*: Rauim anti[. . . .]Plautus: 'Vbi si quid pos[. . . .] Cf. *idem p. 282 M.*, ubi poscamus quod (= poscam usque ad) *seruatum est*

335. Huccine *BJ*. Huc cine *D* detrusti *Acidalius*. detrusisti *libri* parcissimum *libri* 336. Vt si *Nonius posteriore loco* siquid *DJ* poscamus que *Nonius* (poscas altero loco). poscamus que *B*. poscamus quae *D*. poscamus *JFZ. corr. Gruterus*. poscas *Camerarius* ad rauim poscam *Taubmannus*. adarauin (ad ara iun *D*. ad arram *J*) poscamus *BDJ*. at (ad altero loco) rauim (rabim altero loco) poscam *Nonius*. ad rauim poscas *Camerarius* poscam usque ad rauim prius *Brugmanus p. 33* Cf. *Festi testimonia et Studemundus Hermæ vol. 1 (a. 1865) p. 298* 337. gratia es libri Stultumat et sine gratia *Acidalius*. Stultu's et sine gratiast *Gulielmius*. Stultus es. sine gratia est *Ussingius*. Stultu's et sine gratia *Franckenus, ut alios taceam* 338. *Versum delent Weisius et Langenus p. 135* Te ibi *Acidalius*. Ibi *Gulielmius*. *Piget Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 840. Cf. Lachmannus ad Lucr. p. 74* 339. in principio *B* in aedibus *BJ* 340. istic inde a *Taubmanno*. istuc libri si qui *Camerarius*. siquid libri 341. abste *BDJ* afferto *J* neopam *J* 342. autem om. *B* Hic sane *Angeli* aput *J* familia est libri magna familiast (om. autem) *Camerarius* 343. Suppe(e s. v.) lex *B* uestes *J* 344. perierit *F, Palatini*. periuerit *BDJ*. periit *Z* De v. explicando cf. *Wagnerus 'Litter. Centralblatt' a. 1877 p. 1512* 345. facere *JFZ: corr. Scutarius* obuam est libri

Dicánt, coqui abstulérunt: comprehendite,
 Vincíte, uerberáte, in puteum cóndite.
 Horúnc tibi istic níhil eueniet: quíppe qui
 Vbi quód subrupias níhil est: sequere hac mé.

CONGRIO

Sequor.

STROBILVS. STAPHYLA. CONGRIO

STROBILVS

Heus, Stáphyla, prodi atque óstium aperi.

STAPHYLA

Quí uocat? 350

STROBILVS

Strobílus.

STAPHYLA

Quid uis?

STROBILVS

Hósce ut accipiás coquos

Tibícinamque obsóniumque in núptias.

Megadórus iussit Eúclioni haec mittere.

STAPHYLA

Cererín, Strobile, hi súnť facturi núptias?

354. 355. *Festus* p. 364 *M.* (cf. *Mommsenus*): Temetám uinum: Plau-
 tus in *Aulularia*: 'Cererin uideo' *Servius ad Verg. Georg.*

346. quoqui *B.* quo qui *D.* comprehendite *B. J.* comprehendite
 (ite ex ere) *D.* 347. Vincite (e m. 2) ///uerberate *B.* Vincit euerberate
D. in puteum *D. J.* 348. Horunc *Bothius*: cf. *Studemundus Nov.*
Annal. vol. 113 (a. 1876) p. 60: Horum libri istuc *D.* nichil *J.*
 349. quod *Faernus, Wagnerus.* quid libri, *Ussingius* subrupias *Pa-*
reus. subripiat *B. D.*: om. *J. F. Z.*: add. *Hermolaus.* surripias *Lambinus*
Pers. not. s. v. B.: om. *D.*

Act. II Sc. 6 STROBILVS SERVVS . STAPHILA ANVS .
 COCVS . HYL . *B.* STROBILVS SERVVS STAPHILA ANVS *J.* om.
D. spatio relicto 350. iam aperi *J.* Heu staphyla *B.* eu/h add. *m.*
rec. staphyla *D.*, unde Heus taphila *man. rec.* Sta. qui uocat. Stro. (*pers.*
bis add. m. rec.) *D.* 351.]duis *J.* Hosce *Angelius, Schmidius de pron.*
form. p. 38. Hos libri ut ex ait *ras. B.* 352.]amque *J.* tibi-
 cináque (e ex t) *D.* obsoniumque (*ras. s. so*) *D.* obsonium *J. F.*
 et obsonium *Z.* in p nuptias *B.* innuptias *D.* 353.]iussit *J.*
 Medagorus *D.* hęc *B. J.* 354.]le has *J.* Cerer instrobile *B.*
 Cerer instrobile *D.* mi Strobile *Macrobius* hi sunt facturi *Pyla-*
des ex Macrobio. has facturi *B. D. J. F. Z.* has sunt facturi *Festus,*
Meursius. haec vel hic sunt futurae *Mucellerus Pros. Pl. p. 482*

STROBILVS

Qui?

STAPHYLA

Quia temeti nihil adlatum intéllego.

355

STROBILVS

At iam ádferetur, si á foro ipso rédierit.

STAPHYLA

Ligna híc apud nos nulla sunt.

CONGRIO

Sunt ásseres?

STAPHYLA

Sunt pól.

CONGRIO

Sunt igitur ligna, ne quaerás foris.

STAPHYLA

Quid? ímpurate, quámquam Volcanó studes,

Cenaéne causa aut tuaé mercedis grátia

360

Nos nóstras aedis póstulas combúrere?

CONGRIO

Haud póstulo.

STROBILVS

Duc ístos intro.

STAPHYLA

Séquimini.

I 344: Superfluum est quod quidam dicunt contra religionem dixisse Vergilium Quod autem Plautus ait in Aulularia, cuius illi utuntur exemplo: 'Cererin intellego' non est huic loco contrarium e. q. s. Macrobius Sat. III 11 (ex eodem cum Festo fonte): Vinum Cereri non libari debuit . . . uel Plautus docere qui in Aulularia ait: 'Cererin uideo' 355: *Nonius* p. 5, 10: Temulenta dicta est ebriosa, dicta a temeto, quod est vinum quod attentet. Plautus in Aulularia: 'Quia intellego'

Cererino nuptias facturi estis *Servius memoriter ut solet* 355.]Quia *J* Qui om. *Macrobius* temeti (s. v. 1. uini m. 2) *B* allatum libri cum *testim.* intelligo *J*. uideo *Festus et Macrobius* 356.]feretur *J* Adiam *B* (corr. *B*²) *D* afferetur libri aforo *DJ* 357.]hinc aput *J* Cocus *praem. B: om. D* Strobilus. Sunt *BJFZ*. Sunt cum spatio *D: corr. Acidalius et Pistoris* 358.]l Strob. Sunt *J* Coc. *praem. BJ: om. D* Strob. Sunt *BFZ*. Sunt c. spat. *D: corr. Acidalius et Pistoris* nequeras *BD*. nequeras *J* 359.]impurate *J* impurate *BD* vulcano *J* 360.]ausa *J* Caenae ue (Caenae ue *D*) *BDFZ: corr. Pius* tuq. *B*. tue *J* 361. aedes *J* comburere *BDJ* 362. *Congr. pers. Acidalius et Pistoris restituunt: Strobili praebent libri* Strob.] *Spat. in BD: om. JFZ: corr. Acidalius et Pistoris*

PYTHODICVS

Curáte: ego interuísam quid faciánt coqui:
 Quos pól ut ego hodie séruem, cura máxumast.
 Nisi únum hoc faciam, ut ín puteo cenám coquant: 365
 Inde cóctam sursum súbducemus córbulis.
 Si ipsi autem deorsum cómedent, si quid cóxerint,
 Superi incenati súnť et cenati ínferi.
 Sed uérba hic facio, quási negoti níl siet,
 Rapácidarum ubi tántum sit in aédibus. 370

EVCLIO. CONGRIO

EVCLIO

Volui ánimum tandem cónfirmare hodié meum,
 Vt béne me haberem fíliai núptiis.
 Venio ád macellum, rógito pisces: índicant
 Carós: aguinam cáram, caram búbulam,
 Vitulínám, cetum, pórcinám, cara ómnia: 375

365. 366. *Nonius p. 400, 6*: Subducere etiam susum ducere, leuare *Plautus in Aulularia*: 'Vt corbulis'
 366. *Osbernus p. 149b*: Corbulus paruus corbes. *Plautus*: 'Coctam corbulis'

Act. II Sc. 7 FITODICVS SERVVS *BJ.* PYTHODICVS *Z.*
om. sine spatio D Cf. de hoc nomine et de tota hac scaena praefatio
 363. *CVR* ate *B.* ur ate c. sp. *D* inter uisam *B* 364. maxima
 est *BDE* 365. ut inputeo *BJ.* utin puteo *D.* in puteo uti *Bothius*,
Brugmanus l. s. s. p. 41 coquant ex coquauit *D.* coquam *Nonius*
 366. Coctam inde *Camerarius*. Inde coctam libri cum *Nonio*
 rursus *D.* sursus *Osbernus* 367.]m deorsum *J* Sin *Bothius*, cum
interr. signo in fine Franckenus ipsi autem ego. autem libri. illi autem
Muellerus Pros. Pl. p. 451 siquid *BDJ* 368.]ri incenati *J*
in:///nati (ce s. ras.) D Post sunt maius spat. in *D* sint *Pylades*.
erunt Wagnerus, Ussingius 369. S[] uerba *J* Sed *Gruterus*. Si
BD. Sic *F'Z* negotii *BDJ* nihil *BD.* nichil *J* 370. sit *Goellerus*,
Muellerus Pros. Pl. p. 68. siet libri inaedibus *BD*

Act. II Sc. 8 EVCLIO SENEX *BJ:* *om. spatio relicto D*
 371. olui c. spat. *D.* Solui *J* tandem *om. D* consolare *Z:* corr.
Valla hodie *om. Z:* add. *Pylades* 372. me haberem *Scaliger*,
Guyetus, Bentleius. haberem me (me s. v. m. 2) *B.* haberem *DDF'Z*
 Uti bene haberem *Gruterus* filiai nuptiis *Scaliger, Bentleius*,
Kampmannus Annot. in Rud. p. 6. filiae nuptiis *BD.* filiae nuptias
J. filiai in nuptiis *Vossius* 373. admacellum *B* 375. Vitilinam
 (v s. i 2) *B.* Vitilinam *D* cetum *BD*

Atque eó fuerunt cáriora, aes nóñ erat.
 Abeo íllim iratus, quóniam mihi nil ést qui emam.
 Ita illís impuris ómnibus ádií manum.
 Deinde égomet mecum cógitare intéñ uias
 Occépi: festo dié si quid prodégeris, 380
 Profésto egere líceat, nisi pepérceñs.
 Postquam hánc rationem uéntri cordique édidi,
 Accéssit animus ád meam senténtiam,
 Quam mínimo sumptu fíliam ut nuptúm dareñ.
 Nunc túsculum emi hoc ét coronas flóreas: 385
 Haec ínponentur ín foco nostró Lari,
 Vt fórtunatas fáciat gnatae núptias.
 Sed quíd ego apertas aedis nostras cóñspicor?
 Et strépitust intus. númnam ego conpilór miser?

379. 380. *Nonius p. 496, 21*: Genitiuus casus positus pro accusativo *Plautus Aulularia*: 'Deinde interuias'
 381. *Osbernus p. 460*: Prodigus unde *Plautus in Asinaria*: 'Festo die aliquid prodegeris, profesto egere liceat' *Cf. p. 30* 385. *Priscianus III 29 (I p. 104, 1 II)*: Similiter tus, tusculum. idem (*i. e. Plautus*) in *Aulularia*: 'Nunc floreas' *Osbernus p. 572*: hoc tusculum unde *Plautus in Amphitrione*: 'Hoc tusculum flammeas floreas'

376.]que eo *J* Atque — eo f. c. — aes *Ussingius* cae *D*
 377. 378. delet *Weisius* 377. del. *Wagnerus*¹ Abeo illim iratus
Bothius, Ritscheliu Nov. exc. Pl. p. 63. Abeo iratus illinc libri (*ante*
illinc ras. D): iratus ex initus *J*). Illinc iratus abeo *Guyctus*. Iratus
 illinc abeo *Franckenus* mihi nil *Wagnerus*. nihil *BDFZ*. nichil *J*
 nihil est = nilst esse putat *Franckenus* quid *Ritscheliu Nov. exc.*
Pl. p. 63. unde *Kienitzius de Qui loc. mod. usu p. 559* emam ex
 quam *ras. BD* An: Abito iratus illinc quoniamst nil qui emam?
 378. impuris *BDJ* adiimanum *D* 379. ego met *J* inter-
 uias *J*. interdum *Nonius*, quod inter uiam esse putat *Wagnerus*
 380. siquid *DJ* 381. Profecto *J* peperceris ex peperceris *B*
 382. Post hanc *FZ*: corr. *Pylades* rationem *J* cordi uentrique
JFZ 383. ad eam mihi *Ussingius* 384. minimo *BJ*. nimio *D*
 385. Hunc *JFZ*: corr. *Scutarius* emi hoc et coronas *Bothius*
cum Prisciano. emi et haec coronas libri cum *Osberno*. emi et has
 coronas *Weisius, Lachmannus* flammeas floreas *Osbernus* 386. Hęc
BD imponeuntur *JFZ*. imponeuntur *B*. impontuntur ex imponeun-
 tur ut *vid. D* infoco *J* 387. gnate *B*. gnate *DJ* 388. edis *B*.
 aedes *J* 389. strepitus est (*r s. v. B*: strepitus ex strepidus *J*) libri
 ego [] pil[*J* num nam *DJ* compilor (*s. v. spoliior B*)
 libri compilor miser ego *Z*: corr. *Pylades*

CONGRIO

Aulám maiorem sí pote ex uicínia

390

Pete: haéc est parua, cápere non quit.

EVCLIO

Eí mihi,

Perii hércle ego: aurum rápitur, aula quaéritur.

Apóllo, quaeso, súbueni mi atque ádiuua:

Confíge sagitis fúres .thensaurários:

395

Qui in ré tali aliis iám subuenisti ántidhac.

Sed céssó prius quam prórsus perii cúrrere?

ANTHRAX

Dromó, desquama píscis: tu, Machaério,

Congrúm, muraenam exdórsua quantúm potest.

398. 399. *Nonius p. 95, 11*: Desquamat, squamis expoliat. Plautus Aulularia: 'Dromo potest' *Idem p. 17, 30*: Exdorsuare, dorso nudare. Plautus Aulularia: 'Tu, Machaerio potest'

Cf. Apuleius de Mag. c. XLII init.: Quis enim fando audiuit ad magica maleficia desquamari et exdorsuari piscis solere? *Cf. Festus Pauli p. 79* (exdorsua: dorsum confringe; alii exime) *et glossaria*

390. *Pers. (Coc.) om. D* Aulam (m ex u) *B* pote ex *Lambinus, Kampmannus de 'Ex' p. 14.* potes libri a uicinia *Scaliger, Lambinus*

391. Posce *Guyetus* hec *J* est parua *Pylades.* parua est libri nonquit *D* 392. Perii hercle ego *Seyffertus Stud. Pl. p. 25, Muellerus Pros. Pl. p. 512 inter alia.* Perii hercle (er e corr. *D*) libri. Disperii hercle *Wagnerus.*¹ Perii hercle hodie *Guyetus* aurum (r et u e corr.) *D* queritur *BDJ* In libris sequitur v. 243 (= 393) 394. queso *BD.* queso *J* mihi (michi *J*) libri *V.* 395—397 del. *Weisius V.* 395 et 396 transponit *Bothius* 395. sagitis *Fleckeisenus Misc. crit. p. 39.* sagittis *B.* sagittis (t alt. s. v. et is ex as) *D.* sagittis (s post. s. v.) *J* thesaurarios libri 396. Versum misere corruptum expungit *Wagnerus*¹ Qui in re tali aliis iam *Kochius Emend. Pl. p. 5, quem dubitanter sequor* Cui in re talia *D.* Cui inre talia *B.* Cui in re tali *JFZ.* Cui in re tali iam *Camerarius.* Quoi tu in re tali iam *Ritschellius Proleg. p. 172.* Quoniam in re tali iam *Weisius.* Si quoi i. r. t. i. *Ussingius.* Qui mi in r. t. i. *Franckenus.* Quia in re tali *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 214* subuenisti *FZ.* subuenit *BDJ* antehac *JFZ* 397. priusquam *J*

Act. II Sc. 9 COCVS *J:* idem in v. 398 sine *B.* *Spat. exhibet D* 398. Dromae desquama pisces *Nonius.* DROMODES quam aspicias *B.* romodes (c. spat.: d in marg.) quam aspicias *D.* Promodes quam aspicias *J* tumacherio *BJ.* tumacherio *D.* tu macerio (vel mecerio) *Nonius* 399. gongrum codicum *Non.*

Ego hinc artoptam ex proximo utendam peto 400
 A Cóngrione. tu istum gallum, si sapias,
 Glabriorem reddes mihi quam uolsus ludiust.
 Sed quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo?
 Coqui hercle, credo, faciunt officium suum.
 Fugiam intro, ne quid turbarum hic itidem fuat. 405

400. *Plinius N. H. XVIII (28) 107*: Artoptam Plautus appellat in fabula quam Aululariam scripsit, magna ob id concertatione eruditorum an is uersus poetae sit illius *e. g. s.*: quo de loco cf. *Ritschellius Parerg. p. 371* Artoptam legisse scholiastam quendam *Loevius statuit Prodr. p. 259*, ad quem plures glossae eodem spectantes redeunt (Artopta: genus nasis, ut pugella) *Osbernus p. 9*: Haec artopta unde Plautus in Aulularia: 'Ego artoptam huic ex proximo utendam peto' 401. 402. *Nonius p. 530, 25*: Quod ludis pueri praesules essent glabri ac depiles propter aetatem, quos antiqui Romani ludios appellabant (ut est in libro I Varronis de uita p. r.), ideo Plautus in Aulularia: 'Tu istum ludiust' *Osbernus p. 263*: Glabrio: nudus. Plautus: 'Gallum reddes' 405. *Nonius p. 525, 2* de discrimine inter turba et turbae agens et indiscrete poni adfirmans: Plautus in Aulularia: 'Redeo intro fuat'

plerique murenam *BDJ* exdorsua quantum potest (*prior loco potes*) *Nonius*, unde iam *FZ*. exossata fac sient *BDJ*: inde duo versus fecit *Camerarius*, quorum alterum expunxit *Gruterus* De exdorsua cf. *Buechelerus Mus. Rhenan. vol. 35 (a. 1880) p. 403*
 400. hic *JF'* artoptam glossae ex proximo *B*. exproximo *DJ* utendum *Parcus, Franckenus Cf. testim.* 401. Acongrione *J* gallum istum *Osbernus* tuis tum *D*. tuis tum *B* si satis *Nonius*. si sapias *Osbernus* 402. Glabriorem *Nonius*. Glabriorem *B*. Glabriorem *DJF'*, *Osbernus* reddis *Nonius* mihi reddes *Osbernus* lydyus est *B*. lydyus est *D*. lidius est *JF'*. lydius *Nonius*
 403. *Eucl. praem. Z: corr. Angelius* hoc del. *Camerarius* utitur *J* ex proximo *D*. exproximo *BJ* 404. credo (d e corr.) *D* suum libri 405. Redeo intro *Nonius* Fugiam vel fugio: nam metuo *Muellerus Pros. Pl. p. 519* inter alia nequid *BDJ* turbarum *Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57*. turbae *BD*. turbae *JFZ* fuat *Ilarius, Bothius*. fiat libri turbae fiat (*om. hic itidem*) *Nonius*. itidem hic fuat *Muellerus l. s. s.* hinc itidem mi fuat *Franckenus*, ut alia aliorum taceam Congrio addunt post fiat *BDJ*

ACTVS III

CONGRIO

Áttici uirí, populares, incolae, accolae, áduenae omnes,
Dáte uiam qua fúgere liceat, fácite totae pláteae pateant.
Néque ego umquam, nisi hódie, ad Bacchas uéni in Bacchanál
coquinatum:

Íta me miserum et meós discipulos fústibus male cóntuderunt.
Tótus doleo atque óppido perii: íta me iste habuit sénex
gymnasium. 410

Neque lígna ego usquam géntium praebéri uidi púlerius:

408. *Nonius p. 85, 31*: Coquinatum, ad quoquendum. *Plautus Aulularia*: 'Neque coquinatum' *Osbornus p. 71*: hoc bachinal unde *Plautus in Aulularia*: 'Numquid nisi hodie ad bacas ueni in bachinal coquinatum' *Cf. Fest. Paul p. 61*

412. *Nonius p. 290, 32*: Exigere est excludere. *Plautus in Aulularia*: 'Itaque foras'

Act. III Sc. 1 De metris huius scaenae cf. Hermannus Elem. d. m. p. 91: meros trochaeos restituebat *Franckenus* GONGRIO COCVS B. CONGRIO COQVVS J: om. spat. relicto D 406. Attici niri ego. Optati uires B. optati (o in marg.) uiues D. Optati ciues JFZ. Pro Attici ciues *Bentleius*. O Attici c. *Langenus p. 137*. Opitulamini *Ussingius* incolę DJ accolę D. accole J aduene DJ

407. totę B DJ plateę B V. 408—414 ita collocavit *Acidalius*: in libris hoc ordine se excipiunt: 408. 409. 410. 413. 414. 411. 412. Hunc ordinem commendat *Wagnerus*: 410. 408. 409. 411. 412. 413. 414. Contra *Ussingius* sic collocat: 408. 409. 411. 412 (hunc delet). 410. 413. 414 408. adbacchas B. adbachas J. at Bacchas *Nonius* in baccanal *Nonius*. in bachinal (a s. i) B. in bachinal D. inbachinal J De coquinatum forma cf. *Sauppianus Quaest. Plaut. p. 10*. coquitatum cum Festo post Pareum *Hermannus Elem. d. m. p. 91* De Osberno cf. *testim.* 409. Fortasse parallelus est versui 413 410. ita iste me tacite *Ritscheliu Op. phil. vol. II p. 485* gymnas[J 411. Trochaeos describit *Franckenus* (usquam ego) eo///: quā corr. in ego usquā B* preberi J pulchrius libri

Itaque ómnis exegít foras me atque hósce onustos fústibus.
Attát, perii hercle ego míser, is est: aperítur Bacchanál: adest:
Sequitúr. scio quam rém geram: hoc ipsús magister mé
docet.

EVCLIO. CONGRIO

EVCLIO

Redi, quó fugis nunc? téne, tene.

CONGRIO

Quid, stólide, clamas? 415

EVCLIO

Quia ad trís uiros iam ego déferam nomén tuom.

CONGRIO

Quam ob rem?

EVCLIO

Quia cúltrum habes.

CONGRIO

Cocúm decet.

EVCLIO

Quid cónminatu's

412. omnes *J.* om̃s *BD* ita *Franckenus* trochaeos describens
foras ex fores *D* hosce *Schmidtus* de pron. form. p. 38. hos
libri honestos *J* In fine versus exstat euclio in *BD*
413. Trochaeos describunt *Richter* de partic. excl. usu p. 25, *Franckenus*,
alii Attat *J* is est addidi: om. libri miser: aperitur *Camerarius*,
Harius. misera perit *BD*. miser aperit *JFZ*. miser: a perii
Palmerius bachanal *BDJ* eccum, adest *Ussingius* Attat ut
perii hercle ego miser: a perii, bacchanal adest *Wagnerus* De
miser ego ne quis cogitet cf. *Seyffertus* Stud. Pl. p. 24 414. haec
FZ me docet *Acidalius*. me docuit (medocuit *J*) libri. docuit
me *Wagnerus*

Act. III Sc. 2 Totam sc. tract. *Hermannus* El. d. m. p. 453 et de
metr. p. 171, *Christius* 'Metrik' § 383: huc pertinere putat *Studemundus*
de cant. p. 96 *Rufini* verba ab *Hermann* ad IV 9 relata: cf. v. 707:
de ipso metro cf. eiusdem *Studemundi* comm. de cant. p. 30 et 'Fest-
gruss' p. 53, ubi v. 418. 420. 424. 425. 429. 433. 434. 442. 444 hunc
exitum vindicat: ∘ ∟ ∘ ∟ ∘ EVCLIO SENEX GONGRIO (CONGRIO
J) COCVS *BJ*: om. spatio relicto *D* 415. edi (x in marg.) *D*
REDI QVO *B* 416. adtris uiros *BJ*. ad trisuiros *D* nomen
tuum libri. tuum nomen *Hermannus* El. d. m. p. 455 obrem *BD*.
o| *J* 417. Quid conminatus (cominatus *B*) libri. Quod (Quia
iam *Bothius*) conminatu's *Franckenus*. Quid? non minatu's? *Dousa*.
Quin conminatu's sine interr. signo *Acidalius*. Qui conminatu's
Ussingius sine interrogatione et commate post habes posito

Mihi?

CONGRIO

Istuc male factum árbitor, quia nón latus fodi.

EVCLIO

Homo núllust te sceléstior qui uíuat hodie

Neque quoi égo de industria ámplius male plús lubens faxim. 420

CONGRIO

Pol etsí taceas, palam íd quidemst: res ípsa testist.

Ita fústibus sum móllior magis quam úllus cinaedus.

Sed quíd tibi nos táctiost, mendíce homo?

EVCLIO

Quae res?

Etiám rogitas? an quía minus quam me aéquom erat feci?

CONGRIO

Sine: at hércle cum magnó malo tuo, si hóc caput sentit. 425

EVCLIO

Pol ego haúd scio quid póst fuat: tuom núnc caput sentit.

422. *Nonius* p. 5, 15: Cinaedi dicti sunt apud ueteres saltatores uel pantomimi, ἀπὸ τοῦ κινεῖν (τὸ) σῶμα. Plautus *Aulularia*: 'Ita cinaedus'

418. Michi *J* Istud *BJ* Ante quia *pers. spat. D* fo[*J*
419. nullus est libri 420. quoi (i s. v.) *B*. cui *J*. quo *D*
mali *Guyetus* libens *BDJ* *Servavi librorum scripturam quamvis suspectam* lubens male faxim *Hermannus de metr. p. 172* quoi de industria mali plus lubens ego *Franckenus* Cf. *Woelfflinus 'Lat. u. rom. Comparison' p. 29* 421. et si *BD* quidem est libri
Ante res *pers. spat. D* testis est libri 422. submollior *Nonius* magis *Nonius. Harius.* miser magis *BD.* magis miser *JFZ: utrumque delet Mercerus: at cf. Woelfflinus 'Lat. u. rom. Comparison' p. 46* cinedus *BD.* cynedus *J* 423. nos tactiost mendicis homo *Hermannus de metr. p. 171.* nos mendice homo tactio est (taccio sine est *D*) libri. mendice homo nos tactiost *Reizius, Ritscheliuss Opusc. phil. vol. III p. 128* Eucl. Quae res *Seyffertus Stud. Pl. p. 2.* quæ res *BDFZ.* queres *J.* quae rest libri deter.: cf. *Ritscheliuss l. s. s.* 424. rogas *Bothius: cf. v. 421* me aequom erat *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57.* aequom erat ex aequo mereat *B¹.* equo mereat *D.* aequum erat *JFZ.* aequom me erat *Seyffertus Ind. phil. vol. 4 (a. 1872) p. 390.* erat aequom *Reizius* 425. at *om. Z* magno malo tuo *Harius. Hermannus de metr. p. 171.* malo tuo magno libri. magno cum malo tuo *Reizius* capud *D* sentiet *JFZ* 426. *om. JFZ: del. Hildyardus* fuit aliqui apud *Pareum, Harius.* fiat *BD* tuum *BD* capud *D*

Sed in aédibus quid tibi meis nam erat negoti
Me absente, nisi ego iusseram? uolo scire.

CONGRIO

Tace ergo.

Quia ueni huc coctum ad nuptias.

EVCLIO

Quid tú, malum, curas

Vtrum crudumne an coctum edim, nisi tú mi's tutor? 430

CONGRIO

Volo scire sinin an non sinis nos coquere hic cenam?

EVCLIO

Volo scire ego itidem meaé domi mean salua futura?

CONGRIO

Vtinam mea mihi modo auferam quae ad té tuli salua.
Me haud paenitet, tua ne expetam.

EVCLIO

Scio: né doce, noui.

427. inaedibus *BDJ* negotii *BD* negoci *J* 428.]uolo scire *J* 429.]quid tu *J* ueni huc *Fleckeisenus Nov. Annal. vol. 95 (a. 1867) p. 632.* uenimus *libri* adnuptias *B.* ad nuptias *Wagnerus Ceterum cf. Langenus p. 56* 430.]edim *J* Utrum crudumne an coctum *Brizius ad Capt. v. 265: cf. Studemundus de cant. p. 32.* Utrum crudum an coctum ego *BDJ.* Utrum crudum an coctum *FZ.* Ego utrumne crudum an coctum *Reizius.* Utrumne crudum an coctum *Guyetus.* Utrum crudum an ego coctum *Pylades* edam *FZ* mi es *D.* mihi es *BJ* 431.]an non sinas *J* sinin (*vel* sinen) an non sinis (*vel* sinas) *Studemundus Stud. vol. 1 p. 159.* sinas annonsinas *B.* sinas annon sinas *DFZ* cenam *B* 432.]ego item *J* ego itidem *scripsi.* ego item *libri.* item ego *Z, Hermannus de metr. p. 171* meq *B.* meaen *Bothius* mean *Camerarius, Ritscheliu Prol. p. 113.* mea *libri* 433.]mea mihi *J* quae ad te tuli *Studemundus de cant. p. 32.* quq adtuli *BD.* quq attuli *JFZ.* quae huc attuli *cum Pylade idem Studemundus 'Festgruss' p. 54.* quae ad te attuli *Seyffertus Stud. Pl. p. 7. Cf. Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 247 adn.* quae adtetuli *Muellerus Pros. Pl. p. 216, Franckenus.* quae tetuli *Reizius.* quae huc tetuli *Hermannus de metr. p. 171, ut alia taceam Ante salua maius spat. B* 434. *Vers. del. Guyetus* Eucl. praem. *FZ*]haud *J* meum *Camerarius.* mei *Bothius* penitet *BDJ* tuane *BD* exspectam *B.* exspectam *D* Congr. pers. inserunt *JFZ* Scio ne ex Scione *B^a* *V. 435—440 dittographiam esse statuit Wagnerus¹: cf. Fleckeisenus Nov. annal. vol. 95 (a. 1867) p. 631: ego olim transponebam ante v. 431 Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 244, fortasse recte: v. 436. 439. 440 excludit Langenus l. s. s. p. 138*

CONGRIO

Quid est quā nunc prohibes grātia nos cōquere hic cenam? 435
Quid fēcimus? quid dīximus tibi sécus quam uelles?

EVCLIO

Etiām rogitas, sceléste homo, quine ángulos omnis
Mearum aédium et concláuium mihi † peruium facitis?
Ibi ubi tibi erat negótium, ad focúm si adesses,
Non físsile auferrés caput: merito íd tibi factumst. 440
Nunc ádeo ut meam senténtiam iam scíre possis:
Si ad iánuam huc accésseris, nisi iússo, propius,
Ego té faciam misérillum mortális ut sis.
Scis iám meam senténtiam.

436. *Osbernus* p. 561: Secus, iuxta uel aliter. *Plautus*: 'Quid fecimus uelles' 440. *Osbernus* p. 208: hic et haec fissilis unde *Plautus*: 'Non fissile'

435. *Pers. om. FZ* qua ex quia *B*². quia *D* Quid est? Qua *Ussingius* nunc prohibes *Reizius*, *Ritscheli*. prohibeas nunc *BDJ*. prohibeas *Wagnerus*¹. prohibes nunc cum *F Langenus* p. 138 cenam *B* 436. fecimus tibi aut quid diximus secus *Osbernus* secus quam *JFZ*: sequi usquam *BD* 437.]rogitas *J* scelere *J* quine *Hermannus de metr.* p. 171. qui libri. quia *Bothius* angulosus *//////* omis (d eras.) *B*. angulos *Bothius*. angulos *Hermannus ibidem*. angulos hic *Camerarius* An qui angulos per omnis? cf. v. 437 438.]aedium *J* michi *J* peruium facitis *BD*. peruiam facitis (peruios *F*) *JFZ*: utrumque corruptum. perturbatis *Wagnerus*. peruestigatis vel per uim aditis *Muellerus Pros. Pl.* p. 463. Similia in promptu sunt non pauca An uiam mihi facitis? cf. v. 436 439.]tibi *J* Ibi *Guyetus*, *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865)* p. 57. Id libri. Id deleri posse idem *Brixius* putat. Hic *Pareus* si ex s///// *B* 440.]ile haberes *J* auferres ego. haberes libri caput *BD* non decet te habere fissile caput *Osbernus* caput haberes fissile ego *Act. soc. phil. Lips. vol. VI* p. 246. fissile hoc haberes caput *Wagnerus*. fissile iam haberes caput *Hermannus de metr.* p. 172. fissile haberes nunc caput *Franckenus*. fissile haberes tu caput *Christius l. s. s.* factum est libri 441. *Vers. del. Guyetus*]tu meam *J* Nunc adeo ut *Langenus* p. 146. Adeo ut tu libri. Atque adeo ut (vel Atque ut tu) *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865)* p. 57. At ut tu *Wagnerus* iam scire (vel nunc scire = nūc scire) *Fleckeisenus Nov. Ann. vol. 95 (a. 1867)* p. 632. iam noscere libri 442.]ianuam *J* adianuam (i s. v.) *B* iusso *Guyetus*, *Fleckeisenus l. s. s.* inssero libri propicius *J* 443.]faciam *J* miserrimus *BD*. miserrimus *J*¹. miserrimus *J*² mortales (corr. m. 2) *J* ut *Harius*. uti libri 444. Post sententiam plerique usque ad *Franckenum* interrog. signum posuerunt Congr. Quo *Bothius*. quo libri

CONGRIO

Quo abís? redi rursum.

Ita mé bene amet Lauérna uti iamíam, nisi reddi 445
 Mihi uása iubet, hic pípulo te dífferam ante aedis.
 Quíd ego nunc agám? ne ego edepol uéni huc auspició malo:
 Númmo sum condúctus: plus iam médico mercedíst opus.

EVCLIO

Hóc quidem hercle quóquo ego ibo mécum erit, mecúm feram,
 Néque istic in tantís periclis úmquam committam út siet. 450
 Íte sane núnc intro omnes ét coqui et tibícinae.

445. 446. *Nonius* p. 152, 4: Pipulo pro conuicio. *Plantus* Aulularia: 'Ita aedis' *Idem* p. 284, 20: Differre, diuidere uel scindere *Plantus* in Aulularia: 'Nisi aedis'
 446. *Varro* de l. l. VII 103 p. 160 M.: In Aulularia: 'Pipulo te differam ante aedis' id est conuicio, declinatum a pipatu pullorum
De glossis huc spectantibus cf. *Loewii Prodr.* p. 260

445.] me J amen (t s. n) B At ita me bene amet *Brixius* Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57 uti iamiam nisi ego. te iam nisi libri cum *Nonio*. te iamiam nisi *Harius*. te iam nisi si *Christius* l. s. s. ut iam nisi ceteris aliter positis *Ussingius* reddi *Nonius* (redde altero loco), B¹. redi B¹D. redi J 446. Michi J Iubet mihi uasa *Christius* l. s. s. hic pipulo *Reizius* (*Varro*?): pipulo hic FZ. pipulo te hic (hic om. alt. l.) *Nonius*: cf. v. 445. populo hic BJ. populos hic D. ego pipulo hic *Ussingius*. mea pipulod hic *Franckenius* te differam ante aedis scripsi cum *Varrone*. differam ante aedis libri cum *Nonio*: vide quae modo adnotavi *Mensuram* diffēram ante aēdis suspectam esse puto 447.] ego J agam!!!! (eras. in ut vid.) D edepol ne ego *Fleckeisenus Philol.* vol. 2 (a. 1847) p. 84 448. medio JFZ: corr. *Hermolaus* mercedist opus *Bothius*. mercede opus est libri. mercede est opus *Aldina*. pro mercede opust *Muellerus* Add. ad Pros. Pl. p. 121. merces est opus *Ussingius*
 Act. III Sc. 3 EVCLIO SENEX. CONGRIO COCVS duobus versibus B. EVCLIO SENEX. CONGRIO COCVS J: om. spatio relicto D *Scaenam* continuavit *Bothius* 449. oc (h in marg.) D quoquo ego *Wagnerus*, *Muellerus* Pros. Pl. p. 755. quoquo (post quoquo er. erit ut vid. D) libri. quoquod *Bothius*, *Ritscheli* Nov. exc. Pl. p. 80. quoquomque *Bergk* 'Beitr. zur lat. Gramm.' p. 76. nunc quoquo alii 450. istic *Brixius* Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57. istud libri. isti id *Seyffertus* Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 438 intantis BDJ committam BD. comittam J 451.] sane J Ite FZ. Ita BD nunc intro omnes *Lingius* de hiat. p. 63, *Ritscheli* Nov. exc. Pl. p. 82. nunc iam intro omnes (omis J) libri. nunciam introd *Ritscheli* ibidem. intro omnes nunciam *Wagnerus*²: cf. praeterea *Ritscheli* Proleg. p. 129 et *Muellerus* Add. ad Pros. Pl. p. 86 tibicing DJ

Étiam huc intro dúce, si uis, uél gregem uenálium.
Cóquite, facite, féstinate núnciam quantúm lubet.

CONGRIO

Témperi, postquam ímpleuisti fústi fissorúm caput.

EVCLIO

Íntro abite: opera húc conductast uóstra, non orátio. 455

CONGRIO

Heús, senex, pro uápulando hercle égo abs te mercedém
petam.

Cóctum ego huc, non uápulatum, dúdum conductús fui.

EVCLIO

Lége agito mecúm, molestus né sis: ei, cenám coque
Aút abi in malúm cruciatum ab aédibus.

CONGRIO

Abi tú modo.

EVCLIO

Íllic hinc abiit. di ínmortales, fácinus audax íncipit 460

458. *Donatus ad Phorm. V 7, 91*: Lege agito dicebatur ei, cuius intentio contemptibilis aduersario uidebatur. *Plautus in Aulularia*: 'Lege coque'

452. Etiam huc introduce, si uis *Camerarius*. Etiam introduce suis libri. Etiam, si uis, intro duce *Goellerus*. Iam etiam introduce si uis *Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 86 Ceterum delet v. Ussingius*

453. festinate *Weilius Nov. Annal. vol. 87 (a. 1863) p. 250 adscita Labbaei glossa festino: ἐορτάζω* nunc iam *BDJ* libet *BDJ*

454. *V. add. B² in marg.: om. DJFZ*, ubi v. 454 cum v. 455 ita (*D*) conflatus est: Temperi abi impleuisti *B²* fustibus istorum *Camerarius* 455. Intro abite *Goellerus, Lomanus Spec. cr. p. 25*. Intro abi (ntro in ras. et I ex T m. 2) *B*. Temperi abi *D*. Em perii *Eucl. abi JFZ*. Cf. v. 454 opera huc est *Camerarius: cf. Ritscheliu Nov. exc. Pl. p. 81* conducta huc operast *Reizius: similia in promptu sunt haud pauca* conducta est libri ūta *BDJ* 456. Hens *Bentleius, Bothius*. Eu *BD*. Hen *JFZ* puapulando *DJ* hercle del. *Hermannus*, ego *Kampmannus de 'Ab' p. 10* abste *BDJ* abs te ego *Guyetus* 457. ego huc *Muellerus Pros. Pl. p. 30*. ego libri. hercle ego *Ritscheliu* 458. molestus (o ex e) *D* Post sis maius spat. *D* ei *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 59*. i et *B*. et *D* (ante et lac.) *JFZ*, *Donatus*. i *Guyetus*. aut *Bothius ex Lang.* cenam *B*. caenam *J* coque ex quoque *J* 459. inmalum *B* ab edibus *D*. abedibus *B* *Person. ante abi om. BDJ* *Sequentem scaenam cum hac coniunxit Bothius*

Act. III Sc. 4 SENEX EVCLIO B. EVCLIO SENEX J. om. sine spat. D 460. Ille hinc *Hermolaus, Bothius*. illic *Guyetus* habiit *D*

Quí cum opulento paúper coepit rém habere aut negótium,
 Véluti Megadorús me tentat ómnibus miserúm modis:
 Quí simulauit meí se honoris mittere huc causá coquos:
 Ís ea causa mísit hoc qui súbruperent miseró mihi.
 Cóndigne etiam méus med intus gállus gallinácius 465
 Qui ánuí erat pecúliaris pérdidit paeníssume.
 Vbi erat haec defóssa ocepit íbi scalpurrire úngulis
 Círcumcirca. quíd opust uerbis? íta mi pectus péracuit:
 Cápío fustem, obtrúnco gallum, fúrem manifestárium.
 Crédo edepol ego illí mercedem gállo pollicítos coquos, 470
 Si íd palam fecísset. sed ego exémi ex manibus mánubrium.

467. *Nonius* p. 171, 32: Scalpurrire, scalpere. *Plautus Aulularia*: 'Vbi unguibus' *Hunc versum respexit Ausonius praef. gryphi* p. 189 ed. *Bip.*: Hunc (librum) ego cum uelut gallinaceus *Euclionis* situ chartei pulueris eruissem excussum relegi *e. q. s.*
 469. *Osbernus* p. 335: Manifestarius unde *Plautus* in *Aulularia*: 'Obtrunco gallum manifestarium'

Dii J im mortales *J.* immortales *BD* 461. pauper *Aldina, Bentleius, Reizius.* pauper homine libri cepit *BD.* cepit *J* negotium in marg. *D.* negotium *J* An homine rem habet aut negotium? certe coepit suspectum est 462. Veluti Megadorus me *Reizius.* *Ritscheli* Nov. exc. *Pl.* p. 46. Velut megadorus *B F Z.* Velut megadorus *D.* Velut medagorus *J.* Veluti me Megadorus *Gruterus.* *Guyetus* Veluti iam *Aldina* temptat *Gruterus.* temptat me libri in omnibus *J F* 463. simulauit m. 2 ex simul aut *B* mei se *Reizius, Bothius.* mei libri 464. subruperent *Pareus.* subriperent *J.* surriperent *BD.* surperent *Bothius* misero ex miserum *D* michi *J* 465. meus med intus *Pareus.* meus me intus *B D F Z.* omnes me intus *J.* me meus intus *Goellerus.* meus intus me *Guyetus.* cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 728 gallinatus *BD* 466. anui erat *Harius.* erat anui libri. erat anu *Bentleius* peculiaris *BD.* peculiaris *J* penis sume *D.* penissume *J.* penussime *B* 467. hęc *J* obcepit codices *Nonii* scalpurrire (al ex a ut vid.) *D.* scalpturrire *Acidalius* scalpturrire ibi *Pareus* ungulas (i s. a) *B.* unguibus *Nonius* 468. Circum circa *D J* opus est libri mihi *BD.* michi *J* pectu[*J* 469. optrunco *J* furem om. *Osbernus* manifestarium *J* 470. ego edepol *J Z,* unde profecti mercedem illi *Pylades,* illi mercedem edepol *Guyetus* coniecerunt cocos *BD* 471. sed ego exemi *Kampmannus* de 'Ex' p. 13. exemi libri. exemi iis *Brixius* de *Pl. et Ter. pros.* p. 39 ex manibus *Kampmannus et Brixius.* ex manu (exmanu *J*) libri. ex manu istis *Wagnerus:* cf. *Ritscheli* *Opusc. phil. vol. II* p. 588, ubi simul de exemi istis ex manū vel exemi istis manubrium ex manu cogitari posse dicit

(Quíd opust uerbis? fáctast pugna in gállo gallinácio.)

Séd Megadorus méus adfinis éccum incedit á foro.

Iam hunc non ausim praeterire quín consistam et cónloquar.

MEGADORVS. EVCLIO

MEGADORVS

Narráui amicis múltis consiliúm meum 475
De cóndicione hac Eúclionis fíliae.
Laudánt: sapienter fáctum et consilió bono.
Nam meó quidem animo sí idem faciant céteri,
Opuléntiores paúperiorum fílias
Vt índotatas dúcant uxorés domum: 480.
Et múltito fiat cíuitas concórdior,
Et nós minore inuídia utamur quam útimur,
Et illaé malam rem métuant quam metuónt magis,
Et nós minore sump̄tu simus quá̄m sumus.
In máxumam illuc pópulí partemst óptumum, 485
In paúciore áuidos altercátio est,
Quorum ánimis auidis átque insatietátibus

472. *Vers. del. Guyetus et Osannus Anal. crit. p. 181: vereor ne latius pateat vitium: cf. praef. opus est libri facta est libri ingallo J gallinaceo BD: cf. Buechelerus Mus. Rhen. vol. 20 (a. 1865) p. 441 473. megadorus J. magodorus D affinis libri aforo BJ 474. iam ex Item D preterire DJ colloquar J Act. III Sc. 5 MEGADORVS. EVCLIO SE NES DVO in duob. vers. B. MEDAGORVS. EVCLIO. DVO SENEX J. om. spatio relicto. D 475. arrau (n in marg.) D. NARRAUI B amicis meis DZ 476. De conditione D. Deconditione B hac Euclionis filiae Rittershusius apud Sciopp. susp. lect. IV 5. hac Euclionis filiam BDJZ: unde hac. Euclionis filiam plerique. ac Euclionis filia Gruterus ex Pal. 3: idem F. hac, Euclionis filia Kochius Em. Pl. p. 6 478. sidem (i add. s. i) D ceteri BDJ 480. ducant ex dubant B De v. 481 sq. cf. praef. 482. Et nos minore inuidia Muellerus Pros. Pl. p. 359. Et inuidia minore nos libri. Et inuidia nos minore Pylades. Et inuidia minus nos Bentleius 483. ille B²J. ille BD quam metuunt libri minus cod. deter. 484. sumpta (u s. a) J sumus D V. 485—488 del. Franckenus: cf. praef. 485. Inmaximam B. In maximam///// D. In maxima JFZ ille DJFZ p̄pti B partem est BD. parte est JFZ optimum Camerarius. optimam BD. optuma JFZ 486. paucioris BD. pauciori///// J. pauciori F. pauciore Z auidos (s. v. t is: voluit auidis) J altercatio est libri 487. auidus D insacietatibus B*

Neque léx neque rumor cápere est qui possít modum.
 Namque hóc qui dicat: quó illae nubent díuites
 Dotátæ, si istud iús pauperibus pónitur? 490
 Quo lúbeat nubant, dúm dos ne fiát comes.
 Hoc sí ita fiat, móres meliorés sibi
 Parént pro dote quós ferant quam núnc ferunt.
 Ego fáxim muli prétio qui superánt equos
 Sint uíliores Gállicis canthériis. 495

EVCLIO

Ita mé di amabunt út ego hunc auscultó lubens.
 Nimis lépide fecit uérba ad parsimóniam.

MEGADORVS

Nulla ígitur dicat: équidem dotem ad te ádtuli
 Maiórem multo quá́m tibi erat pecúnia.
 Enim míhi quidem aequomst púrpuram atque aurúm dari, 500
 Ancíllas, mulos, müliones, pédisequos,
 Salúttigerulos púeros, uehicla quí uehar.

494. 495. *Osbernus p. 85*: Dicitur quoque hic canterius, rii i-
 equus castratus; unde *Plautus*: 'Ego faxim canteriis'
 500—502. *Osbernus p. 251*: Item a gero gerulus, quod componitur
 nugigerulus . . . et hic salutigerulus . . . unde *Plautus*: 'Aequum
 est dare huic ancillas, mulas, muliones, salutigerulos
 pueros' 502. *De glossa huc spectante cf. Loewius Prod. p. 260*
(Philoxenus p. 191, 74: Salutigerulus: ἐπισκέπτης)

488. Neque *J* bis rumor ego. sutor *BDJ*. tutor *FZ*. pudor
 est *Wolffius Proleg. ad Aul. p. 43*. censor dubitanter *Ussingius: cf.*
Wagnerus de Aul. p. 18, Visseringius quaest. Pl. II p. 99 facere est
Lambinus possint *D* 489. Neque hoc *JFZ* Nam quod qui
 dicant *Lambinus* quid dicat *J* quoi *Camerarius* ille *J*. ille *D*
 490. Dotatae si istud (istuc *Schmidtus de pron. form. p. 83*) ius
Camerarius. Dotata es (ex est *J*) istud uis *BDJFZ* 491. lubeat
Camerarius, Bentleius. iubeant ex lubeant *B*. iubeant *DJFZ*. lubeant
def. Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 841: cf. Priscianus XI,
20 (I p. 561, 11 H.) nefiat *J* 492. ita si *Pylades, Ritschellius*
 fiet *FZ: corr. Hermolaus* 494. p̄tio *B*. praecio *D*. p̄cio *J*
 superant (a e corr.) *B* faxim ut muli qui superant equi *Osbernus*
 /// equos *D* 495. Sint *Reizius, Bothius*. Sient libri cum *Osberno*
 galliciscant heriis *BD* canteriis *Osbernus* 496. me diam ///abunt
D. me dii amabunt *J*. di me a. *Ritschellius* 497. parcimoniam
Gruterus 498. ergo *Z* adte *BJ* attuli *J* 500. michi *J*
 aequum est *BD*. equum est *J* purpuram ex purpuream *J*
 501. pedisequos *Pylades*. pedissequos *BJF*. pedis sequos *D*
 502. Saluti gerulos *D*. Saluti gerrulos *B* uehicla *Bothius cum*

EVCLIO

Vt mátronarum hic fácta pernouĩt probe
Moríbus praefectum mŭlierum hunc factŭm uelim.

MEGADORVS

Nunc quóquo uenias plŭs plaustorum in aédibus 505
Videás quam ruri quándo ad uillam uéneris.
Sed hoc étiam pulcrumst praéquam sumptus úbi petunt.
Stat fŭllo, phyrigio, aúrifex, línárius:
Caupónes patagiárii, indusiárii,
Flammárii, uiolárii, carinárii, 510
[Aut manulearii, aut murobatharii]

507. 508. *Osbernus p. 438*: Hic patigiarius unde Plautus: 'Ubi sumptus petunt stat fullo aurifex, inclusiarii, patigiarii'. Cf. p. 176 508. Phrygionem fort. ex h. l. adfert *Servius ad Aen. III 484*: Huius enim artis peritos phrygiones dicimus secundum Plautum 509. Cf. *Festus Pauli p. 221 M.*: Patagium est quod ad summam tunicam assui solet, quae et patagiata dicitur et patagiarii qui eiusmodi faciunt Huc spectat glossa indusiarii (libri indutiarii): uestiarii: cf. *Loewii Prodr. p. 260* 510. *Nonius p. 541, 32*: Flammeus, uestis uel tegmen quo capita matronae tegunt. Plautus in *Aulularia*: 'Flammarii carinarii' Idem p. 549, 29: Violacia, a uiolae colore. Plautus in *Aulularia*: 'Flammarii carinarii'

Hario. uehicula libri qui ferar ex *I. ang. Bothius* 503. *Pers. om. D* per nouit *J* 504. pfectum *D*. pfectum *J* mulierem *J* 505. 506. *Del. Wolffius Sc. Aul. p. 6* 505. *Pers. om. D* quoquo ex quoque *B²*. quoque *DJZ*, quod defendi potest inaedibus *BD*. inēdibus *J* 506. aduillam *J* 507.]pulchrum est [] sumptus *J* etiam hoc *D* pulchrum est *BDJ*. paulum est *Brizius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57* Verba Praequam . . . petunt novum vers. efficiunt in *BDJ* Prēquam *B*. Erae quā *D* sumptus ubi *Guyetus*. ubi sumptus libri. Cf. *Langenus p. 32*. qui sumptus *Muellerus Pros. Pl. p. 28*. quae in sumptus *Franckenus* Ad versus sequentes plures variorum temporum homines contribuisse videntur, quorum suum cuique assignare non ausus sum 508. Stat[]ph[]gio *J* phyrigio *BD*. phyrigio *FZ* linarius *B*: cf. *C. I. L. V, 5923*. lanarius *B² DJFZ* Cf. *Osbernus* 509.]pones *J* Cf. *Osbernus* Caupones patagiarii coniungit *Guyetus*. Caupones in suspicionem vocat *Acidalius*, qui stant pone coniecit. Ciniflones *Pylades* 510. 511 del. *Wagnerus de Aul. p. 21* 510. Flammearii multi inde ab *Hermolao* Flammari uolarii (uiolari) libri *Nonii* cārinarii def. *Brandtius Nov. Ann. vol. 117 (a. 1878) p. 385*. cararii vel cariarii *Nonius*, unde cerinarii *Hadrianus Junius Pium secutus*, cerarii *Scaliger*, cararii *Hermolaus*, *Brizius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 56*, coriarii *Bothius cum aliis*. caltularii *Lambinus* 511. Secluit hunc versum *Guyetus*

Propólae linteónes, calceoláarii,
 Sedentáarii sutóres, diabathráarii,
 Soleáarii adstant, ádstant molocináarii,
 Petúnt fullones, sárcinátorés petunt, 515
 Strophíarii adstant, ádstant semisonáarii.
 Iam hosce ábsolutos cénseas: cedúnt, petunt
 Trecénti item alii: stánt phylacistae in átriis,
 Textóres, limboláarii, arculáarii.

513. *Osbernus p. 540*: Hic sedentarius unde *Plautus*:
 'Petunt sumptus artifex et sedentarius' 514. *Nonius p. 548*,
 15: Molochinum, a Graeco, color flori similis malvae *Plautus*
 in *Aulularia* institores molochini coloris molochinarios appellavit
 517. *Nonius p. 251*, 8: Cedere, incedere. *Plautus* in *Aulularia*: 'Iam
 hosce petunt' 518. 519. *Osbernus p. 234*: Hic filacista
 unde *Plautus*: 'Trecenti arcularii' 518. *Osbernus*
p. 245: Filiacista, filator, quod in *Plauto* reperies 519. *Nonius*
p. 541, 30: Limbus ut adnotatum inuenimus muliebre uestimentum,
 quod purpuram in imo habet. *Plautus* in *Aulularia*: 'Textores
 arcularii'

Aut mantiliarii *Gruterus*. Anthinomellarii *Ussingius*. Aromatarii
Turnebus *Servavi librorum scripturam: myrobrecharii Z. cf. praef.*:
 murrobatharii *Camerarius* 512. 513. om. *Z.*: add. *Scutarius*
 512. Propolaelinteones *B.* Propolat linteones *D.* Lintiones exstant
 in titulis 513. Sedentari (t e corr.) *D.* sutáres (o add. m. 2) *B.*
 sutares *D.* sutates *JZ*: corr. *Angelius*: erant qui sutantes conicerent
 diabatharii *Turnebus ex Paulo p. 74 M.*: diobatharii *BD.*
 diabatharii *J.* *V. 514. 515 excl. Franckenus* 514. Sol[]adstant
J. Soliarii *BD.* astant *BD.* bis *Cf. Non.* 515. Cinifiones
Bothius V. 516—522 ita ordinat Franckenus licenter mutatos: 516.
521. Vers. ex Non. 517. 518. 519. 522. V. 520 del. V. 516. 517
del. Guyetus 516. *Parall. esse v. 514 vidit Wagnerus* Stropharii
B. astant bis *BD.* stant, stant *Bothius* 517. *Ante hunc v. ponit*
Wagnerus vers. ex Nonio: eundem post v. 530 posuerat Gulielmius,
post 525 Acidalius (cf. v. 516—22): quem huc spectare posse quam-
quam concedo, tamen de loco desperans in fine fabulae addidi: ad de-
perditam partem eam refert Ussingius: cf. fragm. 1 im hose aliquot
cod. Nonii eccedum petunt *Acidalius* 518.]cum stant *J.*
 Trecenti item alii: stant *ego*. Treceni cum stant (*Tre cenicum D.*)
BDFZ. Treceni cum astant *Osbernus*. Trecenti constant *Pylades*.
 Trecenti constant, stant *Bothius*. Trecenti circumstant *Acidalius*,
Bentleius Treceni cum philacistae stant *Guyetus* phylaciste *J.*
 phylaciste *B.* philaciste *D.* filacistae *Osbernus* inatriis *B.*
 519.]tores *J.* Sextores *D.* limbolarii *Z.* ex *Nonio*. limbuarii
BD. limbuarii *JF.* limborarii *Gulielmius*. idem ante *Mercerum*
 apud *Nonium* legebatur alcularii *Nonius*. arcarii *Osbernus*

Ducúntur, datur aes: ábsolutos cénseas, 520
 Quom incédunt infectóres corcotárii:
 Aut áliqua mala crux sémper est, quae aliqúid petat.

EVCLIO

Conpéllarem ego illum, ní metuam ne désinat
 Memoráre mores múlíerum: nunc síc sinam.

MEGADORVS

Vbi nógigerulis rés solutast ómnibus 525
 Ibi ád postremum cédit miles, aés petit.
 Itúr, putatur rátio cum argentário.
 Milés inpransus ádstat, aes censét dári.
 Vbi dísputatast rátio cum argentário,
 [Etiam plus ipse ultro debet argentario] 530
 Spes prórogatur míliti in aliúm diem.
 Haec súnť atque aliae múlťae in magnis dótibus

521. *Nonius* 549, 26: Crocota, crocei coloris nestis. Plautus in *Aulularia*: 'Quom incedunt corcotarii' 525. *Nonius* p. 144, 30: Nugiuendos Plautus dici voluit omnes eos qui aliquid mulieribus uendant. Nam omnia quibus matronae utuntur nugae uoluit appellari. Plautus in *Aulularia*: 'Vbi omnibus' *De glossis* cf. *Loeuii Prodomus* p. 260. *Pendent ab Isidoro Orig.* X 193: Nugigerulus appellatus ab eo quod sit turpis nuntius 526. *Varro de l. l. V* 181 p. 70 M.: Quibus adtributa erat pecunia ut militi reddant, tribuni aerarii dicti, id quod adtributum erat, aes militare. Hoc est quod ait Plautus: 'Cedit petit' 527. *Nonius* p. 369, 20: Putare, conligere conferre. Plautus in *Aulularia*: 'Itur, putatur argentario'

520. *V. 520. 521 secl. Wagnerus* dicuntur datur DJ absolutos ego. iam hosce absolutos libri 521. Cum libri cum *Non.* del. *Franckenus* Cum cedunt *Scaliger* corcotarii *Wagnerus de Aul.* p. 14. corcotarii BDZ, *Non.* corcotarum JF. corcotularii *Pylades* 522. aliqua ala B'D. aliqua mala B^s quę J aliquid om. Z: add. *Pylades* petant D 523. jllarem J *Pers. om. D* Compellarem BD. Compellem *Acidalius* metuam id *Brugmanus* p. 41 nedesinat DJ 525. Jugigerulis J

Pers. om D nugigerulus B. nugigerulus D. nugiuendis F, *Nonius, Scutarius* soluta est libri c. *Nonio* Cf. v. 517 526. cedis J aespetit DB¹ 527. racio J *V. 528—30* spurius putat *Ussingius* 528. Impransus miles *Camerarius*. Miles ibi impransus *Pylades* impransus J astat D. astant B 529. disputata est libri *Racio J* 530. *Om. tacite Camerarius: exp. Brizius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57* plus om. *Lambinus, Bentleius*: ultro *Pylades* ipaius J Cf. v. 517 531. in alium BDJ 532. j sunt J alię multę B. aliae multe D. alię multę J in magnis BJ

Incómmoditates sump̄tusque intolerábiles.

Nam quae índotatast éa in potestatést uiri:

Dotátae mactant ét malo et damnó uiros.

535

Sed éccum adfinem ante aédis. quid agis, Eúclio?

EVCLIO. MEGADORVS

EVCLIO

Nimiúm lubenter édi sermoném tuom.

MEGADORVS

Ain? áudiuistin?

EVCLIO

Vsque a principio ómnia.

MEGADORVS

Tamen meó quidem animo aliquánto facias réctius,

Si nítidior sis filiai núptiis.

540

EVCLIO

Pro ré nitorem et glóriam pro cópia

535. *Nonius* p. 342, 6: Mactare malo adficere significat. *Plautus* in *Aulularia*: 'Dotatae uiros' 537. *Nonius* p. 454, 15: Deonorari non solum cibus gutture, sed et uox auribus potest. *Plautus* et in *Aulularia*: 'Nimium tuom'

533. intolerabiles *D* 534. Namq̄ *B*². Namque *B*¹*DJ* indo-
tata est *BDJ* ea est *Z*: corr. *Pylades* in potestate est *B*. in-
potestate est *DJ*. in potestate *Z* 535. Dotatae libri *Non.* Dotata
emactant *D* dampno *J* 536. affinem *J* aedes *BJ*
ais *Camerarius*. agitur *Z*

Act. III Sc. 6 EVCLIO MEGADORVS. SENES DVO *B*.

EVCLIO MEDAGO RVS SENES .II. *J.* om. spatio relicto *D*
537. imium (n in marg.) *D* NIMIVM *B* libenter *BDJ*, *Nonius* edi
Camerarius ex *Nonio*. di *D*. di audiui *B*¹. edi id audiui *B*². audiui
JFZ: quo in nugis abusi sunt *Meursius* (odi), *Bothius* (di audi)
tuum *BDJ*, *Nonius* 538. Ain *Grutcrus*. A///n *B*. An *DJFZ*
audiuistin *Bentleius*. audiuiisti *BJFZ*. audiuiisti ex audiuiisti *D*.
audiuisse te vel audiuiisti? *Eucl.* iam *Muellerus Pros. Pl.* p. 643.
audiuiisti tu *Lambinus* a principio *DJ* 539. meo *Gulielmius*.
Bentleius. emeo *BD*. e meo *JFZ* animo *D* animod aliquam
Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 841: certe versus suspectus est
fatias *B* rectius (u e corr.) *D* 540. filiai nuptiis *Scaliger*,
Goellerus. filiae nuptiis *BD*. nuptiis filiae *JFZ*. filiai in n. *Douss*
541. *Pers.* om. *DJZ*: add. *Pius* Prae *Scioppius*, *Goellerus*

Qui habént meminerint sése unde oriundí sient.
Neque pól, Megadore, míhi nec quoiquam paúperi
Opínione mélius res structást domi.

MEGADORVS

Immo ésse dico et íta di faciant út siet; 545
Plus plúsque tibi istuc sósipitent quod núnc habes.

EVCLIO

Illúd mihi uerbum nón placet quod núnc habes.
Tam hic scít me habere quam égomet: anus fecít palam.

MEGADORVS

Quid tú te solus é senatu séuocas?

EVCLIO

Pol ego út te accusem mérito meditabár.

MEGADORVS

Quid est? 550

EVCLIO

Quid sít me rogitas? quí modo omnis ángulos
Furum ínpleuisti in aédibus miseró mihi:

renitorem *D* *Interpunct. in fine delent Angelius et Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 841* 542. meminerunt *JF*. minerunt *D*. meminerunt *def. Kochius l. s. s.* 543. maedagore *J* neque *BDJ* cuiquam *JFZ*. quicquam *BD* 544. Opinione *B²*. Opione *B¹* res structa est *J*. res tructa est *B²*. restructa est *B¹D* 545. Immo esse (= fore) dico et ita di *ego*. Immo est et di (*dii J*) libri. Immo est quod satis est et di *Ussingius* et ita di faciant ut semper *Seyffertus Stud. Pl. p. 2: cf. Wagnerus de Aul. p. 31.* et amplius di faciant ut *Franckenus* et dii faciant[*J* 546. pusque *B* tibi istuc *Muellerus Pros. Pl. p. 383.* istuc libri (istuc *om. Z: add. Pius*). istuc tibi *Goellerus*. istuce *Bothius* sospitent istuc *Pylades, ut taceam alios* sospitent qu[*J* 547. *V. in D in imo margine suppletus est et signo ad suum locum relatus* michi *J* placet q[*J* 548. hic cum *FZ Fuhrmannus de part. comp. p. 15.* hoc *BDJ* ego met *J* palam fecit *B* 549. tute *BDJ* ese natus euocas *BD*. Í ita e senatu seuocas in margine *B²*, quod signo ad suum locum refertur. de senatu *Camerarius* 550. *Versum in duo dispescunt BD* ut te *Acidalius*. te ut libri accussem *B* accusarem (*del. merito*) *Brizius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57* merito] mecum *Muellerus Pros. Pl. p. 383* meditor. Meg. Mene tu? Quid est *Acidalius* 551. rogas *Z: corr. Pylades* modo *ego*. mihi libri 552. impleuisti *J*. inpreuisti *D*. inaedibus *BJ* meis *Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 841*

Qui intrómisisti in aédes quingentós coquos
 Cum sénis manibus génere geryonáceo:
 Quos si Árgus seruet qui óculeus totús fuit, 555
 Quem quóndam Ioni Iúno custodem áddidit,
 Is núnquam seruet. praétereá tibícínám
 Quae mi ínterbibere sóla, si uinó scatát,
 Corínthiensem fóntem Pirenám potest.
 Tum obsónium autem.

MEGADORVS

Pól uel legioní sat est. 560

553. 554. *Osbernus p. 251*: *Gerronaceus ex gerris natus*; unde *Plautus*: 'Quingentos repperi cocos cum senis manibus genere gerronaceo' 555. 556. *Priscianus Inst. gr. VI 18 (I p. 209, 14 H.)*: In o productam desinentia Graeca sunt feminina addita 'nis' faciunt genetium *Plautus in Aulularia*: 'Quos addidit' *Serrius ad Aen. VI, 90*: Addita Iuno] inimica. Est autem uerbum *Lucilii* et antiquorum ut *Plautus*: 'Argus quem quondam Ioni Iuno custodem addidit' 555. *Osbernus p. 389*: *Oculeus unde Plautus*: 'Quos si Argus seruet qui totus oculeus esse dicitur, numquam seruet' *Festus Pauli p. 28 M.*: Argus oculeus: Argus nomen est hominis qui fuisse fingitur oculis plenus quae huc rettulit *O. Muellnerus* 556. *Nonius p. 487, 18*: Ioni. *Plautus Aulularia*: 'Quem addidit' *Eodem videtur respicere Serrius ad Aen. X 198, ubi Ionis formam ex Plauto adfert* 557—559. *Donatus ad Andr. III 2, 16*: Interminatus sum pro minatus sum. *Plautus in Aulularia*: 'Praeterea potest' *Idem ad Eum. I 1, 35*: Intercepit, proprie quasi totum capit. *Plautus in Aulularia*: 'Quae potest'

553. intromisisti *Meursius*. mihi (michi *J*) intromisisti (intromisisti *D*) libri. mi intromisisti *Acidalius, Scaliger*. mi immisisti *codd. aliquot Pal., Dousa f.* in aedis *Pylades*. inaedibus *BDJFZ* cocos *BD* 554. manibus (a e corr.) *J* gerynaceo ex gerinaceo *D*. gerronaceo (r 2 ex y ut rid.) *B*. gerronaceo *J*. gerionaceo *F* 555. oculeus *B*. oculeus (e s. v.) *J*. occulleus *D* *V*. 556 a lectore grammatico additum putat *Wagnerus* ad ex. v. *Acciani* 386. Cf. *Anal. Pl. p. 210* Iuno om. *Nonius* 557. praeterea *DJ*. praerea *B* 558. Quae *J* mihi *BD*. michi *J* scatat *Gulielmius, Lambinus*. scateat *Donatus, FZ*. scatet *BDJ*. scatit *Turnebus* 559. Corrinthiensem *J* Pirenem *Goellerus, Brizius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57*. et pirineum *B*. et perintum *D*. et pirentum (corr. in et pireneum) *J*. et pyrenaeum *Donatus*. et pyrenea *Z*. Pyrenen vel Pirenem *Valla*. Pirenem *Guyetus* 560. *Vers. del. Langenus p. 77* obsonium ex obsequium *B*. obsequium *DJ* *Pers. om. BD et recentiorum editorum* haud pauci *Acidalius* auctore *Euclioni* totum v. tributentes

Etiam ágnum misi.

EVCLIO

Quó quidem agno sát scio

Magis cúrionem núsquam esse ullam béluam.

MEGADORVS

Volo scíre ego ex te quí sit agnus cúrio.

EVCLIO

Quia óssa ac pellis tótust: ita curá macet.

Quin éxta inspicere in sóle uel uiuó licet:

565

Ita ís pellucet quási lanterna Púnica.

561. 562. *Nonius* p. 455, 2: Beluam indifferenter posuit auctoritas ueterum. Plautus Aulularia: 'Quo beluam' 563. *Nonius* p. 86, 1: Curio, curiosus. Plautus Aulularia: 'Volo curio'

Cf. Festus Pauli p. 60 *M.*: Curionem agnum Plautus pro macro posuit quasi cura macruisset *Errant qui huc spectare putant Apul. Flor. I 2 extr., ubi agnus incuriosus commemoratur* 564. *Nonius* p. 509, 11: Macet (pro macilento *add. codd. H. W.*) Plautus in Aulularia: 'Quia ossa macet' 566. *Priscianus Instit. gr. II, 10 (I p. 50, 7 H.)*: Pelluceo pro perluceo. Plautus in Asinaria idem in eadem: 'Ita Punica', unde hausit scriptor codicis Cusani (*Klein, 'Ueber eine Handschrift des N. v. C.'* p. 34) 'Pellucet quasi lanterna punica' *Cf. Placidus* p. 61, 3 *ed. Deurol.*: Laterna punica a pellibus, quas ab angulis tegurarum adfixas extendunt quae huc rettulit Kochius *Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 553*

uel legionisat///// est ex uelleonisat///// est B². nelleoni sata est D. uel leoni sat est JFZ *Exspectes tale quid*: Tum obsónium opus est quód uel legioní sat est 561. *Meg. pers. praem. B*: *cf. v. 560* Et iam B misti Acidalius v. Euclioni continuans *Eucl. pers. om. JF* In quo quidem *Nonius* agnoscat *Nonius*. agnos at D. agno s////at ex agnoscat ut vid. B² 562. Mage Quicheratus curionem *Gulielmius, Scaliger.* curiosam///// B. curiosam DJFZ, *Nonius* numquam *Nonius* bestiam JZ: *corr. Hermolaus* 563. *Eucl. praefig. JFZ*: *corr. Hermolaus* Volo scire ego ex te *Nonius*. Volo ego exte scire BDJF. Volo ex te ego scire Z, unde Volo ex ted Pareus: *cf. Brizius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57* quid *Non.* si//t J curiosus ex curio B² 564. *Meg. pers. praefig. JFZ*: *corr. Hermolaus* Qui *Nonius*, unde Qui ossa atque Z et editorum permulti totus est BDJFZ. tenos *Nonius* cura om. *Nonius* curam aegaei B. curámagei D. cura maget J 565. inspincere J in sole uel uiuo *Brugmanus* p. 42. insolee uiuo (*coniunxit m. 2*) B. insolee uiuo D. in sole et JF. in sole etiam Z. in sole etiam uiui *Joergensenus ap. Ussingium.* in sole ei uiuo *Gruterus* 566. is om. *Priscianus* pellucet J, *Priscianus.* plucet BD lanterna JFZ

MEGADORVS

Caedúndum illum ego condúxi.

EVCLIO

Tum tu idem óptumumst

Loces écerendum: nám iam, credo, mórtuost.

MEGADORVS

Potáre ego hodie hic, Eúclio, tecúm uolo.

EVCLIO

Non quód potem ego quidem hércle habeo.

MEGADORVS

At ego iússero 570

Cadum únum uini uéteris a me adférier.

EVCLIO

Nolo hércle: nam mihi bíbere decretúmst aquam.

MEGADORVS

Ego te hódie reddam mádidum, si uiuó, probe,

Tibi quoí decretumst bíbere aquam.

EVCLIO

Scio quám rem agat.

567. *Nonius* p. 272, 5: Caedere, immolare *Plautus* in *Aulularia*: 'Caedundum conduxí' *Idem* p. 274, 15: Conducere, emere. *Plautus* in *Aulularia*: 'Caedundum conduxí'

567. *V. in duo dispescunt BD Pers. add. Z: om. libri*
Cædundum J Cedendum (Caedendum) Nonius conduxí ego illum
Nonius Locui Lambinus: at cf. Rostius Op. I p. 40 Pers. om.
DJ. Meg. exh. B: corr. Z: Post tuidem (sic) spat. in D optumus
est BDJFZ: corr. Saracenus 568. *Loca Pylades efferendum BJ.*
offerendum D namiam B mortuus est BDJ 569. *Pers.*
Eucl. erasa in B: pers. omisa in DJF hoc die Reizius, Bothius.
hodied Ritscheliús Nov. exc. Pl. p. 89 hic Euclio Muellérus Pros.
Pl. p. 696 (ibidem isti). euclio libri. ad te Euclio Scyffertus Stud.
Pl. p. 7. o Euclio Pareus 570. *Non quod potem ego quidem hercle*
habeo Scyffertus Stud. Pl. p. 7. Non potem ego quidem hercle
libri. Non poto tecum hercle ego quidem Muellérus Pros. Pl. p. 643
inter alia. Non potem ego quidem hercle hodied Ritscheliús, ut
taceam alia: an Noló potare ego équidem hercle? tecum hodie
Euclio Z iussero ex iussuro D 571. *ame B. adme J adferrier (alt.*
r s. v.) D. afferrier J 572. *mihi om. D decretum est aquam BD. de-*
cretum aquam est JFZ 573. *si uino (uiuó m. 2 s. v.) B. sed uino*
Pius 574. *cui BDJ. an FZ decretum est libri*

Vt mé deponat uíno, eam adfectát uiam: 575
 Post hóc quod habeo ut cónmutet colóniam.
 Ego íd cauebo: nam álicubi abstrudám foris.
 Ego fáxo et operam et uínum perdiderít simul.

MEGADORVS

Ego nísi quid me uis, eó lauatum, ut sácrificem.

EVCLIO

Edepól ne tu, aula, múltos inimicós habes 580
 Atque ístuc aurum quód tibi concréditumst.
 Nunc hóc mihi factust óptimum, ut ted auferam,
 Aula, ín Fidei fánum: ibi abstrudám probe.
 Fidés, nouisti me ét ego te: caue síis tibi,
 Ne tu ínmutassis nómen, si hoc concrédúo. 585
 Ibo ád te fretus tuá, Fides, fidúcia.

575. *Nonius p. 279, 16:* Deponere est alienare. Plautus in *Aulularia*: 'Vt me uiam' *Philargyrius in Verg. Georg. IV. 562:* Affectat pro intendit, ut apud Plautum: 'Vt uiam'

576. *Osbernus p. 94:* Colonia unde Plautus in *Aulularia*: 'Post haec quid habeo nisi ut conmutet coloniam'

575. de ponat *J* adfectatuíam (*ante u ras. parua*) *B.* adfectiuam *D.* affectat uíam *J* deponas . . . affectas uíam *Philargyrius*

576. conmutet *BD.* committet (*s. v. al cōmutet m. 2*) *J* Post ut commutet quod habeo *Bothius* Cf. *Osbernus* 578. metui num *B*¹: corr. (*m eras. et vocibus recte separatis coniunctisque*) *B*² 579. *Pers. om. B* uiseo *B*¹: uis eo *B*¹ lauatum (*u 1 ex b*) *B.* labatum *D*

580. *Ante h. v. quaedam intercidisse suspicatur Wagnerus*¹

Eucl. pers. om. B 581. concreditum est *J.* congregitum est *BD*

582. Hunc *J* factust *Aldina.* factū est libri optimum *BDJ.* optimumst *Pylades* ut ted *Camerarius.* *Ritscheli* *Nor. exc. Pl. p. 36.* ut te libri. te ut *Guyetus.* ut te hinc *Muellerus Pros. Pl. p. 734.* hanc ut vel ut mecum *Ussingius* 583. Aula *Scutarius.* Aulam libri: *def. Ussingius: cf. v. 582* infidei *BJ* 584. nouistime *D*

585. Netu *B* inmutassis *Acidalius.* in me mutassis (*inme J*) libri Ne in me mutassis *Weisius, Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 842* hoc (*h e corr.*) *B* 586. *Vers. in J legi nequit adte BD* tua fides tua *D* Post *h. v. sequuntur in BD haec verba:* *Strobilus* (*Strobilius D*) *lyconidis seruus*

ACTVS IV

STROBILVS

Hoc est serui fácinus frugi fácere quod ego pérsequor:
 Né morae moléstiaeque inperium erile habeát sibi.
 Nám qui ero ex senténtia seruire seruos póstulat
 In erum matura, in se sera cóndecet capéssere. 590
 Sín dormitet, ita dormitet, séruom se esse ut cógitet.
 [Nám qui amanti ero séruitutem séruit, quasi ego séruio,
 Si érum uidet superáre amorem, hoc séruí esse officiúm reor,
 Rétinere ad salútem, noenum quo incumbat eo inpéllere.

587. *Nonius* p. 310, 4: Facinus, factum *Plautus* in *Aulularia*: 'Hoc facinus' 589. *Nonius* p. 375, 20: Postulare, uelle *Plautus Aulularia*: 'Nam postulat' 590. *Nonius* p. 266, 10: Capessere, perferre *Plautus* in *Aulularia*: 'In capessere'

Act. IV Sc. 1 SERVVS B. S apparet in J. Spat. relictum est in D 587.]facere *J* oc (h in marg.) *D* per sequor *B* 588. *H. v. post v. 590* ponit *Goellerus*]molestiae quæ *J* Ne moræ *B. Nemore D* molestieque *B. molestieque D* imperium *BDJ* herile *D. hercle J* 589. eri *Nonius* exhero *J* sentententia *B* seruire ex seruit *D* seruus *BDJ, Nonius* 590. *Post In 2—3 litt. erasae D* herum *J* insesera *BD. inse sera J* 591. dormit et *BDJ. dormitat Wagnerus¹* dormitat (e s. a m. 2) *B. dormitet (t 1 s. v.) J* seruum *DJ. seruum seruum (alt. m. 2 del.) B* se esse *Muellerus Pros. Pl. p. 181. sese libri ut ex iet BD V. 592—598 aliunde insertos putat Brixius Nor. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 56: transponit post v. 16 Wagnerus de Aul. p. 29, quem sequitur Ussingius. Equidem de pervertusta interpolatione cogitem ad exemplum eorum quae Bacch. III 2, Epid. I 2, alibi iam remota sunt* 592. hero *J. del. Guyetus, Reizius* ero amanti *Goellerus, Muellerus Pros. Pl. p. 181* 593. herum *J: del. Bothius* sup are///amorem ex sup aream (ut vid.) morem *B². sup areū morem D* offitium *B* 594. ad ex at *B. at D* noenum *Wagnerus. non enim B. non eni D. non eum JFZ* incumbat ex incumpat *D* eo in pellere *B. eo impellere J. eum impellere Wagnerus: an compellere?*

Quási qui pueri náre discunt scírpea induitúr ratis 595
 Quí laborent mínus, facilius út nent et moueánt manus:
 Eódem modo seruóm ratem esse amánti ero aequom cénseo,
 Út eum toleret, né pessum abeat, támquam * * * * *]
 Éri ita inperium edíscat, ut quod fróns uelit oculí sciant.
 Quód iubeat citís quadrigis cítius properet pérsequi. 600
 Qui éa curabit ábstinebit cénsione búbula
 Néc sua opera rédiget umquam is ín splendorem cónpedes.
 Nam érus meus amat fíliam huius Eúclionis paúperis:
 Éam ero nunc renúntiatumst núptum huic Megadoró dari.
 Ís speculatum huc mísit me, ut quae fíerent fieret párticeps. 605

595. 596. *Respexisse videtur hunc versum commentator Cruquianus ad Hor. Serm. I 4, 120* 595. *Festus p. 330 M.*: Scirpus (Scriptum codex) est id quod in palustribus locis nascitur Plautus in Aulularia: 'Quasi ratis' Idem p. 166: Nare a naue ductum Plautus in Aulularia: 'Quasi ratis' Donatus ad Ter. Andr. V 4, 38: Scirpus palustris res et leuissima Plautus: 'Scirpea ratis'

595. quasi qui pueri *Pylades. Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 842.* quasi pueri qui *libri cum Festo et Donato* (pueris) pueris *Camerarius ex Donato* Quasi qui nare discunt pueris *Hermannus nare discunt ex narediscunt B²* scirpea *FZ, Festus (qui tamen p. 330 scirpo habet), Donatus.* sirpea *BDJ* induit *Festus p. 166.* induetur *Festus p. 330.* inductur (*ras. s. c.*) *B.* inductur *D.* inducitur *JFZ, Donatus* 596. *Vers. uncis inclusit Bothius*]laborent *J* nent et ex nentet *B²* 597. seruum *BDJ* hero *J* equum *B.* equum/// *D.* aequum *J* 598. eum toleret *Harius.* toleret *JF.* tolleret *BDZ* nepessum *BJ* habeat *BDJ* tanquam *BD*
Versum mancum in fine esse perspexit Camerarius, cui explendo neque ex antecedentibus (Bothius) verbis neque ex subsequentibus quidquam adscisci potest. tamquam catapirateria Lambinus certissima ut putat emendatione 599. *Cf. 592—598* Eri ita *Muellerus Pros. Pl. p. 272.* Herile *BDJFZ.* Eri ille *Wagnerus.* Eri iam *Benoistius epist. ad Eggerum p. 22* imperium *BDJ* frons ex fronos ut *vid. B².* fronos *D.* non os *JFZ* 600. cicius *B* 601. censeo ne bubula *D.* censeonebubula *B* (*in marg. ut carne B².*) censeo nebubula *J* 602.]sua *J* rediget ex rediet *B².* rediet *DJ.* reddet *FZ* unq *J* Neque opera sua umquam rediget *Reizius, Gellertus* is *add. Muellerus Pros. Pl. p. 570. om. libri* insplendorem *DJ* compedes *BDJ* 603. Nam *Brizius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57.* Nunc libri herus *J* Nunc erus amat *Pylades, Franckenus* 604. hero *J* renunciatum est *BDJ* 605.]speculatum *J* ut quę *BJ.* utquę *D* fieret ex furet *B².* furet *D*

Núnc sine omni suspícione in ára hic adsidám sacra.
Hínc ego et huc et illuc potero quíd agant arbitrárier.

EVCLIO. STROBILVS

EVCLIO

Tú modo caue quoiquam índicassis aúrum meum esse istíc,
Fides.

Nón metuo ne quisquam inueniat: íta probe in latebrís situmst.
Édepol ne illic púleram praedam agat, sí quis illam inuénerit 610
Aúlam onustam aurí: uerum id te quaéso ut prohibessís, Fides.
Núnc lauabo, ut rém diuinam fáciam, ne adfiném morer,
Quín ubi arcessát meam extemplo fíliam ducát domum.
Víde, Fides, etiam átque etiam nunc, sáluam ut aulam abs
te aúferam:

Tuaé fide concrédidi aurum in tuó luco et fanó modo. 615

611. *Osbernus* p. 268: Prohibeo Plautus: 'Verum quaeso ut prohibessis'. Cf. p. 479

606. *Ab hoc inde versu incipit E* Hunc *E* se omni *Ritschellius* *Op. phil. vol. III* p. 131: cf. *Proleg.* p. 132 et *Trin.*² v. 621 sospitione *E* inara *B.* inhara *J* assidam *EJ.* adsidam (si *e* corr.) *D* 607. J_{ego} *J* ego huc *Z* etilluc *J*

Act. IV Sc. 2 EVCLIO SENEX STROBILVS SERVVS in duobus *vers. B.* JIO SENEX . STROBILVS SERVVS *J.* EVCLIO SENEX STROBILVS (*V ex O.*) SERVVS (*ex SENEX*) *E.* om. relicto spatio *D*

608. 609. *Inter se permutari posse putat Acidalius* 608. u (t in marg.) *D.* u c. spat. *E* quoiquam *Pius.* quicquam *B.* quicquam *DEJFZ* indicassis (is *e* corr.) *D.* indicasses *BE* 609. nequisquam *BDJ* probe *ex* probet *B.* probet *D.* probet (t *eras.*) *E* inlatebris *DJ* situm est *BDEJ* 610. pulchram *BDEJ* predam *EJ.* p_{re}dam *B* agant *E* siquis *BDJ.* si qui *Acidalius* Edepol ne ille agat pulcram praedam *Fleckeisenus Philol. vol. II* (a. 1847) p. 74 611. onustam (i. plenam m. 2 s. v.) *D.* honustam *J* queso *B.* queso *EJ.* queso (*ras. s. so*) *D* prohibes sis *BDE* Cf. *Osbernus* 612. ut rem *ex* utrem *B².* utrem *D* fatiam *E* Post faciam *ras. D* affinem *BEJ.* affinem (*s. v. i. megadorum m. 2*) *D* 613. Quin is *vel* Quin ille *Muellerus Pros. Pl.* p. 316 accersat *Harinus, Reizius.* accersat me *BEJFZ.* accersat (*s. v. uocet m. 2*) me *D* me meam *del. Muellerus l. s. s., meam Guyetus* ex templo *E.* exemplo (ti *s. e* post. *add.*) *D* dicat (n *s. i* m. 2) *J* 614. etiam atque om. *D* ut *ras. ex* aut *B* auliam *E* abste *BDJ* afferam (i. recipiam *s. v. m. 2*) *D* 615. Tu_e *BE* fide *Scaliger,*

STROBILVS

Di ínmortales quód ego hunc hominem fácinus audiúf loqui:
 Se aulam onustam auri ábstrusisse hic íntus in fanó Fide.
 Cáue tu illi fidélis, quaeso, pótius fueris quám mihi.
 Átque hic pater est út ego opinor húius erus quam amat, Eúclio.
 Íbo hinc intro: pérscrutabor fánum, si inueniam úspiam 620
 Aúrum, dum hic est óccupatus. séd si repperero, ó Fides,
 Múlsi congíalem plenam fáciam tibi fidéliam.
 Íd adeo tibi fáciam: uerum ego míhi bibam id ubi févero.

EVCLIO

Nón temerest quod córuos cantat míhi nunc ab laeuá manu.

617. *Huc refert Wagnerus Charisii testimonium p. 55, 13: cf. r. 667*
 622. *Nonius p. 313, 25: Facere apertam habet significantiam.*
facere, rem diuinam religionibus exhibere. Plautus in Aulularia:
'Mulsi fideliam' Idem p. 543, 29: Fidelia, Samium
nas ad usus plurimos. Plautus Aulularia: 'Mulsi fideliam'
Osbernus p. 148: Congialis, rotundus. Plautus: 'Mulsi con-
giale faciam tibi plenam fideliam' 624. Nonius p. 455, 8:
Cum sit grocire coruorum, Plautus in Aulularia cantare eos dixit:
'Non manu'

Bothius. fidei libri non credidi E, unde nunc credidi E³ intuo
BJ fano modo ego. fano modo est situm libri. fanost situm Py-
lades, Acidalius. fano situmst Wagnerus. modo = domo et glossema
rocis fano esse putat Seyffertus Stud. Pl. p. 30 616. Dii J im-
mortales BDEJ ego hunc (o hun in ras. et s. v. i. eucليونem
m. 2) D audiui Bothius, Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 53.
audio libri. ausculto Luchsius ibidem audio facinus loqui idem
Bothius 617. Se excl. Franckenus honustam J abstrusisse (s. v.
condidisse abscondisse m. 2) D infano J fide Scaliger, Bothius. fidei
libri. fides (voc.) Pylades. o fides Gertzius 618. tu (s. v. i. fides
m. 2) D illi (s. v. i. eucليونi m. 2) D queso BEJ michi EJ
 619. *Atque J oppinor E herus J quam amat, Euclio ego.*
quam amat libri erus quam amat meus vel quam amat meus erus
Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 43. erus meus quam amat Ca-
merarius uirginis in fine addit Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 121:
de mulieris cogitat Luchsius l. s. s. Nomen propr. facilius intercideret
potuit 620. hic (in huc corr.) intro J. huc intro Bothius 621. Arum
J¹ est om. D occupatos (u s. o) J Set E repperero B. repe-
rerer(er s. r.) o D o om. Harius 622. fatiam E fidelium J 623. fa-
tiam E ego nichil E id delet Ussingius id ubi Reizius, Bothius. ubi
id libri. ubi ita Wagnerus² ecfecero Wagnerus¹ Scaenas recte
contraxit Bothius

Act. IV Sc. 3 EVCLIO BE. om. sine spatio J, cum spat. D

624. *on c. spat. in. E. on (n in marg.) D temere est (timere J)*

Sémul radebat pédibus terram et uóce crocibát sua: 625
 Cóntinuo meúm cor coepit ártem facere lúdicram
 Átque in pectus émicare: séd ego cesso cúrrere.

EVCLIO. STROBILVS

EVCLIO

Fóras, foras, lumbríce qui sub térra erepsistí modo,
 Quí modo nusquam cómparebas: núnc quom conparés peris.
 Égo pol te, praestrígiator, míseris iam accipiám modis. 630

STROBILVS

Quaé te mala crux ágitat? quid tibi mécumst conmercí, senex?
 Quíd me adffictas? quíd me raptas? quá me causa uérberas?

EVCLIO

Vérberabilíssume, etiam rógitas? non fur, séd trifur.

625. *Nonius p. 45, 14*: Propriam coruorum uocem crociturum ueteres esse uoluerunt. Plautus in *Aulularia*: 'Semul sua'
 628. *Osbernus p. 328*: Lumbricus, uermis subterraneus. Plautus: 'Lumbrice modo' 633. *Osbernus p. 611*: Verberabilis Plautus ponens superlatiuium ait: 'Verberabilissime etiam rogas, non fur, sed trifurcifer'

libri cum Nonio coruus *Nonius* ab leua *DE*, *cod. Non.* ab leua *BJ* 625. Semul duo *cod. Hildyardi*: *Ritschelius Proleg. p. 351*. Semel *BDEJFZ*. Simul *E³*, *Pius ex Nonio* crocibat *Pius*, *Ritschelius Proleg. p. 147*. grocchibat *BDEJFZ*, *Gruterus*. crocitabat *Z*. grocibat *Camerarius*. croccibat *Franckenus cum Nonii codd.* fera *Bothius* 626. meú *B* cepit *BE*. cepit *J* ludicram ex ludictam *B²* 627. Atque *J* inpectus emicare *J* in pectusemicare ex in pectu semicare *B²*. inpectu (o s. u) semi care *D*. in pectu semicare *E* *Scuenas contraxit Bothius prae necessitate*

Act. IV Sc. 4 EVCLIO STROBILVS *BEJ*: om. spatio relicto *D* 628. Foras, foras *Camerarius*. Foras (oras c. spat. *DE*) *libri*. I foras *Lambinus* subterra *BD*. de terra *Osbernus* Ante modo *ras. J* 629. comparebas *J*. comparabas *BDE* cum *libri* cómpares *libri* peri *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57* 630. Ego pol e *Langianis Bothius, Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 68*. Ego edepol *libri*. Ego hercle *Wagnerus* prestrigiator *B*. prestrigiator *EJ* accipiam (am e corr.) *E* midis (o s. v.) *J* 631. Que *EJ*. Que *B*. Qui *D* mecum est *BDEJ* commercii *BDJ*. commertii *E* 632. afflitas *J* uerberas *B* 633. Verberabilissimi me ex Verberabilis si me *B²*. Verberabilissime *DE* Ante rogitas *del. ri E* *Cf. Osbernus*

- Quíd tibi subrupuí?
 STROBILVS
 EVCLIO
 Redde huc sis.
 STROBILVS
 Quíd tibi uis reddám?
 EVCLIO
 Rogas?
 STROBILVS
 Níl equidem tibi ábstuli.
 EVCLIO
 At illud quód tibi abstulerás cedo. 635
 Écquid agis?
 STROBILVS
 Quid agam?
 EVCLIO
 Hínc auferre nón potes.
 STROBILVS
 Quid uís tibi?
 EVCLIO
 Póne.
 STROBILVS
 Id quidem pol té datare crédo consuetúm, senex.
 EVCLIO
 Póne hoc sis: aufer cauillam: nón ego nunc nugás ago.
 STROBILVS
 Quíd ego ponam? quín tu eloquere quídquid est suo nómine.
-
638. Osbernus p. 121: Cauilla 'Pone cauillam'
-
634. subrupui *E*. subripui *J*. surrupui *BD* scis *J* Pers. ante
 rogas rubro in ras. *B*. om. *DE* rogas Camerarius. rogitas scripsit *B*²:
 idem *DEJFZ* 635. Nihil *BD*. Nichil *EJ* abstoli *B*. abstoli
DE illud *B*². illū *B*¹ abstoleras *BDE* 636. Strob. pers.
 praem. libri: del. Acidalius Ecquid *E*³~~*JFZ*~~. Haec quid *E*. Hęc
 quid *BD* ais *EZ*. agis tu Wagnerus² Eucl. Quid libri: corr. *Acidalius*
 Eucl. Hinc auferre Reizius, Muellerus Pros. Pl. p. 637.
 auferre libri. Personam Acidalius correxerat. Eucl. Hoc auferre
 Guyetus, Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 842. Eucl. Mea
 auferre Franckenus, ut taceam alios 637. Vers. om. *Z*: add. Pius
 Id quidem Pareus, Brizius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57.
 Di quidem libri. Equidem Acidalius polte *BD* data re credo
BDEJ dictare Ussingius pone ad latrones spectare ratus: cf. Hor.
 Ep. I 16, 35 638. Post Pone pers. spat. *E* huc Bothius 639. ego
FZ: ergo *BDEJ* quinta *B* Eucl. Quidquid (Quicquid *E*, pro
 Eucl. spat. *DE*) *BDE* est s. v. *D*

Nón hercle equidem quícquam sumpsi néc tetigi.

EVCLIO

Ostende húc manus. 640

STROBILVS

Ém tibi, ostendi: éccas.

EVCLIO

Video. age óstende etiam tértiam.

STROBILVS

Láruae hunc atque íntemperiae insániaequé agítánt senem.

Fácín iniuriám mihi an non?

EVCLIO

Quía non pendes, máxumam.

Átque id quoque iam fiet, nisi fatére.

STROBILVS

Quid fateár tibi?

EVCLIO

Quíd abstulisti hinc?

STROBILVS

Dí me perdant, si égo tui quícquam
ábstuli 645

Níue adeo abstulísse uellem me.

EVCLIO

Ágedum, excutedum pállium.

640. *Nonius* p. 396, 1: Sumere est accipere, tollere Et
Plautus *Anlularia*: 'Non tetigi' Cf. *Wagnerus de Aul.*
p. 13

640. *Strob. pers. praem. B* hercle *BD. om. Nonius* equi-
dem ego qua uoluptate sumsi neque *Nonius*, unde aequa uoluptate
Seyffertus Stud. Pl. p. 19 non huc versum referens: cf. Wagnerus l. in
test. scr. et Brizius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 55 641. Em
tibi. Eu. Ostende. *Strob. Eccas Gruterus* Hem *J* ostendi
DEJFZ. ostende (i s. e post.) *B.* ostendo *Bothius* terciam
BDJ 642. Laruc *BJ.* Laruc *DE* huc *E* íntemperie *BJ.*
íntemperie *DE* insanieque *BJ.* in sanieque *DE* 643. Facin *Ha-*
rius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 111. Facisne *BD.* Facis ne *EJFZ.*
Facin mi *Bothius* michi *J: del. Reizius, Weisius* annon *BD*
Quia *Pylades.* Fateor quia libri non pendens *D.* non perdes
E. non perdo *Z: corr. Hermolaus* maximam *BDE* 645. *De*
indicativo cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 184 abstulisti]
abstuli *D* Dii *J* tu *J* 646. *Eucl. pers. praem. BDEJF*
Ni ne *E.* Niuem *J* uellem me (vel me uellem) *Muellerus*
Pros. Pl. p. 640. uellem libri Encl. Agedum *Z.* agedum *BJ.*
age dum *DE.* age *F* excute dum *BDEJ*

Tuo árbitratu.
 STROBILVS
 EVCLIO
 Ne ínter tunicas hábeas.
 STROBILVS
 Tempta quá lubet.
 EVCLIO
 Váh, scelestus, quám benigne, ut ne ábstulisse intéllegam.
 Nóui sycophántias. age, áge rusum ostende húc manum
 Déxteram.
 STROBILVS
 Em.
 EVCLIO
 Nunc laénam ostende.
 STROBILVS
 Quín equidem ambas prófero. 650
 EVCLIO
 Iám scrutari mító: redde huc.
 STROBILVS
 Quíd reddam?
 EVCLIO
 A nugás agis:
 Céрте habes.
 STROBILVS
 Habeo égo? quid habeo?
 EVCLIO
 Nón dico: audire éxpetis.

651. *Nonius* p. 348, 24: Mittere, omittere Plautus *Aulularia*:
 'Iam huc'

647. Tudo *J* Neinter *B* qualubet *BD*. qua iubet *E*. qualbet
J 648. scelestius *J* intelligam *EJ* 649. Nouisi comp.^hantyas *B*.
 Nouisi compantyas *D*. Noui sic opantyras *E*. Noui si chopántias *J*
 tuas *add. Ussingius* age age rusum *ego*. ager usum *DE*. age
 rusum (rursum *in ras.*) *B*. age rusum *JFZ*. age rursus *Reizius*,
Bothius ostende huc dexteram *Brixius Progr. Liegn. a. 1862 p. 18*:
cf. Ritscheli Op. vol. II p. 259: contra hos disputavit Langenus p. 152
 manum (a ex e) *D* 650. Dexteram *F*. Dexteram *J*. Dextram
BDEZ. Delet hoc loco *Brixius: cf. v. 649* Hem *J*. Em tibi
Brixius l. s. s. leuam *E*. leuam *J* Quin equidem ex Qui ne-
 quidem *B*² amba[]f[*J* 651. ///a nugás *B*. anugas *E*. an
 nugás *JF* 652. *Strobili pers. s. v. BE*²: om. *DE* audire et[*J*
 expetis (ex *in ras. m. 2*) *B*. et petis *DEF*

Íd meum quicquíd habes redde.

STROBILVS

Insánis: perscrutátus es

Tuo árbitratu néque tui me quícquam inuenistí penes.

EVCLIO

Máne, mane: quis illést qui hic intus álter erat tecúm
simul? 655

Périi hercle: ille intús nunc turbat. húnc si amitto, hinc
ábierit.

Póstremo hunc iam pérscrutauí: hic níhil habet. abi quó lubet.

STROBILVS

Iúppiter te díque perdant. haúd male agit hic grátias.

EVCLIO

Íbo intro atque illí socienno tuó iam interstringám gulam.

Fúgin hinc ab oculís? abin an non?

STROBILVS

Ábeo.

EVCLIO

Caue sis réuideas. 660

657. *Nonius* p. 317, 29: Habere, tenere, occupare *Plautus Aulularia*: 'Postremo nihil habet' *Idem* p. 469, 1: Scruto. *Plautus* in *Aulularia*: 'Postremo perscrutauí'

659. *Nonius* p. 172, 21: Socienno, socio. *Plautus Aulularia*: 'Ibo gulam'

653. mecum *D* quidquid *BD* 654. penaes *D* 655. mane alterum delet *Wagnerus*¹ quis ille est *Reizius*, *Muellerus Pros. Pl.* p. 105. quis illic est *libri*. quis illic est *Luchsius de gen.* p. 45. quis hic est *Guyetus* qui *Camerarius*. quis *libri* *Librorum scripturam intactam reliqui*: cf. *Muellerus l. s. s. et Luchsius l. s. s.* alter tecum simul erat *Wagnerus*² 656. ercle *D* intus nunc *Guyetus*. *Muellerus Pros. Pl.* p. 337. *Engerus de pros.* p. XVIII. nunc intus *libri* hinc *Bothius*. hic *libri* 657. hunc iam *Bothius cum Nonio*. iam hunc *libri* hic *om.* *Nonius*

nihili^h abet (*h m. 2*) *B*. nihili abet *D*. nichili abet *EJ*. nihili habet *FZ*: corr. *Hermolaus* quo ex duo *E* iubet *E* 658. *Pers. om.* *EJFZ* diique *J* *Eucl. pers. inserit B*, *Ussingius: Strob. JFZ*. spat. *D*: *om.* *E* Haut *E* Vah ut male *Luchsius Studemundi Stud. vol. I* p. 23 agit hic *Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873)* p. 842. agit *libri*. egit *Muellerus Add. ad Pros. Pl.* p. 122 Hand agit male *Guyetus* gracias *J* 659. Ibo intro *Pylades e Nonio*. Ibo hinc intro *libri* illi socien tuo *D*. illis otien notuo *E*. illi socio tuo *J* inter stringam *BDE* 660. Fungi *E* abui *E* an non *Pylades, Reizius*. hinc annon *libri* sis reuideas *ego*. siste uideam *DE*.

STROBILVS

Emórtuom ego me máuelim letó malo
 Quam nón ego illi dém hodie insidiás seni.
 Nam istíc iam non audébit aurum abstrúdere:
 Credo éferet iam sécum et mutabít locum.
 Attát foris crepuit: sénex eccum aurum ecfért foras. 665
 Tantisper huc ego ad iánuam concesséro.

EVCLIO. STROBILVS

EVCLIO

Fidé censebam máxumam multó fidem
 Esse: éa subleuit ós mihi paeníssume.

662. *Servius ad Verg. Aen. XII v. 267*: Sonitum dat, id est facit
 Plantus in *Aulularia*: 'Ego seni' 666. *Osbernus*
p. 586: Tantisper concesséro' 667. *Charisius p. 70, 16 K.*:
 Fides cum chordam significat, huius fidis facit, cum deum huius Fidei,
 quamvis Plantus dixerit: 'Fide fidem' ubi fidei libri, fidi
exc. Cuch.: sed cf. *p. 55, 9*: Si producta e littera finiatur ablatius,
 i accepta faciet genetium, ut ab hac die huius diei scilicet e
 manente in productione, quod i ante se habet. Nam si non habeat
 corripitur in genetiuo, ut ab hac spe spei, re rei, fide fidei; quam-
 quam in *Aulularia* Plantus fide dixerit, quod alii ad v. 617 rettulerunt,
Ussingius ad v. 583 in fine fidei dixerit, non fide scribens
 667. 668. *Nonius p. 45, 18*: Subleuit significat inlusit et pro ridiculo
 habuit, tractum a genere ludi quo dormientibus ora pinguntur. Plau-
 tus in *Aulularia*: 'Fide paenissume' 668. *Charisius p. 189*,

sisteuideam B. si te uideam JFZ. sis reuideam Bothius. sis mi
 obuam *Muellerus Pros. Pl. p. 162*. sis te inuenam *Franckenus*,
Langenus p. 154. sis te intuam *Wagnerus*² *Scaenas coniunxit Bothius*
Act. IV Sc. 5 STROBILVS BE. om. spatio relicto D, sine
 spat. J 661. EMORTVVM B. mortuum c. spat. DE. Emortuum J
 leto (ex let m. 2) B 662. illidem B ego illi insidias hodie
 dem *Guyetus* 663. Nam istic iam ego. Nam hic iam libri. Nam-
 que hic iam *Camerarius*. Nam is hic iam *Pylades*. Nam hic iterum
Muellerus Pros. Pl. p. 745. Nam hic intus *Wagnerus*² audaebit B
 664. hec feretiam (feret iam m. 2) B. hec seretiam E. hec se-
 cretiam D. hoc ferret JF. referet Z: corr. Pius iocum DE
 665.]senex J At tat E ec fert B. ec feri D. et fert E. effert
 J 666.]ianuam[]concesséro J Tantisper huc *Lambinus*. Tan-
 tisper hic DJFZ. Tantis per hic E. Tantis p hic B hic ego *Os-
 bernus* adianuam B hinc ab ianua *Acidalius* Hoc loco inserit
Scioppius vers. Non. p. 332, 31, de quo cf. Wagnerus de Aul. p. 9
 eidem add. B² in fine *Scaenas coniunxit Bothius*

Act. IV Sc. 6 SENEX. SERVVS BE. EVCLIO STROBILVS J.
 om. spat. relicto D 667. Fide *Charisius legisse videtur*. Fidei BJFZ,
Nonius. ideì (f in marg.) D. ideì c. spat. E maximam E 668. Sed

Ni subuenisset córuos, periissém miser.
 Nimis hércle ego illum córuom ad me ueniát, uelim, 670
 Qui indícium fecit, út ego illic aliquíd boni
 Dicám: nam quod edit tám duim quam pérduim.
 Nunc hóc ubi abstrudam cógito solúm locum.
 Siluáni lucus éxtra murumst áuius,
 Crebró salicto opplétus: ibi sumám locum. 675
 Certúmst, Siluano pótius credam quám Fide.

STROBILVS

Euge, eúge, di me sáluom et seruátum uolunt.
 Iam ego illíc praecurram atque íncendam aliquam in árborem
 Atque índé obseruabo aúrum ubi abstrudát senex.
 Quamquam híc manere mé erus sese iússerat: 680
 Certúmst malam rem pótius quaeram cúm lucro.

25 K.: Varro sic ait in III *περὶ χαρακτήρων*, proprius proxime. in his extra consuetudinem communem frequenter perfectis uti solet Plautus, ut in Aulularia: 'Ea paenissime' 674. 675. Nonius p. 396, 15: Sumere etiam significat eligere Plautus Aulularia: 'Siluani locum'

Wagnerus² eam JF' subluit (ex subluito, //) os (o in ras.) B. subluitos DE. subluit os J Post os ras. E michi E penis sume BDE. penussume JZ. penissume Nonius. penissime Charisius 669. coruus BDE periissem Pylades. perissem libri 670. ercle B illum ex sum E coruum BDEJ adme BJ 671. inditium BDE illic Bothius. illi libri. illi aui Franckenus illi ut ego idem Bothius. mihi, ut ego illi Muellerus Pros. Pl. p. 537 aliquid (li m. 3) E 672. quodedit BE. quo dedit JFZ tandiū B. tā diū D. tandiū EJFZ: corr. Camerarius . perdium BDEJFZ: corr. Hermolaus 673. ibi (u s. v.) J abstrudam (abs in ras.) E 674. Silua ni DE lacus BDE murum est BDEJ auius ex Nonio Pylades. aulus libri 675. Crebro (r 2 s. v.) B. Creber Nonius salictu Nonius ibi ras. ex ubi B summam E, Nonius. summā J 676. Certum st B. Certum est J pocius B Fide Scaliger, Bothius, alii. fidei libri 677. Strob. pers. restituit Pius: om. libri Enge, euge Camerarius. Fuge fuge libri. Eugae, eugae Wagnerus Strob. Di E³ dii EJ 678. Strob. pers. praem. libri: del. Pius: cf. v. 677 praecurram JFZ. peurram BDE aliquem D inarborem BJ 679. Atque inde Pareus. Indeque libri. Et inde Guyetus. Inde Bothius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 182 obseruando (bo s. v.) J. obseruabo ego Bothius. obseruabo hoc Pylades: cf. 707 senet DE 680. me herus J. erus me Pylades se se E 681. Certum est libri queram EJ. queram BD culucro E. cum luchro J

LYCONIDES. EVNOMIA. PHAEDRA.

LYCONIDES

Dixi tibi mater: iuxta rem mecum tenes
 Super Euclyonidis filia: nunc te obsecro
 Resecroque, mater, quod dudum obsecraueram:
 Fac mentionem cum auunculo, mater mea. 685

EVNOMIA

Scis tute facta uelle me quae tu uelis:
 Et istuc confido a fratre me impetrassere,
 Et causa iustast, siquidem itast ut praedicas,
 Te eam compressisse uinolentum uirginem.

LYCONIDES

Egone ut te aduersum mentiar, mater mea? 690

PHAEDRA

Perii, mea nutrix: obsecro te, utrum dolet.
 Iuno Lucina, tuam fidem.

682. *Nonius p. 322, 1: Iuxta rursum similiter Plautus Aulularia: 'Dixi tenes'* 684. *Hunc versum adfert Festus p. 282, sed nihil nisi dudum ob serratum est* 689. *Nonius p. 232, 27: Aduorsum rursum apud significat Plautus in Aulularia: 'Egone mea'* 691. *Nonius p. 229, 30: Uterus masculino genere dicitur, neutro Plautus Aulularia: 'Perii dolet'* 692. *Cf. Donatus praef. Andr. sub fin.: Adnotandum sane, puellarum*

Act. IV Sc. 7 LYCONIDES ADOLESCENS · EVNOMIA MVLIER · FEDRIA VIRGO B duobus versibus. LYCONIDES ADOLESCENS EVNOMIA MVLIER PHEDRIA VIRGO · E. LYCONIDES ADOLESCENS · EVNOMIA MAT E' PHEDRIA VIRGO J: om. spatio relicto D De Phaedrae nomine cf. praefatio 682. Dixit ibi B¹. corr. B². ixit ibi c. spat. E: idem, sed d in marg. D 683. euclyonis E 684. 685. Ita collocat Pareus: inverso ordine dant libri V. 685 del. Guyetus 684. Resetroque B. Resecroque (r e corr.) D obsetraueram B 685. cum auunculo J. auunculo Bentleyus. cum auunclo Reizius: cf. Muel-lerus Pros. Pl. p. 232 686. Scitis J tu te DE uelle me quae Hermo-laus. uellem aequae B. uellem eque DJ. uellem eque EFZ 687. Iistoc (u s. o) J a fratre Pylades. fratre BDJFZ. fratre s. r. et frater in contextu E impetrassere BD. impetrare JF 688. iusta est BDEJ ita est BDEJ predicas DEJ 689. Ieam J compressisse ex compressisse D. compressisse B. compressisse J. com-presso Lachmannus uirginem uinolentum D uinolentum E 690. Ione J Ego ne E utte B. ut ea Nonius ad uorsum E 691. Irii J obsecrote D. obsecro Nonius ut erum E. utrum (s. v. at uterus m. 2) B. uterus Z 692. lacina D Post fidem 15—16 litt. erasae B

LYCONIDES

Em, matér mea,

Tibi rém potiozem uídeo: clamat, párturit.

EVNOMIA

Ei hac íntro mecum, gnáte mi, ad fratrém meum,

Vt istúc quod me oras ímpetratum ab eo auferam. 695

LYCONIDES

I, iám sequor te, máter. sed seruóm meum

Strobílum miror úbi sit, quem ego me iússeram

Hic ópperiri. quóm ego mecum cógito,

Si míhi dat operam, me ílli irasci iniúriumst.

Ibo hínc intro ubi de cápíte meo sunt cómitia. 700

STROBILVS

Picí diuitiis qui aúreos montés colunt

Ego sólus supéro. nám istos reges céteros

liberalium nullam orationem in proscenio induci (in comoedia palliata) praeter inuocationem Iunonis Lucinae, quae et ipsa quoque post scenam fieri solet: cf. ad III 1, 15 700. Osbernus p. 110: Comiciū unde Plautus: 'Ibo' inquit 'intro comicia' 701. 702. Nonius p. 152, 8: Picos ueteres esse uoluerunt quos Graeci γούρας appellant. Plautus Aulularia: 'Pici supéro'

Lycon. pers. add. E³ s. v. Liconid. Em mater mea B² scripsit Hem J 693. rem patere Ussingius 694. Jhac J Ei DE. I ex Ei B 695. impetratum ab eo auferam Gruterus, Scioppius. effitiam (efficiam D) tibi impetratum habeo (h cras. B. abeo J) auferam libri, unde duo similes versus finxerunt Pylades et Camerarius: cf. Osannus Anal. crit. p. 199 et Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 389

696. Iam (i s. r. m. 2) B, unde I iam Camerarius. Iam DEJFZ. Iamiam Pylades, Bentleius seruū BDEJ 697. Strolidum E tibi (u s. t B) BD 698. operiri BDEJ quom Seyffertus Stud. Pl. p. 8. nunc libri 699. Sed EJFZ: corr. Pius iniurium est libri 700. hinc intro Brizius Nor. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57. intro libri. intro huc idem Brizius ibidem. cf. Muellerus Pros. Pl. p. 28 cubi Ritschelius Op. phil. vol. III p. 138 decapite BDJ ut de capite meo fiant Osbernus comicia J, Osbernus de meo capite fiunt comitia Reizius, Bothius

Act. IV Sc. 8 STROBILVS SERVVS BEJ: om. spatio rel. D

701. Pici ex Nonio Scutarius. PICIS B. ici// c. spat. in. E. icis cum spat. in. (in marg. p) D. Vites J. Dites Z. Picos Angelius. Gripis Franckenus. Pici Hermolaus recepit, defendunt Wagnerus¹ coll. Ritschelio Op. phil. II p. 647, Ussingius accus. intellegens DIVICIS B. diuitis libri Nonii. Ripaeos Fleckeiscnus Nor. Ann. vol. 101 (a. 1870) p. 459 montis DE 702. Eos Nonius solus (o ex u) D

Memoráre nolo, régum mendicábula.
 Ego súm ille rex Philíppus. o lepidúm diem.
 Nam ut dúdum hinc abii múlto illo aduení prior 705
 Multóque prius me cónlocaui in árborem:
 Indéque spectabam ubi aúrum abstrudebát senex.
 Vbi ille ábiit, ego me deórsum duco de árbore:
 Exfódio aulam auri plénam: inde exeo ílico.
 Videó recipere sé senem: ille me haúd uidet. 710
 Nam ego déclinaui paúlulum me*extrá uiam.
 Attát: eccum ipsum: ego íbo, ut hoc condám domum.

703. Cf. *Ausonius in Perioch. Odys. 18*: Irus adest populi per mendicabula notus Mendicabula habet *Apuleius Flor. I, 9 et Apol. XXII Nonius p. 138, 21*: Mendicabulum pro mendicatione. *Plautus Aulularia*: 'Memorare mendicabula' *Osbernus p. 346*: *Plautus in Epidico*: 'Memorare mendicabula' 708. *Nonius p. 284, 8*: Ducere, dimittere, descendere. *Plautus in Aulularia*: 'Vbi arbore'

ceteros *BJ* 703. hominum[*J* Nolo commemorare *Pylades*. Memorare me nolo *Bothius* regum mendicabula *Scipio Gentilis apud Taubmannum, Guyetus*. hominum mendicabula *libri cum Nonio*. immo hominum mendicabula *Muellerus Pros. Pl. p. 503* 704. philippus[*J* rex *D* 705. multo[*J* abii ex abi *B²*. abi *DE* illo *Camerarius*. illuc *DEFZ*. illic *B* multo adueni illuc *Bothius* 706. collocaui *EJ* inarborem *BE* 707. Indequē spectabam *Lambinus*. Indequē exspectabam *BJ*. Indequē expectabam *DEFZ*. Inde exspectabam *Camerarius*. Inde aspectabam *Gulielmius*. Indequē observabam *Wagnerus*: cf. *Langenus p. 155* ubi aurum *Pylades*. aurum ubi *libri* astrudebat *E* 708. me duco serium *codices Nonii* dearbore *B* 709. exeo ilico *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57*. exeo loco *BDJ*. ex eo loco *EFZ*. exeo. ilico *Gulielmius iungens c. r. 710*. in eundem mox locum exspectat *Ussingius*. An abeo exinde ilico? *V. 710. 711. excl. Franckenus* 710. ille me haud *Guyetus, Seyffertus Stud. Pl. p. 4*. ille me non *libri*. me ille non *Muellerus Pros. Pl. p. 332*, ubi simul de ille delenda cogitat 711. Nam ego *Pylades*. Nam ego non (= Nam ego ð non) *BDEJF*. Nam ego modo me declinaui *Reizius*. Nam ego non me declinani *Bothius* paululum me *Harius cum codice quodam Vindobonensi*. paulum me *libri*. paulum me *Wagnerus¹* 712. At tat (*corr. in At at*) *E*. Atat *J* senem eccum *Pylades* ego ibo ego. ibo *libri*. abibo vel ibo aurum *rel* hominem: ibo *inter alia Muellerus Pros. Pl. p. 684*.

EVCLIO

Perii, íterii, occidi. quó curram? quo nón curram? tene,
téne. quem? quis?

Nesció, nil uideo, caécus eo atque equidém quo eam aut
ubi sim aut qui sim

Nequeó cum animo certum ínuestigare: óbsecro uos ego, mi
aúxilio, 715

Oro óbtestor, sitís et hominem demónstretis qui eam ábstulerit.
Quid aís tu? tibi credere*certum est: nam essé bonum e
uoltu cógnosco.

Quid est? quíd ridetis? nóui omnes: scio fúres esse hic cónplures
Qui uéstitu et creta óccultant sese átque sedent quasi sánt frugi.
Em, némo habet horum? occídisti. dic ígitur, quis habet?
néscis? 720

Heu mé misere miserúm: perii: male pérditus pessume or-
nátus eo.

*Cf. Rufinus in metr. Ter. (p. 561, 8 K.): [Sisenna] in Aulularia
sic: Haec scaena anapaestico metro est. sed concisa sunt, ut non
intellegas: cf. ad III 3*

*Act. IV Sc. 9 EVCLIO SENEX · LICONIDES ADOLESCENS · B
(duobus versibus) E. EVCLIO SENEX · LICONIDES ADOLE J: om.
spatio relicto D De hac scaena cf. Hermannus de metr. p. 307 et
El. d. m. p. 412 et Studemundus de cant. p. 70 et 52: totam scaenam
anapaesticam esse viderunt Muellerus Pros. Pl. p. 195 et Seyffertus
Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 438 713. erii (p in marg.) D. erii cum
spat. E quo nunc (pro non) DF Tene tene quem ex Tenete ne-
quem B². Te nete ne (ne s. r.) quem E quos Ussingius 714. nihil
BD. nichil EJ cecus BJ. cecus DE Equidem (dem s. v.) D
q^o/// (o add. m. 2) eam B. queam D. queam E 715. Nequeo E
mihi BDE. michi J auxilio (u s. v.) D 716. demontretis D
qui eam E³JFZ. quis eam BDE V. 717—719 ita posuit cum Hermanno
Wagnerus² qui in libris hoc ordine se excipiunt: 719. 717. 718. hunc ordinem
voluit Acidalius cum Carolo Pisone: 718. 719. 717 717. Quis BDEJ
certum est BDEJ e uoltu Camerarius. et uoltu libri 718. Quid
est quod B. Quidē qid D. Quid est quid EJJFZ: utrumque defendi
potest deridetis (detis in ras.) D noni homines Gulielmius
hic om. D complures libri 719. se se E se dent B. fru[J
720. Hem JFZ nemon Wagnerus², Reizius horunc Schmidtius
de pron. form. p. 49: cf. Studemundus Nov. Ann. vol. 113 (a. 1876)
p. 69 me occidisti idem Schmidtius l. s. s. si quis Wagnerus¹: cf.
Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 129 habeat Bothius Septen.
def. Hermannus l. s. s. 721. me misere miserum Seyffertus Stud.
Pl. p. 9. memiserum miserum (s. r. misere m. 2) B. me miserum miserum*

Tantum gemit et mali et maestitiae mi hic dies optulit, famem
et pauperiem:
Perditissimus ego sum omnium in terra. quid mi opust uita
qui tantum auri
Perdidi quod concustodiui sedulo? egomet me defraudau, 725
Animumque meum geniumque meum: nunc ergo alii laetifi-
cantur
Meo malo et damno: pati nequeo.

LYCONIDES. EVCLIO

LYCONIDES

Quinam homo hic ante aedis nostras eiulans conqueritur
maerens?
Atque hic quidem Eucliost, ut opinor: oppido ego interi:
palamst res.

722. Priscianus *Inst. gr.* VI 73 (I p. 258, 17 H.): Idem (scil. *Plautus*) in *Aulularia* 'huius gemit' dixit: 'Tantum pauperiem' Nonius p. 487, 21: Gemit. *Plautus Aulularia*: 'Tantum optulit'

DEJFZ, quod defendit Fuhrmannus *Nov. Ann.* vol. 99 (a. 1869) p. 482. miserum misere Hermolaus pessime BDE ormatu E²J V. 722—726 tractaverunt Muellerus *Pros. Pl.* p. 195 et Seyffertus *Philol.* vol. 27 (a. 1868) p. 438: eosdem iambice dimensus erat Wagnerus¹ cum Hermanno quos secutus est Franckenus: licentius tractat Wagnerus²: ego secutus sum fere libros 722. gemit et Priscianus, Nonius: inde FZ: gemit ////e (erasa t) et B. gemitte et D. gemitte E. gemite et J. gemitte et B² mali et ego ex parte cum Hario. malae Priscianus, Pylades. mali libri cum Nonio. malai Hermannus l. s. s. mestitiae B. mestitiaeque B². mestitiae E. magestiae (l. s. g m. 2) D mali molestiae Scutarius. mali et molestiae Harius mihi hic dies Priscianus et Nonius. hic dies mihi libri. mihi dies hic Quicheratus obtulit Priscianus: de optetuli vel de obieci cogitat Muellerus l. s. s. famem et p[J. famemque et pauperiem idem Muellerus eodem loco. et famem et pauperiem Wagnerus² 723. Verba Perditissimus — omnium (-terra J) proprium versum in libris occupant Perditissimus libri interea corr. in interra J. Intertra BDE quid Muellerus l. s. s. nam quid libri: sum ego homo: nam idem Muellerus mihi BD. michi EJ opus est libri 724. concustodiui D. custodiui EJFZ: quo usus et perdidi in v. 723 posito septenarium iamb. agnovit Ritschellius *Parerg.* p. 540 sedlo Seyffertus l. s. s. ego met EJ fraudau EJFZ 725. ergo Muellerus l. s. s. eo libri. del. Bothius. adeo Seyffertus l. s. s. letificantur BDEJ 726. dampno EJ Hoc loco scaenae finem esse vidit Bothius: in libris continuatur 727. Qui nam B edis BDE. aedes J eiulans (ei e corr.) D merens BDEJ 728. At Bothius quidem del.

Scīt peperisse iam ūt ego opinor fīliam suam: nūnc mi
 incertumst,
 Ábeam an maneam, an ádeam, an fugiam: quíd ego agam
 edepol néscio. 730

EVCLIO

Quís homo hic loquitur?

LYCONIDES

Égo sum miser.

EVCLIO

Immo égo sum et miser et pérditus,
 Quoi tanta mala maéstítuloque óptigit.

LYCONIDES

Animó bono's.

EVCLIO

Quo óbsecro pacto ésse possum?

LYCONIDES

Quía istuc facinus quód tuom
 Sóllicitat animum íd ego feci et fáteor.

732. *Nonius p. 136, 28: Maestitudo pro maestitia Plantus*
Anularia: 'Quoi optigit'

Frankenus euclio est libri ut *om. Hermannus de metr. p. 308, fort. recte* oppinor *E* Atque hic quidem Euclio est opinor *Muellerus Pros. Pl. p. 439: cf. corr.* interii *B*². interi *BDE* palästres *B*. palam stres *D*. pal[*J* Eu. ego oppido interii. Lyc. palamst res *Guyctus* 729. Scīt (c s. r.) *J* ego *ex* ut *corr. D* oppinor *E* mihi *BDEJ* incertū et *B*. incertum est *J* 730. Abeam *Harius, Bothius: cf. Hermannus de metr. p. 308.* Quid agam abeam *JFZ.* Quid agam //abeam (h eras.) *B.* Quid agam habeam *DE* an//ma//neā (fuerat anima meā) *B* an ad eam *E.* adeam *Acidalius* fugiam an adeam? an fugiam *J* quid ego *Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a 1865)* p. 57. quid libri edepol[*J* Scaenas contraxit *Bothius* Act. IV Sc. 10 EVCLIO LICONIDES *B.* EVCLIO SENEX LICONIDES ADOLESCENS *J.* EVCLIO *E:* om spatio relicto *D* 731. uis (q in marg.) *D.* uis c. spat. *E* homo om. *Z.* sum miser *Aldus, Acidalius, Meursius.* sum libri et miser et perditus *Seyffertus Stud. Pl. p. 8.* miser Et misere perditus *BDE.* miser non apparet in *J* immo ego sum et misere perditus *Acidalius* 732. qui *Nonius.* cui *BDEJ* mestitudoque *BDEJ* cum *Nonio* optigi *J.* obtigit *codd. Non. plerique* bono es libri 733. Eucl. om. *DE: add. s. r.* inter es et quo *B* Quoobsecro *J* ēē ex et *D* posum *D Pers.* om. *E* facinus q[*J* tuum *BDE* 734. fateor ex fatior *E* //ego (er. t) *B* exte *BJ*

EVCLIO

Quid ego ex te aúdio?

LYCONIDES

Íd quod uerumst.

EVCLIO

Quíd ego de te cónmerui, adulescéns, mali, 735

Quam ób rem ita faceres méque meosque pérditum ires
líberos?

LYCONIDES

Déus impulsor míhi fuit, is me ad íllam inlexit.

EVCLIO

Quó modo?

LYCONIDES

Fáteor me peccáuisse et me cúlpan conmeritúm scio:

Íd adeo te orátum aduenio, ut ánimo aequo ignoscás mihi.

EVCLIO

Cúr id ausu's fácere, ut id quod nón tuom esset tángeres? 740

LYCONIDES

Quíd uis fieri? fáctumst illud: fieri infectum nón potest.

Deós credo uoluísse: nam ni uéllent, non fierét, scio.

EVCLIO

Át ego deos credó uoluísse, ut ápuđ me te in neruo énicem.

LYCONIDES

Ne ístuc dixis.

735. uerum est JFZ. uersū st D. uersum ē BE ego de te conmerui Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 58. ego (sequitur maius spat.) Emerui BDE. ego emerui (merui F) JFZ. ego de te merui Camerarius. ego de ted emerui Reizius. ego merui de ted Guyetus. (Quid) ego nam de te merui Ussingius adolescens J 736. Quamobrem B. Quam obrem DEJ id faceres Harius

ireⁱ//// (er. s) B 737. D////eus J impulsor mihi B. mihi (michi J) impulsor DEJFZ. impulsor Pylades ad (ex at) illam B. atilla D. adillam J illexit EJ Quomodo BJ 738. Fateor me peccauisse FZ. Fateor peccauisse (Fator J) BDEJ. Peccauisse fateor Harius, Reizius. Fateor ego peccauisse Guyetus. Fateor peccauisse me Bentleius ad Phorm. V 9, 25 conmeritum BDJ. cum meritum E 739. equo BDE michi J 740. id quod J ausus BDE tuum BDEJ esses BDE. esset B^a 741. infectum J factum est BDE 742. Ante Nam spat. BD niuellent B. uellent D 743. uoluísse J apud me te Pistoris, Meursius. apud te me BDEFZ. apudte me J. ted apud me Mahlerus l. s. s. p. 44. ob te me Acidalius inneruo BDE. in J quid fuerit non satis liquet: fort. inmerito enicem ex enecem B 744. me inuito tactio est J. meinnitot actio st B (meinuito tactio st m. 2). me inuitot actio st D. me inuitat actio st E

EVCLIO

Quíd tibi ergo meám me inuito táctiost?

LYCONIDES

Quía uini uitio átque amoris féci.

EVCLIO

Homo audacíssime, 745

Cum ístacin te orátione huc ád me adire ausum, ínpudens.

Nám si istuc ius ést, ut tu istuc éxcusare póssies,

Lúci claro déripiamus aúrum matronís palam:

Póstid si prehénsi simus, éxcusemus ébrios

Nós fecisse amóris causa: nímis uilest uinum átque amor, 750

Si ébrio atque amánti inpune fácere quod lubeát licet.

LYCONIDES

Quín tibi ultro súpplicatum uénio ob stultitiám meam.

EVCLIO

Nón mi homines placént qui quando. mále fecerunt púrigant.

Tú illam scibas nón tuam esse: nón attactam opórtuit.

LYCONIDES

Érgo quia sum tángere ausus, haúd causificor quín eam 755

Égo habeam potíssimum.

748. *Nonius* p. 210, 7: Lux feminini est generis Masculini. Plautus *Aulularia*: 'Luci palam' 753. *Osbernus* p. 420: Purgito unde Plautus in *Asinaria*: 'Non purigant'

745.]uini *J* uicio *DJ* audacissime *BEJ*. audicissime *D*

746. istacin te *Gruterus*. istac inte *BDE*. istac te ut *vid. J*. *idem F*. istacin *Z* adme *BD* impudens *J* 747. ius s. v. *D* sit *Wagnerus*, *Muellerus Pros. Pl.* p. 68: cf. *Langenus* p. 51 748. Luci claro *Nonius*: cf. *Bergkiius 'Beitraege'* p. 147. Luce clara *BDEJZ*. Luce claro *F*, *Camerarius* clarod eripiamus *Franckenus* diripiamus *DF*. disripiamus *Nonius* 749. Post id *BDEJ* prehensi simus *Camerarius*, *Spengeliius Plaut.* p. 217. prensi simus *libri*. deprensi simus *Wagnerus*, *Ritscheliuss Op. phil. vol. II* p. 270. prensi fuerimus *Bothius e cod. Guelf.* ex cusemus (x ex t) *E*. etcusemus *D* ebrios ex ebrus *DJ* 750.]fecisse *J* Nosfecisse ex Nonfecisse *D* uile est *J*. nil///est *E* atque *J* 751. Si]]rio *J* impune *EJ* lubeat ex iubeat *E*³ liet (c s. v. *add. m. 2*) *B*. liet *E* 752. uenio ex uinio *D*. aduenio *Z*: an ueni? obstultitiam *J*. obstulticiam *BD* 753. mihi *BDE*. michi *J* mala *D* fecerint sese *Osbernus* purigant *Ritscheliuss Op. phil. vol. II* p. 433. purgitant *BDEJ*, *Osbernus*. purgant *Z* 754. at tactam (ac e *corr.*) *E* 755.]quia *J* sunt *D* haut *DE* 756. potissimum *BDEJ*

EVCLIO

Tun hábeas me inuitó meam?

LYCONIDES

Haúd te inuito póstulo, sed méam esse oportere árbitror.
Quín tu iam inueniés, inquam, illam méam esse oportere,
Eúclio.

EVCLIO

Iám quidem hercle te ád praetorem rápiam et tibi scribám
dicam

Nísi refers.

LYCONIDES

Quid tíbi ego referam?

EVCLIO

Quód subrupuistí meum. 760

LYCONIDES

Súbrupui ego tuom? únde? aut quid id est?

EVCLIO

Íta te amabit Iúppiter

Vt tu nescis.

LYCONIDES

Nísi quidem tu míhi quid quaeras díxeris.

EVCLIO

Aúlam auri, inquam, té reposco quám tu confessú's mihi
Te ábstulisse.

LYCONIDES

Néque edepol ego díxi neque fecí.

EVCLIO

Negas?

757. Haut *E* Pers. spat. ante Sed *BD*: in *B* erasac sunt complures litterae: postulo cum Sed esse coniungendum lineola indicavit *B*²

758. Eucl in ras. praem. *B*. tu iam *Brixius* Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 58. tu cum libri. tute *Franckenus*. meam *Bothius* deleta eadem voce paulo post Ante inquam s. v. li habet *B* (*Lyconides*)

illam meam *Bothius*, *Brixius* l. s. s. meam illam libri meam, inquam, illam esse *Guyetus* oportet *EJFZ*: corr. *Angelius* Ante euclio ras. *D* V. 759. 760 hoc ordine collocat *Acidalius*: inverso exhibent libri 759. Eucl. praem. *Acidalius*: om. *B*. Li praem. *E*²*Z*

[quidem *J* ercle *B* ad praetorem hercle te *EZ* pretorem *D* 760. Eucl. praem. *BJFZ*: del. *Acidalius*]efers *J* ergo *JZ*: corr. *Pius* subrupuisti *Pareus*. subripuisti *E*. surripuisti *BDJ* mecum *D* 761. Pers. om. *EZ* subripui *F*.]pui *J*. subripio *EZ*. surripio *BD* ergo *Z* tuum libri me *Z* ambit *BDEJ*

762. tumihi *D* queras *J*. queras *BDE* 763. auri (ri e corr. m. 2) *E* confessus libri michi *EJ* 764. Neque *J* (bis) ego om. *EFZ*

LYCONIDES

Pérnego immo: nám neque ego aurum néque istaec aula
quaé siet 765

Scío nec noui.

EVCLIO

Illam éx Siluani lúco quam abstulerás cedo.
Í, refer: dimídiám tecum pótiús partem díuidam.
Tamétsi fur mihí's, molestus nóñ ero. i ueró, refer.

LYCONIDES

Sánus tu non és qui furem mé uoces: ego te, Eúclio,
Dé alia re résciuisse cénsui quod ad me áttinet. 770
Mágnast res quam ego ótiose, si ótiumst, cupió loqui.

EVCLIO

Díc bona fidé: tu id aurum nóñ subrupuísti?

LYCONIDES

Bona.

EVCLIO

Néque scis quis id abstúlerit?

LYCONIDES

Istuc quóque bona.

765. Inego *J* immonam neque *B*. inmonam neque *D*. immo namque *EJ*. immo neque *FZ* ego *om. F* istec *DE* quæ siet *EJ*. quesiet *BD* 766. Inec *J* ex in ras. *B²*. et *D* Inā et siluā *E* exsilua ni *J* 767. I re fer *D*. Ire fer *E* 768. Tam et si *BE* mihi es *BE*. michi es *J*. mihi *D* I uero refer ex fuero refer *B²*. fuero refer *D*. furore fer *E*. furi refer *JFZ*, unde quidam (*Weisius*) fur i, refer fecerunt molestus non fuero: refer modo *Ussingius*. molestus non ego fuero: refer *Gertzius* 769. meuoce *J* egote *B* 770. De alia re *B*. Alia de re *Guyetus* res cuius se *E* rescisse . . . med *Weisius* quæ *F*, *Franckenus* adme *J* adtinet *E* Verba quod . . . attinet cum r. 771 iungit *Gruterus* 771. Magna est res *DEZ*. Magnæ-stres ex Magnæ tres *B²*. Magna res est *JF*. Res est *Ussingius*. Magnast *Harius*, *Weisius*. Namst res *Muellerus Pros. Pl. p. 465* ego *Guyetus*. ego tecum libri ociose *BDJ*: del. *Benileius* ocium est *BDJ*. otium est *E* 772. subripuisti *E*. surripuisti *BDJ* *Iyc. pers. add. JFZ*: *om. BDE* bona non *JFZ* Versus 773. 774 libri turbatos exhibent, et *B* quidem ita: Licon. Istuc quoq, bona euclio atque [id (ex ut m. 2) si scies q[ui]d (ex quia ut vid. m. 2) abstulerit | Neque scis qui abstulerit mihi indicab Liconid faciam. euclio Neq. partem | Tibi a quibus ceteri ita discrepant: 1. E (= Euclio). Istuc *E* Ante Atque pers. spat. *E*: *om. J* id *DE*: *om. J* si *om. EJ* scies *D*. si scias *JF* qui *DJ*. quod *EZ* 2. Fatiam *E* Versuum partes recte coniunxit *Camerarius* 773. neque tu scis *Ussingius* quis id *Bothius*. quis mi inter alia *Muellerus Pros. Pl. p. 644* atqui *Wagnerus*

EVCLIO

Atque id sí scies

Qui ábstulerit mihi índicabis?

LYCONIDES

Fáciam.

EVCLIO

Neque partém tibi

Áb eo quoumst índe posces néque furem excipiés?

LYCONIDES

Ita. 775

EVCLIO

Quíd si fallis?

LYCONIDES

Túm me faciat quód uolt magnus Iúppiter.

EVCLIO

Sát habeo: age nunc lóquere quid uis.

LYCONIDES

Sí me nouistí minus

Génere quo sim gnátus: hic mihíst Megadorus áuonculus:

Méus fuit pater hínc Antimachus, égo uocor Lycónides:

774. 775. *Nonius* p. 129, 1: Indipiscere, petere, usurpare. *Plautus Aulularia*: 'Neque excipies' *Idem* p. 293, 25: Excipere, excusare uel celare. *Plautus in Aulularia*: 'Neque excipies'

774. nec *Nonii libri* 775. Ab eo *DJ.* habeo *E.* Adeo *Nonius* quoumst *ego.* cui sit *Nonius* *priore loco,* unde *F:* cui uis *idem* *posteriore.* cuiquam est *BDEJ.* cui est *Z.* quiqui est *Camerarius.* quicumque est *Pareus* Adeo umquam eius *Ussingius.* *Herculaneam* *Muellerus Pros. Pl. p. 644: cf. p. 695* inde posces *DJ.* indeposces *B.* inde pisces *e corr. E³.* indi pisces *F.* indipisces *Z.* indipisces *et* indipiscis *Nonius.* indepesces *Brixius ad Trin. v. 224: cf. Muellerus l. s. s.* Ante neque (*Neque B*) *pers. spat. in B (del. B¹) DE* excipies *priore loco* *Nonius:* excipias *posteriore.* expies *BDEJ* 776. Quid si fallis *Camerarius.* it fallis *BD.* id fallis *B²EJFZ.* Id si fallis *Valla, Wagnerus¹* Tum me *ex* Tu me *B².* Tume *DE* fatiat *E.* facias *J* uol *J.* uult *BD* 777. loquere *E* quod uis *Bothius e cod. Guelferb.* Sime *BD* 778. Gegnere (*g expunctum*) *D* quosim *B.* qui sim *Camerarius* mihi est *BDE.* michi est *J* medagorus *D* auonculus *E.* aunculus *Kochius Nov. Ann. vol. 101 (a. 1870) p. 284* Megadorust auonculus *Muellerus Pros. Pl. p. 233* Cf. *Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57* 779. Meus fuit pater hinc *Ritschellius Proleg. p. 177.* Meus fuit pater *libri, quod defendit (patēr) Flick-eisenus Nov. Annal. vol. 61 (a. 1851) p. 32.* Meus pater fuit hinc *Muellerus Pros. Pl. p. 39* Antimarchus *Harius* Ante ego *et Lyc. pers.*

Máter est Eunómia.

EVCLIO

Noui génuſ: nunc quid uis? íd uolo 780

Nóſcere.

LYCONIDES

Audi: filiam ex te tu hábés.

EVCLIO

Immo eccillám domi.

LYCONIDES

Eám tu deſpondíſti, opinor, meo áuonculo.

EVCLIO

Omnem rém tenes.

LYCONIDES

Íſ me nunc renúntiare répudium iuſſít tibi.

EVCLIO

Répudium rebús paratis éxornatis núptiis?

Út illum di inmortáles omnes deaéque quantúmſt pérduint, 785

Quém propter hodie aúri tantum pérdidi infelíx miſer.

783. *Osbernus* p. 426: hoc repudium unde *Plautus*: 'Is me iussit' 784. *Nonius* p. 105, 20: Exornare, ornare *Plautus* in *Aulularia*: 'Repudium nuptiis'

ſpat. E uocor ex uoco *B*². uoco *DE* liconides *EJ* 780. *Ante* nunc *ſpat. E* id uolo *Camerarius*. *Lyc.* Id uolo *libri*. *Cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 142* 781. *Noscere* *Lyc.* Audi *ego*. *Noscere libri* filiam (*filia*!!! *D*) ex te (*exte B*) *libri*. *Noscero* ex te. *Lyc.* Filiam tu habes *Bothius*. *Noscere*: filiam ex te tu habes *def. Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 439*. *Noscere* ex te. *Lyc.* Tu habes *f. vel* *Noscere* ex te. *Lyc.* Filiam unam tu habes *Beckerus l. s. s.* habes[*J* ecillam *BDE* Intus ecillam *Wagnerus*¹. immo ecillam meae *Seyffertus l. s. s.* immo corruptum esse dicunt praeter *Wagnerum Ussingius et Beckerus l. s. s.* habeo filiam domi *Ussingius*. immo habeo ecillam domi *Harius*. immo ecillam domi meae *Franckenus*. Ecillam domi vel intus ecillam domi *Beckerus l. s. s.* 782. iam *EJZ*: corr. *Angelius* despodisti *J* meo[*J* meo aunculo *Kochius Nor. Annal. vol. 101 (a. 1870) p. 284*. *Megadoro Wagnerus*². meo auonclo *Muellerus Pros. Pl. p. 233: cf. ad v. 778* 783. renunciare *J*. rennunciare *BD* iussit[*J* 784. paratis, exornatis *Guyetus ex Nonio*. paratis atque exornatis *libri*. paratis atque ornatis *Bentleius* nuptiis in *J* non apparet 785. dii *J* immortales *BDEJ* deque *E*. deque *BD*. om. *Z* quantum est *BDEJ* perdunt *E*. perdu[*J* 786. infelix mi[*J*

LYCONIDES

Bóno animo's, benedíce: nunc quae rés tibi et gnatae tuae
Béne felicitérque uortat: íta di faxint, ínquito.

EVCLIO

Íta di faciant.

LYCONIDES

Ét mihi ita di fáciant. audi núnciam.

Quí homo culpam admísit in se núllust tam paruí preti 790
Quóm pudeat quin púriget se: núnc te obtestor, Eúclio,
Vt si quid ego ergá te imprudens péccaui aut gnatám tuam,
Vt mi ignoscas eámque uxorem míhi des, ut legés iubent:
Égo me iniuriám fecisse filiae fateór tuae
Céreris uigiliís per uinum atque ímpulsu adulescéntiae. 795

EVCLIO

Eí mihi, quod ego fácinus ex ted áudio?

LYCONIDES

Cur éiulas,

Quém ego auom fecí iam ut esses filiai núptiis?

787. animo es *BEJ.* idem, sed es ex ei *D* benedice *Pylades.*
et benedice *BDEJ* (bene dice *E*) quæ *EJ.* que *BD* gnatæ *BEJ.*
gnate *D* tuæ *BE* 788. uortat ita ex uortatita *B².* uortat ita (a in
at s. v.) *E* dii *J* 789. dii *J* fatiant utroque loco *E* dii *J*
nunc iam *BDJ* 790. amisit *J* inse *BDEJ* nullus est
BDEJ pretii *BE.* precii *D.* pr[*J* 791. Quom *Bothius.* Quin
BDEFZ. Quam *J.* Quem *Hildyardus* quin puriget se *Ritscheli*
Nov. exc. Pl. p. 53 coll. Op. II p. 432. quin purget sese (se se *E*)
libri. quom purget sese *Hildyardus, Ussingius* optestor *J*
792. Vt om. *Camerarius* siquid *BD.* quid *E.* quod *JFZ* ego
s. v. *B²* ted *Reizius* imprudens *J* 793. Id quidam apud *Pa-*
reum: cf. Ritscheli *Nov. exc. Pl. p. 37.* Vt def. *Brixius Nov. Annal.*
vol. 91 (a. 1865) p. 58. Vt om. *Pylades* mihi *BDE.* michi *J*
iubeant *BDEZ: corr. Valla* 794. fecisse filiae *Camerarius.* filiae (filiæ
EJ. filie *D*) fecisse *libri* tuæ *EJ* 795. impulsu *J.* impulsu *D*
adulescentiæ *B.* adolescentiæ *J.* adolescentiæ *E* 796. quod ego *Guyetus.*
quod *libri: cf. Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 842 et Seyffertus*
Stud. Pl. p. 9, Mahlerus l. s. s. p. 25 ex ted *Guyetus.* exte ego
BDEJFZ. ego del. et ex ted scripsit *Bothius* Cur eiulas (1 ex i
m. 2) *B.* Cur ei uias *DE.* Curre (Curro *Z*) i uias *JFZ* 797. Quemne
Goellerus filiai *Guyetus, Reizius, Lachmannus in Lucr. p. 161.*
filiae *BFZ.* filiæ *EJ.* filie *D*

Nám tua gnata péperit decumo ménse post: numerúm cape.
Eá re repudiúm remisit áuonculus causá mea.
I întro, exquaere, sítne ita ut ego praédico.

EVCLIO

Perii óppido: 800

Íta mihi ad malúm malae res plúrumae se adglútinant.
Íbo intro, ut quid húius uerum sít sciam.

LYCONIDES

Iam té sequor.

Haec própemodum iam esse ín uado salutis res uidétur.
Nunc séruom esse ubi dicám meum Strobílum non repério:
Nisi étiam hic opperiár tamen paulísper: postea întro 805
Hunc súbsequar. nunc ínterim spatium eí dabo exquiréndi
Meum fáctum ex gnatae pédisequa nutríce anu: ea rem nóuit.

798. *Nonius* p. 254, 1: Capere, accipere Plautus in *Aulularia*: 'Nam cape' 800. *Priscianus Inst. gr. I, 51* (*I* p. 38, 1 *H.*): Transit in *i* productam ut 'quaero inquirō, exquiro', quamuis 'exquaero' Plautus dixit in *Aulularia*: 'I intro praedico'

798. tu agnata *E* decum omense *E*. decū omense *D*. decū omen se *B*. decimo mense *Nonius* 799. amisit (a exp. et re s. v.) *D* aunculus *Wagnerus*, *Kochius*. Ea re auonculus rem. rep. *Mullerus Pros. Pl.* p. 233: cf. v. 778 800. I add. in marg. *B*, *Priscianus*: om. *DEJFZ* exquaere *Priscianus*. exquere *J*. exquire *BDE* sit ne *DE*. sin ne *J* ita ita *D* ut ego s. v. *D* opido *E* 801. malę *B²J*. male *BDE* plurimę (ę ex e m. 2) *B*. plurime *DEJ* agglutinant *J* 802. huius uerum *Bothius*. huius ueri *BD*. huius uesi *E*. huius ue si *JF*. huius ne *Z*. huius rei ex codd. deter. *Pius*. Cf. *Scyffertus Stud. Pl.* p. 26. istuc rei *Franckenus* Inter sciam et iam s. v. † (= *Lyc.*) rubr. *B* Pers. om. *DE* 803. Hęc *EJ* prope modum *BJ*. probe modum *E* innado *BD* uidetur ex uidet *B²* 804. seruum *BDEJ* strolum (bo s. ol m. 2) *B*. strolum *E* repperio *BDEJ* 805. Del. h. v. *Guyetus* operiar *BDEJ* 806. //subsequar *J* spacium *DJ* 807. Vers. del. *Guyetus* Meum gnatumfactum *B* ex gnate (ę ex e m. 2) *B*. exgnate *J*. ex gnate *D*. exgnate *E* pedissequa *EJFZ*. pedi si qua *BD*. pedisi qua *B²* anu: ea rem *Camerarius*. an ueram *B*. anueram *DE*. an uera *JFZ*. ea anus rem *Franckenus* De toto hoc exitu cf. quae dixi *Act. soc. phil. Lips. vol. VI* p. 314

ACTVS V

STROBILVS. LYCONIDES

STROBILVS

Di inmortales, quibus et quantis mé donatis gaudiis.
Quádrilibrem aulam onústam auro habeo: quis mest alter
diuitior?

Quis me Athenis núnc magis quisquamst hómo quoi di sint
própitii? 810

LYCONIDES

Cérto enim ego uocem híc loquentis módo mi audire uísus sum.

STROBILVS

Hem,

809. *Osbernus* p. 48^b: Aula *Plautus*: 'Quádrilibrem
. habeo', unde et comoedia in qua hoc scripsit dicitur *Aularia*
Cf. p. 310: *Quádrilibris* unde *Plautus* in *Aularia*: 'Aulam
quádrilibrem auro honustam ego habeo'

Act. V Sc. 1 STROBILVS SERVVS LYCONIDES ADOLESCENS
EVCLIO SENEX *BEJ*. *om. D spatio relicto* 808. di (d in marg.)
D. i c. spat. E. Dii *J* immortales *BDE*. imortales *J* me
donatus *D*. med oneratis *Acidalius* 809. aulam onustam auro
(auri *Studemundus Nov. Ann. col. 113 [a. 1876] p. 75*) *Wagnerus*.
aulam auro onustam (honustam *Osbernus: idem EJ*, nisi quod u ex
o *J*) libri cum *Osberno*. auro onustam aulam *Muellerus Pros. Pl.*
p. 596. aulam aurod onustam *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 63*
hanc aulam auro onustam *Wagnerus*¹. *Cf. testim.* onustam ego (hon-)
Osbernus, Bothius ex Langianis mest alter *Langenus p. 280*. me est
libri. me nunc est vel homo me est *Muellerus l. s. s.* mest hominum
Wagnerus diuicior *J* diuitior = ditior, quod reponit *Guyetus*:
cf. Fleckeisenus Nov. Ann. vol. 101 (a. 1870) p. 72 810. magis quis-
quam est libri. magis usquam est *Gruterus* cui *BDEJ* dii *DEJ*
propicii *BDJ* 811. *Pers. om. JFZ: add. Saracenus Totus*
c. in ras. E loquens *E* mi *Wagnerus*. me *BEJFZ: idem s.*
v. D uisus sum ex uisū eum *D* Strob. Hem *B*. hem *DJ*.
heri *F: om. EZ*

Érumne ego aspició meum?

LYCONIDES

Vídeo ego hunc seruóm meum?

STROBILVS

Ípsus est.

LYCONIDES

Haud álius est.

STROBILVS

Congrédiar.

LYCONIDES

Contollám gradum.

Crédo ego illum ut iussi eámpse anum adiisse, húius nutri-
cem uírginis. 815

STROBILVS

Quín ego illi me ínuenisse díco hanc praedam atque éloquor?

* * * * *

Ígitur orabo út manu me emíttat: ibo atque éloquar.

Répperi . . .

LYCONIDES

Quid répperisti?

814. *Nonius p. 81, 34: Contollere, contra tollere. Plautus Aulularia: 'Contollam gradum'*

812. 813. *Dimetros describit Muellerus Pros. Pl. p. 108: eosdem uno v. comprehendunt cum libris Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 58, Franckenus, alii* 812. *Erum ne BE. herum ne J ego ex meum D ego del. Bothius, Weisius* *aspitio BDE. aspicio J* 813. *Videon F, Pylades, Brixius l. s. s. hunc seruom Brixius l. s. s. hunc strobilum seruom BD. nunc strobilum seruom (seruom, sed u s. o J²) EJFZ. nunc hunc seruom Franckenus Strobilum ego hunc Bothius, Weisius* 814. *Ipsius J Pers. ante Haud om. B, nisi quod habet † (rubr.) s. v. alius Pylades. aliud libri* 815. *utius si B eampae Z. eam ///pse B. eam apse DE. eam adse JF adiisse Bothius. adisse libri adiisse anum Fleck-eisenus Exerc. crit. p. 45: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 237* 816. *Pers. om. JF illi me Pylades. illum libri dicam Wagnerus predam J atque eloquor Pylades. atque eloquar (eloqua D) libri: quae verba cum in exitu insequentis versus exstent huc irrepsisse inde putat Ussingius: lacunam post h. v. indicat Wagnerus*

817. *V. add. in marg. E³ me emittat ibo FZ. mee mittatibo-que (me emittat iboque m. 2) B. meę mittat iboque D. me mittat iboque E³J* 818. *Lyc. pers. s. v. add. rubr. B Quid ex Quod B² reperisti B puericla mitant (corr. m. 2) B. clamitant pueri J*

STROBILVS

Nón quod pueri clámitant

Ín faba se répperisse.

LYCONIDES

Iámne autem ut solés deludis?

STROBILVS

Ére, mane: eloquár: iam ausculta.

LYCONIDES

Áge ergo loquere.

STROBILVS

Répperi hodie, 820

Ére, diuitias nímias.

LYCONIDES

Vbinam?

STROBILVS

Quádrilibrem, inquam, aulam aúri plenam

LYCONIDES

Quód ego facinus aúdio ex ted?

STROBILVS

Eúclioni huic séni subrupui.

LYCONIDES

Vbi id est aurum?

STROBILVS

In árca apud me: núnc uolo me emittí manu.

LYCONIDES

Égone te emittám manu,

819. Infaba *B* faba *e corr.* *J* reperisse *B* iam ne *EJ* soles *ex solis B.* solis *DE* delusis *EZ.* me ludis *Lambinus*
 820. Here *J.* Hę rę (*H add. m. 2*) *E* ergo (*r s. v.*) *D* *Strob. pers. s. v. rubr. B. om. D* Reperi *B* 821. 822. *Horum v. posteriores partes* (*Euclion . . . et Quadrilibrem*) *permutat Ussingius* 821. Here *BDJ.* erę *ex erę ras. E* diuicias *B.* diuitias (*s s. v.*) *J* *Quadrilubrem E*
 822. lex te *J.* Quod *B²E²FZ.* Quo *BDE* ex ted *Guyetus.* ex te (*exte BD*) *libri* Heuclioni *BD.* heu clioni *E* subripui *BDEZ.* surripui *J* huic surpui seni Euclioni *Goellerus*
 823. Jarcha *J* est *s. v. E* *Ut octonarium efficeret uolo manu* me emitti *proposuit Acidalius* *Cf. Seyffertus l. ad v. 824. 825 allato* 824. 825. *Dimetros discribunt Muellerus Pros. Pl. p. 609, Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 439* 824. *V. non apparet in J* Ego ne *E* emitteam *D* manu///*B.* manus *DE*
Egone ut emittam manu te Kampmannus Res mil. p. 37, Brizius Nor. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 58

Scélerum cumulátissime?

825

STROBILVS

Abi ere, scio quam rém geras.

Lépide hercle animum tuóm temptaui: iám ut eriperes ádparabas.

Quíd faceres, si répperissem?

LYCONIDES

Nón potes probásse nugas.

Í, redde aurum.

STROBILVS

Réddam ego aurum?

LYCONIDES

Rédde, ut huic reddátur.

STROBILVS

Vnde?

LYCONIDES

Quód modo fassu's ésse in arca.

STROBILVS

Sóleo hercle ego garríre nugas: 830

Íta loquor * * * * *

LYCONIDES

Át scin quomodó?

STROBILVS

Vel hercle me énica, numquam hínc feres

Á me.

825. cumulatis sume *D.* cumulatus sume *B* 826. Cf. *Muellerus et Seyffertus l. s. s.*]rem *J* Abiere *BDE* 827.]hercle *J* leppide *E* tuum *BDE*. tuu *J* apparabas libri 828. repperis sem (*coniunxit m. 2*) *B.* repperisse *J* *Lyc. pers. om. BDE* V. 829—832 *aliter constituit Brizius l. s. s., aliter Franckenus* 829. I red deaurum (*reddeaurum m. 2*) *B.* Ire deaurum *D* *Lyc.* Redde *Wagnerus. Lyc.* Redde inquam libri *Str* (*tr in ras.*) unde *B.* aunde *DE.* unde *JZ* 830. Quin modo *Acidalius* fassus es libri inarcha *J* ego hercle *E* 831. *Extrema verba certa emendatione restitui posse viz puto* Ante Ita loquor (*quae in J non conspiciuntur*) intercidisse *Nugas garris Ussingius putat: post loquor lacunam statuit Wagnerus* Ita iocor *Acidalius* 832. aut *J* quomodo *BDEJ* me enica *Reizius, Brizius l. s. s.* enica (*i in e corr. m. 2*) *B.* enica *DE.* emica *J.* eneca *FZ* a me feres *idem Reizius: cf. v. 833* 833. ame *BDEJ.* del. *Bothius, Brizius l. s. s.*

FRAGMENTA

1. Pro illis corcotis, stróphiis, sumptu uxório.
2. Vt ádmemordit hóminem.
3. Ego écfodiebam dénos in dié scrobes.

Fabulae exitum intercidiſſe iam in recentioribus codicibus adnotatum est: velut F hanc exhibet subscriptionem: Hactenus reperta haec est fabula. Quintus actus deficit. Frustula minutissima quaedam a grammaticis servata collegerunt fragmentorum editores, quos tamen falsa adiunxisse Wagnerus de Aul. p. 9 sqq. luculentissime docuit. Ex octo fragmentis quae Weisius adfert secundum ad fabulae superstitis v. 640 spectat (cf. adn.), sextum prava Nonii scriptura nititur et pertinet ad v. 556, octavum (Porphyrio ad Hor. Od. I 38, 5) codice vetusto ad Vidulariam refertur (cf. Studemundi de Vid. comment. fragm. XIII), tertium (Non. p. 108, 3 s. v. 'ebrulare') ex Laberii fabula desumptum est (cf. Ribbeckii fragm. com. p. 281: certe res dubia est). Restat testimonium Non. p. 332, 31: Legere Plautus Aulularia: Sed leno egreditur foras | Hinc ex occulto sermonem eius (sermones atus libri) sublegam, quod cum lenonis partes in Aulularia nullae sint Mercerus, Guyetus, Wagnerus ad Vidulariam rettulerunt (cf. Studemundi fragm. XXI, qui tamen ne in Vidularia quidem huic fragmento commodum locum indagari adfirmat). Ex eis quae supersunt fragmentis primum ad superstitem fabulam pertinet (cf. adn. v. 517), quattuor ad exitum deperditum: omnes versus septenarios trochaicos fuisse censet Ussingius, quod incertum est, nec magis certum ad eandem scaenam pertinere omnes: qui rero partis deperditae rationes his usus frustulis accuratius adumbrare velit nugas agat Cf. praef. 1. Nonius p. 538, 6: Strophium Plautus in Aulularia: 'Pro uxorio' strophis libri Vt septenarium efficiat, Quod tibi sit initio addit Ussingius Cf. Cic. de Har. resp. XXI, 44 Cf. Wagnerus de Aul. p. 14 2. Gellius N. Att. VII 9, 6: Item Plautus in Aulularia: 'Vt admemordit hominem' admemordit ed. Hertzius. admemordi vulgo Ad Lyconidem v. refert Wagnerus 'qui scilicet Strobilum libertate promissa (quam antea negaverat) ad aurum reddendum impulerit', quod iure suo impugnat Ussingius versum non probabilius sic explens: Namque ut admemordit hominem rabida atque avida auri fames e. g. s. 3. Nonius p. 225, 5: Scrobes feminino genere. Plautus Aulularia: 'Ego scrobes' denos in die Quicheratus. in die denos libri

4. Nec nóctu nec diú quietus úmquam eram:
Nunc dórmiam.
5. Qui mi ólera cruda pónunt, etiam halléc duint.

4. *Nonius p. 98, 20*: Diu pro die Plautus in Aulularia: 'Nec dormiam' *Senarios constituit Franckenus, septenarium agnoscunt Bothius, Wagnerus, Ussingius* umquam eram *Bothius*. umquam eam libri. umquam. iam *Quicheratus* nec *Gulielmius*. neu sic *Osannus Anal. cr. p. 195*, qui v. a *Gulielmio* post v. 66 positum post v. 233 inserit 5. *Nonius p. 120, 4*: Hallec genere neutro. Plautus Aulularia: 'Qui duint' mihi libri etiam allec *Wagnerus*. hallec libri danunt *Aldina ex cod. Leidensi*. adduint *Quicheratus*. haud danunt *Franckenus* Verba de *Lyconide una cum Phaedra etiam dotem accipiente intellegunt Wagnerus et Ussingius*: immo servi esse videntur praeter libertatem donum poscentis: cf. *Epid. v. 727*

Corrigenda:

- V. 146 *adn. moro DJ.*
V. 486 *scr. altercatiost.*

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS II

AMPHITRVO

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXII

T. MACCI PLAVTI
A M P H I T R V O

RECENSVERVNT

GEORGIVS GOETZ ET GVSTAVVS LOEWE

COMOEDIARVM PLAVTINARVM
TOMI II FASCICVLVS II

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXII

LIPSIAR: TYPIS B. G. TEUBNERI.

IVSTO · HERMANNO · LIPSIO

D · D

GEORGIVS · GOETZ

GVSTAVVS · LOEWE

PRAEFATIO

Amphitruonem*) Plautinam, cuius Graecum exemplar ignoratur, non innumem fuisse diasceuastarum sedula cura cum prologus tum multi loci ipsius fabulae apertissime testantur: quam rem in adnotatione singulorum versuum saepissime tetigimus.

De subsidiis criticis pauca dixisse sufficit. B codicem excussit Hugo Hinckh, cuius cum collatione et Ritscheliam contulimus et Lorenzianam liberalissime nobis commissam. Ursiniani (D) praesto erant Hinckhii Ritschelii-que collationes. Codicem Britannicum (J) religiose descripsit Hermannus Mueller-Struebing: praeterea usi

*) 'Amphitruo' quin Plautina fuerit forma nemo dubitat. At non minus certum eius quam nunc habemus recensionis auctorem ubique posuisse 'Amphitrio'. Accuratius enim examinata librorum memoria non unum repperimus formae per *u* testimonium. Exempla autem omnia non sine quadam utilitate congessimus. Nam vel ex his rei orthographicae minutiis apparet BD et EJ(FZ...) codices ita in duas quasi classes distribui, ut Ambrosianus medium inter BD et J... locum teneat. Septuaginta quattuor fere locis traditum est Amphitruonis nomen, cuius hae in libris formae:

	<i>-itrio</i>	<i>-ytrio</i>	singularia	omissa	locorum numerus
D	68	0	0	6	74
B	66	5	$\left\{ \begin{array}{l} \textit{-ityrio} \ 1 \\ \textit{-ytyrio} \ 1 \end{array} \right\}$	1	74
E	17	53	0	4	74
J	4	60	0	10	74

Ut *-itrio* constanter D (id quod non exspectaveris), paene constanter B, *-ytrio* autem paene constanter J, ita non mediocrem formarum antiquitus traditarum numerum E exhibet. Notatu autem hoc quoque dignum, quod nusquam *-itryo*: duae enim illae veteris codicis formae ad *-ytrio* referendae sunt.

sumus collatione quadam antea facta. Ambrosianum*) ipsi nos excussimus. Codicis denique Lipsiensis et editionis principis scripturas ex Ritschelianis copiis petivimus.

*) *E* codex denuo examinatus inde a principio fabulae usque ad v. 276 (namque inde a v. 277 ipsi commentario critico novae lectiones insertae sunt) has suppeditavit scripturas, unde apparatus vel suppleas velimus vel corrigas:

f. 1^r, quo duo argumenta et prologi v. 1—13 continentur, m. recentiore novo atramento superinducta est scriptura Arg. I 3. Aleumenam ut vid. 4. sosie 7. immirum Arg. II *Spat. unus v. vacuum*
1. alcumenas ut vid. 6. uxoriciae ut vid. 8. quidem pro quit
Prol. 1. uoltis 30. iouis, o e corr. 31. meimatrix 40.
uobis et m. 2 s. r. 42. uictoriam, c ex r 43. Mactem 50.
proloquar, priore a ex i male formata et expuncta 52. fontem *E*¹,
frontem *E*³ 54. faciam ettragoedia 56. *utrum fit an sit dubium*
uoltis m. 2 ex uoltis set 59. cummixta: cf. ad v. 979 traico
comoedia, *tertia* o ex e 60. comoedia, a quae expuncta est male ex e
formata 61. reges 62. Pactes 63. fit traico comoedia
72. diumt 73. rē ex rēc ut vid. 74. alteri ue 76. Nam
ambitione 80. Si, S ex J 91. Et iam 95. 96. *Ordinem corr.*
m. 1 96. comoedie, alt. o ex e 98. exargo 101. poplo 115.
Set 122. Omsque 129. credens 135. q̄ 138. Ea, a ex e
140. abexercitu 141. imaginēm, *del.* 144. aut 146. famili-
ariūm, *del.* 148. Set *Fab.* 156. cras e ex crasse ras. 160.
161. cedant Hec 162. puplicitus 165. potuitt 175. ferundūm,
del. 188. uictus 190. populo 191. Indui opidum est
192. ampytrionis 193. odoriaque 199. fugiebam, b e corr. 206.
raptores 207. Siqua eas portassent 208. otiūm, *del.* 209. q̄ue,
del. 210. Se se 218. pulchris 227. Post quam 229. ionii
233. frangunt emitu 237. uicinius 238. conuortiturr 240. omi-
tiunt 242. ampytrio 244. ab dextera 249. pugnatus 250.
nri 252. Ipsiusque 255. Set 256. ex urbe 259. thebana
264. adedis/ hassinam 271. sic quicquam staliud quid 273. septem
triones 275. uigule

In Asinariae praef. p. X folia 71^v et 72^r eiusdem codicis et phototypice expressimus et cum vulgata quae dicitur Gronoviana contulimus. Inspecito ipso codice haec addimus: *Personarum notae in principis versuum omnium om. praeter tres illas O, S, O, quas pinxit rubricator* II 5, 11. uxorem quasi m.³ ex quasi uxorem 20. uro *E*¹, nro *E*³ 29. Quis in m. 2 ut vid. ex Quid m̄ II 6, 23. Optimum | 29. cosces 33. motuo 39. In marg. interiore m. 1: in

Nota ad II 5, 20 m. 3 adscripta: amatio pro dilectione

Liceat hoc loco Asinariae errorem corrigere, qui est in adn. v. 108. Neque enim fiet ne in libris est, sed fiet ne ambula, quod facile ex tota adnotatione conici potuit. Ut huius et aliorum errorum si qui sunt reprehensionem non recusamus, ita leves vituperationes imprudentesque, quas nuper Theodorus Hasper libello qui inscribitur 'ad

Codicum BDEJ discriptio ab editione nostra his in versibus (quorum initia exscribimus) discrepat: 60 sqq. E: *Nam me — Non par — Partes — Nunc hoc —* 159 sqq. *Ita quasi — Nec aequum — Ita peregre — Haec eri — Nonne idem —* 176 sqq. *Satius est — Eum nunc — Sum uero —* 236. 237 et 246. 247 singuli versus sunt 361 sq. *Tum domo — Haecine — Quis erus — Amphitrio —* 541 sqq. B: *Faciam ita — Numquid uis — Eamus — Abi prae — Licet — Prius tua —* DEJ: *Faciam ita — Numquid uis — Tamen # camus — Abi prae — Ut actutum —* (*Abi prae — et Ut actutum — uno v. compr. EJ*) *Prius tua —* 563 sqq. *Malum quod — Istuc tibi — Tun me —* 569 sqq. *Profecto — Quid mali — Rogasne —* 573 sqq. *Verum haud — Utinam ita — Ubi bibisti —* (D: *Istic ubi bibisti —* EJ: *Tu istuc ubi bibisti —*) *Equidem decies — Satin hoc plane — Apage — Dicis equidem — At te ego — Ut minus — Sequere sis erum — Qui quoniam —* 641 sqq. *Plus aegri — Saltem — Dummodo —* (*Absit dum modo — EJ*) *Abitum eius — Datur mihi — Mihi esse — Virtus omnibus — Libertas — Tutantur — Virtus omnia — Edepol me —* 884. 885 uno v. compr. J 1018 sqq. *Mortuum — Atque ut — Heus ecquis — Quis ad — Tibi iuppiter — Quomodo —* 1031 sqq. *Prodigum — Quia senecta — Cum cruciati —* 1071 sqq. *Neque nostrum — Neque prouidimus*

Epidicum Plantinam coniectanea' (ed. Dresdae a. 1882) protulit minus patienter ferimus. Negat enim locis haud ita paucis in Epidici apparatu apparere quid in codicibus scriptum sit. Hoc ut probet vir circumspectissimus Ritschelii nititur verbis, qui in Trinummo aliisque suis fabulis certa de causa noluit de A ex silentio fieri coniecturas: ita ne in Epidico quidem hoc fieri posse: quasi illa verba non ad ipsius Ritschelii solas fabulas pertinerent, sed ad omnes omnium hominum editiones. Non minore levitate idem p. 18 negavit v. 252 apparere *cum* vox sitne versui 251 adnexa an suo loco tradita an desit omnino: nimirum ne praefationem quidem, ubi singula initia accuratissime perscripta sunt, oculis perlustravit censor diligentissimus. Idem denique adn. v. 727 carpit: nos esse testatos '*# abeas quadrat*': dicendum fuisse *quinque litterarum praeter personae notam spatium in A esse*: an statuit vir doctissimus litteras Ambrosiani omnes easque diversissimas paria ex plere spatia?

Aululariae praef. p. XII adde: titulum ad v. 41 commemoratum suppositum esse disci potuit ex C. I. L. V p. 22*.

— *Qui ante* — *Credo edepol* — *Ibo et* — *Amphitrio* # *perii*
 — *Quis me tenet* — *Ita me* — *Nec secus* — 1082 sqq.
Scin me — *Scio* # *Haec* — *Immo omnes* —. Hinc vides descriptionem olim traditam fidelissime esse in B servatam, in D autem et E et J gradatim immutatam.

De personarum notis vario modo brevialis accuratiora enotata habemus ex solis E et J codicibus. In illo si plenae litterae perscriptae non sunt — id quod rarius — sic currunt. Rationem autem non habuimus lineolarum et punctorum modo additorum modo omissorum (*alc alc.* sim.) et maiusculas minusculis transcripsimus.

merc mer mr m || *sosya* (semel) *sos so s* || *iuppit iupp iup* || *alcum alc* || *amphy* (semel) *amph amp am ap* (semel) *a* || *blef* || *bro* (novies in eius locum cessit *ancilla ancil anc*: v. 1085. 1089 bis. 1091. 1098. 1101. 1107. 1119. 1121; praeter primum v. item J, nisi quod de v. 1101. et 1107, quorum margo laesus, nihil nunc constat).

Multo maiore cum constantia in notis personarum indicandis versatus est J codicis librarius. Ibi enim fere haec tantum occurrunt: *amphyt* (semel) *amph amp am* || *sos* || *merc* || *alc* || *iupp iup* || *bro* et *ancill anc* (cf. supra). Non neglegendum est autem quod permultae notae interciderunt. Margo enim igne laesus facit ut de his omnino versibus: 193 — 235. 280 — 321. 363 — 404. 447 — 487. 529 — 569. 615 — 659. 700 — 739. 781 — 820. 861 — 899. 940 — 979. 1018 — 1055. 1095 — 1133 testari nequeamus, quae notae in principiis olim positae fuerint. Id quod cum in commentario critico singulorum versuum iterare non potuerimus, lectorem semel monitum esse volumus.

Amphitruonis non paucae editiones exstant peculiares, quarum hae nobis enotuerunt: 1. 'Continentur hoc libello quattuor Plauti comoediae Amphitruo: Aulularia Duo Captivi: et Menech. Familiaribus annotationibus declaratae'. (CLI foliorum 4). IV dedicatio editoris, Philesii Vogesigenae, in fine paginae haec exstant: Argentorati Kl' Iulii Anno M d. XI. — Examinantibus facile apparebit ex Pii aliorumque commentariis hausta esse omnia. 2. Argentinensis anni 1514 praeter Amphitruonem Asinariam, Aululariam, Capti-

vos, Curculionem continens, de qua cf. praef. Asin. p. XVIII. 3 et 4. Editiones Melch. Lottheri, de quibus cf. Ritschellius Op. V p. 58 sq. 5. Camerariana anni 1545, de qua cf. praef. Asin. p. XVIII. 6. 'M. Acci Plauti Amphitruo. In usum lectionum edidit Fridericus Astius'. Landishuti a. 1818. — Textus ex secunda Bipontina petitus esse videtur. Adiecta est praeter glossarium inutile tabula genealogica Iovis, Amphitruonis, Mercurii, Pterelae, Alcumenae. 7. Theodori Verwaijen 'Specimen literarium in M. Acci Plauti Amphitruonem'. Traiecti ad Rhenum a. 1827. — Textus ex Bipontina petitus: adnotationes satis viles. 8. Editio Rich-teri: cf. quae diximus de eiusdem Asinaria praef. Asin. p. XIX. 9. 10. Lindemanni et Holtzii editiones satis notae sunt. De ceteris subsidiis pluribus disserere non habemus. Magnopere autem dolemus quod Spengelii libro de canticis Plautinis scripto non uti licuit ante v. 277: sed ut fatendum est saepius virum doctissimum nobis minus satisfecisse, ita aliis nos satisfecisse ne ipsi quidem — talis enim est harum quaestionum condicio — sperare audemus.

Nihil iam restat nisi ut ea singulis versibus adiciamus, quae dum imprimitur Amphitruo aut ab amicis nobiscum communicata aut ab aliis in lucem prolata aut a nobis sero observata sunt.

Argum. II 9 Lambini errorem iteravit Arthur Palmer Hermathenae t. VIII (a. 1882) p. 239, qui ceteroquin corrigendi divinandique facili quadam elegantia insignis est, ut multum ab eius ingenio speremus.

V. 32 *pace aluenio et ad uos me adfero* coll. v. 989 idem p. 240.

V. 46 duce Schoellio (qui *sed mos numquam illi fuit patri meo non bonus*) sic scripsimus.

V. 81 *miki in mandatis is dedit* Palmer p. 240: pro quo sane *ille dedit* expectatur.

V. 96 *Dum ego huius* vel *Dum hic huius* Schoellius.

V. 105 sq. nondum sanati videntur Gertzio. *Si quid* cum Bosio Schoellius ita, ut *et* ex v. 105 petatum esse putet.

V. 141 *ego hanc fero in me imaginem* Palmer p. 240.

V. 159. 263. 393. 394 accentus delevit typographus.

V. 170 sq. Schoellius ita: *Ipsius diues operis et expers laboris Quidque animi (vel animo) lubere...*

V. 179 idem eicit ut glossema versuum 176 sq.

V. 193 *Praeda atque agro atque adoria* qui idem.

V. 197 delendum putat Brixius.

V. 207 *asportassint reddunt* Gertzius.

V. 230 *suscipere, pro re hortari* Palmer p. 241.

V. 267 *capere* pro *habere* idem p. 242.

V. 313 *tactim* etiam Gertzius coniecit.

V. 401 post 413 collocatum Schoellius defendit. Restitui autem vario modo eundem posse putat, velut sic: *Non ego sum qui cum Amphitruone una abieram hinc in exercitum?*

V. 414 *ui pugnando occidimus* et 420 *Elocutus. sed ubi patera nunc est ista?* # *In cistula* Gertzius.

V. 548 sqq. Palmer p. 242 ita: *...hacc proxuma Tanto breuior nox ut fiat faciam, ut aeque disparem Et die e nocte accedat...*

V. 572 *si id ita sit nefactum*, 577 inquam: *heus, ecquid*, 593 *ut tu hic simul sis et domi* Schoellius.

V. 617 *Quoine ... licitumst?* coll. v. 697 Gertzius.

V. 623 *uigilans nunc ut uideo* Schoellius.

V. 627 *nosces nequam illum apud nos seruom* idem.

V. 658 *optanti* Gertzius.

V. 741 Palmerius sic potius: *istuc, crede, erit...*

V. 744 sq. *praelium?* # *ah, Etiam id tu scis?* Schoellius.

V. 814 *siquidem iam hercle mulier* Schoellius coll. Trucul. v. 134.

V. 952 *ipsus* addit Palmer p. 243.

V. 996 suspectus videtur Schoellio.

Frgm. IV *Ne tu postules matulam, urnam tibi aquae defundi in caput* et XII 1 *Bleph. Quacse aduenienti morbo medicum. Amph. At tu suem* Palmer p. 244.

V. 1120 *clamat*, 1128 *coniectatorem* Schoellius.

Dedimus Ienae et Mediolani m. Oct. a. MDCCCLXXXII.

T. MACCI PLAVTI

AMPHITRVO

Arnobius VII 33: quae causa est, ut dii tranquilli, placidi efficiantur et mites, ineptae si res fiant et ab hominibus otiosis multitudine spectante ludatur? ponit animos Iuppiter, si Amphitryon fuerit actus pronuntiatusque Plautinus?

ARGVMENTVM I

In fáciem uorsus Ámphitruonis Iúppiter,
 Dum béllum gereret cúm Telebois hóstibus,
 Alcménam uxorem cépit usuráriam.
 Mercúrius formam Sósiae seruí gerit
 Abséntis: his Alcména decipitúr dolis. 5
 Postquám rediere uéri Amphytruo et Sósia,
 Vtérque deludúntur in mirúm modum.
 Hinc iúrgium tumúltus uxori ét uiro,
 Donéc cum tonitru uóce missa ex aéthère
 Adúlterum se Iúppiter conféssus est. 10

Argum. I Post argum. II Fleckeisenus cum aliis collocat. Quinque versus deesse Ritscheliuss putat Proleg. p. 318, cum reliqua argumenta non acrosticha quindenorum versuum numero exaequari soleant V. 1—5 interciderunt J INCIPIT PROLOGVS IN AMPHITRIONEM PLAVTI POETÆ B. Titulo carent DE 1. n c. spat init. D uersus BDE amphitrionis BD. amphytrionis E 2. Quom Fleckeisenus Telebois Hermolaus: thelobois BDE 3. Cf. v. 498 Alcmenam Valla: Alcumenam BD. Alcummennam E. Alienam vel Illius Schmidtius de pron. dem. formis Plautinis p. 30sq., locum non recte intellegens: neque probavit Studemundus Nov. annal. t. 113 (a. 1876) p. 66 cepit E 4. sosie E 5. Alcmena Valla: alcumena libri, Schmidtius l. s. s. his delens 6. uiri amp[J amphitrio BDE 7. Vterque, r ex q B deluduntur cum Pal. 1 et 2 (qui mirum in modum) Bothius: deluduntur dolis BDEJ luduntur dolis mirum in modum Lambinus immirum D. inmir[J 8. iurgium ex iurgiem J uxori [J 9. ex [J emissa Pal. 1 et 4 exethere E aethere D 10. Adulterum, i post r er. D

ARGVMENTVM II

Amóre captus Álcumenas Iúppiter
 Mutáuit sese in fórmam absentis cóniugis,
 Pro pátria Amphitruo dúm decernit cum hóstibus.
 Habitú Mercurius eí subseruit Sósiae:
 Is áduenientis séruom ac dominum frústra habet. 5
 Turbás uxori cíet Amphitruo: atque ínuicem
 Raptánt pro moechis. Blépharo captus árbitet
 Vtér sit non quit Ámphitruo decérnere.
 Omném rem noscunt: géminos illa enítitur.

Argum. II AMPHI TRI O · | ARGVMENTVM · B. Planti amphitrio incipit J. *Spatium duorum versuum vacuum DE* 1. more c. *spat. init.* D alcumenas BF: alcumenis J ut vid. alcumenae D (ae ex as) EZ iupiter D 2. informam E absentis LG: eius libri in eius formam *Pylades et Camerarius ut vid. in ipso B.* formam in eius *Pareus* illius uirginis F, unde illius coniugis *Lindemannus* 3. Propatria BE amphitrio BDEJ dum decernit B², unde *primus Bothius*: dum cernit B¹DEJ. dux dum cernit *Lomanus* 'Miscell. philol. et paed.' II (Amstel. a. 1850) p. 175 camhostibus E 4. sosie J. sosie E 5. seruum libri et pro ac Z et editiones fere omnes frustra [J flocco habet *Pius et Gulielmus* c. 1, iure explosi *Acidalio*, male laudati *Scriverio Anecd.* p. 54 6. uxoriciet BE amphitrio DJ. amphytrio E. amphityrio B atq[]ui[J 7. Rapptant J pro mechis BD. pro mechis J. promechis E blepharo []a[J 8. Vtersit B Versus male ex *Plautino* (cf. *Nonius* p. 285, 31) qui nequeas nostrorum uter sit Amphitruo decernere confectus: v. *Lomanus* p. 176 amphitrio BDJ. amphytrio E dec[J sit Amphitruo non quit d. male *Meursius Exerc. crit.* I 1 discernere *Pal.* 3, *Dousa* decernere e (e ad spatium explendum: similia cum alibi tum saepissime in prologo facta sunt) E 9. Omnem del. *Lambinus* neglecto acrosticho geminos illa *Bothius*: geminos alcumena libri (al[J). Alcumena A. *Spengelius* 'T. *Maccius Plautus*' p. 239, *Ussingius*. quom Alcumena L. *Spengelius Philologi* t. 17 (a. 1861) p. 562 et geminos cum illa *Schoellius Analect.* p. 34 enitur BD Alcmena parit *Guyetus*

PERSONAE

MERCVRIVS DEVS
SOSIA SERVOS
IVPPITER DEVS
ALCVMENA VXOR
AMPHITRVO DVX
THESSALA ANCILLA
BLEPHARO GVBERNATOR
BROMIA ANCILLA

• •

PROLOGVS

MERCVRIVS

Vt uós in uostris uóltis mercimóniis
 Emúndis uendundisque me laetúm lucris
 Adfícere atque adiuuáre in rebus ómnibus,
 Et út res rationésque uostrorum ómnium
 Bene éxpedire uóltis peregrique ét domi,

5

V. 1—3. *Priscianus de metris Terentii II 8 (G. L. t. III p. 421, 8): . . . Comici nostri . . . in plerisque prologis et primis scenis trimetris utuntur . . . Plautus . . . in Amphitrione in prologo: 'ut uos . . . omnibus'. — 1. Nonius p. 213, 5: mercimonium neutri. Plautus Amphitryone: 'ut uos . . . mercimoniis'*

Prologus, quem interpolationibus inquinatum esse censuerant Guyetus (cf. v. 11—14; 32; 48, 49; 70; 85; 93—96; 115; 117; 119; 129—141) et Osannus Anal. cr. p. 176 sq. (cf. v. 64—74; 81—85), talia exhibere quae septimi saeculi essent evicit Ritschellius (Parerg. p. 215 sqq.) profectus a v. 65 sqq.: porro Wolffius de prol. Pl. (Gubenae a. 1812 ed.), Ritschelio duce Liebigius 'de prologis Terentianis et Plautinis' (progr. Gorlic. a. 1859) p. 22 sq. (ita ut v. 1—16 argumento in fine narrato olim adiunctos fuisse censeret) et Steinhoffius 'Proleg. zu Amph.' II p. 13 v. 17—96 damnaverunt, cum v. 1—96 Lorenzium praef. Mil. gl. p. 49, integrum prologum Fridericus Martins Quaest. Pl. (Halis Sax. a. 1879 ed.) p. 8 sqq., Ussingius, alii abicerent. A Plauti consuetudine abhorre v. 33. 50. 74 docuit Langenus. Extrema parte (97—152: ibi permulta inesse ex ipsa fabula exscripta accuratius ostendit Martins), nisi integer prologus a Plauto abiudicandus est, certe v. 112—115 ferri nulla ratione possunt, cum eadem referant quae v. insequentibus (112 = 131. 115 = 120 sq.), quae res non fugit Martinsium l. s. s. p. 12 Prologus om. libri MERCVRIVS · B. MERC D. om. spatio non relicto E. Spatio nullo mercurius in marg. J 1. nos J nestris m.² ex nostris J. ūris E. uestris Nonius, Priscianus uultis (u 2 ex al. l. E) libri cum Nonio (uoltis Q) et Prisciano mercimo[J 2. uendundis que B meletum E letum B. l[J foetum . . . Efficere Matthias Klock. laetos . . . Efficere quidam apud Lambinum, Putschius in Grammaticis 3. Adf[J inrebus E 4. Et [J Et uti ut v. 8 Bothius, Lomanus Misc. p. 177 ūrorum BDE 5. B[J Bene me Lomano Miscell. p. 177 magis placet, sed nihil mutat: cf. Langenus 'Beitraege' p. 1 sq. uultis BDE peregreque, quod def. Brizius ad Capt. v. 169, m.² ex peregrique B. peregrique ex peregrinaque D. peregrique habuisse vid. etiam recentiorum codd. archetypus

Bonóque atque amplo auctáre perpetuó lucro
 Quasque íncepistis rés quasque inceptábitis,
 Et utí bonis uos uóstrosque omnis núntiis
 Me adficere uoltis, éa uti nuntiem ádferam,
 Quae máxume in rem uóstram comuném sient 10
 (Nam uós quidem id iam scítis concessum ét datum
 Mi esse áb dis aliis, núntiis praesim ét lucro):
 Haec út me uoltis ádprobare, adnítier
 Lucrum út perenne uóbis semper súppetat:
 Ita huíc facietis fábulae siléntium 15
 Itaque aéqui et iusti hic éritis omnes árbitri.
 Nunc quóius iussu uénio et quam ob rem uénerim,
 Dicám simulque ipse éloquar nomén meum.
 Iouis iússu uenio: nómen Mercurióst mihi.
 Pater húc me misit ád uos oratúm meus, 20
 Tametsí pro imperio uóbis quod dictúm foret
 Scibát facturos, quíppe qui intelléxerat
 Veréri uos se et métuere, ita ut aequómst Iouem:
 Verúm profecto hoc pétere me precário
 A uóbis iussit léniter dictís bonis. 25
 Etenim ille, quoius huc iússu uenio, Iúppiter

V. 6—30 *interc. J* 6. lucro *ex loco m. rec. D* 8. uti *ex ui E*
 urosque *BDE* nunciis *B* 9. uultis *BDE* ea uti nuntiem ad-
 feram *Iulius Lange 'de sent. temp. syntaxi' thes. 3:* ea adferam ea uti
 nuntiem *libri* (ũ *E*, ut *B*. nuntiem *ex nun iem D*). ea adferam eaque
 ut nuntiem *Aldus*. ea ut adferam, ea ut nuntiem *inter alia Holtzius*.
 ea feram, ea uti nuntiem *Lomanus Misc. p. 177* 10. Quę *B*. Que *E*
 maxime *BDE* inrem *E* uestram *B* comunem *BDE* scient
E V. 11—14 *damnat Guyetus* 11. quidem id iam *m.² ex* qui demidiam
B. qui demidiam *E* 12. Mihi (*Michi E*) *libri* esse] hec *E*
abdis E a *ex ab ras. B* diis *m.² ex dis B* aliis, ii *fort. ex u*
B psim *B*. presim *D* 13. Hęc *E*. Hec *B* uultis *BDE* ad-
 probare *libri* (*app- E*), quod appropare = appropriare *esse vult Meursius*
I 1 ac nitier *Aldina*. adnuere *Merula ad Ennium p. 163* 14. per-
 henne *E*. perenne *D* subpetat *B*. superat *E*. superet *FZ, corr. Her-*
molaus 15. fabulę *BE* 16. Ita *Fruterius Veris. III 2* equi *BE*
 iusti *ex iusta D* 17. cuius *BDE*. cuius huc *ut v. 26 Lomanus*
Misc. p. 178 obrem *E* rem huc missus sum *Becker Studemundi*
Stud. p. 311 19. mercurio est *Palat. 5,* Guyetus:* mercurii est
BE. mercuri est *D* michi *E* 20. aduos *E* 21. Tam & si
 proimperio *BE* Post imperio *interpungentes refutauit Gronovius*
 22. Scibát *B* 23. equum est *BDE* 24. pcario *BD* 26.
 Et enim *BE* cuius *BDE* iussu huc *cod. Leidensis Bosschae*

Non mínus quam uostrum quíuis formidát malum:

Humána matre nátus, humanó patre,

Mirári non est aéquom sibi si praétimet.

Atque égo quoque etiam, quí Iouis sum fílius, 30

Contágione meí patris metuó malum.

Proptérea pace aduénio et pacem ad úós fero.

Iustám rem et facilem esse óratam a uobís uolo:

Nam iústa ab iustis iústus sum oratór datus:

Nam iniústa ab iustis ímpetrari nón decet, 35

Iusta autem ab iniustis péterest insipiéntia:

Quippe illi iniqui iús ignorant néque tenent.

Nunc húc animum omnes quae loquar aduórtite.

Debétis uelle quae uelimus: méruimus

C huc ex hic B iuss^o E iupiter D 27. Nonminus D qui
uis B 28. H^umana E patre e E: cf. arg. II v. 8 29. equom
BE. equum D si sibi D p^rtimet B. pretimet DE 30. At
ego F, Pal. 6, Lindemannus 31. Ium J meematrix E. meae
matris Z, corr. Angelius 32. Versum damnat Guyetus pacē ad-
uenio E] pacem J aduos E fero Acidalius, Pareus: cf.
Spengelius 'Plautus' p. 21. afferro BDEJ pacem aduenio et ad
uos adferro Lindemannus coll. Aul. v. 270 (pacem iam FZ, pro quo
pace restituerat Angelius). pace aduenio et ad uos adferro Weisius,
Holtzius. pace aduenio ad uos, pacem adferro Bothius. pacem adueniens
ad uos afferro Rudolfus Sydow de recens. Catulli carm. (Berolini a. 1881)
sent. contr. 3 33. Cf. Langenus p. 319]m esse J oratum F, Valla,
multi collato Gellio I 7 auobis EJ 34. V. insiticius vid. Lomano
Misc. p. 179]tis J iusta Bothius: iuste libri abiustis BE
iuste ad iustos iusti Acidalius Post datus er. sum D 35. Justis J
iniusta, in s. v. E abiustis E impetrare cum Camerario et deterioribus
quibusdam libris Douza 36.]tis petere J Ista E abiniustis E
Iusta abs iniustis petere autem insipientia est Fruterii II 20 cod.
peterest insipientia Brugmanus p. 47: petere insipientia (insipientia
B) est libri. petere id insipientiast Lachmannus. ea insipientiast
Becker de com. Rom. fab. p. 107. iniustis propter sententiae oppositionem
def. Brixius de Pl. et Ter. prosodia p. 30 37. V. ex interpretamento
eius qui praecedit confictus esse videtur]us ignorant J illi D (ex
in illi) F. nulli B, unde quippeni? illi prave Lambinus. in illi E. illa
Z iniusti pro iniqui Salmasius iniqui ius ex iniquius B timent
codd. rec. non nulli 38. Ium J Nunc Fleckeisenus duce Guyeto:
Nunc iam libri ad ea (adea E) pro omnes EJFZ Nunc iam
animum huc omnes vel Nunc iam animum huc ad ea Ritschellius
(animum huc etiam Lomanus Misc. p. 180) Proleg. p. 181, qui
omnium minime placitum esse putat Nunc iam omnes animum ad ea
omnes ea Camerarius quē EJ. que BD 39.]elimus J
quē BE Post uelimus m.² s. v. & B

Et ego ét pater de uóbis et re pública. 40
 Nam quíd ego memorem — ut álios in tragoédiis
 Vidí Neptunum, Vírtutem, Victóriam,
 Martém, Bellonam cómmemorare, quae bona
 Vobís fecissent —, quís bene factis méus pater,
 Deorúm regnator, árchitectust ómnibus? 45
 Sed mós numquam illi fúit patri meo qui híc placet,
 Vt éxprobraret quód bonis facerét boni:
 Gratum árbitratur ésse id a uobís sibi
 Meritóque uobis bóna se facere quae facit.
 Nunc quám rem oratum huc uéni primum próloquar: 50
 Post árgumentum huius éloquar tragoédiae.
 Quid cóntraxistis fróntem? quia tragoédiam

40.]bis *J* uobis et *s. v. E* publica *m.³ ex puplica D.* publica *J* 41 sqq. Cf. *Ladewigius Nov. annal. t. 99 (a. 1869) p. 473*

Parenthesin ut supra ante Ussingium iam constituit Saracenus ('vetus codex' Meursii I 1). Alii, quorum primus Taubmannus, ita interpungunt: memorem, ut alios..., commemorare q. b. u. fecissent? quis benefactis... omnibus 41.]em et J alias quidam apud Pareum intragoediis BJ. intragoedos E 42.]em J uirtutem et Langiani, Bothius 43. bellona D commemorare libri (]memorare J) quę EJ 44.]factus[ut vid. J benefactis E V. 45—63 interciderunt J 45. Decorum E. Deum Angelius, Reizius architectust Pareus: architectus libri. architecto'st (duce scriptura rec. codd.: architecton) Dousa Expl. p. 6 optimus Pareus

46. Sed mos numquam illi fuit patri meo qui híc placet *LG exempli causa*: Sed mos numquam illi fuit patri (petri *E*) meo libri (*nisi quod illi nunquam F, ut aliquis certe versus evaderet*). Sed ille mos nunquam f. p. m. *Fruterius II 20 itemque*, nunquam mos collocantes, *Gruterus et Fleckeisenus in editione*. Sed mos is numquam illi f. p. m. *Pylades*. Sed is mos illi n. f. m. p. *Fleckeisenus Ep. crit. p. 16* (meo patri iam *Langiani*). Sed moris nunquam illinc f. p. m. *Bentleius apud Wakefieldium 'Silvae criticae' IV (Londini a. 1793 ed.) p. 233*. Sed illic mos (illic iam *Scaliger*) morus meo patri numquam fuit *Luchsius Studemundi Stud. I p. 34*. Siet? *Gertzius Ussingiusque reliqua sic ut libri scribentes*. Sit? mos n. ille illi f. p. m. *idem Ussingius* 47. exprobraret, p ex b *m.³ D.* exprobraret *B.* computaret *Pareus* bonis ex bonus *m.³ D* V. 48. 49 damnat *Guyetus* 48. Ratum *Colerus*, Datum *Angelius*, Gnatum *Lambinus: praeter rem omnes* ida *E* auobis *B* 49. Merito que *B.* Merito quę *E* quę *BE* facit *Z*: fecit *BDEF* 50. Cf. *Langenus p. 318* quam ob rem, ob *s. v. B* proloquar *E* 51. tragoedic *B.* tragoedieę *E*: cf. *arg. II v. 8* 52. fróntē ex fontē *E* quian citat *Acidalius*

Dixí futuram hanc? déus sum, conmutávero.
 Eandem hánc, si uoltis, fáciam ego ex tragoédia
 Comoédia ut sit ómnibus isdem uórsibus. 55
 Vtrúm sit an non uóltis? sed ego stúltior,
 Quasi nésciam uos uélle, qui diuós siem:
 Teneó quid animi uóstri super hac ré siet.
 Faciam út conmixta sít haec tragicomoédia:
 Nam mé perpetuo fácere ut sit comoédia, 60
 Regés quo ueniant ét di, non par árbitror.
 Quid ígitur? quoniam hic séruos quoque partés habet,
 Faciám sit, proinde ut díxi, tragicomoédia.
 Nunc hóc me orare a uóbis iussit Iúppiter,
 Vt cónquaestores síngula in subséllia 65

59. 63. *Placidus in Statii Theb. IV 147*: Tiryntha deus] Iuppiter mutatus in Amphitryonem concubuisse cum Alcmena Electri-
 onis filia dicitur in urbe Tirynthe, unde natus est Hercules, unde et
 Tirynthius dicitur. De qua Plautus tragicocomoediam dixit 63.
Cf. ad v. 59 65 sq. *Servius in Verg. Aen. VIII 636*: consessu
 caueae] cauea est ubi populus spectat, ubi *Danielis scholion*: Plautus
 in Amphitryone: 'ut . . . Spectatoribus'

53. commutauero libri (m.² ex commuta uero B) Post commutauero
 recte interpunxit primus Acidalius 54. commutauero Eadem si uultis:
 faciam hanc ex Bothius: ac similiter Lindemannus uultis BDE
 ego Hermannus *Annal. t. 19 (a. 1837) p. 266*: om. libri. iam add.
 Lachmannus, Muellerus *Prosod. p. 518* fecero Lomanus *Spec. cr. p. 2*
 dubitanter ex s. v. D extragoedia E 55. Comoedia BE. Com-
 moediā D omnis Muellerus *Pros. p. 518 adn.* hisdem m.² ex
 isdem B uersibus ex uorsibus D. uersibus B 56. sit EFZ:
 fit BD. sic Lambinus annon BD. anne Bothius e cod. Guelf.
 uultis BD. uóltis E 57. diuus BDE siem m E: cf. arg. II
 v. 8 58. uiri BDE. uobis Guyetus re siet ex resiet E 59.
 Fatiam E ut conmixta sit haec tragicomoedia Fleckeisenus: ut
 commixta sit tragico (thragico D²) comoedia (traicocomoedia E) BDE:
 cf. Hermannus *Nov. annal. t. 19 (a. 1837) p. 266* et Goetzius *ibid. t.*
113 (a. 1876) p. 355. 358. tragocomoedia ex hoc v. affert Muretus *Var.*
lectt. XII 17. tragicocomoedia formam denuo neque tamen felicius def.
 Ussingius *t. 2 p. XII sq.* c. ut haec sit t. Pareus. c. uti sit tragi-
 comoedia Lomanus *Misc. p. 182*, Lachmannus. u. c. fiat t. Linde-
 mannus 61. Reges (s s. v.) E dii BDE p D. pūr E 62.
 seruus BDE habet om. EZ: corr. Pius 63. fit ut vid. E
 tragicomoedia Pareus: tragico comoedia BD, nisi quod B comedia,
 E traicocomoedia. Cf. ad v. 59 64 sqq. Cf. Osannus *Anal. crit. p.*
176 sq. 64. me [J auobis E Cf. Langenus *p. 319* 65 sqq.
 Cf. Ritscheliu Parerg. *p. 215 sqq.* 65. conquisitore[J Vt con-

Eánt per totam caueam spectatóribus:
 Siquoi fautores delegatos uiderint,
 Vt is in cauea pignus capiantúr togae.
 Nam síqui palmam ambissit histiónibus
 Seu quoíquam artifici — seu per scriptas líttaras, 70
 Siue ípse ambissit, seu per internúntium —,
 Siue ádeo aediles pérfidiose quoi duint:
 Sirémpse legem iússit esse Iúppiter,

67. *Nonius* p. 99, 6: delegari (delegare líbri) ueteres diacedere posuerunt uel dispertiri. *Plautus Amphitryone*: 'cui ... uiderint'

quaestores *quidam apud Lambinum, Osannus Anal. crit.* p. 176, *Lachmannus ad Lucr.* VI 1067: Vt conquisitores libri cum *Servio*. Vt conquisitores *Weisius, Lindemannus*. Conquisitores *Lambinus* (qui etiam ut initio v. qui sequitur poni posse dicit) et multi. Vt cónquisitores *E. Kaercher* 'Prosodisches zu Pl. u. Ter.' *Carolinahae* a. 1864 ed. p. 13 adn. 1 singula *Pal.* 6, *Dousa* p. 7, *Pareus*: singuli, alt. i ex a *D.* singuli *BEFZ*, *Servius* insubsellia *E* 66. totam[*J* 67. Si cui *BEJ*. Sic ui *D*, et a cui *Nonii* testimonium incipit fautores[*J*. fautores *B*, *Nonius* delegatores *Nonius*. dilegatos *Lambinus* 68. Ut is *F*: Uti is *D*. Vtiis m.³ ex Vt iis *B*. Vtiis *E*. Vt hiis *J*. Vt his *Z*. Vt ab his *Dousa* p. 7 incauea *BE* cauea[*J* capiatúr *F*, *Angelius* togæ *BE* 69. Nam si qui palmam ambissit *Fleck-eisenus* *Ep. cr.* p. 16 ducibus *Ritschelio* et *Fruterio*: Siue qui ambissent palmam líbri (ambisse[*J*). Item, nisi quod ambissint idem in editione. N. s. q. ambissint p. hic *Ritscheli* *Proleg.* p. 85. Siue ambiissent qui p. *Pylades*. Si uero qui ambissit p. *Fruterius* II 3. Siue aliqui p. ambiissent *Hermannus Annal. t.* 19 (a. 1837) p. 267. Siue etiam qui ambiissent p. *Camerarius*. Siue etiam ambiissent palmam qui *Lachmannus*. Qui siue palmam ambiissent *Goellerus ad Trin.* p. 59. Si qui ambiissit p. *Lomanus Misc.* p. 185. Qui ambiissent p. hic siue *Ussingius*. ambiissit, quode cf. *Luebbeitus* 'Gramm. Stud.' I p. 49, *primus Fruterius*: ambiissent def. *Spengelius* 'Plautus' p. 226 hystriónibus *E* 70. Versum damnant *Guyetus* et *Lomanus Misc.* p. 185 Seu quoíquam *Pareus*: Siue cuiquam *BDEJ*. Si quoíquam *Ritscheli* *Proleg.* p. 85 art[*J* literas *B* 71. Om. *Z*, add. *Hermolaus* Siue ipse ambiissit *Fruterius* II 3: Siue qui ipse ambiisset *B* (ambissent) *DEJ* (ambi[). Siue qui ipsi ambiissent *Camerarius*. Seu qui ipse ambiissit *Ritscheli* *Proleg.* p. 85. Siue ipsi ambiissent *Ussingius*: et siue ipsi adscripsit *Salmasius*, siue ipse ambiisset exh. cod. *Leidensis Bosschae* *C* inter nuncium *BD* perinternuntium *E* 72. adeo ex ideo *E* ediles *EJ*. aedibiles *B*, unde odibiles *Gertzius*, adeo bilem *Ussingius* perfid[*J* cui *BDE*. quid *Gertzius* duunt ut vid. *E* 73. Sirempse *Fruterius* II 3, *Scaliger*: Si similem rem ipse *BD* (si s. v.) *J* (ipse[) legem *Scaliger*: inlegem *BDE*, quod def. *Gruterus* et *Dousa*. in lego *Lipsius Ant. lectt.* I 1, quamquam ne legem quidem prorsus improbat. lege *Fruterius* II 3

Quasi mágistratum sibi áleriue ambíuerit.
 Virtúte dixit uós uictores úuere, 75
 Non ámbitione néque perfidia: quí minus
 Eadem hístrioni sít lex quae summó uiro?
 Virtúte ambire opórtet, non fauitóribus.
 Sat habét fautorum sémper qui recté facit,
 Si illís fides est, quíbus est ea res ín manu. . 80
 Hoc quóque etiam mihi páter in mandatís dedit,
 Vt cónquaestores fíerent hístriónibus:
 Qui sibi mandasset délegati ut plaúderent
 Quiue álter quo placéret fecissét minus,
 Eius órnamēta et córium uti concíderent. 85
 Mirári nolim uós, quapropter Iúppiter
 Nunc hístriones cúret. ne mirémini:
 Ipse hánc acturust Iúppiter comoédiam.

74. Quasi sibi magistratum *Guyetus*. Quasi si m. *Lomanus Misc.* p. 186. Magistratum quasi sibi *Fleckeisenus Ep. crit.* p. 16. mágistratum *def. Hermannus Nov. annal. t. 19 (a. 1837) p. 267* alteri ue *B. alte[J De ue cf. Langenus 'Beitraege' p. 97* ambiuerit, t ex ū *D. ambiuerint cod. Leidensis A, Gertzius* 75. nos ut *vid. E uos om. JZ* uiuer[*J. cluere Gulielmus c. 1, quod iure improbat Scriuerius Op. anecd. p. 55, etiam perversiora Palmerius p. 724 (numeri sunt 'Lampadis' t. IV)* 77. Eandem *J* hystrióni *J* quē *BEJ* 79. hábet fautorum *Lomanus Misc. p. 186* habere, t s. re *scripta B* fautorum *E* recte ex *recta D* 80. inmanu *BEJ* *V. 81—85 simul cum 64 sqq. ferri posse Osannus Anal. crit. p. 176 negat* 81. michi *EJ* pater cum *Weisio Muellerus 'Nachtraege' p. 121: om. libri. Post dedit idem add. F cum ruina versus. ille add. Pylades. Dein . . i. m. mihi d. vel Dein . . mihi i. m. d. pater vel Dein . . mihi ille i. m. d. Luchsius Studemundi Stud. p. 35. Pareus ex v. 82 uti asciscit. Atque hoc quoque etiam mi ille Fruterius II 20 inmandatis BE* 82. Vt conquaestores *qui s. ad v. 65: Vt conquisitores libri (con s. v. D), quod Vt cónquisitores metitur Kaercher l. s. s. Vt conquisitores Lindemannus. Conquisitores Fruterius II 20 hystriónibus J* 83. mandasset *Bentleius, Lomanus Misc. p. 187: mandassent libri* 84. Quiue alter quo placeret *Guyetus (placeret cum Pio): Quiue (Qui ue BJ) quo placerent alter libri. Quiue ut placeret alter Reizius. Qui quo placeret alter 'alii' apud Pareum fecissent Pius* 85. *V. damnat Guyetus* *Eis Lambinus, Scaliger ora menta Svartius Analectorum II 5 p. 78* 86. qua propter *BDEJ* 87. hystriónes *J. hystriónem Scaliger* cur et *E* n/// remini (*an n euremini?*) ex nemiremini *J* 88. acturus est *libri* iuppiter, u s. v. *J* comediam *BJ(ex comedi am)*

Quid id éstis admiráti? quasi ueró nouom
 Nunc próferatur, Ióuem facere histryóniam. 90
 Etiam hístriones áno quom in proscénio hic
 Iouem ínuocarunt, uénit: auxilio ís fuit.
 Praetérea certo pródit in tragoédia.
 Hanc fábulam inquam hic Iúppiter hodie ípse aget
 Et ego úna cum illo. núnc uos animum aduórtite, 95
 Dum huiúsce argumentum éloquar comoédiae.
 Haec úrbs est Thebae: in íllisce habitat aédibus
 Amphítruo, natus Árgis Alcaeó patre,

98. *Nonius* p. 487, 32: Argus pro Argius. Plautus *Amphitryone*: 'amphitreo . . . patre'. — *Servius ad Aen. I* 268 (p. 99, 12 ed. *Thilo et Hagen*): Iliia pro Iliensis, ut Plautus 'Hector Ilius' pro Iliensis. et 'Amphitryo natus . . . patre' id est Argiuo

89. id estis admirati *Fleckeisenus*: admirati estis libri. estis admirati *Pylades, Reizius*. admirati id estis *Lomanus Misc. p. 187 inter alia, Brixius de pros. p. 11*. admiratin estis, interrogandi signo post quid posito *Lomanus l. s. s., Muellerus Pros. p. 496 nouum libri V. 90 sqq. et a numeris et a dicendi genere satis suspecti* 90. Hunc *J* 'Fortasse' Iouem agere *Bentleius* Iouem proferatur nunc facere histryoniam *Muellerus Pros. p. 115 histryoniam J V. 91—93 eiciendos putat Ussingius* 91. Et iam *B* histryones *J* anno] nannio *Valla, Meursius I 1*. ante vel antehac *Ussingius* cum libri in om. *EJZ*: corr. *Hermolaus* pro scenio *J*
 92. inuocarunt *B* (ex inuocauerunt) *D* (in s. v.). inuocauerunt *J* his fuit *J* (fu) *F* *V. 93—96 damnat Guyetus* 93. Preterea *BDEJ* certe *Lambinus, Bothius e Guelferb.* intragoedia *EJ*. intra goedia *BD* 94. in quam *J* hic s. v. *D* Iuppiter hic *Fleckeisenus* hod[*J* Iuppit̃r def. *Bothius, Wagnerus, Mus. Rhen. t. 22 (a. 1865) p. 120, Fleckeisenus Nov. ann. t. 61 (a. 1851) p. 33* 95. 96. Inverso ordine *E*: signis corr. m.² ut vid. 95. cum illo una *Fleckeisenus* nunc uos *Pylades, Reizius*: nunc libri. nunc iam *Muellerus Pros. p. 536*. nunc huc *Lomanus Misc. p. 188, Muellerus l. s. s., Lachmannus* animum[*J* 96. Dum [] eloqu[*J* argumentum huius *Pylades* huiusce *Bentleius ad Andr. prol. v. 11, Brunckius, Muellerus Pros. p. 502 (praeter alia), probante Brandtio de gen. p. 62, improbante F. Schmidtio de pron. dem. formis p. 54*: huius libri comoedię *BE V. 97—114 interciderunt J* 97. Hęc *E* thebæ ex comedię *D*. thebę *E*. Thebe *Angeliu, Lambinus* in illisce *E* edibus *E* 98. Amphitrio *BDE*. amphytrio *Servius*. amphitreo vel amfitreo codd. *Noniani* natum codd. *Noniani PLC* Argus *Saracenus Nonio male usus cum multis* Alcaeó (quod m. rec. in *E* adscripsit) *Fleckeisenus Nov. ann. t. 121 (a. 1880) p. 605*: ex argo libri. Argo vel errorem poetae vel librarii mendum esse putat *Ussingius* ita, ut Argo pro Alceo = Alcaeó scripserit

Quicum Álcumenast núpta, Electri fília.
 Is núnc Amphitruo praefectust legiónibus: 100
 Nam cúm Telebois béllumst Thebanó poplo.
 Is priús quam hinc abiit ípsemet in exércitum,
 Grauidam Álcumenam fécit uxorém suam.
 Nam ego uós nouisse crédo iam ut sit méus pater,
 Quam líber harum rérum et multarúm siet 105
 Quantúsque amator, si eí quid conplacítumst semel.
 Is amáre occepit Álcumenam clám uírum
 Vsúramque eius córporis cepít sibi:
 Et gráuidam fecit ís eam conpressú suo.
 Nunc de Álcumena ut rém teneatis réctius: 110
 Vtrímquest grauida, et éx uiro et ex summó Ioue.
 Et méus pater nunc íntus hic cum illá cubat
 Et haéc ob eam rem nóx est facta lóngior,
 Dum cum ílla quacum uólt uoluptatém capit.

108. *Nonius* p. 230, 36: Usus generis masculini . . . feminini
Plantus in *Amphitryone*: 'Usuramque . . . sibi'

99. *Cf. v. 364* Qui cum *BE* Electri = Electrii *Mcursius I 1. Cf. Fleckeisenus l. s. s.* alcumena est libri 100. *Cf. v. 363* amphitrio *BD.* amphytrio *E* praefectus est libri (*p̄-B*) praefectust Amphitrio *Hermannus Nov. ann. t. 19 (a. 1837) p. 267.* praefectus *A.* est *Bothius* 101. cum *ex* tum *D* thelobois (telobois *E*) libri bellum est *Pylades*: est bellum libri. Teleboist ferri viz potest: *cf. Ritschellius Proleg. p. 108* cū thebano *E* poplo *Camerarius*: poplo *BDE.* populo *FZ* 102. habiit *D* ipse met *BE* in exercitum *E* 102. 103. *Cf. v. 1137* 103. fecit uxorem *Fruterius II 20*: uxorem fecit libri *Alcumenen servata librorum scriptura Lambinus* 104. *De Nam dubitat Ussingius.* iam (altero iam delet) *Lambinus* nouisse *ras.* *ex* nouissem *B* meus pater *Bothius*: pater meus libri. *Cf. Luchsius Studem. Stud. I p. 27*
 105. liberarum *Fruterius II 20* et *Peerlkampius ad Aen. t. I p. 279*: om. libri siet *ex* sciet *D* 106. si ei quid *Bozhornius*: siet (si et *E*) quod (quod om. *E*) libri. si quid *Bosius apud Dousam p. 8.* quom quid *Pylades.* sit quod *Lindemannus* complacitum (*ex* complacitor *E*) est libri 107. Is *ex* Isti *D* uiro *m.²* *ex* uirum *D* 108. 109. *Cf. v. 1135. 1136* 108. cepit *Nonius*: coepit *BDE* 109. is eam recte *def. Klotzius Nov. ann. t. 51 (a. 1847) p. 241 sq.* eampse *Fruterius II 20 (qui etiam Eamque grauidam fecit).* etiam *Pareus.* itidem *Lindemannus (poterat etiam iterum).* istam *Lachmannus* compressu *BD* 110. dealcumena *B* 111. Vtrimque (Vtrumque *E*) est libri ex uiro *E* ex summo *E.* summo *ex Fleckeisenus, quod revocat Ep. crit. p. 16* *ex del. cod. Leidensis* 112. nunc intus *ex* nunctus *D* hic om. *EZ, add. Pylades* 113. hec *E.* hec *B* 114. cum

Sed ita ádsimulauit sé quasi Amphitruó siet. 115
 Nunc ne hunc ornatum uós meum admirémini,
 Quod ego huc processi sic cum seruili schema:
 Veterem átque antiquam rém nouam ad uos próferam.
 Proptérea ornatus ín nouom íncessí modum:
 Nam méus pater nunc íntust eccum Iúppiter. 120
 In Ámphitruonis uórtit sese imáginem
 Omnésque eum esse cénsent serui quí uident:

116 sq. *Priscianus Inst. gramm. VI 7 (G. L. t. II p. 199, 14)*: Neutra eiusdem terminationis (in a desinentia) graeca sunt et addita 'tis' faciunt genetiuum, ut 'hoc peripetasma, huius peripetasmatis' . . . haec tamen antiquissimi secundum primam declinationem saepe protulerunt et generis feminini, ut Plautus in Amphitryone 'cum seruili schema' pro 'schemate': 'nunc ne . . . schema'. *Hinc pendet Ars anonyma Bernensis Anecd. Helv. ed. Hag. p. 98, 31*
 117. *Charisius (G. L. t. I p. 53, 15)*: Plautus schema pro schemate dixit in Amphitruone: 'huc . . . schema'. — *Idem p. 144, 17*: Schema quasi monoptoton sit, proinde declinasse Caecilius . . . denotatur . . . Plautus in Amphitryone: 'huc . . . schema'. — *Probus Cathol. (G. L. t. IV p. 6, 32)*: schema, schematis . . . quod Plautus in Amphitryone posuit 'cum seruili schema' non neutri generis declinationem subuertit, sed genus: cf. *Sacerdotis art. gramm. II (G. L. t. VI p. 471, 9)*, qui 'in s. s.'. *Pompeii Commentum (G. L. t. V p. 197, 10)*: illud etiam scire debes haec nomina, quae Graeci neutraliter declinarunt, Latinos etiam feminine dixisse . . . Graeci dicunt hoc schema, Latini dicebant haec schema . . . habes exempla innumerabilia et apud Plautum et apud antiquos et ex aliqua parte apud Ciceronem. Nam ait Plautus: 'processit Mercurius cum seruili schema'. — *Nonius p. 224, 34*: schema feminino genere dici ueterum usurpat auctoritas. Plautus Amphitryone: 'quod . . . schema'

illa *Lindemannus*: illa libri. ille *Angeli* duce *Pylade* qua cum *BE*
 uult *BDE* 115. *V. damnavit Guyetus* [et (siet) solum in *J*
superest adsimulauit ex adsimilauit *D*. adsimilauit *E* amphitrio
BD. amphytrio *E* 116. ornatum hunc *Priscianus* admiremini
*m.*³ ex admiraemini *B*. admiraemini *D*. [miremini *J*. miremini *Steinhoffius* 'Proleg. zu Plautus Amph.' II p. 13 adn. 23 117. *V. damnat*
Guyetus Quod *D* huc ego *Charisius* bis, nisi quod priore loco ergo
codex processit huc *Nonius* (huc praecessi *L*) sic *Charisius* bis
om. seruili ex seruili *B* schema seruili *Camerarius* in *B*
 [cema *J*. scema *codicum Prisciani pars* 118. [m rem *J* aduos
EJ 119. *V. damnat Guyetus* [ornatus [n nouum *J* nouum
 libri innouum *E* 120. Nam *del. Guyetus* [meus *J* nunc
 intust eccum *Langenus* p. 3, *Ritschellius*: intus nunc est eccum libri.
 nunc intus eccum *Bothius*. nunc eccillum intus *Muellerus Pros. p. 40*
 summus pro eccum *Brugmanus* p. 29 121. Inamphytrionis *E*
 amphitritonis *BD*. [amphytrionis *J* uertit libri se se *E* 122.
 [mnesque *J*. Omnisque *E* cessent *J*

Ita uórsipellem sé facit, quandó lubet.
 Ego sérui sumpsi Sósiae mihi imáginem,
 Qui cum Ámphitruone una ábiit hinc in exércitum, 125
 Vt praéservire amánti meo possém patri
 Atque út ne qui essem fámiliares quaérent,
 Vorsári crebro hic quóm uiderent mé domi.
 Nunc quom ésse credent séruom et conseruóm suom,
 Haud quísqum quaéret qui siem aut quid uénerim. 130
 Patér nunc intus súo animo morém gerit:
 Cubát complexus, quóius cupiens máxumest.
 Quae illi ád legionem fácta sunt, memorát pater
 Meus Álcumena: cénset illa illúm uirum

123. *Nonius* p. 38, 5: uersipelles dicti sunt quolibet genere se commutantes . . . Plautus Amphitryone: 'uersipellem . . . lubet'. — *Idem* p. 41, 23: tergiversari fallere et dicta mutare. Et est quasi tergum uertere; ut ait Plautus Amphitryone: 'uersipellem . . . lubet' 131. *Studemundus apud Klusmannum* p. XXXI adn. *Frontonem* p. 224, 2 *N. confert*: ego ignoro ea te mente Alsium isse, ut animo morem gereres

123. nersipellem *D*, *Nonius*. uersi pellem *BE*.]si pellem *J* iubet *EJ* 124. michi *E* 125. Amphitruone una *Fleckeisenus* in ed.: amphitrione libri (amphytrione *EJ*). Amphitruone ero *Ritscheli*. Amphitruoned *idem* Nov. exc. p. 72. *Aliter defectum supplere conati sunt Camerarius Fleckeisenusque Exerc. crit. p. 38* (abiuit) et *Bothius* (hinc abiit indu) abi it *E* inexercitum *EJ*. *idem* ex inercitum *D* 126. prae intercidit *J* pseruire *B* possem *ex* pessem *D*, *m.* ex passem *J* patre *J* 127.]que *J* nequi *DE* essem, *m* *ex* *nt* *D* quererent *EJ* 128. Versari libri crebro, o *ex* is *D* cum libri *V. 129—141* damnat *Guyetus* 129. cum libri credent (ent *e* corr.) *E*. credens *J*. crederent *Z*: corr. Valla seruum et conseruum suum libri serui pro seruum et *Bothius* 130. Haud *ex* Haut *E* queret *J*. queret *BDE* qui sim quaeret *Fleckeisenus*: at cf. *Ep. crit. p. 16. Muell*er *Pros. p. 761*, sim scribens aut nunc ante uenerim supplet, aut nec pro aut corrigit uenirem *E* 131. inquitus *E* 132. *V. 290* complexus . . cubat]bat *J* complexus *BEJ* cuius libri (cuius, ius in ras., ubi piens fuerat *B*. cuius in marg. *B*?) maxime est libri 133. jilli *J* Que *E* adlegionem *E* 134.]s *J* alcumene *E*. alcumeniae *J* censet illa illum *Fleckeisenus*: illa illum censet libri. *Ordinem seruant Pylades* (at ante illa inserens), *Muellerus Pros. p. 683* (nunc ante censet supplens), *Heineckius 'Allg. Schulzeitung' a. 1829 II p. 613* et *Schneiderus 'Formenlehre' I p. 23* (Alcumenai scribentes: neque deerit qui *J* codicis scripturam sic explicet: alcumena^l)

Suom esse, quae cum moéchost. ibi nunc meus pater 135
 Memorát, legiones hóstium ut fugáuerit,
 Quo pácto donis síť donatus plúrumis.
 Ea dóna, quae illic Ámphitruoni súnt data,
 Abstúlimus: facile meus pater quod uólt facit.
 Nunc hódie Amphitruo uéniet huc ab exércitu 140
 Et séruos, quouis égo fero hanc imáginem.
 Nunc ínternosse ut nós possitis fácilius,
 Ego hás habebó usque híc in petaso pínulas:
 Tum meó patri autem tórulus inérit aúreus
 Sub pétaso: id Amphitruóni signum nón erit. 145
 Ea sígna nemo horum íntus familiárium
 Vidére poterit, uérum uos uidébitis.

135. Suum libri (intercid. J) quę cum J. quicum *Muellerus*
Pros. p. 683 adn. moecho est libri (mecho BJ) *Post nunc unius*
litt. ras. B 136.]hostium J 137. pácto E donis sit *Salmasius*,
Guyetus: sit donis libri, quod def. *Klotzius Nov. ann. t. 51 (a. 1847)*
p. 242 plurimis libri (rimis J) 138.]data J quę E am-
 phitrioni BDE V. 139—149 interc. J 139. quod ex quot B.
 quot DE uult BDE 140. amphitrio BD. amphytrio E huc
 ueniet Amphitruo *Bothius* abexercitu E 141. seruus m.² ex
 seruus B cuius libri e. s. eius cuius ego fero imaginem *Gruterus*
 ego fero hanc *Fleckeisenus*, *Ritscheli*: ego hanc fero libri.
 hanc ego fero *Bothius ex Argentor. a. 1514.* ego hanc fero hodie
Weisius, quem contra Hermannus Nov. annal. t. 19 (a. 1837) p. 268.
Hiatum def. Klotzius l. s. s. p. 243 gero *Lambinus* 142. Hunc . . .
 uos *Fruterius II 20* • inter nosse BDE 143. hasce dubitanter ut
 in prologo *Schmidtus p. 36* habebó usque hic *Fleckeisenus*: habebó
 usque libri. habebó hic usque *Pylades, Hermannus Nov. annal. t. 19*
(a. 1837) p. 268. habebó hodie usque *Muellerus p. 496.* habebó
 usque, *hiatum excusans, quod usque sit idem quod cusque Bergkii*
'Beitraege' p. 119: atque id ipsum cusque restituit Ritscheli Opusc.
t. 3 p. 143 impetaso pinulas D (priore a ex r). in petas opinnulas
 B (in ras. ex im et nu m.² ex n). inpetas opinulas E: pinulas def.
Fleckeisenus Ep. crit. p. 11 144. torrulus BDE 145. Suppe-
 taso BDE id Amphitruoni signum *Hermannus Nov. annal. t. 19*
(a. 1837) p. 268: id signum amphitrioni libri (amphytrioni EJ). signum
 id Amphitruoni (*Guyetus, Ritscheli*). Ordine librorum seruat quod
 vel nam id pro id *Muellerus Pros. p. 683*, petasod *Ritscheli Exc.*
Pl. nov. p. 72 146. signa ex signū D horum intus *Ritscheli*:
 horum libri. horunce *Camerarius, Hermannus Nov. annal. t. 19 (a.*
1837) p. 268, contra quos dixit *F. Schmidtus p. 50.* horum nunquam
Muellerus 'Nachtrage' p. 130. *Ritscheli* etiam de nemo homo
 horum cogitarit

Sed Ámphitruonis illic seruost Sósia,
 A pórtu qui nunc cúm lanterna huc áduenit.
 Abigám iam ego illunc áduenientem ab aédibus. 150
 Adéste, erit operae prétium: nunc spectábitis
 Iouem ét Mercurium fácere hic histrióniam.

148. amphitrionis *BD*. amphytrionis *E* illicst *Luchsius* de
gen. form. p. 47. illest *Bothius*. ille *Ussingius* seruost *LG*: est
 seruus libri. De est falso collocato cogitat etiam *Muellerus* p. 331
 149. Qui illic a portu nunc, in fine huc om. *Ritscheli*us, *Luchsius*
Hermæ t. 6 (a. 1872) p. 275, qui etiam A portu qui illic qui
LG: illic libri laterna *B* huc add. *Camerarius*: om. libri, unde
 laternad *Bothius*, *Ritscheli*us *Exc. Pl. n.* p. 62 (idem portud scribi
 posse monet *Opusc. t. 3* p. 126: portu huc *Muellerus* p. 339, 527)
 150. Abigam [*J.* Ambigam *D* illunc *Camerarius*, *Reizius*: illum
 libri iamiam illum ego *Pylades* illum aduenientem hinc ab
Pareus edibus *B*. edibus *D* abedibus *E* 151. Adeste: erit
Palmerius Spicil. p. 749: Adest ferit libri. (Ad est. [*J.*]. Adest. erit
Muretus teste *Taubmanno* opere *BDE* ptium *BD* nunc spec-
 tabitis *LG*: hic spectantibus libri. Deleto contra usum pretium *Fleck-*
eisenus uobis inspectantibus (cf. v. 998), inspectantibus cum *Her-*
manno, qui apud *Beckerum* de com. Rom. fab. p. 106 sic locum re-
 stituit: fert operae pretium, his inspectantibus. *Muellerus* p. 518 ut
 vid. certe: hic inspectantibus 152. mer[*J*] facere hic *Hermannus*
l. s. s., ex v. qui praec. supplens: facere libri. facere una vel ut faciunt
Muellerus p. 518

ACTVS I

SOSIA. MERCVRIVS

SOSIA

Qui me áltér est audácior homo aút qui confidéntior
 Iuuentútis mores quí sciam, qui hoc nóctis solus ámbulem?
 Quid fáciám, nunc si trés uiri me in cárcerem compégerint? 155
 Inde crás e promptuária cellá depromar ád flagrum
 Nec cáusam liceat dícere neque quícquam in ero sit aúxili
 Nec quísquam sit quin mé malo omnes ésse dignum députent.

153—155. *Priscianus de metris Terentii II 8 (G. L. III p. 421, 8)*: Comici nostri ... in plerisque prologis et primis scenis trimetris utuntur. Plautus ... in Amphitrione ... prima scena: 'qui ... compegerint'. ecce hic, quamuis prima sit scena, tetrametris est tamen usus. ideo 'in plerisque' diximus 156 sq. *Respexit hunc locum Apuleius Apolog. 54 (p. 64, 20 ed. Kr.)*: e cella promptuaria in forum atque in iudicium proferetur

Act. I sc. 1 SOSIA MERCVRIVS *BE*. SOSIA MER [*J*: om. spatio relicto *D* 153. *Pers. om. BDE* uí cum spat. init. *D* est [*J* audatior *E* 154. Iuuentae Guyetus mores qui [*J* 155. nunc [*J* si nunc Meursius cum interpolata editione Prisciani incarcerationem *BE* cõpegerint *D*. compegerint *B* cum Prisciano 156. Quae sequuntur usque ad v. 162 cum interrogative exhibuissent editiones antiquiores, primus Camerarius ut supra interpunxit Cras inde Guyetus cras (s. v. quasi m. 2) *B*. quasi Camerarius. cras quasi Pareus e promptuaria Apuleius, Hermolaus: e promptaria *BDFZ*. epromptaria *EJ* ad fl[*J*. adflagrum *E* V. 157—162 tractat *L*. Spengelius *Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564* 157. causa *E*. del. *L*. Spengelius l. s. s. malum versum procudens dicere Pylades: dicere mihi (michi *E*) libri neque quicquam in ero sit auxili Lachmannus: neque in ero (inero *B*, ubi prior r er. inero *D*¹*E*. inhero *D*². in hero[*J*) quicquam auxilii siet vitioso exitu libri. neque in éro quicquam sit mi auxili Luchsius Studemundi *Stud. vol. I p. 56*. mihi neque quicquam auxili siet Bothius, Brixius (neque mihi) *progr. Liegn. a. 1857 ed. p. 7* In ero versui sequenti praefigentes. neque in ero quicquam auxili siet idem Bothius, Muellerus *Pros. Pl. p. 181*. Cf. Hermannus *Elem. p. 103*. Librorum scripturam Lindemannus def., siet v. 58 adfigens, quem sequitur Fleckeisenus 158. Cf. v. 157 quin me malo Muellerus *Pros. Pl. p. 181*: quin me (quinme *E*. qui non me *JF*) libri. qui non med *L*. Spengelius l. s. s. quin me malo cruciatu dignum eiecto omnes Luchsius l. s. s. esse[*J*

Ita quasi incudém me miserum
 Hómines octo uálidi caedant
 Èt peregre aduenièns hospitio
 Públicitus accípiar.

160

161—164. *Priscianus de metris Terentii II 10 (G. L. III p. 422, 10):* utitur tamen (cf. quae ex eodem Prisciano supra ad v. 153 sqq. exscripta sunt) in hac ipsa scena et dimetris brachycatalectis, id est a tribus simplicibus pedibus ut: 'ita peregre adueniens' similiter: 'qui hoc noctis a portu': uel dimetris catalecticis, id est quibus una desit syllaba, ut 'ingratis excitauit': uel dimetris hypercatalectis, id est quibus una abundat syllaba, ut in eadem 'hospitio publicitus accipiar' 161 sq. *Charisius (G. L. I p. 214, 1):* publicitus . . . Plautus . . . in *Amphitryone*: 'ita peregre adueniens hospitio publicitus' *Nonius p. 513, 1:* publicitus pro publice . . . Plautus in *Amphitryone*: 'hospitio publicitus accipiat' *Osbornus p. 459:* publicitus . . . hinc etiam Plautus: 'ita . . . accipiar'

V. 159—162 sic dubitanter discripsimus *Muellerum p. 350 secuti: de eisdem egerunt L. Spengelius Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564, Seyffertus de vers. bacch. p. 21, A. Spengelius 'Plautus' p. 127, Studemundus de cant. p. 87, Christius 'Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der bair. Academie' a. 1871 p. 46, Koestlinus Philol. t. 36 (a. 1877) p. 359: denique ante omnes Hermannus Elem. d. metr. p. 393, dein Nov. annal. t. 19 (a. 1837) p. 269 duplici ratione, quarum alteram amplexus est Fleckeisenus hanc: Ita quasi incudem me miserum homines | Octó ualidi | Caedánt: ita peregre huc ádueniens | Públicitus ego hospitio áccipiar. Qui versus tales sunt in B:*

Ita quasi incudem me miserum homines octo ualidi caedant

Nec aequum anne iniquum imperet cogitabit

Ita peregre adueniens hospitio publicitus (t s. v. m. 2) accipiar

A quo ceteri ita discrepant: homines[J cēdant E Versui 2 crucem praefigit Dª Nec E. Haec J. Hec F' ēquum D. equum E impegeret E cogitabat EFZ. cog[J Itaque JF ueniens Z hospitio E publicitus[J. publicitus EFZ accipiat Z cum Nonio

160. Verba quae in libris h. v. sequuntur deleuit *Hermolaus V. 161 sq. parallelus v. 296 falsoque huc illatos dicit Osannus Anal. cr. p. 198* 161. Et LG: Ita libri cum *Charisio et Prisciano* 162. Publicitus ego *Hermannus l. s. s. V. 163—175, quos eiectis glossomatias ex parte ab aliis iam detectis bacchiacos esse volumus, soladeos esse censuerunt Hermannus (praeter verba Haec eri inmodestia) Elem. doctr. metr. p. 459 (quam sententiam abiicit Nov. annal. l. s. s. p. 270, ubi eam profert descriptionem quam recepit Fleckeisenus), Bergkiius 'Beitrag' p. 67, Christius 'Metrik' p. 490 edit. 2 (v. 168—172). Alia temptauerunt Studemundus de cant. p. 27 sq., Seyffertus de vers. bacch. 21, idem Christius l. s. s. p. 47. 49 (de v. 165, 166, 167, 168, 172), Muellerus p. 350 adn., quorum discriptiones cum non omnes exscribimus breuitati consultum volumus*

Haec eri inmodestia	163 ^a
Coegit me, qui hoc noctis	163 ^b
A portu med ingratius excitauit.	
[Nonne idem hoc luci me mittere potuit?]	165
Opulento homini dura hoc magis seruitus est,	
[Hoc magis miser est diuitis seruos]	
Quod noctesque diesque adsiduó satis superquest,	
Quo facto aut dicto adeost opus, quietus ne sis.	

165. *Charisius* (*G. L. I* p. 203, 27): luci Plautus in *Amphitryone* 'hoc luci', ubi *Sisenna*: 'quaecumque nomina e littera ablatiuo singulari terminantur, i littera finita aduerbia fiunt, ut mani'

V. 163 sq. uno v. comprehendunt libri 163. Ita descripserunt *Hermannus Elem.* p. 459 et alii Hec E heri EJ inmodestia J qui[J Eri haec inmodestia me coegit qui hoc noctis cum eodem *Hermannus Fleckeisenus Synizesin* coegit def. *Lorenzius ad Mostell.* v. 313: cogit e rec. cod. *Bothius*. haec coegit me mire dictum 164. Deest in J: cf. v. 163 a portu E med cum *Hermannus Fleckeisenus*: om. libri ingratius *Pareus*: ingratius libri A portu ingratiis excitauit (*cret. et troch.*) *Seyffertus*, *Muellerus* l. s. s. V. 165 deleuimus ut sermone sententia (v. 195) metro suspectum quamvis cum respexerit *Sisenna* Non me *Lomanus Spec. crit.* p. 5 hoc luci BD¹ EJ, *Charisius*. hoc lucis D² FZ. hoc abl. vocat *Buechelerus de decl.* p. 62, idem esse putat quod huc (ita *Guyetus* scripsit) *Gruterus*: cf. *Bergkiius 'Beitraege'* p. 149. hoc cum mittere coniungunt *Lindemannus* et *Fleckeisenus Exerc. cr.* p. 12, *Ussingius* Idem nonne me mittere hoc luci potuit *Fleckeisenus* cum *Hermannus*. Nonne idem hoc luci me mittere potuit *Muellerus* l. s. s. De aliorum commentis cf. locos supra allatos potui[J 166. Opulenta, a fort. in o corr. J dura hoc magis seruitus est cum *Hermannus* edidit *Fleckeisenus*: hoc (hec EF, haec Z: corr. *Angelius*) seruitus dura est libri, ubi magis ex v. 167 iam *Camerarius* addidit De Opulento hoc homini seruitus est magis dura cogitat *Fleckeisenus Nov. annal. t.* 101 (a. 1870) p. 75, ne ipse quidem sibi satis faciens. Opulento homini hoc magis seruitus durast *Seyffertus* l. s. s. p. 21 Verba tradita anapaestis accommodanda esse putant *Weisius*, *Studemundus de cant.* p. 27, *Muellerus* l. s. s. (etiam in v. 167), *Christius 'Sitzungsberichte'* p. 49 167. V. eiecit *Gulielmius Verisim.* II 6, aut hunc aut v. 166 Osannus *Anal.* p. 198: cf. v. 166 diuitiis DE et ante corr. BJ (1 tis s. v.) seruus BDE Hoc magis est miser diuitis seruos semper *Hermannus* in exemplari 168. 'Versus Sotadicus' adscripsit *Benleius*. Cf. *Studemundus* l. s. s. Quod noctesque *Fleckeisenus* l. s. s.: Noctesque (Noctesque J) libri. Quoi noctes cum *Hermannus* edidit *Fleckeisenus* assiduo libri superque est libri V. 169—171 proprio quodam metro conscriptos *Bothio* ducet *Studemundus de cant.* p. 28: cf. *Muellerus* et *Seyffertus* l. s. s. 169. Quod facto *Muellerus 'Nachtr.'* p. 30, recte ut videtur: cf.

[Ipse dominus diues operis et laboris expers] 170
 Quidque hómini lubére accidit posse rétur,
 [Aequom esse putat, non reputat laboris quid sit.]
 Nec aéquom anne iníquom imperét cogitábit.
 Ergo ín seruitúte expetúnt multa iníqua:
 Habéndum et ferúndum hoc onúst cum labóre. 175

MERCVRIVS

Satiúst me queri illo modó seruitútem:
 Qui hodié fuerim líber,

174. Nonius p. 301, 24: expetere accidere (expectare accipere codd.). Plautus Amphitryone: 'ergo ... iniqua'

Langenus 'Beitraege' p. 144 dicto adeost Bergkii 'Beitraege' p. 68. idem Lachmannus antea et postea Muellerus 'Nachtr.' p. 30. dicto adest libri. dictod est cum Pareo Ritscheli Nov. exc. Pl. p. 59 quietus D. quietus E: cf. de mensura Fleckeisenus Nov. annal. t. 101 (a. 1870) p. 76, quem vix recte impugnat Muellerus 'Nachtr.' p. 30 ne sies F. ne sit Scaliger Facto aut dicto adest opus quietatus ne sis cum Hermann ed. Fleckeisenus V. 170—172 damnavit Fuhrmannus Nov. annal. vol. 105 (a. 1872) p. 830 170. diues operae Christi 'Metrik' p. 490 Ipsus dominus diues et expers laboris Langenus p. 10. Dominus diues operis et expers laboris cum Hermann Fleckeisenus 171. Quidque homini LG: Quodcumque (Quod cumque B. Quod cumque J) homini libri. Quodcumque ei cum Hermann Fleckeisenus lubere accidit cum Hermann Fleckeisenus: accidit libere libri posse retur ex possetur B Quodcumque accidit lubitu te posse retur Fuhrmannus de part. comp. (Gryphisw. a. 1869 ed.) p. 46 thesis II 172. Aequum libri Aequom esse putat non reputat | Laboris quid sit Studemundus l. s. s. et Beckerus Studemundi Stud. p. 224. Aequom esse id putat, non reputat quid laborist cum Hermann Fleckeisenus 173. Cf. ad v. 160 Haec J aequum J. equum D. equum BE Numquam aequom Fuhrmannus l. s. s. anne in lit. D iniquum BDEJ cogitabis ut vid. J 174. inseruitute EJ 175. ferandum J onust B², Camerarius: opus est (al onus m. 2) B. opus est reliqui V. 176—179 dedimus secuti Ritschelium Parerg. p. 383: in libris v. 176 sq. et 178 sq. singulis versibus comprehenduntur. Eosdem paullo aliter tractat Hermannus Nov. annal. vol. 19 (a. 1837) p. 270 sic: Satiúst me queri illo modó seruitútem | Hodié qui fuerim liber cum nunc potuit | Patér seruitútis: hic qui natust queritur Cf. praetera Seyffertus de vers. bacch. p. 29, Spengelius 'Plautus' p. 142, Studemundus de cant. p. 36 176. Pers. add. D²F, Hermolaus: om. BD¹EJZ satius est libri in illo EJ. nullo Z 177. Iambice Studemundus p. 87 cum aliis Qui hodie Ritscheli l. s. s.: hodie (hodie D) qui libri fueram Lachmannus liberr E: cf. arg. II v. 8

Eúm nunc potíuit patér seruitútis:

Hic quí uerna nátust conquéritur.

SOSIA

Sum uéro uere uérbero: número mihi in mentém fuit 180

Dis áduenientem grátias pro méritis agere atque ádloqui.

Ne illi édepol, si meritó meo reférre studeant grátiam,

Aliquem hómínem adlegent, quí mihi aduenienti os occillét probe,

Quoniám bene quae in me fécerunt ingrátas ea habui atque ínrita.

179. *Nonius* p. 43, 10: uernas ueteres appellabant qui uere sacro fuerant nati; et habebatur nomen hoc pro uitabili maledicto. Plautus *Amphitryone*: 'Nec ... quaeritur' 180. *Gellius* *N. A.* I 7, 17 de *Tulliana* locutione 'in potestatem esse' agens: neque soloecismum esse aiebat (*amicus Gellii*) 'in potestatem fuisse', ut uulgus semi-doctum putat, sed rationem diu certam et probam contendebat, qua et Graeci ita uterentur: et Plautus uerborum latinorum elegantissimus in *Amphitruone* dixit: 'numero ... fuit' non, ut dici solitum est, 'in mente' *Nonius* p. 352, 16: numero significat cito ... Plautus *Amphitryone*: 'numero ... fuit' 183. *Osbernus* p. 388: oscillum ... id est paruum os ... et inde oscillo ... id est uerberare uel scindere; unde Plautus in *Amphitruone*: 'qui ... probe'

178. nunc, nun in *lit. D.* Quem nunc *Scaliger*, *Guyetus* potíuit *B² s. v.*, *Camerarius*: potíuit *B¹ DEJ* 179. natust conqueritur *Ritschellius* l. s. s.: natus ē quēritur cum *Nonio* (quaeritur) *libri*, *Lomanus Spec.* p. 7 (queritur) *trochaice dimetiens* *V.* 180—218 *dimetros esse* statuit *Kießlingius Anal.* Pl. p. 13 sq. alijs eiectis versibus alijs correctis, de quibus vide suo loco 180. *Sosiae pers. praem.* D², *Saracenus*, *Hermannus* *Nov. annal.* vol. 19 (a. 1837) p. 270, *Rostius Opusc.* p. 261: om. *BD¹ EJ* et editorum multi uere uerbero *Ritschellius Par.* p. 383: uerna uerbero *libri*, quod defendere uid. *L. Muellerus Lucil.* p. 279. uerus uerbero *Ussingius* numero, quod ironice dictum, ex *Gellio* *Nonioque Hermolaus*: nunc uero *libri*. nam numero *Ritschellius* l. s. s. num uerbo (interrogationem conformans) *Ribbeckius trag.²* p. XVI. nunc sero *Ussingius*. *Sos.* Numero inde ab *Hermolao* multi. De numero non recte *Rostius Op.* p. 187 sqq. michi *E* inmente *E*. in mente *Z*: corr. *Hermolaus* uenit *cod. Guelf. Bothii* 181. *Diis J* *gracias J* adque *BD* alloqui *libri* 182. studeant, nt ex m *B* *gratiam Reinius quaest. Plaut.* (*Cresfeldiae a. 1834 ed.*) p. 15, *Langenus* p. 11 sq.: *gratias* (*gracias J*) *libri*, quod def. locis disparibus *Lindemannus* 183. *V.* post 185 scriptum signis huc rettulit *D* allegent *BDE*. alegent *J* uenienti *Kießlingius Anal.* Pl. p. 13 oscillet *Osbernus*. ossillet *Dousa*. suggillet post *Scrivarium Gurtzius*. occillare (an occiliare?) est 'zereggen', *βαλοκοπεῖν*: cf. 'Cyrillus', quo iam *Colerus* apud *Taubmannum* usus est, p. 414, 27 *βαλοκόπος*: occiliator; *ibid.* 36 *βαλοστροφῶ*: occo occilio ... Ibi sane duo *codd. rec.* occulator et oculo 184. bona *E* (ut uid.) *F* quē *EJ*. quē ex qui *D*. qui *B* inme *E* Quom quae in me fecerunt bene *Fleckisenus Philol.* t. 2 (a. 1847) p. 75

MERCVRIVS

Facit ille quod uolgo haud solent, ut quid se sit dignum
sciat. 185

SOSIA

Quod numquam opinatus fui neque alius quisquam ciuium
Sibi euenturum, id contigit, ut salui poteremur domi:
Victores uictis hostibus legiones reueniunt domum
Extincto duello maximo atque internecatis hostibus.
Quod multa Thebanorum populo acerba obiecit funera, 190
Id ui et uirtute militum uictum atque expugnatum oppidumst,
Império atque auspicio mei eri Amphitruonis maxime,
Qui praeda agroque adoriaque adfecit populares suos
Regique Thebanorum Creoni regnum stabilivit suum.
Me a portu praemisit domum, haec ut nuntiem uxori suae: 195
Vt gesserit rem publicam ductu, imperio, auspicio suo.
Ea nunc meditabor quo modo illi dicam, quom illo aduenero.

187. *Nonius* p. 497, 36: genitiuus positus pro ablatiuo uel aduerbio loci . . . Plautus Amphitryone: 'ut . . . domi' 193. *Osbernus* p. 393: odor . . . et haec odoria, ae, quod et pro quadam dea dicitur quae putabatur odoribus pracesse, unde Plautus in Amphitryone: 'odoria affecit populares suos'

185. *Pers. add.* D²JFZ: om. BD¹E uulgo BDE aut E sei J sciant cum cod. suo *Heraldus Adv.* II 1 Cf. ad v. 183
186. *Pers. add.* D²JFZ: om. BD¹E nunquam J 187. ut salui poteremur *Guyetus*: ut salui potiremur libri cum *Nonio*. salui ut potiremur *Lachmannus* domi ex *Nonio* *Hermolaus*: domum libri
188. uictus E reueniunt legiones domum *Brugmanus* p. 20 189. Extincto duello *Fleckeisenus*: Duello extincto libri maximo BDEJ inter necatis BDEJ. internectis FZ: corr. *Pylades* 190. Quod F, *Scaliger*: Qui BDEJZ multathebano D populo *Pareus*: populo E. populo reliqui 191. Iudiu J uinctum B oppidum (prior p s. v. E) est libri 192. atque J auspicio BE. auspiciod *Bothius* mei eri *Fleckeisenus*: eri (heri J) mei libri amphitryonis BD. amphitryonis EJ maxime BDEJ. maxuma cum v. 193 iungens *Scaliger* V. 193—198 non apparent in J 193. Qui praeda *Pylades*: Praeda BDFZ. Praeda E agroque *Lachmannus*, *Fleckeisenus*: atque agro libri Praeda atque agro *Bothius*. Praeda atque agro qui *Ussingius* adoriaque ex odoriaque E: cf. *Osbernus*. adoreaue Z
194. *Vers. del. Kiesslingius Anal.* Pl. p. 13 Creonti FZ stabiliu E suum libri 195. Mea portu DE et ante corr. B haec ut *Reizius*, *Bothius*: ut haec (hec B) libri sue E 196. puplicam D auspicio suo E: cf. arg. II v. 8 V. 197—200 recensionis adscribit *Kiesslingius Anal.* Pl. p. 14 197. quomodo BD cum BDE

Si díxero mendácium, soléns meo more féceró:
 Nam quóm pugnabant máxume, ego túm fugiebam máxume.
 Verúm quasi adfuerím tamen simulábo atque audita éloquar.
 Sed quó modo et uerbís quibus me déceat fabulárier, 201
 Prius ípse mecum etiám uolo hic meditári: sic hoc próloquar.
 Princípio ut illo aduénimus, ubi prímum terram tétigimus,
 Contínuo Amphitruo délegit uirós primorum príncipes.
 Eos légat: Teleboís iubet senténtiam ut dicánt suam: 205
 Si sine ui et sine belló uelint rapta ét raptóres trádere,
 Si quae ásportassent rédderent: se exércitum extempló domum
 Redúcturum, abiturós agro Argíuos, pacem atque ótium
 Dare illis: sin alitér sient animáti neque dent quae petat,
 Sese ígitur summa uí uirisque eorum óppidum oppugnássere.

202. *Nonius* p. 351, 13: meditari est discere, perdoceri. Plautus Amphitryone: 'prius ... hoc loquar' 209 sq. *Nonius* p. 128, 14: igitur positum pro postea. Plautus Amphitryone: 'sin aliter ... oppugnatum ire oppidum' *Donatus ad Eunuch. I 1, 1*: igitur pro deinde, ut Plautus in Amphitruone: 'sin ... expugnassere'

198. mendatium *DE* 199. cum *BDE* maxime *BE*. maxime *Bothius* ego tum *B*¹: ego *B¹DEFZ* et editorum multi. tum ego *Guyetus* maxime *BE*.]me *J* quam pugnabant ... ego tam *Muellerus Pros. Pl. p. 30*, quod ipse reicit 'Nachtr.' p. 7
 200.]audita *J* Verumtamen quasi adfuerim simulabo *EFZ*: corr. *Angeli* 201.]fabularier *J* quomodo *BE* et ante corr. *D* fabularier er *E*: cf. arg. II v. 8 202.]meditari *J* etiam, i ex o *D* si hoc *EJZ*, *Nonius*. sic haec *Fleckeisenus*. sic ego *Weidner* hoc pro hoc loquar *Nonius* 203.]ubi *J* aduenimus *E* 204.]s primorum *J* amphitrio *BD*. amphitrio *E* 205.]tentiam *J* teloboís *BEZ*. teloboís *DF* legat theleboís iungunt editores multi 206.]rapta *J* raptóres (s s. v.) *E* 207.]t se *J* Siqua eas portassent *D*. Siquasas portassent *B*¹. Si quae asportassent *B*¹ *Z*. Si qua //asportassent (e er.) *E*. Si quae asportauissent *F* asportassent recte def. *Luebbertus Stud. I p. 47 sq.* asportassint *Fleckeisenus* reddere ex redderent ras. *B*, *Bothius* si *B* extemplo, t s. v. *J* 208.]argiu[] pacem *J* habituros agros *F* agrod *Bothius* Thebanos pro Argiuos *Guyetus* 209. Fore illis *Luchsius Hermiae t. 8 (a. 1873) p. 107*]ter sient[] que[]nt *J* que *EJ* petant *D*, *Nonius* 210.]que eorum *J* uí s. v. *D* summa uiresque *Nonius* anóm oppidum *Bothius* e cod. *Guelferb.* oppidum expugnasse *B* (in quo re addidit *Camerarius*) *J* ([]ppi[]ū) *Z*: corr. *Lindemannus ex Nonio*. oppidum expugnassere *E*: cf. arg. II v. 8. oppugnatum ire oppidum *Nonius*, ubi oppugnatus seoppidum cod. *Paris. 7667*. opidum expugnaturum esse *F*. oppidum expugnassere cum *D* et *Donato Valla*

Haec ubi Telebois ordine iterarunt quos praefecerat 211
 Amphitruo, magnanimi uiri freti uirtute et uiribus ..
 Superbi nimis ferociter legatos nostros increpant:
 Respondent bello se et suos tutari posse, proinde uti
 Propere de suis finibus exercitus deducerent. 215
 Haec ubi legati pertulere, Amphitruo e castris ilico
 Producit omnem exercitum: contra Teleboae ex oppido
 Legiones educunt suas nimis pulcris armis praeditas.
 Postquam utrimque exitumst maxima copia,
 Dispertiti uiri, dispertiti ordines: 220
 Nos nostros more nostro et modo instruximus:
 Hostes contra suas legiones instruunt.
 Deinde uterque imperator in medium exeunt,

223. 224. *Servius codicis Cassellani in Aen. I 191 (p. 76 ed. Th. et H.): turbam] multitudinem ... Plautus in Amphitruone: 'deinde ... ordinum'*

211. Jub[]bois J Hec E telobois E. thelobois BD ordi-
 ned *Bothius* itera[]nt J praefecerat J. praefeceratt E: cf. arg. II
 v. 8 212.]y[]io J. Amphytrio E. Amphitrio BD freti om. D
 213.]nimis J Superbi F, *Hermolaus*: Superbe BDEZ
 214.]spondent J bello se et suos B. bellose et suos DE. bel[]o
 se et suos (s 2 s. v.) J. bello et se et suos F et editorum nonnulli. se
 suosque *Langiani*: se suos praeter alia *Bothius* pro inde J. proin
Fuhrmannus Nov. ann. t. 97 (a. 1868) p. 854 215. Propere LG:
 Propere libri (]ere J) desuis finibus E. de finibus suis *Pylades*. suis
 de finibus *Bothius*: utrumque habet cur displiceat exercitum *Box-*
hornius ded[]erent J. deduceret *Gertzius* 216.]legati J Hec
 E amphitrio BD. amphytrio E. amphytr[] e castris F:
 castris BDEJ (]astris) Z, *Ussingius* 217.]exercitum J []tra
 J theloboae D. theloboe B. teloboe (s. e post. t i) J. teloboe E
 exoppido EJ Teleboae contra ex *Bergkii* 'Beitraege' p. 83
 218.]ucunt J Legiones ex Legionis D reducant (s. re m. 2 se) B
 pulchris (h s. v. E) DEJ p[]dictas D 219.]rimque J
 exitum est libri maxima BDEJ 220. Disptiti BDEZ. Dispar-
 titi (utroque loco) F diribiti ordines *Palmerius* p. 749 V. 221 sq.
 eicit *Fleckeisenus*, def. *Studemundus* de cant. p. 11 sq. 21 ita descri-
 bens: Nos nostras more nostro et modo instruximus | Legiones item |
 Hostes contra legiones suas instruunt 221. nostros *Bothius* e *Guelf.*:
 nostras libri (]stras J) instruximus *Ussingius* duce *Bothio*: instruxi-
 mus legiones item libri Cf. *Muellerus* p. 327 222. Cf. v. 221
]contra J suas legiones *Ussingius*: legiones (e post. in lit. D) suas
 libri legiones h. l. delevit *Pylades* instruunt libri 223.]inde J
 uterque (ita *Pal. II*) imperator *Bothius*: utrique imperatores libri
 cum *Servio*. Cf. *Ritscheli* Proleg. p. 175 et *Langenus* p. 15 in-
 medium EJ eunt dubitanter *Ussingius* ceteris servatis

Éxtra turbam órdinum cónlocuntúr simul.
 Cónuenit, uícti utri sánt eo praélio, 225
 Vrbem, agrum, arás, focos séque uti déderent.
 Póstquam id actúmst, tubae cóntra utrimque óccanunt:
 Cónsonat térra: clamórem utrimque écferunt.
 Ímperatór uterque hínc et illínc Ioui
 Vóta suscípere, uterque hórtari exércitum. 230
 Pró se quisque íd quod quisque ét potest ét ualet
 Édit, ferró ferit: téla frangúnt: boat
 Caélum fremitú uirum: ex spírítu atque hálitu
 Nébulá constát: cadunt uólnerum uí uiri.

232. *Huc Keilius spectare putat Marium Plotium [M. Claudium] Sacerdotem art. gramm. II (G. L. VI p. 491, 3): quod Plautus posuit boo (sic Keilius: Plautus reboo cod., quod errore aut scriptoris aut librarii ex eis quae sequuntur ortum esse videtur eidem) graece posuit, βοῶ βοῶς, unde deriuatur reboo. Ad versum deperditum potius spectat, sicut etiam Probi catholica III (G. L. IV p. 38, 26): quidam putant inchoo debere dici inperitissime. nam neque post c litteram h latina uerba regit . . . neque o littera ante o alteram in latinorum uerborum prima persona reperitur . . . igitur quod Plautus posuit reboo non latine, sed graece posuit, βοῶ βοῶς, unde deriuatum reboo reboas. nam latinum uerbum o ante o habens numquam reperitur 233 sq. Nonius p. 272, 22: constat, consistit . . . Plautus in Amphitryone: 'fremitu . . . constat'*

224. collocuntur J. colloquantur BDE. collocutum Goldastus

225.]uenit deuicti (de ut vid.) J p̄lio B. prelio E. proelio DJ 226. ar[]s focos []que J dedunt Bothius 227. Post quam BJ actum est libri (a ex t B) tube BEJ contra utrimque occanunt Bergkiius 'Beitraege' p. 83. utrimque (utrinque J) canunt contra libri. utrimque contra canunt Guyetus, Bentleius. útrýmque contrá canunt Usener de Pseud. p. 10. hinc illinc contra canunt Muellerus p. 624 228.]nat J Consonant ferra Scriverius clamorem-que B utrinque J efferunt libri 229. uterque Lindemannus: utrimque (utrinque J) libri 230. uterque hortari exercitum Seyffertus Philol. t. 27 (a. 1868) p. 451: hortari exercitum libri. hortari suom exercitum Lachmannus, Muellerus p. 624. tum exercitum hortarier Fleckeisenus, hortarier cum Guyeto et Bentleio 231. Nugantur de hoc v. Palmerius et Gifanius apud Taubmannum excitati quod] quoque D et potest Bothius, Hermannus: potest libri. potis est Ussingius. quisquis potest Muellerus p. 624 233. Celum BE. Celum DJ franguntemitu E exspiritu EJ. et spiritu cum Nonio Z: corr. Angelius. spiritus F atque halitu Muellerus p. 267: atque anhelitu BDEZ cum Nonio. anhelitu JF, libri deteriores. et anhelitu Camerarius. Verba ex — anhelitu ad iambos revocat Spengeliius 'Plautus' p. 78. 140 234. constat libri cum Nonio. conflant Salmasius, Fleckeisenus

Dénique ut uóluius, nóstra superát manus: 235
Hóstes crebrí cadunt: nóstri contra íngruont.

Vícimus uí feroces.

Ín fugam séd tamen némo conuórtitur
Néc recedít loco quín statim rém gerat:
Ánimam omittúnt prius quám loco démigrent: 240
Quísque, ut steterát, iacet óbtinetque órđinem.
Hóc ubi Amphítruo erus cónspicatúst meus,
Ílico equítés iubet délixtera inuádere.
Équites parént citi, ab délixtera máxumo

238. *Nonius* p. 480, 15: conuertitur pro conuertit. Plautus in *Amphitryone*: 'sed fugam in se... conuertitur' 239. *Nonius* p. 393, 8: statim producta prima syllaba a stando, perseueranter et aequaliter significat... Plautus *Amphitryone*: 'nec... gerat'

Schwarzmanni de B testimonio deceptus uolnerum ui uiri *Luchsii* *Hermæ* t. 8 (a. 1873) p. 107: uulneris ui et uirum (uirum ex uirum D. uulneris [] uirum J. uirum F) libri. uulneris ui uiri *Seyffertus Philol.* t. 25 (a. 1870) p. 441. uolnere uiri uirum *Fleckeisenus*. uolnerum ui et uirum vel uulneris ui et uirum *Bothius*. *Nihil agit uulgatam defendens Balbachius Obs. crit.* p. 3 235. uoluimus B, *Camerarius*: uolumus *DEJFZ*. uouimus *Bentleius* *Hunc v. post 236 ponit Pylades V. 236 sq.*, quos uno comprehendunt libri, ita describit *Studemundus de cant.* p. 21: Hóstes crebrí cadunt nóstri contra | Íngruont. uícimus uí feroces: eosdem transposuit *Weisius* 'veteres' *secutus* 236. nostra D con[J ingruunt libri 237. Om. J *Crucem praefigit Fleckeisenus*: at cf. *Ribbeckius praef. trag.* p. 33 ferocis E Vi fero uincimus *Hermannus Elem.* p. 209 teste *cod. Leidensis*, unde idem *Férri* ui uícimus et *Lindemannus* Vincimus uí fera Cf. *Spengelius* 'Plautus' p. 151 238. In fugam sed tamen *Lindemannus, Hermannus*: Sed fugam in se (inse EJ) tamen libri cum *Nonio*: quod nescimus an defendi possit. Sed fugam in sic tamen *Ussingius* ne[J conuortitur (prior u ex f D. prior r ex s B) BD. conuertitur E, *Nonius* 239. decedit *Acidalius* quim statim rem rê gerat E. quin rem statim gerat *Lachmannus*. statim quin rem gerat *Bothius*: at cf. *Ritscheli* *Op.* t. 4 p. 276 et *Langenus* p. 16 re[] g[J 240. Animam JF. idem ex Animom D¹. Animum BD² EZ omittant, sec. t er. D. amittunt *Angelius*. emittunt *Wakefieldius Silo. cr.* IV p. 93 priusquam EJ. quam D lo[] migr[J 241. optinetque BDJ [] rd[J 242. amphitrio BD. amphitrio EJ herus J conspicatust mens *Camerarius*: conspicatus est (est in lit., ubi discernuntur s... est D. cons[est] J) libri 243. dextra[J dextra F inuadere *Salmasius, Lambinus*: inducere libri, *Ussingius*. irruere *Angelius* (unde dextrad irruere *Merula Enn.* p. 163). inducier *Peyrarcadius apud Guyetum* 244. Post parent interpungit *Ussingius* abdextera E. ab dextra JF

Cúm clamore inuolant, ímpetu alacrí ruont: 245
Foédant et próterunt hóstium cópias
Iúre iniustas.

MERCVRIVS

Numquam étiam quicquam adhúc uerborumst prólocutus pér-
peram.
Namque égo fui illi in ré praesenti et méus quom pugnátumst
pater.

SOSIA

Perduélles penetrant se ín fugam: ibi nóstris animus ád-
ditust. 250
Vorténtibus Telébois telis cónplebantur córpora,
Ipsúsque Amphitruo régem Pterelam suápte obtruncaút manu.
Haec illic est pugnáta pugna inde á mani usque ad uésperum:
Hoc ádeo hoc conmeminí magis, quia illo die inpransús fui.

245. *Nonius p. 128, 17*: inuolare irruere, euolare uel insilire uel inuadere. Plautus *Amphitryone*: 'cum . . . alacri' Cf. *Placidus p. 58, 8 D.*: inuolant: inuadunt, arripiunt 253. *Nonius p. 231, 22*: uespera feminino . . . masculino Plautus in *Amphitryone*: 'haec . . . uesperum'

maximo *BDEJ* V. 245—247 aliter distribuit *Studemundus de cant. p. 21* (Cum clamore . . . | Foedant . . . | Hostium . . .) 245. impetu alacri ruont *Hermannus Elem. p. 210*: impetu alacri libri. impetu alacri inruunt (inruunt in iure iniustas v. 247 corruptum esse statuens) *Lindemannus*. impetu alacri suo *Bothius*. impetuque uoluci cod. *Pirckhaimer* V. 246 sq. uno v. comprehendunt libri 246. foedant, a ex u D ut *EZ* 247. Crucem praefigit *Fleckeisenus*: at cf. *Ribbeckius l. ad v. 237 indicato* Om. J iure iustas *Pylades*. iure inuisas *Meursius*. ui retundunt eas *Hermannus Elem. p. 210* Cf. v. 245 248. uerborum[J uerborum est libri ppetram D 249. Nam F, *Lambinus* /////ego J illi *Lambinus, Bentley*: illic libri inre EJ presenti J et m[J cum pugnatum est libri 250. Perduelles, es ex as E. Per duelles J penitran J infugam EJ Post infugam apparent ni et est J ubi *Angelius* nris E. meus Z additus est libri 251. thelobois D. telobois reliqui complebantur libri []ora J 252. Ipsiusque J amphitrio BD. amphitrio EJ prerelam ut vid. J suapte *Lindemannus*: sua libri. suad *Bothius, Ritschellius Nov. exc. Pl. p. 68* ob[]uncauit[J. obtruncauit sua *Pylades* 253. illic (illis *Nonius*. illi E) est (ex ex E) pugnata (alt. a ex o D) pugna (a ex u D) libri. illi ui pugnata pugnast *Fleckeisenus* (illi iam *Camerarius*) inde a mani usque LG: usque a mani *Nonius*. usque amane *BDEJ* (usq[]mane) FZ. abus- que mani *Pylades* 254. hoc alt. om. F conmemini libri im-

Sed praëlium id tandém diremit nóx interuentú suo. 255
 Postrídie in castra éx urbe ad nos uéniant flentes príncipes:
 Velátis manibus órant, ignoscámus peccatúm suom:
 Dedúntque se, diuína humanaque ómnia, urbem et líberos
 In dítionem atque in árbitratum cúnti Thebanó poplo.
 Post ób uirtutem ero Amphitruoni pátera donata aúreast, 260
 Qui Ptérela potitáre rex est sólitus. haec sic dícam erae.
 Nunc pérgam eri imperium éxequi et mé domum capéssere.

MERCURIUS

Attat, illic húc iturust: íbo ego illic óbuiam:
 Néque ego hunc hominem huc hódie ad aedis háas sinam
 umquam accédere.

257. *Nonius p. 496, 8*: accusatiuus positus pro datiuo. 'Ignoscamus illam rem' pro 'illi rei'. Plautus *Amphitryone*: 'uelatis ... suum' *Idem p. 502, 6*: accusatiuus pro datiuo ... Plautus *Amphitryone*: 'uelatis ... suum' 262. *Nonius p. 266, 16*: capessere recipere. Plautus in *Amphitryone*: 'nunc ... capessere'

pransus *E*. imprans[*J* 255. prëlium *D*. prëlium *E*. proelium *J*
 inter[]suo *J* 256. Postridië *D*. Post tridie *J* incastra *EJ*
 exurbe *EJ* adnos ex annos *BD*. annos *E* flentis *J* 257. Post
 orant *inser. codd. Nonii p. 502 P* ut et quod idem est (ut = ul) uel
C pe[]tum *J* suum libri cum *Nonio* 258. Dôduntque *J*
 259. Inditionem *E*. Indicionem *J* atque *J* inarbitratum *EJ*.
 arbitratum *F* thebano, o e corr. *E* poplo *BE*, *Camerarius*.
 poplo *J*. populo *DFZ* 260. ob s. v. *B* obuirtutem hero *J*
 amphitrioni *BDE*. amphytrioni *J* aureast *Camerarius*: est aurea
 libri. est *Pylades* patera, *Pareus* Amphitruoni *uocabulis adiungunt*
 261. Quã pterela ex Qui ppterea *D* prerela *J*. Pterelas *Meursius*
 potitare *excerpta Palatina, Pylades* (cf. *Goetzius Nov. ann. t. 113*
a. 1876 p. 352): potare ex positare *ras. D*. potare *B* (t s. v.) *EJ*
 rex est solitus *Bothius*: rex solitus est libri (rex s. v. *B*). solitus
 est rex *Ussingius* hec *BEJ* sic, c s. v. *B* erae, *priore e in*
lit. B. herë *J* 262. heri *J* persequar *Nonius*. exsequier cum
Guyeto Quicheratius ad Nonium capessere, ere ex ü *D*. capescere
ut vid. J 263. *Pers. add. D* Atat *JFZ*, editores multi. Attat
primus Taubmannus iturus est libri illic *Fleckeisenus*: illi libri
 264. hunc (sic iam *E*³ *FZ*. istunc *Lachmannus*) hominem huc hodie
Studemundus Nov. ann. t. 113 (a. 1876) p. 58: huc hominem hodie *BDEJ*.
 huc hunc hominem hodie *Muellerus p. 594*. huc hominem hodie
Ritschelius Nov. exc. p. 92, Schmidtus p. 10 Neque hominem huc
 hodie has ad aedes ego *Guyetus*. Neque ego hunc hominem hasce
 hodie ad aedis hinc *Fleckeisenus* edis *B*¹. edis *E*. edes *B*². aedes
J has sinam ex hassinam *E* unquam *BDE*. u[]quam *J*
 accede[*J*

Quándo imagost huius in me, cértumst hominem elúdere. 265
 Êt enimuero quóniam formam cépi huius in med ét statum,
 Décet et facta móresque huius habére me similés item.
 Ítaque me malum ésse oportet, cállidum, astutum ádmodum
 Átque hunc telo suó sibi, malítia, a foribus péllere.
 Séd quid illuc est? caelum aspectat. óbservabo quám rem
 agat. 270

SOSIA

Cérte edepol, si quícquamst aliud quód credam aut certó
 sciam,

Crédo ego hac noctú Nocturnum óbdormiuisse ébrium.
 Nám neque se septéntriones quóquam in caelo cónmouent,
 Néque se luna quóquam mutat átque uti exortást semel,

272. *Hieronymus adversus Vigilantium* (t. 4 p. 286 ed. Bened. Parisiis a. 1706): do consilium: ingredi basilicas martyrum et aliquando purgaberis. inuenies ibi multos socios tuos . . . et tunc fateberis quod nunc negas et tuum nomen qui in Vigilantio loqueris libere proclamabis: te esse aut Mercurium propter nummorum cupiditatem aut Nocturninum iuxta Plauti Amphitryonem, quo dormiente in Alcmenae adulterio duas noctes Iupiter copulauit, ut magnae fortitudinis Hercules nasceretur

265. imago est libri i me B. inme EJ certum est libri
 hominem] hodie Langiani illudere Lindemannus. ludere Langenus
 p. 17 266. enim uero BDEJ cepi huius (coepi J) libri. cepi
 huiusce Lachmannus in Lucretium p. 389 (cf. Schmidtus p. 55). huius
 cepi Bothius in med Weisius, Ritschellus Nov. exc. p. 35: in me
 BDJFZ. inme E cepi in me huius Guyetus inm]et J 267.
 Decet ex Docet J similes []m J 268. oportet ex oporet B. oporet
 D adm] J 269. hunc malum te[] suo J suo sua malitia F
 malicia BD aforibus E. af[]bus J. foribus Bothius. his a foribus
 Fleckeisenus, quod reiecit Ep. cr. p. 17 sic scribens: Atque telo suo sibi
 hunc malitia a f. 270. celum BE. celum D. []lum J qu[] rem
 []ga] J 271. Pers. om. D certo Bothius edepol Bothius (cf.
 Langenus p. 23): edepol scio libri. Servantes scio Pylades si quic-
 quamst sine aliud, Camerarius si aliud quicquamst sic E quic-
 quam st D. quicquam est BJ quod FZ: quid BCD credam
 acerto D aut] J 272. SOS praef. D^a Credo, o ex e B
 ego s. v. D noctu, c s. v. B nocturnum, alt. u ex a J. Noctur-
 ninum cum Hieronymo Durantius Casellius Variarum Lutetiae a. 1582
 ed. II 14, Pareus³. de hiatu cf. Muellerus p. 542 Hac credo noctu N.
 ego obdormiuisse Guyetus obdormiuisse Z: obdormisse libri (obdor-
 misse] J) 273. Nam ex Namque B septentriones, prima e ex
 p D. septentriones EJ in celo BD. in celo E. []lo J commouent
 libri (cō]nt J) 274. motat Meursius, Passeratius e cod. Basil. statque

Nec iugulae neque uesperugo neque uergiliae occidunt. 275
Ita statim stant signa neque nox quôquam concedit die.

275. *Varro de lingua lat. VII 3 p. 335 sqq. Sp.*: apud Plautum: 'neque iugula ... occidunt'. iugula signum quod Accius appellat Oriona quom ait: 'citius Orio patescit'. huius signi caput dicitur ex tribus stellis, quas infra duae clarae, quas appellant umeros; inter quas quod uidetur iugulum iugula dicta. Vesperugo stella quae uespere oritur, a quo eam Opilius scribit Vesperum; itaque dicitur † alterum: 'Vesper adest', quem Graeci dicunt *Δι' ἑσπέριον*. — *Idem VI 2 p. 188 sq.*: quom stella prima exorta, eum Graeci uocant *ἑσπερον*, nostri uesperuginem, ut Plautus: 'neque uesperugo ... occidunt'. — *Idem apud Augustinum de civitate dei XXI 8 (t. 2 p. 504, 14 ed. Domb.)*: est in Marci Varronis libris quorum inscriptio est 'de gente populi Romani', quod eisdem uerbis quibus ibi legitur et hic ponam: '... stella Veneris nobilissima, quam Plautus uesperuginem, Homerus Hesperon appellat, pulcherrimam dicens'. — *Censorinus, cuius libellus doctrina e Varrone petita plenus, de die natali 24, 4 (p. 51, 24 ed. H.)*: post supremam sequitur uespera, ante ortum scilicet eius stellae quam Plautus uesperuginem, Ennius uesperum, Vergilius hesperon appellat. — *Festus Pauli p. 368, 16*: uesperugo uesper stella. Plautus: 'nec uesperugo ... occidunt'. — *Osbernus p. 613*: uesper ... quaedam stella quae oritur in uespere et dicitur lucifer in mane, quae etiam hic uesperus et haec uesperugo dicitur. Plautus in Amphitryone: 'nec iugulae ... occidunt'. — *Idem p. 618*: uergo id est declinare; inde ... haec uergilia id est stella quae paulo ante lucem occidit. Plautus: 'neque iugulae ... occidunt'.

276. *Nonius p. 393, 8*: statim producta prima syllaba a stando, perseueranter et aequaliter significat ... Plautus Amphitryone ... idem in eadem: 'ita ... signa omnia'. — *Idem p. 391, 23*: stare consistere omnium consensu dicitur ... Plautus Amphitryone: 'ita ... signa omnia'. *Donatus in Ter. Phorm. V 3, 7*: statim capiebat] statim perpetuo, aequaliter et quasi uno statu. Plautus: 'ita ... signa': et habet primam longam. quando autem significat ilico (*sic Ritscheliuss Op. t. 4 p. 275 pro aliud*) primam breuem habet. — *Servius in Georg. I 208*: libra die] 'die' non est apocope pro 'diei', sed regularis genitiuus est ... *Sequitur Danielis scholion*: Plautus in Amphitryone: 'neque nox ... die' pro 'diei'

Pylades ubi *cod. Gud. 1* exorta est libri (exorta[J] 275. Neque Varro VII 3, Osbernus p. 618 iugule J. iugule E. iugulae ex uigulae B. uigule D. iugula Varro VII 3 Priore loco neque J, nec E, Osbernus p. 613, Z: utroque nec Festus Pauli Vergiliae neque Guyetus uergilie DE. uigilie J. Hiatus def. Hermannus Elem. p. 190, Ritscheliuss Proleg. p. 204, Luchsius Studemundi stud. p. 7. uergilias Ritscheliuss Nov. exc. p. 118. uergiliae usquam Muellerus p. 694 occid[] t J 276. statim] cf. Ritscheliuss Op. t. 4 p. 275 et Langenus p. 16 stant] ad Nonius p. 391 signa omnia Nonius bis conced[] J die Servius, Pylades: diei libri (priore i in lit. I)

MERCVRIVS

Pérge, nox, ut ócepesti: gére patri morém meo:
Óptumo optume óptumam operam dás, datam pulcré locas.

SOSIA

Néque ego hac nocte lóngiorem mé uidisse cénseo
Nísi itidem unam, uérberatus quám pependi pérpetem: 280
Eám quoque edepol étiam multo haec uícit longitúdine.
Crédo edepol equidém dormire Sólem, atque adpotúm probe:
Míra sunt nisi ínuitauit sése in cena plúsculum.

MERCVRIVS

Aín tu uero, uérbero? deos ésse tui similís putas?
Égo pol te istis tuís pro dictis ét male factis, fúrcifer, 285
Áccipiam: modo sís ueni huc, ínuenies infortúnium.

SOSIA

Vbi sunt isti scórtatores, quí soli ínuití cubant?
Haéc nox scitast éxercendo scórto conductó male.

283. *Nonius p. 321, 18*: inuitare significat replere. Plautus Amphitryone: 'mirum ... plusculum' 288. *Donatus in Ter. Eun. IV 4, 2*: prodi, male conciliate] 'male' magno significat, ut Plautus in Amphitruone: 'haec nox scitast ... male'

277. ocepisti, o ex a J. hoc cepisti E morem patre meo ex morem patrē meū D 278. Optume optumo cum Z multi editores optime optimam D []ptumam J des B. das[J pulchre B.E. pulchrē D 279. SOSIA in lit. B Neque J noctu cod. Gud. 1 lon[J. longiorē, ~del. E uedissee me, i s. primam e B V. 280—321 in principio versuum notae personarum nullae J 280.]beratus quam [J Nisi itidem Fleckeisenus: Nisi item libri. Nisi si item Lachmannus uerberatus unam Guyetus]perpetem J 281.]etiam J Post Eam trium litt. ras. B etiam — longitudine in lit., in qua equidem — probe (v. 282) scriptum fuerat D hec E h[]longitudine J uincit F et al. codd. rec., Dousa post alios 282. equidem, priore e s. v. E]quidem dormire []tque J 283. mirum si inuitauit Nonius mirum nisi si is Guyetus]inuitauit J. inter i et n lineola er., ut librarius n vel m pro i scripturus fuerit E in cena BDJ. incena E. in coena Nonius 284.]erbero J Ain tu Ritscheli Proleg. p. 190: Ain libri (ex Ainī ras. D). Ain tu scripturam reicit Fleckeisenus Nov. ann. t. 61 (a. 1851) p. 20 Ain dissyllabum post alios def. Ussingius deos, o ex u D similes J 285.]te J productis FJ malefactis B. mafactis J furgifer BD. fugifer E 286.]modo J sis om. D inueniens J 287.]isti J scortatores, c m.^s e corr. E soliti FJZ (inniti idem ZE^s), rec. codd. multi, unde solite inuisi, solitimidi, solite inniti fecerunt: corr. iam Angelius 288.]nox J Hec E. Hec B scita est libri, etiam Donati procul dubio

1877. 1878.

1879. 1880.

1881.

1882.

1883. 1884. 1885.

1886.

1887. 1888.

1889. 1890.

1891. 1892.

1893. 1894.

1895. 1896. 1897.

1898. 1899. 1900.

1901. 1902. 1903.

1904. 1905. 1906.

1907. 1908. 1909.

1910. 1911. 1912.

1913. 1914. 1915.

1916. 1917. 1918.

1919. 1920. 1921.

1922. 1923. 1924.

1925. 1926. 1927.

1928. 1929. 1930.

1931. 1932. 1933.

1934. 1935. 1936.

1937. 1938. 1939.

1940. 1941. 1942.

Fécit ut uigilárem, hic pugnis fáciét hodie ut dórmiám.
Óppido interii: óbsecro hercle quántus et quam uálidus est.

MERCVRIVS

Cláre aduorsum fábulabor, híc auscultet quae loquar: 300
Ígitur demum mágis maiorem in sése concipiét metum.
Ágite pugni: iám diust quom uéntri uictum nón datis.
Iám pridem uidétur factum, herí quod homines quáttuor
Ín soporem cónlocastis núdos.

SOSIA

Formidó male

Né ego hic nomen meúm conmutem et Quíntus fiam e
Sósia. 305

Quáttuor uirós sopori sé dedisse hic aútumat:
Métuo ne numerum aúgeam illum.

MERCVRIVS

Em, núnciam ergo: sic uolo.

299. *Nonius* p. 361, 4: oppido ualde. *Plantus Amphitryone*:
'oppido ... est'

298. uigilem hic *D.* uigilarem *JF*, *al. codd. rec.* uigilem hic me
Rothe quaest. gramm. p. 46 ut obdormiam *F.* obdormiam *Bothius*

299. inter i vel interio *Nonii cod.* hercle, h s. v. *D.* ěrcle ex
hercle *J.* hercle ex herchle *E* et om. *Nonius* 300. Clara *JFZ*,
codd. rec. multi, Bothius. Clar *E* aduorsum *cod. Gud.* 2: auorsum
BD. auersum *E.* uorsum *F.* uersum *JZ, codd. rec. multi* An út
hŷc? quę *EJ* 301. Igitur demum magis maiorem *Acidalius*:
Igitur magis modum maiorem libri (magis s. v. *D.* maiorem *D¹FZ.*
morem *BD¹EJ*). Igitur mage demum in maiorem *Guyetus.* Igitur
magis maiorem demum *Lindemannus, Kampmannus de 'in' praep.* p. 35.
Igitur magis modum in maiorem *Camerarius.* Igitur magis modum
in mororum *Gertzius.* Igitur magis homo maiorem *Ussingius.* Igitur
magis maiorem cum *Scriverii codice Meursius Crit. Arnob.* p. 21,
versum corrumpens insese *BDEJ* 302. diu est libri quom
Fleckeisenus, Luebbertus Stud. gr. II p. 50: quod libri 303. Iam
primum *B.* at pridem s. v. *B¹* eri *BD* quatuor *BD* 304.
Insoporem *EJ* collocastis *BDEJ* 305. Non *EJ* (s. v. ne) *Z*
commutem *BDE* (ċm.) *J* commutem meum *Pylades, unde*
variis errores nati sunt Quinctus *Fleckeisenus* esosia *BE* 306.
Quatuor *BD.* Quattuor *J* duos *BDE* atitumat *D* 307.
augeam, *alt.* a ex u *D* illunc *Bothius* hem *J* nunciam, a ex
e *D,* c ex t *E.* nunc iam *JZ.* iam nunc *F* ergo in marg. *D.* ergo,
r s. v. *J* sic uolo *Pylades, corrector in D:* sicolo *B.* sicolo *D.*
si colo *EJFZ.* sic colo *Gruterus.* sic loco quidam apud *Camerarium,*
Gertzius (qui nunciam me ergo sic loco versu nullo). sic olo *Linde-*
mannus. sic dabo *Langenus* p. 286. *De lacuna cogitat Ussingius*

SOSIA

Cíngitur: certe expedit se.

MERCVRIVS

Nón feret quin uápulet.

SOSIA

Quís homo?

MERCVRIVS

Quisquis homo húc profecto uénerit, pugnós edet.

SOSIA

Ápage, non placét me hoc noctis ésse: cenauí modo: 310
 Proín tu istam cenám largire, sí sapis, esuriéntibus.

MERCVRIVS

Haúd malum huic est póndus pugno.

SOSIA

Périi, pugnós pónderat.

MERCVRIVS

Quíd, si ego illum tráctim tangam, ut dórmíat?

SOSIA

Seruáuëris:

Nám continuas hás tris noctes péruigilaui.

MERCVRIVS

Péssumumst

313. *Nonius* p. 178, 23: tractim ut sensim, id est diutine, longo tractu. Plautus *Amphitryone*: 'quid . . . dormiat'. — *Osbernus* p. 575: traho . . . inde . . . tractim aduerbium. Plautus in *Amphitryone*: 'quid . . . dormiat'. — *Charisius* (*G. L. t. 1* p. 221, 9): tractim Plautus in *Amphitryone*; ubi Sisenna 'pro lente' inquit 'non ut Maro georgicon III 'tractimque susurrant' inquit

308. foret *EFZ.* fortet *J.* erit *E*¹. fiet *Luchsus Hermæ t. 8* (*a. 1874*) p. 122. Cf. *Ussingii adn.* 309. homo est *cod. Guelf.*
 quisque homo huc *Weisius.* quisquis huc *in lemmate Taubmannus*
 huc profectus *Dousa* profecto *om. Z:* add. *Pylades* pugnós
 edet *cod. Pal. 6:* pugno s,edet *D.* pugno sedet *B.* pugnós edat *FZ.*
 pugnose dat *E.* pugnós aedat *J* 310. cenauí *J* 311.]roin *J*
 l'rointu *B.* Pro intu *E* istanc *Bothius* cenam *BD.* caenam *J*
 312.]aud *J.* Haut, *H m.*¹ postea praefixa *E* pugno pondus *F*
 periipugnós *E* 313. *Pers. notam om. F* illum *om. Osbernus*
 tractum tangam *J.* tactim tangam *Landgrafius de fig. etym. p. 61*
 314. hāstris *B* (*i in e mutata*) *DE.* āstris *Z* Pessumum est *FZ:*
 Pessum est *BD EJ.* Pessume *codd. nonnulli teste Scioppio, Fleckeisenus*
(qui deleta pers. nota ad peruigilaui refert)

Fácinus, nequitér ferire málam: malacissát manum. 315
 Ália forma opórtet esse quém tu pugno tétigeris.

SOSIA

Íllic homo me intéropolabit meúmque os finget dépuo.

MERCVRIVS

Éxossatum os ésse oportet, quém probe percússeris.

SOSIA

Mírurum ni hic me quási murenam exdórsuare cógitat.
 Vltro istunc qui exóssat homines. pérrii, si me aspéxerit. 320

MERCVRIVS

Ólet homo quidám malo suo.

315. *Ex h. v. nequiter affert glossarium Plautinum Ritschelii Op. t. 2 p. 271* 317. *Nonius p. 34, 2: interpolare est immittere et interponere et nouam formam e uetere fingere . . . et est tractum ab arte fullonum, qui poliendo diligenter uetera quaeque quasi in nouam speciem mutant. Plautus Amphitryone: 'illic . . . denuo'* 319. *Osbernus p. 388: componitur etiam exosso id est laniare, discindere, unde Plautus in Amphitrione: 'hic . . . exossare cupit'*

315. *Sosiae notam praef. BDE: corr. FZ* Pessumumst f. n. f. malam maledicis (*Dat.*), manus (*Voc.*) *Gruterus. Palmerius inepta profert* Fac inus *E* malaca male discit manus *Ussingius* malacissat manum *LG.* male (malae *E*) discit manus (manus s *E*: cf. *arg. II v. 8*) libri, ubi mala *Acidalius* et discis *Dousa* 316.]lia *J* forma oportet esse *Camerarius*: forma esse oportet libri (oporet *B*). formad esse oportet *Ritschellius Nov. exc. p. 62: cf. tamen p. 66.* os esse oportet *Luchsius* *Hermæ t. 8 (a. 1874) p. 114.* esse ore oportet *Weidner Adv. Pl. p. 22* tu pugno tetigeris *LG* (tetigeris cum *Ussingio*): tu pugno legeris libri. tu, pugne, laeseris *Pylades* (leseris iam *F*). tu pugne ieceris *Pareus*³. tu pugnīs iceris *Fleckeisenus*. tu pugno pegeris *Weidner Adv. Pl. p. 22* Cogitaverit quispiam de quem tuo pugno obieceris vel, nisi similitudo v. 318 esset, qui meo pugno se oggerit 317. *Merc. notam praef. BD, nullam E: corr. FZ*]homo *J* interpolauit *codd. Noniani HP* meúmque *B* os *E* denuo *E*: cf. *arg. II v. 8* 318. *Sos. notam praef. BD, nullam E: corr. FZ*]ssatum *J* os om. *DF*, unde *Exossatum* oportet esse *Acidalius*, *convenienter versui* 316 oportet, *priore t s. v. B* probe ex proue ut vid. *E* 319. *Pers. notam om. BDE: corr. FZ*]rum *J* ni *codd. Pal. 5 et 6: ne libri. nisi Camerarius* murenam, r ex ti *D* exdorsuare *Weidner Adv. Pl. p. 22 collatis Aul. v. 399 et Buechelero Mus. Rhen. t. 35 (a. 1880) p. 404: exossare libri cum Osberno (ex exossa re J. exossa recogitat E).* hic exossare (sic iam *Guyetus*) vel iam exossare *Muellerus p. 542* 320. istunc *Dousa: istuc libri* (]s[c, quod istunc non fuit, *J. istic Z*). istinc *Pius* homines [ji *J* 321.]dam m[]bolui *J* Ei mihi *Pylades: Ei libri* (Hei

SOSIA

Eí mihi, numnam ego óbolui?

MERCURIUS

Átque haud longe abesse oportet, uerum longe hinc áfuit.

SOSIA

Íllic homo supérstitiosust.

MERCURIUS

Géstiunt pugní mihi.

SOSIA

Si ín me exercitúru's, quaeso in párietem ut primúm domes.

MERCURIUS

Vóx mihi ad aures áduolauit.

SOSIA

Né ego homo infelíx fui, 325

Quí non alas ínteruelli: uólucrem uocem géstito.

MERCURIUS

Íllic homo a me síbi malam rem arcéssit iumentó suo.

SOSIA

Nón equidem ullum habeo iumentum.

MERCURIUS

Onerándus est pugnís probe.

324. *Nonius* p. 295, 7: exercere imponere . . . Plautus in *Amphitryone*: 'si . . . domes'

FZ) numnam *B*²: numquam *B* (at nam *B*² s. v.) *E*. nunquam *DFZ*. quianam *Camerarius*. mihi non *inserentes* numquidquam *Bothius*, numquidnam *Lindemannus*, *Muellerus* 'Nachtr.' p. 121 ego om. *EFZ* obolu ii, puncto et alt. i er. *E* 322. Atque [J]d[J haut *E* Sos. Verum *FZ*: corr. *Lambinus*, *Scaliger* hinc *B*², *Angelius*: hic *B*¹*DEFZ*, *Lindemannus* abfuit *Z*. affuit *BDEF* 323. Sos. notam om. *BDEJ*, *Merc.* ponunt *FZ*: corr. *Lambinus* superstitiosus est *BE*. superstitiosus est *D*. superstitiosus[*J* Sos. notam ponunt *BDE*, nullam *FZ*: corr. *Lambinus* gestiunt (quod etiam in marg. scriptum) ex gestiuit *B*. gestiuit *DE* michi *E* 324. Sos. *FZ*: om. *BDEJ* Siin *E* exercituru's *Kampmannus* de 'in' praep. p. 38: exerciturus libri cum *Nonio* queſo *J*. ſo *E* in pa[*J*. inparietem *E*. inparietem cod. *Nonianus* *P* ut primum] prius *Nonius* 325. adaures *EJ* aduolauit *EJFZ*: aduolabit *BD* Pro ne *J* ut[itemque *F*, probatum *Bothio* et *Lindemannus* 326. inter uelli *B* uolucere *J* g[*J* 327. ame *EJ* malam, alt. a ex o *D* iu[*J* 328. aequidem *J*. ne quidem *E* onerandis *D*. honoꝛandus[*J* Onerandust *Lindemannus*. Onerandus est post alios def. *Muellerus* p. 641

SOSIA

Lássus sum hercle e náui, ut uectus húc sum: etiam nunc
naúseo.

Víx incedo inánis, ne ire pósse cum onere existumes. 330

MERCURIUS

Cérte enim hic nescío quis loquitur.

SOSIA

Sáluos sum, non mé uidet:
'Nescio quem' loqui aúumat: mihi certo nomen Sósiaest.

MERCURIUS

Hínc enim mihi uox dèxtera auris, út uidetur, uérberat.

SOSIA

Métuo uocis né uicem hodie hic uápulem, quae hunc uérberat.

MERCURIUS

Óptume eccum incédit ad me.

SOSIA

Tímeo, totus tórpeo. 335

Nón edepol nunc úbi terrarum sím scio, siquís roget,

Néque miser me cónmouere póssum prae formídine.

Ílicet: mandáta eri perierunt una et Sósia.

Vérum certumst cónfidenter hómīnem contra cónloqui,

329. hercle *D* sum *om. cod. Guelf. Bothii, e Lambinus et Adaluis* enaui *BE* nectus, e *ex i D, c ex e E* sum [] nunc *n[J* nunc] non *E* 330. incedo, *d ex t D* existumes *JF*: existimes *BDEZ* 331. loquitur, *l ex c ut vid. et integrum vocabulum in ras.* *E* *S[J* saluus *BDE.*]luus *J* 332. []hi []° *J* michi *E* certe *cum cod. Gud. Fleckeisenus Ep. cr. p. 17: cf. Langenus p. 27* Sosiaest *Fleckeisenus*: sosia est libri 333. *Pers. notam om. E* enim mihi uox dextera *Guyetus, Muellernus p. 6*: enim mihi dextera uox libri (michi *J*). hinc mihi dextera uox *Bothius*. enim dextera mihi uox *Fleckeisenus in ed.* enim mihi dextera uox *idem Ep. cr. p. 16, Luchsus Stud. stud. I p. 58.* enim mi a dextera uox *Lindemannus, Muellernus 'Zeitschr. f. d. Gymnasialwesen' n. s. t. 1 (a. 1867) p. 558* aures *JF* uideretur *E* 334. uicem *Scaliger*: uice libri quæ *EJ* 335. adme *E* 336. terrarim *BD* siquis roget] ubi roget *EJZ*. ubi roget *F*, unde ubi qui roget *Lindemannus* 337. commouere libri. commonere e *cod. Scioppii Colerus teste Pareo* pformidine *B*. ppreformidine *J*. preformidine *E* 338. Illic et *B*. Illic ei *EJ*. Illic^v *D* (v *m.* 2). Illic enim *FZ* heri *J* perierunt *B*, *exp. m.* 339. certum est *JF*: certus est *BDE*. certo est *Z* colloqui *J*. adloqui *ex B falso testatur Pareus, unde plures errores propagati (cf. Fleckeisenus et in ed. et Ep. cr. p. 16, Ritscheli Nov. exc. Pl. p. 86 adn.)*

Quí possim uidéri huic fortis, á me ut abstineát manum. 340

MERCURIUS

Quo ámbulas tu, quí Volcanum in córnū conclusúm geris?

SOSIA

Quíd id exquiris tú, qui pugnīs ós exossas hómīnibus?

MERCURIUS

Séruos esne an líber?

SOSIA

Vtcumque ánimo conlubitúmst meo.

MERCURIUS

Áin uero?

SOSIA

Aio enimuéro.

MERCURIUS

Verberó.

SOSIA

Mentiris núnciam.

MERCURIUS

Át iam faciam ut uérum dicas dícere.

SOSIA

Quid eóst opus? 345

MERCURIUS

Póssum scire, quó profectus' quóius sis aut quid uéneris?

SOSIA

Húc eo, mei erí sum seruos. númquid nunc es cértior?

340. Qui possim *Camerarius* (cf. *Goetzius Anal. Plautina* p. 98): Igitur qui (quid *E*) possim (possim, i ex e *D*) libri. De igitur cf. *Handius Tursell. t. 3 p. 187*, qui manum delet. Si possum *Seyffertus Philol. t. 29 (a. 1870) p. 391* ludi *E. idem ultima incerta J* ame ut *EJ. om. Bothius*, igitur seruans 341. ambulastu *DE* vulcanum libri (vulganum *E*) incornu *BEJ.* incornū *D* gegis *D*, *R* fort. ex al. litt. (s?) 342. Quid id exquiris in ras. *E* exquiristu *J* os om. *FZ* ex ossas *B.* exossat *J* ut rid. 343. Seruos esne *Camerarius*: Seruosne *D.* Seruos ne *BEJ.* Seruosne es duo codd. *Gudian* ut cumque *BE.* utrumque *J* conlubitum est libri (coll. *J*) 344. Ain tu uero *Ritschellius Proleg. p. 190*, quod reicit *Fleckeisenus* Nov. ann. t. 61 (a. 1851) p. 20 enim uero *BEJ* mentiris nunciam *Camerarius*: mentiris nunc libri. mentire nunc *Bothius*. Cf. *Muellerus p. 641* 345. At iam *D.* Atiam *E* uerum, b ut rid. cr. *J* discas *FZ*: corr. *Gulichnius* eo est libri est opus ex opus est *E* 346. Cf. *Beckerus Studem. Stud. p. 178* perfectas *J* cuius libri 347. Huc ex Huic *B.* Huic *DE* ego, g s. v. *D* mei eri *Fleckeisenus*: eri libri (heri *J*). eri mei *Camerarius*

MERCVRIVS

Ēgo tibi istam hodié scelestam cónprimam linguam.

SOSIA

Haúd potes:

Béne pudiceque ádseruatur.

MERCVRIVS

Périgin argutárier?

Quíd apud hasce aedís negotist núnc tibi?

SOSIA

Immo quíd tibist? 350

MERCVRIVS

Réx Creo uigilés nocturnos síngulos sempér locat.

SOSIA

Béne facit: quia nós eramus péregri, tutatúst domi.

Át nunc abi sane, áduenisse fámiliares dícito.

MERCVRIVS

Néscio quam tu fámiliaris síis: nisi actutum hínc abis,

Fámiliaris, áccipiere fáxo laud familiáriter.

355

SOSIA

Híc inquam habito ego áoque horunc sum séruos.

seruus libri numquid nunc J: nunquid nunc Z. nunc quid nunc BDE. nunc quid num F cercior BD 348. scelestam Z: sceleste BDEJF, quod def. Ussingius comprimam libri. comprimo Bothius aut E 349. adseruatur ex obseruatur D pergin argutárier Z: pergi nargutárier BE. pergin argutárier in pergin argumentárier corr. D. pergin argumentárier F. pergam (ut vid.) argumentárier J 350. asce E edis E. aedes J negotist nunc tibi LG: negotii est tibi BD. negotium (negoc. FZ) est tibi EJFZ (negotii Hermolaus), unde Quod . . negotium cum Pylade Bothius. nunc tibi negotist Fleck-eisenus qid D tibi est BDZ. tibi es E. ibi es JF 351. credo ex creo D. ///creo J nocturnos, r s. v. D. nocturos J sigulos J 352. peregre Scaliger: peregre libri tutatus est libri domum cum JFZ multi: corr. Angelius 353. A///t B familiarem F, Pareus di[]to J 354. At scin, quam tu familiaris sis? nisi Beckero Stud. stud. I p. 238. Nescio quam familiaris tu sis, ni Luchsius Hermac t. 6 (a. 1872) p. 270 Nescio ut reiciens quam tu] quantum EJFZ hac tutum E 355. Post Familiaris vulgo non interpungunt accipiere F: accipere BDJZ. accipe E hant E 356. atque J horunc (sic Pareus: Camerarius horum) sum seruos Camerarius: horunc seruus sum libri (horum ex horunc ut vid. D. horum JFZ), quod def. Ussingius. sum horunc seruos (sic etiam Bothius) vel seruos sum horunc Muellerus p. 641 (hoc probat Brizius

MERCVRIVS

At scin quó modo?

Fáciaré ego hodie té superbū, nī hīnc abis.

SOSIA

Quonám modo?

MERCVRIVS

Aúferere, nón abibis, sí ego fustem sumpsero.

SOSIA

Quín me esse huius fámilíai fámiariem praédico.

MERCVRIVS

Víde sis, quam mox uápulare uís, nisi actutum hīnc abis. 360

SOSIA

Tún domo prohibére peregre me áduenientem póstulas?

MERCVRIVS

Haécine tua domúst?

SOSIA

Ita inquam.

MERCVRIVS

Quís erus est igitúr tibi?

357 sq. *Nonius* p. 171, 5: superbos ueteres mortuos dixerunt. Plautus *Amphitryone*: 'faciam . . . abis' et post 'auferere non abis' 358. *Osbernus* p. 56^b: auferre pigre, segniculose. Plautus: 'auferre . . . sumpsero'

ad Militem p. 150). cf. *Studemundus* *Nov. ann. t. 113* (a. 1876) p. 60
 atsinquomodo D. at sin quomodo Z se in ut vid. E quo-
 modo BJ 357. Fatiam E ni Camerarius, cod. Palat. 1: nisi
 libri cum Nonio ni abis hinc Guyetus ni actutum — Sos. quonam
 modo? Parei adn. abusus Holtzius quonammodo BD (n in lit.),
 quo nomina modo E (secunda o e corr. ut vid. m¹) J 358. Auferere
 J (ex Auferre) FZ, Nonii codd. nonnulli: Auferrere BDE. auferre
 al. codd. Noniani, Osbernus ('prima m. recte aufer te' Maius)
 abis Nonius hinc si ego vel ego si Camerarius, hoc cum Pylade
 359. med huius esse Camerarius familiai primus Bentleius:
 familiae libri (familie J. familie E) pdico B. predico E 360.
 nisi om. J ac tatum EJ hinc a///bis J. hin abis E 361.
 Tun JFZ: Tum BDE prohiberē s. v. D 362. V. 362—370
 personarum notas D postea add. et v. 362—364 quidem praeter primam
 in litura omnes Merc. DF: om. BEJZ Haecine Z: Haecine
 BF. Haec cine J. Hec cine DE. Haecin Weisius domus est
 libri Sos. DF: Merc. BEJZ inquam E Quis — tibi ut
 singularem v. discribunt BDEJ Merc. DF: Sos. BEJ. om. Z:
 corr. Scutarius herus J

SOSIA

Amphitruo, qui nunc praefectus Thēbanis legiōnibus,
Quicum nuptast Alcumena.

MERCVRIVS

Quid ais? quid nomen tibi?

SOSIA

Sosiam uocant Thebani, Dāuo prognatum patre. 365

MERCVRIVS

Nē tu istic hodiē malo tuo cōpositis mendaciis
Aduenisti, audaciai cōlumen, consutis dolis.

SOSIA

Immo equidem tunicis consutis hūc aduenio, nōn dolis.

MERCVRIVS

At mentiris etiam: certo pedibus, non tunicis uenis.

SOSIA

Ita profecto.

MERCVRIVS

Nunc profecto uapula ob mendacium. 370

SOSIA

Nōn edepol uolō profecto.

MERCVRIVS

At pōl profecto ingratiis:

Hōc quidem profecto certumst, nōn est arbitrarium.

SOSIA

Tuam fidem obsecro.

MERCVRIVS

Tun te audes Sosiam esse dicere,

V. 363—409 in principio versuum personarum notae discerni possunt nullae J 363.]bus J Sos. DFZ: Merc. BE Qui praefectus nunc Thebanis Amphitruost Bothius Amphitrio BD. Ampyrio E praefectus est libri (pfectus BDE) Thebanis praefectust Fleckeisenus 364.]est (ultima versus vox) J Qui cum BE nupta est libri Merc. DF: spatium BE, om. Z quid agis D quod DEFZ: cf. Scioppius Susp. lectt. p. 133, Brizius ad Trin. v. 889 tibi est EJFZ: est tibi BD 365.]p[(patre) J patre e E: v. ad arg. II v. 8 366.]iis J Netu D compositis libri mendatiis DE 367.]lis J audaciai primus Camerarius: audaciae D. audacie B. audacie E 368.]onsutis []olis J adueni Bothius¹ 369.]certo pedibus non[J Admentiris E 370.]fecto[(alterum) J ob mendatium D. obmendatium BE 371.]profecto J atpol D. edepol J profect[] J ingratiis Pylades: ingratis libri 372.]profect[J certum est libri (apice nescio quo supra m J) non[J 373.]bsecro. Merē. []udes []icere J Tuam, T ex S E tunte BD

Quí ego sum?

SOSIA

Perí.

MERCVRIVS

Parum etiam, praéut futurumst, praédicas.

Quóius nunc es?

SOSIA

Túos: nam pugnīs úsu fecistí tuom. 375

Pró fidem, Thebáni ciues.

MERCVRIVS

Étiam clamas, cárnufex?

Lóquere, quid uenísti?

SOSIA

Vt esset, quém tu pugnīs caéderes.

MERCVRIVS

Quoíus es?

SOSIA

Amphitruónis inquam Sósia.

MERCVRIVS

Ergo istóc magis,

Quía uaniloquo's, uápulabis: égo sum, non tu, Sósia.

SOSIA

Íta di faciant, út tu potius sís atque ego te ut uérberem. 380

MERCVRIVS

Étiam muttis?

SOSIA

Iám tacebo.

MERCVRIVS

Quís tibi erust?

374. Ego qui *Bothius*]m *J*(sum) At parum *Fleckeisenus*, Parum
idem rectius *Ep. cr. p. 17* futurum est *libri* 375.]es *J*
Quoíus *B*¹: Quoíus *D*. Quoíus *Z*. Quo uis *vel* Quo ius *E*. Cuius *B*².
Quid quoíus *F* tuus *libri* tuum *libri* 376.]ebani *J* fidem
Aldus: fidi *BEFZ* (*Profidi*). uide *D* thebani *D* Et iam *B*
clamat *EZ*: corr. *Hermolaus* carnufex *J*. carnifex *reliqui* 377.
]quid *J* Loquere *Aldus*: Eloquere *libri* ess[] *J*. essem *I*
pugnīs *ex* pignus *D* cederes *BDE*. c[]deres *J* 378.]Soñ. *J*
Quoíus *F*: Cuius *reliqui* amphitruonis *BD*. amphytrionis *EJ* 379.
uanilocu's *Fleckeisenus*: uaniloquus *libri* (]aniloquus *J*) sum, s *m*³.
e corr. *E* 380.]faciant *J* dii *EFZ* ego te ut *ex parte discerni*
nequit *J* 381.]muttis *J* I etitiam, l *m*³. *e* corr. *E*. l etiam
FZ: corr. *Hermolaus* Et iam *B* mutis *FZ* tacebo, bo *ex* to
D erus est *libri* (*herus* *JFZ*)

SOSIA

Quem tú uoles.

MERCVRIVS

Quíd igitur? qui núnc uocare?

SOSIA

Némo nisi quem iússeris.

MERCVRIVS

Ámphitruonis te ésse aiebas Sósiam.

SOSIA

Peccáueram:

Nam 'Ámphitruonis sócium' dudum me ésse uolui dícere.

MERCVRIVS

Scíbam equidem nullum ésse nobis nísi me seruom Sósiam. 385

Fúgit te ratió.

SOSIA

Vtinam istuc púgni fecissént tui.

MERCVRIVS

Égo sum Sosia ílle, quem tu dúdum esse aiebás mihi.

SOSIA

Óbsecro ut per pácem liceat te ádloqui, ut ne uápulem.

382.]gitur *J* *q* nunc *ex* qđ nunc *D* 383. Amphitrionis *BD*.
 Amphytrionis *E*.]hytrionis *J* *De* ted esse aibas *cogitat Ritschelius*
Nov. exc. p. 43 aiebas, *i ex l BD. alebas E* *Pers. nota legi*
nequit J 384. amphitrionis *BD. amphytrionis E. []hytrionis J*
 socium dudum me esse *LG: socium neme esse libri (sotium*
BJ. socium, c ex t et um ex o D. ne me E). ne idem quod olim
nae scribebant (sic Z) plerique putarunt, quorum Weisius nae med
scripsit. certe glossema pro ne F, quod probant Rostius Op. I 246,
Hermannus El. p. 88. memet Lindemannus: et memed ferri posse
ait Ritschelius Nov. exc. p. 51. nunc me Ussingius. Infelici con-
iectura sociennum pro socium Camerarius, qua adscita varia et per-
versa excogitarunt docti: velut sociennum me A. e. Doederleinus Synon.
t. 4 p. 207. Nam med Amphitruonis esse socium Fleckeiscnus olim
Philol. t. 2 (a. 1847) p. 94, qui postea in editione Nam illud 'Amphi-
trionis socium' me esse (probatum Ritschelio Op. II p. 438), cum in
Ep. crit. p. 17 Lachmanni in Lucretium p. 159: Nam Amphitruonis
Sosiai me esse cum Ritschelio Mus. Rhen. t. 7 (a. 1849) p. 312 de-
fendat esse paene integrum legi nequit J dicere *e E: cf. ad arg.*
II v. 8 385. Scibam *Pylades, Palat. 2: Sciebam libri* eq[]idem
J seruum *libri* 386. Fugite ratio *E. Fugit iteratio J. Fugit*
 ratio te *Fleckeisenus* *An Pugni i. u.? O utinam istuc Gronovius.*
 Utinam mi istuc *Muellerus p. 636. Istuc utinam Guyetus. Utinam ne*
 istuc *Weidnerus Adv. Pl. p. 23* tui *ex tui E* 387. te *primus*
Pylades dudum te esse *Bothius* michi *E* 388. ut *del. Gro-*
novius perpacem *E* alloqui *libri (al ex e D)* 389. indutię *Z.*

MERCVRIVS

Ímmo indutiaé parumper fíant, siquid uís loqui.

SOSIA

Nón loquar nisi páce facta, quándo pugnis plús uales. 390

MERCVRIVS

Díc siquid uis: nón nocebo.

SOSIA

Tuaé fide credó?

MERCVRIVS

Meae.

SOSIA

Quíd, si falles?

MERCVRIVS

Túm Mercurius Sósiae iratús siet.

SOSIA

Animum aduorte: núnc licet mihi libere quiduís loqui.

Amphitruonis égo sum seruus Sósia.

MERCVRIVS

Etiam dénuo?

SOSIA

Pácem feci, foédus ici, uéra dico.

MERCVRIVS

Vápula.

395

indutiae *E*. induciae *DF*. ind///icia ex inducia *J* parum[] *J*
 parum perfiant si quid *E* uis, u ex si *D* 390. loqu///, lo *s. v. et*
fort. ex cr. J 391. Dic siquid uis *Lindemannus*: Dicito siquid
 uis *libri* (si quid *BE*). Dicito sis *idem Lindemannus*. Dicito quid
 uis *Camerarius*, *Klotzius Nov. ann. t. 51 (a. 1847) p. 244*. Dicito
 quiduís *Bothius cum Pylade* n̄tacebo, tace *m. 2 del. D*. non
 no
 tacebo *J* tuę *EJ*. tue *B* fide *Bothius*: fidei *libri* credon
Angelius meę *BE*. meę *D* Mire *Bothius hunc v. et sequentem*
in edd. 2 et 3 conformavit, servata initio v. 391 librorum scriptura et
meae v. 392 praefixo, quem v. iambicum fecit 392. *V. post 395*
scriptum signis d̄ et h̄ adhibitis huc transtulit B Cf. *v. 391*
 uapules, pu *s. v.*, ex ualles *D* sosisę *EJ*. sosie *B* siet, s ex f
 ut *rid. E* 393. ad[]rte [] *J* michi *E* quid uis *B (d in lit.)*
EJ 394. Amphitrionis *BD*. Amphytrionis *EJ* seruus *libri*
 395. fedus *D* ici *Otto apud Fleckeisenum Ep. crit. p. 17*: feci *libri*

SOSIA

Ūt lubet quod tibi lubet fac, quoniam pugnis plus uales.
Verum utut es facturū, hoc quidem hercle haud reticebō tamen.

MERCVRIVS

Tū me uiuos hodie numquam facies quin sim Sōsia.

SOSIA

Certe edepol tu me alienabis numquam quin noster siem:
Nec nobis praeter med alius quisquamst seruos Sōsia. 400
[Qui cum Amphitruone hinc una ieram in exercitum.]

MERCVRIVS

Hic homo sanus nōn est.

SOSIA

Quod mihi praedicās uitium, id tibi est.
Quid, malum, non sum ego seruos Amphitruonis Sōsia?

400. Iohannes Schroeder 'de fragmentis Amphitruonis Plautinae' § 2 ad hunc v. spectare vidit verba a Nonio p. 76, 14 excitata et vulgo inter fragmenta relata: 'absente nobis' et 'praesente nobis' pro 'praesentibus nobis' et 'absentibus nobis'. Plautus Amphitryone: 'nec nobis praesente aliquis quisquam nisi seruus'

396. libet libri (libet J) quod codd. Pal. 1 et 2, Angelius: quid libri, quod interrogative dictum defendi posse putat Holtzius libet libri (libet J) uales, s ex t D 397. ut ut BDZ. ut JF ut uites ut vid. F utut facturus Bothius¹ hercle B haut E reticebo, altera e e corr. D. riticebo E 398. Tume BE uiuus B (uus in lit.) D¹ (ut vid.: D¹ uiuū ex uius) JFZ. uius E uiuo Pal. 3 m. sec. et 5 399. tume D alienabis ex aliena bis B nunquam D 400. Hec EJ Nec noster cum Langianis Gulielmius in Asin. c. 6 nobis praeter med alius quisquamst Camerarius, Ritschelius Nov. exc. p. 35: nobis praeter me alius quisquam est libri (pter D. preter BJ). nobis praesente aliquis quisquam nisi Nonius (quisquam nisi ex quisquamst explicaveris). me praeter nobis alius quisquam est Bothius. nobis praeter me quisquamst alius Fleckeisenus seruus libri 401. Uncis inclusit Fleckeisenus: nec corrigi potest, qua in re frustra desudauerunt docti (Qui dudum cum Pylades, iui ero meo in Camerarius, hinc una simul ieram Guyetus, unad iueram indu Bothius¹, profectus eram pro ieram dubitanter Ussingius, alii alia) amphitruone BD. amphytrione EJ unā D iueram J. geram E in exercitum E 402. non est sanus JF mihi quod Fleckeisenus Ep. cr. p. 17 quod, o in lit. B michi J pdicas BD. predicas EJ uicium BDJ tibi est libri 403. nonne ego F. nonne ego sum Bothius¹. non ego sum Weisius sum om. JF seruus libri amphitruonis BD. amphytrionis EJ

Nón hac noctu nóstra nauis húc ex portu Pérsico
 Vénit, quae me aduélix? non med húc erus misít meus? 405
 Nón ego nunc sto ante aédes nostras? nón mist lanterna
 ín manu?

Nón loquor? non uígilo? non hic módo me pugnis cóntudit?
 Fécit hercle: nam étiam misero núnc mi male malaé dolent.
 Quíd igitur ego dúbito? aut quor non íntro eo in nostrám
 domum?

MERCVRIVS

Quíd, domum uostram?

SOSIA

Íta enim uero.

MERCVRIVS

Quín quae dixísti modo 410

404. 412. *Festus* p. 217 a 15: Persicum portum Plautus cum ait, mare Euboicum uidetur significare, quod in eo classis Persarum dicitur stetisse non procul a Thebis

404. Non *Spengelius* de 'nonne' particula p. 4: Nonne libri huc *Pylades*: om. libri nostra eportu (e portu etiam *F*) per sico nauis *J* exportu per sico *E* 405. quæ *EJ* adu[*J* non med *LG*: nonne (non ne *B*) me libri (me[*J*). non me nunc huc *Spengelius* l. s. s. 406. Non *Spengelius* l. s.: Nonne libri nunc sto *E* (sto ex isto ut vid.) *Z*: nunc isto, at hic m.² s. isto, *B*. ///nunc sisto, 3 litt. er. et priore s postea add. *D*. nunc hic sto *J* (st[*J*) *F*, *Bothius*² s iam-bice dimetiens. hic sto cod. *Guelf*. 2. De isto pro sto posito cf. *Lachmannus* in *Lucr.* p. 232]aéd[*J*. edes *E* mihi est libri laterna ex lanterna *D*. laterna reliqui in manu *E* 407. loquar *D* uigil[]hic ho[*J* non tertio loco *Gronovius*: nonne libri De non med hic homo p. cogitat *Weisius* modo *Guyetus*: homo modo libri. homo cod. *Guelf.*, *Scutarius* 408. ercle *BJ* etiam misero nunc mihi male malae dolent *LG*: etiam misero nunc malae dolent libri (///dolent *B*. mala edolent *DE* (priore e m.³. e corr.). misero [] le[*J*). mihi misero etiam nunc malae dolent *Pylades*. etiam misero nunc malae dolent mihi *Camerarius*: mihi etiam misero nunc malae dolent *Angelius*. etiam misero misere (misere pro misero iam cod. *Guelf*. 1) n. m. d. *Bothius*¹. etiam mi misero n. m. d. *Bothius*². etiam nunc misero mihi m. d. *Muellerus* 'Nachtraege' p. 96 mi misero etiam n. m. d. *Fleckeisenus* 409. ego igitur *D* ut *DE* cur libri non[*J* introeo *DE* innostram *E* 410. Qui *EZ* uram *BDJ*. nostram *EFZ* enim uero[*J*. enimuero *DE*]dixisti[*J* quin q̄ ex quinq̄, *B*. quinque *DE*. queque *F*. quecunque *Z*, unde quaeque dixisti modo *Angelius*, quin quaeque edixti modo *Gulielmius*, quin quaequae dixti modo *Bothius*, alii alias nugas propagarunt

Ómnia ementítu's: equidem Sósia Amphitruónis sum.
 Nám noctu hac solútast nauis nóstra e portu Pérsico,
 Ét ubi Pterela réx regnauit óppidum expugnáuimus,
 Ét legiones Téléboarum uí pugnando cépimus,
 Ét ipsus Amphitruo óbtruncauit régem Pterelam in praélío. 415

SOSIA

Égomet mihi non crédo, quom illaec aútumare illum aúdio:
 Híc quidem certe quae íllic sunt res géstae memorat mémoriter.
 Séd quid ais? quid Ámphitruoni dóno a Teleboís datumst?

MERCVRIVS

Ptérela rex qui pótitare sólitus est patera aúrea.

SOSIA

Élocutust. úbi ea patera núnc est?

MERCVRIVS

Est in cístula, 420

412. V. ad v. 404

411. Omnia, *duarum litt. ras. ante m D* ementitu's *Fleck-*
eisenus: ementitus *libri*. ementitus es *F*. mentitus es *codd. Gud. 1*
et 2. es mentitus *Bentleius* amphitruonis *BD.* amphytrionis *E.*
 amphytr[*J* sum Amphitruonis Sosia *Bothius. Traditum def.*
Buechelerus de declin. p. 31 412. hec *D* soluta est *libri* n[*rsico J*
 eportu *BE* persicco *D.* persicco *E* 413. Et tibi *D* regnauit
D ex[*J* 414. teloboarum *D.* theloboarum *EJF* in expugnando
F. [] expug[] *J* cepimus *Z.* coepimus *BDE* 415. Ipus, *del.* et
Guyetus ipsius *J* amphitrio *BD.* amphytrio *EJ* optruncavit
BDEJ inplio *BE.* in proelio *D.* improelio *J* 416. Ego met
EJ michi *J* cum *libri* illec *J.* illa ec *E* illū audio, ū a
e corr. D. hunc audio *Anspachius de Bacch. retr. p. 25* 417.
 quide *J* que *EJ* illi *E* rei *J* geste memorat *ex*
 gestat memorat *J.* gesta ememorat *D.* gesta ememorat, e *ultima ex o*
E memoriter, *alt. m ex tn m³. D* 418. Set *E* amphitruoni
BD. amphitruonis *E.* amphytrioni *J* dono a Telebois datumst
Lomanus Spec. p. 7: a telebois datum est *libri* (telobois *D.* atelobois
E. a[]]bois *J*), ubi dono datum est *Bentleius*. nostro a Telebois datum
 est *Guyetus*. a Telebois datum hostibust *codice Guelf. 2 duce Bothius¹.*
 a Telebois est datum *idem^{2,3}.* doni a Telebois datumst *Ussingius*
 420. Elocutus est *libri* (Eloquutus est *E.* Eloquere *F*) ubi ea patera
 nunc est *Pylades*: ubi patera nunc est *libri* (ubipatera *E*). ubi patera
 nunc ea est *Bothius¹* (elocutus est *scribens*), cum *libris idem^{2,3}.* sed ubi
 patera nunc est *Brixius Nov. annal. t. 101 (a. 1870) p. 762* est in
 cistula *Dousa*, est e v. 421 *petens*: in cistula *libri* (incistula *E.* in
 cistella *F*). ubi est? in cistula *Guyetus*, *reliqua sic scribens*: elocutust.
 ubi patera nunc est? *Contra* in cistellula *Bothius² coll. v. 773*

Amphitruonis óbsignata signo.

SOSIA

Signi díc quid est?

MERCVRIVS

Cúm quadrigis Sól exoriens. quíd me captas, cárnuſex?

SOSIA

Árgumentis uícit. aliud nómen quaerundúmst mihi.
Néscio unde haec híc spectauit. iám ego hunc decipiám probe:
Nám quod egomet sólus feci nec quisquam alius ádfuit 425
Ín tabernaclo, íd quidem hodie númquam poterit dícere.
Sí tu Sosiú's, legiones quóm pugnabant ináxume,
Quíd in tabernacló fecisti? uíctus sum, si díxeris.

MERCVRIVS

Cádus erat ibi uíni: inde inpleui hírneam.

SOSIA

Ingressúst uiam.

MERCVRIVS

Éam ego uini, ut mátre natum fúerat, eduxí meri. 430

429. *Nonius* p. 546, 22: cyrnea uas uinarium. Plautus in *Amphitryone*: 'cadus ... cyrneam'. — *Osbernus* p. 274: hirna ... id est salcica; inde haec hirnea ... id est ocrea, quae ad potum conseruandum baiulatur; unde Plautus in *Amphitrione*: 'cadus ... hirneam'

421. *Amphitruonis* *BD*. *Amphytrionis* *EJ* signo *Dousa*: signo est libri: cf. v. 420 422. captus *D* carnifex *BEZ* 423. uincit *EJFZ*, corr. *Angelius* querundum *D*. querendum est *BE*. qu[re]dum est *J* michi *E* 424. Nesciocunde dubitanter *Studemundus* *Stud.* I p. 230 hec *E*. hec *B* ego iam *Guyetus* [cipiam *J* 425. Namquod *J* quod *om.* *D* ego met *EJ* alius, s ex o *D* affuit praeter *F* libri (affuit t *E*: cf. ad arg. II v. 8) 426. In tabernaclo *DE* (Intab-), *Bothius*^{1, 2}: In tabernaculo *BJ* (Int-) *FZ* nunquam *J* 427. sosia es libri cum libri maxime *J*. maxime e e *E*: cf. ad arg. II v. 8 428. in tabernaclo *DE* (int-), *Pareus*: in tabernaculo *BJ* (int-) *FZ* feci ras. ex fecisti *D* dixeris s s *E*: cf. ad arg. II v. 8 429. ibi uini *Muellerus* p. 543 inter alia. uini libri. uini plenus *Osbernus* impleui libri. impleuit *Osbernus* hirneam, i ex u *E*. hyrneam *J*. cyrneam cum *Nonio* (cuius cod. *P* cyneam) *F* (item v. 431. 432), *Pylades* (cirneam). irneam *Lindemannus* cum *Scaligero* ingressus tu iam *B*. ingressus tu iam *D*. ingressus iam *EJFZ*, corr. *Pius* 430. Eam ego uini, ut matre natum fuerat, eduxi meri *Fleckeisenus*: Eam ego ut

SOSIA

Míra sunt nisi látuit intus íllic in illac hírnea.
Fáctumst illud, út ego illic uini hírneam ebiberím meri.

MERCVRIVS

Quíd nunc? uincon árgumentis, té non esse Sósiam?

SOSIA

Tú negas med ésse?

MERCVRIVS

Quid ego ní negem, qui egomét siem?

SOSIA

Pér Iouem iuró med esse néque me falsum dícere. 435

MERCVRIVS

Át ego per Mercúrium iuro, tíbi Iouem non crédere:
Nam íniurato scío plus credet míhi quam iurató tibi.

SOSIA

Quís ego sum saltém, si non sum Sósia? te intérrigo.

matre fuerat natum uini eduxi meri libri (eduxi meri ex eduxim eri B. eduerā^m meri, a in i corr. D). Id ego, ut matre natum fuerat, unus eduxi merum Guyetus. Eam ego, ut fuerat natum, uini eduxi hírneam meri Holtzius, qui etiam de plenam meri cogitat. Reliqua non mutantes eduxeram meri cum Langianis Bothius¹, eduxi eram meri Gulielmius, eduxi clam meri Acidalius cum libro quodam, obdixi meram Scaliger, ibi eduxi vel illi eduxi meri Muellerus p. 603. Cum matre Lipsius Ep. quaest. III 17 Euripidis Alc. v. 756 sq. ποτῆρα . . . λαβὼν πίνει μελαίνης μητρὸς εὐζωρον μέθυ confert 431 sq. Perverso ordine BD, versibus 432 Sosiae, 431 nullam notam praefigentes: recte reliqui, nisi quod in Z v. 432 Mercurii, v. 433 nullam notam habent, correcti a Pylade 431. Mirati sunt J inillac EJ hyrnea J 432. Factum est B. Factum DEJFZ ut ego uini illi Muellerus 'Nachtr.' p. 46 dubitanter hyrneam ebiberam J 433. Quid nunc? def. Seyffertus Philol. t. 29 (a. 1870) p. 407, Stud. Pl. p. 18. Quid? nunc Fleckeisenus 434. Tun Fleckeisenus med esse E^s, Camerarius, Ritscheliu Nov. exc. p. 25: me de esse BDE. me esse JFZ. me eum esse Muellerus p. 732 mercuriū quid E egon? E ego met EJ 435. tibi iuro me esse Pylades med esse correctores in BE (m.³), Camerarius: cf. Ritscheliu Nov. exc. p. 25. medesse ex me desse B. me de esse E. me de^messe D. me esse JFZ. me eum esse Muellerus p. 732 dicere e E: cf. ad arg. II v. 8 436. iniuro Bothius, quem contra Balbachiū Observ. crit. p. 5 437. in iurato J. iniurato, in s. v. E crederet EJFZ michi EJ iurato, t e corr. B. idem to s. v. D tibi i E: cf. ad arg. II v. 8 438. te interrogo m.³ ex et interrogo J. ted interrogo Bothius¹. id te interrogo Muellerus p. 9, 'Nachtr.' p. 2: assentitur Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 141

MERCURIUS

Vbi ego Sosiá nolim esse, tu ésto sane Sósia:
Núnc quando ego sum, uápulabis, ni hínc abis, ignóbilis. 440

SOSIA

Cérte edepol, quom illúm contemplo et fórmam cognoscó
meam,
Quem ád modum ego sum (saépe in speculum inspéxi): nimis
similést mei.
Ítidem habet petasum ác uestitum: tám consimilest átque ego.
Súra, pes, statúra, tonsus, óculi, nasum, uél labra,
Málae, mentum, bárba, collus: tótus. quid uerbís opust? 445
Sí tergum cicátricosum, níhil hoc similist símilius.

444. *Nonius* p. 179, 14: tonsus pro tonsura. Plautus *Amphitryone*: 'sura ... labra' 445. *Nonius* p. 200, 16: collus masculini ... Plautus *Amphitryone*: 'malae ... collus' 446. *Imitatus est hunc locum Fronto* p. 101 N.: uidi pullulos tuos, quod quidem libentissime in uita mea uiderim, tam simili facie tibi, ut nihil sit hoc simili similis. *Vidit hoc Studemundus apud Klusmannum* p. 78a

439. sosia, o ex i D esset D esset uesto B (ante corr.) E
Sosia esse nolim *Gruterus*. Sosia iam nolim esse *Camerarius*. Sosia nolem *Fleckeisenus* 'Krit. Miscellen' p. 22. nolim Sosia esse *Mullerius* 'Nachtr.' p. 2 440. nih incabis B. nih incabis D ignominis *Bothius* 441. quomodo B. cum J. quum Z illunc *Bothius* contemplor, r postea add. D 442. Quem admodum BEJ. Quemadmodum D sum cum Z *Camerarius* om.: eodemque duce *Bothius*¹: Quemadmodum saepe in speculo inspexi, nimium similis est mei sepe DEJ. saepae B inspeculum EJ nimis simile (cf. v. 537) est mei libri (nims J. simile in similis corr. D. similis JF. m[J). nimis similest mei *Camerarius*. simili'at nimis mei *Gronovius*. nimis similist mei *Bothius*^{1, 2}. *Metrum suspectum*
443. atque uestitum: consimilist atque ego *Braunius* *Observ. gr. ed. a. 1881* p. 7 consimilest *Camerarius*: consimile est libri. consimilist *Pylades* atque ego] quam ego sum *Fuhrmannus* *Nov. ann. t. 97* (a. 1868) p. 845. quam potest *Langenus* p. 296 uestitum (tam consimilist) atque *Niemeyerus* 'Philol. Wochenschrift' a. 1881 p. 388 444. Sura ex Supra ras. D Surapes E tonsura tonsus F. tonsura consus J nasa EJFZ: corr. Iylades uel] dens *Lambinus*. aures *Lindemannus*. frons *Langenus* p. 71 (quod frons oculi nasum labra esse deberet) labram m E 445. Malae mentum ex Malū ementā D. Mala ementum BE. Malę mentum J barra pars codicum Nonii collus ex Nonio F: collum libri opus est JF 446. Sitergum J. Tergum si *Bothius* cicatrico sum BF. cicatricosumst *Fleckeisenus* *Ep. crit. p. 17* nichil EJ similist *Fleckeisenus*: similest B. simile est DEJFZ. similest *Camerarius*. simili est *Angeli*. simili etiam *Fronto* legit

Séd quom cogito, équidem certo idém sum qui sempér fui.
 Nóui erum, noui aedis nostras: sáne sapio et séntio.
 Nón ego illi obtémpero quod lóquitur: pultabó foris.

MERCVRIVS

Quó agis te?

SOSIA

Domúm.

MERCVRIVS

Quadrigas sí nunc inscendás Iouis 450
 Átque hinc fugias, íta uix poteris éffugere infortúnium.

SOSIA

Nón erae meae núntiare, quód erus meus iussít, licet?

MERCVRIVS

Tuaé siquid uis núntiare: hanc nóstram adire nón sinam.
 Nám si me inritássis, hodie lumbifragium hinc aúferes.

SOSIA

Ábeo potius. di ínmortales, óbsecro uostrám fidem, 455
 Vbi ego perii? ubi ínmutatus sum? úbi ego formam pérdidi?
 Án egomet me illíc reliqui, sí forte oblitús fui?
 Nam híc quidem omnem imáginem meam, quae ántehac
 fuerat, póssidet.

454. *Osbornus p. 320*: lumbifragium ... lumbifragium hinc aúferes si me irritassis'

447.]idem sum *J*, ubi usque ad v. 487 pers. notae in versuum principis interciderunt Set *E* quom *DEF*. quum *Z*. quomodo *B* sum idem cum *Bothio Muellerus p. 448* qui[*J* 448.]ras sane sapio et[*J* nouia edis *B*. nouia edis *E* 449.]tur pultabo for[*J* optem pero. *B*. optempero *D* qd' (= quod), 'm.^s ut vid. add. *E* foris in fores mut. *D* 450.]quadrigas *J* Quàgis *D* Quadrigas, i ex a *D* incendas *JZ* 451.]s effugere *J* infortunium, alt. u ex i *D* 452.]herę *J* Non *Fleckeisenus*. Nonne libri erę *E* meę *BEJ*. idem, nisi quod ę s. v. *D* nunciare *BD* herus *J* 453.]uis *J* Tue *E* si quid *BE* nunciare *BDJ*. nuntia, te cum *Pareo Gertzius*. nuntiatio *Ussingius* 454.]me *J* Merc. nota ab ipso rubricatore del. *E* inritas sis *B*. irritassis *D*. irritase sis ut vid. *J* lumbifragium *F*, *Scutarius*. lumbifrangium *B*. lumbi frangium *DEZ*.]bi frangium *J* Cf. *Osbornus* 455.]potius dii *J* uram *BDEJ* 456.]ego *J* perā (ii s. a) *J* tibi *J* immutatus *J*. mutatus *I*. *Spengelius Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564* 'pérdidi' formam */i*, i (cf. ad arg. II 8) ut vid. er. et formam m.^s add. *E* 457. ego met *EJ* (]ego) 458.]hic *J* meam ex tuam *B* quę *E*. que *BD*. quod *J* ante hac *BDEJZ*

Víuo fit, quod núnquam quisquam mórtuo faciét mihi.
 Íbo ad portum atque haéc ut facta súnť, ero dicám meo:
 Nísi etiam is quoque me ígnorabit, quód ille faxit Iúppiter, 461
 Vť ego raso cápíte caluos hódie capiam pilleum.

MERCVRIVS

Bene prósperēque hoc óperis processít mihi:
 Amóui a foribus máxumam moléstiam,
 Patri út liceret túto illam amplexárier. 465
 Iam ille ílluc ad erum quom Ámphytrónem aduénerit,
 Narrábit seruom hinc sése a foribus Sósiam
 Amóuisse: ille adeo íllum mentirí sibi

461 sq. *Servius in Verg. Aen. VIII 564*: Feronia mater] nymp̄ha Campaniae quam etiam supra diximus. Haec etiam libertorum dea est, in cuius templo raso capite pileum accipiebant. Cuius rei etiam Plautus in *Amphitryone* facit mentionem: 'quod utinam ille faxit Iuppiter, ut raso capite portem pilleum' 462. *Nonius p. 528*, 19: qui liberi fiebant, ea causa calui erant, quod tempestatem seruitutis uidebantur effugere, ut naufragio liberati solent. Plautus in *Amphitryone*: 'ut ... pilleum'

459.]uo sit (*ut vid.*) []d J Vuiuo E nunquam []am J michi E 460.]ad[]tum J adportum E hęc EJ ut facta sunt *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 306*: ut sunt facta libri, nisi quod ficta J. hic ut sunt facta *Muellerus p. 594*. haec uti sunt *Camerarius* erodicam E. dicam hero JF 461. Cf. *Servii testim.*]am J me ignorabit (*i alt. ex a*) B. me ignorabat E. ignorabit me J faxit *Fleckeisenus cum Servio*: faciat libri 462. Vť ego raso capite caluos hodie *Fleckeisenus ep. crit. p. 17*: Vť ego hodie raso capite caluus libri (]hodie J) cum *Nonio*. VťY'ěgo hodie raso capite caluos *Lingius de hiatus p. 52*. Vť ego hic hodie raso capite caluos *Camerarius*. Idem nisi quod ego hocedie *Spengelius Plaut. p. 223*, *Ritscheliuss Nov. exc. p. 92*: idem denique, nisi quod hoc hodie *Ussingius pilleum libri cum Servio et Nonio*: pileum inde ab *Angelio Act. I sc. 2* MERCVRIVS. BEJ: om. D unius v. spatio relicto 463. Pers. om. BE Bene pro speque *Usenerus scaena Pseud. p. 16* prospere *Acidalius* hoc operis 'alii' apud *Acidalius*. hoc hodie operis libri. hoc hodie *Bothius* michi EJ 464. aforibus EJ maximam BDE. []am J 465. amplexarier, alt. a ex i E 466. Nam FZ et editorum multi herum (*i am s. v.*) J cum BDEJ amphytrionem BD. amphytrione EJ adueneritt E: cf. *arg. II v. 8* 467. Narravit (*b s. u*) B seruum libri (*seruim E*) se se E aforibus EJ sosiam, priore s ita formata, ut aliam atque o litt. librarius adiecturus fuerit E 468. is adeo illum *Langenus*

Credét neque credet hūc profectum, ut iūsserat.
 Erróris ambo ego illos et deméntiae 470
 Conplébo atque Amphitruónis omnem fámiliam,
 Adeo úsque satietátem dum capiét pater
 Illius quam amat: ígitur demum omnés scient,
 Quae fácta. denique Álcumenam Iúppiter
 Redigét antiquam cóniugi in concórdiam. 475
 Nam Amphítruo actutum uxóri turbas cónciet,
 Atque ínsimulabit eám probri: tum méus pater
 Eam séditionem illi ín tranquillum cónferet.
 Nunc de Álcumena dúdum quod dixí minus,
 Hodie illa pariet fílios geminós duos: 480
 Altér decumo post mēse nascetúr puer
 Quam séminatust, álter mense séptumo.
 Eorum Ámphitruonis álter est, álter Iouis.
 Verúm minori púero maior ést pater,
 Minór maiori. iámne hoc scitis quíd siet? 485
 Sed Álcumēnae honóris huius grátia

481. *Osbernus p. 167*: decumus . . . unde Plautus in Amphitrione: alter . . . puer'

p. 146 sibi i *E* 469. neque *J*. namque *D* 470. Irroris *E* am-
 bos *F* 471. Complebo libri. Compleuero *Muellerus p. 511* Amphi-
 truonis omnem *Fleckeisenus*: omnem amphitrionis (amphytrionis *EJ*)
 libri 472. sacietatem (cie in litura *B*) *BD* capiat *Bothius* e cod.*
Guelferb. 473. ibi tum demum *Bentleius* sciant *D*, *Hermolaus*
 474. Quē *EJ* alcumenā, *del. E* 475. coniugi in concordiam
Lindemannus: in concordiam (inconcordiam *EJ*) coniugis (e coniuges
D) libri. in coniugis concordiam *Pylades*. coniugis in concordiam
Camerarius Rediget cum coniuge antiquam in concordiam *Lomanus*
p. 9 V. 476—495 recte in suspicionem vocat Langenus p. 42, maxime
propter v. 491 476. amphitrio (am s. v. *D*) *BD*. amphytrio *EJ*
 ac tutum *E* contiet *BD* (ex continet) 477. insimulauit *BDE*
 probri tum *Z*: probrium *EJ*. proprium (ex probrium *B*) *BD*.
 probum *F* 478. Eam *B*, *Pylades*: iam *DEJFZ* intranquil-
 lum (intranquillam *J*) *BEJ* *V. 479—485 in suspicionem vocat*
Ussingius, ut additos ab eo qui prologum confecerit 479. diximus *FZ*:
corr. Pylades 480. filios ex filiis *D* 481. Aliter *J* de cumo
J. de cumeno *E* post mense decumo *Bothius*: at cf. *Brug-*
manus p. 35 482. seminatust *Fleckeisenus cum cod. Gud.*: semi-
 natus libri septimo *BEJ* 483. amphitrionis *BD*. amphytrionis
EJ 484. minor *EJ* puerppuero *E*. puer (s. v. s. iouis) puero *J*.
 puero puero *Z* 485. iam ne *BEJ* iam nescitis hoc *F* scitis
 (c s. v.) *J* *V. 486—490 cicit Guyetus* 486. Set *E* Alcumenae
 honoris huius *Fleckeisenus*. alcumenae (alcumene *DE*) huius honoris

Patér curabit úno ut fetu próferat

* * * * *

Vno út labore absóluat aerumnás duas,

Et ne ín suspicióne ponatúr stupri

Et clándestina ut céletur consuétio.

490

Quamquam, út iam dudum díxi, resciscét tamen

Amphítruo rem omnem. quíd igitur? nemo íd probro

Profécito ducet Álcumenae: nám deum

Non pár uidetur fácere, delictúm suom

Suámque culpam expétere in mortalem út sinat.

495

488. *Nonius* p. 57, 13: enixae dicuntur feminae nitendi, hoc est conandi et dolendi labore perfunctae: uel a Nixis, quae religionum genera parientibus praesunt. Sed elegantior intellectus, ut ex eo dictae esse credantur, quod uinculis quibusdam periculi quibus implicarentur fuerint exsolutae: nexum enim dicimus arctum et colligatum. Plautus in *Amphitryone*: 'uno . . . duas' 490. *Donatus ad Ad. IV* 5, 32: . . . ut Plautus: 'et . . . consuetudo' *Festus Pauli* p. 61: consuetionem Plautus pro consuetudine dixit *Cf. Loewius Prodr.* p. 258 495. *Nonius* p. 301, 27: expetere transferri [*codd.* expectare transferre], euadere. 'sua si quid . . . sinat'

libri. huius Alcumenae honoris *Pylades*. Alcumenae huiusce honoris *Gruterus, Muellerus* p. 696: *cf. Schmidtus de pron. dem. form.* p. 55

gracia J 487. curabit *Fleckeisenus cum Ritschelio*: *cf. epist. crit.* p. 17. curauit *libri* Verba quae secuntur explicandi causa (*cf. v.* 878) *ad-dita Plautinum hemistichium expulisse quod hoc fere fuisse possit: Iuppiter summus meus suspicatur Ritschelius Fleckeiseni ep. crit.* p. 17

fetu *E.* foetu *BD.* fētus, s ut *vid. J* proferat dubitanter scripsimus lacunam post *h. v.* statuentes. fieret *libri*, quod corruptum esse vidit *Fleckeisenus*: pro quo pepererit *Seyffertus Philol. t.* 29 (*a.* 1870) p. 385. *Inter-ciderunt fere haec*: Quod ex ipso grauidast ét quod grauidast éx uiro

Pater curabit uno ut fetu fiat et *Gertzius Nihil profecit Rothe quaest. gramm. p.* 10 sqq. 488. uno labore exsolueret *Nonius* erumpnas *Nonius.* erumpnas *E.* erumpnas *J* *V.* 489 sq. *invertit Fleckeisenus cum Ritschelio sic immutatos*: Vt clándestina haec céletur consuétio || Ne illa ín suspitióne ponatúr stupri 489. *Vers. damnat Bothius* insuspicióne *J.* insuspicióne *BE* 490. clándestina *B* (7 *litt. post clan er.*). clan destina *E.* Et clandestine ut *Donatus* consuetio *Scioppius et Bentleius Festo et Donato ducibus.* suspicio *BDJ.* suspitio *EFZ.* consuetudo *Donatus.* susceptio *Pylades, Lambinus.* huc itio *Pistoris, Gruterus* 491. *Cf. v.* 476—495 iam *s. v. J* iamdudum *D* resciscettamen (et *ex u*) *D*

492. *Amphitrio BD.* *Amphytrio EJ* agitur *B* probro *EJ* 493. alcumene nam *EJ.* alcumene nam *B.* alcumenam *D* 494. parui detur *D* suum *libri* 495. Suamque culpam *Acidalius*: Suamque ut culpam *libri.* sua si quid culpa *Nonius* inmortalem *BJ.* inmortalem *E.* mortalem *Nonius* ut sinat *libri cum Nonio.* sinat *Bothius*

Orationem cónprimam: crepuít foris.
 Amphítruo subditúos eccum exít foras
 Simul cum Álcumena sua, úxore usurária.

IVPPITER. ALCVMENA. MERCVRIVS

IVPPITER

Béne uale, Alcuména, cura rém communem, quód facis,
 Átque inperce, quaéso: menses iám tibi esse actós uides. 500
 Mihi necessest íre hinc: uerum quód erit natum tóllito.

ALCV MENA

Quíd istuc est, mi uír, negoti, quód tu tam subitó domo
 Ábeas?

IVPPITER

Edepol haúd quod tui me néque domi distaédeat:
 Séd ubi summus ímperator nón adest ad exércitum,
 Cítius quod non fáctost usus fít quam quod factóst opus. 506

MERCVRIVS

Nímis hic scitust sýcophanta, quí quidem sit méus pater.

503. *Osbernus p. 588*: Plautus in Amphitrione: haudquaue tui
 me . . . distaedeat

496. Oracionem *J* comprimam *BDJ* foris ex furis *D* *V. 497sq.*
del. Guyetus 497. Amphitrio (post phi eras. m *D*) *BD*. Amphytrio
EJ subditicius *BDEJF*. subditicius *Z*: corr. *Angelius* foris *D*
V. 498 del. Lachmannus, F. Schmidtus l. s. s. p. 31 Simul
 cum Alcumena sua uxore *Muellerus p. 696 inter alia*. Cum alcumena
 uxore *libri*. Atque Alcumena una uxor *Fleckeisenus edidit: idem Nov.*
ann. vol. 61 (a. 1851) p. 52 hiatum Cum Alcumena aliquo modo *defen-*
dit. Cum Alcumena uoxore *Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p.*
286. Cum Alcumena uxored (vel Alcumenad uxore) *Ritscheliu Opusc.*
phil. III p. 125 uxored iam Pareus³)

Act. I sc. 3 IVPPITER · ALCVMENA · MERĊ *B in cod. versu*
cum 498. IVPPITER · ALCVMENA · MERCVRIVS *EJ. om. D V.*
499—582 pers. notae initio versuum ex parte semideletae, ut tamen quid
scriptum fuerit dubitari nequeat J 499. ene c. spat. *DE* cura
 rem ex curarem *B*. curarem *E* communem *libri* quid (o s. i) *B*
 500. Atque inperce *Camerarius*: Atquin perge *FZ*. At quin perge
BDEJ. At tibi inperce *Ussingius* queſo *J*. queso *E* exactos
Pylades. esse exactos *codd. nonnulli Pal.* 501. Michi *EJ* necesse
 est *libri* natum quod erit *F, Bothius^{2, 3}* 502. negotii *BDE*. negocii
FZ. nogecii *J* tutam *E* subito *D* 503. *Cf. Osbernus* haut *E*
 neque *J* distedeat *BDE*. distendeat *J* *Miro modo hunc v. vexa-*
bant cum Acidalius (Edepol haud quod me domi neque quod tis taedeat)
tum alii 504. Set *E* ne adest apud *Bothius²* ad est *E* 505. facto
 est *libri utroque loco* facto est /opus est/ *J* 506. scitus est *BDE*

Ōbseruatote eūm, quam blande mulieri palpābitur.

ALCYMENA

Ēcastor te expēior quanti faciās uxorēm tuam.

IUPITER

Sātīn habes, si fēminarum nūllast quam aequē dīligam?

MERCURIUS

Ēdepol ne illa si istis rebus tē sciat operām dare, 510
Ēgo faxim ted Amphitruonem mālīs esse quām Iouem.

ALCYMENA

Ēxperiri istūc mauellem mē quam mi memorārier.
Priūs abis quam lēctus ubi cubuīsti concaluīt locus.
Hēri uenisti média nocte, nūnc abis. hocīn placet?

507. *Servius Aen. XI, 725*: Vult . . . dicere, non leuiter Iuppiter intuebatur ipsa certamina, ubi *Danielis scholion hoc sequitur*: inde et adiecit 'obseruans oculis' id est intente aspiciens. Plautus: 'obseruato . . . mulieri' *Donatus in Ter. Adelph. prol. 2*:

Obseruari] . . . obseruari ergo et honorari et captari et audiri significat, ut Plautus: 'obseruatote ut blande palpetur mulieri'

513. *Priscianus VI 73 (G. L. II p. 257, 4)*: excipitur 'hic lectus'. ἡ κλήνη, 'huius lecti', quod tamen etiam 'huius lectus' antiquissimi protulerunt . . . Plautus in Amphitrione: 'quam . . . locus'

(scitus ex scitur) J scitus est hic F sicophanta BDE. sic ophanta J quiquidem J sit mens E J F Z. meus sit BD, *Camerarius*

507. Obseruatote cum *Bothius*. Obseruatote BDEJFZ, *Donatus*. Obseruato *Servius*. Obseruatote huic *Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 292*. Obseruate blanditer *Guyetus* Obseruatote ecqui blande *Spengelius Plaut. p. 22* blande ///, fort. re er. E ut blande *Donatus* suppalpatur mulieri *Fleckeisenus ep. crit. p. 18 ex Servio*. palpetur mulieri *Donatus*. mulieri palpabitur libri: quod defendi posse dicit *Beckerus l. s. s.* 508. te compēior FZ. re expēior *Dousa* Post h. v. collocat v. 510 sq. *Brivius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 761*: eosdem *Guyetus* tollit 509. Sātīn, n ex m E fēminarium E nulla est libri eque J. eque E De 510 sq. cf. 508 510. ne illa fustis rebus E. ni illa furtis JF. ni illa furtiuis rebus Z, unde varii editorum errores nati. Iuno si istis rebus *Reinhardtus de fab. retr. thes. II* 511. paxim *Meursius* ted Amphitruonem *Fleckeisenus, Ritschellius Nov. exc. p. 35*. te amphitrionem (amphytrionem EJ) libri malis esse *Bothius*¹. esse malis libri Amphitruonem ne esse malis *Acidalius*. Amphitruonem multo (vel vimio) malis *Muellerus p. 543, illud cum Umpfenbachio Mel. Plaut. p. 20* 512. mihi (michi E) libri memorari mihi *Fleckeisenus* 513. lectus def. *Brugmanus Comment. in hon. Buechelieri ed. p. 94 sq., Ussingius*. lecti *Palatini nonnulli, Scaliger* ubi cubuisti lectus *Bothius, Lindemannus de metro iure dubitantes* concaluerit F loc' B 514. Here *Angeli* Media nocte heri

MERCURIUS

Accedam atque hanc appellabo et súpparasitabór patri. 515
Númquam edepol quemquám mortalem crédo ego uxórém suam
Síc ecfflictim amáre, proinde ut híc te ecfflictim déperit.

IUPPITER

Cárnufex, non égo te noui? abin hínc e conspectú meo?
Quíd tibi hanc curátioست rem, uérbero, aut muttítio?
Quoíi ego hoc iam scípione...

ALCYMENA

Ah nóli.

IUPPITER

Muttitó modo. 520

MERCURIUS

Néquiter paene expediuit práma parasitátio.

IUPPITER

Vérum quod tu dícis, mea uxor, nó n te mi irascí decet.
Clánculum omnes ábii a legione: óperam hanc subrupuí tibi,

517. Osbernus p. 202: Efflictim, cruciabiliter. Plautus: 'hic ... deperit' Hinc efflictim gloss. Pl.: cf. Ritscheliús Op. II p. 272 519. Osbernus p. 611: Verbero ... Plautus: 'Verbero aut muttito' Cf. idem p. 125

Fleckeisenus ep. crit. p. 18 hoc cine libri (hoc cine J) 515. subparasitabor BD. sub parasitabor J. superasitabor F' 516. ego om. D 517. ecfflictim B². afflictim B¹. et flictim D. efflictim E³ ex alia voce (E¹ vid. habuisse: Sic et fictumare). et fictum (ex et factum) J are pro amare D: cf. E¹ pro inde E te efflictim libri, nisi quod efflictum J Super deperit scr. i. amat J 518. Carnifex BE. Carnifices J abin hinc Pylades, Muellerus p. 543. abin libri econspectu EJ 519. curatio est libri muttitio EB (ti alt. s. v.). muttitio D. muttito ut vid. J. muttito FZ Cf. Osbernus 520. Vers. del. Guyetus

Quoii ego hoc iam LG. Quo lego (1 pro id ex ras. B) iam hoc libri. Quoi ego iam hoc Scutarius. Quem pol ego iam Camerarius. Quoi pol ego hoc iam Fleckeisenus ep. crit. p. 18, qui Quem pol ego hoc iam edidit. Quoi ego iamiam hoc Spengelius Plaut. p. 226. Quoi ego iam hoc Ritscheliús Prol. p. 172 Annoli E mutato ut vid. J. muttito FZ modo, er. E 521. pene BJ. pene E expediunt J. expetiuit Scaliger, Lambinus: at cf. Langenus p. 1 prima bis script. et alt. delet. D parasi tatio J 522. mihi BDJ. michi E 523. Clanculum omnes LG: Clanculum libri noctu vel furtim addendum esse putat Muellerus p. 543 abi BDE. huc abii Scaliger. hinc abiui Camerarius. abii ego Hermannus Nor. annal. vol. 35 (a. 1842) p. 195. ego abii Bothius¹. abii huc Ritscheliús Nov. exc. p. 74. abiens Guyetus Abii clanculum Spengelius Plaut. p. 179 a legione BEJ. a legioned Ritscheliús Nov. exc.

Éx me primo ut prima scires, rem út gessissem públicam.
Éa tibi omnia énarraui. nísi te amarem plúrumum, 525
Nón facerem.

MERCVRIVS

Facítne ut dixi? tímídam palpo pércutit.

IVPPITER

Núnc ne legio Pérezentiscat, clám illuc redeundúmst mihi,
Né me uxorem praéuortisse dícant prae re pública.

ALCVMENA

Lácrumantem ex abítú concinnas tú tuam uxorém.

IVPPITER

Tace:

Né corrumpe oculós: redibo actútum.

ALCVMENA

Id actutúm díust. 530

IVPPITER

Nón ego te hic lubéns relinquo néque abeo abs te.

ALCVMENA

Séntio:

Nám qua nocte ad mé uenisti, eádem abis.

IVPPITER

Cur mé tenes?

Témpus est: exíre ex urbe priús quam luce scát uólo.

527 sq. *Nonius p. 362, 16*: praeuertere ... significat antepone. Plautus Amphitryone: 'illuc ... publica' 529. *Nonius p. 43, 18*: concinnare est facere; ut Plautus Amphitryone: 'lacrimante ... uxorem'

p. 74 hanc operam *Pylades, Fleckeisenus* subripui *B.* subrepui (*i s. e.*) *J* 524. ut prima *Fleckeisenus*. prima libri gessissem ex cessissem *D.* gessissem ex gessissem *J.* cessissem *BE* puplicam *D* 525. enarui *J* amare *E* plurimum libri 526. Facit ne *EJ* ut *s. v. J* tímídam *Acidalius* palmo *J* 527. redeundum est libri cum *Nonio* rh *E* 528. Neme *DJ.* Ne mi *Dousa fil., Brixius ad Mil. gl. 204*: ut cf. *Langenus p. 79* uxorem *s. v. D* praeuertisse *BD cum Nonio*. prę uertisse *J.* preuertisse *E* dicar *Pius* pre *B.* prę re *E.* pro re *JF* V. 529—569 pers. in notae in versuum principiis nullae *J* 529. *Versum Mercurio dat Bothius*]tuam uxorem *J* Lacrimantem *BDE.* lacrimante *Nonius* exabitu *E.* ex habitu *Nonius Ante Iovis notam M. er. D* 530.]dibo ac tutum *J* actutum utroque loco ex actuum *B.* ac tuum priore loco *E* hic ac tutum *J* ac tutum *E* diu est (*ex diu est B*) libri 531.]bens[]linquo *J* té *E* abste *BEJ* 532.]adme *J* quia *E* adme *E* aduenisti, (, rubricator ex?) *E* 533.]exurbe *J* Tempus est

Núnc tibi hanc paterám, quae dono mi illi ob uirtutém
datast,
Pterela rex qui pótitaui, quem égo mea occidí manu, 535
Álcumena, tíbi condono.

ALCUMENA

Fácis ut alias rés soles:

Écastor condígnum donum, quálest qui donúm dedit.

MERCVRIVS

Ímmo sic condígnum donum, quálest quoi donó datumst.

IvPPITER

Pérgin autem? nón ego possum, fúrcifer, te pérdere?

ALCUMENA

Nóli amabo, Amphítruo, irasci Sósiae causá mea. 540

IvPPITER

Fáciam ita ut uis.

MERCVRIVS

Éx amore hic ádmodum quam saeuos est.

537. *Nonius p. 198, 33*: Culest [*intra C litteram*: *Qualist Guyetus*] pro qualis est, neutro positum pro masculino. *Plautus Amphitryone*: 'edepol ... dedit'

F, Pylades: Tempus *BDEZ* exurbe *E* priusquam *DJ* luce-
cat *B²FZ*: luciscat *B¹DE*. lutescat *J*. hoc luciscat *Scaliger*
534. Ji hanc *J* páteram *E* quę *EJ*. que *B* dono mi illi
Acidalius: dono (dodo *J*) mihi (michi *E*) illic libri. mi illic dono
Guyetus, Muellerus p. 331 adn. (mihi) Nunc hanc pateram quae mihi
illic dono *Lomanus p. 7* obuirtutem (ir e corr. *E*) *BEJ* data est
DJ. data est ex dat est *B*. datest *E* 535. Eterela rex rex *E*
potitauit (priore i ex corr.) *D*. portauit *J* 536. Jna tibi *J* ut s. v. *J*
537. Ecator] Edepol *Nonius*. Jor *J* qualest (sic *F*) defendunt
Meursius, Buechelerus Mus. Rhen. vol. 29 (a. 1874) p. 196 improbante
Ritschelio Opusc. t. II p. 617 (cf. nundinale est Festi Aul. v. 324).
quale est *BD*. qualis est *EJZ*. culest *Nonius*: cf. *Jordanus Beitr.*
p. 94 538. Jsic *J* sic bis script. et prius eras. *B* qualest *BDEZ*.
qualis est *JF*: cf. ad v. 537. qualist *Pius* cui libri datum est
JFZ. datust *BDE* 539. Jgam autem *J* non *Spengeli*us 'Nonne'
p. 4: nonne libri possum (p ex s) *D* furciferte *B*. furci ferte
E tepedere m. 3 ex tepedere *J* 540. Jamabo (m. 3 ex ambo) *J*
amphitrio *BD*. amphytrio *EJ* sosie *EJ*. sosie *B* *Secun-*
tur in J in eodem v. verba aduenias. Iup. licet signo ad v. 544 relata
541. Jita ut *J* Examore *EJ* sneuus *B*. seuus, se in lit. *D*.
seuus *EJ*

IVPPITER

Númquid uis?

ALCYMENA

Vt quom ábsim me ames, mé tuam absentém tamen.

MERCVRIVS

Eámus, Amphitruó: lucescit hóc iam.

IVPPITER

Abi prae, Sósia.

Iam égo sequar. numquíd uis?

ALCYMENA

Etiam: ut áctutum adueniás.

IVPPITER

Licet:

Prius tua opinióne hic adero: intro ábi nunc: habe animúm
bonum. 545Núnc te, nox; quae mé mansisti, mítto ut concedás die,
Vt mortalis ínlucescas lúce clara et cándida.
Átque quanto, nóx, fuisti lóngior hac próxuma,

542. Jquiduis *J* cum adsim *J* absis *quidam apud Acidalius*, *Brizius Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 762* me ames (alt. m ex parte et es in lit.) *B*. me ames ex meam es *D* me tuam absentem *Camerarius*. metuam (me tuam *D*) te absentem *BDEJ*. me tuam te absente *FZ* tamen in *DEJZ* v. 543 adhaeret: corr. *Pylades* 543. amphitrio *BD*. amphytrio *EJ* lucescit *B²J* (lu cescit ex lusciscit) *FZ*: luciscit *B¹DE* sciam *E* psosia *BE*.]re (abi p interc.) sosia *J* Post sosia spat. 5–8 litterarum *BDE* 544. ego sequar ex eloquar *D* num quid *J* actutum ex actuum *B*. ac tutum *EJ* Verba aduenias lup. licet v. 540 adhaerent in *J* 545. Prius enim *Fleckeisenus*. Prius ego *Lindemannus* tuad *Bothius*, *Ritscheli* *Op. t. III p. 126* oppinione *EJ* adepro *E*. ad ero *J* intro abi nunc: habe animum bonum *LG coll. Epid. v. 601*: bonum animum habe libri. habe animum bonum *Ritscheli* *Opusc. t. III p. 126*, *Luchs* *Studemundi Stud. t. I p. 16 ab similibus locis profecti*. eo bonum animum habe *Lindemannus*. modo (vel ego) bonum animum habe *Ussingius*. bonum animum habe modo *Camerarius*. modo bonum animum habe *Muellerus p. 583* 546. nox ex nux *D* que *EJ*. que *D* me om. *EJFZ*: add. *Pylades* ut] nec *D*. uti *Gruterus* concedas *Camerarius* et *Gulielmius*: cedas libri die *Pylades*: diei libri 547.]mortalibus *J* mortalis *BDE¹*: mortali- bus *E²JFZ* ínlucescas *B*. illucessacas *E*. illucescas *JFZ*. illu- cescat *D*, *Acidalius*. ille lustret *Lachmannus* et (sequitur rasura 6 fere litt.) *D* V. 548–550 del. *Guyetus* 548. longior iam *Hermannus teste Lindemanno* proxima *EJ*

Tángo breuior díes ut fiat fáciam, aequé ut dispár siet
 Ét dies cedát mox nocti. ibo ét Mercurium súbsequar. 550

549. sciat *J* 549. 550. aequé ut dispar siet Et dies cedat mox nocti *posuimus quoniam melius non erat in promptu.* ut aequé (aequé *J.* eque *E.* ras. 2 litt. post aequé *D*) disparet (dispar *Z*) Et dies (díes *E*) enocte (et nox *Z*) accedat libri. *Locum desperatum multi temptaverunt:* dispar ut dies Aequé noctem accedat *Fleckeisenus* duce *Goellero ad Trin. p. 60.* Ut aequé dispares Et dies et nox accedant *Pistoris.* ut aequé dispar et Dies e nocte accedat *Bothius.* ut aequé disparet Et nox noctem accidat *Hermannus teste Lindemanno.* ut aequé disparent Et diei e nocte accedat *Pareus,* ut aequé dispares Dies et nox una cedant *Weidnerus Adv. Pl. p. 23,* ut aequé dispar et Aequé ad noctem accedat *H. Hahn De verborum cum praep. comp. structura ed. Halis a. 1878 p. 24, ut taceamus alios* hac ibo *Muel-lerus p. 572* admercurium: *J* sub sequar *m. 3 e* sub sequa *J*

ACTVS II

AMPHITRVO. SOSIA

AMPHITRVO

Age í tu secúndum.

SOSIA

Sequór, subsequór te.

AMPHITRVO

Sceléstissumúm te arbitrór.

SOSIA

Nam quam id ób rem?

AMPHITRVO

Quia íd quod neque ést neque fuit neque futúrumst
Mihí praedicás.

SOSIA

Ecceré, iam tuátim

554. *Charisius* (G. L. I p. 221, 6): tuatim Plautus in Amphitryone; ubi Sisenna 'ut nostratim'. significat autem tuo more
Idem voc. ex hoc loco excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritschellius Opusc. t. II p. 271 555 sq. *Nonius* p. 179, 29: tuatim tuo more. Plautus Amphitryone: 'eccere iam tuatim facit'

Act. II sc. 1 AMPHITRIO · SOSIA · B. AMPHYTRIO SOSIA
(haec rubr. litt.) · P. (atram.) E: cf. praef. *Asin.* p. XIV. AMPHYTRIO · SOSIA J: om. D spatio relicto V. 551 sqq. tractat Bentleius
ad Cic. *Tusc. III 12* (ed. *Davisianae*) 551. Age^{ge} (A scr. rubricator: ge altero ex errore in priore v. posito et ob id in inferiore repctito) B. ge c. spat. DE itu BDE secundus. Sos. Sequor J. secundus sequor. Sos. FZ 552. Scelestissimum libri te esse F arbitror ego vel arbitror hominem *Muellerus* p. 750 id ob rem *Spengelius* 'Reformvorschlaege' p. 336 duce *Fleckeiseno* Nov. ann. t. 95 (a. 1867) p. 634, qui tamen quam ob rem istuc praefert. obrem libri Cf. *Seyffertus de bacch.* p. 45 553. idquod J neque fuit J futurum est libri 554. Michi EJ predicas E Ecce rei am B. Ecce reiam I) EJ (post Ecce ras. vestigia: re et iam m. 3 coniunctum). Ecce rem iam Z: corr. Pius tuatim ex *Charisio* et *Nonio Scaliger.* tuautem B D E (ubi etiam tu autem legi potest) J. tu autem FZ

Facís, tuis utí nulla apúd te fidés sit.

555

AMPHITRVO

Quid ést? quo modó? iam quidem hércle ego tibi ístam
Sceléstam, scelús, linguam abscídám.

SOSIA

Tuós sum:

Proinde út commodúmst et lubét, quicque fácias.

Tamén quin loquár haec utí facta súnť hic,

Numquam úllo modó me potés deterrére.

560

AMPHITRVO

Sceléstissime, aúdes mihí praedicáre id,
Domí te esse núnc, qui hic adés?

SOSIA

Vera díco.

AMPHITRVO

Malúm quod tibi di dabúnt atque ego hódie
Dabo.

SOSIA

Ístuc tibiśt in manú: nam tuós sum.

AMPHITRVO

Tun mé, uerbero, aúdes erúm ludificári?

565

Tune íd dicere aúdes, quod némo umquam homo ántehac

555. facit *Nonius* Facís, tuis uti *Bothius*: Facis ut tuis *libri*, quod def. *Spengelius* l. s. s. Facis tu, ut tuis cum *Brunckio Fleckeisenus*. Facis uti tuis *Lindemannus* apud te nulla *F* fides sit *Guyetus*: sit fides *libri* Facis nulla apud te tuis ut fides sit *Bothius*^{2. 3} Cf. praeterea *Studemundus de cant.* p. 48, *Seyffertus de bacch.* p. 46
556. quomodo *BDEJ* 557. abscindam *FZ* Tuus *libri* 558. commodumst et *Camerarius*: commodum siet *libri* iubet *E.* luber *J* quidque *BDEJ*. quicquid *F* faciats *E* 559. quid *E* loquar ego *Brunckius* hec *EJ* 560. Nunquam *J* potest *B* potest deterrerei *Spengelius* l. s. s. p. 336 561. Scelestissime *libri* michi *EJ* predicare *DEJ* id, d m.² e corr. *J. om.* *Bothius* 562. Domite *BE* quíd *E* praedico *F* 563. dii *EJ* Cf. *Handii Turs. I* p. 482 atque *J* hodie dabo (*Dabo B*) *libri* 564. Cf. v. 563 tibi stinmanu nam (*ex* tibi stinmanunam *B*) *BE* (stin manunam). tibi est in (*ex* estin *D*) manu nam (est imanu nunc *J*) *DJ* tuus *libri* 565. Tum *Z* herum *JFZ* ludificare (*i s. e*) *E.* ludificarier *Z* 566. Tum *Z*: corr. *Pylades* audes dicere *F* unquam *J* ante hac *BEJ*

Vidít nec potést fierí, tempore úno
Homo ídem duóbus locís ut simúl sit?

SOSIA

Profécto, ut loquór, res itást.

AMPHITRVO

Iuppitér te

Perdát.

SOSIA

Quid malí sum, ere, tua éx re proméritus? 570

AMPHITRVO

Rogás me, inprobe, étiam qui lúdos facís me?

SOSIA

Meritó maledicás mi, si nón id ita fáctumst.
Verum haúd mentiór resque utí facta díco.

AMPHITRVO

Hic homo ébrius ést ut opínor.

570. *Nonius* p. 462, 20: promeritum etiam in mala parte posuit Plautus in *Amphitryone*: 'quid . . . promeritus'

567. postest *E* 568. semul *Fleckeisenus* 569. loquar *D*.
loquo *E* ita est libri 570. Perdat *versui* 569 *adhaeret in libris*
mali sumere (*corr. in sum ere B*) *BE*, *Nonius*. malisum (*is ex u*) *ere*
D. mali sum here *J* tua] tanta *Nonius* ex re *ex* *exire D*. *exre*
BEJ promeritu[*J* *Artificia commendat Seyffertus de bacch. p.*
21, dissuadet Muellerus p. 311 571. Rogas me *J* ante *corr.*, *Seyf-*
fertus Philol. t. 29 (a. 1870) p. 385 (cf. Lorenzius Philol. t. 30 (a. 1871)
p. 607), *probat Muellerus 'Nachtr.' p. 158*: Rogasne *BDEJ correctus*,
FZ improbe libri ludificas *FZ* facis[*J* 572. male dicas
J mihi *BD*. michi *EJ* si non id ita factum est *J* (*sinon*) *F*
(ita id) *ex coniectura haud improbabili*: si id ita (ita *s. v. B*) factum
est *BD*. si id ita (*ex* ita id) factum est *E*. si ita id factum est *Z*.
nisi id ita *f. e. Acidalius*. si id non ita factum sit *Fleckeisenus Nov.*
ann. t. 95 (a. 1867) p. 633: quem *v. in anapaesticum potius quam in*
bacchiacum esse corrigendum ne metricae quidem Spengelii rationes per-
suadent l. s. s. p. 272 sic scribentis: Meritó maledicás si id factúmst
(si id factumst iam *Ussingius*). Ceterum *cf. Seyffertus de bacch. p. 19*
573. haut *E* facta est *JF* dic *E*. dicam *ex die D*
V. 574—80 tractat Lomanus p. 10 dimetros trochaicos describens
574. Clausulam utrum anapaesticam (ebrius est) dicamus cum *Spengelio*
l. s. s. p. 195 an iambicam cum eodem Philol. t. 26 (a. 1867) p. 720
(ebriust) dubitamus Hic homo *Luchsius Hermæ t. 6 (a. 1872) p. 274*:
homo hic libri eb[*J*

SOSIA

Vtinam ita essem.

AMPHITRVO

Optás quae facta.

SOSIA

Egone?

AMPHITRVO

Tu istic: ubi bibisti? 575

SOSIA

Núsqum equidem bibí.

AMPHITRVO

Quid hoc sit hóminis?

SOSIA

Equidem déciens dixi:

Dómi ego sum, inquam, ere, équid audis? ét apud te ad-
sum Sósia idem.Sátin hoc plane, sátin diserte esse, ére, nunc uideor tíbi
locutus? 578. 579

576. *Donatus ad Eun. II 2, 6*: Quid istuc ornati? inquam] Scire nos conuenit cum recto casu proferatur interrogatio non esse contumeliosum . . . si autem in obliquo, contemptum significari, ut 'Quid hoc est hominis' e. q. s., quae verba aut ex hoc loco aut ex v. 769 petita esse suspicatur *Fleckeisenus Nov. ann. t. 95 (a. 1867) p. 635*

V. 575—584 trochaeos esse primus intellexit *Holtz*ius quamvis errans in singulis. *Fleckeiseni* recognitionem impugnât *Spengel*ius *Plaut. p. 157*. Eandem retractat *Fleckeisenus Nov. ann. t. 95 (a. 1867) p. 633 sqq.*, denuo adversante *Spengel*io *Philol. t. 26 (a. 1867) p. 716 sqq.*: cf. eiusdem 'Reformvorschlage' p. 336. Praeterea cf. *L. Spengel*ius *Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564*, *Seyffertus de bacch. p. 12*, *Studemundus de cant. p. 7*, *Ritscheli*us *Opusc. t. II p. 269*, *Mueller*us p. 148, ut mittamus alios. Cur in hac parte aliorum commenta rarius commemorantur intellegent periti 575. ista *E* Ante Amph. del. *M* *E* opta *JF'* quæ *EJ* Sos. om. et s. v. add. *E* Ergo. ne *E*. ego me *J* istuc ut vid. *J* bebisti *J*. bibisti ex bibiste *D* Verbu Egone? Amph. Tu istic cum v. 574 nectit *Lomanus p. 10* probante *Fleckeiseno*, improbante *Spengel*io *Philol. t. 26 (a. 1867) p. 720* 576. Qui hoc si[] homin[] *J* sit homin[] *E*. fit homini *Ussing*ius. hominist *Hermannus teste Lindemanno*. est hominis *Fleckeisenus Nor. ann. t. 95 (a. 1867) p. 635* duce *Hermann*o: cf. testimonium ominis *Acidalius decies libri (deties E)* 577. Domi, domi *Seyffertus de bacch. p. 12* inquam, ere *LG*: inquam libri. inquam, domi *Mueller*us p. 610. domi, inquam *Hermannus teste Lindemanno* Et domi ego sum inquam *Spengel*ius *Philol. t. 26 (a. 1867) p. 718*. Domi ego inquam sum *Fleckeisenus l. s. s.* et quid *BDEJ* apud te ads[] *J* 578. 579. Statin *J* Sat in hoc *E* diserte esse *Fleckeisenus l. s. s.*: diserte libri here *J* locutus *Bothius, Fleckeisenus l. s. s.*: locutus esse

AMPHITEVO

Vah, ápage ted a mé.

SOSTIA

Quid est negóti?

AMPHITEVO

Pestis té tenet. 580

SOSTIA

Nám quor istuc dícis? equidem uáleo et saluos súm recte.

AMPHITEVO

At ego 581. 582

Fáciam te hodie proínde ac meritu's, út minus ualeas ét
miser sis, 583

Sáluos domum si rédiero.

Séquere sis, erum quí ludificas díctis delirántibus: 585

Quí quoniam erus quod ímperauit néglexisti pérsequi,

Núnc uenis etiam últro inrisum dóminum: quae neque fieri

Póssunt neque fando úmquam accepit quisquam, profers,

cárnufex:

Quóius ego hodie in térgum faxo ista éxpetant mendácia.

libri (esse///// B. esse[J). elocutus *Muellerus* 'Nachtr.' p. 3: at cf. *Langenus* p. 188 580. apage ted post *Guyetus* *Spengelius* 'Reform-vorschlaege' p. 337: apage te (apagete BE) libri ame BEJ
Sos. postea add. D negotii libri 581. 582. Sos. postea add. D
quir istuc E. qur istuc BD. cur ist[] J saluus libri recte
LG: recte amphitrio (amphytrio EJ) libri At ego LG (duce *Fleckeisen* ut v. 583): At te (Ate E. A te, te in lit. B. te om. Z) libri
583. Faciam te LG: ego faciam libri: cf. *Mahlerus* de pronom. colloc. p. 3 (ego te iam *Pylades*) hocedie *Ritscheli* Nov. exc. p. 92 proinde ut *Fleckeisen* edidit probante *Fuhrmanno* Nov. ann. t. 97 (a. 1868) p. 853: cf. *Langenus* p. 295 meritis es libri
584. saluus libri rediero *Holtzius*: rediero iam libri, ubi iam aut delendum aut corruptum aut post idem alia intercidiisse statuimus; neque enim sic ad antecedentia nec ad sequentia commode refertur, nec proximo versui bene adiungitur 585. Cf. v. 584 Sequere ras. ex *Sequerere* E si serum D. sis erum ex siss erum B. sir, erum E. sic herum JFZ erum qui sic *Hermannus* teste *Lindemann*. sis me qui *Guyetus*. sis qui erum *Bothius*. Cf. *Muellerus* p. 108 586. quó herus J. quod herus F' 587. eciam J. irrisum J. quę EJ
588. unquam J ea profers *Fleckeisen* carnifex BDE V. 588 sq. inversa, sed signis recte posita in E 589. Quo uis BEJ. Quonis Z hodie postea add. D¹ in térgum *Acidalius*, *Lambinus*: intergo libri fasxo, s del. E istaec faxo *Schmidtus* de demonstr. pron. form. p. 79 expectant EJJF mendatia BE

SOSIA

Ámphitruo, misérruma istaec míserias seruó bono, 590
 Ápud erum qui uéra loquitur, si íd ui uerum uíncitur.

AMPHITRVO

Quo íd, malum, pactó potest nam (mécum argumentís puta)
 Fíeri, nunc utí tu et hic sis ét domi? id dicí uolo.

SOSIA

Súm profecto et híc et illi: hoc quoíuis mirarí licet,
 Néque tibi, Ámphitruo, ístuc mirum mágis uidetur quám
 mihi. 595

AMPHITRVO

Quó modo?

SOSIA

Nihilo, ínquam, mirumst mágis tibi istuc quám mihi:
 Néque, ita me di amént, credebam prímo mihimet Sósiae,
 Dónec Sosia íllíc egomet fécit sibi uti créderem.
 Órdine omnem rem, út quicque actumst, dúm apud hostis
 sédimus,

592. *Nonius* p. 369, 28: *putare* animo disputare . . . Plautus in *Amphitryone*: 'quo id . . . putet?'

590. *Amphitrio* D. *Amphytrio* EJ. *Amphytryo* B miserrima
libri istec J. istec DE miseria est libri 591. herum J.
 uera *Pylades*: uerba libri 592. potest nam e *Nonio* E^s, *Pylades*: potes
 (corr. in putes B) nam libri meum *Nonius* putet *Nonius* 593.
 uti tu et hic sis *Lomanus* p. 10: ut tu hic sis libri. uti tu hic sis
Camerarius, ubi sis hic *Guyetus*. ut tu et hic sis (vel ut idem) *Ussin-*
gius. ut tu idem et hic sis *Muellerus* p. 762. hic ut tu sis *Bothius*^{2. 3}
 594. illi *Pareus*²: illic libri cuius D. cuius ex cuu uis ut
 vid. B. cui uis EJ cuius mirari hoc *Guyetus* 595. tibi, *Am-*
phitruo *Fleckeisenus* (in fine addiderat nom. propr. *Camerarius*): tibi
 libri. tibi pol *Weisius* istuc factum *Muellerus* p. 605. istuc mi ere
Gertzius mirum mirum mire *Spengelius* *Plaut.* p. 22 istuc mage
 uidetur esse mirum *Guyetus* uideant vel niderent J michi EJ (ex
 mihi) 596. Quomodo BJ Nichilo J. nichilo E mirumst *Fleck-*
eisenus: mirum libri in E. michi J 597. ita me di (di/// B. dii J)
 libri. ita di me *Pylades*: cf. *Langenus* *Mus. Rhen.* t. 12 (a. 1857) p. 431
 credebam (b e corr.) E mihi met BDJ. michimet E so. siq E
 598. illic egomet *Lindemannus*, *Muellerus* p. 30: ille egomet (ego
 met EJ) libri. egomet ille *Guyetus* fecit egomet *Ussingius* 599.
 Ordine omnem rem ut *Beckerus* *Studemundi* *Stud.* t. I p. 307: Ordine
 (Ordinē D) omne (omnē D) ut libri. Ordinem omnem uti vel Ordine
 omne uti *Muellerus* p. 223, hoc cum *Camerario* et *Bentleio* ad *Eun.* V 4,
 48. Ordine omnia ut *Fleckeisenus* quidque J. quicūque E. quicquid
 F. quicquam Z: corr. *Pylades* actum est libri quom apud *Fleck-*
eisenus hostes ex hostis D. hostes J: idem E^s ex hostist ut vid.

Édissertauit: tum formam una abstulit cum nómine. 600
Néque lac lactis mágis est simile quam ille ego similést mei.
Nam út dudum ante lúcem a portu mé praemisistí domum,

AMPHITRVO

Quíd igitur?

SOSIA

Prius multo ante aedis stábam quam illo aduéneram.

AMPHITRVO

Quás, malum, nugás? satin tu sánus es?

SOSIA

Sic sum út uides.

AMPHITRVO

Huíc homini nescío quid est malí mala obiectúm manu, 605
Póstquam a me abiit.

SOSIA

Fáteor: nam sum obtúsus pugnís péssume.

AMPHITRVO

Quís te uerberáuit?

SOSIA

Egomet mémet, qui nunc súm domi.

AMPHITRVO

Cáue quicquam, nisi quód rogabo té, mihi respónderis.
Ómnium primum íste qui sit Sósia, hoc dicí uolo.

SOSIA

Túos est seruos.

AMPHITRVO

Míhi quidem uno té plus etiamst quám uolo 610
Néque, postquam sum nátus, habui nísi te seruom Sósiam.

SOSIA

Át ego nunc, Amphítruo, dico: Sósiam seruóm tuom

600. cum *J* formam (r s. v.) *D* una *E*³: unam *BDEJ*
601. Neque *J* lactis *Colerus* e *cod. Pirckhaimer* teste *Pareo*, *Rit-*
schelius Opusc. t. II p. 573: lacti *libri* similest *def. Buechelerus l.*
ad v. 537 exscripto. simile est *BEJ*: *idem corr. in* similis est *D*. si-
milis est *FZ*. simil est *Pareus* 602. a portu *EJ* 603. edis *E*.
aedes ex aedis *D*. aedes *J* stabat *Heraldus* 604. Quas, a e *corr.*
E nugassatin tu *B*. nugassat intu *E* ē *DE* sumunt uides *E*
605. manu */// J* 606. SOS. *praef. E* Post quam *E* ame
EJ adiit ex abiit *J* obtugus *J* 607. *Pers. notam om. E*
nerberauit ex nerberabit *B* ego met *J* sunt *E* 608. quicquam
(quic s. v.) *D* michi *EJ*. iam mihi *Fleckeisenus* 609. iste qui
sit iste *Z*: *corr. Pylades* hoc diu *EJ* 610. Tuus *libri* seruus
libri m̄ *E* etiam est (est etiam *F*) *libri* 611. sum *om. D*
seruum *libri* 612. Ad *E* nunc *om. D* amphitrio *BDE*.

Praeter me alterum, inquam, adueniens faciam ut offendas
domi,

Dauo progenerum patre eodem quo ego sum, forma, aetate item
Qua ego sum. quid opus est uerbis? geminus Sosia hic factus est
tibi. 615

AMPHITRVO

Nimia memoras mira. sed uidisti uxorem meam?

SOSIA

Quin intro ire in aedis numquam licitum est.

AMPHITRVO

Quis te prohibuit?

SOSIA

Sosia ille, quem iam dudum dico, is qui me contudit.

AMPHITRVO

Quis istic Sosiast?

SOSIA

Ego, inquam. quotiens dicendum est tibi?

AMPHITRVO

Sed quid ais? num obdormiisti dudum?

SOSIA

Nusquam gentium. 620

AMPHITRVO

Ibi forte istum si uidisses quendam in somnis Sosiam.

616. *Nonius p. 521, 26*: mira et miracula ueteres pro monstis
... posuerunt ... Plautus in *Amphitryone*: 'nimia ... meam?'

amphitryon J diŕo (*fuit* duo) *D* seruum tuum *libri* 613. Preter
J. Preter *BE* fatiam *B* 614. Dauo *ex* Dabo *D*. Dabo *BEZ*:
corr. Saracenus pŕnatum *E*. pregnatum *BD* patre, eadem qua
Lambinus formā *J* etate *BE* item *ex* idem *D* 615.]sum
J quid op[]uerbis *J*. qđ opus est uerbis *BD*. qđ opus est uerbis
E factus est *libri* 616.]memoras *J* mira memoras *Luchsius*
Hermæ t. 8 (a. 1873) p. 120 set *E* uidisti *codicum Non. plerique*
617.]introire *J* inaedis *B*. in aedes *ex* in aedis *D*. inedis *E*.
inaedes ut *vid. J* nunquam *J* licitum est *libri* 618.]ille *J*
IS. tamquam pers. nota E iamdudum *D* 619. Quis *ex* Quid *B*.
Quid *DEJFZ* sosia est *libri* dicendum est *libri* tibi *om. D*
EJFZ 620. Set *E* dudu *D* dudum nusquam gentium. Sosia
E (*persona in marg. addita, sed signo post dudum relata*) *Z. corr. Py-*
lades 621. si istum uides *J* (*si*) *F* fortasse (*sic iam Bentleyus*)
istum uidisse *Ussingius*. forte istum ais uidisse *Gertzius*. Nos nil mu-
tamus orationem imperfectam esse censentes insomnis *BEJ*

SOSIA

Nón soleo ego somnículose erí mei imperia pérsequi.
Vígilans uidi, uígilans nunc te uideo, uígilans fábulor,
Vígilantem ille mé iam dudum uígilans pugnis cóntudit.

AMPHITRVO

Quís homo?

SOSIA

Sosia, ínquam, ego ille. quaéso, non intéllegis? 625

AMPHITRVO

Quí, malum, intéllégere quisquam pótis est? ita nugás blatis.

SOSIA

Vérum actutum nósces, ínquam, mé illum seruom Sósiam.

AMPHITRVO

Séquare hac me igitur: nám mihi istuc prímum exquisitóst
opus.

Séd uide ex naui éfferantur quae ímperaui iam ómnia.

622. Somnículose *habet gl. Pl.*: cf. *Ritschelius Op. II p. 272*
Osbernus p. 549: Somnículose . . . Plautus in *Amphitrione*: Non
. . . somnículose heri imperia sequi 626. *Nonius p. 44, 8*:
Blatis et blateras, confingis aut incondite et inaniter loqueris . . .
Plautus in *Amphitrione*: 'qui . . . blatis' *Osbernus p. 68*: Blatio
. . . Plautus in *Amphitrione*: qui malum intelligere . . . blatis
Cf. idem p. 379

622. somnículosed *dubitanter Ritschelius Nov. exc. p. 89* eri
mei *Lindemannus, Lomanus p. 11*: eri (heri *J*) libri. mei eri *Muel-*
lerus p. 572 erilia imperia exequi *Ritschelius Opusc. t. II p. 272*,
erilia *cum Pylade*. erile imperium persequi *Weidnerus Adv. Pl. p. 23*
623. *Ja* uidi *J* uidi, uti uígilans *Ussingius* nunc te *Camerarius*:
nunc (n *alt. s. v. D*) libri, nisi quod nunc ego *F*. nunc *del. L. Spengelius*
Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564 factum fabulor *L. Spengelius* fabulabor
EZ: corr. Pylades uígilans uideo, uígilans tecum *Weidnerus Adv. Pl.*
p. 23 624. iamdudum *BD* Vigilantem med ille dudum uígilans
Langenus p. 42 625. queso *EJ* non *Fleckeisenus*: nonne *BD*
(non ne) *EJZ*. non me *F*, *Bothius* intelligis *J* 626. intelligere
J blatis *F*, *Nonius*: blattis *BDEJ*. blactis *Z* 627. ac tutum
J. actutum *ex actuum B* nosces, ínquam, me illum *LG*: nosces
quam illum nosces *BDE*. nosces ínquam illum nosces *JFZ*. nosces.
Amph. Quem? Sos. Illum nosces *Camerarius* seruum libri 628.
hanc *E*. ac *J* me igitur *Fleckeisenus*: igitur me libri exquisito
est libri *V. 629—631 del. Ussingius* 629. Set *E* exnaui
eferantur *J* quę *EJ* ímperaui iam *Bothius*: iam ímperaui libri

SOSIA

Ét memor sum et dīlīgēns, ut quae īmpēres conpāreant: 630
Nōn ego cum uinō simitur ēbibi imperiū tuom.

AMPHITRVO

Ūtinam di faxīnt, infecta dicta re eueniānt tua.

ALCVMENA. THESSALA. AMPHITRVO. SOSIA

ALCVMENA

Satīn parua rēs est uolūptatum in uīta atque in aetate
agūnda,

Praequām quod molēstumst? ita quoīquest in aetate homi-
nūm comparātum:

Ita dīs est conplācitum, uolūptatem ut maēror comēs con-
sequātur: 635

Quin īncomodi plus malīque ilico ādsit, bonī si obtigīt quid.

631. *Nonius* p. 175, 15: simitu simul . . . Plautus Amphitryone:
'non ego . . . tuum' Simitu *habet gloss. Pl.: cf. Ritscheli* *Op.*
II p. 258

630. quē *EJ.* que *B* compareant *libri* 631. uino (i s. v.) *J*
simitur *Ritscheli* *Opusc. t. II* p. 258, *IV* p. 250. simitu *BFZ,*
Nonius. sim itu ut *vid. E.* simul ex simitu *D.* simul *B* in *marg.*
J. Cf. *Muellerus* p. 570 tuum *libri cum Nonio* 632. difaxint *E.*
dii faxint *J* re eueniant *Camerarius.* ret e ueniant *B.* rete ueniant
DE. re te ueniant *E* (dictare) *J* († s. re). recte ueniant *FZ*

Act. II sc. 2 ALCVMENA ET IDEM AMPH ET SOŚ. *B.*
ALCVMENA ET EIDEM (*minio*). *C.* (*atr.*) *E.* ALCVMENA · AM-
PHYTRIO *J.* om. *D* spatio relicto *V.* 633—641 hexametros bacchia-
cos discipit *Bothius* post aliorum conatus varios: cf. *A. Spengeli*
'*Reformvorschlage*' p. 240: tetrametros discipserunt *Hermannus* *de*
metr. p. 199, *Elem.* p. 297, *L. Spengeli* *Philol. t. 17* (a. 1861) p. 565.
Cf. *praeterea Seyffertus* *de bacch.* p. 31. 35, *Studemundus* *de cant.* p. 49.
50 633. atin c. spat. *D.* atui, ut *vid., item E* inuita *EJ*
inaetate *J.* inetate *E* *V.* 634. 635 *del. Weisius* 634. Prequam
BJ. P quam *E.* Praeterquam *F.* Prae quē *Z* quod s. v. *E*
molestum est *libri* ita quoīquest in aetate hominum comparatum
cum *Reizio Hermannus*: ita cuique comparatum est in aetate (inaetate
J. inetate *E*) hominum *libri.* itā quoīque in aetate hominum com-
paratumst *A. Spengeli* l. s. s. 635. In *marg. inf. additus et signo*
ad suum locum relatus est versus E Ita dis est complacitum *Her-*
mannus: Ita dis est (est om. *Z*) placitum *libri.* Itā dis est placitum
A. Spengeli l. s. s. Itaque dis est placitum *Braune* *Observ. gramm.*
p. 8 uoluptatiē (ō er.) *E.* uoluptati *Z.* uoluptataem *J* meror
D. meror *BEJ* 636. incommodū *D* Atque incommodi *Ussingius*
doni *EJF* malīq̄ *E* optigit *BDEJ* quid *ZB* (ex qđ):

Nam ego íd nunc expérior domo átque ipsa dé me sció,
 quói uolúptas

Parúmper datást, dum uirí mei fuit mi potéstas uidéndi
 Noctem únám modo: átque is repénte abiit á med hodie
 hínc ante lúcem.

Sola híc mi nunc uídeor, quia ílle hinc abést, quem ego
 amó praeter ómnes. 640

Plus aégri ex hoc ábitu uirí quam ex aduéntu uolúptatis cépi.
 Sed hóc me beát saltem, quóm perduéllis

Vicít et domúm laudis cónpos reuénit.

Absít, dum modó laude pártá domúm se

Recípiat: feram ét perferam úsque abítum eius ánimo 645

quod *D* (ex qd) *EJF* 637. domi *Acidalius*, *Muellerus* p. 625
 cui *BDEJ* 638. Parumper ex Parum per *B* data est *J* cum
 uiri *Seyffertus Stud. Pl. p. 8* fuit mi potestas uidendi *Hermannus*:
 mihi (michi *J*) potestas uidendi (d prior ex u *B*. uiuendi *E*) fuit
libri. potestas uidendi fuit mi *Bothius*, *A. Spengelius l. s. s.* 639.
 abiit a med hodie hinc *LG*: abiit a me (me in lit. *D*. ame *EJ*) hinc
libri. abitiuit a me hinc *A. Spengelius l. s. s.* abiit hinc a med *Koest-*
linus Philol. t. 36 (a. 1877) p. 360. abiit a me nunc hinc *Hermannus*.
 (repentino) abiit a med hinc *Bothius*¹ 640. mihi *BD*. m̄ *E*. michi
J nunc s. v. *B* sola hic mihi uideor nunc *Ussingius* quem ex
 quam *J* propter *E* om̄s *BDJ*. os̄ *E* 641. egri *E*. aegri
 (e s. v.) *J* ex hoc abitu *LG*: ex abitu *BFZ*. exabitu *J*. ex-
 habitu *E*. exaltabitu *D*. ex abitu mei *Lomanus p. 12*. ex eo abitu
Hermannus. ex baetitu *A. Spengelius l. s. s.* ex abítu dubitanter
Georges teste eodem Spengelio p. 241 quam ex quem *B* ex aduentu
 uolui in lit. *D* exaduentu *EJ* cepi *E*. coepi *BDJ* *V. 642—*
653 tractavit Hermannus de metr. p. 200 et Elem. p. 298, unde magna
 ex parte nostra pendet descriptio: quattuor tetrametris quinque subiunxit
 hexametros cum clausula anapaestica *A. Spengelius 'Reformvorschlaege'*
p. 241. Cf. praeterea *Seyffertus de bacch. p. 7. 42*, *Studemundus de*
cant. p. 48, ut mittamus alios 642. Set *E* quom *Pareus*: quom *F*.
 quam *BDEJ*. quod *Z*. quoniam *E*³, *Palat. aliquot, Hermannus*. quom
 omnis *Muellerus p. 265* perduelles ex perduellis *D*. perduellis qua-
 drisyllabum ex hoc quidem metrorum genere expellere non audemus
 643. uicit quod *Hermannus dubitanter* domum laudis compos
 (omum laudis com, in lit.) *D* compos libri reuenit *Hermannus*:
 reuenit id solatio (insolatio *J*) est libri *V. 644 sq. tales esse vult*
Spengelius l. s. s.: Id sólatióst. dum modó laude parta || Domúm re-
 cipiát se, feram ét perferam usque, dein secuntur hexametri 644.
 Absit damnant *Weisius, Muellerus p. 465*. dum vel modo scribit pro
 dum modo (dummodo *D*) idem *Muellerus eodem loco*, illud cum *Bothio*
 parta m³. ex porta *J* domum se *Hermannus*. domum libri: cf.
v. 645 645. Recipiat *Hermannus*. recipiat se libri: cf. *v. 644*
 perferamus que *B*

Forti atque offirmáto: id modó si mercédís
 Datúr mī, ut meús uictor uír belli clúeat,
 Satis mīhi esse dūcam. 648^a
 Virtús optumúm praemiúmst optumórum, 648^b
 Virtús omnibús rebus ánteit profécto.
 Libértas, salús, uita, rés et paréntes 650
 Et pátria et prognáti tutántur, seruántur.
 Virtús omnia ín sese habét, omnia ádsunt
 Bona, quém penest uírtus.

AMPHITRVO

Édepol me uxori éxoptatum crédo aduenturúm domum,
 Quae me amat, quam cóntra amo: praesértim re gestá bene, 655
 Víctis hostibús, quos nemo pósse superarí ratust:
 Éos auspicio meo atque ductu prímo coetu uícimus.
 Cérte enim me illi éxpectatum optáto uenturúm scio.

SOSIA

Quíd? me non rere éxpectatum amícae uenturúm meae?

646. atque *J* offirmato ex offormato *D*. obfirmato *J* modo
 si mercedis *om. JF* si] est et *sup.* et *m. 2* scripsit l *D* mer-
 cedes *BE*. mercedis ex mercedes *D* 647. detur *Aldus* mihi *BDJ*.
 m *E* belli clueat *F*, *Camerarius*. belli ^{re} redeat (*in marg.* ^{at} at
 clueat *m. 2*) *B*. belli reducat *EJZ*. belli ^{ut} ducat *D*: cf. *Anal. Pl.*
p. 95. belli reclueat *Guyetus*. belli praecclueat *Pareus* 648^a. 648^b.
 michi *EJ* dicam ex ducam *D*. dicam *EJFZ*: corr. *Pius*
Ceterum versum 648^b delet Muellerus p. 466, item Bothius¹, Koest-
linus Philol. t. 36 (a. 1877) p. 361 Cf. A. Spengelius l. s. s.,
Seyffertus de bacch. p. 7, alii optumum *LG*: *om. libri* praemium
 (premium *E*. prēmium *J*) est *libri* optumorum *LG*: optimum
 libri. opimum *Lambinus* *Ceterum v. 648^a et 648^b sic iungit*
Fleckeisenus: Satis mi esse dūcam. optumúmst praemium uírtus
 649. omnis res *A. Spengelius* ut in hexametro (Virtus -- pro-
 fecto) ante it *BJ*. ante it ex ante id *D*. ante id *E* 650. Li-
 beratas *J* et *om. Z* *Sup.* [are] rasura *D* 651. Et patria
Hermannus: patria libri Vtantur *E* 652. insese *EJ* ad sunt
J 653. q̄ *E* penes est *J* *Anapaesticum esse vult Spengelius*
l. s. s., iambicum Muellerus p. 50 654. Edepol, d e corr. *E*
 demum *E* 655. Quē *EJ* prę sertim *J* 656. Gravius post hosti-
 bus interpungit *Ussingius* ratus est *J* 657. auspicio *E* ductu
FZ. inductu *BDEJ*: revocant *Parcus*, *Ussingius* cętu *E*
 uincimus *E* 658. Certo *Ussingius* me enim *F* expeccatum *D*
 optato ex optatū *E*. optatū *FZ*. optatae *Bothius* 659. Qui
Z expeccatum *D* me non expectatum rere *Z*. nie expectatum non
 rere *Bothius* amicę *EJ* meę ex mae *D*. meę *J*. mae *B*. meę *E*

Méus uir hic quidemst.

ALCVMENA

AMPHITRVO

Séquere hac tu me.

ALCVMENA

Nám quid ille huc reuórtitur,
Quí dudum properáre se aibat? án ille me temptát sciens 661
Átque id se uolt éxperiri, súom abitum ut desiderem?
Écastor med haúd inuita sé domum recipít suam.

SOSIA

Ámphitruo, redíre ad nauem méliust nos.

AMPHITRVO

Qua grátia?

SOSIA

Quía domi datúrus nemost prándium adueniéntibus. 665

AMPHITRVO

Quí tibi nunc istúc in mentemst?

SOSIA

Quía enim sero aduénimus.

AMPHITRVO

Quí?

SOSIA

Quia Alcuménam ante aedis stáre saturam intéllego.

AMPHITRVO

Gráuidam ego illanc híc reliqui, quóm abeo.

660. quidem est libri Seque E. Sequere J hac tume ex autume E me Alcum[J qđ B. quidem E ille huc Muel-lerus 'Nachtr.' p. 44: ille libri. illic Bothius reütitur E 661. properare se aibat Bothius (aibat cum Guyeto, se cum Pylade). pro-perare sese aiebat libri, nisi quod esse pperare D 662. se uolt Acidalius: si uult libri suum libri habitum BDE 663. med haud Camerarius: me haud (mehaud D) inuita se ras. ex inuitasse E. inulta se Guyetus recepit, r ex s E 664. Amphitrio BD. Amphytrio EJ melius est libri Alc. pro Sôs. J Qua ex Quā E 665. Post daturus eras. ē in D nemo est libri, nisi quod m^s. ex nemo potest J 666. Quid J nunc del. Pylades istuc nunc in D in mentemst Lindemannus: in mentem (inmentem EJ) uenit libri Qui tibi nunc istuc in mentem sine uenit Bothius Quia FZ Qui BDEJ ad uenimus J 667. edis E. edes s. c. J^s intelligo J 668. illanc Camerarius: illam libri hic illam Guyetus quom abeo F, Pius: quam abeo Z. quam habeo BDEJ. quom hinc abeo Pylades. quom abeo hinc Luebbertus Gramm. Stud. II p. 64: at cf. Brixius Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 428. quam abeo

SOSIA

Ei, perí miser.

AMPHITRVO

Quíd tibist?

SOSIA

Ad aquám praebendam cómmodum aduení domum,
Décumo post mense, út rationem té putare intéllego. 670

AMPHITRVO

Bóno animo es.

SOSIA

Scin quám bono animo sím? si situlam cépero,
Númquam mihi diuíni quicquam créduis post hunc diem,
Ni égo illi puteo, sí semel ocepso, ánimam omnem inter-
tráxero.

AMPHITRVO

Séquere hac me modo. álium ego isti rei ádlegabo: né time.

673. *Nonius p. 148, 6*: ocepso coepero Plautus in *Amphitryone*: 'ni ego ... intertraxero' *Idem p. 233, 15*: Anima aqua. Plautus *Amphitryone*: 'ni ego ... intertraxero' *Idem p. 410, 16*: trahere est rursus leuare ... Plautus *Amphitryone*: 'ego ... intertraxero'

def. Gulielmii et Acidalii (= priusquam): refutati a Fleckeiseno Exerc. cr. p. 13 669. tibi est libri adaquam B p̄bendam D. prebenda E. prebendam J commodum in marg. B: om. DEJFZ
670. Dēc uno postmense J mense ex mense E rationem J putare *Ussingius*: dictare libri (tedictare J). ductare *Lambinus* intelligo J 671. Amph. om. E sim om. *Pylades*. sum *Fuhrmannus* Nov. ann. t. 105 (a. 1872) p. 813, *idem Beckerus Studemundi Stud. t. I p. 280* si situlam *Camerarius*. si (post i una litt. cr. B) situlam iam libri, nisi quod sisistulam iam E. situlam si iam *Lachmannus*, si sitellam *Hermannus*, uterque omisso sim. Cf. *Muellerus p. 673* cepero BE. coep[J. sa cepero D. 672. Nunquam J mihi *Weisius*: edepol tu mihi libri diuini, s. v. t no J. diuino Z quicquam (quic s. v.) D. quicquam ///// J credius B¹E. creduis B². creduls D. creditus J diuini quicquam posthac creduis *Ussingius* An Númquam edepol tu mihi post hunc diem dñi quicquam créduis coll. *Buechelero Mus. Rhen. t. 35 (a. 1880) p. 628?* quicquam om. *Bothius* 673. si semel I.G.: si (t sit s. v. J) libri cum Nonio ocepso FZ, *Nonius primo et tertio loco*, hoccepsio secundo: ocepto BDEJ. ocepso iam *Muellerus p. 572*, iam ex v. 671 petens animo EJF omne (t amñe s. v.) J. animam omnem F inter traxero BDEJ 674. me] ñe (e deleta postea) D ego om. F rei (m. 2 ex re) D adlegabo F', Pius: alligabo BDEJZ

ALCYMENA

Mágis nunc me meum offícium facere, si huíc eam aduorsum,
árbitror. 676

AMPHITRVO

Ámphitruo uxorém salutat laétus speratám suam,
Quam ómnium Thebís uir unam esse óptumam diiúdicat
Quámque adeo ciués Thebani uéro rumiferánt probam.
Váluistin usque? éxpectatun áduenio?

SOSIA

Haud uidí magis:

Éxpectatum suóm salutat mágis haud quiquam quám canem. 680

AMPHITRVO

Êt quom grauidam et quóm te pulcre plénam aspicio, gatúdeo.

ALCYMENA

Óbsecro, ecastór, quid tu me dérídicali grátia

676. *Nonius* p. 439, 3: Inter speratam et dictam et pactam et sponsam hoc interest, quod uirgo priusquam petatur sperata dicitur. Plautus in *Amphitryone*: 'uxorem . . . suam' 678. *Nonius* p. 166, 30: rumiferáre dictum honeste rumoribus ferre. Plautus *Amphitryone*: 'quamque . . . probam' Rumificant *legit Osbernus* p. 497

675. *Versum del. Guyetus, Amphitruoni continent cum F Lindemannus, fortasse vere* me meum *Lindemannus*: meum libri facere si *Camerarius*: faceres *BDE*. facerem si *JFZ* Magis officium nunc meum facere *Bothius*³. Magis nunc quam meum officium facere *Gulielmus* aduersum *D*. adusum *BEJ* 676. *Amphitrio BD*. *Amphytrio EJ* salutat *Nonius*. salutat (at in *litura*) *B*. salutet († tat s. v.) *J*. salutet *DE* letus *BDEJ*, *cod. Colbertinus Nonii*. lectus *reliqui Nonii codl.* 677. optimam *BDEJ* 678. adeo ex abeo *B*. abeo († adeo s. v.) *J*. abeo ex adeo *D*. abeo (adeo m. 3) *E*. ideo *Nonius* uero rumiferant *Nonius, Ius, Fleckeisenus ep. crit. p. 19*. uero rumificant *FZ*. uero (o ex ū) rumificant (*ras. s. u*) *D*. uerorum mirificant *B* (ri s. v.) *E*. uero aliter uirorum ificant rummificant[*J* 679. expectatun *B*. expectastim *E*. expectatum *JZ*. expectatū ne (ne *eras.*) *D* //, haud *J* 680. *Vers. damnat Ussingius, sed abiecit hanc sententiam vol. II p. 295* Expectatum suom salutat *LG*: Exspectatū meū (m *eras.*) salutat *B*. Expectatu meum salutat *D*. Expectatum eum salutat *EJFZ*. Expectatum cum uidi magis *iungit Muretus, disiungit Acidalius*. Nam haec maritum suum salutat *Fleckeisenus* magis om. *Z*: add. *Pylades* quiquam *Fleckeisenus*: quiquam libri. quidquam *Bothius* 681. quom grauidam *Pylades*: quom (quom *E*. cum *J*) te grauidam libri (grauidam *et* grauidum *J*) quom te grauidam et quom pulcre plenam *Camerarius* cum *J* pulche *E*. pulchre *BIJ* ascipio *BDE* 682. et (s. v.) castor *E* tume *HJ* deridūliculi *B*. deriduculi *J* gracia *J*

Síc salutas átque adpellas, quási dudum non uideris,
Quási qui nunc primúm recipias té domum huc ex hóstibus?
[Atque me nunc proinde adpellas, quasi multo post uideris.] 685

AMPHITRVO

Ímmo equidem te nísi nunc hodie núsquam uidi géntium.

ALCVMENA

Quór negas?

AMPHITRVO

Quia uéra didici dícere.

ALCVMENA

Haud aequóm facit,

Quí quod didicit íd dediscit. án periclitámini
Quíd animi habeam? séd quid huc uos reuertimini tám cito?
Án te auspicium cónmoratumst án tempestas cóntinet, 690
Quí non abiisti ád legiones, íta uti dudum díxeras?

AMPHITRVO

Dúdum? quam dudum ístuc factumst?

ALCVMENA

Témpas: iam dudúm, modo.

AMPHITRVO

Quí istuc potis est fíeri, quaeso, ut dícis: iam dudúm, modo?

ALCVMENA

Quíd enim censes? te út deludam cóntra, lusorém meum,

683. *Auctor Queroli p. 51, 9:* Etiam salutas furcifer, quasi hodie me non uideris?

683—685. *Verba quasi — quasi (v. 685) excludit Ussingius: cf. Langenus p. 35. V. 684sq. del. Muretus Var. l. X 13 et Guyetus, v. 685 Fleckeisenus* 683. *appellas libri non dudum Muellerus p. 700* 684. *Quasique Camerarius qui, q ex n ut vid. E te| et F exhostibus EJ* 685. *Cf. v. 683—685 Atque J ap-
pellas libri* 686. *De interpungendi ratione (nisi nunc, hodie) cf. Goellerus ad Trin. p. 93* 687. *Qur E. Cur reliqui aequum J. equum BD. equum E* 688. *de discit J. dediscit ex detiscit D an periclitamini, etiam t expuncta, sed puncto deleta E. anpericlitamini (ta s. v. m. 3) J* 689. *animi /// J sed] an cedo? uos om. Z: add. Pylades conuertimini Fleckeisenus tam reuertimini cito Guyetus* 690. *Ante BDEJ. Ante te Z: corr. Pius auspitium BE commoratum est libri* 691. *abiisti F, Camerarius: abisti BDEJZ adlegiones E uti Camerarius. ut libri* 692. *Dudum del. Camerarius istuc om. D factum est libri iam dudum Brunckius: iam dudum pridem (pride D) libri. iam pridem Pylades. tam dudum Ussingius: cf. Langenus p. 33 Alia molitur Acidalius* 693. *queso ut ex quesut B. ques ut E. queso ut J dicis ex dicas E* 694. *Quidnam Langenus p. 267 te ut te deludam J. ted ut ludam Guyetus*

Quí nunc primum te áduenisse dícas, modo qui hinc áb-
ieris? 695

AMPHITRVO

Haéc quidem delíramenta lóquitur.

SOSIA

Paulispér mane,

Dum édormiscat únum somnum.

AMPHITRVO

Quaéne uigilans sómniat?

ALCMENA

Équidem ecastor uígilo et uigilans íd quod factumst fábulor:
Nám dudum anté lúcem et istunc ét te uidi.

AMPHITRVO

Quo ín loco?

ALCMENA

Híc in aedibús, ubi tu habitas.

AMPHITRVO

Númquam factumst.

SOSIA

Nón taces?

Quíd, si e portu náuis huc nos dórmientis détulit? 701

AMPHITRVO

Étiam tu quoque ádsentaris huíc?

SOSIA

Quid nunc uis fíeri?

Nón tu scis, Bacchaé bacchanti sí uis aduorsárier,

695. habieris *B* 696. Hęc *E*. Hec *D* *Sos. pers. restituit Saracenus: Alcmene exhibent BDE. om. JFZ* 697. illum somnum *Gertzius Amphitr. pers. om. JFZ* Quęne *E*. Quę ne *J*. Quae ne *B*. Quae nunc *D*. Que ne utique *F* somniet *EJFZ: corr. Hermolaus* 698. factum est *libri* 699. Namdudum *J* in loco *EJ* 700.]ubi *J* Hci *D*. Hic ex Hci *B* in edibus (ine dibus *B*) *BE* ubi tute *Fleckeisenus*. cubi tu *Ritscheli* *Opusc. t. III p. 139* Nusquam *J* factum est *libri* Nontaces *J* 701.]tu *J* e (ex o) portu *D*. eportu *E* 702.]que *J* huice *Ritscheli* *Proleg. p. 173*. nunc huic *Lindemannus* nunc uis *Muellerus p. 578: uis libri* 703.]bacchae *J* bacche *B* bacche bacchanti ex bacchanti bacche *E* uis cum *Guyeto Ritscheli* *Proleg. p. 150: uelis libri, defensum a Fleckeiseno Nor. ann. t. 61 (a. 1851) p. 41 et Spengelio Plaut. p. 91* aduersarier *libri*

Éx insana insániozem fácies, feriet saépius:
Si óbsequare, uná resoluas plága?

AMPHITRVO

At pol qui certa res 705

Hanc obiurigárest, quae med hódie aduenientém domum
Nóluerit salútare.

SOBIA

Inritábis crabronés.

AMPHITRVO

Tace.

Álcumena, unúm rogare té uolo.

ALCVMENA

Quiduís roga.

AMPHITRVO

Núm tibi aut stultítia accessit aút superat supérbia?

ALCVMENA

Quí istuc in mentémst tibi ex me, mí uir, percontárier? 710

707. *Nonius* p. 31, 23: irritare dictum est proprie pronocare: tractum a canibus, qui cum pronocantur irriunt . . . Plautus Amphitryone: 'irritabis crabrones' 710. *Nonius* p. 44, 13: percontari diligenter inquirere. Plautus Amphitryone: 'qui istuc . . . percontarier?' Et est proprietas uerbi ab eo tracta, quod uada in fluminibus contis exquiruntur

704. *Exinsana* E. *jinsana* J faties B sepius BDEJ 705. obsequare una *Camerarius*, *Bentleius*: obsequar funa B (funare soluas) E. obsequar funa D. obsequaris una J (jobs.) FZ re soluas D. te soluas *Scioppius*. te absoluas *Muretus* V. l. X 13. (unam) rem soluas *Pistoris*. te exoluas *Lindemannus* qui BDE: cf. *Fleckeisenus* 'krit. Misc.' p. 32. quin JFZ certares BE. certa rest *Ritscheli* *Opusc. t. II* p. 429, quam coniect. reicit in adn. 706. Inc J Hanc obiurigarest *Ritscheli* *Opusc. t. II* p. 429. Hanc est obiurgare (obiurgare B. adiurgare EJJZ: corr. *Hermolaus*) libri, ubi Est hanc *Guyetus*. Cf. *Fleckeisenus* 'krit. Misc.' p. 32, *Ritscheli* Nov. exc. p. 46 quae med *Ritscheli* loco modo comm. duce *Bothio*. quae (que EJ. que D) me libri hocedie idem *Ritscheli* eodem loco cum *Fleckeiseno* l. c. p. 32. huc hodie *Guyetus* *Varia molitur Muellerus* p. 727 707. Inritabis, r s. n add. D. irritabis J, *Nonius* crabrones B. crabrones ex crabrones E 708. Quid uis BDEJ roga *Aldus*: rogare roga libri 709. Num *Camerarius*: Nunc libri stulticia (l s. v. D) BDJ 710. Quid F. Quia J mentemst *Gulielmius*, *Scioppius* e *Langianis*: mente est libri (inmente EJ) cum *Nonio* ex me ex *Nonio* *Bothius*: om. libri miuir J percontarier EJ

AMPHITRUO

Quia salutare aduenientem mé solebas antidhac,
 Appellare itidem ut pudicae suos uiros, quae sunt, solent.
 Eo more expertem te factam adueniens offendí domi.

ALCYMENA

Écastor equidem te certo heri húc aduenientem ilico
 Ét salutaui ét ualuissen usque exquisiui simul, 715
 Mí uir, et manum prehendi et ausculum tetulí tibi.

SOSIA

Tún heri hunc salutauisti?

ALCYMENA

Et té quoque etiam, Sósia.

SOSIA

Amphitruo, speraui ego istam tibi parturam filium:
 Verum non est puero grauida.

AMPHITRUO

Quid igitur?

SOSIA

Insánia.

713. *Nonius* p. 359, 1: offendere inuenire . . . Plautus Amphitruone: 'eo more . . . domi' 719. *Servius in Verg. Aen. IV* 229 (*I* p. 506, 8): 'gravidam imperiis'] . . ideo . . 'grauida' ablatiuo iungitur, quia etiam grauis illa re dicimus, unde est huius origo sermonis. sic Plautus in Amphitruone: 'uxor tua non puero, sed peste grauida est'

711. Quia si salutare *EJ* (si) *Z*: corr. *Hermolaus* uenientem *Z* ante hac *B* (in antidhac corr.) *J*. antehac *FZ*: corr. *Pylades*
 712. itide *E* pudice *J*. pudice *E* que *EJ*. que *D* 713. experte factam *Nonius* tenebrosus offendí *Nonius*, ubi tenebrosus ex sequentibus irrepsisse uidit *Guyetus* domum *Z*: corr. *Hermolaus*. modo *Gruterus* 714. equidem *B²FZ*: quidem *B¹DEJ* heri huc *Muellerus* p. 572 *Pylade* duce: heri libri. domum heri *idem* *Muellerus* eodem loco. heri hic *Camerarius* aduenientem heri *Lindemannus* illico *DE* 715. ualuissen *Muellerus* 'Nachtr.' p. 102: ualuissane (ualuisses ne *BEJ*) libri 716. prehendi *B*. praehendi *D*. apprehendi *Bothius* ex cod. *Guelferb.* et s. v. *B* osculum libri te tuli *BE*. retuli *J*. detuli *FZ*: corr. *Hermolaus* 717. salutaui *B* Amph. Et *DE* te om. *JF* 718. Amphitrio *BD*. Amphytrio *EJ* parturam *Bentleius*, *Lindemannus*: parituram libri 719. Quid ablatiuum esse posse dicit *Ritscheli* Nov. exc. p. 61 igitur excusat *Ritscheli* Proleg. p. 177: igitur defendunt *Fleckeisenus* Nov. ann. t. 61 (a. 1851) p. 34, *W. Wagnerus* Mus. Rhen. t. 22 (a. 1867) p. 120 Alc. Qui igitur sum *Muellerus* p. 48. Qui igitur est *Guyetus*

ALCYMENA

Équidem sana sum ét deos quaeso, ut sálua pariam fílium: 720
Vérum tu malum mágnum habebis, si híc suom officiúm
facit:

Ób istuc omen, óminator, cápies quod te cóndecet.

SOSIA

Énimuero praegnáti oportet múlieri malúm dari,
Vt quod obrodát sit, animo sí male esse occéperit.

AMPHITRYO

Tú me heri hic uidísti?

ALCYMENA

Ego, inquam, sí uis deciens dícier. 725

AMPHITRYO

Ín somnis fortássis?

ALCYMENA

Immo uígilans.

AMPHITRYO

Vae miseró mihi.

SOSIA

Quíd tibist?

727. *Nonius* p. 17, 31: delirare est de recto recedere. Lira autem est fossa recta, quae contra fines tuendos ducitur et in quam uligo decurrit . . . *Plautus Amphitryone*: 'delirat uxor'. — *Idem* p. 159, 2: percitum dictum est percussum. *Plautus Amphitryone*: 'delirat . . . percita est'

(Qui cum *Lambino*: est *F*) Qui igitur? *Sos*. Peste, insania. coll. *Servio Schoellius* 720. sana ex sanu *D* queso *EJ*. queso *B* 721. magnum malum *FZ* suum officium *BDEJZ*. officium suum *F* 722. istu come nominator (*ras. s. ator*) *D*. istuc ame (*ex istucame B*. Obistucame *ex Obis* tucame *E*) nominator *BEJFZ* (a me *FZ*): corr. *Scutarius* concedet *BDE* 723. Enim uero *J* pregnati oportet *B* (*ex* *pregnatio portet*) *E* (*pregnati, oportet alt. o ex e*). *pregnanti oportet* (*pregnāti/// portet D*) *DJ* mulieri malum *Lindemannus*. et malum et malum (*alt. et malum del. D²*) *BDE*. et malum *JF*. malum *Z* Verba tradita *def. Ussingius*, pro quibus ad malum malum *Bothius*, malum, non malum *Guyetus* 725. Tun *F*, *Fleckeisenus* siuis *EJ*. sis me *Lambinus* decies libri dicier *Fleckeisenus*, *Lachmannus*: dicere (*ex decero in litura D*) libri. dixero *Pareus*³ 726. Insomnis *J* fortassis *Fleckeisenus*: fortasse libri. *del. Guyetus* Immo uígilans *A. Spengelius* *Plautus* p. 23: Immo uígilans uigilantem libri. Vígilans, inquam *Muellerus* p. 641 Vae (*Ve DJ. Vę E*) misero mihi (*m EJ*) libri. Vae mihi cetera *servantes Pylades*, *Ussingius*. Ei mihi *Fleckeisenus*, ut alios mittamus 727. tibi est libri delerat *F*

AMPHITRVO

Delírat uxor.

SOSIA

Átra bili pércitast:

Núlla res tam délirantis hómines concinnát cito.

AMPHITRVO

Vbi primum tibí sensisti, múlter, implicíscier?

ALCYMENA

Équidem ecastor sána et salua súm.

AMPHITRVO

Quor igitur praédicas 730

Té heri me uidísse, qui hac noctu ín portum aduectí sumus?

Íbi cenaui atque íbi quieui in náui noctem pérpetem

Néque pedem meum huc íntuli etiam in aedis, ut cum exércitu

Hínc profectus sum ád Teleboas hóstis eosque ut uícimus.

ALCYMENA

Ímmo mecum cénauisti et mécum cubuísti.

AMPHITRVO

Quid est? 735

ALCYMENA

Véra dico.

AMPHITRVO

Nón quidem hercle de hác re: de aliis néscio.

729. Cf. glossae quas attulit Loewius Prodr. p. 258

Atrabili *E* percita est libri cum Nonio 728. delirantis *ex*
delirans *D.* delirantis *m.*² *ex* declarantis *J* hominis *D.* homines
B concinat *E.* concinnant *J* 729. Vbi tu *Fleckeisenus* tibi
om. EZ: add. *Hermolaus* impliciscier (*cic in litura D.* impliscier
J) libri 730. *Sosiae notam praem. E* quor libri predicas *DJ*
731. me heri *Camerarius* inportum *EJ* aduenisti *E* 732.
caenaui *J* innaui *EJ* *V.* 733 sq. *del. Guyetus* 733. pedem
menm huc *Bothius:* meum pedem huc libri. meum huc pedem *Muel-*
lerus p. 398 intituli *J.* tetuli *Scaliger* inedis *E.* inaces *J*
734. ad teloboas *DJ* (ad *ex* at). adteloboas *BE* hostes *J* ut
nolumus nicimus *F* 735. cenaui, *e ex a E.* cēnaui *J.* cenasti
F Quid est *Aldus:* Quid id est (*idē E*) libri. Quid? hem *Ac-*
dalius Post *h. v.* ponunt *Pius, Pylades, Meursius* versus *Nonii p. 454*
(*fragm. VIII*) scelesti scribentes 736. quidem hercle de hac re *Came-*
rarius: de hac quidem hercle re libri (*rede E*): quod tutatur *Fleckeisenus*
ep. crit. p. 19. de hac re quidem hercle *Ussingius.* de hac quidem

ALCV MENA

Prímulo dilúculo abiisti ád legiones.

AMPHITRVO

Quó modo?

SOSIA

Récte dicit, út conmeminit: sómniū narrát tibi.

Séd, mulier, postquam éxperrecta's, té prodigialí Ioui

Aút mola salsa hódie aut ture cónprecatam opórtuit. 740

ALCV MENA

Vaé capiti tuó.

SOSIA

Tua istuc réfert, si curáueris.

ALCV MENA

Íterum iam hic in me ínclementer dicit, atque id síne malo.

AMPHITRVO

Táce tu. tu dic: égone abs te abii hinc hódie cum dilúculo?

ALCV MENA

Quís igitur nisi uós narravit mi ílli ut fuerit praélium?

AMPHITRVO

An iam id tu scis?

ALCV MENA

Quíppe qui ex te audíui, ut urbem máxumam 745
 Éxpugnaissés regemque Ptérelam tute occíderis.

739 sq. *Nonius p. 44, 18*: prodigia dicta sunt porro adigenda.
Plautus Amphitryone: 'sed mulier . . . oportuit'

hercle re: nam *Muellerus p. 318* 737. abiisti *F*, *Pylades*: abisti
BDEJZ adlegiones *J* leginnes vel legumes *E* Quomodo
BDJ 738. conmeminit *B*² in marg. et *B*¹ corr., *F*: comminit *B*¹
ante corr. *DEJZ*. conuiuit *Palmerius*. conuiuet *Pontanus* 739.
post quam *E* experrecta es te ex *Nonio Lindemannus*: experrecta
es libri (és *D*) prodigiali te *Lachmannus* 740. mola salsa ex mosassa *D*
hodie hodie (prius deletum) *D* thure *J* comprecatam *J*, *Nonius*.
conpraecatam *BD* opo[*J* 741. *Vers. del. Guyetus* Ve *BDEJ*
tuo istuc erit nisi *Palmerius* Tua m.² ex Tu *J* 742. inme *EJ* si ne
E 743. tu alt. om. *D* Ego ne *J* abste *BJ* abiih in^chodie *B*. abii
hin hodie *E* hodie] primo *Muellerus p. 373 de codicibus errans*
744. mihi *BDJ*. michi *E* illi ut ex illiut ut vid. *D*. illýd ut *J*. illic ut
Z. illud ut *F* fueruit *J* proelium *D*. prelium *J* 745. An
iam id tu scis *Lindemannus*: An etiam (etiam om. *J*) id (ex ul *D*) tu
scis libri. An etiam id scis *Guyetus*. Eho an etiam id scis *Muellerus*
p. 436. An et id tu scis *Pylades* Quippe qui *BDEZ recte*. Quippe
quae *J* (que *J*) *F*, *Pylades*. Quippe *Fleckeisenus* exte *EJ* maximam libri

Égone istuc dixí?

AMPHITRVO

ALCVMENA

Tute istic, étiam adstante hoc Sósia.

AMPHITRVO

Aúdiuistin tú me narrare hódie haec?

SOSIA

Vbi ego audíuerim?

AMPHITRVO

Hánc roga.

SOSIA

Me quídem praesente núnquam factumst quód sciam.

ALCVMENA

Mírum quin te aduórsus dicat.

AMPHITRVO

Sósia, age me huc áspice. 750

SOSIA

Spécto.

AMPHITRVO

Vera uólo loqui te, nólo adsentari mihi.

Aúdiuistin tu hódie me illi dicere ea quae illa aúumat?

SOSIA

Quaéso edepol, num tú quoque etiam insánis, quom id me
intérrogas,

Qui ípsus equidem núnc primum istanc técum conspició simul?

AMPHITRVO

Quíd nunc, mulier? aúdin illum?

ALCVMENA

Ego uéro, ac falsum dicere. 755

747. Ego ne *EJ* istud *D.* istic *F'* tu te *E'* istuc *Meursius*
748. Audistin *Z.* *Bentleius* narrare, *alt.* a *ex* e *E* hodie haec
Fleckeisenus: haec (*hec DF*) hodie *BDF*. hoc hodie *EJZ* 749. *SO.*
praem. Bothius presente *DJ.* *p̄sentē E* factum est *J.* Factus
est *BE.* Factus est *D* 750. quinte *BDJ* aduersus libri age
me huc *m.*² *ex* me huc age *J* 751. *Sos. pers. om.* *E* amphitrio
uera (*amphitrio del. et AMPHI s. v.*) *D* loqui (*o s. v.*) *D* michi *E*
752. Audistin *Z.*: *corr. Pylades* me *ex* michi *E* me hodie *Keller-*
hoffius p. 57 illi *om.* *EZ*: *add. Hermolaus* ea *om.* *F'* quē *EJ.*
que *D* 753. Quaeso *EJ* qm̄ *J.* quum *Z.* quoniam *F'* 754. ipsos *E.*
ipsos *D.* ipsos *B.* ipsius *JZ*: *corr. Hermolaus* istanc *ex* ista ne *B*
conspicio *BE* 755. 756. Quid (*sic F*) nunc (*vel* Qui nunc) *Ac-*
dalius: Qui nunc *BDE*, *Fleckeisenus ep. crit. p. 19*: at *cf. Seyffer-*

AMPHITRVO

Néque tu illi neque míhi uiro ipsi crédis?

ALCV MENA

Eo fit, quía mihi

Plúrumum credo ét scio istaec fácta proinde ut próloquor.

AMPHITRVO

Tún me heri aduenísse dicis?

ALCV MENA

Tún te abisse hodie hínc negas?

AMPHITRVO

Négo enimuero et me áduenire núnc primum aio ad té domum.

ALCV MENA

Óbsecro, etiamne hóc negabis, te aúream paterám mihi 760
Dédisse dono hodié, qua te illi dónatum esse díxeras?

AMPHITRVO

Néque edepol dedí neque dixi: uérum ita animatús fui
Ítaque nunc sum, ut eá te patera dónem. sed quis istúc tibi
Díxit?

ALCV MENA

Equidem ego éx te audiui et éx tua accepí manu
Páteram.

AMPHITRVO

Mane, mane, óbsecro te. nímis demiror, Sósia, 765
Quí illaec illic mé donatum esse aúrea paterá sciat,

tus Stud. Pl. p. 18. Quin nunc JZ Verba Alc. Ego . . . credis
add. B² in marg.: om. B¹ DEJFZ dicere (re abscissa charta
evanuit) B² michi B² quia michi E. qui mihi J 767. Pluri-
umum (Plurimum et D) líbri istaec Lambinus: ista (ras. s. a D)
hec (et D [e s. t] EJJFZ) líbri. ista Pylades pro inde J pro-
loquar D 768. Alcm. ex Amph. post dicis D Tunte B. Tun me
J abiisse Pylades hodie om. Z: add. Hermolaus 769. Ego
Z: corr. Saracenus enim uero BEJ etme E aduenire ex
aduenere BD. aduenere E adte J. ate E 760. etiam ne BEJ
michi E 761. hodie dono D Te dedisse hodie Ritschelus
Proleg. p. 126. Dono hodie dedisse Guyetus (omisso illi) illic (c s.
v.) D. illic JFZ 763. Itaque J ut eate B. utate (e s. a) D
set E 764. Equidem ego Fleckeisenus: Ego equidem BEJFZ
et ut vid. D. cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 19. Ego quidem Pareus
exte EJ extua EJ 765. obsero J demimor E. demrnor
(r prior ex m) B. dimiror ex demireor ras. D. demiror ex deminor
m. 2 J 766. illa ec E. illéc J illi E patera ex patero J sciat
E. sciat in ras. B, ubi m. 1 in marg. sciat repetiuit. sciat ex sicut D

Nísi tu dudum hanc cónuenisti et nárrauisti haec ómnia.

SOSIA

Néque edepol ego díxi neque istam uídi nisi tecúm simul.

AMPHITRYO

Quíd hoc sit hominis?

ALCYMENA

Vín proferri páteram?

AMPHITRYO

Proferrí uolo.

ALCYMENA

Fíat. heus tu, Théssala, intus páteram profertó foras, 770
Qua hódie meus uir mé donauit.

AMPHITRYO

Sécede huc tu, Sósia.

Énimuero illud praéter alia míra miror máxume,
Si haéc habet illam.

SOSIA

An étiam credis íd, quae in hac cistéllula
Tuó signo obsignáta fertur?

AMPHITRYO

Sáluom signumst?

SOSIA

Ínspice.

770. *Charisius* (G. L. I p. 201, 5): intus Plautus in *Menaechmis*
... idem in *Bacchidibus* ... in *Amphitryone* non minus

767. narrasti *F* hęc *EJ* 768. ego edepol *F* nisitecum
(si s. v.) *D* 769. Cf. v. 574 hoc est *Fleckeisenus* sit, it
*m.*³ corr. vel. planiores factae *E* hominis *B*. ominis *Acidalius* hoc
fit hominĩ *Ussingius* paterram *J* 770. heus tu *Acidalius*: tu
libri. i tu *idem*. at tu *Bothius*². tute *Lambinus* thessala ex thes
sala *B*. tessala *J* proferto ex profecto *BD*. profecto *EJ* foras
ex faras *D* 771. Quia *J* me donauit *Bothius*: donauit me *libri*
tu om. *D* 772. Enim uero *EJ* preter *E* maxime *libri*
773. hęc *J* illam *Brixius* Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 762: pateram
illam *libri* anetiam *J* etiam del. *Ussingius* idq̄, q̄ *m.*³ e corr.
E inhac *EJ* id credis quae hac in cistula *Guyetus* (id credis cum
Camerario). id credis quae in cistellula (vel quae hac cistellula)
Bothius. quae in cistellula *Lomanus* p. 8 774. Tuo ex Tua *D*
ferunt *EZ* Saluum *libri* signum est *libri*

AMPHITRYO

Récte: itast ut óbsignauí.

SOSIA

Quaéso, quin tu istánc iubes 775

Pró cerrita círcumferri?

AMPHITRYO

Id édepol qui factóst opus:

Nam haéc quídem edepol lárúarum plénast.

ALCYMENA

Quid uerbís opust?

Ém tibi pateram: éccam.

AMPHITRYO

Cedo mi.

ALCYMENA

Age áspice huc sis núnciam

Tú, qui quae facta ínfitiare, quem égo iam hic conuincám
palam.

Éstne haec patera, quá donatú's ílli?

AMPHITRYO

Summe Iúppiter, 780

Quíd ego uideo? haec eást profecto pátera. perii, Sósia.

SOSIA

Aút pol haec praestrígíatrix múlto mulier máxumast

775. 776. *Nonius* p. 261, 33: [circumferre] lustrare. Plautus in Amphitryone: 'iube istam pro cerritam circumferri'

775. Rectæ *B* ita est *libri* Quæso *EJ* quintu *J* Cf. *Nonii testimonium* 776. Procerrita *E* pro cerritam *F*, *Nonius* circumferri *J* Id (vel Ita) edepol *Muellerus* p. 641: Edepol *libri* quin *J*, *Pius*. quid *F* facto est *libri* 777. edepollarum arum *E*. edepollarum (s. v. aliter ararum) harum *J*. edepol laruiarum *Bentleius* plena sunt *EJFZ* *Alcum. pers. add. Saracenus*: om. *libri* opust, t m.³ in ras. 3—4 litt. *E*. opus est *JF* 778. Hem *JFZ* En pateram tibi *Fleckeisenus* Amph. Cedo *Angelius*: Alc. Cedo *BD*. Alc. Credo *EJF* (crede) *Z* mihi *BDJ*. in *E* *Pers. ante* Age add. *Angelius*: om. *libri* inspicere *J* nunc iam *J*. nuntiam *BE* 779. quiquæ *B*. quique *EJ* inficiare *J* hic om. *JF* conuinciam *J* 780. Est ne *BEJ* hæc *E*. haec *J* patera *J* donatus *libri* illí *D*. illic *JFZ* iuppiter ex ippiter *D* 781. Iuideo *J* haec (hæc *E*. hec *J*) ea est (æa est *B*) *libri*, nisi quod haec est ea *Z* (corr. *Pylades*). haec est *Pareus*³. haec ea (profectost) *Bothius* 782. Jhaec *J* hæc *E* praestigiatrix *BDFZ*. prestigiatrix *EJ* mulier multo *DJFZ*: *idem* ex

Aút pateram hic inesse oportet.

AMPHITRVO

Ágedum, exolue cístulam.

SOSIA

Quíd ego istam exoluam? óbsignatast récte. res gestást bene:
Tu álium peperisti Ámphitruonem, ego álium peperí

Sósiam: 785

Núnc si patera páteram peperit, ómnes congeminaúimus.

AMPHITRVO

Cértumst aperire átque inspicere.

SOSIA

Víde sis signi quíd siet,

Né posterius in me culpam cónferas.

AMPHITRVO

Aperí modo.

Nam haéc quidem nos délirantis fácere dictis póstulat.

ALCYMENA

Únde haec igitur ést nisi abs te, quae mihi donó datast? 790

AMPHITRVO

Ópus mist istuc éxquisito.

SOSIA

Iúppiter, pro Iúppiter.

multo mulier *E* maxima est libri 783.]pateram *J* hic pateram *Fleckeisenus* inesse *E* Ágedū *Ēā D.* Age dum eam *J.* age dum ea *E* exolue *Muellerus* 'Nachtr.' p. 60: eam solue libri. hanc solue *Guyetus*. solue *Pareus*³. solue eam *Lomanus* p. 8 784. Iego *J* exsoluam libri obsignata est *J* rectae *D* gesta est libri 785.]peperisti *J* alium peperisti *Fleckeisenus*: peperisti libri amphitruonem *BD.* amphytrionem *EJ.* alium Amphitruonem *Usingius*. Amphitruonem alium *Guyetus* ego alii *E* 786. patera pateram *D* (cf. *Kießlingius Mus. Rh. t. 24 (a. 1869) p. 412 et Kellerhoffius p. 59*): pateram patera (patera *m.*³ s. v. *J*) reliqui omnis libri praeter *FZ* 787. Certum est libri atque *J* Vides si signi *BEJ.* uides sis igni *D* sit *D* Cf. *Beckerus Studemundi Stud. t. 1 p. 186* 788. *Alc. pers. praem. D.* erasit *B* Nec *E* in me *BEJ* culpam in me *F* transferas *Z* 789. hec *E.* heacc *J* de lirantis *J* 790. hec *EJ* abste *BJ* que *EJ* michi *EJ.* tibi. *Lachmannus* data est libri mihist dono data *Fleckeisenus*. datast dono mihi *Guyetus* 791. Opus mihi (modo mihi *F.* michi *J*) est *BDJFZ.* Opustibi est ut vid. *E.* Opus est mi *Pylades* proiup- piter *E.* iuppiter *JF*

Quíd tibist?

AMPHITRVO

SOSIA

Hic pátera nulla in cístulast.

AMPHITRVO

Quid ego áudio?

SOSIA

Íd quod est.

AMPHITRVO

At cúm cruciatu iám, nisi apparét, tuo.

ALCYMENA

Haéc quidem apparét.

AMPHITRVO

Quis igitur tibi dedit?

ALCYMENA

Qui mé rogat.

SOSIA

Mé captas, quia túte ab nauí clánculum huc aliá uia 795
Praécucurrísti átque hinc pateram túte exemísti átque eam
Huíc dedísti, póste rursus óbsignásti clánculum.

AMPHITRVO

Eí mihi, iam tú quoque huius ádiuuas insániam?

Aín heri nos áduenisse huc?

ALCYMENA

Áio, adueniensque ílico

Mé salutaúísti et ego te et aúsculum tetulí tibi.

800

792. tibi est *libri* incistulast *E*. incistula (in *cistula D*) est *DJ* 793. [quod *J* est *Brizius Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 762*: uerust *BDEZ*. uerum est *JF*. uerum *Bothius*. est uerum *Muellerus p. 290* At cum (actum *FZ*: corr. *Pius*. At tum *BE*. At cum *ex At tum D*) cruciatu iam (crutiatu *BD*. iam *ex sam D*, *ex lam B*. cruciatulam *J*. cruci attulam *E*) *libri*. At cruciatu iam *Fleckeisenus*. At cum cruciatu ni *Camerarius* 794. Hęc *E* Qui *ex Quis ras. B* rogat *ex ragat D* V. 795. 796 *inversi in E*, sed *signis recte positi* 795. Captas me *Bothius* tu te *E* abnauí *EJ* 796. Precucurrísti *BE*. Preꝑ cucurrísti *J*. Praecurrísti *Gruterus cum aliis* tu te *E* exemísti (e 2 s. v.) *D* ///átque *J* 797. poste *LG*: posthac (post hac *BEJ*) *libri*: quod recte in *suspicionem* vocat *Muellerus p. 543*. postea *Langenus p. 260* rursus *Camerarius*: rursus *libri* obsignauísti *Fleckeisenus, Ritscheli Opusc. t. II p. 295*: at cf. *Nov. exc. p. 44* 798. iam tu (e post u eras.) *B*. etiam tu *Fleckeisenus* 799. herinos *E* nos uenisse *Z*: corr. *Angeli*us illico *BDE* 800. osculum (obsculum *J*) *libri* te tuli *BJ*.

SOSIA

Iám illuc non placét principium de aúsculo.

AMPHITRVO

Perge éxequi.

ALCVMENA

Láuisti.

AMPHITRVO

Quid, póstquam laui?

ALCVMENA

Accúbuisti.

SOSIA

Euge euge óptume:

Núnc exquire.

AMPHITRVO

Ne ínterpella. pérge porro dícere.

ALCVMENA

Céna adpositast: cénauisti mécum: ego accubuí simul.

AMPHITRVO

Ín eodemne lécto?

ALCVMENA

In eodem.

SOSIA

Ei, nón placet conuíuium. 805

AMPHITRVO

Síne modo arguménta dicat. quíd, postquam cenáuius?

ALCVMENA

Té dormire aíbas: mensa ablátast: cubitum hinc ábiimus.

tutuli *E.* detuli *F* 801. *Sos. pers. praem. Bothius, Amphitruonis libri*
 illuc *ut vid. E.* illud *F'Z* principium *om. Z: add. Hermolaus*
 de osculo (de *in litura*) *B.* de osculo *DE.* de obscuro *J* Amph.
 Perge *Bothius:* pergam *libri* (a *m. 2 in ras. J.*) perge *Muretus V. l.*
X 13 exsequi *BD* Alc. Pergam exequi. *Angelius.* Alc. Pergam
 exequi? *Gertzius* 802. post quam *E* accubuisti *m. 2 ex* accubuisti
J. Tum *vel* ibi accubuisti *Muellerus p. 642* Euge euge *Muellerus*
eodem loco: Euge *libri* optime *BDE* 803. Neinter pella *B.* ne
 inter pella *E* 804. Cēna *J* adposita est *BE.* apposita est *DJ*
 concenasti *Bothius e cod. Monacensi, quod reicit Fleckeisenus ep.*
crit. p. 19 acubui *J* 805. In eodemne *Fleckeisenus, Lachmannus:*
 In eodem (Ineodem *E*) *libri* Ineodem *EJ* eodem lecto. Alc. *hand*
 placet *Guyetus* 806. argumentum *J* dicat *ex* dicit *B.* dicit *D*
 post quam (quam *s. v. D*) *DE* cēnauius *J* 807. dormitasse *E*
 aibas *Guyetus:* aiebas *JFZ.* aiebas *ex* alebas *D.* alaebas *E.* aiebas
ex aibas *B* ablata est *libri* abiimus *Camerarius:* abimus *libri*

Vbi tu cubuisti?

AMPHITRVO

ALCYMENA

In eodem lecto una tecum in cubiculo.

AMPHITRVO

Pérididisti.

SOSIA

Quíd tibist?

AMPHITRVO

Haec mé modo ad mortém dedit.

ALCYMENA

Quíd iam, amabo?

AMPHITRVO

Né me appella.

SOSIA

Quíd tibist?

AMPHITRVO

Perí miser, 810

Quía pudicitiae huius uitium me hinc absentest ádditum.

ALCYMENA

Obsecro ecastór, quor istuc, mí uir, nunc ex te aúdio?

AMPHITRVO

Vír ego tuos sim? né me appella, falsa, falso nómine.

SOSIA

Haéret haec res, sí quidem etiam mülíer factast éx uiro.

808. ineodem (o s. v.) *EJ* lecto una tecum *Lindemannus*: lecto tecum una *libri* (lecto om. *E*). tecum una lecto *Fleckeisenus*. tecum lectod uno *Bothius*¹. lecto tecum uno *Acidalius* incubiculo *EJ*
809. tibi est *libri* Hęc *E* admortem *EJ* 810. Qui iam *Lambinus*. Quid ita *Acidalius*. Quinam *Pareus*² ambo *E*. amabo ex ambo *J* Neme *J* tibi est *libri* 811. pudicitie *E*. pudicitiae *D*. pudicitiae *B*. pudicitiae (ti s. v.) *J* hinc *Bothius e cod. Guelferb.*: hic *libri* hic med *Bombe de abl. abs.* p. 23 uicium *EJ* absente est *libri* 812. cur *libri* me *E* nunc ex te *Kellerhoffius* p. 63: ex te (exte *J*) *libri*. ex te ego *Muellerus* p. 737 (cf. 'Nachtr.' p. 117). ego ex te *Pylades*. ex ted *Camerarius, Ritscheli* Nov. exc. p. 35 ex te indaudio *Umpfenbachius Mel. Pl.* p. 11 813. tuus *libri* sim ex sum *D*. sum *JF* ne ex m *E* falsa, falso *D corr., Angelius*: falso falso *BDE, Camerarius*. falsum *J*. falso *FZ* momine *B* 814. Hęcet ex Hęcet *B*. Heret *DEJ* hęc *E*. hec *J* siquidem *EJ* etiam *Luchsius Hermæ* vol. 8 (a. 1873) p. 115: haec iam (hęc *E*. iam s. v. *D*) *libri* Fortasse haec delendum et factust scribendum esse putat *Ussingius* facta est *libri* exuiro *J*. hic iam mulier factust ex uiro *Pylades, Ferrari Elect. II* 27

ALCYMENA

Quíd ego feci, quá istaec propter dícta dicantúr mihi? 815

AMPHITRYO

Túte edictas fácta tua: ex me quaéris, quid delíqueris?

ALCYMENA

Quíd ego tibi delíqui, si quoi núpta sum tecúm fui?

AMPHITRYO

Tún mecum fuerís? quid illac ínpudente audáciust?

Sáltem, tuipte sí pudoris égeas, sumas mútuom.

ALCYMENA

Ístuc facinus, quód tu insimulas, nóstro generi nóñ decet. 820

Tú si me ínpudícitai cáptas, capere nóñ potes.

AMPHITRYO

Pró di inmortalés: cognoscín tú me saltem, Sósia?

SOSIA

Própe modum.

AMPHITRYO

Cenáuin ego heri in náui in portu Pérsico?

ALCYMENA

Míhi quoque adsunt téstes, qui illud quód ego dicam adséntiant.

816. *Osbernus* p. 158: edicto, unde *Plautus* *Amphitrione*: 'tute ... tua' 823. *Cf. v. 404*

815. quam *D.* quia *J.* istaec *E.* michi *E.* 816. Tu te *J.* edictas tua facta vel tua edictas facta *Muellerus* 'Nachtr.' p. 41 ex me (me s. v.) *D.* ex me *EJ* queris *E.* queris *BDJ* deliqueris ex deloqueris *D.* *Interr.* signum tollit *Acidalius* 817. deliqui ex delique (sequitur ras. 5 litt.) *B.* cui libri 818. Tunc *BD.* Tunc *E.* Tu ne ex Tunc ras. *J.* impudente *EJ* audaciust *Fleckeisenus*: audacius (audacius *BDE*) libri 819. tuipte *Fleckeisenus*: tute (tu te *E*) libri egeas m. 3 ex egeas *J.* An saltem sumas? mutuuum libri 821. si (i s. v.) *B.* ínpudícitai *Gruterus*: ínpudícitię *BEJ.* ínpudícitię *D.* ínpudícitię *FZ.* capere non potes *Muretus* V. l. X 13, ubi at capere *Acidalius*: non potes (potest *B.*) capere libri *Ceterum totum v. suspectat Ussingius* 822. Pro del. *Lomanus* p. 12 cognoscisne scribens Prodi *E.* Pro dii *J.* immortalis *BE.* immortales ex immortalis *D.* in mortales *J.* connoscín *E.* cognostín *F.* tunc *E.* saltim *D.* sosia saltem *EJFZ*: corr. *Angelius* 823. Prope modum *BEJ.* Caenauí n ego *J.* cenauí ego *EZ* (coenauí): corr. *Hermolaus* innauí *E.* inportu *EJ* 824. *Alcm. pers. praem. F.* *Pius*: *Sosiae BDEJZ.* Michi *EJ.* ego s. v. *J.* assentiant *J.* Post h. v. intulit *Pius* e cod. 'reverendae fidei' hos tres versus: Amph. Qui testes? Alc. Testes. Amph. Quid testicularis? uno sat est || Nec nobis praesente aliquis nisi seruus africanus. In actione || Adest si hunc ab-

SOSIA

Néscio quid istúc negoti dícam, nisi si quíspiamst 825
 Ámphitruo alius, [qui forte te hic absente tamen
 Tuam rem curet] té qui absente hic múnus fungatúr tuom.
 Nám quom de illo súbdituo Sósia mirúmst nimis,
 Cérte de istoc Ámphitruone iam álterum mirúmst magis.

AMPHITRVO

Néscio quis praestrígíator hánc frustratur múlíerem. 830

ALCYMENA

Pér supremi régis regnum iúro et matrem fámílias
 Iúnonem, quam mé uereri et métuerest par máxume,
 Vt mi extra unum té mortalis némo corpus córpore
 Cóntigit, quo me ínpudicam fáceret.

AMPHITRVO

Vera istaéc uelim.

ALCYMENA

Véra dico, sed nequiquam, quóniam non uis crédere. 835

AMPHITRVO

Múlíer es, audácter iuras.

836 sq. *Nonius* p. 262, 25: confidentia constantia. . . *Plautus*

sentem innenerit puer. *Quorum medium Afranius in Auctione posuit:*
cf. Non. 76, 20: expulit hos v. Gruterus: cf. v. 400 825. *Sos. pers.*
add. Pius: om. libri negotii DE. negotii BJ si om. Z
quispiam est libri (quis piam J) 826. 827. *Verba qui curet*
inclusit Hermannus teste Lindemanno 826. *Amphytrio BEJ. Am-*
phitrio D fortasse Bentleius, Lindemannus teñ hic absende *J.*
hinc te absente F sic tamen *Camerarius* 827. *rem curet ex curet*
rem J te qui absente *Hermannus teste Lindemanno.* teque absente
libri. qui te absente *Bombe de abl. absol. p. 32* *V. 828 sq. del.*
Ussingius tuum libri 828. *Nam quom Muellerus p. 20 probante*
Brixio Nov. ann. 101 (a. 1870) p. 427: Namque libri. *Nam quom*
vel Quamquam Seyffertus Stud. Pl. p. 19 de illo *J* sub dituo
J mirumst nimis *Guyetus: mirum nimis (nmis E) est libri.* est
mirum nimis Bothius². *mirum est minus Muretus V. l. X 13*
V. 829 Amphitruoni dant D, Angelius Certo *Weisius cum aliis.*
Cetero Acidalius hoc *Z* *amphitrione BD. amphytrione EJ*
mirum est BEJF. est mirum *D.* nimis est *Z: corr. Valla* 830.
Amph. pers. praem. Bothius: om. libri praestigiator libri 831. *sup-*
premi E. supremo corr. in supremum D *familias ex famalias E*
832. In nouem J. Iunonem et Bothius¹ me *om. J* ueteri *E*
metuere est libri maxime *BJ* 833. *Vt ex Ve J* mihi *BD.*
michi J. ñ E 834. *impudicam libri* *uestra, puncto m. 2 posito J* *istec*
EJ 835. *Vera ex Vena E* nequiquam *JFZ* 836. *Mulieres E*

ALCYMENA

Quaé non deliquit, decet
Aúdacem esse, cónfidenter pró se et proterué loqui.

AMPHITRYO

Sátis audacter.

ALCYMENA

Vt pudicam decet.

AMPHITRYO

Enim uerbis probas.

ALCYMENA

Nón ego illam míhi esse dotem dúco, quae dos dicitur,
Séd pudicitiam ét pudorem et sédatum cupidinem, 840
Deúm metum, paréntum amorem et cógnatum concórdiam,
Tíbi morigera atque út munifica sím bonis, prosím probis.

SOSIA

Ne ísta edepol, si haec uéra loquitur, éxamussimst óptima.

in Amphitryone: 'quae non delinquit decet audacem esse confidenter consternari significat disci [haec tria vocabula intrusa sunt] pro se et proterue loqui' 843. Nonius p. 9, 3: examussim dicitur examine ad regulam vel coagmentum: est enim amussis regula fabrorum, quam architecti cum opus probant rubrica illinunt. Plautus Amphitryone: 'si uera . . . optima' Charisius (G. L. I p. 198, 24): examussim Plautus in Amphitryone: 'examussim est optima'; ubi Sisenna 'pro examinato' inquit. amussis autem est tabula rubricata, quae dimittitur examinandi operis gratia an rectum opus surgat Examussim hinc excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritschkei Opusc. t. II p. 272 Cf. Placidus p. 37, 13 D.

Quæ EJ deliquit DE. delinquit Nonius 837. prose E, quod libere esse vult Colerus: cf. Muellerus p. 208 pro se et m. 2 s. v. J propterue D, de qua forma cf. Loewius Acta soc. phil. Lips. t. II p. 468 Cf. Nonii testimonium 838. decet pudicam Bothius². pudicam condecet idem Bothius¹. pudicam decuit Guyetus Enim uerbis probas Lachmannus: In uerbis probas libri (inuerbis J). Tu uerbis probas Camerarius. Tu uerbis proba es Gruterus. Ain? tu uerbis proba es Taubmannus. Ain? tu uerbis probas Fleckeisenus. Tu in uerbis proba es Weisius. nunc (vel Id Id tu) uerbis probas Ussingius. Id modo uerbis probas Pylades. Vt te uerbis probas Acidalius 839. ego eg E mihi esse dotem duco Schoellius: mihi (michi J. m E) dotem (dotem mihi F, Lindemannus) duco esse libri, ubi esse duco Bothius quæ dos E. quædos, puncto m. 2 posito J 840. pudiciciam BD sedatum ex se datum B. se datum EJ 841. et parentum Fleckeisenus 842. Tibi ut Ussingius munificas in bonis B. munificas in bonis DE 843. hæc uera EJ. uera haec Nonius, Lindemannus examussim (examussim E. examussum J) est libri cum Nonio optima libri

AMPHITRVO

Delenitus sūm profecto ita, ūt me qui sim nēsciam.

SOSIA

Amphitruo's profecto: caue sis né tu te usu pérduis: 845
Íta nunc homines ínmutantur, póstquam peregre aduénimus.

AMPHITRVO

Múlier, istam rem ínquisitam cértumst non amíttere.

ALCYMENA

Édepol me lubénte facies.

AMPHITRVO

Quíd ais? respondé mihi:

Quíd, si adduco tuóm cognatum huc ad te a naui Naúcratem,
Quí mecum una uéctust una náui, atque is si dénegat 850
Fácta, quae tu fácta dicis, quíd tibi aequomst fieri?
Númquid causam dicis quin te hoc múltem matrimónio?

ALCYMENA

Sí deliqui, núlla causast.

AMPHITRVO

Cónuenit. tu, Sósia,

Dúc hosce intro. ego húc ab naui mécum adducam Naúcratem.

844. *Nonius* p. 278, 8: *delenitus est mente alienatus*. Plautus in *Amphitryone*: 'delenitus sum . . . nesciam' 845. *Nonius* p. 453, 20: *Usu id est utendo, unde et usurpare dictum est <de eo qui usu> obtinere quicquam poscit. Veteres usu perire, hoc est non utendo, aliquid posse <putarunt> [sic scripsimus: uncis inclusa libri om. et posait pro poscit exhibent]*. Plautus *Amphitryone*: 'est profecto . . . perduis'

cum *Nonio* 844. *Delenitus sum Nonius*: *Delinitus sum* (elinitus sum in *litura B*. l m. 1 et prior i m. 3 e corr. E) *libri*. *Deliratus sum Pareus*³ sim ex sum J 845. *Amphitrio es BD*. *Amphytrio es EJ*. [est *Nonius* cauesis J sis s. v. E tute BEJ perdius E 846. homines] omnes *Scioppius Susp. l. III 7* immutantur DEJ. immutamur *Scioppius, Benlleius* omnes *scribentes* peregrē E 847. *istanc* (sic *Fleckeisenus*) ex *istam B* certum est *libri* amittere E. amittier *Langiani* 848. *libente libri* michi J. in E 849. adduxero *Muellerus* p. 543 tuum *libri* huc ad te idem *Muellerus eodem loco*: huc *libri* anaui EJ naucratem ex naucratam BD. naucratam EJZ. naucraten *Scutarius* 850. Quid D uectus (c s. v. B. ex uictus D) est *libri* issi E 851. *Facta quē J*. *Factaque E* aequum (equum J. equum E) est *libri* 852. Num quid J quinte D 853. causa est *libri* 854. hosce *Schmidtius de demonstr. pron. form. p. 38*: hos *libri* abnaui E adducam JF,

SOSIA

Núnc quidem praetér nos nemost: díe mihi uerum sério, 855
Écquis alius Sósia intust, quí mei similís siet?

ALCYMENA

Ábin hinc a me, dígnus domino séruos?

SOSIA

Abeo, sí iubes.

ALCYMENA

Nímis ecastor fácinus mirumst, quí illi conlubitúm siet
Meó uiro sic me ínsimulare fálsó facinus tám malum.
Quícquid est, iam ex Naúcrate id cognáto cognoscám meo. 860

855. *Nonius* p. 33, 29: *serium triste et quasi sine risu* ...
Plautus *Amphitryone*: 'nunc quidem ... serio'

Palat. 4 et 5, Guyetus: abducam *BDEZ* naucraten *Z* 855. *Sos.*
pers. om. E pręter *J.* preter *B* nemo est *libri cum Nonio*
michi *EJ*: *om. Z* utrum *D* 856. Ec quis *EJ* albius *E*
intus est *J* meis (*s. r. et s. er. D*) similis *BDE* 857. Abinę *E*
ame *EJ* seruus *libri* 858. fatinus *D* mirum est *libri*
illuc *Wcidnerus* conlubitum *ex* conlitum *D.* conlitum *BE.* colli-
tum *J* 859. falso *Lindemannus*: falsum *libri*, *Ussingius* Fatinus
D 860. Quicquid *ex* Quiquid, q *ex d facta D.* Quicquid id *Z*
exnaucrate *EJ* id cognato *Guyetus*: cognato id *libri* meo *ex*
modo *D*

ACTVS III

IUPPITER

Ego sum ille Amphitruo, quóii est seruus Sósia,
 Idém Mercurius quí fit quando cómmodumst,
 In superiore quí habito cenáculo,
 Qui intérdum fio Iúppiter, quandó lubet.
 Huc autém quom extemplo áduentum adporto, ilico 865
 Amphítruo fio et uéstitum inmutó meum.
 Nunc húc honoris uóstri uenio grátia,
 Ne hanc íncohatam tránsigam comoédiam.
 Simul Álcumenae, quám uir insontém probri
 Amphítruo accusat, uéni ut auxiliúm feram: 870
 Nam méa sit culpa, quód egomet contráxerim,
 Si id Álcumenas ínnoctiae éxpetat.

Act. III sc. 1 IUPPITER B.]PPITER J. IUPPITER DV E.
om. spatio relicto D 861. E[]ille J go cum spat. DE am-
 phitrio BD. amphitrio EJ cuiest B. cui est D: cf. Luchsius de
 genet. p. 29. cuius est EF (quoins) Z, Brandtius de pron. gen. form.
 p. 35. cuius J seruus libri (seruus est, est m. 2 s. v. J) 862.
 Idē/// B qui sit EJFZ commodust B. comodust ut vid. E.
 commodū est (e s. v. D) DJ 863. Insuperiore E habito ex
 habita D caenaculo (cu m. 2 s. v.) J Lipsii et Acidalii portenta
 omisa sunt V. 864—866 del. Guyetus 864. quando s. v. J²
 iubet E 865. quom E³, Valla: quo libri praeter E³ extemplo
 (t s. v.) D. ex templo E. exemplo J adpto (or s. p) D. apporto
 J aduentum apparo Bothius¹ me extemplo apporto Lindemannus
 extemplo aduento, a portu Acidalius Hunc . . . aduentum
 asporto Hermannus teste Lindemanno ilico ex ilco J. illico DE
 866. Amphitrio BD. Amphitrio EJ immuto mecum J
 867. urí BD. uestri EJZ. nostri F gracia J 868. inchoatam
 E (o s. v.) J. incoatam BD comēdiam J. comediam BDE
 V. 869—875 suspecti sunt 869. alcumene J. alcumene E 870.
 Amphitrio DE. Amphitrio BJ uenio ut Bothius auxillum BD
 871. fit ex sit D ego met EJ 872. Alcumenas innocentiae
 Lachmannus in Lucr. p. 161, Ritscheli Opusc. t. III p. 133 ex-
 plosis eis quae Proleg. p. 319 dixerat: alcumenae (alcumene E)
 innocenti libri expectat E Si id innocenti inmerito damno-
 sum expetat Hermannus teste Lindemanno. Id Alcumenae si innocenti

Nunc Ámphitruonem méd, ut occepí semel,
 Iterum ésse adsimulabo átque in horum fámiliam
 Hodié frustratiónem iniciam máxumam. 875
 Post ígitur demum fáciam res fiát palam
 Atque Álcumenae in témpore auxiliúm feram
 Faciámque ut uno fétu et quod grauidást uiro
 Et mé quod grauidast páriat sine dolóribus.
 Mercúrium iussi mé continuo cónsequi, 880
 Siquíd uellem imperáre. nunc hanc ádloquar.

ALCVMENA. IVPPITER

ALCVMENA

Duráre nequeo in aédibus. ita mé probri,
 Stuprí, dedecoris á uiro argutám meo.
 Ea quae sunt facta infécta re esse occlámitat:

883. *Nonius* p. 456, 10: stuprum quod cum uiduis committitur hoc solum dici putant: ueteres pro adulterio et uitio ponunt. Plautus *Amphitryone*: 'stupri . . . meo'

hnc expetat *Camerarius* 873. amphitruonem *BDE*. amphytrionem *J* med *anonymus Ind. phil. Gotting. t. II (a. 1870) p. 239*. memet libri. me ita *Muellerus 'Nachtr.'* p. 158 memet *Amphitruonem* ut *Hermannus teste Lindemanno* 874. Iterum esse adsimulabo *Fleck-eisenus*: Esse adsimulabo libri. Ego adsimulabo esse vel Esse adsimulabo ego *Muellerus* p. 495. Esse hic adsimulabo *Pylades* in-horum *EJ*. in horum *Bothius* 875. Hodie frustratiónem *Fleck-eisenus*: Frustrationem hodie libri (Frustrationem *J*). Frustrationes hodie (et maxumas) vel Frustrationem ita hodie *Muellerus* p. 494. Frustrationem hocedie *Ritschellus Nov. exc. p. 93*. Frustrationem hodie hic *Camerarius*. Frustrationem ego hodie *Pylades* initium *BE* maximam *E* 876. faciám, m ex t *E* ut res *Fleck-eisenus*, fortasse vere 877. alcumaene *B*. alcumene *J*. alcumene *E* inntempore *E*. intempore *J* 878. Faciamque *E* fétu *E*. foetu *DJ* grauida est libri 879. grauida est *J* 880. iussime *E* sequi *JF* 881. Si quid *DJ* imperare *ras. ex* imperarē *E*. imperarem *Z: corr. Gulielmii* adloquar ex adloquor *D*. alloquar *J*

Act. III sc. 2 ALCVMENA · IVPPITER · *BE (alt. A ex E) J:* om. spatio relicto *D* 882. *Pers. om. BD* Dumre *B*. urare *c. spat. DE* nequē *B* inedibus *E*. in edibus *J* ita sic probri *Braune Observat. gramm. p. 12* 883. auiro *EJ* arguta *Nonius* 884. Ea quē *EJ* infecta re esse *Lindemannus*. infectare est *BDE*. infectare (infactare *J*. infecta re *Z*) *JFZ*. infecta esse *Suracenus*. infecta is esse *Pylades*. re, infecta esse *Hermannus teste Lindemanno* occlamitat (*Gronovius*: at clamitat *B*. adclamitat *E*. acclamitat ex atque clamitat *D*. acclamitat *JFZ*)

Quae néque sunt facta néque ego in me admisi, árguit 885
 Atque íd me susque déque esse habiturám putat.
 Non édepol faciam néque me perpetiár probri
 Falso ínsimulatam, quín ego illum aut déseram
 Aut fáciat satis mi ille átque adiuret ínsuper
 Nolle ésse dicta quae ín me insontem prótulit. 890

IVPPITER

Faciúndumst mihi illud, fieri quod illaec póstulat,
 Si me íllam amantem ad sése studeam récipere,
 Quando égo quod feci fáctum Amphitruoni óbfuit
 Atque illi dudum méus amor negótium
 Insónti exhibuit, núnc autem insóntí mihi 895
 Illíus ira in hánc et maledicta éxpetent.

ALCYMENA

Sed éccum uideo, quí modo me miseram árguit
 Stuprí, dedecoris.

IVPPITER

Té uolo, uxor, cónloqui.

886. Susque deque hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschellius
Op. II p. 273

infecta refert ac clamitat *Camerarius*. infecta restat clamitat *Gulielmius*.
 infecta esse instat clamitat *Ussingius*: an inf. testat clamitat? *Delet*
v. Guyetus 885. Quę *EJ* in me *EJ* 886. Adque *BD* 887.
 Non *BDF*. Ne *EJZ*. Neque *Weisius cum aliis* fatiam *BE*
 propri *J* 889. faciat satis *Hermannus teste Lindemanno*: satisfaciat
 (satisfaciat *B*. satis fatiat *E*) libri mihi (michi *E*) libri. om. *Her-*
mannus teste Lindemanno ille om. *Z* at iuret *BD* 890. Nolle
 ex *Nolli D* quę *EJ* in om. *E* 891. Faciundum (*Fatiundum E*)
 est libri mihi *E* illec *J*. illec *E* 892. Sime *E* illam ex illum
D adse se *J*. adse se *E* *Ceterum v. damnat Langenus p. 48*,
fortasse recte 893. factum *Lindemannus*: factum id libri. id factum
Camerarius amphitrioni *BDE*. amphytrioni *J* obfuit *JFZ*.
 offuit ex olfuit *D*. offuit *BE* 894. Atque *J* illi *Pylades*: ille
 libri (om. *J*). illas *Scaliger* negocium *J* 895. Insoniti exhibuit *J*
 autem sonti *Angelius*. autem haec sonti *Hermannus teste Linde-*
manno insoniti *J* mihi *EJ* 896. inhanc (alt. n s. v. *J*) *EJ*. in
 hunc *Scaliger* maledicta, le s. v. *B*. maledicti *E* 897. Sed eccum
Guyetus, *Ballas de part. coniunct. p. 31*, *Luchsius Hermae t. 8 (a. 1873)*
p. 121: Et eccum libri. Ei, eccum *Muellerus p. 527*. At eccum *Lefe-*
brius qui modo me miseram *LG*: qui me miseram libri. miseram
 qui med *Bothius*. modo me miseram qui *Hermannus teste Lindemanno*.
 illum qui me miseram *Camerarius*. qui innocentem me inter alia *Muel-*
lerus p. 527 *Talis versus placuit Henrico Schenkl l. s. s. p. 694*: Et
 ecce eum uideo qui me miseram arguit 898. decoris *E* colloqui *J*

Quor te auortisti, quaeso?

ALCV MENA

Ita ingeniúm meumst:

Inimícos semper ósa sum optuérier.

900

IVPPITER

Heia autem inimicos?

ALCV MENA

Sic est, uera praédico:

Nisi étiam hoc falso díci insimulatúrus es.

IVPPITER

Nimis íracunda's.

ALCV MENA

Pótin ut abstineás manum?

Nam certo si sis sánus aut sapiás satis,

Quam tu ínpudicam esse árbitrere et praédices,

905

Cum ea tú sermonem néc ioco nec sério

Tibi hábeas, nisi sis stúltior stultíssumo.

IVPPITER

Si díxi, nihilo mágis es neque ego esse árbitror,

900. *Priscianus XI 19 (G. L. II p. 560, 15)*: similiter 'odi' 'nouí' 'osus' ex quo 'perosus' et 'exosus' 'notus'. Plautus in *Amphitryone*: 'inimicos... optuerier' *Nonius p. 148, 8*: osa sum pro odi. Plautus in *Amphitryone*: 'inimicos... obtuerier' Cf. *Osbernus p. 388* 901—903. *Nonius p. 183, 9*: uerecundum est audax et confidens. Plautus *Amphitryone*: 'sic est... uerecunda es'

899. Quor te auortisti, quaeso *Umpfenbachius Mcl. Plaut. p. 37* probante *Ritschelio Nov. exc. p. 39*: Quo te auertisti libri. Quor ted auortisti? *Fleckeisenus*. Quo te auortisti nunc? *Pylades*. Quonam ted auortisti? *Camerarius*. Quor te a me auortisti? (et ita natum ingenium meumst) *Muellerus p. 527* Est ita ingenium *Fleckeisenus*. Ita enim est ingenium *Lindemannus* meum est libri 900. ossa *J* semper ososam ex ososam semper (altera o ut vid.) *E*. osa sum semper *Z* optueriei *E*. obtuerier plerique codd. *Prisciani, Nonius* 901. Eia *JZ*. Eya *F* Si est *E* p̄dico *B*. predico *D* 902. diti *B* insimilaturus *BD*. insimili laturus *E* est *Nonius* 903. *Pers. om. EJ* iracunda es *Lambinus*: nerecunda (uere cunda *J*) es libri cum *Nonio* Potin ut *Camerarius*: Potin es ut *BF*. Potine st ut *D*. Potin est ut *JZ*. potui est ut *E* abstincas *J* 904. sanus in litura *D* 905. impudicam *J* p̄dices *E*. predices *D* 906. Cum ea tu *Camerarius*: Cum fatu (fatus *F m. 2, Z*) libri ioco ex loco *D*. loco *BE* necserio *J* 907. nisi sis *J*, *Pylades*: nisi si sis libri praeter *J* stuleior *D*. stulticior *J* stultissimo libri 908. nichilo *EJ* neque esse *Z*: corr. *Pylades*. neque esse ego *F*. neque te esse *Acidalius*

Et id húc reuorti ut púrigarem mé tibi.
 Nam númquam quicquam méo animo fuit aégrius 910
 Quam póstquam audiui téd esse iratám mihi.
 Quor díxisti? inquíes. ego expediám tibi.
 Non édepol quo te esse ínpudicam créderem:
 Verúm periclitátus sum animúm tuom,
 Quid fáceres et quo pácto id ferre indúceres. 915
 Equidém ioco illa díxeram dudúm tibi,
 Ridículi causa. uél hunc rogato Sósiam.

ALCYMENA

Quin húc adducis meúm cognatum Nauératem,
 Testém quem dudum te ádducturum díxeras,
 Te huc nó n uenisse?

IUPITER

Síquid dictumst pér iocum, 920
 Non aéquomst id te sério praeuórtier.

ALCYMENA

Ego illúm scio quam dóluerit cordí meo.

914. *Nonius* p. 364, 6: periculum experimentum... Plautus in *Amphitryone*: 'uerum ... tuum' *Osbornus* p. 189: 'periclitatus ... tuum'

909. ut purigare me *Ritscheli* *Opusc. t. II* p. 432: ut me purgarem *libri*. uti me purgarem *Camerarius*. med ut purgarem *Heineckius teste Holtzio*. ut me de hoc purgarem *Pylades* 910. numquam, qu ex q, *E*. nunquam *J* quic quam *E*. quicquam *J*
 Post quic quam deleta e in *E* egrius *E*. aegregius *J* 911. audinit *B* ted *Camerarius*, *Ritscheli* *Nov. exc. p. 35*: te *libri* audini id esse te cum *Pareo Muellerus* p. 518 te esse obiratam *Umpfenbachius* p. 38 michi *EJ* 912. *Alc. pers. praem. D* Cur *libri* didixisti (*prius di del.*) *B* Ante ego *suprascr. IVP in D*
 913. Ne edepol *J* impudicam *J* 914. animum sum *Camerarius* tuum *libri cum Nonio et Osberno* 916. Et quidem *EJFZ* 917. uel hunc *m. 3 ex* uel horag ut *vid. E*. uel hoc *Fleckeisenus*, quod ipse reicit *Ep. cr. p. 20*. uel *Weisius*. hunc uel *Guyetus*. id hunc *Camerarius*. etiam hunc *Bothius*^a, qui alio tempore uel rogato hunc proposuit De uel cf. *Langenus* p. 71 918. naugratem *E*. Naucraten *Z* 919. dixerat ex dixeris *D* et ut *vid. E*. dixeris *J* 920. Tetunc *J* si quid *D* dictum est *libri* periocum *J* 921. equum est *BDEJ* seriam (*am eras. et o sup. i*) *D*. serio *dativum esse* vult *Ussingius*, quem contra cf. *Langenus* p. 80 prę uortier *B*. praeuorti est *E*. pręuortiter *J* 922. illud *FZ*: illum *BDEJ*, quod *def. Scioppius Susp. l. IV 19* et *ed. Fleckeisenus* doluerit, o e corr. *E*
 Cf. v. 972

IVPPITER

Per dexteram tuam te, Álcumena, oro, óbsecro
Da sís mi hanc ueniam, ignósce, irata né sies.

ALCVMENA

Ego ístacc feci uérba uirtute írita. 925
Nunc quándo factis me ínpudicis ábstinei,
Ab ínpudicis díctis auortí uolo.
Valeás, tibi habeas rés tuas, reddás meas.
Iuben mi íre comites?

IVPPITER

Sánan es?

ALCVMENA

Si nóu iubes,
Iubeo égomet: comitem míhi pudicitiam aúfero. 930

IVPPITER

Mane, árbitratu tuó ius iurandúm dabo

923. dexteram *EJFZ*. dextram *BD* 924. Da sis mi hanc *LG*:
Da mihi (michi *J*. m *E*) hanc *libri*. Te, da mihi hanc *Bothius*^{2.3} (*de-*
leto te v. 923), *Fleckeisenus* (*servato* te v. 923). Hanc mihi da *idem*
Ep. crit. p. 20. Dato mi hanc *Lindemannus*. Da mihi hanc *idem*
Bothius alio tempore. Da mihi tu hanc *Ussingius*. Da mihi ueniam hanc
Guyetus 925. *istec EJ* irrita *libri* 926. me ínpudicis ábstinei
Luchsius Acta sem. Erlang. t. II p. 358: me ínpudicis (ínpudicis
E) ábstines *libri*. sum ínpudicis ábstinens (ábstinens *cum Bothio*)
Fleckeisenus, qui Ep. crit. p. 20 fui ínpudicis ábstinens *praetulit*.
me ínpudicis ábstineo *Acidalius* Haec (*scil. uirtus*) quando factis
me ínpudicis ábstinet *Ussingius* Errat de hoc v. *Lindemannus*
927. Ábinpudicis *E*. Ab ínpudicis *BDJ* 928. restituas
E 929. luben mihi (m *E*) íre *BDE*. luben michi ut *J*, *quod*
luben mihi uel íre olim fuisse suspicatur *Goetzius Anal. Pl. p. 96*,
quam sententiam nunc E refutat. luben mihi ex *Langianis Scioppius*,
Hermannus teste Lindemanno Sannan es *B*. Sana nes *E*. Sane es *D*
Sinon iubes *J*. Sin, ibo ego *Scioppius Susp. l. III 7* 930. Iubeo.
LG: Ibo *libri* ego met *J* michi *EJ* pudiciciam *libri praeter E*
aufero *LG*: duxero *libri* Pudicitiam mihi mecum comitem (*vel*
mihi comitem mecum) duxero *Muellerus p. 276*, Mecum comitem mihi
pudicitiam duxero *Scioppius Susp. l. III 7* ibo egomet eicientes (*cf. v.*
929): ítemque Pudicitiam egomet duxero comitem mihi (*vel* egomet
mecum comitem duxero) *Fleckeisenus Ep. crit. p. 20*, Mecum comitem
pudicitiam mihi duxero *Pareus*³. Sinito: egomet comitem mihi pudorem
duxero (*Sinito ex Langianis*) *Lindemannus, unde Sinito*: pudicitiam
egomet comitem duxero *Hermannus teste Lindemanno, quod edidit*
Fleckeisenus: cf. Spengelius Plaut. p. 84 931. iusiurandum *BDE*

Me meám pudicam esse úxorem arbitrárier.
 Id égo si fallo, túm te, summæ Iúppiter,
 Quaeso Ámphitruoni ut sémper iratús sies.

ALCV MENA

A, própítius sit pótius.

IVPPITER

Confidó fore:

935

Nam iús iurandum uérum te aduoragúm dedi.
 Iam núnc irata nón es?

ALCV MENA

Non sum.

IVPPITER

Béne facis.

Nam in hóminum aetate múlta eueniunt huius modi:
 Capiúnt uoluptates, cúpiunt rursum míserias:
 Irae ínterueniunt, rédeunt rursum in grátiam. 940
 Verum írae siquæ fórte eueniunt huius modi
 Intér eos: rursum sí reuentum in grátiamst,
 Bis tánto amici súnť inter se quám prius.

ALCV MENA

Primúm cauísse opórtuit ne díceres:
 Verum éadem si isdem púrigas, patiúnda sunt. 945

IVPPITER

Iube uéro uasa púra adornarí mihi,
 Vt quae ád legionem uóta uoui, sí domum

933. fallo ex sallo D. fallo E tu te J 934. Queso J.
 Queso E amphitrioni D. amphytrioni BEJ 935. Apropitius
 DE. Apropicius B. Ah propicius J 936. iusiurandum BDE
 aduersum EJ 937. Benefacis J 938. inhominum EJ etatę B.
 etate E huiusmodi BDE 939. Voluptates capiunt Bothius
 rursus F. rusum Fleckeisenus, item v. 940. 942 940. Jinterueniunt
 J Ire E inter ueniunt B rursum E ingratię DJ. in-
 grāmę E 941. Jum J irę E. ire DJ si quę EJ. si que D
 huiusmodi BD 942. Jos J rursus ex rursus J re uentum
 B. reuerentum E. reuentum est D in gratiam est BDE. in
 gracia est J 943. Jamici J 944. Jimum J 945. isdem BDJ.
 eisdem EZ. iisdem F. eidem Charpentarius. idem Camerarius: at
 cf. Ritscheliu Opusc. t. II p. 482, IV p. 316 purigas Ritscheliu l.
 s. s.: purgas mihi (michi EJ. purgas E) libri. mihi purgas Linde-
 mannus 946. michi EJ 947. Vt quę J. Vtque E. Quae Bothius:
 cf. v. 948 ad legionem Muellerus 'Nachtr.' p. 56: apud legionem libri

Redíssem saluos, éa ego persoluam ómnia.

ALCVMENA

Ego ístuc curabo.

IVPPITER

Éuocate huc Sósiam:

Gubérnatorem, qui ín mea nauí fuit, 950

Blepharónem arcessat, quí nobiscum prándeat.

Is ádeo inpransus lépide ludificábitur,

Quom ego Ámphitruonem cóllo hinc obstrictó traham.

ALCVMENA

Mirúm quid solus sécum secreto ille agat.

Atque áperiuntur aedes: exit Sósia. 955

SOSIA. IVPPITER. ALCVMENA

SOSIA

Ámphitruo, adsum: síquid opus est ímpera, imperium éxequar.

IVPPITER

Óptume aduenís.

SOSIA

Iam facta páx est inter uós duos?

957 sq. *Osbernus* p. 603: 'Quia pax est . . . duo, gaudeo et uolupte est mihi'

948.]dissem *J* saluus *libri* ea ego persoluam *LG*: ea ego exsoluam (*exoluam DE, ut vid. J.*) ea ego ut *Bothius* (*deleto Vt v. 947*), *Fleckeisenus* (*servato Vt*) cum *Kampmanno* *De re milit. p. 7.* illa ego exsoluam *Guyetus*. ea ego hic *Muellerus* p. 518 949. alí nota in *ras.* ubi *ivpp* scriptum fuerat *E* 950. in mea *EJ*. mea in *Lindemannus* e *cod. Gudiano*, *Fleckeisenus*, qui tamen *Ep. crit. p. 17* sententiam retractat 951. Blefaronem *BDEJ* 952. impransus *J* lepide ludificabitur *Lindemannus* inter alia: ludificabitur *BEJFZ*. ludificabatur *D.* pulcre (*vel* ludis) ludificabitur *Muellerus* p. 511. hodie ludificabitur *Hermannus* teste *Lindemanno*. ludificabitur dolis *Gulielmius*. ludificabitur probe *Pareus*². ludis hic satiabitur *Acidalius*. ludificabitur, quum ego (*ex v. 953*) *Bentleius* Post h. v. talem intercidisse suspicatur *Brandtius* *Mus. Rhén. t. 34 (a. 1879) p. 578 sq.*: Atque inspectabit rei incertus quid siet 953. Cum ego *libri*: *def. Luebbertus* *Gr. Stud. II p. 216*, *Fleckeisenus* *Ep. crit. p. 20.* Dum ego *Hermannus* teste *Lindemanno* amphitruonem *D.* amphitruonem *BEJ* 955. aedis *D.* edis *B.* edis *E* sosia ex sesia *E*

Act. III sc. 3 SOSIA · IVPPITER · (*ET add. E*) ALCVMENA · *BEJ*: om. *D* spatio relicto 956. Sosiae notam om. *B* Amphitrio *B.* Amphitrio *J.* mphitrio c. spat. *DE* assum *BDE* si quid *DEJ* 957. *Vers. del. Ussingius* Optime *J.* Optume, optume

Nám quia uos tranquillos uideo, gaudeo et uolupést mihi.
 Átque ita seruom pár uidetur frúgi sese institútere:
 Proinde eri ut sint, ípse item sit: uóltum e uoltu cómparet:
 Trístis sit, si erí sint tristes: hílarus sit, si gaúdeant. 961
 Séd age respondé: iam uos redístis in concórdiam?

IVPPITER

Dérides, quí scís haec dudum mé dixisse pér iocum.

SOSIA

Án id ioco dixísti? equidem hercle sério ac ueró ratus.

IVPPITER

Hábuí expurigátionem: fácta pax est.

SOSIA

Óptumest. 965

IVPPITER

Égo rem diuinam íntus faciam, uóta quae sunt.

SOSIA

Cénseo.

IVPPITER

Tú gubernatórem a nauí huc éuoca uerbís meis
 Blépharonem, qui ré diuina fácta mecum prándeat.

Gruterus facta pax est inter uos *Muellerus* p. 605: pax est (est om. J) inter uos libri. pax est facta uos inter *Lomanus* p. 12. pax est inter uos, quae *Camerarius*. pax est inter uos, sodes *Bentleius*. cf. *Osbernus* V. 958—962 suspecti 958. uolupést *Angelius*: uolupe (uoluppe E) est libri michi E 959. Atque J seruum libri (ex feruum ras. E) fruge J instruere J 960. heri EJ item ipse B, unde itidem ipsius *Fleckeisenus* Ep. crit. p. 20 sit ras. ex fit E uultum libri e (et EJ) uultu libri (euultu B) comparet BEJ. coparet D 961. fieri sint E. fuerint si JF. heri si Z: corr. *Angelius* hylarus EZ. hilaris F' 962. iam uos J inconcordiam EJ 963. haec dudum *Camerarius*: haec (hec EJ) iam dudum libri. iam dudum haec *Pylades* Deridesne qui scis iam dudum haec me dixit *Bothius*¹ (de dixo iam *Camerarius* cogitabat) 964. An illud ioculo dixisti *Fleckeisenus*. An id ioco dixisti tu *Camerarius*. An ioco dixisti id *Guyetus* equidem hercle LG: equidem libri. ego equidem *Ussingius* acuero EJ raptus E 965. *Alcumenae pers. praem.* BDE Habui expurgationem *Ritscheli* Opusc. t. II p. 431: Habui expurgationem libri. At habui expurgationem *Lindemannus* Optume est libri 966. que EJ 967. Tugubernatorem BE anaui EJ huc in v. 968 ponit *Bothius* euoca ex euacabis D 968. Blefaronem BEJ. Huc Blepharonem *Bothius*: cf. v. 967 qui re LG (cf. v. 951): ut re libri. is uti re *Lindemannus*. ut is re *Lambinus*. hic ut re *Ussingius*. una tu re *Muellerus* 'Nachtr.' p. 110 prandeat ras. ex prandeant D

SOSIA

Iam híc ero, quom illíc censebis ésse me.

IVPPITER

Actutum húc redi.

ALCYMENA

Númquid uis, quin ábeam iam intro, ut ádparentur quíbus
opust? 970

IVPPITER

Í sane et quantúm potest paráta fac sint ómnia.

ALCYMENA

Quín uenis quandó uis intro: fáxo haud quicquam sít morae.

IVPPITER

Récte loquere et proínde diligéntem ut uxorém decet.

Iam hisce ámbo, et seruos ét era, frustra súnt duo,

Qui me Ámphitruonem réntur esse: erránt probe. 975

Nunc tú, diuine Sósia, huc fac ádsies.

Audís quae dico, támetsi praesens nón ades.

Fac Ámphitruonem iam áduenientem ab aédibus

978 sq. *Nonius* p. 88, 21: commentus pro commentitus. *Plautus* Amphitryone: 'fac iam amfitrione ... commentus sis'

969. cum *libri* illi *Bothius* censebis ex censenis *B* *Iovis pers. om. D* Actutum huc redi. Sos. iam hic ero quom illic censebis esse me *Acidalius*, quem iam deleto sequitur *Ussingius* 970. habeam *E* ituro *J* apparentur (apparetur *Z*: corr. *Angelius*) *libri* opus est *J*. opus *B* 971. Isane *J*. Insane *E* potest *Parcus*: potes ex potest *ras*. *B*. potes *DEJFZ* fac sint *Pylades*: facta sint (sint ex sunt *D*) *BDEJZ*. fac ut sint *F* 972. Quinueni *JF*. Quin ueni *Angelius* haut *E* more *J*. more *BDE* Post hunc v. inserunt *Pius* et *Lambinus* fr. *XI* (*Non.* p. 105, 17): idem post v. 922 ponit *Osannus Anal. crit.* p. 195 973. perinde *Pius*, unde profecti alii alia moliti sunt: cf. *Brixius de Plauti et Ter. pros.* p. 22 uxore *E* V. 974 sq. delet *Ussingius* 974. hisce *Fleckeisenus*, *Schmidtus de demonstr. pron. form.* p. 27: hi *BEFZ*. hii *D*. hic *J*. hie *Bothius* Hi iam ambo *Pylades* seruus *libri* hera *J*. hera *E* 975. amphitrionem *BD*. amphytrionem *EJ* errant (*prior* r s. v.) *B* probe ut *rid.* ex probo *E* 976. tu iam *Lindemannus* Sosia, huc fac adsies *LG*: huc fac adsis sosia *libri*. mi huc fac adsis Sosia *Fleckeisenus* diuinus vel tu fac adsis huc, diuine Sosia *Muellerus* p. 496 977. que *EJ*. que *D* tam etsi *E*. tametsi e tamet si *J*. tam et si *B* praeses *BE*. praesens ex praeses *D*. praesens ex praeses *J* non s. v. *B* 978. Amphitruonem iam *Lambinus* duce *Pylade*: iam amfitrione *Nonius*. amphytrionem *BDEF*. amphytrionem *J*. Amphitrionem huc *Pylades in contextu* adueniente *Nonius* abacibus *J*. abedibus *E*

Vt ábigas: quouis pácto fac conméntus sis.

Volo déludi illum, dúm cum hac usurária 980

Vxóre nunc mihi mórigeró. haec curáta sint

Fac sís, proinde adeo ut uélle med intéllegis,

Atque út mihi ministres quóm mihi·sácrificem.

MERCVRIVS

Concéдите atque abscéдите omnes, dé uia decéдите.

Nec quísqum nunc tam audáx fúat homo qui óbuiam ob-
sistát mihi. 985

Nam míhi quidem hercle quí minus liceát deo minitárier

Populó, ni decedát mihi, quam séruolo in comoédiis?

Ille náuem saluam núntiat aut írati aduentúm senis:

Ego súm Ioui dicto audiens, eius iússu nunc huc me ádfero.

979. Ut abeat *Nonius* quouis pacto fac commentus sis *Nonius*: quouis (quo uis *B.* quo ///uis *J.* equo uis *E.*) pacto fac commentus (cūmentus *E.* cū mentus *B.* cum mento *D.*) sies *libri*. quouis pacto commentus sies *Pareus*. quouis pacto hoc fac commentus sis *Ussingius* 980. deludi *JF.* diludi *BDEZ* illum dum *JFZ.* illum edum *BDE*, unde illunc dum *Pareus*, *Muellerus* p. 222, vel illum ego dum (hac cum) *idem Muellerus eodem loco* usuraria, *alt.* u ex a *E.* usuria *J* 981. *h* *E* mihi nunc *Fleckeisenus* hęc *EJ* sint *Camerarius*: sient (ex sunt *D.* ex siet *J.*) *libri* 982. perinde *Pylades* uelle med *Bothius*, *Ritscheli* Nov. exc. p. 35: uelle me *libri*. me uelle *Pylades*. uelle nunc me *Muellerus* p. 482. uelle me ea *Umpfenbachius Melet.* Pl. p. 32 intelligis *J.* ill ntelligis *E* 983. Atque *J* mihi ministres *Pylades*, *Brugmanus* p. 18: ministres mihi (michi *EJ*) *libri* cum *libri* michi *J.* *h* *E* sacrificem *E* quom sacrificem mihi *Pareus*, *Fleckeisenus*. mihi quom sacrificem *Camerarius*. quom mihimet sacrificem *Ussingius* *Versum delet Guyctus*

Act. III sc. 4 MERCVRIVS *BJ.* MERCVRIVS *F E:* cf. *praef. Asin.* p. XII: om. *D* spatio relicto 984. *Merc.* notam *praef. D* oncedite c. spat. *DE* deuia *J* discedite *F* 985. quisquam nunc tam audax *Fleckeisenus*: quisquam tam audax *libri*. quispiam tam audax *Usenerus de Pseud.* p. 17. quisquam tam audax nunc *Camerarius*. quisquam tamde audax *Bothius*?. quisquam tanti ausus *Gruterus et*, nisi quod tanto ausu, *Palmerius* nunc qui *Lindemannus*. qui se *Reizius* michi *J.* *h* *E* qui obsistat obuiam mihi vitiose *Pylades* 986. michi *J.* *h* *E* quidem, e ex a *E* 987. Populo ni ex Populoni *D.* Populoni *B.* Populon *E.* Populo ut *Z:* corr. *Pius* nidecedat *J* michi *E* incomoediis *BE.* incomediiis *J* 988. Nauem ille *Guyetus* nunciat *J* uel irati *Pylades*. aut ingrati *Acidalius* 989. ///eius, mñ vel simile quid er. et e ex i *E* afferro *J*

Quam ob rem mihi magis par est uia decedere et concedere.
 Patér uocat me, eúm sequor, eius dicto imperio sum audiens. 991
 Vt filium bonum patri esse oportet, item ego sum patri.
 Amánti subparasitor, hortor, ádsto, admoneo, gaúdeo.
 Siquíd patri uolupést, uoluptas éa mi multo máxumast.
 Amát: sapit. recté facit, animó quando obsequitur suo: 995
 Quod ómnis homines fácere oportet, dum íd modo fiát bono.
 Nunc Ámphitruonem uólt deludi méus pater: faxó probe
 Iam hic déludetur, spéctatores, uóbis inspectántibus.
 Capiám coronam mi ín caput, adsímulabo me esse ébrium.
 Atque illuc sursum escéndero: inde óptume aspellám uirum 1000
 De súpero, quom huc accésserit: faciam út sit madidus sóbrius.
 Deinde illi actutum súfferet suos séruos poenas Sósia:
 Eum fécissee ille hodie árguet, quae ego féceró hic: quid íd mea?
 Meo me aéquomst morigerúm patri esse: eius stúdio seruire
 áddecet.

990. Quam obrem *BJ*. Quamobrem *D* ^m *E* de uia *Z*:
 corr. *Pylades* decedere ex decere *J* 991. *Vers. del. Guyetus*
 digo ut vid. *E* imperiosum *E* 992. oportet ex oporet *B*, ex
 oportet *E* item ego sum *Lindemannus*: itidem ego ego sum *BDE*
 (itide ut vid.). itidem ego sum *JF*. itidem *Z* (ego sum *add. Hermo-*
laus) patri om. *Z*: *add. Hermolaus* 993. subparasitor, alt. a ex i
E. subparasitabor *BZ*: corr. *Pylades* horto *Z*: corr. *Hermolaus*
 994. Si quid *D* uolup est *E*. uolupést ex nolpest *D*. uolupe
 est *JF* uoluntas *D* ^m *E* uolupést mihi uoluptas multo *Reizius*:
 cf. *Hermannus de metr. p. 184* maximast *BEZ*. maxuma est *DF*.
 maxima est *J* 996. id nmodo *E*. idmodo *J*. modo id *Fleckeisenus*
 fiat bono *BE* 997. amphitruonem *BD* (alt. i ex e). amphy-
 trionem *EJ* uult libri pater om. *D* probe ex per orbem *E*
 998. deludatur *Camerarius* uobis inspectantibus *Pylades*: uobis
 spectantibus libri. uobis adspectantibus e cod. *Guelf. Bothius*. ac uobis
 spectantibus *Ussingius* 999. mihi *BD*. michi *J*. ^m *E* in caput
D. incaput *E*. incaput *J* adsimulabo ex adsimilabo *D* adsimulabo
 esse me vel med adsimulabo esse *Bothius* 1000. Atque *J* illuc
 ex illic *E* susum *Fleckeisenus* ascendero *FZ* aspellam *Came-*
rarius, *Bentleius ad Heautont. II 3, 20*: cispellam (scis pella *B*.
 cispella *E* (i e corr.). cis pella *J*) libri. expellam cod. *Guelf.* 1001.
 Desupero *BEJ* cum libri huc om. *JF* accerserit *E* fatiam
BE madidus ex maditus *D* ebrius *D* Hunc v. explicari e
fr. IV uidit Pistoris 1002. illi *Lambinus*: ille (s. v. *E*) libri
 ac tutum *E* sufferret *EJ* suos seruus libri poenas ex penas
J. penas *E* 1003. Quod eum *F* que *EJ* facero *J*
 quid id *Camerarius*: quid *BDJF*. quidē *E*. quid est *Z* 1004.
 Meo ex Mea *J* aequumst *BD*. equum est *J*. equum est *E* mori-

Sed ecce Amphi-*truonem*: áduenit. iam ille híc deludetúr
 probe, 1005
 Siquidém uos uoltis áuscultando operám dare.
 Ibo íntro, ornatum cápiam qui potís decet:
 Dein súsum ascendam in téctum, ut illum hinc próhibeam.

AMPHITRVO

Náucratem quem cónuenire uólui in naui nóñ erat,
 Néque domi neque in úrbe inuenio quémquam qui illum
 uíderit: 1010
 Nam ómnis plateas pérreptaui, gýmnasia et myropólia,
 Ápud emporium atque ín macello, ín palaestra atque ín foro,
 Ín medicinis, ín tonstrinis, ápod omnis aedís sacras
 Súm defessus quaéritando: núsquam inuenio Náucratem.
 Núnc domum ibo atque éx uxore mea hánc rem pergam ex-
 quíreré, 1015
 Quís fuerit quem própter corpus suóm stupri compléuerit.

1011. *Osbernus* p. 432: hoc myropolium . . . unde *Plautus*:
 'omnes . . . myropolia'

gerum ex mirigerum *D* patri esse *Fleckeisenus*: patri libri. esse
 patri *Hermannus de metr.* p. 186 ser uire *E* 1005. Set *E*
 amphitrionem *D*. amphytrionem *BEJ* V. 1006—1008 *parallelos*
esse putat versibus 999—1001 *Muellerus* p. 617, recte ut videtur
 1006. uultis *BDE* operam m. 2 ex operum *J* 1007. quin *D*
 potis *Lipsius Ant. lect. III* p. 157, *Scaliger*: potius libri 1008.
 Dein *Camerarius*: Deinde libri sursum *FZ* adscendam *J*. escen-
 dam *Bothius*¹ intectum *EJ* probeam *D*
Act. IV sc. 1 AMPHITRIO *BE*. AMPHYTRIO *J*: om. *D* re-
 licto spatio 1009. *Amph. notam praef. D* Naugratem *B*. augratem
 cum spat. *DE*. Naucraten *Aldus* nolui ut vid. *E* innaui *EJ*
 1010. inurbe *EJ* 1011. omis *D*. omnes *Osbernus* gymnasia
BDE et om. *Z* miropolia (miropalia *E*) libri 1012. Apud
 ex Aput *D*. Aput *B* emponum *E* (u e corr.) *J* inmacello *EJ*.
 in macellod *Bothius*, *Ritscheli* Nov. exc. p. 74 in palestra *BD*.
 inpalestra *EJ*. atque in palaestra *Acidalius*. fui, in palaestra *Muel-*
lerus p. 544 atque *J* inforo *EJ* 1013. Inmedicinis *BEJ*
 inonstrinis *BEJ* omnis ex omnes *E*. omis *B* edis *B*. aedes
J *Interpunctinus cum Ussingio*: vulgo punctum post v. 1013 ponitur
 1014. queritando *E*. que ritando *J* Naucraten *Aldus* 1015. ibo
 domum *Pylades* atque *J* ex uxore mea *Fleckeisenus*: ex uxore
BE. ex uxore *EJ*. ex uxored *Bothius*¹, *Ritscheli* Nov. exc. p. 74
 omnem pergam *Muellerus* p. 544 exquirere *B* 1016. quem-
 propter *J* suum libri compleuerit *BDJ*

Nám me quam illam quaestionem inquisitam hodie amittere
Mórtuom satiúst. sed aedis óccloserunt. eúgepae:
Páriter hoc fit átque ut alia fácta sunt: feriám foris.
Áperite hoc: heus, écquis hic est? écquis hoc aperit
óstium? 1020

MERCVRIVS. AMPHITRVO

Quís ad fores est?

MERCVRIVS

AMPHITRVO

Égo sum.

MERCVRIVS

Quid ego sum?

AMPHITRVO

Íta loquor.

MERCVRIVS

Tibi Iúppiter

Díque omnes iráti certo súnt, qui sic frangás fores.

AMPHITRVO

Quó modo?

MERCVRIVS

Eo modo, út profecto uíuas aetatém miser.

AMPHITRVO

Sósia.

MERCVRIVS

Ita: sum Sósia, nisi mé esse oblitum exístumas.

1017. illa *E* questionem *BDEJ* inquisitam, q ex p *E*
hodiae *D* 1018. Mortuum *libri* (*rtuum J*) satius est *libri* (*acius*
J) edis *E*. sedes *J* eugepae *B*. euge *EJFZ*: corr. *Camerarius*
1019. fit in *litura D* fit[]ut *J* fores *JF* 1020. ec quis
hic est *BEJ* ec quis *BEJ*. ecqui *Fleckeisenus Ep. crit. p. 20*
hoc om. *F* hostium *EJFZ*
Act. IV sc. 2 MERCVRIVS ET IDEM AMPHITRIO - ET
BLEFARO *B*. MERCVRIVS ET EIDEM *E*. MERCVRIVS AMPHY-
TRIO *J*: om. *D* spatio relicto 1021. *Merc. notam om. DE* uis
cum spat. *DE* Quis ad fores *Z*. Quist ad fores *Fleckeisenus*
Quis ego *Bothius ex cod. Guelferb.*: at cf. *Muellerus p. 177 adn.*
1022. diique *J* sint *Guyetus* fores (e in a mut. m. 2) *D* 1023.
Quomodo *BJ* Eomodo *B* pfecto *E* etatem *E* 1024. *litt. ta*,
1 litt. er. B mei me *Lindemannus*: at cf. *Fleckeisenus 'Krit. Misc.'*
p. 22 et Mahlerus p. 28. med Guyetus existimas *BDEJ*

Quíd nunc uis?

AMPHITRVO

Sceléste, at etiam quíd uelim, id tu mé rogas?

MERCURIUS

Íta, rogo: paene écfregisti, fátue, foribus cárdines. 1026

Án foris censébas nobis públicitus praebérier?

Quíd me aspectas, stólide? quid nunc uís tibi aut quis tú's
homo?

AMPHITRVO

Vérbero, etiam quís ego sim me rógitas, ulmorum Accheruns?

Quém pol ego hodie ob ístaec dicta fáciam feruentém flagris.

MERCURIUS

Pródigum te fuisse oportet ólim in adulescéntia. 1031

AMPHITRVO

Quídum?

MERCURIUS

Quia senécta aetate a mé nunc mendicás malum.

AMPHITRVO

Cúm cruciatu tuo ístaec hodie, uérna, uerba fúnditas.

MERCURIUS

Sácrufico ego tibi.

AMPHITRVO

Qui?

MERCURIUS

Quia enim té macto infortúnio.

1033. *Nonius* p. 43, 10: uernas ueteres appellabant qui uere sacro fuerant nati et habebatur nomen hoc pro uitabili, maledicto. Plautus Amphitryone . . . Plautus qui supra: 'cum . . . funditas'

1025. aut etiam *J.* an etiam *Goellerus ad Trin. p. 116, Ussingius dubitanter* 1026. Ita, rogo sic interpunxit *Langenus p. 211* pene *BDEJ* effregisti *DEJFZ*. effregistis *B* fatue *J* 1027. fores *JF'* censabas *J* publicus *B* preberier *EJ*. prae- hiberier *Fleckeisenus* 1028. tu es (tues *J*) libri 1029. ulmorum, m quae in contextu est m. 2 corr. *J* acheruns libri 1030. obistec *BJ*. obistec *E* fatiam *E* 1031. fuisse ex fuisse *E* oportet (tet e corr.) *E* inadulescentiam *B'*. in adulescentiam *B'D*. inadolescenciam *EJ* 1032. aetate a me nunc *Muellerus p. 544*: aetate (aetate ex atate *D*. etate *E*) a me (ame *EJ*) libri. in aetate a me *Camerarius*. aetated a me *Guyetus, Ritscheli* Nov. exc. p. 63. 74. aetate iam a me *Schoellius* 1033.]cruiatu *J*. cruiatu *E*. cruciatur *Nonius* istec *B*. istec *E* funditas ex funditus *D* 1034. S[]fico *J* nunc tibi *Fleckeisenus* infortunio om. *EJFZ*: add. *Hermolaus*

FRAGMENTA

Inter v. 1034 et 1035 quamquam vetus codex (itemque Britannicus) nihil lacunae exhibet (quod contra E duorum versuum intervallum et D folii 20^r qui post v. 1034 restant septem versus vacuos reliquerunt: etiam Vindobonensis quidam maius etiam spatium posuit teste Schneidero apud Hoffmannum p. 20), tamen lectorem nunquam potuit non offendere sententiae hiatus. Iam cum a grammaticis, maxime a Nonio, permulta afferantur quae in ipsa Amphitruone hodie non exstant, dubium esse nequit quin casu aliquo (non consilio, ut Lindemanno visum praef. p. X, in adn. p. 101) in codicum nostrorum archetypo sat magnus foliorum numerus interciderit: ex numero autem versuum a Nonio et ex lacuna et ex reliqua fabulae parte allatorum Hoffmannus 280 fere versus deperditos esse computavit. Quam iacturam aegre ferentes iam exeunte saec. XV supplere conati sunt (qua de re cf. Ritschelii Opusc. II p. 42 sqq., Hoffmannus p. 26 sq., Theod. Hasper de duplici Poenuli exitu p. 1 adn. 2, Reinhardstoettner 'die Plaut. Lustspiele in spätern Bearbeitungen' p. 6), adhibitis grammaticorum nonnullis versibus: id quod multis fraudi fuit. Re vera quae Plauti esse viderentur post Camerarii Fabricique, Parei, Bothii curas collegerunt Emanuel Hoffmann 'de Plautinae Amphitruonis exemplari et fragmentis' (diss. Vratislaviensis a. 1848), Ussingius in editione a. 1875 (p. 64—67. 330—335), Iohannes Schroeder 'de fragmentis Amphitruonis Plautinae' (particula prior: diss. Argentoratensis a. 1879), Samuel Brandt 'Ueber die verlorene Partie aus Plautus' Amphitruo' (Musei Rhenani t. 34 (a. 1879) p. 575—592), qui omnes pro sua quisque parte rem promoverunt, maxime autem Schroederus, persobrio ille iudicio usus. Idem recte rationem habuit glossarum a Nonio excerpturum ordinis, unde quae ad fragmentorum ordinem constitutum sint consecutanea suo loco adnotabimus. Qui quidem ordo satis diversus sane a viris doctis factus est: neque quid cuique de singulis visum sit plene testari possumus. Itaque satis habemus indicasse, quo modo fragmenta in integra fabula olim posita fuisse possint.

Scaenae alterius ad exitum spectant 1—4: atque 1 excepisse videtur ipsum v. 1034. 2—4 Mercurii Amphitruonem ab aedibus arcantis abigentisve. | Sosia prodit: de hoc, quocum modo litigavisse se putat Amphitruo, 5. 6 dicta sunt. | Praesentibus multis civibus invicem se pro moechis raptant Amphitruo (7. 8. 10) et Iuppiter (9). | Collocuntur Alcumena (11. 12. 13) et Amphitruo. | Blepharo prodit et frustra arbiter est (14). | Fragmentorum 15—19 sedes accuratius definiri vix potest

I

At ego te certó cruciatu máctabo, mastígia

II

Érus Amphitruost ócupatus

III

Óptumo iure ínfringatur aúla cineris ín caput

IV

Né tu postulás matulam unam tíbi aquae hinc infundi ín caput.

I. *Nonius* p. 342, 6: mactare malo afficere significat. Plautus Amphitryone: 'at ego certo cruce et cruciatum mactabo exuo mastigia' ita ego *Pylades* te add. et cruciatu correxit idem exuo del. *Ussingius*, mutarunt in exi foras *Pylades*, exito *Hoffmannus*, exitio (mactábo éxitio cum hiatu) *Schroederus*, maxumo *Brandtius*, exi ilico *Langenus* p. 29. *Duorum versuum fragmenta cum alii discrimassent* (at certo ego | crúce te et cruciatú mactabo *Hoffmannus*, at ego certó cruce | ét cruciatu té mactabo *Brandtius* et *Langenus* p. 29), *Ussingius* et *Schroederus* recte statuerunt uno hoc versu excipi verba *Mercurii* te macto infortunio. *Quorum* ille certo cum parum placeret deletit, hic cruce et cruciatu e v. 1033 invecum exempli gratia exitio extrusisse putat. Immo certo et cruciatu coniuncta optime se habent; cum emphasi enim cum cruciatu tuo (v. 1033) iteratur. At displicet cruce et cruciatu: cruce fortasse glossema. Item mirum illud exuo pars videtur scholii (s)erue (nequam) ad mastigia olim adscripti: cf. *Loewii* glossa manu scripta: mastigia: male serue aut serue nequam

II. *Nonius* p. 354, 30: occupatus impeditus; ut graece dicitur ἀσχολεῖ id est 'nacuus non est'. Plautus in Amphitryone: 'erus... occupatus'. — Amphitruost *Hoffmannus*: amphitryo libri III. *Nonius* p. 543, 5: aula quam nos ollam dicimus, est capacissimum uas. Plautus in Amphitryone: 'optimo... caput'. De infringetur cogitaverit fortasse quispiam Praecessit hoc fr. quarto (cf. *Nonius*)

IV. *Nonius* p. 543, 12: matella aquarium uas. Plautus in Amphitryone: 'ne tu postules matulam unam tibi aquam infundi in caput' Hinc *Pistoris* vidit explicari v. 1001 postulas *Schroederus* duce *Hoffmanno* matulam unam tibi aquae hinc LG *Traditum ordinem servantes scripserunt aquae Hoffmannus*, aquai *Bothius*, aquas *Schroederus* et *Brandtius*, in caput infundier *Schoellius*; iam inseruerunt *Ribbeckius* apud *Brandtium* p. 581 et *Langenus* p. 94 sq. (postules; matulam unam tibi aquae iam infundam), iam iam *Ussingius* (postules, matula iam iam tibi aquam infundo), a me *Seyffertus* apud *Schroederum* (tibi aquae a me infundi) *Secutum est hoc fr. id quod praecedat* (cf. *Nonius*)

V

Quid minitabas té facturum, sí istas pepulissém fores?

VI

Íbi scrobes ecfódito tu plus séxagenos ín die.

VII

Láruatu's: édepol hominem míserum! medicum quaéríta.

VIII

Nílne te pudét, sceleste, pópuli in conspectum íngredi?

V. *Nonius* p. 473, 26: minitas pro minitaris ... Plantus in *Amphitryone*: 'quid ... fores'. — VI. *Priscianus* V 41 t. I p. 168, 5 H.: feminina ... 'scrobs' ... et masculino tamen genere inuenitur. Plantus in *Amphitryone*: 'ibi scrobes effodito plus (al. *codd.*: effodi duplos) sexagenos in dies'. — *Idem* VII 40 t. I p. 320, 24: in 'obs' feminina latina: 'haec ... scrobs huius scrobis' (sic alii; sed Probus nominatiuum protulit similem generatio), quod Plantus masculino genere profert in *Amphitryone*: 'ibi scrobes effodito duplus (sic vel duplos nonnulli libri; plerique effodito plus) sexagenos in dies'. — *Commenta Lucani* VIII 756 'exigua scrobe' (I p. 283 *Usen.*) haec exhibent. G (= *cod. Bruzellensis* 5330 saec. X): hic scrobem feminino genere posuit, Plautus masculino: 'scrobes sexagenos fodi in die'. — A (= *scholiorum antiqua sylloge*, cui 'adnotationes' nomen est): hic scrobem feminino genere posuit, Plautus masculino 'scrobes sexagenos' in *Amphitryone*. *cod. Bernensis* 370 saec. X: 'scrobe' feminini generis, licet Plautus posuerit masculino: quod et artis est; nam hic contra rationem posuit (cf. *Servius in Vergil. Georg. II* 50: nos scrobes genere dicimus masculino licet Lucanus dixerit contra artem 'exigua posuit scrobe'). *Glossa 'libri glossarum' ab Angelo Mai Class. Auct. t. VII* p. 579 e *codice Palatino* 1773 excerpta: scrobem Lucanus feminino genere dixit secutus Plautum (ubi errorem subesse patet et improbandus esset qui coniceret secus ac Plautus). — *Probi Catholica* IV p. 20, 2 K.: hic scrobis huius scrobis genere masculino; sic Plautus 'sexagenos scrobes'. — *Servius in Vergil. Georg. II* 288 item affert 'sexagenos scrobes' ecfodito duplos *Bothius*, cuius coniecturam (duplos enim trochaeum explet) sic emendat *Hoffmannus*: duplos effodito. Recte effodito tu plus *Hertzius ad Priscianum* in die *Schroederus*: et sic scholiasta codicis *Bruzellensis*. *Fallitur Brandtius* p. 583 adn. VII. *Nonius* p. 44, 22: cerriti et laruati male sani et aut Cereris ira aut laruarum incursatione uexati. Plantus *Amphitryone*: 'laruatus ... quaeritat' Fortasse laruatust quaerita *Acidalius*, qui laruatus voce deleta fragmentum 12 sic continuat: edepol hominem te miserum! m. q. Prius fuit in integra fabula hoc fragmentum simili illi 12: cf. *Nonii ad illud verba idem qui supra in Amphitryone* Hic v. inter 739 et frgm. 12 lectum est (cf. *Non.*) VIII. *Nonius* p. 453, 30: ingredi non solum intrare,

IX

Mánifestum hunc obtórto collo téneo furti flágiti

X

Ímmo ego hunc, Thebáni ciues, quí domi uxorém meam
Ínpudicitia ínpediuit, téneo, thensaurúm stupri.

XI

Exiúrauisti té mihi dixē pér iocum

XII

Quaeso áduenienti mórbo medicarí iube:

Tu cérte aut laruátus aut cerrítus es.

ut est manifesta eius uerbi significatio, sed et uenire ac se ostendere auctoritate Plauti possumus dicere, in Amphitruone: 'nihilne ... ingredi' Cf. v. 735 et Men. 708 *Fragmentum post v. 845 et ante fr. 8 positum fuit* (Nonius) IX. Nonius p. 453, 24: furtum etiam non ablata res, sed omne quicquid occulte geritur auctoritate ueterum dici potest. ... Plautus Amphitryone: 'manifestum ... furem flagitii' manifesto Schroederus furti LG. teneo furem flagiti quoquo modo explicas permire dictum: et furtum in lemme Nonii est. Quamquam praestabit synonymum vocis thesaurus (frag. 10, 2) *Fragmentum post id quod praecedit positum fuit* (Nonius) X. Nonius p. 331, 15: impedire sordidare, ad probrum ducere. Plautus Amphitryone: 'immo ... impudicitia impediuit'. Idem p. 456, 16: thesaurum etiam copiam pessimae rei dici posse Plautus uoluit in Amphitryone: 'qui ... impudicitia impediuit ... thesaurum stupri' Cum hoc et eo quod praecedit fragmento cf. argum. acrost. v. 6 sq.: in uicem raptant pro moechis XI. Nonius p. 105, 17: exiurare et deiurare id est ualde iurare, ut deamare. Plautus Amphitryone: 'exiurauisti ... iocum' exiurare Ussingio potius iurando amouere videtur significare: at cf. v. 916 Cf. Poenuli V 3, 50 quod ego dixi per iocum XII. Nonius p. 44, 22: cerriti et laruati male sani et aut Cereris ira aut laruarum incursatione uexati. Plautus Amphitryone (cf. fragm. 7). idem qui supra in Amphitryone: 'quasi aduenienti morbo medicati iuuenem (al. libri: iuuenem) tu certe aut laruatus es aut cerritus'. Nonius p. 247, 6: aduenire incipere. Plautus Amphitryone: 'quaeso aduenienti moribo iube (al. codd. iure)' quaeae adueniente morbo nunc medicum tibi | enim tu certe aut laruatus aut cerritus es Acidalius. Trochaice Brandtius sic: [age] quaeso aduenienti morbo medicinam fieri iube | nam tu certe aut laruatus aut cerritus es: [abi] quaeso aduenienti m. ius medicabile Bothius. quaeae a. m. medicatum tibi Hoffmannus itemque Ussingius, nisi quod medicamen: potius medicinam debebant. quaeae a. m. medicari louem Quicheratius. quasi a. m. medicari iubent Hauptius Opusc. II p. 367. Nos sic ut Schroederus uersum dubitanter conformauimus Utrum laruatus legendum sit an cerritus es dubitari posse dicit Ussingius Post fragmentum 7 hoc lectum est (cf. Nonius)

XIII

Nisi hóc ita factumst proinde ut factum esse autumo
Non causam dico quín uero insimulés probri.

XIV

Quí nequeas nostrórum uter sit Ámphitruo decérnere

XV

.... ábitendi núnc tibi etiam occásiost

XVI

.... quae me absente córpus uolgaúit suom

XVII

Péssumo nolí precari

XIII. *Nonius* p. 237, 2: autumare est dicere ... Plautus *Amphitryone*: 'nisi ... probri' factum est *Nonius* quin uero insimules *Brandtius*, *Langenus* p. 117: uerum quin simules (qui insimules *cod. P*) *Nonius* quin uerum *Hoffmannus*. quin iure *Ussingius*. uir, quin *Quicheratius* insimuler *Hoffmannus* uerum qui insimulas probri? *Pareus* uerum ne insimulet probri *Bothius* XIV. *Nonius* p. 285, 29: decernere est dicere. Plautus in *Amphitryone*: 'qui neque has ... amphitryo decernere' *Post v. 1038 inserendum putauit Gulielmius* nequeo nostrorum *Acidalius et Gulielmius* *Ex hoc v. scriptor argumenti acrostichi v. 7 sq. pendet*: Blepharo captus arbiter | uter sit non quit Amphitruo decernere XV. *Priscianus* XI 24 t. I p. 564, 12 II.: declinantur autem participia ad similitudinem et regulam nominum in 'ns' desinentium uel in 'us' mobilium, exceptis, ut supra dictum est, illis, quae nascuntur a uerbis quartae coniugationis in 'eo' desinentibus, quorum genetiuus uocales nominatiui 'ie' mutat in 'eu': 'iens euntis', 'quiens queuntis', quamuis Plautus 'abiendi' dixit pro 'abeundi' in *Amphitryone*: 'abiendi ... occasio est'. — abiendi etiam nunc tibi est occasio *Bothius*. abiendi mendum esse eius *codicis quo usus sit Priscianus pro abeundi putat Schroederus: idem de abitendi cogitare non audet* XVI. *Nonius* p. 182, 21: uulgauit honeste positum uile habuit et quasi in uulgus dedit. Plautus *Amphitryone*: 'cuiusque ... uulgauit suum'. — cuique med absente corpus uxor *Gulielmius (et uxor corpus suppleuit Rothius quoque ad Nonium, L codice usus qui uxor)*. cui usque med absente corpus *Hoffmannus*. quisquam (Qui? quae alio tempore) me absente corpus *Bothius*. [eccam uideo] quae me absente corpus *Ussingius*. huius quae me absente corpus *Schroederus*. quouisque [techinis] med absente corpus sive quouisque [techinis] me absente [uxor] corpus *Brandtius* XVII. *Seruius Danielis in Vergil. Aen. VIII 127* 'et cui me precari' sane ueteres et 'precor illi' pro 'precor pro illo' dicebant. Plautus in *Amphitryone*: 'noli pessimo precari (nobili pessime precari *cod. Paris. 7929*)' hoc est (et hoc est *idem*) 'pro pessimo noli precari'. —

XVIII

Animam conprime

XIX

Clandestino

Videtur grammaticus pessumo dativum non recte 'pro pessumo' interpretatus esse: cf. Asin. v. 477. Ceterum qui non nescit, quantopere immutari soleant et verba Plautina et comoediarum nomina apud Servium excitata, fieri posse concedet ut Asinariae v. 477: pergin precari pessumo a grammatico allatus sit, non Amphitruonis fragmentum nescio quod XVIII. Nonius p. 233, 19: anima iterum significat iracundiam uel furorem; unde et animosi dicuntur iracundi. Plautus Amphitryone: 'a. comprime'. Errorem scholiastae (tacere enim iubentis haec verba sunt) notavit Ussingius, eiusdem interpretationem defendit Schroederus, ut tamen etiam librarii mendum pro animum esse posse statuatur XIX. Excerpsit qui adverbia Plautina collegit: v. Ritschelii Opusc. II p. 236. 273. Vocabulum inter v. 886 et 1116 lectum esse constat De fragmento apud Nonium p. 76 servato, quod Schroederus rectius versum 400 esse censet, vide ad hunc versum. Ceterum singulari consensu ad Amphitruonis hanc lacunam et Schroederus et Brandtius rettulerunt versum a Festo p. 169 sine fabulae nomine allatum: naualis scriba, qui in naue apparebat, inter aliud genus scribarum minimae dignitatis habebatur, quod periculis quoque eius ministerium esset obiectum. Plautus: 'nón ego te noui naualis scriba, columbar (sic Scaliger: columbari cod.; pronuntiandum est colubar) impudens'. Siue quod columbaria in naue appellantur ea, quibus remi eminent, siue quod columbariorum quaestus temerarius incertusque. Et possunt sane haec de Blepharone dicta esse

ACTVS IV

* * * * *

BLEPHARO. AMPHITRVO. IVPPITER

BLEPHARO

Vós inter uos partíte: ego nunc ábeo, mihi negótiumst: 1035
Néque ego umquam usquam tánta mira mé uidisse cénseo.

AMPHITRVO

Blépharo, quaeso ut áduocatus mi ádsis neue abeás.

BLEPHARO

Vale.

Quíd opus est med áduocato, quí me utri sim nésceo?

Act. IV sc. 3 Pers. om. libri: cf. p. 114 init. 1035. Vos inter uos partíte: ego nunc *LG*: Vos inter uos partíte (*parcite B*) ego *BDE* (*ante VOS prius spat. initiale ut in novae scaenae principio*) *Z.* cf. *A. Palmer Hermath. vol. VII (a. 1881) p. 134.* Vos inter uos istec partíte ego *JF* (*istec*), *qua scriptura interpolata (cf. E) usi proposuerunt* Vos ista inter uos partíte, ego *Ritschellius Proleg. p. 130 (cf. Anal. Pl. p. 78, ubi Inter uos istaec partíte, ego coniecit Goetzius)*, Vos inter uos istaec partíte (*omisso ego*) *Bothius*, Vos inter uos partíte: ego istaec *Hermannus teste Lindemanno, contra istaec spernentes* Vos inter uos dispertíte, ego *Muellerus p. 355*, At uos inter uos partíte, ego *Lindemannus*, Vos inter uos iam partíte, ego *Guyetus*, Vos inter uos partíte, ego adeo *Braune Quaest. gramm. p. 38* habeo *E* michi *EJ* negotium (*negocium J*) est libri 1036. Ne[] ego *J* unquam *DJ* meuidisse *J* 1037. Blefaro *BE.*]lefaro *J* queso ut *J.* queso ut *E.* queso te ut *Z.* *corr. Hermolaus* mihi *D.* in *BE.* michi *J* habeas *E.* abeas ex abas *I)* uale *J* 1038. opus est med *Hermannus teste Lindemanno, Ritschellius Nov. exc. p. 24:* opust med (*med s. v. E*) *DE.* opus est *J.* opus me *B.* opust me *F* (*opus est*) *Z* qui me utri *Hermannus teste Lindemanno, Ritschellius l. s. s.: quin utri libri.* quine utri *Gulielmius.* qui utri *Camerarius* sim *Hermannus l. s. s., Ritschellius l. s. s.: sim aduocatus libri* *Vulgatam* Quid opust me aduocato qui utri sim aduocatus nescio *def. Umpfenbachius Melet. Plaut. p. 11, Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 237*

IUPITER

Intro ego hinc eo: Alcumena párturit.

AMPHITRVO

Perí miser:

Quíd ego faciam, quem áduocati iam átque amici dese-
runt? 1040

Númquam edepol me inúltus istic lúdicabit, quískuís est.
Iám ad regem rectá me ducam résque ut factast éloquar.
Égo pol illum ulcíscar hodie Théssalum uenéficum,
Quí peruorse pérturbauit fámiliae mentém meae.
Séd ubi illest? intro édepol abiit, crédo ad uxorem meam.
Quí me Thebis álter uiuit míserior? quid núnc agam? 1046
Quem ómnes mortalés ignorant ét ludificant út lubet.
Cértumst, intro rúmpam in aedis: úbi quemque hominem
aspéxero,

Síue ancillam, síue seruom, si úxorem, si adúlterum,
Sí patrem, si auóm uidebo, eum óbtruncabo in aédibus: 1050

Ante v. 1039 inculcat Gulielmus fragm. XIV 1039. Totum v. Iovi dat Gulielmus 1040. Quid ego faciam Guyetus: Quid ego libri, nisi quod Quid ago Z et e (ego) in litura B. Quid ego ago Gruterus. Quid ego, quid ago Bothius. Nam quid ego ago Lindemannus Quid ego (vel ago) retinentes coniecerunt iam omnes Camerarius, Muellerus p. 752 et iam aeque Spengelius Plaut. p. 41: cf. Muellerus p. 305 1041. Nunquam J. Numquem B. Num quem DE ludificabit F', Camerarius: ludificauit BDEZ. ludificabunt J quisquis ex quiquis J 1042. Iam Gruterus: Nam iam (//iam, 1 litt. er. B. Namiam E) libri. Nam Guyetus ad regem (em in ia corr.) D. adregem EJ rectam J me ad regem recta Lindemannus Nam iam ad regem recta ducam me resque ut facta eloquar Bothius (est cum Camerario omittens) facta est (factaest E) libri eloquar, a e corr. E 1043. thesalum E ueneficium J 1044. peruerse EJ pertubauit D familię J. familie E meę EJ 1045. ille est J. illic est F me in ultus (del. lincola) abiit E aduxorem EJ 1046. Quis me J quid nuc J. quid nun ut vid. E. quidnam Z: corr. Pylades 1047. Quę ois J iubet E 1048. Certust BDEZ. Certum est JF introrumpam BDE in aedis Camerarius. in aedibus DFZ. in-aedibus BJ. inedibus E 1049. seruum libri si uxorem si Bothius, Ritscheliuss Proleg. p. 85: siue uxorem siue (Siue ex Se D. sev B) libri siue uxorem seruom siue adulterum Goellerus ad Trin. p. 60 1050. Si patrem, si Bothius, Ritscheliuss Proleg. p. 85: Seu patrem siue libri auum libri seu patrem uidebo siue auom Acidalius eum obtruncabo F'leckeisenus: obtruncabo ex obtruncapo D. obtrancabo E. ibi obtruncabo Muellerus 'Sive' p. 7. alia haud pauca idem

Néque me Iuppitér neque di omnes íd prohibebunt, sí uolent,
Quín sic faciam utí constitui: pérgam in aedis núnciam.

Pros. Pl. p. 544 *inaedibus J. inedibus E* 1051. Neque *J*
dii J *id om. JF* *uolent ex uolint J. uolunt Z. uelint Lam-*
binus 1052. *sic ex sin B* *fatiam E* *uti Camerarius: ut libri*
 pergam ex pegam D *in aedis Camerarius: in aedibus DFZ.*
inaedibus J. in edibus B. inedibus E *nuntiam E. nunc iam reliqui*

ACTVS V

BROMIA. AMPHITRVO

BROMIA

Spes átque opes uitae meae iacent sepultae in pectore
 Neque ullast confidentia iam in corde, quin amiserim.
 Ita mihi uidentur omnia, mare, terra, caelum consequi, 1055
 Iam ut opprimar, ut enicer. me miseram: quid agam nescio.
 Ita tanta mira in aedibus sunt facta: uae miserae mihi.
 Animó malest, aquam uelim: corrupta sum atque absumpta
 sum.

Caput dolet neque audio neque oculis prospicio satis.
 Nec me miserior feminast neque ulla uideatur magis. 1060

Act. V sc. 1 BRONIA ANCILLA AMPHITRVO B. ANCILLA
 AMPHITRVO D. ANCILLA BROMIA AMPHITRVO (AMPHYTRIO J)
EJ V. 1053—1061 *dimetros esse voluit Kiesslingius Anal. Pl. p. 8*
 1053. *Pers. om. D* pes c. *spat. D.* apes c. *spat. E.* Dapes *JFZ*:
corr. Hermolaus atque s. v. *E* uideat *E.* uite *D* me *EJ*
 sepult *J.* sepult *E* inspectore *EJ.* inspectore *D* 1054. ulast *D.* ulla
 est *J* confidentia *B.* confidentia *DE* ulla confidentia *st* *Linde-*
mannus iam in corde *EJ.* in meo corde *ed. Fleckeisenus*, quod
ipse reicit ep. crit. p. 17. iam meo in corde *Camerarius. Errat*
de librorum scriptura Muellerus p. 616 1055. michi *J.* in *E.* me
Guyetus uidetur *EJ* celum *J.* celum *BDE* concoqui *Ussin-*
gius 1056. I iam, m *eras. D* opprimar, iam *Guyetus: cf. Rit-*
schelius Proleg. p. 181 inicer *E.* inicer *B.* enecer *JFZ* me-
 miseram *J* agam *J* 1057. in edibus *B.* inaedibus *J.* inedibus
E ue *BEJ* misere *B.* misere *E* michi *EJ* 1058. male
 est *J* aquam trium syllabarum esse vult *Kiesslingius l. s. s.* cor-
 rupta *BEJ.* corrupta (r alt. ex p) *D.* corrupta *Fleckeisenus* 1059.
 Caput *E* dolet /// *B* nec oculis *BDEJ* prospicio *BE*
 1060. me *om. D* memiserior *B* miserior ex misior *D* femina
 est libri neque *J* illa vir doct. teste *Lomano p. 13* uidetur *E*,
 cui recte coniuunctivus offensionis fuit *Exspectes* ulla cruciatur magis.
Cf. Muellerus p. 643, qui tradita verba intellegi posse negat

Ita erae meae hodie contigit: nam ubi parturiens deos invocat,

Streptus, crepitus, sonitus, tonitrus: ut subito, ut propere,
ut valide tonuit.

Vbi quisque institerat, concidit crepitu: ibi nescio quis
maxima

Voce exclamat: 'Alcumena, adest auxilium, ne time:

Et tibi et tuis propitius caeli cultor aduenit. 1065

Exsurgite' inquit 'qui terrore meo occidistis praemetu'.

Vt iacui, exsurgo: ardere censui aedis: ita tum confulgebant.

Ibi me inclamat Alcumena: iam ea res me horrore afficit.

Erilis praeuortit metus: accorro, ut sciscam quid uelit,

Atque illam geminos filios pueros peperisse conspicio: 1070

1062. *Nonius* p. 227, 13: tonitrus positum pro tonitru. *Plautus* *Amphitryone*: 'screpitus sonitus tonitrus' 1068. 1069.

Nonius p. 362, 20: praeuertit reuocat. *Plautus* *Amphitryone*: 'ibi ... uelit'

1061. ere meę *BE*. herę meae *J*. ereme at *D* parturiens
deos *LG*: parturit deos sibi *libri*. partuis deos sibi *Bothius*². partus
(vel parti) deos sibi *Spengelius* 'Reformvorschlage' p. 338. parturit
deosque *Ussingius*. parturit, deos *Pylades*. parturit, deos ubi *Linde-*
mannus. partulos sibi *Hermannus teste Lindemanno* 1062. *V. in*
marg. add. in J, ubi haec tantum apparent:]crepitus s[]trus [] ut
propere ut[*Screpitus Nonius omisso* crepitus tonitrus *B*. tonit *Us-*
singius subito (pro ut subito) *Bothius*, *Hermannus Elem.* p. 413
ualide ex ualde *E* ut subito ut propere fremit trochaeis *discriptis*
Schoellius Anal. Pl. p. 48 *Versum hypercatalecticum def. Spengelius*
'Reformvorschlage' p. 330 *V. 1063—1072 Hermannus tractat Elem.*
p. 171 1063. Ubi quisque ex Ubique *D* institerat ex inciderat *E*,
ex institerit *D*. steterat *Gud. II* crepitu *del. Bothius* maxima
EJ 1064. Uoce xclamat *E* ad est *E* netime *J* 1065. ec
tuis ut *vid. E* propicius *J* cęli *BE*. celi *D* 1066. Exurgite
EJ inquit *BDE* praemetu *B*. premetu *EJ* 1067. exurgo
BEJ aedes *m. 2* ex aedis *B*. edis *E*. edes *J* itatim *E*. ita
tunc *D*. ita *Camerarius* confulserant *Camerarius* 1068. Ibi tum
me praefert scripturae inclamauit *Muellerus* p. 28. Ibi med *Guyetus*
Ibi mein clamar argumenta a mea res *cod. Paris. 7667 Nonii*:
in aliis similiter erratum est ita ea *J*. tum ea *Lambinus*. ea *Us-*
singius me om. *EJFZ* afficit *J* horrore affleberis praeuertitur
cod. II Nonii De v. 1069—1077 cf. *Kieslingius l. s. s.* 1069. Cf.
1068 Eriliis *E*. Herilis *J* praeuertit *BDE*. preuertit *J*
metus *F* (ut *vid.*, e *corr.*) *Z*, *Nonius*: motus *D*. meotus *B*. me otius
J. meo totius *E*. me metus *Langenus* p. 79 ac curro *E* sciam
Nonius

Neque nóstrum quisquam sénsimus, quom péperit, neque pro-
uídimus.

Séd quid hoc? quis hic ést senex, qui ante aédis nostras síc
iacet?

Numnam hunc percussit Iúppiter? 1073

Credo édepol: nam pro Iúppiter 1074^a

Sepúltust quasi sit mórtuos. 1074^b

Ibo út cognoscam, quísquis est. 1075^a

Amphítruo hic est quidem érus meus. 1075^b

Amphítruo.

AMPHITRVO

Perii.

BROMIA

Súrge.

AMPHITRVO

Interii.

BROMIA

Cédo manum.

AMPHITRVO

Quis mé tenet?

BROMIA

Tua Brómia ancilla.

AMPHITRVO

Tímeo totus, íta me increpuit Iúppiter.

Nec sécus est quasi si ab Áccherunte uéniam. sed quid tú foras
Egréssa's?

1071. sensibus *J* cumpeperit *J* Neque *J* preuidimus *EZ*
1072. hoc quid *EZ* edis *E*. aedes *J* hic iacet *Spengelius l. s. s.*
Septenarium tutantur Kiesslingius et Spengelius l. s. s. 1073. num nam
B (in numnam corr.) *J* V. 1074^a et 1074^b del. *Guyetus* 1074^a.
Crede *E* 1074^b. sepultus *D*. sepultus est *EJ* mortuus *libri*
1075^a. ut cognoscam *Acidalius*: et cognoscam (cognosco *B*) *libri*
1075^b. amphitrio *BD*. amphytrio *EJ*. Amphitruost *Lindemannus*. Est
Amphitruo *Fleckeisenus* hic est quidem *Kiesslingius l. s. s.*: hic qui-
dem *libri*. hic quidem est *Camerarius* herus meus *J. om. Z*: add.
Angelius Trochaeos describit Spengelius l. s. s. (quidemst) 1076. Am-
phitrio *BD*. Amphytrio *EJ* Credo *J* 1077. tuabromia *J* timeo
totus *Fleckeisenus*: totus timeo (teneo *J*. tremo *F*) *libri*. totus contremo
Lindemannus ita med *Guyetus*. tam me *Schoellius* me s. v. *D*
increpuit (e add. rubricator) *E* 1078. secus (ecus in litura) *B*. secius
ex secus *D*. secutus, m. 2 exp. *J* acheronte *BD* / si abac
/ quasi cheronte *E*. quam si ab acherunte *JF* (acheronti) *Z* (cheronte):
cf. *Brizius ad Capt. 909 append. et Langenus p. 320* Sed ex Set ut
vid. *J*. set *E* qui *D* 1079. Egressa es *EJ*. Egressa es *BD*

BROMIA

Eadem nós formido tímidas terrore ínpulit:

In aédibus, ubi tu hábitas, nimia míra uidi. uae mihi, 1080
 Amphítruo: ita animus méus mihi etiam núnc abest.

AMPHITRVO

Agedum expedi:

Scin mé tuom esse erum Ámphitruonem?

BROMIA

Scío.

AMPHITRVO

Vide etiam núnc.

BROMIA

Scio.

AMPHITRVO

Haec sóla sanam méntem gestat meórum familiárium.

BROMIA

Immo ómnes sani súnt profecto.

AMPHITRVO

At me úxor insanúm facit

Suis foédis factis.

BROMIA

Át ego faciam tu ídem ut aliter praédictes, 1085

Ámphitruo: píam ét pudicam tú tuam esse uxorem út scias,
 De eá re signa atque árgumenta paúcis uerbis éloquar.

tumidas *J* terrore *ex* terroris *D* impulit *BDEJ* *Inter-*
punctionem delet Ussingius ante Nimia v. 1080 distinguens 1080.
 Inedibus *E* ubi tu *Pylades*: tu ubi *libri*. ubi tute *Fleckeisenus*.
 cubi tu *Ritscheli* *Opusc. t. III p. 139* nimia (*ni ex m*) *E* *Inter*
 nimia et mira *lacuna J* Ve *EJ* michi *EJ* 1081. Amphitrio
BDE. Amphytrio *J*. Ere Amphitruo *Muellerus p. 679* animus
 meus mihi *Fleckeisenus*: mihi (*michi J*) animus *libri*. meus mi animus
Lindemannus nunc *om. F* age dum *BEJ* 1082. tuum *libri*
 herum *J* amphitruonem *BDE*. amphytrionem *J* iam nunc *non*
apparuit in J 1083. Hec *E*. Hec *B* sanam *Camerarius: saccam*
B. sarcam DEJFZ. sartam *Lambinus* mentem *om. EJFZ*
 meorum *Acidalius*: meorum *B*. morum *D*. mea (*meam F*) *EJFZ*
 familiarium *ex* familiarium *J* sola sanam sartam gestat mentem
 familiarium *Lindemannus praef. p. IX* 1084. uxori *D* insaniam
D 1085. Suis *ex* Suus *D* foedis *s. v. D*, *ex* foedus *J* factis
ex factam *D* tuidem *B* De *v. 1086 sq. cf. Hermannus Elem. p. 169*
 1086. Amphitrio *BDE*. Amphytrio *J* tu tuam esse uxorem *IG*:
 tuam esse uxorem *BJ*. esse uxorem *D*. esse tuam uxorem *EFZ*.
 tuam esse uxorem *Kochius Nov. annal. t. 101 (a. 1870) p. 285*. tuam
 tibi uxorem *Luchsius Studemundi Stud. t. 1 p. 24* uti *Bothius*
 scias *ex* sciam *D*

Ómnium primum Álcumena géminos peperit fílios.

AMPHITRVO

Aín tu, geminos?

BROMIA

Géminos.

AMPHITRVO

Di me séruant.

BROMIA

Sine me dícere,

Vt scias tibi tuaeque uxori deós esse omnis própítios. 1090

AMPHITRVO

Lóquere.

BROMIA

Postquam párturire hodie úxor occepít tua,
Vbi utero exortí dolores, út solent puérperae,
Ínuocat deos ínmortalis, út sibi auxiliúm ferant,
Mánibus puris, cápite operto. tum íbi continuo cóntonat
Sónitu maxumo. aedis primo rúere rebamúr tuas. 1095
Aédes totae cónfulgebant tuaé, quasi essent aúreae.

AMPHITRVO

Quaéso, absoluto hínc me extemplo, quándo satis delúseris.
Quíd fit deinde?

BROMIA

Dum haéc aguntur, ínterea uxorém tuam
Néque gementem néque plorantem nóstrum quisquam audí-
uimus:

Íta profecto síne dolore péperit.

AMPHITRVO

Iam istuc gaúdeo, 1100

1089. dii *J* mes eruant *E* seruent *F* 1090. tuaeque *EJ*
oñs *BD* propicios *J* 1091. Floquere *F* 1092. Vbi *E³FZ*: Ibi
BDEJ ut ero *D* puerpere *J*. puerpere *E* Recte comma ponit
Ussingius, gravius distinxit *Fleckeisenus* cum aliis 1093. Inq uocat *E*
ímmortales *BE*. ímmortales *D*. ímmortales *J* 1094. opertod
Guyetus, *Ritschellus* Nov. exc. p. 74 tum ibi *Muellerus* p. 544: ibi
líbri contonar *E* Folií 126^r, quod 39 tantum versuum est et v.
1094 terminatur, in fine unus versus er., qui tamen ad *Plautum* non
pertinuisse videtur *J* 1095.]maximo *J* Sonti maximo *E* aedes
BD. edes *J*. edes *F* primo ruererebamur *B*. primor uererebamur
ante corr. *D* 1096. Aedis *BDE* tote *J*. tote *E* tuq *EJ*
auree *D*. aurace ex aurace *E* 1097. Queço *EJ*. Queso *B* ab-
soluto *E* extemplo ex exemplo *D* 1098. sit *BEJ* de inde *EJ*
hec *E* Inter haec et aguntur parva lacuna *J* 1099. Neque
J nostrorum *F* 1100.]profecto *J*

Vtut me erga meritást.

BROMIA

Mitte istaec átque haec quae dicam áccipe.

Póstquam peperit, púeros lauere iússit nos. occépimus.

Séd puer ille quém ego laui, ut mágnust et multúm ualet.

Néque eum quisquam cónligare quíuit incunábulis.

AMPHITRVO

Nímia mira mémoras: si istaec uéra sunt, diuínitus 1106

Nón metuo meae quín uxori látae suppetiaé sient.

BROMIA

Mágis iam faxo míra dices. póstquam in cunas cónditust,

Déuolant angues iubati deórsum in inpluiiúm duo

Máxumi: contínuo extollunt ámbo capita.

AMPHITRVO

Vae mihi.

BROMIA

Né paue. sed ángues oculis ómnis circumuísere. 1110

1102. *Nonius* p. 503, 37: lauit pro lauet . . . lauere inde tractum est . . . Plautus Amphitryone: 'postquam . . . accedimus'

1108. *Nonius* p. 191, 21: angues feminino. Plautus Amphitryone: 'deuolant . . . duo' *Servius Danielis in Verg. Aen. II* 206: iubae autem proprie equorum sunt. Plautus in Amphitruone: 'angues iubati'

1101. Vt ut BDEJ me erga *Schmidtus de pron. demonstr. form.* p. 75: erga (ergo D) me libri merita est (est om. EZ) libri Mitte istaec (istec E. istec B) libri. Istaec mitte *Pylades* (est *delens*): *idem* (est merita *scribens*) *Camerarius*. Mitte ista *Lindemannus*. Mitte istaec (atque *delens*) *Bothius* haec que BD. haec q̄ E. hec que J 1102. Post quam BE lauere F, *Hermolaus ex Nonio*: lauare (lau//are, l ex p D) BDEJZ nos] ut hos *Nonius* ocepimus (i e corr.) D. accedimus *Nonius* 1103. illic *Lindemannus* magnus est libri ut multum *Bothius*, fort. recte 1104. colligare libri qui nit J incunabulis BEJ. in cunabulis ex in cubulis D. in cunabulis FZ: corr. *Turnebus* 1105. me moras E istec E. istaec ///, 1 litt. er. D 1106. me tuo J meae quin *Bothius*, *idem inter alia Muellerus* p. 701: quin meae (meç E) libri quin meae uxori *Kochius Nov. annal. t. 101* (a. 1870) p. 285. quin uxori meae *Guyetus* laete ex latat D. late EJ suppetie E 1107. Mage iam *Pylades* fixo E diceas J incunas EJ. in cunis F, *Lindemannus* conditus est libri 1108. Deuolant ex Deuolans D iubati ex iuuati D. iuuati BE iubatae *Nonius* deorsum ininpluium BE. deorsum ut impluium J. in compluium *Nonius* due *Nonii cod. Par.* 7579 1109. *Maximi libri* Vae mihi *Lachmannus*: Ei mihi (michi J. m̄ E) libri. Ei mihi occidi *Muellerus* p. 720 1110. set E circum uisere DEJ

Póstquam pueros cónspicati, pèrgunt ad cunás citi:
 Égo cunas recéssim rursum uórsum trahere et dúcere
 Métuens pueris, míhi formidans, tántoque angues ácrius
 Pérsequi. postquám conspexit ánguis ille altér puer,
 Cítus e cunis éxilit, facit récta in anguis ímpetum: 1115
 Álterum alteráprehendit eós manu perníciter.

AMPHITRVO

Míra memoras: nímis formidolósum facinus praédicas:
 Nám mihi horror mémbra misero pércipit dictís tuis.
 Quíd fit deinde? pórro loquere.

BROMIA

Púer ambo anguis énicat.

Dum haéc aguntur, uóce clara inclámat uxorém tuam 1120

AMPHITRVO

Quís homo?

BROMIA

Summus ímperator díuom atque hominum Iúppiter:
 Is se dixit cum Álcuména clám consuetum cúbitibus

1116. Perniciter hinc excerptum in glossario Plautino: cf. Ritscheli Op. II p. 236. 273

1111. Post quam *E* con spicati *J* ad cunas *EJ* 1112. recessim *Valla*: recessum *libri*. uicissim *Meursius Crit. Arnob. cap. 4* rursum *om. Z*: add. *Hermolaus* uersum *J*. prorsum *Pylades* ducere (du ex tui) *D* 1113. michi *J*. m̄ *E* 1114. angues *BDEJ* ille *om. F* *V*. 1115. 1116 hoc ordine *Pylades* 'e codicibus vetustis': in verso *BDEJFZ* 1115. *Amph. notam praef. E* ecunis *EJ* inanguis *E*. inangues *J* dat recte in anguis *Lindemannus* Versum iambice sic metitur *Bothius*²: citus éxilit e cunis, recta facit in anguis ímpetum, cum *Fleckeisenus* facit recte in eos ímpetum praefert ceteris servatis: cumulatam anguium commemorationem mulierculae quaesitam esse suspicamur ímpetum *EJ* 1116. Alterum, u ex a *D* altera p̄hendit *B*. altera praehendit *D*. alter aprehendit *J*. alter apprehendit *EFZ*, unde altera apprehendit *Saracenus*, altera p̄hendit *Scioppius* eos per niciter, n ex u *J*. eos perníciter *F* 1117. *Pers. om. E* formidolusum *J* predicas (ex predica m. 3 *J*) facinus *EJFZ* 1118. michi *EJ* menbra *BJ*. menbra ex menbra *D* misero ex misera *D* perciit *Ius* 1119. sit *BJ* de inde *J* Puerambo *D* ambos *FZ* angues *BJ* (n ex m ut vid.) emicat *E*. enecat *J* 1120. hec *EJ*. hec *B* inclamat *Dousa*: exclamat *libri*, *Ussingius*. acclamat *Lindemannus* 1121. summis *J* diuum *BDJ*. diuinum *E* 1122. Isse *E* cum s. v. *E* clam] dam *E*. clara *JF* consuetum, t ex r ut vid. *J* cubitibus

Eúmque filiúm suom esse, quí illos anguis úcerit:
Álterum tuom ésse dixit píerum.

AMPHITRVO

Pol me haud paénitet,
Sí licet boní dimidium míhi diuidere cúm Ioue. 1125
Ábi domum, iube uása pura actútum adornarí mihi,
Vt Iouis suprémi multis hóstiis pacem éxpetam.
Égo Teresiam cóniectorem huc áduocabo et cónsulam,
Quíd faciundum cénseat, simul hánc rem ut factast éloquar.
Séd quid hoc? quam uálide tonuit. di, óbsecro uostrám
fidem. 1130

IVPPITER. AMPHITRVO

IVPPITER

Bono ánimo es: adsum auxílio, Amphitruo, tíbi tuis:
Nihil ést quod timeas: áriolos, arúspices

1127. *Nonius* p. 388, 6: supremum susum altam ... *Plautus* in *Amphitryone*: 'ut ... petam' *Idem* p. 460, 9: pacem peti et a diis posse *Vergilius* significat in *Georgicorum* lib. III ... *Plautus* *Amphitryone*: 'ut ... expetam'

Scaliger: cubilibus libri. cubiculo *Lindemannus* 1123. suum libri angues *BEJ*. anguos *D* 1124. tuum esse *BD*: esse tuum *EJFZ*, corr. *Pylades* aut *E* penitet *J*. penitet *BDE* 1125. Scilicet *DEJFZ*, corr. *Lambinus* michi *EJ*. me (et scilicet) *Scaliger* diuidere ex diuidore *D* 1126. iube ex iuue *D*. iuue *E* ac tutum *EJ* in *E* 1127. Vtio uis *B*. Vt iouis (s *eras*) *D* suppremi *J*. subp̄mi *E* multus *E* hostus ex hostis *E*. hostis *Nonius* priore loco pacis *J* expectam *E*. petam *Nonius* priore loco 1128. teresiam (te resiam *BE*. teresiam ex tiresiam *D*) *BDE*, *Fleckeisenus* ep. crit. p. 20: tiresiam *JF* (ty-) *Z* con iectorem *J* huc aduocabo *Muellerus* p. 544 (ubi simul de ad me vel eadem inserendo cogitat): aduocabo libri. mi aduocabo *Bothius* 1129. Qui *J* facta est libri 1130. dii *J* ur̄am *BDE* (ur̄am) *J* Act. V sc. 2 IVPPITER *BDE*: om. spatio relicto *D* 1131. Pers. om. *BDE* ono c. spat. *DE* adsum auxilio, Amphitruo, tibi tuis *LG*: adsum (assum *Z*) auxilio amphitrio (amphytrio *E*) tibi et tuis *BDEZ*. adsum amphitrio (amphytrio *J*) auxilio tibi et tuis *JF*. adsum auxilio, Amphitruo, tibi *Bothius*. adsum ego auxilio, Amphitruo, tibi *Fleckeisenus* 1132. Nichil *EJ* timieas *J*

Mitte ómnis: quae futúra et quae facta éloquar,
 Multo ádeo melius quam illi, quom sum Iúppiter.
 Primum ómnium Alcuménae usuram córporis 1135
 Cepi ét concubitu gráuidam feci fílio.
 Tu gráuidam item fecísti, quom in exércitum
 Proféctu's: uno pártu duo peperít simul.
 Eorum álter, nostro quíst susceptus sémine,
 Suis fáctis te inmortalí adficiet glória. 1140
 Tu cum Álcumena uxóre antiquam in grátiam
 Redi: haúd promeruit quam ób rem uitio uórteres:
 Mea uí subactast fácere. ego in caelúm migro.

AMPHITRVO

Fáciam ita ut iubés et te oro prómissa ut serués tua.
 Íbo ad uxorem íntro: missum fácio Teresiám senem. 1145
 Núnc, spectatorés, Iouis summi caúsa clare plaúдите.

hariolos *libri* haruspices *BDE* 1133. óms *BDE* quę futura
 et quę *EJ* facta sunt ex facta *D* 1134. ad eo *E* qm *J*
 sim *Camerarius* qui sum *Palat. aliquot* 1135. alcumena eusuram
BE (in alcumenae usuram *corr.*). alcumenę usuram *J* 1136. Cępi
 et *J*. Cępiet ex Copret *D*. Coepi et *E* feci///lio *B* 1137. ita
EJFZ: *corr. Saracenus* cum *libri* inexercitum *EJ* 1138. Pro-
 fectus *libri* unci *E* partu ex parto *B* duos *EJFZ* 1139.
 qui est *libri* 'Quidam libri' (*Langiani*) conceptus *Misc. obs. novae*
III (a. 1741) p. 18 1140. Si uis *E* immortalis *E* adficiet (et in
litura m. 2) *B*. adfitiet *E*. afficiet *J* 1141. in graciam *D*. in-
 gratiam *E*. ingrām *J* 1142. aut *E* quam obrem *BEJ*. quam-
 obrem *D* uicio *J* uerteres *D* 1143. uis *D* subactast *E*: sub
 actast *B*. subacta est *D*. sub acta est *J* in cęlum *BJ*. in cęlum
E. in celum *D*

Act. V sc. 3 AMPHITRIO *B*. AMPHYTRIO *J*. AMPH-
 TRIOO, priore *O* male formata et ob id repetita *E*: om. *D* spatio re-
 lecto (cf. ad titulum prologi *Asinariae* p. 5) 1144. Pers. praef. *J*
 aciam c. spat. *D*. atiam item *E* ita om. *J* pro missa *J* 1145.
 aduxorem *E* (uxo e *corr.*) *J* facio ex fatio *D*. fatio *B*. faciam *Z*
 te res iam *B*. teres iam *E*. teresiam ex tiresiam *D*. tiresiam
JF (ty-) *Z* 1146. *Q. praem. Ussingius*. Cantor praem. *Fleckeisenus*
 Spectatores, nunc *Fleckeisenus* spectator es *D* Ante Iouis
 parva ras. *B* clare *FZ*. dare *E*. cla//re *D*. clara *BJ* ap-
 plaudite *Gruterus dubitanter* PLAVTH AMPHITRIO EXPLICIT *BE*
 (AMPHTRIO) *J* (AMPHYTRIO): om. *D*

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT
FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS III
MERCATOR

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIII

T. MACCI PLAVTI
M E R C A T O R

RECENSUIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A GEORGIO GOETZ RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS III

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIII

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO

Mercatorem Plauti post ingeniosissimas Ritschelii curas iterum edere cum constituissem, arduum opus me aggressum esse et alea plenum nequaquam fugere potuit. Nam ut ex altera parte verecundia me vetuit in reiciendis summi viri commentis audacia uti, ita ex altera quidquid sentirem ut libere et ingenue proferrem ipsius experta voluntas impulit. Nec minimam dubitationem illa res movit, qua ratione mea a Ritschelianis disiungerem: qua in re procedente opere mox intellexi me nihil efficere posse, nisi recensionem tamquam meam ederem Ritschelii et verbis et sententiis quoad eius fieri posset servatis. Hanc igitur me Mercatori operam tribuisse sciendum est: restitui librorum scripturam ubi defendi posse credidi, novavi cum de aliorum tum de mea sententia quae mutationem flagitare visa sunt, sed ita, ut Ritschelianas scripturas quas removissem tantum non omnes in adnotatione commemorarem ac ne ea quidem tacerem, quae ille aliis auctoribus edidisset: emendavi et supplevi quicquid e codicibus non recte adnotatum esse novis collationibus fretus inveneram: denique addidi quae inde ab anno 1854 ad explicandam et emendandam fabulam prolata esse cognovi. Quae ante hoc tempus in lucem prodierant rarius inspexi ut a Ritschelio diligenter excussa, nisi quod Weisii Geppertique paucas coniecturas antea omissas adieci. Editiones vetustas et adversaria nisi certa dubitandi causa esset iterum inspicere supersedi, cum summam Ritschelium in colligendis dispersis doctorum commentis posuisse diligentiam dudum intellectum sit.

De Ambrosiano codice quae Loewius mecum communicavit integra subicienda putavi. Sunt autem haec:

'A codicis, ubi inter Epidicum et Mostellariam Mercator posita fuit, quaterniones XXXVI—XXXIX ad hanc fabulam spectasse certum est. Ac primi quidem et quarti cum nihil hodie extet, habemus tamen folium quod praeter secundi et tertii reliquias ad Mercatorem pertinet. Paginam enim codicis 213 ex parte idem quod 193 continere, 214 autem, aversam eiusdem folii, videri scriptura omnino carere docuit Studemundus Commentationum in Mommseni honorem editarum p. 796 sq. Ibi cum accuratum paginae apographum propositum sit, in folio perdifficili amplius sudandum non putavi. Eruit autem Studemundus haec:

1	-----	
2	-----	(?)
3	-----	
4	-----	
5	-----	
6	-----	
7	-----	
8	-----	254
9	-----	255
10	-----	256
11	-----	257
12	-----	258
13	-----	259
14	-----	260
15	-----	261
16	QUAM OSTQUAMA EXINONITAAMOUTSANOSOLE	262
17	HOMI AQTOUTINSANEISOLENT	263
18	AMA UIDEMHERCLEEGOQLIMINADULESCENTIA	264
19	VERUMADHOCEXEMPLUMNUMQUAM	265

Videtur librarius hoc folium male scriptum ad aliud quid capessendum adhibuisse: qua de re vide quae Studemundus l. s. s. coniecit.

Transimus ad quaternionum XXXVII et XXXVIII fragmenta. Sunt autem haec:

(1)	193.	194	=	247 — 265.	266 — 282	} XXXVII
(2)	359.	360	=	283 — 301.	302 — 321	
	A.	a				
(3)	469 ^Δ	470 ^Δ	=	356 ^{*)} — 372.	372 — 374	
(4)	475.	476	=	374 — 406.	407 — 424	
	B.	b				
(5)	369.	370	=	457 — 471.	472 — 487	} XXXVIII
(6)	207.	208	=	488 — 503.	504 — 520	

(7)	93.	94	=	521 — 539.	540 — 555	} XXXVIII
	C.	c ^{**})				
(8)	467 ^Δ	468 ^Δ	=	589 — 601.	602 — 619	
	D.	d				
	E.	e ^{***})				
(9)	477.	478	=	681 — 696.	697 — 714	
	F.	f†)				}
(10)	83.	84	=	753 — 771.	772 — 790	

Foliorum paria etiamnunc cohaerent: 193/194 + 207/208; 469^Δ/470^Δ + 475/476; 93/94 + 83/84; 467^Δ/468^Δ + 477/478††); singula sunt: 359/360; 369/370. Paginae 208 et 84 suis locis quaternionum notas exhibent. Titulus binarum paginarum est *PLAVTĪ | MERCATORĒ*, nisi quod p. 467^Δ, 469^Δ, 470^Δ virgulis illis nunc carent, p. 476 priore. Numeros 475. 476. 477. 478 Studemundus scripsit deletis antiquioribus hisce 469^Δ. 470^Δ. 467^Δ. 468^Δ, quos Maianos non esse

*) De dubiis vide apparatus: item de versuum in singulis paginis distributione. Hic primum et ultimum adnoto.

**) Hoc folium versus 556--589 (huius versus priorem partem) et duos titulos (= 38 palimpsesti versus) continuisse videtur.

***) Numerum versuum qui his foliis continebantur a Palatinis discrepasse puto; nam a probabilitate abhorret in tribus paginis D, d, E quaternos versus bipertitos fuisse (48 + 12 + 2 + 14 = 76). Accedit quod inter v. 620—664 frustra quaesiveris duodecim longiusculos, quos unius versus spatium excessisse suspiceris. Unde Ambrosiani memoriam conicio auctiorem fuisse Palatinis.

†) Lacunam accurate explet Palatinorum memoria: 36 + 2 = 38.

††) Huic foliorum pari additum est in eodemque involucrio ad-servatur pusillum membranae fragmentum, quod nescio ad quem locum adaptandum sit.

apparet, sed eiusdem qui tertii folii numeris a Maio scriptis (469. 470) A litteram addidit (469^A. 470^A: num forte Geppertus?). Hodierna foliorum condicio satis diversa est. Omnium autem pessime habita 3. 4. 8. 9, quorum praeter margines et lacinias pauculas nihil fere superest: difficillima horum lectio (si lectionem appellaveris), eoque difficilior, quod raro adhibitus est liquor chemicus. Reliquorum defectus membranae fere nullus praeter lacunulas modo plures modo pauciores. Horum de lectione hic facili vel facillima illic difficilior non ago singillatim, quamquam omnia enotavi: solius paginae 83 mentionem facio, perpallidae illius et ita comparatae, ut paucae voces vel litterae omnino planae sint. Nolui tamen tot locis iterare: 'dubia lectio', sufficit monuisse lectorem. De varia enim singularum litterarum lectionis fide non meum est in editionis apparatu agere: talia qui quaesiverit ex apographo Studemundiano suo tempore petat. Ad idem pertinere nunc mihi videntur parvuli momenti quaedam res, velut versuum longiusculorum in binas lineas ut aiunt distributio, litterae initiales reliquis paullo maiores, litterarum in exitu versuum vel abbreviatio vel deminutio vel colligatio: in ea omnia qui palimpsestum perscrutatur anxie inquirat necesse est, si recte legere sibi proposuit: et omnia quoad fieri potuit accuratissime in meo quoque apographo expressi: at ab editionum nostrarum rationibus, ut dixi, haec aliena. Aliter olim in Epidici praefatione p. XI sq. rem instituendam putavi. Lectionibus ab aliis iam publicatis usum me esse consentaneum. Paginas re vera difficiles Ritscheliussive Geppertusque vix attigerunt: id quod non in hanc solam fabulam, sed in omnes codicis Bobiensis reliquias cadit. Quae discrepant ab Ussingii in recenti Mercatoris editione lectionibus ea cum cura examinata me dedisse scito: ille num erraverit tum deum dubitabo, cum Studemundus vel alius qui amplius annum codicem tractavit Ussingianas lectiones praetulerit'.

Codicem veterem iterum contulit Hugo Hinck, qui quicquid Ritschelium non recte adnotasse vidit in ipso Ritschelii exemplari correxit. Codicem Decurtatum ipse cum Ritschelii exemplari contuli. Ursinianum diligen-

tissime denuo excussit Augustus Mau, cuius collationem ubicumque a Ritschelii adnotatione discedit secutus sum. In paucissimis quibusdam et levissimis dubitandi causa relicta erat: quod cum ad ipsas lectiones firmandas prorsus non valere intellexissem silentio praeterii.

Ex Ritschelii praefatione repetenda esse duxi quae de diasceue fabulae p. VI sqq. sagacissime exposuit: 'Ommino enim aut omnia fallunt aut, si a singularium versuum vel accessione vel omissione discesseris, talem prorsus qualem Palatini libri hanc fabulam etiam Bobiensis servabat, h. e. non qualis e Plauti manibus prodiit, sed secundis curis alicuius *διασκευαστοῦ* immutatam ad exemplum Stichi atque Persae. Nam eadem quod mutilarum in numero inde ab Ioannis Baptistae Pii temporibus habita est eamque ob causam imperitissimis supplementis interpolata post v. 829 et 956 insertis, id quidem quam pravo iudicio existimatum sit sensu verissimo iam Niebuhrius assecutus est, quantumvis ille infelix defensor noviciorum supplementorum illorum, Opuscul. histor. et philol. I. 175 sq. Nec enim quidquam in ea quae nunc habetur fabula ad commodam argumenti explicationem desideratur, nisi quod et unius scaenae caput periisse ante v. 857, et non suum locum Syrae sermonem, quem post v. 804 reposuimus, in libris occupare apertissimum est: minimeque omnium Demiphonis uxor illa scilicet Peristrata erat cur ceteris personis adderetur non praeter necessitatem tantum sed etiam praeter rationem. Contra, cum desit nihil, aliquam multa redundant, aliquid etiam repugnat reliquae argumenti dispositioni: suntque haec ita comparata, ut etiam qui prudentiore iudicio utatur, non possit non duorum operam poetarum agnoscere. Nam satis prudenter negamus sane eos agere qui, sicubi discrepantia inter se vel moleste iterata in poetarum libris offenderint quae non posse conciliari appareat, ea continuo ad illud genus omnia referunt quod fere 'duplicis recensiois' nomine comprehenditur, nec ab eis 'dittographiis', quae librariorum interpretumve ludibunda sedulitate subnatae ipsa verborum sententiarum numerorum pravitate noviciam originem prodant, severiore iudicio talia discernunt quae satis bona per se, reliquis non ut simul legerentur addita sunt,

sed ut pro eis, horum in locum substituta certo emendandi consilio sive eiusdem poetae sive alius, non librarii vel grammatici, verum item poetae. Velut ad genus prius tantum non omnia exempla 'dittographiae' in Trinummo Plautina indagatae referenda sunt: qualia quidem critico officium imponunt alterarum partium optandarum atque probandarum, damnandarum confidenterque expellendarum alterarum. Nec ulla est e Plautinis fabulis quin hac specie interpolationis, quam glossematum nomine notare consuevimus, identidem deformata sit: pertinentque huc e Mercatore praeter alia (ut v. 536. 745. 815, quibus sero intellexi versum 276 accedere) illae turbae quas componere ad v. 982 studuimus. Contra geminae recensiois h. e. dedita opera institutae *διασκευῆς*, quam non possis non ex ipsa antiquitate repetere, certissimo, nisi prosus fallimur, indicio tribus in locis servati gemini sermones sunt, sententiarum tenore prorsus *παράλληλοι*: primum v. 369—372 et 373—375; deinde v. 150—165, pariterque v. 620—624, cum eis comparati qui utroque loco partim praecedunt partim subsequuntur. Has igitur partes non dubitamus una cum prologo fabulae aut toto aut prope toto illi aetati tribuere qua omnem poesim Plautinam studiose recultam esse singulasque fabulas, quo Plautinae festivitatis cupido populo denuo spectandae praeberentur, cum cura retractatas esse olim demonstravimus h. e. ineunti saeculo septimo. Talis autem recensio nova quam late patuerit, cum plerumque, ut nunc res est, accuratius definiri nequeat, tamen non nimis mirandum esse putamus sicubi etiam gravioris discrepantiae vestigia relictia sint. Tale est autem quod permiror consilio, cuius rationem prorsus non expedias, v. 529 Pasicompsae Lysimachus illa dicit *'tuo ero redempta's rursum: Ego te redemi illi: ille mecum oravit.'* Emit enim mulierem Lysimachus oranti Demiphoni qui non fuerat erus, non redemit Charino qui fuerat. Nec consulto simulare hoc, illud dissimulare credendus Lysimachus: alioqui nec de ove sexagenaria illa verba fecisset v. 524, nec si forte iocum captare suspicere, mox tam seriam mirationem proderet, postquam iam per biennium rem habuisse cum amatore Pasicompsam comperit, nec ea interrogaret loquereturque v. 538 sqq. quae

non potuit nisi cui de Charini amore nihil compertum esset. Quo accedit quod ne hoc quidem satis perspicitur, a quo tandem emere mulierem Demiphonis mandato Lysimachus, dum dominus illius Charinus a nave abest, potuerit. Hunc igitur nodum, inexplicabilem nobis, aut solvat qui potuerit, aut insigni argumento esse retractatae aliquando fabulae fateatur.

Haec autem si ratio universa est huius fabulae, etiam de singulis in promptu est quid sit iudicandum, si quae paullulum recedere a Plautina in verbis vel numeris proprietate videantur. Quod genus, utpote excedens praefationis angustias, etsi dedita opera olim pertractandum erit, tamen tantum vel nunc affirmare licet, frustra esse qui talibus freti Mercatorem totam a Plauto abiudicare animum induxerint, hoc est eam fabulam quae et ingenii Plautini et aetatis et consuetudinis vere Plautinae ut manifesta ita luculenta documenta habeat plurima. Frigent quaedam in hac fabula, fateor, et frigent paullo plura quam in Persa notavi nuper. Velut vix satis dignum poeta *ad exemplar Siculi properante Epicharmi* videbitur, quod nimia profecto loquacitate et molestioribus ambagibus impatientem morae Charinum cum in scaena secunda actus primi Acanthio servus tum in quinti actus secunda (nobis tertia) Entychus sodalis morantur. Item imitatore potius Plauti quam Plautum prosopopoeiae illius putida frequentia arguit qua non tantum in prologo haec cumulantur v. 19. 25 sqq. *cura aegritudo, nimia elegantia, insomnia aerumna error terror fuga ineptia stultitia temeritas incogitantia, excors immodestia, petulantia cupiditas malevolentia aviditas desidia inopia iniuria contumelia dispendium pauciloquium multiloquium*, sed etiam in reliqua fabula v. 162 *uis metus cruciatus cura iurgium inopia*, rursus v. 845 sqq. *uita amicitia uoluptas laetitia ludus iocus* una cum contrarii generis *malis ira inimicitia maerore lacrumis exitio inopia pertinacia stultitia exilio solitudine*, item v. 867 sqq. *spes salus uictoria et cura miseria aegritudo lacrumae lamentatio*. Mitto nunc alia quaedam eius generis, olim huc rediturus: pauca esse in multitudine eorum assevero quae vel recte vel praeclare instituta Plautinae virtutis etiam in simplicioris argumenti

tractatione tam vivam et sibimet constantem speciem prae se ferant, ut ne posse quidem ab alio scripta esse videantur: praesertim in tanta etiam verborum sermonisque antiquitate, quam a recentioris aetatis usu nec pauca nec dubia indicia separant.

Quod autem supra dixi eius scaenae, quae vulgo tertia numeratur actus ultimi, caput periisse temporum iniquitate, id haud scio an aliquo modo confirmetur eo argumentandi genere quod e Glossarii Plautini testimoniis petatum his fabulis identidem adhibui. Excerpta sunt in illo haec e Mercatore adverbia, quibus versuum unde sumpta sunt numeros ascripti: ampliter 98 neuis 150 guttatim 205 efflictim 444 dissimulanter altrinsecus 977. Non legitur hodie in hac fabula dissimulanter: quod cum inter v. 444 et 977 olim lectum esse appareat, aliquanto maiore ut puto probabilitate ad illum quem dixi locum referes quam ad eas quas v. 624. 732. 849 lacunas notavi.

Quod supra dixi me Ritschelii quas removissem scripturas in adnotatione commemorasse, id ne paucis quibusdam locis omisisse videar, addo haec: si quo loco novam Ambrosiani scripturam secutus sum, ubi Ritscheliuss aliam memoriam exhibuit, nihil addidi ipsum quoque novam si novisset scripturam amplexurum fuisse arbitratus, veluti his in versibus: 259 (Inscendi R.), 300 (bonumst R.), 301 (eloqui siquid uelim R.), 308 (Loquar R.), 482 (mirum factumst R.), 687 (om. lac. R.), 757 (Non abis R.). Saepius omisi disertis verbis dicere Ritschelium, ubi ego coniecturas praeferrem, libros secutum esse: 29 (etiam auditas), 127 (Charinum. Ch. Ego), 283 (Euge), 355 (igitur), 611 (abs te), 615 (mihi hodie), 862 (quiescam usquam), 868 (tecum. Ch. Alium), 889 (Quo ego scio), 941 (uexerit), 981 (Nam ibat exulatum. D. An); quod tamen ex apparatu ubique facile colligitur. Denique addo Ritschelium v. 135^a et 135^b contraxisse, secutum autem esse v. 218 Bothium, 239 Hermannum Cameraariumque (dotem uxoris ambadedisse), 241 Hermannum (dotem simiae ambadederit), 990 Acidalius (Temperi), v. 848 posuisse *exitum*.

Restat ut addam quae amici corrigendis plagulis

adscripterint et quae ipse sero observaverim. Adscripsit Schoellius haec: 372: Maceo opinor; 385: Iam hau uereor ne illam me amare; 436: Hercle illunc diui; 451: communis est mihi cum alio illa: qui; 585: Meam ego metuo uxorem; 723: Nescio quid dicam. Dor. Ehem haeres; 796: Conciuit hostis domi mihi ultro acerrume; 901: pol pulcre; 903: ad uos, inque? Eut. Quor rogas; 966: Tibi amicam esse, amator; 990: Sibi habeat iam uti uolt per me licet. — Loewius haec adnotavit: 263: ut insanissummei; 847: sex simitu pessumos *deleto v. 849*; 880: numbus *ex glossa vetusta*; 988: cum corbi, cum fiscina; v. 1020 *delet*. — Sero vidi v. 239 Langenum Ind. Monast. a. 1882/83 p. 13 *ambadedisse oppido* coniunxisse et p. 4 v. 553 *id iam lucrumst quod uiuis* recte divinasse; item Buggium Op. ad. Madvigium p. 157 v. 683 scripsisse *Quid clamas, Syra?* — Commemorari potuerunt quae de versibus 271, 267, 276, 464, 480 Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 7, 27, 43, 28, 19 disputat, porro v. 246 dicendum fuit Iordanum 'Beitr.' p. 292 *at* posuisse, fortasse recte. — Corrigenda sunt haec: Act. I scaen. 1 inscript.: delenda verba *de quo nomine cf. praef.* et haec reponenda: *cf. Ritschelii Op. II p. 728.* v. 271 in apparatu scribenda haec: uicinum (*ex uicinus D*) eccum exit foras (*sine nam*) *reliqui praeter A.*

Ienae mense Nov. a. 1882.

G. G.

T · MACCI · PLAVTI
M E R C A T O R
GRAECA · EMPOROS · PHILEMONIS

ARGVMENTVM I

Missus adolescens ab suo mercatum patre
 Emit atque adportat scita forma mulierem.
 Requirit quae sit, postquam eam uidit, senex:
 Configit seruos emptam matri pedisequam.
 Amat senex hanc ac se adsimulans uendere 5
 Tradit uicino: eum putat uxor sibi
 Obduxit scortum. tum adolescentem ex fuga
 Retrahit sodalis, postquam amicam reperit.

Arg. I INCIPIT MERCATOR FELICITER *A*: cf. *praef. Epid.*
p. XII INCIPIT MERCATOR *B*. MERCATOR *D*: *om.* *C* 1. Missus
 adolescens ab suo mercatum *Ritscheli* *Op. II p. 416*. Missus (issus
c. spat. *C*) mercatum ab suo (absuo *C*) adolescens (adolescens *CD*)
libri adolescens ab suo *Pylades*: Mercatum missus *Pareus ed. tert.*,
Guyetus: Missus mercator *Camerarius* *Hiatum meras defensiones ut*
hoc loco ita alibi non commemorabo nisi quis singularem rationem me-
moratu dignam profert 2. Emittere que *B* apportat *CD*. portat
Z 3. quaesit *C*. quesit *B* post quam *C* 4. Configit *Z*. Con-
 ficit *BCDF* seruus *CD* pedisequam *Pylades*. pedi sequam *B*.
 pedisequam *reliqui* 5. ac se adsimulans *Ritscheli*. adse simulans
B. se adsimulans *reliqui*. at se simulans *Gulielmi*. seque adsimulans
Pylades. ac se simulans *Gruterus* 6. cum putat *D*. computat *C*.
 computat *Z*. amico. eum putat *Ritscheli* sibi] illius *Camerarius*
 7. obduxisti cor tuum *B*. Obduxisse scortum. tum *FZ* adule-
 scentem *Ritscheli*. charinum *BDZ*. charuium *C*. carinum *F*
 ipsa ex *Muellerus Pros. Pl. p. 532* exfuga *C* 8. reperit *Rit-*
scheli in *adnot.* inuenit *libri*. inuenerat *Pylades*. reperit *Guyetus*.
 ei inuenit *Ritscheli* in *contextu*

ARGVMENTVM II

Mercátum asotum filium extrudit pater.
 Is peregred missus redimit ancillam hospitis,
 Amore captus. ut uenit, naue exilit:
 Pater aduolat, uisam ancillam illam deperit,
 Quoius sit percontatur. seruos pedisequam 5
 Ab adulescente fingit matri emptam ipsius.
 Senex sibi prospiciens, ut amico suo
 Veniret, natum orabat: natus, ut suo.
 Hic filium subdiderat uicini, pater
 Vicinum. praemeratur ancillam senex. 10
 Eam domi deprehsam coniunx illius
 Vicini scortum insimulat, protelat uirum.
 Mercator expes patria fugere destinat:
 Prohibetur a sodale, qui patrem illius
 Hortatur cum suo patre, nato ut cedat suo. 15

Argum. II ARGVMENTVM BD. om. C 1. asotum *Ritscheli*.
 adotiū *B.* a se (ase *C*) dum *CD*, *codd. Pyladis.* a se *FZ.* ab sese
Scaliger. ad socium *Camerarius.* adsiduū *Bothius olim* 2. Is peregre
CD missus *Beroaldus.* milis *BCD.* militis *FZ.* unius *Camerarius*
 hospitis *CDFZ.* militis *B* 3. ut uenit *Lambinus.* ut uehit
libri. atuehit (*h. e. aduehit*) *Gulielmius.* auehit *Scaliger* naue *B.*
 nauī *reliqui* exiit *Bothius* 4. aduolauit *Spengelius* 'Plautus'
p. 239. aduolat et *Ussingius* uisam ancillam illam *Ritscheli*.
 uisam ancillam *libri.* uisamque ancillam *Camerarius* 5. Cuius *libri*
 percunctatur *BCD* serui *B.* seruus *reliqui* pedis aequam *B.*
 pedisequam (pedis sequam *D*) *reliqui* 6. adolescente *CD.* adolescentē
B fingit matri emptam ipsius *Ritscheli*. matri emptam ipsius *libri.*
De memorat matri emptam ipsius *cogitat Ritscheli in adn.* ait matrem
 esse emptam ipsius *Pylades: idem* emtam esse *transponens Camerarius:*
quos saltem matri ait emptam esse *vel* matri esse emptam ait (*sic Muellerus Pros. Pl. p. 521*) *scribere debuisse annotat Ritscheli.* ipsius emptam
 matri ait *Bothius: pro quo lenius eum potuisse* matri ipsius emptam ait
 addit *Ritscheli.* 7. perspicuens *Z* 8. Venire *B* 9. Hic (*i ex*
a) *D* 10. Vicinum *codd. Pyladis.* Vicinus *libri nostri* premeratur
D. pmeratur *B* 11. deprehensam *libri* coniunx *B* Eam dōmi
 deprehsam coniunx illius senis *contra artem Muellerus Pros. Pl. p. 173 dubi-*
tanter 13. expes *Saracenus, Pius.* expers *libri* 14. Prohibere *BCD*
 sodale (*so s. v.*) *D* patrem ex patriam *D* illius patrem *Bothius*
 15. Hortatur cum suo patre *Ritscheli.* Orat cum suo (cum suo *C*)
 patre *libri.* Exorat cum suo patre *Muellerus Pros. Pl. p. 18.* Orat suo
 cum patre *Pylades.* Onerat suo cum patre *Gulielmius.* Cum patre
 exorat *Bothius.* Orat cum suo patre una *Ussingius* nato uti cedat
 suo *Bothius.* nato ut cederet (cederet *B*) *libri.* *Non ἀπεργον, sed so-*
loecum esse patre uti nato cederet *Ritscheli* *annotat.* nato ut cedat
 pater *Muellerus l. s. s.* *Post cederet notum v. libri addunt: Absente*
cum lenone perfido. Sed 'in emaculatis exemplaribus carmen hoc non
legitur' Pio teste

PERSONAE

CHARINVS ADVLESCENS
ACANTHIO SERVOS
DEMI'HO SENEX
LYSIMACHVS SENEX
LORARIVS
EVTYCHVS ADVLESCENS
PASICOMPSA MERETRIX
DORIPPA MVLIER
SYRA ANVS ANCILLA
COCVS

ACTVS I

CHARINVS

Duas rés simul nunc ágere decretúmst mihi:
Et árgumentum et meós amores éloquar;
Etsi hóc parum herele móre maiorum ínstiti,
Pro meá persona ut sim ád uos index ílico.

Act. I sc. 1 Prologum cum totum vel prope totum septimo saeculo attribuisset Ritschellius praef. p. VIII (cf. Par. Plaut. p. 16 et 233), a Plauto abiudicat Liebigius (de prol. Ter. et Pl. p. 32 sqq.) prorsus olim aliud fabulae initium exstitisse ratus: quos contra accurata ut solet disputatione Dziatzko Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 421 sqq. v. 1—4, 7—9, (fortasse 10 et 11), 46. 56—58, 61—79, 54, 55, 47, 49, 80—110 Plautinos esse probare studet: denique Reinhardtus Studemundi Stud. vol. I p. 80 sqq. haec esse genuina suspicatur 1. 2. 7—9. 106—110 cetera tribus quattuorve hominibus attribuens. Quem bene refutavit Dziatzko Mus. Rhen. vol. 29 (a. 1874) p. 63 sq. Cf. praeterea anonymus Ind. phil. IV (a. 1872) p. 394 CHARINVS ADOLESCENS. B. CHARINVS reliqui: de quo nomine cf. praef. 1. usq. c. spat. C. Quas Z decretum et D. ducere nō et B. decretum est F 2. Et meos C amoris CD V. 3—17 sic ordinavit Ritschellius Parerg. p. 17 sq., qui in libris collocantur 12—17. 5—11. 3. 4 V. 3—4 num transponendi sint dubitat Dziatzko l. s. s. p. 439 3. Etsi Bothius. Fit B. Et reliqui herele Ritschellius. ēē BCD. esse FZ. etiam Camerarius. etsi Salmasius. ecce Gronovius. equidem Ussingius matorum B. amatorum Acidalius, Dziatzko l. s. s. 4. Pro mea persona ut sim ad uos Ritschellius. p mea p conatus sum uos sumq, B. Per me perconatus sum uossumq; CD. Per me percontatus sum sumque FZ, et sine sum libri Mureti Var. lect. XVIII 9. Per meam personam ad uos qui sim Bothius, sed is alias alia suadens et alia aliis incredibilia. Prius ac percontatus sum uos, sumpsit Pistoris index illico F. inde exilico BD. inde exiliō C. iudex illico Z. indicium illico Pistoris Aliorum de v. 3. 4 commenta vel potius portenta, ut Salmasii, Acidalii, Alciati apud Lambinum, Gronovii, Ussingii consulto omisa sunt De v. 5 sq. cf. Dziatzko de prol. p. 27, ubi post Osannum Anal. p. 172, sed firmiter usus argumentis, hos versus spurios esse ratiocinatur

(Graece haec uocatur Émporos Philémonis:

5

Eadém latine Mércator Maccí Titi.)

Pater ád mercatum hinc mé meus misít Rhodum:

Biénnium iam fáctumst, postquam abií domo.

Ibi amáre occepi fóрма exímia mülíerem.

Sed ea út sim ímplicitus dícam, si operaeest aúribus 10

Atque áduortendum ad ánimum adest benígnitas.

(Non égo ítem facio, ut álios in comoédiis

Vi uídi amoris fácere, qui aut Nocti aut Dii

10. *Nonius* p. 176, 23: Simplicitus, simpliciter. *Plautus Mercatore*: 'Sed . . . auribus' 13. 14. *Servius ad Aen. I 636*: Munera laetitiamque dei] huc spectat *Danielis schol.* hoc: non nulli 'dii' legunt . . . *Plautus in Mercatore*: 'Qui . . . Lunae'

5. Grece *CD* uocatur *Emporos Iuntina*. uocaturē porus *B*. uocatur *emporos reliqui* 6. *Macci Titi Ritscheli* *Parerg.* p. 21. mactici *B*: cuius scripturae mentionem *Benleianam* (in *Phorm. prol. 26*) non intellexit *Osannus Anal. Pl.* p. 175. mattici *CDF*. martici *Z*. matii libri *Mureti l. s. s.* (unde ille scribendum esse coniecit *M. Attii*). Māci *Titi Buggius Philol. vol. 30 (a. 1872) p. 640*, recte refutatus a *Luchsio Studemundi Stud. vol. I p. 74. cf. Brugmanus p. 50*. Marci Accii *Pio duce Pylades*. Marci Attici *Bothius* 7. admercatum *C* hinc meus me *Pius*. hic me meus *CDF*. hic meneus *B*. hic meus me *Z*. meus med hinc dubitanter *Ritscheli* in *adnotatione rhodum FZ*. rhodus *CD*. rodus *B*: cf. v. 93 et 257 8. factum est libri abii s. v. *C* 9. Ibi amare occepi *Gruterus*. Abii amare occepit *B*. Abii occepi amare (occepiamare *C*) *CD*. Occepi amare *FZ* V. 10 sq. *spurius dicit Reinhardtus l. s. s.* 10. Sed ea ut sim implicitus *Lambinus*. Sed eam (Sedeam *B*) ut sim (sit *B*) implicitus (implicitus *C*: implicitas *D*¹: corr. *D*²) *BCD*. Sed eam ut simplicius *F*. Sed eam ut simpliciter *Z*. Sed eam simplicitus *Nonius de adverbio simplicitus somnians* flicam *C* si om. *Z* operae est *Bothius*. opera est libri cum *Nonio* 11—17 *spurius esse censent Dziatzko et Reinhardtus* 11. Atque aduertendum ad *Acidalius*. Atque aduertendam ut *BCDF*. Atque aduertendum ut *Z*. Atque ad uortendum huc *Pylades*. Atque ad aduertendum *Camerarius*. Adque aduertendum huc *Ritscheli* *Parerg.* p. 18 fortasse vere: cf. *Dziatzko l. s. s. p. 433* animus *F* 12. item *Muretus e suo quodam libro. idem BDFZ*. idest *C* ut alios *C*. ut alias *Bothius* in comediis *D*. in comediis *C* Recte comparat *Dziatzko l. s. s. p. 436 Amphitr. v. 41 sq.* 13. Vi uidi amoris facere *Ussingius*. Vidi amoris facere *BCDF*. Vidi amantis facere *Z*. Vidi amatores facere scripsit et excusavit *Ritscheli* *Parerg.* p. 17 et *Proleg.* p. CCII. cf. *Lachmannus in Lucr. p. 388 et Dziatzko l. s. s. p. 436*. Amantis uidi facere *Pylades*. Vidi facere amatores *Camerarius*. Vidi iam more facere *Muellerus Pros. Pl. p. 540 adn.* Amores uidi facere *Spengeli* *T. Macc. Pl. p. 238*: quos contra cf.

Aut Sóli aut Lunae míserias narránt suas:
 Quos édepol ego credo húmanas querimónias 15
 Non tánti facere, quíd uelint quid nón uelint:
 Vobís narrabo pótius meas nunc míserias.
 Nam amórem haec cunq̃ta uítia sectarí solent:
 Cura aégritudo nímiaque elegántia: —
 Haec nón modo illum quí amat, sed quemque áttigit, 20
 Magno átque solido múltat infortúnio;
 Nec pól profecto quísq̃am sine grandí malo,
 (Prae quám res patitur, stúduit elegántiae:)—
 Sed amóri accedunt étiam haec, quae dixí minus:
 Insómnia, aerumna, érror, terror ét fuga, 25
 Inéptia atque stúltitia adeo et témeritas,
 Incógitantia, éxcors inmodéstia,
 Petulántia et cupíditas, maliuoléntia;

Dziatzko l. s. s. p. 436 quia *B*, *cod. C Servii* nocti aut dii *Servius*, *Scioppius Susp. lect. I, 21.* noctu aut die (*ex dii*) *D.* noctu aut die *BCF.* nocti aut diei *Z* 14. lune *D* miseriae au narras suas *B* 15. edepol ego *Ritschellius.* pol ego (*polego C*) *libri.* quidem pol ego *Muellerus Pros. Pl. p. 498* credulam *Reizius.* credulo *Bothius* humanas querimonias *Camerarius.* humanisque rimonias *B.* humanis querimoniis *reliqui* *Numerorum concinnitati sic olim consulebat Ritschellius:* Quos quidem ego credo humanas pol querimonias 16. tanti facere] tacere *B* quid uelint quid non uelint *Camerarius.* qđ uelin uelintq, non uelint *B.* quid uelint aut quid non uelint (*non-uelint C*) *reliqui* *V. 18—39* *Plautinos esse negauerunt Dziatzko et Reinhardtus, sed hic ut de duobus auctoribus cogitari posse censeat* 18. hec *D.* uicia *CD.* uitias *B* sectare *B* 19. Curam egritudo *B.* Cura egritudo *CD* aelegantia *B.* elegantia (*a extr. s. v. m. 2*) *D* 20. Hoc *Z.* Nec *F* non *s. v. C* illumq; amat *C* illum modo qui a *Pylade est* quemquem *Scaliger* attingit *CD* 21. solitudo *B* mutat *B.* mulctat *FZ.* mactat *Lambinus* 22. grande *B* grandimalo *C* 23. Prequā *D.* Prae quam (*Prae e corr.*) *C.* Praeterquam *Z,* non displicens *Handio Turs. IV p. 527* respatitur *C* studuit *Camerarius.* studit *B.* studet *reliqui* aelegantie *B* 24. et iam *B.* que *D.* quod *B* dixi minus *B.* dixi m̃s *D.* diximus *reliqui* 25. erumna *BCD* error terror et *Camerarius.* errore terrore *B.* error et terror et *reliqui.* error et terror *Ussingius* 26. Ineptiae *Camerarius.* Inepthies *Lachmannus* atque stultitia adeo *Ritschellius.* stultitiaque adeo *libri:* cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 8* temeritast *CD.* temerita st *B* 27. excors inmodestia] cupiditas et maliuolentia *Z:* corr. *Scutarius* 28. Petulantia *D* et cupiditas *BCD.* cupiditas *FZ.* cupiditas et *Pylades* maliuolentia *DFZ.* mali uolentia *C.* male uolentia *B*

Inhaeret auditas, desidia, iniuria,
 Inopia, contumelia et dispendium, 30
 Multiloquium, pauciloquium. hoc ideo quia,
 Quae nihil attingunt ad rem nec sunt usui,
 Ea amator profert saepe aduerso tempore;
 Ac pauciloquium rursum idcirco praedico,
 Quia nullus usquam amator adeost callide 35
 Facundus, quae in rem sint suam, ut possit loqui.
 Nunc uos mi irasci ob multiloquium non decet:
 Eodem, quo amorem, Venus mi hoc legauit die.
 Illuc reuerti certumst, ut coepta eloquar.)
 Principio ut aetas ex ephebis exiit 40

29. Inheret C. Inheret D³FZ. Ineret BD. Haeret Bothius
 auditas, quod non malum esse dicit Ritschellius in adn., Pareus tert.
 etiam (et iam B) auditas libri desidia D³FZ. residia BCD¹, a
 Grutero defensum. uesidia Palmerius p. 873 desidia inopia || Iniuria
 Bergkii in Diar. antiq. a. 1835 p. 912, Ritschellius. iracundia || Inopia
 Muellerus Pros. Pl. p. 461 adn. desidia, incuria Acidalius. recti incuria
 Ussingius 30. Cf. v. 29 dispendia D, corr. m. 1 31. Multiloquium
 pauciloquium Z. Multiloquium pauciloquii F. Multiloquium parum-
 loquium D. Multiloquium parum loquium BC Pauciloquium,
 multiloquium Ritschellius, qui traditam scripturam sic tantummodo recte
 habere dicit, si eo illud fit sequeretur hoc ideo ego. hoc ideo fit
 libri. hoc eo fit Ritschellius, ideo hoc fit placere negans 32. Que
 B adrem C sunt usui || Ea amator Ritschellius. sunt uidi || Tam
 amator B. sunt uidi || Tam amator CD. sumptus uidet. || Tum
 amator FZ. Tam pro tamen esse uoluit Bothius probante Seyfferto
 Stud. Plaut. p. 14 33. Cf. v. 32 profert saepe Pylades: profert
 se 'prisci codd.' Pii. proferri sepe BCDF et, nisi quod saepe, Z
 aduerso FZ 34. Ac Bothius olim. Hoc libri rursum idcirco] sumit
 circo B 35. usquam B. unquam D. umquam C adeost callide
 Camerarius. adeos callide B. adeo callidus CFZ. adeo callid D
 36. Facundus quae Camerarius. Facundusque libri rem sint
 suam Camerarius. rem insit sua BC. rem fit sua D¹. rem fuit (u
 s. v.) sua D³. rem insit suam FZ. re insit sua codd. Pyladis 37.
 mihi BDC obmulti loquium C ndecet C 38. Eodemquo C
 uen (= uen?) C mihi hoc Camerarius. mihi hac B. hac mihi
 CD. hanc mihi FZ legaui CD diem FZ Amor et Venus
 me hoc legarunt die mire Scaliger 39. reuti CD. reuerti reliqui
 certumst, ut coepta Ritschellius Parerg. p. 20. certum et conata BDZ.
 certum iconata C. certum e et conata F. certum ut conata Came-
 rarius. certum ut incohata idem coniecit V. 40—60 a Plauto ab-
 iudicat Reinhardtus, postquam de plerisque praeter v. 46 et 56—58
 dubitari posse iam Dziatsko significauit: assentitur Lorenzius in Bur-
 siani Annal. a. 1876 II p. 83 40. ut aetas ex ephebis exiit

Atque ánimus studio amótus puerilíst meus,
 Amáre ualide coépi hinc meretricem. ílico
 (Res éxulatum ad íllam clam abibát patris:)
 Leno ínportunus, dóminus eius múlteris,
 Vi súmma, ut quicque póterat, rapiebát domum. 45
 Obiúrigare páter haec noctes ét dies:
 Conclámitare tóta urbe et praedícere,
 Omnes timerent, mütuitanti, crédere.
 Perfídiam lenonum, ínustitiam exprómere:
 Lacerári ualide suám rem, illorum augérier. 50

*Ritscheli*us *Parerg.* p. 20 (coll. *Bacch.* 152), *Fleckeisenus Exerc. crit.* p. 37 sq. atque ánimus phoebe; etate exiit *BDF* (nisi quod phoebe' et aetate *D*, phoebeus *F*). atque ánimus etate exiit / phoebeus *C*. atque ánimus ephebis aetate exiit *Z*. ut ex ephebis aetate exiit *Muretus Var. Lect. XVIII* 9, iterum *Acidalius*. atque aetas ex ephebis exiit *Dousa fil. Fallitur Handius Turs. I* p. 473 41. puerili est meus *Pylades*. puerilest meus *B*. puerilest meumst *D*. pueril^ost mecumst *C*. puerilest. Meum est *F*. puerili Meus est *Z*. puerili meust *Bothius* 42. coepit *BCF*. cepit *D* hinc *Bothius*. hic libri meretricem *CD* 43. Res Pius. om. *Z*. Rex reliqui, idemque add. *Scutarius* exultaũ *C* adillam *C*. atillam *B* clam abibat *Bothius*. abibat clam *Gulielmius*. iam abibat *BCF*. iã bibit *D*¹. iã^a bibit *D*² 44. importunus *CD* 45. Vi summa ut quicque *Ritscheli*us. Visum at quicque *CD*. Vi sumat quoq. *B*. Vi summa quicque *FZ*. Vi summa quicquid *Saracenus*. Vi summa quicque ut *Camerarius* rapib; *B* *V.* 46—60 ita disposui, qui sic se excipiunt in libris: 46. 49. 50. 54. 55. 47. 48. 51. 52. 53. 56—60: pro quo ordine hunc commendabat *Ritscheli*us: 46. 51—53. 49. 50. 56—60. 47. 48. 54. 55: *V.* 59. 60. 54. 55. 47. 48 post v. 79 ponit *Ladewigius Philol. vol. XVII* (a. 1861) p. 476 sq.: eodem v. 54. 55. 47. 48 *Dziatzko l. s. s.* (deletis v. 49—53. 59. 60). *Reinhardtus v. 49. 50 tradito l. defendens v. 54. 59. 60. 55. 47. 48 post v. 79 inserit. Solum v. 51 Scaliger post v. 49 ponebat* 46. Obiurigare *Ritscheli*us: cf. *Op. phil. vol. II* p. 428. Obiurgaret *B*. obiurgare *DZ*. obiurgare *C*. obiurgat *F* pater hec *BD*. pater ob haec me *Pylades*: haec pater me *Hermannus, Bothius*. pater haec me *Camerarius* noctes *C*. noctis *D* 47. Conclamitaret *B* pdiceret *B* 48. Om̃s *BD* timerent *Ritscheli*us. tenerent libri. cauerent *Lambinus*. renuerent *Guyetus* mütuitanti 'ex codd. ant.' *Pylades, Camerarius* in adnot., *Turnebus Advers. XVII* 3, *Gulielmius*. mutu tanti *CD*. mutuant *B*. nutu tanti *FZ* 49. *V. delet Dziatzko l. s. s. p. 428* Perfídiam lenonum, ínustitiam *Ritscheli*us. Perfídiam ínustitiam (in iusticiã *B*) lenonum libri. Lenonum perfídiam, ínustitiam *Bothius*. Cf. *Beckeri Qu. de com. Rom. fab. p. 100 sq.* Lenonem perfídiam, ínustitiam *Reinhardtus l. s. s. p. 87* expmeret *B*. exprimere *Z* 50. illorum *Ritscheli*us, qui in adnot. et *Op. philol. vol. II* p. 684

Amorem multos inlece in dispéndium;
 Intemperantem, incogitantem, iniúrium
 Trahere éxhaurire mé quod quirem ab sé domo.
 Summo haéc clamore; intérdum mussans cónloqui
 Abnúere: negitare ádeo me natúm suom.
 Ratiónem pessumam ésse, ea quae ipsus óptuma
 Omnis labores ínuenisset pérferens,
 Amóris ui diffúnditari ac dídier.
 Conuítium tot me ánnos iam se páscere:

55

etiam haec profert: Lacerari suam rem, illius ualide augerier. Cf. *Luchsius de gen. p. 51 et Brandtius de gen. p. 15* 51. illexe *Camerarius*. illexisse *Pylades*. inlece *B*. illexit *reliqui* in-dispéndium *C* 52. incogitantem *Ritschelius*. non modestum *libri* (*nisi quod* non modestum *n* modestum *D*): *quod interpretamentum videtur* intemperantem *vocis*. Intemperantem, inmodicum, excordem, iniurium *Ritschelius in adnot.* 53. Traheret *B* éxhaurire *Camerarius*. exurire *libri* *Construendum esse* trahere me quod éxhaurire quirem *monet Ritschelius in adnot.* quod] *q*, *F* queré *B* ad *Z* domo *Camerarius*. domum *libri*. domu *Kampmannus de AB praep. p. 26* 54. hec *D*. hoc *Z* mussans, conloqui *post Palmerium p. 750* (*qui mussas = mussans*) *Gruterus*. mussans loqui *Pius* (*unde profectus mussans interdum loqui transponebat Pylades, quod e 'sanctuariis bibliothecarum reposuisse' Turnebum Muretus narrat.*) mussa éloqui *CD*. missa conloqui *B*. mussat loqui *FZ*. mihi se colloqui *Camerarius*. mussando loqui *Lambinus, Dousa Expl. III 14*. summissee loqui *alii apud Lambinum* 55. Abnueret *B*. Abnugere *D* negitari ádeo *CD*. necitaria deo *B* menatum *BC* suum *libri* 56. Rationem pessimam esse, ea quae *Camerarius*. Rationem pessumam ea ea*q*, *B*. Ratione pessuma ea*que* *reliqui*. Ratione pessuma a me quae *Ussingius* ipsius *B* optuma (a ex e) *D* 57. Om*s* *BCD* Omnes*que* mores *Z* ínuenisset *B*. ínueniasse *CFZ*. ínuenise (e *post. s. r. m. 2*) *D* perferens e *coni. Scaligeri Lambinus: quod 'in veteribus' esse Muretus dixerat: idem*que* suasit Pistoris. perferis BCD. perseris FZ. perserus 'cod. ant.' Pii* 58. Amoris ui diffunditari *Camerarius, qui idem in B correxit praeter* difunditari. Mori sui difunditari *B*. Mores uidi funditari *reliqui cum ras. post Mores C* didier *Gronovius*. diedere *CDZ*, 'codd. ant.' *Pii*. dedere *F*. die heret *B*. deteri *Camerarius*. didere (et diffunditare) *Gulielmius omni perversa constructione verborum* 59. Conuítium *FZ*. Conuiriium *CD*. Coniuriium *B*. commilcutum et commulcium duo *codd. Lambini*. Conuicio *Pistoris* se pascere *Dousa Explan. III 14: at*que* ita Bentleius in Hor. carm. I 37, 9 ed. Amst. si pasceret BDZ. sipasceret C. si pascere F. sic pascere post Pium Lambinus. sic poscier Pistoris. si posceret mira machinans Gulielmius. mihi phascere (et se pro me) Mureti 'veteres membranae', simul integro versiculo addito Suis*que* ingratiis me uitam agere perperam*

Quod nīsi puderet, né luberet uīuere. 60
 Sese éxtemplo ex ephébis postquam excésserit,
 Non, út ego, amorī néque desidias in ótio
 Operám dedisse, néque potestatém sibi
 Fuisse: adeo arte cóhibitum se esse á patre.
 Multo ópere immundo rústico se exércitum, 65
 Nec nīsi quínto anno quóque solitum uisere
 Urbem, átque extemplo inde, út spectauissét peplum,
 Rus rúsum confestim éxigi solitum á patre.
 Ibi múlto primum sése familiárium
 Labórauísse, quom haéc pater sibi diceret: 70
 'Tibi arás, tibi occas, tibi seris: tibi itém metes,
 Tibi dénique iste páriet laetitiám labos'.
 Postquám recesset uíta patrio córpore,
 Agrúm se uendidísse atque ea pecúnia
 Nauém, metretas quae trecentas tólleret, 75

60. Quem *Pius* puderet, ne luberet *Pius*. luderet ne luberet *CDFZ*. luderet ne luderet *B* uiueret uiueret *B* *V.* 61—105 *damnat Reinhardtus l. s. s., quem refutavit Dziatzko Mus. Rhen. vol. 29 (a. 1874) p. 63 sq.* 61. exphebis *B*. ex ephe////bis (bi e corr.) *C* excesseris *BCD* 62. Nonne (None *D*) ut ego mori *BCD* desidia *D*. insidiae *B* inotio *C* 63. dedisset *BCD* potestam *CDFZ* 64. Fuisset *B* arcto *Saracenus* se esse *Pylades*. esse *CDFZ*. esset *B*. esse se *Camerarius*, *Bentleius in And. I 1, 27.* sese *Gruterus*. essere *lepidé Guyetus* apatre *C* 65. Multopere *Z* immundo *CD*. immódo *Z*. in mundo *Pylades*, *Meursius*, *Palmerius: dissentiente Gulielmio* rustico se 'vetusta exemplaria' *Pii*. rusticose *B*. rusticos reliqui 66. Neque libri, nisi quod Nequē *B* nisi *C* quinto e quicto *B*. quinto reliqui solitum *Ritscheli*. positum *BCDF*. posse tum *Z*. assuetum *Gulielm*. potuisse *Guyetus* uisere] ē *B* anno posse inuisere *Scaliger* 67. peplum *BC*. poplu *D*. populum *FZ* 68. rusum *B*. rursum reliqui exigit *BCD* apatre *C* 69. Ibo *C* primum sese *Pylades*. primum se libri. plurimum se 'vetus liber' *Mureti* 70. Labor agisse *B* qm̄ *B*. cum reliqui hec *D* 71. occas *Pylades*. occasus *B*. occasia *CD*. occasia *FZ* eris *B*. s̄ris *C*, unde saris *Kochius Mus. Rhen. vol. 25 (a. 1870) p. 620 restituit, idem profert Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 111: at recte Ribbeckius fragm. com.² p. 75 contra attulit Epid. v. 265 item Guyetus. eidem libri metes 'vetus' *Mureti*. metis libri 72. isti *B*. istic *Bothius*. ipsi *idem* letitiám *C*. letitiám *BD* labos *BF*. babos *C*. habes *D*. obes *Z*. labor iam *Saracenus* 73. recesset *Lambinus*. recessit libri corpora *B* 74. uendidisset *B* atque apecunia *C* 75. Nauē *B*. Nauim reliqui metretasque *B* quae trecentas *C*. que trecentas *D**

Parásse, atque ea se mércis uectatum úndique

* * * * *

Adeó dum, quae tum habéret, peperissét bona.

Me idém decere si, út deceret mé, forem.

Ego úbi ita uisum meó patri esse intéllego, 80

Atque ódio me esse quóí placere aequóm fuit,

Améns amansque tándem animum offirmó meum:

Dico ésse iturum mé mercatum, sí uelit;

Amórem missum fácere me, dum illi óbsequar.

Agit grátias mi atque íngenium adlaudát meum, 85

Et méa promissa nón neglexit pérsequi.

Aedificat nauem cércurum et mercís emit:

87. Nonius p. 533, 25: Cercurus . . . Plantus . . . Mercatore:
'Aedificat . . . emit'

76. Parasset B ea se mercis uectatum undique cum lacuna unius
versus (quem talem esse potuisse: Abiisse in terras sólas orasque últimas
coll. Most. 995) Ritscheliuss. eam semp scis uectatū undique B. eā
sempcis uectatam undique CD. eam semper cis uectatem undique F.
eam semper eis uectatam undique Z. eapse mercis uectatum undique
Scaliger, eapse mercis esse se afferens e 'v. c.' ea se in Persia uecta-
tum undique Gulielmius. ea semet sic uectatum undique Acidalius.
ea semper se inuectatum undique Bothius. ea se mercis uectasse
undique sine lacuna Ritscheliuss in adn. 78. quae tum vetus liber
Mureti, Dousa fl. quæstum Z. quæstum reliqui peperisset B.
peperisset CDFZ 79. Meidem BC decere si ut deceret Pylades.
diceret si ut diceret (siutdiceret C) BCD. diceret si ut deceret FZ.
dicere sic (ut deceret) 'prisca exemplaria' Pii 80. ubi ita uisum
Ritscheliuss. me ubi inuisum libri esset B 81. hodie B me esse
Pylades. esse me libri nisi quod esset B. esse ei me Gruterus, quod
etiam minus placere dicit Ritscheliuss in adn. quam ei me esse quoi
placere Camerarius. quod placeret libri aeqm B. equum reliqui
82. amasque B tandem animum Kochius Em. Pl. p. XIII. ut animum
libri. actutum animum Ritscheliuss. utut animum Pylades. ni animum
Ussingius. iam animum placere negat Ritscheliuss in adnot. Quamquam
fateor mihi ante animum quaedam deesse videri propter verba Amens
amansque 83. esset B mercatus B siuelit C 84. facerem edum B

illā D 85. grates Guyetus mihi BCD Mihi grátias agit,
ingenium poterit, ut ait Ritscheliuss in adn., cui nimiae offensioni
correpta in agit ultima fuerit ingeni////um cum ras. C allaudat
CD 86. Et Ritscheliuss. Sed BCD FZ non exleat pseui B:
unde neglexit Kochius Em. Pl. p. XIII 87. Edificat CD nauem
B, Nonius. nauim reliqui cercurum Camerarius (et ante cum
cercurum Saracenus) e Nonio, ubi cercyrum libri. gubnatorū B.

Paráta naui inpónit: praetereá mihi
 Taléntum argenti ipsús sua adnumerát manu:
 Seruom úna mittit, qui ólim a puero páruolo 90
 Mihi paédagogus fúerat, quasi uti míhi foret
 Custós. his sic conféctis nauem sóluimus.
 Rhodúm uenimus, úbi quas merces uéxeram
 Omnís ut uolui uéndidi ex senténtia:
 Lucrum íngens facio praéterquam mihi méus pater 95
 Dedit aestimatas mérces. ita pecúlium,
 Confício grande. séd dum in portu illi ámbulo,
 Hospés me quidam adgnóuit, ad cenám uocat.
 Venió, decumbo, accéptus hilare atque ámpliter.
 Discúbitum noctu ut ímus, ecce ad me áduenit 100
 Mulíer, qua muliere ália nullast púlcrior:
 Ea nócte mecum illa hóspitis iussú fuit.
 Vosmét uidete, quám mihi ualde plácuerit:
 Postrídie hospitem ádeo, oro ut uendát mihi:

99. Ampliter ex hoc v. excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritscheliu
 Opusc. phil. vol. II p. 244

gerariam reliqui merces FZ, Nonius emit] sue B 88. Patraui
 B. Num Paratae naui? Ritscheliu in adn. imponit CD pre-
 terea C 89. ipse sua Camerarius. ipse sua libri. sua ipse Rit-
 scheliu in adn. dubitanter. Muelléri commenta Pros. Pl. p. 491 re-
 futavit Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 46, ubi simul hunc ictum
 commendat: ipse sua abnumerat BCD 90. Seruum C uana
 B a D³FZ. om. BCD¹ paruulo libri 91. pedagogus BCD
 92. his sic Bothius. isset BCD. isce F. hisce Z. iisce Came-
 rarius confestim D³FZ nauem B. nauim reliqui 93. Rodum
 B: cf. ad v. 7 94. Om̃s B utuolui C ex sententia C
 95. facio 'prisca exemplaria' Pii. facto BCD FZ, Bothius³
 praeter^{quam} C. praequam Salmasius 96. estimatas D peculum
 B 97. inportu BC. in portu DFZ illi BCD, Scioppius Susp.
 lect. I 21. ibi FZ 98. adgnouit B. agnouit reliqui adcenam
 B. adcaenam C. ad cenam D. ad coenam Z 100. utimus C
 adme C 101. quam B muliere Scaliger, Salmasius. mulier libri
 quod defendit Kienitz De qui e. q. s. p. 533 coll. Cas. V 1, 10
 nulla est BFZ pulchior CD. pulchrior reliqui 102. illi B
 hospites^{is} C iussu] uisus Z, corr. a Scutario 103. Vos metui dete
 B Post mihi rasum in C 104. Postridie (r e corr.) C ora B
 utúdat C

Dico eius pro meritis grátum me et muném fore. 105
 Quid uérbis opus est? émi eam atque aduéxi heri.
 Eam me áduexisse nólo resciscát pater.
 Modo eám reliqui ad pórtum in naui et séruolum.
 Sed quíd currentem séruom a portu cónspicor,
 Quem náui abire uétui? timeo quíd siet. 110

ACANTHIO. CHARINVS

ACANTHIO

Ex súmmis opibus uíribusque usque éxperire, nítère,
 Erus út minor operá tua seruétur. agedum, Acánthio,
 Abige ábs te lassitúdinem: caue pígrítiae praeuórtier.
 Simul autótem, plenis sémitis qui aduórsum eunt, aspéllito:
 Detrúde, deturba ín uiam. haec hic díscipulína péssumast: 115

105. *Nonius* p. 137, 6: Munia, officia . . . Plautus Mercatore:
 'Dico . . . fore'

105. dicens pro *Nonius* promeritis *C* munem *BCD*, *Nonius*.
 munem *Z*. memorem *F*, *codd. Clericanus et Pithoeanus Lambini*.
 moenem *Palmerius* p. 882 106. uerbis opus est] opus uerbis *B*
 emi eam *Bentleius*, *Reizius*, *Ritscheli*: emi *Pius*. mi *B*. h *D*.
 mihi *CZ*. dat mihi *F*. emi mi *Bothius*. Minus placere emi atque ad-
 uexi huc (vel huc aduexi) heri *Ritscheli* adnotat: de emi illam cogi-
 tari posse dicit *Spengeli* 'Plautus' p. 234 eri *D* 107. Sed me
Reinhardtus l. s. s. p. 91 resciscat *D*. rescitat *B* 108. tam *C*
 et] ut *F* seruulum *CD* 109. quod *C* seruulum *CDFZ*
 a portu *D* 110. uetituite meo (ti eras.) *B* siet *B*. sit reliqui

Act. I sc. 2 ACHANTIO SERVVS · CHARINVS ADOLESCENS
B. ACHANTIO. CHARINVS *CD* 111. Exsummis *C* 112. Ser-
 uetur ex Seruitur *D* agendum *BCD* achantio *BCD*: et sic con-
 stanter 113. Accepi abste *B* pigritiae praeuertier *codd. Pyladis*:
 idemque iam *Saracenus*. pigritiae (pigritie *D*, pigriciae *C*) prae-
 uerteris libri fort. recte. praeuertare pigritiae *Ritscheli* in adnot.
 Sequitur in libris quem cum *Ritschelio* feci v. 124 114. plenis
 semitis *Ritscheli*: cf. *Opusc. phil. vol. II* p. 397. plenissimietis
CDF. plenissime *B*. plenissime iis *Z*. plenissime eos *Pylades*. 'alias
 planissime, alias paenissime' *Lambinus*. eos paenissime *Guyetus*. eos
 plenissime *Bothius*. Novisse se qui de penitissime cogitaret dicit *Rit-*
scheli qui aduersum (qui aduersum *C*) libri erunt *Acidali*
 aspellite *C*. aspellito *Z*. cispellito *Palmerius*: rectissime damnatum a
Bentleio in *Heaut. II* 3, 20 115. Detrudetur iam in *B* hec *BD*.
 nam haec *Pylades* hic disciplina *Ritscheli* *Opusc. phil. vol. II*
 p. 397 duce *Fleckeisen*. hic disciplina *Camerarius*. disciplina hic

Currénti, properanti hódie hau quisquam dígnum habet decédere.

Ita trés simitu rés agendaé súnt, quando unam occéperis:
Et cúrrendum et pugnándum et autem iúrigandumst ín uia.

CHARINVS

Quid illúc est, quod ille tam éxpédite exquírit cursurám sibi?
Curaést, negoti quíd sit aut quid núntiet.

ACANTHIO

Nugás ago: 120

Quam réstito, tam máxume res ín periclo uórtitur.

CHARINVS

Malí nescio quid núntiat: genua húnc cursorem désérunt.

ACANTHIO

Perií: seditioném facit lien, óccupat praecórdia.
Simul énicat suspíritus: uix súffero hercle anhélitum.

117. *Nonius* p. 175, 18: Simitu, simul . . . *Plautus* . . . *Mercatore*: 'Ita . . . occéperis'

*libri, quod def. A. Spengel Philol. 23 (a. 1866) p. 671 pessuma et B. pessima est reliqui V. 116—118 trochaicos esse voluit Ritscheli*us: at cf. *Brizius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 650, Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 448, Studemundus de cant. p. 76, Muellerus Pros. Pl. p. 78* 116. properandi *D* hodie hau scripsi. heu *B. haud reliqui. hau Ritscheli*us. hic hau *Muellerus Pros. Pl. p. 78. hau tibi Brizius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 650* quisquam usquam *Buechelerus l. s. s.* 117. Itres *B* simituras *B, Nonius. simul res reliqui. res simitu Brizius Qu. pros. p. 31 et Ritscheli*us trochaicum discribentes: iambicum tuentur *Kampmannus de reb. mil. p. 34, Muellerus l. s. s., Studemundus de cant. p. 76, alii* agendę *C. agende D* unam hoc ceperis *Nonius* 118. currendum est et *Scaliger, Guyetus, Ritscheli*us pugnandum est *Guyetus* et ante *FZ. et item Guyetus (ut Stich. 213)* iurigandum est *B. iurgandum est reliqui. iurgandum Guyetus. et iurigandum autem Ritscheli*us: cf. *Opusc. phil. vol. II p. 397, 426, ubi de et autem sic posito graves dubitationes ciet inuia C* 119. illud est *BZ. illuc Bothius* expeditam *Ussingius* 120. Curaest *Ritscheli*us. Curast *BCDF. Cura* est *Z* negotii *B* nuntient *B* 121. Quam restito *Bentleius, Brizius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651. Quam resisto (res isto B) libri. Qui* quam (vel Nam quam) resisto *Ritscheli*us maxime *BCD* tam res maxime *Ritscheli*us. maxime resisto, tam res *Pylades. De Quom* resisto, tum res maximo *ne cogitetur monet Ritscheli*us in *adn.* 122. nunciat *D* genua . . . deserunt *Charino continuavit Ritscheli*us: *Acanthioni libri tribuunt* 123. sedicionem *D* lien] cf. *Hermannus praef. Bacch. p. VI* 124. *Huc reposuit Ritscheli*us, qui in *libris post v. 113*

Perii: ánimam nequeo uórtere: nimis níhili tibicén siem. 125
 Numquam édepol omnes bálineae mi hanc lássitudinem éximent.
 Domín an foris dicam ésse erum Charínum, ego animi péndeo.

CHARINVS

Quíd illuc sit negóti lubet scire éx hoc, ut sim cértior.

ACANTHIO

Át etiam asto? at étiam cesso fóribus facere hisce ássulas?
 Áperite aliquis. úbi Charinus érus est? dominest án foris? 130
 Num quísquam adire ad óstium dignum árbitratur?

CHARINVS

Écce me,

Acánthio, quem quaéris.

est. Post v. 122 collocabat Scaliger, post 125 Scriuerius enicat suspiritus *Ritscheli*us. emicat suspiritus *B.* enicat spiritus *reliqui*. emicato suspiritus *Camerarius*. enicato suspiritus *Dousa Expl. IV 14.* enica suspiritus *Bothius De v. 125 sq. cf. v. 136* 125. uertere *libri* nummis 'prisca exemplaria' *Pi* nihili tibicen siem *Camerarius*. nihil tibi censiem *libri* *Sequitur in libris v. 137* 126. Nunquam *CD* balinae *B.* balineę *C.* balneae *FZ* mihi *libri* eximeant *B* 127. *Trochaicum discripsit Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651, quem secuti sunt multi, tambscum Ritscheli*us Domi nam *B* anforis *C* Charinum, ego *A. Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 671.* Charinum. Char. Ego *libri* Ergo *Bothius* 128. *Vers. delet Ussingius Pers. add. Spengelius l. ad v. 127 exscripto: om. libri Iambos discripsit Ritscheli*us, trochaeos *Brixius l. s. s.* illuc *CF.* illud *BDZ* sit negotii *BCD.* sit negotii *FZ.* negoti sit *Acidali*us, *Ritscheli*us lubet scire ex hoc ut *A. Spengelius l. s. s.* lubet scire me ex hoc metuit *B.* lubet scire me ex hoc metu ut *CFZ.* lubet scire me ex hoc tu (me *m. 2*) ut *D.* lubet scire me ex hoc, ut *Pylades.* lubet scire ex hoc me, ut *Acidali*us. lubet mi adire huc ut *Ritscheli*us. lubet adire me, ut *Brixius l. s. s.* Fuisse cum placeret scitari hinc ut *vel* seruare hunc ut *adnotat Ritscheli*us sim certior *Camerarius.* sim certus *libri.* certus ut siem *reiciit Ritscheli*us. ut certus siem *Brixius l. s. s.* lubet mi adire, ut fiam certior *Ritscheli*us in *adnot.* 129. Ad *D)* asto at *BD.* as stro ut *C.* assisto at *Z* et, nisi quod ac, *F* hisce assulas *Camerarius.* his cassulas *BCD,* de qua scriptura *cf. Loewius Act. soc. phil. Lips. IV p. 350 et Spengelius praef. Trin. p. 12.* his casulas *F.* his assulas *Z* 130. carinus *D.* charinū *B* erus est *Ritscheli*us. seruus *B.* erus *reliqui* domin est an *C.* domine est an *Pylades.* domine stant *B.* domis est an *D.* domi est an *FZ* fores *B* 131. adostium *C.* ad hostium *DFZ* *V. 132—133 in unum contraxit Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 428 sic: Acanthio quem quaeris. Quae te res malae agitant — u — verbis Nusquamst disciplina ignauior eiectis ut fictis e v. 115* 132. Achantio

ACANTHIO

Nusquamst disciplina ignáuior.

CHARINVS

Non mé uides? Quae té malae res ágitant?

ACANTHIO

Multae, ere, te átque me.

CHARINVS

Quid ést negoti?

ACANTHIO

Périimus.

CHARINVS

Princípium id inimicís dato.

135^a

ACANTHIO

At tibi sortito id óbtigit.

135^b

CHARINVS

Loquere íd negoti quícquid est.

ACANTHIO

Placidé: uolo adquíescere.

CHARINVS

At tu édepol sume láciniam atque abstérge sudorém tibi.

libri queris *BCD* nusquam est *BZ* disciplina *libri* *V. 133sq.* *Ritschelius* ita edidit: Char. ** Ac. ** Char. Quae té malae res ita agitant? | Multae hércle temet átque me. Char. Quid ést negoti? Ac. Périimus talia fere intercidisse ratus: Char. Non me uides? Ac. ah salue ere: de lacuna consentit *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458* 133. Non mé uides? quae té malae res scripsi duce *Ritschelio*. Quae te malae res *CD*. Que te res mala *B*. Que te male res *FZ*. res malae iam *Scaliger* Multae ere te *C*. Multae ere te *D*. Multae here te *FZ*. Multa ececte *B*, unde Multae aece (= aequae) te *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458*. Multae hércle temet *Ritschelius Hunc versum et sequentem licentius tractat Fleckeisenus Exercit. p. 28* Quae te res malae male agitant? Ac. Multae, ere, aequae te atque me trochaeos describens *Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 673* *V. 134—135 tribus dimetris describunt libri, v. 136 addidit Weisius: cf. Spengelius l. s. s.* 134. negotii *B* Périimus *Camerarius*. Périimus *libri* 135^a. id (vel hoc) add. *Lachmannus: om. libri* 135^b. optigit *B* 136. negotii *libri* quic quid *B*. quid est *Z*. quid siet *Ritschelius: cf. Trin. v. 88: traditam scripturam def. Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458* Post h. v. ponit v. 125. 137. 126 *Boltenstern de reb. scaen. p. 34* 137. huc transposuit *Bothius, in libris scriptum post 125; post 126* *Acidalius* Attu *CD* sume *B*, *Pylades*. sume tibi *CFZ*. sumetibi *D* tibi *ACH* *libri: cf. ad v. 125*

ACANTHIO

Tua caúsa rupi rálices: iam dúdum sputo ságuinem.

CHARINVS

Resínám ex melle Aegýptiam uoráto: saluom féceris.

ACANTHIO

At édepol tu calidám picem bibito: aégritudo abscésserit. 140

CHARINVS

Hóminem ego iracúndiorem quám te noui néminem.

ACANTHIO

Át ego maledicéntiorem quám te noui néminem.

CHARINVS

Sín, saluti quód tibi esse cénseo, id consuádeo?

ACANTHIO

Ápage istiusmodí salutem, cúm cruciatu quae áduenit.

CHARINVS

Díc mihi, an boní quid usquamst, quód quisquam uti
póssiet 145

Síne malo omni, aut né laborem cápías quom illo utí uoles?

ACANTHIO

Néscio ego istaec: phílosophari núnquam didici néque scio.
Égo bonum, malúm quo accedit, míhi dari haud desídero.

138. *Nonius* p. 166, 6: Ramices dicuntur pulmones uel hernia.
Plautus Mercatore: 'Tui . . . sanguinem'

V. 138 sqq. tractavit *Rostius Opusc.* p. 255 sqq. 138. ACH om.
 libri hoc loco: cf. v. 137 tui *Nonius* ramices FZ ex *Nonio*:
 ramites B. tramites CD iam dum] atrum dum *Nonius*, quo ne
 abutantur ad atrum iam commendandum monet *Ritscheli* 139. aegip-
 tiam B. egyptiam CD uorato ex uoratu D saluum CD 140.
 tu edepol *Camerarius* bibito ex bibite D egritudo C. egritudo
 D 141. ego om. CDFZ 142. maledicenti orē B. male dicen-
 tiorem C 143. Sin (h. e. sine) BCDF: et sic *Bentleius* in *Eun.* V
 4, 18. Sim Z. Si *Bothius*. Quin *Guyetus* 144. De istiusmodi cf.
Luchs de gen. p. 55, *Brandt* p. 21 cum add. *Pylades*: om.
 libri cruciatu quē C. cruciatuque B. cruciatu que D V. 145—
 148 num *Plautini* sint valde dubitat *Ritscheli* 145. usquam st BC
 quo *Muellerus* 'Nachtr.' p. 32: idem 'prisca exemplaria' Pii
 possiet *Camerarius*. possit libri, etiam Pii 146. aut] ut *Guyetus*
 capias ex cupias D cum libri ut uoles FZ capiat et uoles potius
 exspectat *Ritscheli* 147. istec C. istec D philosopharinū quam B
 nunquam D 148. quod B accedit C haud ex haut D. hau *Ritscheli*

CHARINVS

Cédo tuam mihi dexteram: agedum, Acánthio.

ACANTHIO

Em, dabitúr: tene.

(CHARINVS

Vín tu te mihi obsequentem esse, án neuís?

ACANTHIO

Operá licet 150

Éxperiri, quí me rupi caúsa currendó tua,
Vt quae scirem, scíre actutum tibi liceret.

CHARINVS

Líberum

Cáput tibi faciám eis paucos ménsis.

ACANTHIO

Palpo pércutis.

CHARINVS

Égon ausim tibi úsquam quicquam fácinus falsum próloqui?
Quín iam, prius quam sum éloquentus, scís si mentirí uolo.

ACANTHIO

Ah, 155. 156

Lássitudinem hércle uerba túa mihi addunt: énicas.

CHARINVS

Sícine mi obsequéns es?

153. *Nonius* p. 163, 10: Palpo quasi palpando. *Plautus* Mercatore: 'Palpo percutit' 150. Neuís hinc transit in gloss. *Plaut.*: cf. *Ritschellius* Op. II p. 256

149. mihi tuam *B* dexteram *Saracenus*. dextram libri agendum *BCD* achantio libri em *B*. hem *CD*. en *FZ* *V*. 150—165 non dubitat *Ritschellius* quin non sint eiusdem vel poetae vel recensionis: ineptissimos esse praeter alios v. 158, 159, 162 150. uin (i s. v.) *D* te mihi obsequentem esse *Scaliger*, *Engerus* de pros. p. 13, *Muellerus* Pros. Pl. p. 581. te mihi obesse sequentem libri. Quam nimirum tmesim mi obesse sequentem interpretantur. mihi te obsequentem esse *Pylades*. te mihi esse obsequentem *Camerarius* anne uis *BCD* 151. qui] quam *B*: unde qua *Camerarius*, quoniam *Gruterus*, quom fortasse alii 152. Vtque *C*. Vt que *B* 153. Caput tibi *B*. Tibi caput *Scaliger*, *Guyetus*, *Ritschellius* cis paucos *Gruterus*. paucos libri. paucos cis *Acidalius*. paucis post (et mensibus) *Lambinus* percutit *Nonius* 154. Egom *Z* Ego naus/////im *B* 155. 156. Quid *F* sim *FZ*, *Ritschellius* eloquius *B*. elocutus reliqui scis si *Camerarius*. scisset *B*. scissae reliqui. scias si *Ritschellius*: cf. *Muellerus* Pros. Pl. p. 211 uolim *Ritschellius* Ah proprium v. esse voluit *Ritschellius* 158. *Ac*. continent libri, pers. permutantes usque ad

ACANTHIO

Quid uis fáciam?

CHARINVS

Tun? id quód uolo.

ACANTHIO

Quíd id est igitur quód uis?

CHARINVS

Dicam.

ACANTHIO

Díce.

CHARINVS

At enim placidé uolo.

ACANTHIO

Dórmientis spéctatores métais ne ex somno éxcites? 160

CHARINVS

Vaé tibi.

ACANTHIO

Tibi équidem a portu adpórto hoc.

CHARINVS

Quid fers? díe mihi.

ACANTHIO

Vím, metum, cruciátum, curam iúrgiumque atque ínopiam.

CHARINVS

Périi, tu quidém thensaurum huc mi ádportauistí mali.
Núllus sum.

ACANTHIO

Immo es

CHARINVS

Scío iam, miserum díces.

v. 161: *correxít Iuntina* Sitiine B. Siccine Z mihi *libri* Tun id B Z: *corr. Pylades* 159. id est *Bothius, Bentleius.* est *libri.* est id *Pylades* placidē B 160. exsomno BC. e somno Z excitem *Kiesslingius* apud *Boltensternium* p. 29 161. Ve CD CHA ante Tibi *eras.* B eqidem C aportu C adportu B apporto CD 162. uin F metum ex mecum D iurgium que atque B. iurgium atque F'Z in opiam C 163. Perii, tu *Saracenus.* Peritu B. Peri tu DF'Z. Pertu C thensaurum (n *eras.*) D. thesaurum BCF'Z huc B. hunc *reli-*
qui mihi BC. om. DF'Z adporta uisti B. apportauisti *reliqui*

ACANTHIO

Tu dixtí.

CHARINVS

Taces?

Quíd istuc est malí?

ACANTHIO

Ne rogites: máximum infortúniumst.) 165

CHARINVS

Óbsecro, dissólue iam me: nímis diu animi péndeo.

ACANTHIO

Hóc sis uide, ut palpátur: nullust, quádo occepit, blándior.

CHARINVS

Hércle uero uápulabis, nísí iam loquere aut hínc abis.

ACANTHIO

Plácide: multa exquirere etiam priús uolo quam uápulem.

CHARINVS

Óbsecro hercle oróque ut, istuc quíd sit, actutum índices: 170
Quándoquidem mihi súpplicandum séruolo uideó meo.

ACANTHIO

Tándem indignus uídeor?

CHARINVS

Immo dignus.

164. dixti CHA. Taces *Ritscheli*us. dixi \hat{g} taces B. dixti ego taceo C. dixi ego taceo D. dixisti. ego taceo F'Z. dixti. CHA. Ergo taces *Camerarius*. dixi ergo tacens (sine tu) *Beckerus de com. fab.* p. 26. dixisti: ego taceo *Bothius octonarium describens*. dixti, haud ego (vel ego nihil) *ascripsit aliquando Lachmannus: similia Weisius* 165. *Charini pers. praemittunt libri: del. Ritscheli*us maximum CD infortunium est libri 166. Cf. v. 167—172 dissolue] te, absolue *Scaliger (nisi quod ted scripsit), quod fortasse verum esse annotat Ritscheli*us iamne B V. 167—172 ita collocant *Meursius, Ritscheli*us. in B hic est ordo: 169. 168. 167. 170. 167 (sic iterato 167) 171. 172: et hic in reliquis: 169. 168. 167. 170—172: pro quibus hunc ordinem commendat *Ladewigius Philol.* vol. 17 (a. 1861) p. 477: 170—172. 166. 169. 168. 167 167. sis om. *Guyetus*. si B utroque loco palpatur B utroque loco: palpator reliqui nullus st B utroque loco. nullus est reliqui 168. Hercule C nisiam B abis ex habis ras. B 169. exquirier *Bothius*. idem vel exquirere te *Ladewigius l. ad v. 167—172 exscripto* et iam B uapules *Pistoris* 170. hercule C 171. Quando quidem C. Quando qd' Z seruolo CD 172. Tandem def. *Langenus* p. 89. Tamne *Lachmannus, Ritscheli*us. Tamne *Braune Observ. gramm.* p. 46. Tamde post *Lipsium Bothius*

ACANTHIO

Equidem credidi.

CHARINVS

Óbsecro, num náuis periit?

ACANTHIO

Sáluast nauis: né time.

CHARINVS

Quíd alia armaménta?

ACANTHIO

Salua et sána sunt.

CHARINVS

Quin tu éxpedis,

Quíd siet quod mé per urbem cúrrrens quaerebás modo? 175

ACANTHIO

Tú quidem ex ore orátionem mi éripis.

CHARINVS

Taceó.

ACANTHIO

Face.

Crédo, si boní quid ad te núnctiem, instes ácritér,
 Quí nunc, quom malum áudiendumst, flúgitas me ut éloquar.

CHARINVS

Óbsecro hercle te, ístuc ut tu míhi malum faciás palam.

ACANTHIO

Éloquar: quandóquidem me oras. túos pater

CHARINVS

Quid méus pater? 180

 173. perit *FZ* salua est *Z* time ex teme *C* 174. sana] sarta
Lambinus ^z sunt ^z et sana *D* 175. siet te quod *Gronovius* im-
 prudens querebas *BCD* 176. ex ore *C* mihi libri eripis.
 Ch. Taceo. Ac. Face (*ut alibi* fac modo) *Ritschellius*. eripis. Ch.
 Taceo. Ach. Tace *BCDF*. eripis. Ch. Taceo. Ac. Taceo, *simul autem*
 modo *pro* credo, *Z*. eripis. taceas face *Bothius* 177. quid boni *C*
 i in quid ex o *corr.* *B* adte *C* nunciem *CD* 178. quin
 hunc *DF*. quin nunc *Z* qm *B*. cum *reliqui* audiendumst *CD*.
 audiendum si *B*. audiendumst *Z*. audiendumst *F* 179. hecle *C*
 ut *B*. uti *reliqui* palū *B*. palā *ex* palū *D* 180. quando quidem
D meocras *B* tuus libri

Tuam amicam

ACANTHIO

CHARINVS

Quid eam?

ACANTHIO

Vidit.

CHARINVS

Vidit? uae miseró mihi.

Quí potuit uidére?

ACANTHIO

Oculis.

CHARINVS

Quó pacto?

ACANTHIO

Hiántibus.

CHARINVS

Quín abi hinc dieréctus: nugare ín re capitali mea.

ACANTHIO

Quí malum ego nugór, si tibi quod mé rogas respóndeo?

CHARINVS

Hóc quod te rogó responde.

ACANTHIO

Quín tu si quid uís, roga. 185

181. tām D Quidā B. Quid amicam? *Muellerus Pros. Pl. p. 176 adn.: cf. p. 705* Tuam amicam — Quid eam nam? — Vidit *Reizius. Iliatū suspectissimum tutatur Ritscheliū Proleg. p. CCIX, quem secuti sunt plerique* ne CD *Sequitur in libris v. 185*
182. *Charini pers. praemittunt libri* uidere potuit *Reizius. potuit eam uidere Pylades: quem debuisse saltem potuit uidere eam annotat Ritscheliū. idem vel* Qui potuit? Ac. Ut opinor *Muellerus Pros. Pl. p. 652* pacto, inquam? Ac. hiantibus *Reizius. pacto? Ac. Hem h. Ritscheliū edidit: idem in adn.: pacto autem? Ac. Hiantibus. Contra pactod? Ac. Hiantibus Bothio duce Nov. Exc. Pl. p. 77. nam quo pacto? Ac. Hiantibus Schneiderus gramm. lat. I p. 151. sed quo pacto? Ac. Hiantibus Lachmannus. Cf. de v. suspectissimo Muellerus Pros. Pl. p. 637* 183. Quin abi hinc dierectus *Ritscheliū. In hoc die rectus B. i hinc dierectus C et nisi quod i in ras. D. hinc dierectus FZ. Abi hinc dierectus Pylades. In' hinc dierectus (simul nugaris) Bothius, Bentleius capitalia B* 184. ego cum ras. litt. r B sit ibi D respondebo B 185. huc transposuit *Acidalius, in libris scriptum post v. 181: del. Ussingius Pers. om. libri rogo Ritscheliū, Bentleius, Reizius ut in simillimo v. 215: quorum tamen neutro vide-*

Cérten uidit?

CHARINVS

ACANTHIO

Tám hercle certe, quám ego te aut tu mé uides.

CHARINVS

Vbi eam uidit?

ACANTHIO

Íntus intra náuem. nam ibi prope ástitit
Ét cum ea confábulatust.

CHARINVS

Pérididisti mé, pater.

Ého tu, eho tu, quín cauisti, ne eám uideret, uérbero?
Néque, sceleste, eam ábstrudebas, né eam conspicerét pater? 190

ACANTHIO

Quía negotiósí eramus nóstris nos negótiis:
Ármentis cómplicandis, cónponendis stúduimus.
Dum haéc aguntur, lémbó aduehitur túos pater paxíllulo,
Néque quisquam hominem cónspicatust, dónec in nauím subit.

193. *Nonius* p. 534, 12: *Lembus* . . . *Plautus Mercatore*: 'Dum . . . paxillulo'

mur carere posse. interrogo libri responde (*ex* responde) mihi *C*
siquid *B* 186. Centen *D*¹. Certen *D*². Certon *F*, *Scaliger Post*
Tam scripsit et del. quam *D*² ted *Guyetus*, *Reizius*. nunc te *Pylades*
aut *BC*. ac reliqui 187. eam. Ach. Vidit intus *B* nauem
B. nauim reliqui nam ibi *Ritscheli*us. ut libri. uti *Camerarius*.
ubi *Spengelius* 'Plaut.' p. 221 prope *B*. prorę *CZ*. prorę *DF*.
prorę *tuelur Scioppius Susp. lect. I* 21 asstitit *CD* 188. con-
fabulatus est libri *V*. 189 sq. addubitat *Muellerus Pros. Pl.* p. 720
189. Eho tu eho tu *CDF*. Eo tu eo tu *Z*. Eho tu hoc *B*. Et
tute! eho tu (*et antea perdidistis*) *Bothius* quin om. *B* ne *B*. neue
vel ne ue reliqui uerber *C* 190. sclestie *C* eam abstrudebas *Rit-*
*scheli*us, *Lachmannus*, *Bentleius*. abstrudebas libri. abstrudebas sceleste
Guyetus neeam *C* 191. negociosi *C* nostris nos *Bothius*, *Bent-*
leius, *Ritscheli*us. nos nostris libri negociis *C* 192. arma-
mentis *D* complicandis, componendis *Camerarius*. complicandis et
componendis libri. componendis et complicandis *Pylades* studuimus]
tumicibus *Sculiger in Festum v. Thomices*: 'sed de eo amplius in edi-
tione *Plautina*' addens 193. hec *C*. hec *B* lempo *C* tuus
libri paxillulo *Nonius* 194. conspiciatus donec *B* donicum *Rit-*
*scheli*us *Op. II* p. 241 nauim subit amicus *Acidali*i. nau super libri:
quod qui defendissent, debuisse saltem nauist super annotat *Ritscheli*us.
intra uisus est *Ussingius*

CHARINVS

Néquiquam mare súbterfugi, saéuis tempestátibus 195

* * * * *

Équidem me iam cénsebam esse in térra atque in tutó loco:
Vérum uideo méd ad saxa férri saéuis flúctibus.

Lóquere porro, quíd sit actum.

ACANTHIO

Póstquam aspexit mülíerem,
Rógitare occepít, quóia esset.

CHARINVS

Quíd respondit?

ACANTHIO

Ílico 200

Óccurri atque ínterpello: mátri te ancillám tuae
Émisse illam.

CHARINVS

Vísun est tibi crédere id?

195. *Vers. del. Ussingius* Nequicquam Z maris (vel mari') Bothius
seuis C. seuis D sub'tatuis temptatib; B Post hunc versum fere
talem intercidisse censet Ritscheliuss: Adflictatus mltum, summis me
exemi ex periculis 197. Et quidem C me iam censebam C. meo iam
censebam B: quod med iam censebam interpretatur Ritscheliuss Nov.
exc. Pl. p. 32 duce Buechelero de decl. p. 49. iam me censebam DFZ.
iam censebam me Bentleius in Phorm. IV 4, 8 interra C. in
terram DFZ intuto C. in tōto (v m. 2) D 198. med ad Guyetus,
Ritscheliuss Nov. c. c. Pl. p. 37. me ad libri, nisi quod me uideo ad
transponit Z. me it. um ad Ritscheliuss (cui tamen magis etiam placuit
Verum iterum me uideo). denuo me Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15
(a. 1860) p. 430. me hic ad Lachmannus adsaxa C ferri seuis
CFZ. idem ex ferris euis B et man. rec. in D. ferri salsis Kochius
Em. Pl. p. 13. ferri Buechelerus l. s. s. Displicere iteratum saenis
monuerat Ritscheliuss Verum uideo me eadem ad saxa saeuis ferri
fluctibus Bergkiuss 'Beitr.' p. 48 199. Loquero B actum B: idque
'alibi legi' Pius scribit. actutum reliqui, quo utitur Beckerus Stude-
mundi Stud. vol. 1 p. 152 sic scribens: quid fit agendum, pro quo quid
tumst actum Langenus p. 193 200. cuia Rittershusius, Scaliger,
Scioppius Susp. lect. I 21. cui B. cui D. cuius CFZ quis Z
Illico B 201. Occurri B, Camerarius. Occurri reliqui. Occurro ei
H. Keilius de Plin. ep. emend. disp. II ed. Erlang. a. 1866 p. 11. Oc-
curro ultro Muellerus Pros. Pl. p. 597 matric ancillam B tuę C
202. emisę D uisusne est Bothius. uisunt B. uisum reliqui.

ACANTHIO

Etiám rogas?

Séd scelestus súbigitare occépit.

CHARINVS

Illamne óbsecro?

ACANTHIO

Mírum quin me súbigitaret.

CHARINVS

Édepol cor miserúm meum,

Quód guttatim cóntabescit, quási in aquam indiderís salem. 205
Périi.

ACANTHIO

Em, istuc ún timerum díxisti ueríssumum.

CHARINVS

Stúltitia istaec ést. quid faciam? crédo, non credét pater,

Sí illam matri meae me emisse dícam. post autém mihi

Scélus uidetur, mé parenti próloqui mendácium.

Néque ille credet néque credibilest fórma eximia múlterem 210

Meae me emisse ancíllam matri.

ACANTHIO

Nón taces, stultíssime?

Crédet hercle: nám credebat iám mihi.

CHARINVS

Metuó miser,

204. *Nonius p. 401, 2*: Subigere . . . Plautus Mercatore: 'Mirum . . . subigitaré' 205. *Nonius p. 115, 30*: Guttatim. Plautus Mercatore: 'Quod . . . salem' Guttatim hinc *excerpsit gloss. Plaut.*: cf. *Ritscheliu Opusc. philol. vol. II p. 244* *Nonius p. 223, 11*: Sal . . . Plautus in Mercatore: 'Quasi . . . salem'

uisus *Pylades*. uisus *Camerarius*. uisus est *Bentleius* Et iam *B V. 203—206 alteri recens. trib. Boltensstern p. 31* 203. subigitari *B*. subagitare *FZ* Illam ne *B* 204. quid me subigitaret *Nonius*. quin me subagitaret *FZ* Meum miserum *C* 205. quo *Nonius*. quidem *Z*: corr. *Pylades* quā si *D* aqua *Nonius utroque loco* 206. Em *B*. Hem reliqui uerissimum libri *V. 207 sq. del. Ussingius* 207. Stultitia istaec est *Charino Pylades tribuit: Achantioni continuant libri. Dubitat Lomanus p. 53* Stulticia *BCF* istec *CD* cedo 'prisca exemplaria' *Pii*. Vnde quid faciam, cedo. nam non *Pylades*. Cf. *Sciopp. Susp. lect. II 21* 208. meae me *Acidalius*. meae (meae *C*) libri emissae *D* 209. mendatium *BCD* 210. credibile est libri eximia ex eximia *CD* 211. Meae me *Lomanus l. s. s.* Eam me libri stultissime libri

Né patrem prehéndat, ut sit gésta res, suspítio.

Hóc quod te rogó, responde quaéso.

ACANTHIO

Quaeso quíd rogas?

CHARINVS

Núm esse amicam súspicari uísus est?

ACANTHIO

Non uísus est. 215

Quín quicque, ut dicébam, mihi credebát.

CHARINVS

Verum, ut tibi quidem

Vísus est.

ACANTHIO

Non, séd credebat.

CHARINVS

Vaé mihi misero: núllus sum.

Séd quid ego hic diem lámentando pérdo, ad nauem nó n eo?
Séquere.

ACANTHIO

Si istac íbis, commodum óbuíam ueniés patri.

Ós tuom adspiciet, té uidebit ésse exanimatum, flico 220

Rétinebit, rogitábit unde illam émeris, quanti émeris:

Tímí dum temptabít te.

213. phendat B. prendat FZ suspicio D. suspectio Salmasius

214. responde quaeso. Ac. Quaeso quid Ritscheliuss. responde Ach. Queso libri, nisi quod Quaeso FZ. responde quaeso. Ac. Quid Pistoris. mihi responde quaeso. Ac. Quid Weisius 215—217. sic solus B. Quae mediis elapsis sic contrahunt reliqui: num esse amicam suspicari uisus est? Ach. Non sed credebat 216. Quin, quicque ut dicebam Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651 217. Ve BCD mihi om. FZ 218. diem lamentando perdo Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1869) p. 454. in lamentando pereor libri. nunc lamentando pereor Bothius, qui postea elamentando pereor coniecit nauem B. nauim reliqui noneo C 219. Si ista cibus B. Siistacibus C V. 220—221 inuerso ordine collocat Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 652: sed ibidem v. 220 delere mavult 220. Os tuom adspiciet, te uidebit esse exanimatum scripsi. Postea (Postquam FZ) aspiciet (aspiciet te FZ. aspiciet te CD) timidum esse atque exanimatum (exanimatu B) libri. Poste quom te aspiciet e. q. s. Ritscheliuss, qui in adn. de Poste te ubi vel Postea ubi te commemorat. Posteaquam aspiciet te Camerarius. Cf. Ritscheliuss Op. II phil. vol. p. 547 221. illa meneris B 222. Tandem temptabit Ritscheliuss Quin hac Pylades Timidum voce

CHARINVS

Hac ibo pótius. iam censés patrem

Ábiisse a portú?

ACANTHIO

Quin ea ego huc praécucurri grátia,

Né te opprimeret imprudentem atque électaret.

CHARINVS

Optume.

DEMIPHO

Mirís modis di lúdos faciunt hómínibus 225

Mirísque exemplis sómnia in somnís danunt.

Velút ego nocte hac quae praeteriit próxuma

In sómnis egi sátis et fui homo exércitus.

Mercári uisus míhi sum formosám capram.

Ei né noceret, quám domi ante habuí capram, 230

Neu díscordarent si ámbae in uno essént loco,

Postérius quam mercátus fueram, uísus sum

In cústodelam símiae concrédere.

Ea símia adeo póst haud multo ad mé uenit,

Male míhi precatur ét facit conuítium: 235

225 sq. *Donatus in Andr. II 5, 19*: In somnis ... Plautus: 'Miris ... somnis'

deleta Tentabit te. Ch. Quin hac *Reizius et Te* tentabit *transponens* *Bothius* ibi *B* 223. Abiisse *Z*. Abiisse *reliqui* aportu *C*

Quin ea ego huc *Camerarius*. Quine ego huc *B*. Quin ego hac *reliqui*

224. imprudentem *C* electaret *B*: *defensum a Gulielmio, Dousa*

Expl. III 14. eiectaret *reliqui*. eluctaret *Lambinus* optime *libri*

Act. II sc. 1 DEMIPHO SENEX *BCFZ*. om. *D*¹. DEMIFO

SENEX *D*² 225 sq. *De his, quae Rudentis III 1 redeunt* cf. *Rit-*

schelius Opusc. phil. vol. II p. 282 225. di om. *Donatus* di lúdos

ex di ludos *D*². diúludos *B*¹. diiludos *B*² 226. omnia *Donatus*. omina

Passeratius in Prop. IV 4, 21 insomnis *Z*: *distinxit Gruterus*

danunt *Pylades*. clamant *B*. donant *reliqui* 227. Vel ut *B*

noctem hanc *Bentleius* praeterit proxima *Z* proxuma in somnis |

Insomnis *CD* 228. ful *B* 229. mihi uisus sum *Z*. uisus sum mihi

F formo//sam *D* 230. Eine *BC* 231. discor darent *B* si *Z*.

nisi *reliqui* ambe *C*. ambe *DF*: ambo *BZ*, *Ritschelus*. cf. *Muel-*

lerus 'Nachtr.' p. 132 in uno] nunc *B* 232. fueram] fui eam *Bothius*

233. custodelam *Gruterus*. custodiam *libri*. custodiam eam *Came-*

rarius si aecongregere (mi *add. Camerarius s. v.*) *B*. si////miae con-

credere *D*. simie concredere *C* 235. conuicium *solus C*

Ait sēse illius ópera atque aduentú caprae
 Flagítium et damnum fécisſe haud mediócritē:
 Dicít capram, quam déderam ſeruandám ſibi,
 Suae uxóris dotem ambédisſe ilico óppido.
 Mihi illúd uideri mírum, ut una illaéc capra 240
 Vxóris ſimái dotem ambéderit.
 Inſtáre factum ſímia atque hoc dénique
 Reſpóndet: nī properem íllam ab ſeſe abdúcere,
 Ad me íntro ſe ad uxórem ducturúm meam.
 Atque óppido hercle béne uelle illud úiſus ſum, 245
 Aſt nón habere quóſ commendarém capram:

242. *Donatus in Andr. I 1, 120*: Ille instat factum] Plautus
 'instare factum'

V. 236 sqq. sic scripti sunt in B (de quo dixit Ritschellius *Parerg.*
 p. 489):

Ait se illius caprá opera atq, aduentu caprę flagitiũ et damnũ
 fecisse haud mediocriť
 Dicit caprá quã dederã ſeruandam ſibi ſuę uxoris dotẽ ambe
 dedisse oppido

et sic porro: a versu autem 244 sic:

At me domũ intro aduxorẽ ducturũ meã. Aſt non habere cui
 cõmentarẽ caprá
 Atq, oppido hercle bene uelle illi uiſus ſũ. Quod agis quid facerẽ
 cura cruciabar miser

post quae rursum sic pergit:

Interea hedus adme uiſus ẽ adgredirier. inſit m̃ predicare ſeſe ab
 ſimia

eodemque ordine porro. Vnde causa perspicitur cur etiam in CDFZ
 inversus sit versus: m 245. 246 ordo 236. sese illius opera CDFZ
 caprę C. capre D 237. flagitium et dampnum C haut D
 238. dederat F. dederim *Muellerus Pros. Pl. p. 236* 239. Suę C.
 Sue D dote C dotem uxoris *Hermannus, Bothius*. sibi uxoris
 dotem *Muellerus Pros. Pl. p. 379*. uxorſis dotem *Kochius Nov. annal.*
vol. 101 (a. 1870) p. 285 ambedisse DFZ. ampedisse C. amba-
 dedisse *Camerarius* ilico oppido *scripsi*. oppido libri, quod cum v.
 240 construebant 240. Mi illuc *Bothius* ut una ancilla et una capra
 B. ut una illec (illeg D) capra CD 241. simiai dotem *Muellerus Pros.*
Pl. p. 279. simiae dotem CDFZ. simia dote B. dotem simiae *Herman-*
nus, Bothius ambederit CDFZ. dederit B. ambadederit *Camerarius*
 243. Ante respondet ras. unius litterae B respondet ex respondit D
 illam properem *Ritschellius* 244. Ad me intro se ad uxorem *scripsi*.
 Ad me domum intro ad uxorem libri, nisi quod At B (Ad m. ead.), meum
 C, meam ex meum D: ubi intro dõmum ad uxõrem *Guyetus*, domum ad
 uxorem intro *Bothius*, Domum se ad uxorem intro *Ritschellius*: traditam
 scripturam def. *Brizius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 653* V. 245. 246 hoc
 ordine *Gulielmius*: inverso libri 245. illud *Bothius*. illi libri 246. De ast

Quo mágis, quid facerem, cúra cruciabár miser.
 Intérea ad me haedus uísust adgredírier.
 Infít mihi praedicáre, sese ab símia
 Capram ábduxisse, et coépit inridére me: 250
 Ego ením lugere atque ábductam illam aegré patri.
 Hoc quam ád rem credam pértinere sómniū;
 Nequeo ínuenire. nísi capram illam súspicor
 Iam me ínuenisse quae sit aut quid uóluerit.
 Ad pórtum hinc abii máne cum lucí simul. 255
 Postquam íd quod uolui tránsegi, ibi ego cónspicor
 Nauem éx Rhodo, qua herist aduectus fílius.
 Conlúbitumst illuc míhi nescio quí uísere.
 Inscéndo in lembum atque ád illam nauem déuehor:

257. *Priscianus XV 10 (II p. 67, 2 H.): ex Rhodo. Plautus Mercatore: 'Nauem . . . filius'*

cf. Ritschelii Parerg. p. 516 cui libri Totus v. insiticius visus
Guyeto 247. *Ab hoc inde v. accedit A* QUAMAGIS A. Quod agis
 BCD. Quid agis FZ: corr. *Camerarius* FACEREM A 248. INTEREA
 A ADMEHAE DVVS A, Z. ad me hedus CD et nisi quod edus F.
 hedus adme B UÍSUST A, D (e corr.) Z. uis cum lacuna C.
 uisus est BF ADGREDIRIER A, B. aggredirier CDZ. aggredier
 F 249. PRAEDICARE A. predicare BCD SESSE A: cf. *Stude-*
mundus Mus. Rhen. vol. 21 (a. 1866) p. 580 250. CAPRAMADDUXISSE
 ET COÉPIT A cepit BD INRIDERI *probabilius quam INRIDERE A*
 irridere me CDFZ. *abductam conquiri inridere me B* 251.
 EGOENIMLUDERE A ita, ut octava T vel I vel P vel K, fortasse etiam L,
 decima D vel B, vix autem G fuerit ludere B ABDUCTAMILLAM
 AEGREPATI A. abductam conquiri B. illam abductam conqueri reli-
 qui 252. HOÇ A quam] quod B PERTINERE (vel RI) A
 pertinere omnium B 254. quæ sit C. quesit B SIT A 255.
 Nam ad *Ritscheliu in adnotatione* ADPORTUM A HINCABIIMANE A
 LUCI vel LUCE A. luci *Camerarius*. luce BDCFZ SIMUL AB:
 semul CDF. semel Z 256. IDQUODUOLUI A. id hic quod uoluit
 B. hic id quod uolui reliqui, *Scioppius Susp. lect. I 21*. illic quod
 uolui *Camerarius*. hic quod uolui vulgo: ubi hic om. *Pareus* IBI
 A, *Ritscheliu*. atque reliqui: de quo cf. *Lorenzius ad Most. v. 1036*.
 illi *Geppertus ed. Trin.³ p. 140* CONSPICER (F incerta) A 257.
 NAUEM A B, *Priscianus*. Nauim reliqui exrodo B RHODO A qua
 heri est *Camerarius*. QUASTHERI A; idem B. qua est heri reliqui cum
Prisciano ADUECTUS A qua h. huc aduectust *Ritscheliu in adn.*
 fita B 258. CONLIBITUMST minus probabile quam CONLIBITUNST A. Con-
 libitum est BCZ. clibitumst D. collibitum est F ILLUC A, *Gulielmius*,
Scaliger, Bentleius in Eun. V 8, 26. illud CDFZ. om. B quid *Scaliger*
 uisere] miser B 259. INSCENDOIN A. escendū B: unde *Escendi in*
Scioppius Susp. lect. I 21. Ascendi in reliqui. Inscendo ibi in *Muellerus*

Atque ibi ego aspicio forma eximia mulierem, 260
 Filius quam aduexit meus matri ancillam suae.
 Quam ego postquam aspexi, non ita ut sanei solent
 Amō, sed eodem pacto ut insanei solent.
 Amāui equidem hercle ego olim in adulescentia:
 Verum ad hoc exemplum numquam, ut nunc insanio. 265
 Nunc hoc profecto seic est: haec illast capra.
 Verum hercle simia illa atque haedus mihi in alium
 Adportant. atque eos esse quos deicam hauscio.
 Unum quidem hercle iam scio, perisse me.
 Vosmet uidete ceterum, quanti siem. 270
 Sed conticescam: nam eecum it uicinus foras.

Pros. Pl. p. 495 LEMBUM vel LIMBUM A. limbum B ad illam
*Ritscheli*us. ad libri cum A. ad eam *Ritscheli*us in adn. NAUEM vel
 NAUIM A, nauem B. nauim reliqui DEUEHOR A. aduehor CDF.
 adueor B. adducor Z 260. ATQ-IBIEGOASPIICIO A. Atque ego illam
 aspicio B. Atque ego illic aspicio CDZ (*nisi quod aspicio D*). atque
 illic ego aspicio F. Atque illi aspicio *Ritscheli*us. Illanc conspicio
Beckerus Quaest. p. 108. atque ego *superiori versui continuans* Illic
 aspicio *Pylades*. At ecilli aspicio *Geppertus Trin.* p. 139 FORMA-
 EXIMIA A eximiā B. exumia C MULIEREM A 261. FILIUS-
 QUAMADUEXITMEUS A 262. ita ut sanei solent || Amo sed *Ritscheli*us
expulso glossemate. ita amo ut sani solent || Homines sed libri cum
 A, nisi quod amarē B et SANEI A, qui SANO p. 213 habet V. 263
delet Brizius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 653 Cf. v. 262 HOMINES
 eodem D PACTO A ut sani B. ut insani CD. UTINSANEI
 (vel -NIE) A insanire amantes in marg. CD 264. EQUIDEMHERCLE
 A. hercle equidem reliqui ego olim D inadolescencia CD
 ADULESCENTIA A 265. at D EXEMPLUM A nunquam D
 INSANIO A V. 266—270 hoc ordine *Ritscheli*us duce *Bothio*: quos
 sic 269. 270. 266. 267. 268 collocat A et omisso v. 268 BCDFZ
De duplici exitu vix erit cogilandum 266. NUNCHOCPROFECTO A
 SEIC(vel SEEC)EST A. sic est reliqui hec C. hec BD. nec F
 illa est BCDFZ 267. UERUMHERLESIMIA A. Sed simia BCFZ.
 Set simia D ATQU-KAEDUSM A, in quo cetera dispici nequeunt.
In fine parvulae reliquiae, quae ad UM spectare videntur. Tamen MIHI
*MALUM (ita supplet Ritscheli*us) scriptum esse vix videtur. atque hedus
 timeo quid uelint BCDFZ V. 268 om. BCDFZ ATQ-EOS A
 HAUSCIO A atque hoc esse quid dicam hauscio *Ritscheli*us paullo
 aliter lectis cod. reliquiis Idem adnotat pro Adportant expectari Por-
 tendunt 269. HERCLEIAMSCIO A PERIEISSE A. perisse F
 270. CETERUM A QUANTISIEM A. qui siem B, miroque iudicio
Scioppius Susp. lect. I 3. quanti sim reliqui 271. SEICONTICESCAM
 A. Idem B. Sed conticescam reliqui ECCUM A uicinum ex (ex
 uicinus D) eecum exit foras omnes praeter A

LYSIMACHVS. DEMIPHO

LYSIMACHVS

Profecto ego illunc hírcum castrarí uolo,
Rurí qui nobeis éxhibet negótium.

DEMIPHO

Nec ómen illuc míhi nec auspiciúm placet:
Quasi hírcum metuo ne úxor me castrét mea. 275
(Ac métuo ne illaec símiaie partís ferat.)

LYSIMACHVS

I tu hínc ad uillam atque ístos rastros uílco
Pisto ípsi facito córam ut tradas ín manum.
Vxóri facito ut núnties negótium
Míhi ésse in urbe, né me expectet: nám míhi 280
Tris hódie leíteis iúdicandas dícito.
Ei et hóc memento deícere.

Act. II Scæn. 2 . LYSIMACHUS (pro Y etiam I, P, T, minore cum probabilitate E legi potest) DEMIPHO A. DEMIPHO LISIMACHVS. SENES. II. LORARIVS B et nisi quod LORARIVS DV C. DEMIPHO. LISIMACHVS. LOLARII D 272. PROPECTO A ILLUNCIRCUM A. illū circū B. illuncircum CD CASTRARIUOLO A 273. RUBIQ. I A ita, ut quarta etiam E, sexta E vel T esse possit, punctum autem dispici nequeat: fort. ruri quei interpretandum. Rura que B NOBEIS A. nobis reliqui EXHIBET A. exhibent B, quod (exibet) seruat Ritscheliuss NEGOTIUM A 274. Pers. om. C Necomen C. Nec om B ILLUD A: idem BFZ MIHI A nec om. B auspitium BD 275. QUASI vel —SE A yrcum DF. id qm̄ (h. e. irquom) B METUONE (vel NI) MEUXOR A. metuo ne uxor nunc F castres Bentleius CASTRETMEA A 276. Dedi v. ex A, ubi SIMIAEPARTI (vel E) SFERAT, qui talis est in reliquis: Atque illius haec (hec C, hec D) nunc (ñ D) simiae (simię C) partis ferat: eundem sic edidit Ritscheliuss: Metuo hercle ne illaec e. q. s.: contra sic Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 430: Simitu ne illaec e. q. s.: versum damnauit Ritscheliuss praef. p. VII: cf. Opusc. phil. vol. 2 p. 702 sqq.: defendit Spengeliuss 'T. Maccius Plautus' p. 66 et Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 673: cf. Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 55 277. ... HINC A ADUILLAM A. adullam C ATQ. ISTOSRASTROSUILICO A rastros ex rastos D 278. PI. I A. Pisto ipsi reliqui: quod recte defendit Muellerus Nachtr. p. 132 post Bergkium Diar. ant. stud. a. 1855 p. 296. Praesto ut sint Ritscheliuss. Praesto ipsi Aldina UTCORAMTRADASINM— A coram ut tradas (utradas C) BCDFZ 279. FACITO A NUNTIES A. nuncios D NEGOTIUM A. negocium CDE 280. in urbe om. Z ne] ine ut vid. B EXPECTETNAM A 281. TRIS vel TRES A. Tris (e add. s. i m. 2) D HODIE A LEITEIS A. litis BCD. lites FZ IUDICANDASDEICITO A dicito BCDFZ 282. IET A. Ei et BDFZ:

PLAUTI MERCATOR

LORARIUS

Ecquid ámplius?

LYSIMACHVS

Tantumst.

DEMIPHO

Lysimache, sálue.

LYSIMACHVS

Euge: et tu, Démipho,

Saluétó. quid fit? quid agis?

DEMIPHO

Quod misérrumus.

LYSIMACHVS

Dei mélius faxint.

DEMIPHO

Dei hóc quidem faciúnt.

LYSIMACHVS

Quid est? 285

DEMIPHO

Dicám, si uideam tíbi operam esse aut ótium.

LYSIMACHVS

Quamquám negotiúmst, si quid ueis, Démipho,

Non sum óccupatus úmquam amico operám dare.

DEMIPHO

Benígnitatem tuám mi experto praédicas.

quod esse pro i Gulielmus vidit. Fiet C hoc A Dicere. Lor. Ecquid Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654. DICERE#NUMQUID A. idem reliqui: pro quo Lor. Fiet. Numquid Ritschellius AMPLIUS A 283. TANTUMST A. Tantum est reliqui Pers. ante LYSIMACHVS om. A Lisymache B. lisimache D Euge et tu Camerarius. EUGAE A. Euge reliqui Euge euge Reizius 284. SALUETO (secta litt. L vel I esse potest) A, Camerarius. Salueo B. salue. o reliqui quid fit? quid agis Bothius. QUIDAGISQUIDFIT A, idem reliqui, nisi quod sit F quid FZ MISERRIMUS A, idem Z 285. DEI vel DII A. di BCD. dii FZ MELIUS A FAXINT A. faxim B DEI vel DII A. Dii BFZ. Di CD HOCQUIDEM A. hoc quidem C FACIUNT A, idem B et Bugge Op. ad Madv. p. 154. faciant DFZ, Ritschellius. fatiant C. facient Bothius. Cf. etiam Rostius Op. p. 258 sq.

Quidest CD. QUIDST A 286. UIDEAM A operam esse Ritschellius. ESSEOPERAM A, idem reliqui. iam esse operae vel operae esse vel esse aut operae Muellerus Pros. Pl. p. 710 ocium C Dicam tibi, si uideam esse operam aut otium Schoellius 287. quanquam (q alt. e corr.) C NEGOTIUMST minus probabile quam NEGOTIUNST A. negotium est D. negotium est reliqui QUID A. quit C UEIS A. uis reliqui DEMIPHO A 288. Nonsum C UNQUAM A, idem CD AMICUM A 289. BENIGNITATEM A MIHI A. in BCD EXPORTO A

II 2, 19—29	MERCATOR	35
Quid tíbi ego aetatis uídeor?		
	LYSIMACHVS	
	Accherúnticus,	290
Senéx uetus, decrepítus.		
	DEMIPHO	
	Peruorsé uides:	
Puer súm, Lysimache, séptuennis.		
	LYSIMACHVS	
	Sánun es,	
Qui púerum te esse dícas?		
	DEMIPHO	
	Vera praédico.	
	LYSIMACHVS	
Modo hércle in mentem uénit, quid tu deíceres:		
Senéx quom extemplo iám nec sentit néc sapit,		295
Aiúnt solere eum rúrsum repueráscere.		
	DEMIPHO	
Immó bis tanto uáleo quam ualuí prius.		
	LYSIMACHVS	
Bene hércle factum et gaúdeo.		
	DEMIPHO	
	Immo sí scias,	
Oculeís quoque etiam plús iam uideo quám prius.		
	LYSIMACHVS	
Benést.		
	DEMIPHO	
Malam rem deíco.		

290. AETAIS (vel AETAES vel AETATS) A ACHERUNTICUS A, CDFZ. acherunticas B. de Acheruntius cogitat Ritschellius in adnotatione
291. Vetulus senex Ritschellius coll. v. 314: cf. Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458. Senex nietus Scutarius DECREPITUS A PERUORSE A
292. lusimache B. lisimache D SEPTUENNIS A. septuensis C sanu C SANUN A 293. dicis Z p̄dio B UERAPRAEDICO A 294. ERÇLEINMENTEM A DEICERES A. diceres BCDFZ 295. QUOM A. qm̄ B. cum reliqui extemplo iam Ritschellius. EXTEMPOQUESTIAM A, idem reliqui SENTIT A 296. Rusum solus B 297. TANTO A 298. ERCLE A, idem C GAUDEO A si vel T/SCIAS A, Pylades: cf. Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 401. scias BCDFZ. ut scias Ritschellius. ut tu scias Brizius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 94 adn. 299. OC.....UOQ-ETIAM (in lac. fuit uleis ut vid.) A oculis BCDFZ et iam B 300. BEN.....DEICO (est # malam rem

LYSIMACHVS

Iam istuc nón benest. 300

DEMIPHO

Sed aússimne ego tibi éloqui fidéliter?

LYSIMACHVS

Audácter.

DEMIPHO

Animum aduórte.

LYSIMACHVS

Fiet sédulo.

DEMIPHO

Hodie eíre occepi in lúdum litterárium:

Lysímache, ternas scío iam.

LYSIMACHVS

Quid ternás?

DEMIPHO

Amo.

LYSIMACHVS

Tun cápite cano amás, senex nequíssume? 305

DEMIPHO.

Si cánum, sei istuc rútilum siue atrúmst, amo.

LYSIMACHVS

Ludíficas nunc tu me heíc, opinor, Démipho.

videtur paullo nimium esse ad lac. explendam) A Bene ē BD. quā
bene est C malam rem FZ: cf. A. mala ere B. mala re CD. malae
rei Ussingius dico libri praeter A BENEST A. bonum est reliqui
301. AUSSIMNERGO A. ausimne ego B C D F. ausim ut ego Z ELOQUI-
FIDELITER A. eloqui siquid uelim reliqui 302. AUDACTER A Pers.
add. s. v. D FIETSEDULO A. fiet sedulo in marg. C 303. EIRE A.
ire reliqui OCCEPINLUDUM A. in ludum occepi reliqui LITTERA-
RIUM A, Scutarius. literarum BCD. litterarum Z. lřarum F 304.
lusimache B. lisimache D SCIO A Amo] SCIO A 305. TUN A
CAPITE A cano capite Muellerus Nachtr. p. 70 SENEXNEQUISSIME-
HOMO A, unde homo nequissime Ritscheliuss edidit. senex nequissime
BCDFZ Amas? tun capite cano amas, nequissime Brugmanus
p. 9 306. Si canum libri cum A, Scioppius Susp. lect. I 21. siue
canum 'prisca exemplaria' Pii. Seu canum Pylades sei istuc Rit-
scheliuss. seu istuc libri cum A. si istuc Bothius RUTILUNST A ut
vid. Cf. Proleg. p. 85 ATRUNST A. atrum st B 307. ME A
HEIC A. hic reliqui DEMIPHO A

DEMIPHO

Decide collum stanti, si falsum loquor:
 Vel ut scias me amare, cape cultrum ac seca
 Digitum uel aurem uel tu nasum uel labrum: 310
 Sei mouero me seu secari sensero,
 Lysimache, em auctor sum uti me amando enices.

LYSIMACHVS

Si umquam uidistis pictum amatorem, em illic est.
 Nam meo quidem animo plane decrepitus senex
 Tantidemst, quasi sit signum pictum in pariete. 315

DEMIPHO

Nunc tu me, credo, castigare cogitas.

LYSIMACHVS

Egon te?

DEMIPHO

Nihil est iam, quod tu mihi suscenseas:
 Fecere tale ante aliei spectatei uiri.
 Humanum amarest atque id ueri obtingit deum. 319

308. decide] a puta sup. scr. C COLLUMSTANTISIFALSUM (8 etiam I, E, P, 14 minus probabiliter T) A, Bergkii Progr. Hal. a. 1862 die 2 m. Aug. ed. p. 5, Kochius Em. Pl. p. 13. collum si falsum statim B. collum si falsum ad te reliqui. collum statim si f. Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 431. collum si iam tibi f. Ritscheliu de A errans. c. si falsum est uti Camerarius. c. si falsum est nec uti Acidalius LOQUOR A. loquar reliqui. eloquor Bothius 309. sias C MEAMARECAPE A AC A. om. reliqui 310. TUNASSUM A. tuna sum B. tu nasum reliqui 311. SEI, 2 etiam P, T, E, L, A. Si reliqui MOUERO A. moueo FZ SEÇARI A secare censeor B 312. LYSIMACHE (vel —) A em auctor sum uti (uti cum Camerario) scripsi. auctor sum ut libri cum A. sum auctor ut Ritscheliu, Bentleius Tibi Lysimache auctor sum Muellerus Pros. Pl. p. 687 AMANDOENI- (vel E)CES A, idem CDFZ. amando hic e B, unde amando hic enices Camerarius, Ritscheliu: secando enices Niemeyerus Herm. vol. XIV (a. 1879) p. 449, Ussingius 313. UNQUAM A, idem D. inquam C uidistis B cum A. uidisti reliqui em B cum A, suspectum Ussingio. hem reliqui 314. PLANE A. uetulus reliqui: cf. v. 291 DECREPITUS A Cf. Niemeyerus de Plauti fab. rec. duplici p. 53sq. 315. TANTIDEST A. Tam idem est B. tantidem est reliqui. Tantundem est Py-lades quasi sit] asi s e corr. C. quasi si Acidalius p. 511, Goellerus in Trin. 407 pictum in C 316. MEÇREDO A 317. TE A succenseas FZ 318. Facere B ALIEISPECTATIUIREI A. alii spectate (corr. m. 1 ras.) uiri B. alii spectati uiri reliqui, nisi quod alii om. F 319. 320. Hunc v. cum talem Humanum amarest, humanum autem igno-scere est BUDFZ exhibeant (nisi quod amare si B, amare est F,

Ne sis me obiurga: hoc nón uoluntas me ímpulit. 321

LYSIMACHVS

Quin nón obiurgo.

DEMIPHO

At né deteriorém tamen

Hoc fácto ducas.

LYSIMACHVS

Égon te? ah, ne di síuerint.

DEMIPHO

Vide sis modo etiam.

LYSIMACHVS

Vísiumst.

DEMIPHO

Certen?

LYSIMACHVS

Pérdis me.

Hic homo éx amore insánit. numquid uís?

DEMIPHO

Vale. 325

LYSIMACHVS

Ad pórtum propero: nám ibi mihi negótiumst.

DEMIPHO

Bene ámbulato.

amarē D), A haec dat: HUMANUMAMARE/vel I)STATQ-I/vel E, T, P,)DUE (minus prob. I vel T)I/vel E, T)O IT/vel TI/DE/vel I)UM: videtur exstítisse quod Gertzius coniecit: atque id uei obtingit deum: pro quibus atque id magnum habet deum Ussingius. Cogitarit Ritschelius de novo versu, cuius exitus cum priore ccaluerit in A, quem fortasse non Demiphonis fuisse sed Lysimachi: idem monet praestare ignoscere: a Ritschelii lectione profectus atque id ut potest, incanulum Bugge coniecit Op. ad Madvigium p. 155 Iam quod ego amo supplens 321. NESCISME A, Scioppius Susp. lect. I 21. Nescis me B. nescis ne reliqui. Nescis? ne Camerarius. Ne sis ne Palmerius p. 874, Gulielmius, Acidalius OBIURGA A. obiurgare B hoc cum obiurga iungit Z: quod placuit Handio Tursell. III p. 96. huc Bothius, ut illud interpretabantur Gulielmius, Acidalius MI(minus prob. E)IMPULIT A inpulit C 322. Quin Pylades. Qui libri 323. egone libri ah ne di síuerint Camerarius: nisi at praestat. athene desiuerint BDF. athene dessiuerint C. athenae descuiuerint Z Post h. v. fuisse qui de lacuna cogitaret adnotat Ritschelius 324. Vise Z et iam B uisum st B. certon F. certem Z Perdisme BC 325. ex amore C nunc quid F Vat B 326. negotium ē BD. negotium est reliqui

LYSIMACHVS

Béne uale.

DEMIPHO

Bene sít tibi.

Quin míhi quoque etiamst ád portum negótium:

Nunc ádeo ibo illuc. séd eccum meum gnatum óptume

Video: híc opperiar hóminem. hoc nunc mihi uíso opust, 330

Huic pérsuadere quó modo potís siem,

Vt íllam uendat néue det matrí suae:

Nam ei dóno aduexe audíui. praecautóst opus,

Ne hic íllam me animum adiéxisse aliqua séntiat.

CHARINVS. DEMIPHO

CHARINVS

Homo mé miseríór nullus ést aequé, opínor,

335

Neque áduorsa quói plura sít sempitérna.

327. uale. *Guyetus, Bentleius.* ualete *B.* ualeto *reliqui* Et bene sit tibi *vel* Et tibi sit bene *Muellerus Pros. Pl. p. 369* 328. etiamat *CD.* etiam si *B.* etiam est *FZ* negocium *CDFZ* 329. 330. sed eccum meum gnatum optume || Video: hic opperiar *Ritscheli*us. sed optume gnatum meum || Video eccum opperiar *libri*, nisi quod set *C*, optime *FZ*, optimum ec natū *B*, operiar *BF* nunc *del. Ritscheli*us uiso opust *Acidali*us. uisost (uiso st *B*, uiso est *FZ*) opus cum *libris Ritscheli*us, ubi usu est cum *Scaligero Scriuerius*

331. persuaderq *D^aFZ.* persuade *BCD¹* quomodo *BC* potis siem *Camerarius, Bentleius.* potis sim (sum *F*) *libri.* potis siem quomodo defendi possit dicit *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 36:* idem proponit potis sim, mihi, pro quo potis sim dolo *vel* dolis suasit *Studemundus ibidem.* nunc potis siem *Ritscheli*us nunc ex v. 330 huc aduiscens 332. ille uendat ne uendat matri *B*, ubi illam *m. 1 corr.* suq *C* 333. nam idoneo *B* dono ex domo *D* praecautost opus *Ritscheli*us. sed praecautost opus *libri*, nisi quod praecaustost *D*, praecauto est *F*, praecauto opus *Z.* sed cautost opus *Bentleius.* sed praecauto opust post *Pyladem Acidali*us. id praecautost opus *Scyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 454* 334. ad pro hic *Z* illam *def. Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 50 adn. 7.* ad illam *Ritscheli*us, illo *Muellerus Pros. Pl. p. 369 adn.*

Act. II Scaen. 3 CHARINVS ADOLESCENS. DEMIPHO SENEX *BC.* CHARINVS. DEMIPHO *D* 'Versuum in hoc cantico descriptionem plane talem servavi qualis in *B* est. A qua quae discrepant Reizii, Hermannii, Lachmanni temptamenta ms., consulto tacui omnia. Nec magis alia, quorum mihi usus esse nullus videretur, am-

Satin, quicquid est, quam rem agere ócepi,
 Proprium nequit mihi esse id quód cupio?
 Ita mñi mala res aliqua óbicitur,
 Bonum quae meum comprimit cónsilium. 340
 Miser amicam mñi paravi ánimi causa, pretio eripui,
 Ratús clam patrém meum me eám posse habére:
 Is rescivit ét uidit ét perdidit me.
 Neque is quom rogét, quid loquár, cogitátumst:
 Ita ánimi decem ín pectore incerti cértant. 345
 Nec quíd corde núnc consilí capere póssim,
 Sció: tantus cúm cura meóst error ánimó,
 Dum sérui meí perplacét mihi consílium,
 Dum rúrsum haud placét nec patér potis uidétur
 Indúci, ut putét matri ancíllam emptam esse íllam. 350

bitiosius commemoranda putavi, velut quod primum versum (ut nihil dicam de Bothii in hoc genere portentosa imperitia) sic Reizius dimetitur: Homó me misérior nullúst aequé opínor' Ritschelius: a quo tamen in nonnullis dissentio Cf. Spengelius 'Reformvorschläge' p. 376 sq.

335. Homo ^{secum} D est eque C. est atque B. aequé est Lachmannus Reizio (et Bentleio) assentitur Spengelius 336. aduersa F'Z cui libri sint plura Camerarius V. 337—340 anapaestos esse voluerunt Brizius Nov. ann. vol. 91 (a. 1865) p. 72, Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 674, idem 'Reformvorschläge' p. 376, Muellerus Pros. Pl. p. 91: eosdem artificiosius tractat Studemundus de cant. p. 44, 45, 48. Cf. praeterea Seyffertus de bacch. p. 44. Ritschelius bacchiacos discripsit non sine vi 337. quicquid C si quam Ritschelius. ut quam Camerarius ego agere Ritschelius ocepit B 338. nequid mihi BFZ. nequit mihi CD. mihi nequit Ritschelius esse id scripsi. euenire libri, nisi quod e corr. C. dari Spengelius l. s. s. id quod Ritschelius 339. mi ex improviso exempli causa Ritschelius obicitur FZ obicitur aliqua Camerarius 340. bonum quae C. bonum quae D. bonumque Z comprimit CD mihi cónsilium cum Hermannó et Lachmanno Ritschelius quae statim comprimit meum idem Lachmannus alio tempore 341. Dimetros librorum def. Muellerus Pros. Pl. p. 91 paravi, animi distinguit Spengelius l. s. s. pñcio C. pñcio D eripui om. Camerarius 342. clam] c e corr. C. dam D me meum Bentleius, Weisius, Spengelius l. s. s. me eam add. Ritschelius: om. libri 344. Nequis B cum libri cogitat unde est B 345. inpectore C. in pectori D. pectori F. pectore Z Ceterum nugantur qui de hoc v. dixerunt Palmerius et Gulielmius 346. nequid Z consilii libri 347. Sció Muellerus Pros. Pl. p. 212 meost error CD. meus terror B. meo est error D²F. meus est error Z. est error meo Ussingius Scio, tantus error meost cum cura animo Spengelius l. s. s. 348. serui mei B. mei serui reliqui 349. potius Z

Nunc sí dico ut rés est, atque illam mihí me
Emisse indicó, quem ad modum éxistumét me?

* * * * *

Atque illam abstrahát, trans mare hinc uenum aspórtet.
Sció saeuos quám sit, domó doctus díco. 355

Hócinest amáre? arare máuelim quam síc amare.

Iam hinc ólim me inuítum domo éxtrusit áb se:

Mercátum ire iússit: ibi hóc malum ego inuéní.

Vbi uoluptatem aégritudo uíncat, quid ibi inést amoení?

Nequíquam abdidi, ábscondidi, ábstrusam habébam: 360

Muscást meus patér, nil potést clam illum habéri, •

356. *Hunc versum Ussingio imitatus videtur esse (quo de dubito)*
Martialis IX 21, 4: Artemidorus amat, Calliodorus arat

351. seⁱ D ut/// D res^o st D ut est res *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 307. uti rest Spengelius l. s. s. mihimet me Ritscheli¹us in adn. mⁱ mēmis^e D 352. cf. 351 quem admodum libri. leuem admodum Scaliger existū et B. existimat F Intercidisse dicit Ritscheli¹us huiusmodi aliquid: Malis uerbis multis multum obiurget me: quem contra vide quae exponit Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654 354. A me Ussingius sine lacuna extrahat F transmare BC 355. senos B. seuus CD. saeuus Z. seruus F domo ductus D. homo durus F. homo et durus Z: cf. Sciopp. Susp. lect. III 11 dico Studemundus Stud. vol. 1 p. 85. igitur libri Igitur hoc est amáre tetrametri initium esse Hermannus voluit V. 356—372 qui exstiterunt in pag. Ambros. 469^A, fere non legi potuerunt. Eruit Loewius haec versuum initia: v. 356—358 (qui initio paginae exstitisse videntur) nihil, v. 359 UBIQUOLU (extrema littera incerta), v. 360 NEQUIQU, v. 361 nihil, v. 362 NECSACR ut vid. (finis proprium videtur occupasse versum), v. 363 N, v. 364 QUID, v. 365 SOLLICITU, v. 366 ME (videtur fuisse MEUSPATER): exitus videtur proprium versum occupasse, v. 367 UNDEI, v. 368 ITA-VOLO, v. 369 N, v. 370 nihil, v. 371 PERMAR (sequi videtur FUTU), v. 372 MAGISOPINOR# (sequi videtur ID) • 356. Cf. v. 355 Hoc inē B. h^o ocinē est D. hoccine est CFZ ma uelim B Ceterum h. v. et v. 359 addubitat Muellerus Pros. Pl. p. 73 adn. 357. is hinc Spengelius l. s. s. holim D me add. Ritscheli¹us: om. libri. Cf. Studemundus de cant. p. 47 extruxit B sese Camerarius 358. ire iussit ibi C. ire iussi tibi B. iussit ire ibi D FZ ego om. Camerarius ibi hoc damnum inueni Spengelius l. s. s. 359. Cf. v. 356 Nam ubi Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654 egritudo CD animi Z 360. nequicquam FZ abscondidi B. abscondi reliqui abstruxsam B. abatusam C 361. Muscast B. Musca est reliqui pater meus C nihil libri*

Néc sacrum nec tām profanum quicquamst, quin ibi ílico adsit.
Néc qui rebus meis confidam, mi úlla spes in córde certast.

DEMIPHO

Quíd illuc est, quod sólus secum fábulatur fílius?
Sóllicitus mihi néscio qua de ré uidetur.

CHARINVS

Áttatae, 365

Méus quidem hic pater ést, quem uideo. ibo, ádloquar. quid
fít, pater?

DEMIPHO

Únde incedis? quíd festinas, gnáte mi?

CHARINVS

Recté, pater.

DEMIPHO

Íta uolo. sed istúc quid est, tibi quód commutatúst color?
Númquid tibi dolét?

CHARINVS

Nescio quid méo animost aegré, pater.

Póste hac nocte nón quieui sátis mea ex senténtia. 370

DEMIPHO

Pér mare ut uectú's, nunc oculi térram mirantúr tui.

CHARINVS

Mágis opinor.

362. nectam *B* quicquamst *D*. quicquam st *C*. quicquam si
B. quicquam est *FZ* quid *B* assit *CD* 363. mihi libri
in corde certast *B*. est in corde *C*. in corde est *DFZ* 364. Super
Quid *m. 2* scr. secum *D* est *B*: om. reliqui quid *Z* solū *B*
fabulatur *B*. fabuletur reliqui 365. qua de re *Luchsius Hermæ*
vol. 6 (a. 1872) p. 268. quare libri. qua re nunc *Ritschelius* *Nu-*
meros paullo concinniores esse hos: Sollicitus nescio qua re nunc mihi
uidetur adnotat *Ritschelius*. Attatae *Ritschelius*. Attate *CD*. At tace *B*.
At at *FZ*. attate *Palmerius p. 873*, *Bentleius in And. IV 5, 15*
366. Meus quidem hic pater est *CDFZ*, nisi quod ¹quid *C*. Meus pater
hic quidem est *B*: cf. *A*. Pater hic quidem meust *Ritschelius* ibo om. *B*
alloquar *CDFZ* 367. *Dem. pers.* om. *C*. 368. quid est *CD* quod] quid
B commutatust color *BCD*¹ commutatus est *D*² *F*. commutatus color
est *Z* 369. meo animo st *CD*¹. meo animo est *BD*². animo meo
est *Z* egre *BCD* 370. Poste *B*. Postea reliqui. Cf. *Ritschelii*
Op. phil. vol. II p. 544 ac *D*¹. hac *D*³ mea *D*³, *Camerarius*.
me *BCD*¹. om. *FZ* *V. 371 sq. damnat Ussingius* 371. mare
ex amare ras. *B* uectus libri *V. 372 (?)—389 (sine v. 375)*

DEMIPHO

Id est profecto: uerum actutum abscésserit.

(Usquen ualuistí?

CHARINVS

Perpetuo récte, dum quidem illíc fui.

Verum in portum huc út sum aduectus, nescio qui animus
míhi dolet.

DEMIPHO

Náusea edepol fáctum credo: uerum actutum abscésserit.) 375
Érgo edepol pallés: si sapias, eas ac decumbás domi.

CHARINVS

Ótium non ést: mandatis rébus praeuortí uolo.

DEMIPHO

Crás agito, peréndie agito.

CHARINVS

Saépe ex te audiui, pater:

Rei mandatae omnis sapientis primum praeuortí decet.

DEMIPHO

Áge igitur: nolo áduorsari tuam áduorsum senténtiam. 380

videntur exstitisse in pag. 479^A misere lacerata. Eruit Loewius haec: V. 372. 376—380 nihil (occupauerunt septem versus. 1 ut videtur = exitus v. 372; dubia vestigia litter. c et R abscesserit vocis ut vid.: 2 = 376 ut vid.: 3 = 377 ut vid.: 4 = 378 ut vid.: 5 = 379 ut vid.: 6 et 7 = 380 ut vid.: at omnia (maxime num v. 5 = 379 sit) dubitationis plena, v. 381 IDES in fine, v. 384 et 385 nihil, v. 386 in fine NT ut videtur, v. 382 in fine TSCIO ad modum pallida, v. 383 nihil, v. 387 in fine NCEA (MOLIOR videtur proprium v. occupasse), v. 388 nihil, v. 389 ad finem Q (= QUID) et dubia vestigia litterarum UIDEEL, v. 373 in fine MILLICFUI, v. 374 sub finem OQUIANI, paullo antea N dubia (nescio): exitus videtur primum versum insequentis paginae occupasse 372. mirantur tui || Magis. Cha. Opinor. Gulielmius: quem debuisse saltem mirantur magis. || Cha. Itast, opinor annotat Ritscheliuss. Verba Magis opinor Demiphoni continuant, cetera Charino adsignant Weisius et Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 478: sed obstat v. 375 parallelus, nisi forte v. 375 Charino continuamus opino Bothius tertia V. 373—375, in libris post v. 389 positos, huc revocavit Ritscheliuss, ut quos appareat prorsus parallelus esse versibus 369—372. Cf. quae dixi Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 261 sqq. 373. Usquen Ritscheliuss. Usque B. Usquene reliqui: cf. Ritschelii Opusc. phil. vol. II p. 557 374. inportum C quia nimis mihi B 375. Nause B 376. palles B. pallo CD om. FZ 377. preuorti C. preuorti D 378. Cras agiopere die agito B Sepe BCD exte C 379. Rei] ei F mandate C. mandate BD 380. tuam aduersus Z. aduersus tuam cum Bothio Ritscheliuss

CHARINVS

Sáluos sum, siquidem ísti dicto sólida et perpetuást fides.
Rés adhuc quidem hércle in tutost. nam hunc nescire sát scio
Dé illa amica: quód si sciret, ésset alia orátio.

DEMIPHO

Quíd illuc est, quod ille á me solus se ín consilium séuocat?
Iám non uereor né me amare hic pótuerit rescíscere: 385
Quíppe haud etiam quícquam inepte féci, amantes út solent.
Quín ego hunc adgrédior de illa?

CHARINVS

Quín ego hine me amólior?
Éo ego, ut quae mandáta mihi sunt, áministrem.

DEMIPHO

Immó mane:
Paúcula etiam scíscitare príus uolo.

CHARINVS

Dic quíd uelis.

381. Saluus (a e corr.) C. Saluus DFZ dicito B perpetua est FZ V. 382—386 hoc ordine collocavit Ritscheliuss: quos sic 384—386. 382. 383 collocant libri 382. Char. pers. praem. libri hercle om. F intuto st BCD huc B 383. Deilla BC illa (i s. a) D quid Z 384. Versus sine causa ab Osanno Anal. p. 201 sq. sollicitatus propter v. 364 ille a me Angelius. illa me CD. mea me B. ille FZ sed B inconsilium C se uocat BC 385. Iam del. Brizius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654 illam servans uereo CDF ne me amare scripsi. ne illam meam are B. ne illam me amare reliqui. ne eam me amare cum Guyeto Ritscheliuss rescistere B 386. aut BCD. haud FZ faciã ante ut B 387. Dem. pers. praem. libri agredior C. aggredior DFZ 388. Ego eo D ut que C. ut que BD. atque Camerarius mandata mihi sunt administrem. Dem. Ritscheliuss: cf. Opusc. phil. vol. II p. 400. mandata amicũ amicis tradã. De. B. mandata amicus amicis (ex amicus D) tradam. Dem. reliqui, nisi quod mandat Z. mandata amice amicis tradam Ussingius 389. Pauca C suscitare B. sciscitare D¹. sciscitare D². sciscitari potius dubitari posse num poeta scripserit annotat Ritscheliuss Secuntur in libris v. 373—375 V. 374 exitus. 375. 390—406 exstiterunt in pag. 475, ubi haec versuum initia Loewius expiscatus est: v. 374 nihil, 375 N, 390 SEDQUIDAI, 391 ADUEXEI (vel T, I) #Q, 392 UTMOBATAST #NUL, 393 MIHIQUIDEMEDE (exitus videtur proprium v. occupasse), 394 UID, 395 Q, 396 NIHI, 397 LIQN et post spat. umca litt. E, 398 QUAEH, 399 HORUNCILL, 400 EACAUSAEQUID, secuntur haec initia: PAU et paullo post A, ita, ut probabile sit A habuisse Paulatim labefacto, NEDU, 404 NEQ.

DEMIPHO

Séd quid ais? ecquám tu aduexti tuae matri ancillám
Rhodo? 390

CHARINVS

Aduexei.

DEMIPHO

Quid? ea út uidetur múlíer?

CHARINVS

Non edepól mala.

DEMIPHO

Út moratast?

CHARINVS

Núllam uidi mélius mea senténtia.

DEMIPHO

Míhi quidem edepol uísast, quom illam uídi —

CHARINVS

Eho, an uidistí, pater?

DEMIPHO

Vídi. uerum nóñ ex usu nóstrost neque adeó placet.

CHARINVS

Quí uero?

DEMIPHO

Quia ením non nostra fórmam habet dignám domo. 395
Níhil opust nobís ancilla, nísi quae texat, quae molat,

ILLAMMAT, 405 NEQ-SINAM#QUIUERO#Q, 406 FLAGITIUMSITSEI 390.
Dem. om. libri Quid ais? ecquam tu aduexisti a Plauto profectum esse
putat Ritscheliuss, adiectum autem Sed, postquam huc irrepserunt v. 373
—375 De A cf. supra. adexti D. aduexit B. aduexi CFZ tuae C.
tue D matri tue F ancillam ancillam CD rhodo B. erhodo C. e
rhodo DZ. e rhodio F 392. morata est DFZ mea quidem sententia
Bentleius sententia C 393. Mihi quidem edepol libri cum A. Mihi
quoque ita pol Ritscheliuss. Sic quidem edepol Pylades, Acidalius. Mihi
quidem item pol Bugge 'Tidskrift for Philol.' VI p. 6 et Seyffertus Philol.
vol. 27 (a. 1868) p. 454 uisa est BC cum libri uidi. Ch.
Eho (Eo BZ) an uidisti libri. uidi. Ch. Eho uidistin Bothius, Rit-
scheliuss. uidi. Ch. An uidisti Guyetus. uideo. Ch. An uidisti Bothius
alio tempore 394. exusu C nostro sine que B. nostro est neque
C 395. Quia enim non (vel Quia noenu) Ritscheliuss. Quia non libri.
Quia haec non Guyetus. Qui? quia non Bothius. non? Dem. Quia non
Brius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654 nostra//// (m eras.) B 396.
opust Ritscheliuss. opus libri que texat que C. que texat que BD

Lignum caedat, pensum faciat, aedis uorrat, uapulet,
 Praehibeat cottidianum familiae coctum cibum.
 Horunc illa nihilum quicquam facere poterit admodum.

CHARINVS

Ea causa equidem illam emi, dono quam darem matri
 meae. 400

DEMIPHO

Labefacto paulatim. uerum quod praeterii dicere,
 Ne duas neu te aduexisse dixeris — di me adiuvant —:
 Neque illa matrem satis honeste tuam sequi poterit comes,
 Neque sinam.

CHARINVS

Qui uero?

DEMIPHO

Quia illa forma matrem familias 405
 Flagitium sit sei sequatur, quando incedat per uias.

397. Nonius p. 271, 23: Caedere . . . Lucilius lib. XXVII: 'Lignum . . . uapulet' Idem p. 420, 7: uerrere . . . Lucilius lib. XXVII: 'Lignum . . . uapulet' 'Vix dubitandum videtur, quin Plautina verba commemoraverit Lucilius: nisi forte errorem iam fuisse in ipsis adversariis grammatici putaveris' Ritschellius. Cf. adn. L. Muelléri

397. cedat CD cum Nonio pensum f. om. Non. p. 420 pensum Z. pinsum Visseringius Quaest. Pl. I p. 105 edis C. aedes cod. Nonii aliquot uorrat L. Muellerus in v. Luciliano: uarrat cod. G Nonii. uerrat BCD². ferrat D¹ uertat Z ac uapulet Non. p. 420 398. Praehibeat Ritschellius Opusc. phil. vol. II p. 400. Quae (Que C. Que D) habeat libri cum A. Quaeque habeat Pylades quottidianum Z. quottidianum F familię C. familia B 399. Horunc illa CD cum A. Horum ancilla B. horum illa FZ² nihil umquā B, 'unde facile efficiat quispiam nil quicquam umquam' Ritschellius 400. EA-CAUSSA A. Eacausa C emi] mi B dono e domo B darem q. matri D meę BC V. 401. 403 (402 intercidisse putaverat Ritschellius) ita collocat A, de quo cf. supra: inverso ordine reliqui, Ritschellius 401. De A cf. supra Labe facto CD pręterii C 403. Dem. praem. libri Neduas C. Ned^e//////s D. Netuas B. Ne des FZ. Ne duis Camerarius neu Camerarius. nene libri Ne duas neu te aduenisse dixeris. Cha. Di me adiuuant uno integro versu concludunt BCDFZ proximum (401) tribuentes Demiphoni. 'At is unde tandem labefactari filium colligit? de quo ne sic quidem ei constiterit, si di me adiuvant dixisse Charinum censueris. Ergo aut plus intercidit aut certe hemistichia duo' Ritschellius adnotat nil transponens: quam sententiam refellit Spengelius T. Macc. Plaut. p. 26 omnia Demiphoni tribuens 406. Flagitium sit B cum A. Flagitiumst D.

Cóntemplent, conspícient omnes, nútent, nictent, síbilent,
 Véllicent, uocént, molesti sínt, occentent óstium:
 Ímpleantur élegiorum meae fóres carbónibus:
 Átque ut nunc sunt máledicentes hómines, uxóri meae 410
 Míhique obiectent lénocinium fácere. nam quid eóst opus?

CHARINVS

Hércle qui tu récte dicis ét tíbi equidem adséntior.
 Séd quid illa nunc fíet?

DEMIPHO

Recte: ego émero matrí tuae
 Áncillam uiráginem aliquam nón malam, formá mala,
 Vt matrem addecét familias, aút Syram aut Aegýptiam. 415
 Éa molet, coquét, conficiet pénsum, pinsetúr flagro:

flagiciumst C. flagitium est FZ SEI A. si reliqui incedit Z
 V. 407—424 ut videtur fuerunt in pag. 476 (olim 470^B), ubi
 hos exitus extricavit Loewius: 407 IBILENT, 408 nihil, 409 NIPUS,
 410 UXORIMEAE, 411 AMQUIDEOSTOPUS, 412 ADSENT — (spatia male
 conveniunt cum Palatinorum scriptura, quamvis ne equidem quidem
 commendunt), sequuntur in v. proximo haec in fine SAT (vel E, I, P,) —
 (num satis?) quae non possunt convenire cum Palatinorum versu,
 414 P.... MALA, 415 nihil, 416 O, 417 TI (?), sequitur v. ubi nil
 legit Loewius (418?), dein NUMEGENTIUM (421), LIST...PUS-(PUS in-
 certum; 422), EM (incertae; 423), AUOLO (AUO incertissimae: 419),
 420 duos versus occupasse videtur, 424 perdubia vestigia vocis uendere
 407. om̃s B: om. reliqui nuteat C nictent D³F. nectent

BD¹. nectet C. niterit Z 408. nocent molestis innocent B ho-
 stium FZ 409. elegiorum meae fores carbonibus Bothius (cf. A).
 meae fores carbonibus elegeorum BCDFZ, nisi quod mee B,
 elegiorum D³, elegeorum F: pro quo eclogiorum Lambinus, elegio-
 rum Turnebus Adv. VII 15. elegeorum def. Fleckeisenus Nov. ann.
 vol. 93 (a. 1866) p. 9 410. meq C 411. Mihi que B obicient
 B. obiiiciant Acidalius lenocinium C. lenocium D eost ABCD.
 est FZ 412. qui libri: def. Fleckeisenus Krit. Misc. p. 29. quin
 Pylades, Ritschelius dices B tibi equidem adsentior Ritschelius
 Prol. Trin. p. 173. tibi adsentior B: cf. A. tibi assentior CDFZ.
 tibi ego assentior Pylades. tibi assentior ego Camerarius. tibi ad-
 sentior ego Bothius. tibi hoc adsentior idem alio tempore. ego assen-
 tior tibi Lingius de hiat. p. 50 413. Verba Sed — Recte aliena ab
 hoc loco censet Ritschelius, pro quibus haec exstare potuisse: Nisi quod
 matri non est quod dem: at declinat pater et pergit ut filium prorsus
 in suam sententiam trahat Sed (ex Set m. rec.) D fiaet C Recto D
 tuq C (Cf. A et v. 418 Ritschelii) 414. uiracinem B 415. Vt-
 matrem C ssram C egyptiam (q ex e m. rec.) D. egyptiam FZ.
 egipciam C. cypiam B 416. coquet om. CDFZ confitiet B
 pinsetur Sentarius. pensetur libri

Néque propter eam quícquam eueniet nóstris foribus flágití. 417
 Múlto edepol, si quíd faciendumst, fácere damni máuolo, 419
 Quam óbprobramentum aút flagitium múlíebre exferrí domo. 420

CHARINVS

Quíd, si igitur reddátur illi, unde émpast?

DEMIPHO

Minume géntium.

CHARINVS

Díxit se redhibére, si non placeat.

DEMIPHO

Nihil istóc opust:

Lítigari nólo ego usquam, tuam aútem accusarí fidem.

Mé tibi illam pósse opinor lúculente uéndere.

CHARINVS

Dúm quidem hercle né minoris uéndas quam ego emí, pater. 425

DEMIPHO

Táce modo: senéx est quidam, qui áliquam mandauít mihi

Vt emerem ad istanc fáciem ancillam.

417. Neque *superiori versui continuant CDFZ* propteream
B. Propteream *C* quic quam *C* n_xris *D* flágití *B* et, ut
vid., *A.* flágití *D*¹. flágicii *C.* flágitium *D*²*FZ* Secuntur in
B postea erasa: minime gentium omíssa v. 421 Versum 418 ta-
 lem supplevit *Ritschelius*: Sed quid illa nunc fiet? recte ego emi
 atque argentum dedi: om. libri: cf. v. 413 et *A* V. 419. 420
 hoc loco posui duce *Ritschelio* quos libri cum *A* post v. 423 exhibent:
 eosdem delet *Ussingius* 419. edepol *C* siquid *BC* faciendum est
BCD. faciundum est *FZ* face *F* dampnima uolo *C* 420. ob-
 probrandum ante corr. *D* exferri *B.* ecferrí *CD.* efferri *FZ.* in-
 ferri *Guyetus, Ritschelius. Iachmannus* afferri *Pistoris* 421. siigitur
C empta est libri Cf. *A* Minime gentium *CDFZ*: om. hoc
 loco *B*: cf. v. 417 V. 422—423 inverso ordine ponit *Ritschelius*
 422. redhibere *CDFZ.* adhibere *B* placeat *CDFZ.* placet
B opust *CDFZ.* opus *B* 423. Litigari *BCD.* Litigare *FZ,*
Ritschelius nolo ego usquam *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a.*
1860) p. 431. nolo ego uos quam libri. ego nolo uos qua *Ritschelius*
 cum *Bothio, vulgo constructum cum mauolo v. 419.* nolo ego uos
Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654. nolo ego neque *Muellerus*
Pros. Pl. p. 32 post Acidalius 424. Pers. om. libri Nam me
 tibi illam *Ritschelius in adnot.* 425. ercle *C* neminoris *C* ego
 mi pater emi *F* 426. aliquam *Ritschelius.* illam libri. olim
Acidalius. ancillam *Boehornius.* ut illast *Schoellius* 427. ancillam
 add. *Ritschelius.* om. libri At etiam *Muellerus p. 581* quidam ex
 quidem *D* adolescens *CDFZ*

CHARINVS

At mīhi quidam adulescēns, pater,
Mādaui, ut ād illam faciem, ita ūt illaec est, emerēm sibi.

DEMIPHO

Víginti minís opinor pósse me illam uéndere.

CHARINVS

At ego si uelím, iam dantur séptem et uigintí minae. 430

DEMIPHO

At ego —

CHARINVS

Quin ego, ínquam —

DEMIPHO

Ah nescis quíd dicturus sím: tace.

Trís minas accúdere etiam póssum, ut trigintá sient. 432

CHARINVS

Quó uortisti?

DEMIPHO

Ad illum qui emit.

CHARINVS

Vbinamst is homo géntium? 434

DEMIPHO

Éccillum uideó: iubet quinque me áddere etiam núnc minas. 435

428. Mandauit *C* Post Mandauit eras. *m* in *D* ut ad illam faciem *Ussingius*. ad illam (adillam *B*) faciem *libri*. aliquam itidem ancillam *Ritscheli* ita ut illaec est *Muellerus Pros. Pl. p. 581*. ita ut illa est *libri*, *Ritscheli* est mulierem emerem *Camerarius* illast ut emerem *Fleckeisenus Nov. annal. vol. 61 (a. 1851) p. 23* 429. minas *D*¹ 430. siuelim *C* dentur *Ritscheli* in *adnot.* minę *C*. mino *DB* 431. Post inquam *DE* exhibent *Ah BC*: pro quo rasuram *D*¹, *sup. scr.* hac *D*². at *FZ*, quod fortasse rectius esse *adnotat Ritscheli* sim *F*, *Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 219 et Fuhrmannus Nov. ann. v. 105 (a. 1872) p. 630.* sum reliqui, *Ritscheli* 432. Trismina saccudere *C*. Tres minas accudere *B* trigintasient *C*, post quae interrogandi signum alii posuerunt *Hic Ritscheli* intercidisse *Charini fere haec verba (v. 433) suspicatur*. Videor pro illo posse quinque etiam addere adolescentulo. *Contra Spengeli* *Plaut. p. 23 sqq.* hoc v. et 435 personas mutat. *Mihi nil mutandum videtur* 434. *CH.* et (ab initio versus) *DE om. CD* uertisti *F*. uortis te *Ussingius* At illum *D*. Adillum *C* Vbinamstis *CD*¹. Vbi nastis *B*. Vbinam est is *D*² *FZ* gencium *C* 435. Ecce illum *B*, *Henricus Schenkl l. ad v. 524 exscripto p. 619.* Eccum illum *Camerarius* quoque *B* adere eciam *C* quinque addere etiam me minas *Ritscheli*. quinque addere me etiam nunc minas *Bothius*

CHARINVS

Hércle qui illunc di infelicient, quísquis est. ibidém mihi
Étiam meus adnútāt: addam séx minas.

DEMIPHO

Septém mihi.

Númquam edepol me uíncet hodie.

CHARINVS

Cómmodis poscít, pater.

DEMIPHO

Néquiquam poscít: ego habebo.

CHARINVS

At íllic pollicitúst prior.

DEMIPHO

Níhili facio.

CHARINVS

Quínquaginta póscit.

DEMIPHO

Non centúm datur. 440

Pótine ut ne licitére aduorsum méi animi senténtiam?

436. Hercle qui illunc di infelicient *Fleckeisenus Misc. crit. p. 31.* Hercle illunc (illunt *C.* illuc *B.*) di (dii *BZ*) infelicient (felicent *B.* infelicient *Z*) libri, ubi Hercule *Scaliger*, illum infelicient di *Ritscheli*, infelicient etiam *Scaliger*: quam formam falsam esse et *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 655* et *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 433* demonstraverunt, quorum ille Hercle di illunc vel illunce vel illum hominem proposuit, hic *Quin* hercle illunc: cf. *Seyffertus Stud. Pl. p. 6* ibidem mihi scripsi. DEM. Ibidem mihi libri. itidem mihi *Ritscheli*. totidem mihi *Acidalius* Dem. Hercle et Char. Ibidem *Spengeli* l. s. s. 437. Etiam meus *Ritscheli*. Etiam (Et iam *B.* eciam *C*) mihi libri. Dem. Etiam meus *Acidalius* innutat *Lambinus* DEM. Addam *Ritscheli*, *Spengeli* l. s. s. DEM. Septem scripsi. Char. Septem cum libris *Ritscheli*, *Spengeli* l. s. s. mihi] meus *Loewius* Char. Septem minis (scil. commodis) *Ussingius* sequentia *Charino* continuans 438. Demiphoni et *Charino* distribuit *Guyetus*, totum *Charino* libri continuant, item *Spengeli* l. s. s. Nunquam *CD* edepol *C* me uíncet hodie commodis *B.* me uíncet hodie me uíncet hodie commodis *CD*. me uíncet hodie inueniet hodie commodis *FZ*. Vbi inueni hunc qui commodius 'ex priscis exemplaribus' *Pius* affert. me uíncet. hic commodius *Py-lades* 'partim ex codd. ant.' pater poscit *C* 439. Nequicquam *FZ* poscet *Ritscheli* habebo *CD¹F.* habeo *BD¹Z* pollicitus est *B* 440. Nihil *B* quinquaginta *C* Noncentum *C* dantur *Z.* datur ex datur m. rec. in *D* 441. Potinne *B* utne *C.* ut *B* licitere *Camerarius*. liceret *B.* litigere *CDF.* letigere *Z* aduersum *B* mei animi *Scaliger, Bothius*: cf. v. 597.

Máxumam hercle habébis praedam: ita illeſt, quoi emitúr,
senex.

Sánus non eſt éx amore illíus: quod poſcés, feres.

CHARINVS

Cérte edepol aduléſcens ille, quói ego emo, efflictim perit
Eíus amore.

DEMIPHO

Múlto hercle ille mágis ſenex, ſi tú ſcias. 445

CHARINVS

Númquam edepol fuít neque fiet ille ſenex inſánior
Éx amore, quam ille aduléſcens, quói ego do hanc operám,
pater.

DEMIPHO

Quiéſce, inquam: íſtanc rem ego récte uidero.

CHARINVS

Quid aíſ?

DEMIPHO

Quid eſt?

CHARINVS

Nón ego illam mancúpio accepi.

DEMIPHO

Séd ille illam accipiét: ſine.

CHARINVS

Nón potes tu lége uendere íllam.

DEMIPHO

Ego aliquid uídero. 450

444. Efflictim hinc transit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Op. II p. 243

animi libri. animi mei *Acidalius, Bentleius* 442. Maximam
BCDZ predam *B* ille est libri: cf. *Muellerus Pros. Pl. p.*
581 (ita insanust) qm̄ mentitur *B*. cui emitur reliqui 443.
nonest *C* examore *C* 444. Certo *CD FZ*: cf. *Langenus p. 26*
adolescens *CD FZ* cui libri effectim *B*. efflictim *D* ante ras.
445. si sup. scr. *D* situ scias *C*. situscias *B* 446. siet
'alibi legi' Pius dicit 447. Examore *C* ille s. v. *D*² adolescens
CD FZ cui libri pater s. v. *D* 448. Vers. damnat *Muellerus*
Nachtr. p. 30 Quiesce def. *Fleckeisenus Nov. annal. vol. 101 (a.*
1870) p. 75. Hem quiesce et egero pro uidero *Ritschelius, qui negat*
placere istanc rem ego uidero expuncto recte ais *Dousa fil., Lomanus*
p. 53. agis libri Quidest *CD* 449. Sic personis distinxit *Acidalius*.
accepi. sed ille illam accepit. *DE*. Sine libri accipiet *Scaliger,*
Bothius. accipit Taubmannus 450. potest ante ras. *B* tulege *C*

CHARINVS

Póst autem commúnis mihi illast cum álio quodam. quí scio,
Quíd sit ei animí, uenirene eám uelit an nón uelit?

DEMIPHO

Égo scio uelle.

CHARINVS

Át pol ego esse créde aliquem, qui nón uelit.

DEMIPHO

Quíd id mea refért?

CHARINVS

Quia illi suám rem esse aequomst ín manu.

DEMIPHO

Quíd ais?

CHARINVS

Quicum míhi communist illa, is hic nunc nón adest. 455

DEMIPHO

Prius respondes quám rogo.

CHARINVS

Prius tú emis quam uendó, pater.

Néscio, inquam, uelit ille illam nécne abalienárier.

DEMIPHO

Quíd? illi quoidam, quí mandauit tíbi, si emetur, túm uolet:

Sí ego emo illi quí mandauit, túm ille nolet? níhil agis.

Númquam edepol quisquam illam habebit pótius, quám ille

quem égo uolo. 460

451. communis mihi illast cum *Pylade Ritscheli* coll. r. 455, qui 'quamquam etiam communist mihi illa licebat' addit. communis est illa mihi *CDFZ*. communest illa mihi *B*: quod non credo spectare ad ea de quibus cf. ad *Amphitr.* v. 537 quodam *Ritscheli*: om. libri. 'Neque enim probabiliter *Bothius* communist illa cum alió mihi' *Ritscheli* quid *Z* 452. uenire ne (ne ex me ras. *D*) libri non uelit] non sine uelit *B* 454. id mea *CDFZ*. deme *B*. mea id cum *Pylade Ritscheli* rem suam *B* aequom st *B*. equumst *CDF*. aequum est *Z* in naui *B* 455. Sic sanandum putauit versum *Ritscheli*, qui interpolatus e v. 451 talis est in libris: DE Quid ais *CHA* communis mihi illa est cum illo is nunc hic non adest: nisi quod illast et hic nunc *B*. Vbi alio pro illo *Camerarius* 457. NÉSCIO *A* ille om. *A* nec ne *C*. nec me *B* ab aliena cum lacuna *C* V. 458 sq. tales prodierunt ex *A*, nisi quod ab initio SEDILLIQUIDAM-QUI (pro 1 etiam *I*, *T*, pro 6 *E*, *I*, *P*, *T* legi posunt) exstat* (Sed illi quoidam *Bothius*): pro quibus unum hunc reliqui exhibent *De*. Quid illic quidam qui mandauit cum ille nolet nihil agis, nisi quod mandauit *Z*, tum pro cum *B* Si ego emi ei, mihi qui mandauit *Ritscheli* in adnot. 460. edepol quisquam *BC*. EDEPOLQUISQUAM-

Cértumnest?

CHARINVS

DEMIPHO

Censén certum esse? quín ad nauem iam hínc eo:
Íbi uenibit.

CHARINVS

Vín me tecum illo íre?

DEMIPHO

Nolo.

CHARINVS

Nón places.

DEMIPHO

Méliust te, quae súnt mandatae rés tibi, praeuórtier.

CHARINVS

Tú prohibes.

DEMIPHO

At me íncusato: té fecisse sédulo.

Ád portum ne bítas, deico iám tibi.

CHARINVS

Auscultábitur. 465

DEMIPHO

Íbo ad portum. ne híc resciscat, caúto opust. non ípse emam,
Séd Lysimacho amíco mandabo: ís se ad portum deíxerat
Íre dudum. mé moror, quom heic ásto.

CHARINVS

Nullus sum: óccidi.

EDEPOL A. edepol priusquam D. edepol prius quisquam FZ quem
ego C 461. CERTUMNEST A. Cha. Certum est BCDFZ CENSEN
A Censes certum esse. De. Quin Z. Certumst. Ch. Censen certum
id esse? Lachmannus NAUEM A, B. nauim reliqui hinc] nunc
F FO A 462. places CDFZ cum A. placet cum ras. unius litt.
post eam vocem B. placeo 'alibi legi' Pius scribit. Vni Demiphoni
nolo: non placet. Meliust continuabat Acidalius: quod non malum esse
dicit Ritscheliuss 463. MELIUSTE A. Melius ita B que C. que B
tres B mandata C praeuotier C 464. MEINCUSATO A. tu
excusato CDFZ. tu excusatio B FECISSE A sedulo om. Z
465. NEBITAS A, Camerarius. ne uitas B. ne bites CD. ne ibis F. ne
ires Z: ne bites iam Scutarius DEICO A. dico reliqui IAM A
466. PORTUMNE A. portum et ne reliqui OPUST A, Z. opus est
reliqui 467. lysimacho B. lysimacho C. lisimacho D is (s e
corr.) se C. esse B adportum C DEIXERAT A. dixerat reliqui
468. memoror CD QUOMHEIC A. cum hic (ic D) reliqui
assto C. adsto Z occidit D

CHARINVS. EVTYCHVS

CHARINVS

Péntheum dirípuisse aiiunt BÁCCHAS: nugas MÁXUMAS
 Fuísse credo, prae út quo pacto égo diuorsus dístrahor. 470
 Qúr ego ueiuo? qúr non morior? quíd mist in uitá boni?
 Cértumst, ibo ad médicum atque ibi me tóxico mortí dabo:
 Quándo id mi adimitúr, qua causa uítam cupio uíuere.

EVTYCHVS

Máne, mane obsecró, Charine.

CHARINVS

Quís me reuocat?

EVTYCHVS

Eútychus,

Túos amicus ét sodalis ét uicinus próxumus. 475

CHARINVS

Nón tu scis, quantúm malarum rérum sustineám.

EVTYCHVS

Sció.

Ómnia ego istaec aúscultauí ab óstio: omnem rém scio.

CHARINVS

Quíd id est quod scis?

Act. II scaen. 4 CHARINVS EUTYCHVS A. CHARINVS.
 EUTICVS · ADOLESCENTES · II · B. CHARINVS EUTYCHVS ADVLES-
 CENTES B. II. C. C. CHARINVS EVTYCHVS e ras. D 469.
 DIRIPUISSE A AIUNT (3 etiam E, P, T esse potest) A. aiunt reliqui
 bachas D F. búhas C maximas B Z cum A 470. preut (preut
 D) quo C D. prae quo Ritscheliuss: at cf. Brixius Philol. vol. 12 (a.
 1857) p. 655 EGO A prae quo pacto ut ego Lachmannus
 ego hic vel ego nunc Muellerus Pros. Pl. p. 582 DISTRAHOR A
 471. QUREAGO (4 etiam T, P, minus prob. 1) A. Cur ego reliqui
 UEIUO A. uiuo reliqui QUR A. Cur reliqui QUID# vel
 QUOD ut vid. A MIHIESTIMUITA A. mihi sustinuit B 472. CERTUNST A.
 Certum est B C D me ibi B 473. mihi libri cum A (MIHI)
 ADIMITUR A CUPIO A 474. OPSECRO A QUIS A, Ritscheliuss.
 Qui reliqui eutichus D. eutihus (c s. i) C 475. Tuus libri
 cum A SODALIS A ETUICINUS A. simul uicinus reliqui: cf.
 Proleg. p. 145 476. Non] Nam Lambinus codd. ant. commemo-
 rans SUSTINEAM A 477. Omí B ego om. F ISTAEC A.
 istec D. iste C AUSCULTAUI A hostio F Z OMNEMREM A

EVTYCHVS

Túos pater uolt uéndere —

CHARINVS

Omnem rém tenes.

EVTYCHVS

Túam amicam —

CHARINVS

Nímium multum scís.

EVTYCHVS

tueis ingrátieis.

CHARINVS

Plúrumum tu sceís. sed qui sceis méam esse amicam illám?

EVTYCHVS

Tatae, 480

Túte heri ipsus míhi narrasti.

CHARINVS

Sátin ut oblitús fui

Tíbi me narrauísse?

EVTYCHVS

Hau mirumst fáctum.

CHARINVS

Te nunc cónsulo:

Résponde, quo léto censes me út peream potíssimum?

EVTYCHVS

Nón taces? caue tu ístuc deixis.

478. TÚUS *A* cum reliquis PATER *A* uult *BFZ* RĒM TENES *A*
 479. Vide ad v. 181 Cf. *Muellerus Iros. Pl. p. 705 sqq.* NÍMIUM-
 MULTUMSCÍS *A* TŪEIS INGRÁTIEIS *A*. Tuis ingratiis *BC*. Tuis (vel
 tu is) ingratus *D* ante corr. *FZ* 480. Plurimum libri cum *A* (PLU-
 RIMUM) TŪSCEIS *A*. tu scis reliqui SED *A* QUISCEIS *A*. qui
 scis reliqui MEAMESSEAMICAMILLĀ *A*: quo servato addidit *Tatae*
Ritscheli, quamquam etiam aliis interiectionibus locum esse concedit
 (Scio vel Quia add. *Kienitz de QUI p. 538 not. 2*). esse amicam
 illam meam reliqui 481. eri *D* IPSUS *A* MIHI *A* narrasti
B. NARRAUISTI sine pers. spat. *A*. om. reliqui OSATINE in *A* exstare
 videtur, sed litteris praeter o incertissimis. Satin *B*. Statim reliqui
 OBLITUS *A* 482. TIBI *A* NARRAUI SSE *A* HAUMIRUM (minus
 prob. N)STFACTUM *A*. haud mirum factumst (factum est *BD²Z*)
 reliqui TE *A* 483. quo uolet occenses me *B* loeto *CD*
 CENSES *A* ME vel NE *A* UT PEREAM *A* interimam *Muellerus*
Nachtr. p. 132 ut peream censes me *Lachmannus* potissimum
 libri cum *A* 484. tu *AB*. om. reliqui istic *D¹* DEIXIS *A*.

CHARINVS

Quíd ueis me igitur deícere?

EVTYCHVS

Vín patri sublínerē pulcre me ós tuo?

CHARINVS

Sané uolo. 485

EVTYCHVS

Vísne eam ad portúm?

CHARINVS

Qui potius quám uoles?

EVTYCHVS

Atque éximam

Múlierem pretió?

CHARINVS

Qui potius quam aúro expendas?

EVTYCHVS

Vnde erit?

CHARINVS

Áchillem orabo, aurum út mihi det, Héctor qui expensús fuit.

EVTYCHVS

Sánun es?

CHARINVS

Pol sánus sei sim, nón te medicum mi éxpetam.

dixis *reliqui*, nisi quod dixeris Z QUIDUEIS A. Quid uis *reliqui*
 DEICERE A. dicere *reliqui* 485. Vim BD SUBLINERE A. sub-
 linere CD². sublimere D¹. sublinire (ex subliniire ras. B) BFZ,
Scioppius Susp. lect. I 12 PULCHRE A. pulchre BC. idem, sed u
 e corr. D me os *Camerarius*. MEOS A. meos B. os *reliqui*
 486. Vis neeam B adportum C Qui potius (pocius C) BCD:
 cf. *Muellerus Nachtr. p. 34 adn.* quid potius FZ, cod. *Pyladis, Rit-*
schelius. QUINPOTIUS A eximiam Z 487. precio CDF QUI-
 POTIUS A, *reliqui*, nisi quod pocius C: cf. *Dousa Expl. III 15*.
 Quid potius *Pylades, Ritschelius* UNDEERIT A, *Guyetus, Bentleius*.
 unde ateritis BCDF. unde atteritis Z. unde autem erit id 'prisca exem-
 plaria' Pii. unde id erit *Saracenus*. unde at id *Pylades, Acidalius*. unde?
 Ch. ab *Atridis et* unde aderit id et unde? Ch. at erit aes *triplici cona-*
mine Bothius. Non magis simplicem veritatem *Handius Turs. I p. 443*
vidit 488. Achille (morabo) B. Achille D¹. Achillv D². Ego Achillem
Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656. Achilleum *Buechelerus Mus.*
Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 435. Achilem *Bothius olim* AURUMUTMIHI-
 DET A. aurum mihi det BCD. aurum mihi ut det FZ. ut aurum
 mihi det *Ritschelius* HECTORQI (vel QUE) EXPENSUSFUIT A 489.
 SANUNESS...POL (ESS# vel ESSEI) A SANVS A SEI A. si *reliqui*
 n, sed ut p esse videri possit D. prae FZ MEDICUM A. medicinum

EVTYCHVS

Tánti quanti póscit, uin tanti íllam emi?

CHARINVS

Auctorárium 490

Ádicito, uel mílle nummum plús quam poscet.

EVTYCHVS

Íám tace.

Séd quid ais? unde érit argentum quód des, quom poscét pater?

CHARINVS

Ínuenietur, éxquiretur, áliquid fiet.

EVTYCHVS

Énicas.

Íám istuc 'aliquid fiet' metuo.

CHARINVS

Quín taces?

EVTYCHVS

Muto ímperas.

CHARINVS

Sátin istuc mandátumst?

EVTYCHVS

Potin ut áliud cures?

490. *Festus Pauli p. 11*: Auctarium dicebant antiqui, quod super mensuram uel pondus iustum adiciebatur, ut cumulus uocatur in modio

C mihi libri cum A (MIHI) EXPETĀ A 490. TANTIQUANTI-
POSSIT A poscet Bugge l. infra scripto UINTANTILLAM A. uin-
tanti illam B. uin tanti (tanti e corr.) illam D EMI#AUCTORARIUM
A, quod quamvis suspectum sollicitare non audeo. emi. Cha. Auctarium
BCDFZ et auctarium legisse uidetur Festus. Emi? Cha. Immo auctarium
Parcus, Ritscheliuss: idem emi a me merito spreuit Auctuarium Bugge
Op. ad Madvigium p. 156 Ceterum uin tanti emier illam Bothius olim,
uin tu tanti emi illam cum Pylade Lachmannus 491. ADICITO A.
Abdicito F millenum num plus B. mille mumum plus D
PLUSQUAMPOSC(vel S)ET (minus probabile -IT) littera Q incertissima
IAM A 492. SED A UNDEERIT A QUOD A des om. F QUOM
A. qñ B. cum reliqui PATER A 493. INUENIETUREXQUIRETUR
A aliqui Ritscheliuss FIET A Pers. spat. ante ENI(minus prob.
E)CAS om. A 494. IAMISTUCALIQUIDFIETMETUO#QUINTACES#M ap-
paruerunt in A aliqui Ritscheliuss me tua C Qui DFZ
495. SATIN[]POTINUTALIQUIDCURE— A, ubi lacunam explent ISTUC-
MANDATUMST# mandatum est D²F. mendatum est D¹. mandatū

CHARINVS

Nón potest. 496

EVTYCHVS

Béne uale.

CHARINVS

Non édepol possum prius quam tu ad me rédieris.

EVTYCHVS

Méliust, sanus sí sis.

CHARINVS

Vale, uince ét me serua.

EVTYCHVS

Ego févero.

Dómi maneto me.

CHARINVS

Érgo actutum fáce cum praeda récipias.

st *BZ.* mandat⁵ st *C* aliquid *Z* cum *A* 496. BENEUALE#.....
QUANTUADMEREDIERIS *A* edepol (o e corr.) *C* 497. MELIUST-
 (minus prob. si)SANUS[]MESERUA#EGOFEC— *A*, ubi lacuna SEIS#
 VALEUINCEET capit Méliust sanus si sis *Ritscheli*us, quod Melius
 sit esse debere dicit *Ussingius*. Melius sanus sis *BCDFZ* uale uince
 libri, nisi quod uale sup. scr. *D.* uale et uince *Camerarius* 498.
 DOMIMANETOME#ERGOACTUTUM.....MPRAEDARECIPIAS *A* me ergo.
 Ch. actutum *Z.* me. Ch. eo te actutum *Ritscheli*us dubitanter in adnot.
 fac cum praeda *A* ut vid., *Camerarius* (face): cf. *Scioppius Susp.*
lect. III 11. face: cum praedam reliqui. face: praedam ut 'ex ant.
 codd.' *Pylades*: quod saltem face uti praedam esse debere. monet *Rit-*
*scheli*us. face, cum praeda me ut *Dousa fil.*

ACTVS III

LYSIMACHVS. PASICOMPSA

LYSIMACHVS

Amíce amico operám dedi: uicínus quod rogáuit,
Hoc émei mercimónium. mea és tu: sequere sáne. 500
Ne plóra. nimis stulté facis: oculós corrumpis tális.
Quin tíbi quidem, quod rídeas, magis ést quam ut lamentére.

PASICOMPSA

Amábo ecastor, meí senex, elóquere —

LYSIMACHVS

Exquire quíduis.

PASICOMPSA

Qur émeris me.

LYSIMACHVS

Téne ego? ut, quod ímperetur, fácias:
Item áoque, tu mihi si ímperes, ego fáciam.

PASICOMPSA

Facere cértumst 505

Act. III scæn. 1 LY...ACH. S P.... OM—, *alt. nomen dubia*
lectione A. LISIMACHVS SENEX · PASICOMPSA MERETRIX *B et,*
nisi quod LYSIMACHVS, *C.* LYSIMACHVS PASICOMPSA *D* 499.
AMICEAMICO *A* OPERAM *A* DED.....DROGAVIT *A* 500. HOC
A. OC *D* EMEI *vel* ..MI *dubia lectione A.* emi *reliqui* MERCI-
MONIUM.....QUERESANE *A* merci monium *C* 501. Neplora
C PLORANIMIS.....EF— (*post suo loco dubia L*) *A* corrupis *C:*
cf. Bergkii Beitr. p. 128 tales *BF* 502. QUIN *A,* Pylades.
Quid *B.* Qui *reliqui* TIBIQUIDEMQ *et postea suis locis Q* (uam) *et*
in fine RE A quod *om. F.* quid *Z* 503. AMABOECASTOR *A* MEI
A. mi *reliqui* SENE.....UERET#E— *A,* *ultima dubia* 504. QUREMERIS
A. Cur *empris CD*¹. Curē prius *B.* Cur *emeris D*² *FZ* *Pers. spat.*
om. A EGO *A* IMPERETUR (6 *littera i esse potest*) *A.* *impares Z*
factas B 505. Item *atque tu mihi si imperes Ritscheli* *us 'quam-*
*quam constructione non sane Plautina*¹. Item quod tu mihi si imperes
(IMPERES *A*) *libri cum A,* *nisi quod quid DFZ.* Item quod tu mihi

Pro cópia et sapiéntia, quae té uelle arbitrábor.

LYSIMACHVS

Labóriossi níl tibi quicquam óperis imperábo.

PASICOMPSA

Namque édepol equidem, mí senex, non dídici baiioláre
Nec pécula ruri páscere nec púeros nutricáre.

LYSIMACHVS

Bona si ésse ueis, bene erít tibi.

PASICOMPSA

Tum pól ego perii mísera. 510

LYSIMACHVS

Qui?

PASICOMPSA

Quía illim, unde huc aduécta sum, malís bene esse sólitumst.

LYSIMACHVS

Quasi deícas nullam múlierem bonam ésse.

509. *Priscianus VI 86 (G. L. II p. 270, 8):* Hoc pecu, unde haec pecua plurale dicebant ... Plautus in *Mercatore*: 'Nec ... nutricare'

imperes *Camerarius* FACIAM A CERTUNST A. certum est B. certust C. certum DFZ 506. PROCOPIAETSAPIENTIAQUAE A Procopia C etsapiencia CD quæ C. que BD uelle te Bentleius UELLE A 507. LABORIOSSI (vel -SE) A. Laboriose reliqui. Laboriosi Pius NIHIL A. nihil reliqui TIBI A IMPERABO A 508. Nam CD. Non FZ EDEPOL A. edepol C QUIDEM A BAIOLARE A (3 etiam F, P, T, 9 i esse possunt). baiolare BCD. baiulare FZ 509. NEQ A PECUA A, Z, *Priscianus*. peculia B. pecula CDF NEQ A, item reliqui et *Priscianus*. neque *Pylades* PUEROS A NUTRICARE (vel -RI) A 510. BON.....EUEISBENEERITTIBI# TUMPOLEGOPERIMISE— A uis BCD FZ 511. QUI#QUIAILLIMUND A: cetera dispici non potuerunt praeter SOL— quae proprium versum occupant illim unde C. illimunde B. illum unde (e ex i) D. illuc unde FZ. illi unde *Bothius*, *Bentleius*, *Ritscheli*: at cf. *Opusc. phil. vol. II p. 453 et Muellerus Pros. Pl. p. 431*. illic unde *Camerarius*, simul aduecta huc transponens. *Dubitabat Handius Turs. III p. 214* huc om. F aduectas ante ras. D mali C. *Nugatur de malis Palmerius p. 873* esse om. Z' solitust D'. solitū*st D* V. 512—514 hoc ordine A: quos reliqui sic collocant 513. 514. 512. *Suspiciatur Ritscheli* versum aliquem post 512 intercidisse 512. *Lys. pers. om. libri* DEICIS A. dicas BCFZ. dicas D NULLAM, dein post lacunam (# fort. om.) DEQ et in proprio versu DEMDEIÇO A bonam esse in ras. C *sse D

PASICOMPSA

Haud equidem deico:

Nec mós meust ut praedicem, quod ego ómneis scire crédam.

LYSIMACHVS

Orátio edepol plúris est huiús, quam quanti haec émp tast.
Rogáre hoc unum té uolo.

PASICOMPSA

Rogánti respondébo.

515

LYSIMACHVS

Quid ais tu: quid nomén tibi deicam ésse?

PASICOMPSA

Pasicómpsae.

LYSIMACHVS

Ex fóрма nomen índitumst. sed quíd ais, Pasicómpsae:
Possín tu, sei ussus uénerit, subtémen tenue nére?

PASICOMPSA

Possúm.

LYSIMACHVS

Sei tenue sceís, scio te ubérius posse nére.

PASICOMPSA

De lánificio néminem metuo, úna aetate quae sit.

520

513. MOS A MEUST A. meust CD^1Z . meus est BD^3F UTPRAEDICEM A OMNEIS A. omnis reliqui cire C 514. Oratio C PLURISESTHUIUS A QUANTI A hec C. hec BD emptast Z. nupta est F In haec offendit Ritscheliu, quod ea saltem esse debeat, huiusce quam quanti emptast edens: de huiusce cf. Schmidtiu de pron. dem. p. 55 et Muellerus Nachtr. p. 131. huius quam quanti emptast ipsa vel huius quam quanti ipsast emptast vel huius est pluris quam quanti ipsa emptast Luchsius de gen. p. 35 515. Lys. pers. praem. BCD FZ ROGAREUNUMHOCTEULO A, unde Rogare unum hoc ego te uolo Ritscheliu in adn. te om. Z ROGANTI A respondebo in ras. C 516. QUIDAIS A. Quis ais F QUIDNOMEN A, B. quod nomen reliqui TIBI A DEICAM A. dicam reliqui Pasicompse D. Pasi compse B 517. EFORMA A NOMEN . . . TUMST (vel TUNST) A inditú st B. inditum est Z. indicium est F SED A PASICOMPSA A. pasi compsa B 518. POSSINTUSKI . . . S TEGMENTENUENERE (TEG incertissima lectione) apparebant in A sei ussus A ut vid. si usus (sinsus C) reliqui subte mentē tenere B. subtegmen (g m. rec. in D) tenue nere D F Z 519. POSSUM A. Possim Aldina SEI A. si reliqui tenues scio te uberius posse tenere B SCEIS A. scis reliqui praeter B SCIO A POSSENERE A 520. DELANIFICTIONEMINEMMETUO A etate C quaesit B. quae sit C

LYSIMACHVS

Bonae hércle te frugi árbitror, iam inde á matura aetáte
Quom sceís facere officiúm tuom, muliér.

PASICOMPSA

Pol docta dídici:

Operam áccusari nón sinam meam.

LYSIMACHVS

Ém, istaec hercle rés est:

Ouém tibi eccillám dabo, natam ánnos sexagínta,
Pecúliarem.

PASICOMPSA

Meí senex, tam uétulam?

LYSIMACHVS

Generis graécist. 525

521. BONAHERCLETEFRUGI A. Bonam hercle te et frugi reliqui,
nisi quod ercle C: cf. *Luchsius Hermae* vol. 8 (a. 1873) p. 109

ARBITROR A arbitro a matura *Ritscheli* iam inde a matura
aetate *Luchsius* l. s. s. matura iam inde libri cum A indu *Lipsius*.
de *Bothius* etate C. etate D 522. QUOM A, F. Qm B. cum reliqui.
Quoniam *Camerarius*: quo servato facere debebat *Hermannus* SCEIS-
FACERE OFFICIUM A. idem nisi quod scis omnes et offitium B reliqui.
facere officium (vel officium facere scis) *Ritscheli* tuum, mulier. Pas.
Pol. *Camerarius*. tuum mulier pol BCD¹. TUUM#MULIERPOL A. tuum.
Pa. mulier pol Z. tuum. Pa. muliere pol D² F, unde tuum. Pa. a muliere
Rostius p. 262 DOCTADIDICI A. idem reliqui, nisi quod docta e
pocla B. cf. *Bugge Op. ad Madvigium* p. 156. docte didici *Ritsche-*
lius. docta dico *Palmerius* p. 882. a docta didici *Dousa* 523.
ACCUSARI/vel RE/ONSINAM A Ly.] spat. BCD¹ EMISTAEC-
HERCLERESEST A: idem reliqui, nisi quod hem CDFZ et istec C

524. OUEM A, 'prisca exemplaria' Pii. Quem BCD. Quin F.
Qui Z tibi eccillam *Bothius*. TIBIECILLAM A, sed EC litteris in-
certis. tibi ecce illam CDFZ, 'prisca exemplaria' Pii. tibi ancillā
B, permiro iudicio inde a *Camerario* propagatum, nec *Grutero* su-
spectum in *Appul. t. III* p. 435 *Oud.* tibi aniculam eleganter *Bue-*
chelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 439. tibi bellam ineleganter
cum *Gertzio H. Schenkl* 'Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der Kais.
Acad. der Wissensch.' vol. XCVIII p. 627, quod emendat tibi bel-
lulam vitiose. tibi ad rem illam *Ussingius*. tibi millam *Bugge Tids-*
krist f. Phil. VI p. 7 ex *Varr. R. R. II* 2 DABO A 525. PECU-
LIARMM A MEI vel MII A. mi reliqui UETULAM A. uetula F.
ueluta Z. uellutam 'prisca exemplaria' Pii generi Z GRAE-
CIST A, *Camerarius*. graci st B. grāst CD¹. grāst D². gratiast Z.
gratia est F. Graii est *Palmerius* p. 703. Graei est *Ussingius*

Eam seí curabeis, pérbonast: tondétur nimium scíte.

PASICOMPSA

Honóris causa, quícquid est quod dábitur, gratum habébo.

LYSIMACHVS

Nunc, múlter, ne tu frústra sis, mea nón es: ne arbitrére.

PASICOMPSA

Deic ígitur quaeso, quóia sum?

LYSIMACHVS

Tuo eró redempta's rúrsum.

Ego té redemi illi: ille mecum oráuit.

PASICOMPSA

Animus rédieit, 530

Sei mécum seruatúr fides.

LYSIMACHVS

Bono ánimo's: liberábit

Ille té homo: ita edepol déperit: atque hódie primum uídit.

PASICOMPSA

Ecástor iam biénnumst, quom méd amare coépit.

526. SEICURABEISPERBONAST A. Si curabis perbonast (perbona est FZ) ceteri tondetur. Lys. nimium C 527. QUICQUIDEST A DABITUR A HABETO vel minus prob. HABEO A 528. Lys. pers. om. C MULIER A NETUFUSTRASIS A. ne tu frustra sis CDF. ne tu frustrassis Z. neu frustra sis B. ne frustra sies Bothius, Bentleius. nei frustra sies Ritschelius me CD NON A ARBITRERE A. arbitrere ex arbitrare D². arbitrer B 529. DEIC A. dic reliqui ígitur /dic D queso C. queso BD QUOIASUM A. cuia sum CFZ. cui asum D. cui' sū B TUO A REDEMTAS A. redempta es reliqui 530. te redemi illi: ille mecum Ritschelius. TEREDEMILLE (vel —LLI)MECUM A. te redemi ille me reliqui. te redimerem, ille me Pylades. redemi te, ille me Camerarius. Corruptela non fugit Fleckeisenum Exerc. p. 37 REDIEIT A. rediit reliqui 531. SEI A. Si reliqui ANIMOS A: idem reliqui liberabat Z 532. Te illic homo Luchsius Hermae vol. VI (a. 1871) p. 280 TE A ITA A, B. om. reliqui deperit te Camerarius et (de librorum scriptura errans) Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656 atque] ex quo Brixius l. s. s. UIDIT A 533. Ecastorium D. Ecastor iam B. Ecastor sine iam F BIENNIUNST A. biennium st B. biennium est Z biennio mecum rem habere Ussingius QUOM A. cum reliqui med amare scripsi. mecum rem libri cum A, Ritschelius COEPIT A. cepit B. cepit CDF. coeperit Z. coepiit Spengelius Philol. vol. 32 (a. 1873) p. 366. coëpit post alios Bergkiius Nov. annal. vol. 105 (a. 1872) p. 124. ille coepit Pylades. octeptauit Ritschelius. coepit habere Camerarius

LYSIMACHVS

Quid ais tu? iam bienniumst, quom habét rem tecum?

PASICOMPSA

Cérto.

Nunc quándo amicum té scio esse illíus, indicábo. 535

Et inté nos coniuráuimus, nisi cúm illo et ille mécum,
Neutér stupri causá caput limáret.

LYSIMACHVS

Dei immortalés,

Etiám cum uxore nó n cubet?

PASICOMPSA

Amábo, an iam marítust?

Neque ést neque erit.

LYSIMACHVS

Nolím quidem. homo hércle periuráuit.

PASICOMPSA

Nullum ádulescentem plús amo.

LYSIMACHVS

Puer ést ille quidem, stúlta: 540

V. 534 et 535 hoc ordine *Acidalíus*: *inverso libri cum A* 534. BIENNIUMST A. biennium st B. biennium est *reliqui* QUOM-HABETREMTECUM A. cum tecum rem habet *reliqui*. cum tecum habet rem *Pylades* certo (rt e corr.) C. certe Z 535. ESSE A INCABO A 536. Sic *Ritschelíus* (*nisi quod Et initio delet*) *sublatis glossematis*: quibus duo in *BCDFZ* versus enati: Et inter nos coniurauimus ego cum illo et ille mecum || Ego cum uiro et ille cum muliere nisi cum illo aut ille mecum, *nisi quod* cūiurauimus D. *Quorum altero omisso priorem seruat A* (ILLOAUTILLEMECUM). *Vulgatam def. Spengelíus Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 674, secundo v.* Ego cum uiro, ille vel Et cum uiro et cum scribens, ubi illic *Muellerus Pros. Pl. p. 333. In priore scribit ego cum illo et ille mecum Langenus p. 195 haec verba ad coniurauimus referens* 537. NEUTER (vel — TIR) A CAUSSA A limaret B cum A, *Saracenus*. liniaret *reliqui* DEI A. Dii *reliqui* 538. ETIAM A. Et iam B uxori *Kießlingius Anal. Pl. p. 12* CURET A Amabo te *Ritschelíus* an iam maritust *Muellerus Pros. Pl. p. 717. ANMARITUST A. an maritus est F'Z. Amaturust B'CD. amaturus/// B. an est maritus Bothíus. num maritust Ussingius* 539. NEQ-ERIT A NOLIMQUIDEMHOMO-HERCLEPERIURABIT A. Nolim quidem (quidest C). PAS. Homo hercle periurauit *BCDFZ: corr. Acidalíus* 540. *Pasicompsae pers. om. libri: cf. v. 539* PUERESTILLEQUIDEM A

Nam illi quidem hau sané diuist quom déntes excidérunt.

PASICOMPSA

Quid, déntes?

LYSIMACHVS

Nihil est: séquere sis: hunc mé diem unum oráuit
Vt ápuđ me praehiberém locum, ideó quia uxor rúrist.

DEMIPHO

Tandem ímpetraui, ut égomet me corrúperem:

Emptást amica clám uxorem et clam fílium.

545

Certúmst: antiqua récolam et seruibó mihi.

Breue iam relícuom uitae spátiumst: quín ego

541. QUIDEM A HAU A. hant C. hand *reliqui* SANÉ A
DIUST A, Z. diu si CD. diuisi B. diu est F QUOM A. qm̄ B.
cum *reliqui* DENTĒSEXCIDERUNT A exciderit C. exciderint
DFZ 542. DENTĒS A. demes C LYS. om. B *relicto spatio*.
PAS. CD NIHIL A SEQUERE... HUNC A. sequere sis (scis F) huc
BCDFZ, *Ritscheli* sequere sis hac *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870)*
p. 401: cf. *Muellerus 'Nachtr.'* p. 50: ubi hunc recte *divinavit anonymus*
in *Ind. philol. vol. 5 (a. 1873) p. 251* DIEMUNUMORAUIT A

543. APUT A. aud C me om. B praehiberem B. prehiberem
CD. perhiberem F. prohiberem Z. PRAEBEREM A. ideo quia
BCDFZ. IDEQFECIQUIA (errat *Geppertus Stud. Pl. II p. 91* idcirco
legens) A. id adeo quia *Langenus p. 146* RURIEST A cum *reliquis*

Act. III scaen. 2 DEMIPHO A. DEMIPHO SENEX. BC.
DEMIPHO D². om. D¹ 544. TANDEM(vel IM)PETRAUI A ut
egomet me BCDFZ. E(vel I)GOMETMEUT A. cf. *Kellerhoffius de*
colloc. verb. p. 57, Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 459. me
egomet ut *Ritscheli* CORRUMPEREM A. corumperem B 545.

EMPTAESTAMICA A. Empstamica CD¹. Empstamica D². Empta
est amica BFZ CLAMUXOREETCLAMFILIUM A. clam uxore et
iam (etiam CD) filio BCD. clam uxore et filio FZ: *corr. Rit-*
scheli. clam uxore mea et filio *Camerarius*. clam uxorem et clam
filio *Bothius*. clam uxore et clam filio *Geppertus Stud. Pl. II p. 90*

546. Certum st C. Certum est DF. CERTUNST A etreseruibo
C. ut seruibo DFZ 547. BREUEIAMRELICU(minus prob. QU)OM-
UITAE(vel —AI)SPATIUMSTQUINEGO A, quod *retinui*. Decurso inspatio
breue quod uitae reliquumst BCDFZ, nisi quod Decursu ante
corr. D, in spacio DZ, inspatio C, uita ere licuumst B, uite D, uite
C, est F. Ubi Decurso iam spatio *Gruterus*, Decurso inspatio *Lach-*
mannus in Lucr. IV 283, interpretatus spatio, Breue uitae relicuum
quod spatiumst, quin ego *Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 7,*

Voluptáte, uino, amóre id delectáuero.

Nam hanc sé bene habere aetátem nimioſt aéquius.

Aduléſcens quom ſeis, túm quomſt ſanguis ínteger, 550

Rei té quaerundae cónuenit operám dare.

Demum igitur, quom ſeis iám ſenex, tum in ótium

Te cónloces, dum pótes ames: id iám lucrumſt,

Quod úuís. hoc ut deíco, facteis pérſequar.

Nunc támen interea ad méd huc inuíſám domum. 555

Vxór me expectat iám dudum eſuriéns domi:

Breue relicuom quod nitae spatiumſt, quin ego *Geppertus Stud. Pl. II p. 92 de A errans, denique pariter errans de A* Breue iám relicuom quod spatiumſt oppleuero *Ussingius*. Breue relicuom iam uitae spatiumſt: id igitur *coll. Ter. Eun. V 2, 15 Ritscheliuſ edidit, ubi id adeo Braune Obſerv. gr. p. 39 548. VOLUPTATE A* amore id ſcripſi. et amore libri cum *A. amore Ritscheliuſ delecta uero BC 549. SEBENE A. bene ſe Ritscheliuſ AETATEM A NIMIOST A. nimio eſt FZ AEQUIUS A. equiuſ BCD 550. Adoleſcens CF QUOMSEISTUMQUOM A. cum ſis tum cum CDFZ. cum ſis tecum cum B eſt libri cum A INTEGER A 551. te Ritscheliuſ. tuae (tuę C, tui F) libri cum A. om. Guyetiuſ QUAEERUNDAE A. querendę CFZ. querende BD conuenit te Bothiuſ tuae deleto DARE(vel RI) A 552. IGITUR A QUOMSEISIAMSENEXTUMINOTIUM A, Ritscheliuſ. cum ſi ſim (ſum D) ſenex tunc inotium CD. cum ſis ſenex tunc inotium BFZ: ubi ſenex ſis *Pylades*. quom tu eſ iam ſenex, tum in otium *Geppertus Stud. Pl. II p. 92 errans de A 553. CONLOCES A, B. colloces reliqui POTESAMESIDIAM A, ubi POTIS (quod ſcriptum non eſt) legit et ſcripſit Ritscheliuſ. poteſt uerſidiam B. poteſt aue ſidiam CD¹, ubi poteſt ſaue D². poteſt ſane id iam F. poteſt ſi ualeſ id iam Z. poteſt ſur: id iam Camerariuſ, et ſic tranſponens Te, dum poteſt ſur, conloces Acidaliuſ. pota, eſ, ſauieſ: id iam ſine dum Palmeriuſ p. 872. pote, et ames: ſi id iam Bothiuſ LUCRINſt A. lucro ſt BCD¹. lucro eſt D²FZ. lucríſt Ritscheliuſ 554. QUODUÍUÍſ A, Camerariuſ. Quod uno uíſ B. Quod uníuís D. Quod uíuís C. Quominuſ Z. Cominuſ F. Quor uíuáſ Ritscheliuſ. Quod uiuó's *Buecheleruſ Muſ. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 443. Quod unguíſ Bergíuſ Diar. antiqu. ſtud. a. 1855 p. 295 DEICO A, dico reliqui FACTEIS A. factíſ reliqui PERSEQUAR A 555. NUNCTAMEN-INTEREAAADMEHUCINUISAMDQUM A (cuiuſ unum fol. poſt h. v. deſideratur), ubi med ſcripſi. Pro quo duo verſuſ continui in BCD ſunt: Nunc (Nc D) tamen interea adme (ad me D) huc inuíſam domum || Interea tamen huc intro adme inuíſam domum, quorum priorem om. FZ. Interea tamen huc ad me interuíſam domum ed. Ritscheliuſ cum Douſa fil. Nunc tamen interead ad me huc inuíſam domum idem *Nov. exc. p. 80. 83, ubi etiam de ad med cogitat. Minuſ placere formam talem: Nunc tamen interea huc ad me interuíſam domum vel adeo N. t. interea intro ad me huc inuíſam domum idem annotat. Cf. Muelleruſ Nachtr. p. 107 556. exſpectanti an dudum B exuriens Z****

Iam iúrgio enicábit, si intro rédiero.
 Verum hércle postremo útut est, non ibó tamen,
 Sed hunc uicinum prius conueniam quám domum
 Redeam. út mihi aedis áliquas conducát uolo, 560
 Vbi hábitet istaec mülíer. atque eccum ít foras.

LYSIMACHVS. DEMIPHO

LYSIMACHVS

Addúcam ego illum iam ád te, si conuénero.

DEMIPHO

Me dícit.

LYSIMACHVS

Quid ais, Démipho?

DEMIPHO

Est muliér domi?

LYSIMACHVS

Quid cénse?

DEMIPHO

Quid, si uísam?

LYSIMACHVS

Quid properás? mane.

DEMIPHO

Quid fáciam?

LYSIMACHVS

Quod opust fácto, facito ut cógites. 565

DEMIPHO

Quid cógitem? equidem hercle ópus hoc facto exaéstumo,

557 iam om. C iurgio (ex iurgo m. 2) D 558. ut ut BC
 559. domi Z 560. ut] is praestare annotat Ritscheliuſ edis A.
 edis D 561. istec CDZ it] ut D. it ex ut C²

Act. III scaen. 3 LISIMACHVS DEMIPHO SENES .II. B. LYSI-
 MACHVS DEMIPHO SENES .II. DU C. LYSIMACHVS DEMIPHO
 D 562. Abducam F illam D¹FZ adte BC te sicut uenero FZ
 563. dicis B Mire esse Quid ais dictum censet Seyffertus Philol.
 vol. 29 (a. 1870) p. 411 564. Quid censes Demiphoni continuat
 Bothius censes ex censen B ni F mane Pylades. om. libri

565. opus est libri facto facito B. facto CD¹. facito D²FZ
 566. exaestumo Ritscheliuſ: cf. Op. vol. IV p. 141. exestimo B. ex-

Vt illo íntro eam.

LYSIMACHVS

Itane uéro, ueruex? íntro eas?

DEMIPHO

Quid áliud faciam?

LYSIMACHVS

Príus auscultá atque húc ades:

Príus étiamst, quod te fácere ego aequom cénseo.

Nam núnc si illuc íntro íeris, amplectí uoles, 570

Confábulari atque aúsculari.

DEMIPHO

Tú quidem

Meum ánimum gestas: scís quid acturús siem.

LYSIMACHVS

Peruórse facies.

DEMIPHO

Quódne amem?

LYSIMACHVS

Tantó minus.

Ieiúnitatis plénus, anima foétida,

Senéx hirquosus, tu aúsculare múlIERem? 575

Vtíne adueniens uómitum excutias múlIERi?

574. *Nonius* p. 233, 1: Anima ... Plautus ... Mercatore 'ieiunitatis foetida'

istimo CDZ. existimo F 567. Vt illo *Ritscheli*us. Vt illuc libri. Vt *Guyet*us Ita me Z uero om. *Pareus* seruat illuc ueruex B. uerbex reliqui introeas C 568. auscultá atque huc *Ritscheli*us. hoc auscultá atque hoc CD. hoc auscultá atque hic FZ. hoc auscultá atque B 569. etiam st BC. etiam est FZ quo CD. qm B equum BCDF. equum Z 570. illuc B. illo reliqui, 'quo seruat debebant si tu illo' *Ritscheli*us introieris B. introirís CD. introires FZ si introieris, ilico *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 340. si illo introd ieris reicit *Ritscheli*us *Nov. exc.* p. 82 571. ausculari CD. auscultari B. osculari FZ 572. quod FZ siem *Pylades*. sim libri 573. Quodne amem *Scaliger*. Quod ne ames libri. quin ne amem 'codd. ant.' Pii Tanto magis post *Guyet*um *Kochius* *Em. Pl.* p. XIII: cf. *anonymus Ind. phil.* vol. 5 (a. 1873) p. 250 sqq. et *idem Kochius Philol.* vol. 33 (a. 1873) p. 707 574. Ieiunitatis *Nonius*. ianutatis CD¹. iam etatis D²FZ. iam etatis B fetida BF, *Nonius*, e cuius codice *Pul.* animam foetidat profert *Pareus* 575. hirquosus, tu] uir quosustu B. ircosus tu CD. hircosus tu Z.

DEMIPHO

Scio pól te amare, quóm istaec praemonstrás mihi.
 Quid, si ígitur cenam fáciam? hoc si censés, coquom
 Aliquem árripiamus, prándium qui pércoquat
 Apúd te hic usque ad uésperum.

LYSIMACHVS

Em, istuc cénseo: 580

Nunc tú sapienter lóquere neque amatórie.

DEMIPHO

Quid stámus? quin ergo ímus atque obsónium
 Curámus, pulcre ut símus?

LYSIMACHVS

Equidem té sequor.

Atqui hércle inuenies tú locum illi, sí sapis:
 Nullum hércle praeter húncc diem illa apud médd erit. 585
 Metuo égo iam uxorem, crás si rure rédierit,
 Ne illam híc offendat.

DEMIPHO

Rés paratast: séquere me.

hyrcosus tu *F* ausculere *BCD*¹. osculere *D*²*FZ* 577. DEM. *FZ*. om. *BCD*, *Ussingius* Scio (i s. v.) *D* polteamare *D* qñ *B*. cum *CDF* istec *CD* mi *Z* 578. DE *B*. om. reliqui. LYS. *Pylades* Quod *FZ* coenam faciam? hoc *Pius*. coenam faciam? DEM. Hoc *Pylades*. unam factam hoc *DZ* et, nisi quod una, *F*. unū factā hoc *C*. unum factum hoc *B*. unum faciam? hoc *Gulielmius*. unum faciam hoc? *Acidalius*. unum rectum hoc *Guyetus*. *Liberius Palmerius* p. 372: Quid igitur, si hoc bonum factum censes cens *D*¹. censes *D*² co quom *B*. coquum reliqui 580. Aput *B* ted *Weisius* hem *FZ* 581. loquere neque amatorie *Brizius Philol.* vol. 12 (a. 1857) p. 656. loquere atque amatori *BCD*. loquere atque amatorie *FZ*. loqueris et amatorie *Guyetus*, *Reizius*, *Ritschellius*, qui in *adn.* loquere ut amatorem decet *proponit*. loqueris atque amatorie *Pylades*. loquere atque ut amatoris est *Seyffertus Philol.* vol. 27 (a. 1868) p. 455. loquere atque amatoris modo *Ussingius*. l. atque adamatōrie *Loewius* 583. Curamus *Camerarius*. Curemus libri pulche *C*. pulchrę *B*. pulchre reliqui scimus *F* 584. Atqui *Ritschellius*. Atque libri illic *B* 585. Nulum *C* hercle om. *B* preter *C* apud med *Luchsius Studemundi Stud.* vol. I p. 61 inter alia (illaec apud me erit vel apud me illaec erit). apud me cum libris *Ritschellius*, quod tutatur *Brugmanus* p. 21 586. iam uxorem *Ritschellius*. uxorem libri. enim ego uxorem *Muellerus Pros. Pl.* p. 712. uxorem *Kochius Nov. annal.* vol. 101 (a. 1870) p. 285 An Vxorem ego metuo? crassi *C* 587. parata est libri

CHARINVS. EVTYCHVS

CHARINVS

Súmne ego homo misér, qui nusquam béne queo quiescere?
 Sí domi sum, fóris est animus: sín foris sum, animús domist.
 Íta mi in pectore átque in corde fácit amor incéndium: 590
 Ní oculi lacrumís defendant, iam árdeat credó caput.
 Spém teneo, salútem amisi: rédeat an non, néscio.
 Si ópprimít patér, quod dixit, éxsolatum abiit salus:
 Sín sodalis, quód promisit, fécit, non abiit salus.
 Séd tandem, tam etsí podagrosis pédibus esset Eútychus, 595
 Iam á portu redísse potuit. íd illi uitium máximumst,

Act. III scaen. 4 CHARINVS · EVTICVS · ADOLESCENTES
 DVO · B. CHARINVS EVTYCHVS ADOLESCENS · II · C. CHA EV-
 TIC' D². om. D² 588. homo om. Z V. 589—601 occupabant in
 A pag. 467 A miserrime laceratam, ex qua Loewius haec initia ex-
 piscatus est: v. 589 nihil, 390 sub finem dubia vestigia litterarum o et
 E (amor incendium), 591 nihil, 592 dubia vestigia litterarum sp
 (spem), 593 s (si), 594 dubia vestigia n litterae (sein), 595 SE (E
 incertum, SED), 596 IAMA incerta lectione, 597 q et paullo post vestigia
 dubia s litterae (quod nimis), 598 SE incerta lectione, sequebantur
 fortasse v. 842. 843 (divisus ?) ubi tamen nihil apparuit, 599 (?) N
 initio. Ex reliquis quinque v. paginae ultimus 601 vestigia haec
 habet U, dein dubia R, paullo post dubia R (eutyche#eucharine
 prius) et in fine NHELITUM. Quid quattuor reliqui continuerint versus,
 dubium est: sed plura videntur habuisse quam praebent Palatini 589.
 foris st C sin] si F foris e sum B domi st BC. domi est
 ex domist D. domi est FZ 590. mihi libri inspectore C in corde
 C 591. oculi lacrumis defendant Ritschellius, sed ut etiam de oculis
 nominativo cogitet: cf. Opusc. vol. II p. 650. oculos lacrimae defendatⁿ
 B. ex oculis lacrumę defendant C. ex oculis lacrumę defendatⁿ D.
 ex oculis lacrumę descendant F et, nisi quod lachrymę, Z. oculi la-
 crumas defendant Scaliger. Traditum (CD) nescio an defendi possit
 592. Spem teneo vix sana esse adnotat Ritschellius. Spem tenuo Kret-
 schmer Quaest. Pl. ed. a. 1863 p. 24 annon BC 593. pater nos,
 uixid Palmerius p. 973 exsolatū B. exsolatum C. exulatum DFZ
 594. Verba non abiit (habiit D) salus tamquam glossema eicit
 Ritschellius: scriptum esse potuisse protinam redierit vel rediturum ar-
 bitror vel aliquid simile 595. tandem, tametsi podagrosis Ritschellius.
 tamen demsipo dragosis B. tamen (tam D) dempsi podagrosis CD.
 tandem si podagrosis Z et, nisi quod pedagrosis, F. tandem iam si
 podagrosis Acidalius (delens iam v. proximo). tandem etiam si poda-
 grosis Guyetus. iamdudum, si podagrosis Bothius. tamen idem, si
 podagrosis idem postea isset Palmerius eutichus BCD 596.
 iam a portu C. iam ad portu B rediisse Z illi libri: ei Ritsche-

Quód nimis tardus ést áduorsum méi animi senténtiam.
 Séd isnest, quem curréntem uideo? is ípsus est. ibo óbuíam.
 Núnc quid restat? eí, disperíj. uóltus neutiquam huiús placet.
 Trístis cedit: péctus ardet: haéret pes: quassát caput. 600
 Eútyche.

EVTYCHVS

Eu, Charíne.

CHARINVS

Prius quam récipias anhélitum,
 Vno uerbo elóquere: ubi, úbi ego sum? hícine an apud mórtuos?

EVTYCHVS

Néque apud mortuós neque hic es.

CHARINVS

Sáluos sum: inmortalitas

Míhi datast. hic émit illam: púlcre os subleuít patrí.
 Ímpetrabiliór qui uiuat, núllus est. dice, óbsecro: 605
 Seí neque hic neque Áccherunti sum, úbi sum?

lius tacite uicium *D* maxumum st *B*. maxumum est *e* maxumumst *D*. maximumst *FZ*. maximum est *C* 597. mei om. *B*
 598. Sed is nest *F*. Sed is ne est *Z*. Sed inest *BC*. Sedi nē *D*.
an in est (ut sanum es) ? is add. *Acidalius*. om. libri. atque *Muel-*
lerus Pros. 1. l. p. 559 Secuntur in libris duo versus ex act. *V*
scuen. 2 initio huc inculcati, deleri iussi ab Acidalio 599. Nunc
 quid *D*. Nunc quod *BCF*. Numquid *Z*. Namquid *Bothius olim*
ei Ritschellius et ei *BCD*. et hei *FZ*. hei *Saracenus*. eheu *Came-*
rarius. spei *Ussingius* uultus *B* ne uti quam *B*: cf. *Ribbeckius*
de partic. p. 13 uoltus huius ne utiquam placet *Luchsius de genit.*
p. 36 600. cedit *Bothius*. incedit libri pectus sarrit *Palme-*
rius. cor ardet *Guyetus* haeret pes *Ritschellius*. haereo *B*. hereo
CD. heret *FZ* an errat pes? casat (immo cassat) *Guyetus*
 capud *D* 601. Eutiche *BCD* Eu charine *D*. Eucharine *BC*.
 heu charine *Z*. eleu charine *F*. Heus, Charine *Bothius* *V*. 602
 — 619 misere habiti sunt in *A*, ubi nihil apparuit, nisi quod disertis
 verbis testor 602. UN (dubia lectione) initio et uos in fine *A*
 ubi, ubi ego sum? scripsi. ubi ego sum libri cum *A*, ut vid., cum
 spatia convenient. ego ubi sum *Ritschellius*. ego utrobi sum *Muel-*
lerus Nachtr. p. 96 reiectis eis quae Pros. Pl. p. 761 disputauerat
 (ubi ego nunc sum) hiccine an *FZ*. hinc eam, unde hic an ras. *B*
 603. Q. A (A dubia: N. Q. Apud) A Saluus *CDFZ* immortalitas
FZ 604. L dubia (subleuit) A data (ex duda *D*) est libri
 emit mihi illam *C* ante ras. pulchre os *CDFZ*. pulchros
B 605. IM initio et o dubia in fine *A* Impetrabilior *B*. Im-
 penetrabilior *CF*, codd. *Lambini* nullust. set *Ritschellius*
 dice scripsi. dic ras. ex dico *B*. dico reliqui. dic cum *Camerario*
Ritschellius 606. SEIN initio et MQENTIÜ in fine *A* Si neque *CDFZ*.

EVTYCHVS

Nusquam génitium.

CHARINVS

Dísperii: illaec ínteremit mé modo odio orátio.

Quícquid est, ad cápita rerum pérueni.

EVTYCHVS

Primum ómnium

Périimus.

CHARINVS

Quin tu illud potius núntias quod néschio?

Ódiosast orátio, quom rém agas, longinquóm loqui. 610

EVTYCHVS

Múlier alienátast abs ted.

CHARINVS

Eútyche, capitál facis.

EVTYCHVS

Qui?

CHARINVS

Quia aequalem ét sodalem líberum ciuem énicas.

EVTYCHVS

Né dei seirint.

Sine que *B* acherunti *B*. acheronti *reliqui* 607. In *A* nihil apparuit disperi *D* illec *CDZ* inter emit *D* modo odio *Schoellius*. modo libri. m. huius *Ritschellius*. modo hic *Camerarius*. modod *Ritschellius* Nov. exc. p. 84. modo una *Ussingius*. Alia *Fleckeisenus Exerc.* p. 25 V. 608. 609. 610 hoc ordine *Bothius*: 610. 608. 609 libri cum *A* Traditum ordinem defendens omnia praeter Quin — nescio *Eutycho* adscribit *Ussingius* 608. QUIQ initio et IMUMOMNIUM in fine *A* Quic quid est *BC*. Equidem *FZ* adcapita *C* omnium *B*. om. *CDFZ* 609. E et M (dubia lectione: periimus) et OPNESCIO in fine *A* Periimus *Pylades*. Perimus *BCDFZ* nuntias (a e corr.) *C* 610. OD initio et MLOQUI in fine *A* Odiosa est oratio *Camerarius*. Hodie sat st oratio *B*. odio sane oratio *CD*. odiosa ne oratio *F*. odiosa ne oratio est *Z* cum libri rem aueas *Acidalius* longinquam *B*. longinquum *CDFZ* longinqui *FZ* Odiosumst orationem re magis longinquam loqui *Ussingio placuit* 611. A dubia et s in fine (facis) *A* est libri abs ted scripsi. abs te (abste *BC*) libri *Eutiche* *BCD* hec capital *B*. hoc capital *Ritschellius* Heu, *Eutycho*, capital *Muellerus Pros. Pl.* p. 582 612. QU (quia) et ENICAS in fine *A* equalem *BCD* liberum ciuem *B*. ciuem liberum *reliqui* 613. NE (E dubia) initio et in fine ULUM et ADAM *A* (ita ut spatia capiant deiseirint#demeisistigladiuminiug et iamc) dii sirint *Camerarius*. desierint *B*. desierint *CD*. dixeris *FZ*. dei sierint *Buechelerus Mus. Rhen.* vol. 15

CHARINVS

Démisisti gládium in iugulum: iám cadam.

EVTYCHVS

Quaésio hercle, animum né desponde.

CHARINVS

Núllust quem despóndeam.

EVTYCHVS

Nón tibi istuc mágis diuidiaest quám mihi diuidiaé fuit. 615

CHARINVS

Lóquere porro aliám malam rem: quóist empta?

EVTYCHVS

Néscio:

Iam áddicta atque abdúcta erat, quom ad pórtum uenio.

CHARINVS

Vaé mihi:

Móntis tu quidém mali in me ardéntis iam dudúm iacis.

Pérge, excrucia, cárnufex, quandóquidem ocepestí semel.

(CHARINVS)

Díc, quis emit?

615. Varro de l. l. VII 60: in Mercatore: 'Non . . . fuit'

(a. 1860) p. 444 in iugulum, iam Camerarius. iugulumiā B. in-
 iugulum iam CD¹. in gulam iam D²FZ 614. q initio et ULLUST-
 QUEM (finis proprium v. occupabat) A Queso BCD nullus
 est BCD FZ 615. Hunc versum huc revocavit Ritscheliuſ, qui in
 libris (in A hoc certe loco non exstat: post 619 A deperditus) est post
 619 Non Varro. Nec libri diuidia est Varro. diuidiae (di-
 uidie C) est libri Ne tibi istuc magis diuidiae non est Ritsche-
 lius: at cf. Nov. exc. p. 95 mihi diuidiae scripsi. mihi hodie libri
 cum Varrone. mihi hodie Bergkiiſ Diar. antiqu. stud. a. 1855 p. 292.
 Cf. idem Beitr. p. 87, 158, Ritscheliuſ l. s. s. p. 95, Muellerus Pros. Pl.
 p. 582 (umquam quam inter alia), Luchsiiſ Studemundi Stud. vol. 1 p. 23

616. l. initio et 10 in fine A Char. pers. om. libri malam
 rem B. rem || Malam CF. rem || Mala DZ aut i in malam rem Us-
 singius. Mire argutatur Palmerius p. 873 cui est libri. quoi ea
 est Ritscheliuſ. quoi sit Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860)
 p. 443: at cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 132 617. ORTUM-
 UENIO in fine A (exitus proprium v. occupabat) adducta B. ab-
 dicta F' qm B. quom F. cum reliqui adportum C Ve CD.
 Veh F' 618. MONTE (vel TI) initio, dein suo loco QUIDEMMA et in
 fine D . . . ACIS A tuquidem C in om. Z 619. PERGE, dein F . . . QUA-
 EMOCC . . . S (dubia) . . . SEMEL A carnufexa C. carnifexa B.
 carnifex FZ quando quidem D Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 366
 ocepesti Bentleius V. 620—624 non esse eiusdem vel poetae vel re-

EVTYCHVS

Néscio hercle.

CHARINVS

Em, istúcinest operám dare 620

Bónum sodalem?

EVTYCHVS

Quíd me facere uís?

CHARINVS

Idem quod mé uides:

Vt pereas. quin pércontatu's, hóminis quae faciés foret,

Quí illam emisset: eó si pacto pósset indagárier

Múlier? heu me míserum.

EVTYCHVS

Flere omítte. istuc quod núnc agis)

EVTYCHVS

Quíd ego feci?

CHARINVS

Pérididisti me ét fidem mecúm tuam. 625

EVTYCHVS

Dí sciunt culpám meam istanc nón esse ullam.

CHARINVS

Eugé, papae.

Deós absentis téstis memoras: quí ego istuc credám tibi?

EVTYCHVS

Quín tibi in manúst quod crédas: égo quod dicam, id mi ín
manust.

ensionis cuius sunt v. 616. 637 vidit Ritschellius: cf. Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 257 sqq. 268 620. Dii mihi quis Z Em BCD¹. Hem D²FZ istuccine est Camerarius. istuc in est B. istuc inest reliqui 621. uides] uis FZ 622. Vtpereas C percunctatus C. percunctatus BD que C facies (ex pacies m. 2) D. pacies BC 623. eos si B indagari F 624. Mulier heu me miserum (memiserum B) EVT Fiere omitte BCD. Mulier. heu me miserum. EV. fiere. Ch. omitte FZ. Mulier. EV. Heu me miserum. Ch Flere omitte Camerarius agis] 'intercidisse apparet quibus continuaretur sententia' Ritschellius: at cf. Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 268 625. Char. pers. praem. BCD Eut. Perdidisti BC 626. EV om. BC Dii B Disciunt CD istic Dousa fil. istanc post ullam collocatum Bothius euge pape B, Muellerus Pros. Pl. p. 652. eugipe C e corr. eutibe (ex eugipe m. 2) D. eutyche FZ. Eugepae Guyetus, Ritschellius. Euge eu papae Fleckeisenus Nov. annal. vol 107 (a. 1873) p. 503 627. absentis testes B. absentes testis reliqui 628. Quin

CHARINVS

Dé istac re tu argútus es, ut pár pari respóndas:
 Ád mandata cláudu's, caecus, mútus, mancus, débilis. 630
 Prómittebas te ós sublinere méo patri; ego me crédidi
 Hómini docto rém mandare: is lápidi mando máxumo.

EVTYCHVS

Quíd ego facerem?

CHARINVS

Quíd tu faceres, mén rogas? requaérerer,
 Rógitares quis ésset aut unde ésset, qua prosápia:
 Cíuisne esset án peregrinus.

EVTYCHVS

Cíuem esse aibant Átticum. 635

CHARINVS

Vbi habitaret, ínuenires sáltem, si nomén nequis.

EVTYCHVS

Némo scire aiébat.

CHARINVS

At saltem hóminis faciem exquীরer.

EVTYCHVS

Féci.

Pistoris. Quia libri in manu est *BDFZ*. in manu est *C* quodicam
C mi in *Bothius*. mihi ea in *BCDF*. mihi mea in *Z* manu et *B*.
 manu est reliqui 629. De istac *C* tu argutus *Ritscheli*. argutus
 libri Satis de istac re argutus es (vel argutus satis) *Muellerus*
Nachtr. 132. De istac red argutus es *Ritscheli* *Nov. exc. p.* 64.
 Istac de re tu es argutus *Weisius* par pari ut *Weisius* 630.
 Admandata *C* claudus libri et editiones ante *Ritscheli* cecus
CD debilis ras. ex debiles *B* 631. te ///os *B* sublinere
*CD*¹. sublinire *D²F*. sublinier *Z* ego me *Ritscheli*. egomet
 libri 632. doctorē *BC* mandare:is *Camerarius*. mandaris *BCD*.
 mandas *F*. mandans *Z*. mandare *Ussingius* lepidi mando *B*.
 lapidi sine mando reliqui maximo *BCDZ* 633. tu *B*. qm. reli-
 qui men] me non *B*¹. me n//// *B* post rasuram. me dubitanter
Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 209 requaererer *Ritscheli*:
cf. Opusc. IV p. 141. requererer *B*. requirerer reliqui 634. qua-
 prosapia *C* 635. Cuius ne *C* aibant *Guyetus*. aiebat libri 636.
 nomen si *Ritscheli* nequis *BCD*¹: quod sollicitare non ausus est
Ritscheli. nequires *D²FZ* 637. Nemo scire aiebat *Bothius*.
Post erasum Nemon ab initio versus scire *B*, sed ut recentior manus
 Nemo aiebat praemisit. Nemo aiebat scire reliqui, *Ritscheli*.
 'Facilis sed non necessaria mutatio Nemo se scire aibat' *Ritscheli*

CHARINVS

Qua forma ésse aiebant ígitur?

EVTYCHVS

Ego dicám tibi:

Cánum, uarum, uéntriosum, búcculentum, bréuiculum,
Súbnigris oculís, oblongis mális, pansam aliquántulum. 640

CHARINVS

Nón hominem mihi, séd thensaurum nésco quem memorás
mali.

Númquid est quod dícas aliud dé illo?

EVTYCHVS

Tantumst quód sciam.

CHARINVS

Édepol ne ille oblóngis malis míhi dedit magnúm malum.
Nón possum duráre: certumst éxulatum hinc íre me.
Séd quam capiam cúitatem cógito potíssimum: 645
Mégares, Eretriám, Corinthum, Chálcidem, Cretám, Cyprum,
Sícyonem, Cnidúm, Zacynthum, Lésbumne an Boeótiam.

EVTYCHVS

Cúr istuc captás consilium?

647. *Huc respicere suspicatur Fleckeisenus Ep. crit. p. XII Priscianum I 49 (G. L. II p. 36, 20), ubi Saguntum scriptura pro Ζάκυνθος commemoratur*

cf. Muellerus Pros. Pl. p. 582 638. *fora B igitur Ritscheli.*
om. libri. ergo Camerario duce Gruterus. Eutyche Bothius. Contra
Qua tandem hominem forma esse aibant Fleckeisenus Philol. vol. II
(a. 1847) p. 79 639. *uiarum B. uanum Z uentricosum F*
640. *Sub nigris BCD pansam B. pansum reliqui, etiam Pii 're-*
tusta exemplaria' 641. *thensaurum B thesaurum reliqui* 642.
Num quid B deillo C Tantumst Ritscheli. *Tantum libri*
643. *neille C dedit mihi a Pylade est* 644. *certum st B.*
certum est (m. 2 ex certumst) D exulatum (a e ti corr.) B
645. *potissimum libri* 646. *Megare Eretriam Ritscheli Proleg.*
p. 152. Megare seretrium B. Megare feretrium CD. Megarem fere-
triam F. Megara eretrium Z corynthum F. chorinthum Z chal-
cidem Z chalcitam B. calchitam CDF ciprum D 647. *Sicyonem-*
cnidum B Sicionem F gnidum D (ex cnidum) FZ Zacynthum
Pius. Zagingthum B. zacingthum CD. hyacynthum F. iacynthum
Z. Plautum Saguntum scripsisse annotat Ritscheli *Lesbumne*
an Boeotiam Ritscheli. *lesbiambo iotiam B. lesbiam boetiam re-*
liqui. lesbiam boeotiam Pylades. *Lesbon an Boeotiam Guyetus.*
Lesbiam an Boeotiam Bothius olim 648. *istuc (o s. v.) D captas*

CHARINVS

Quia enim me adflectat amor.

EVTYCHVS

Quid tu ais? quid, quom illuc, quo nunc ire paritas, ueneris,
 Si ibi quam amare forte occipias atque item eius sit inopia, 650
 Iam inde porro aufugies? deinde item illinc, si idem euenerit?
 Quis modus tibi exilio tandem eueniet? qui finis fugae?
 Quae patria aut domus tibi stabilis esse poterit? dic mihi.
 Cedo, si hac urbe abis, amorem te hic relicturum putas?
 Si id fore ita sat animo acceptumst, pro certo incertum si
 habes: 655

Quanto te satiust rus aliquo abire, ibi esse, ibi uiuere
 Adeo dum illius te cupiditas atque amor missum facit?

CHARINVS

Iam dixisti?

EVTYCHVS

Dixi.

CHARINVS

Frustra dixti. hoc mihi certissimumst:

Eo domum, patrem atque matrem ut meos salutem: postea
 Clam patrem patria hac effugiam aut aliquid capiam consili. 660

Guyetus. ceptas *FZ*. coeptas *BCD* me afflicat *CDFZ*. afflicat med *Guyetus*: cf. *Proleg.* p. 184. Non recte *Lachmannus* in *Lucr.* p. 290 649. qui cum *Z*. quid cum reliqui ueneris post illuc habet *C*, sed signis correxit 650. Si ibi quam amare forte *Ritscheli*us. Sibi amare forti *B*. Si ibi amare forte signis corr. ex Si ibi forte amare *C*. Si ibi amare forte reliqui at que *C* eius sit inopia in ras. *C* 651. si idem *Ritscheli*us. si item libri, nisi quod sitem *C* 652. Quis] Qui *Ritscheli*us in adn. dubitanter post *Pareum* aliosque tandem exilio *Bothius*: idem *Ritscheli*us fuge *C* 653. Que *C*. Que *B* 655. Si id] Sin *Ritscheli*us fore *B*. forte reliqui sat] sit *B* acceptum est libri pro certo incertum *Ritscheli*us. certum id pro certo *BCDF*. certum id profecto *Z*. incertum id pro certo *Bothius* deletum est post acceptum: contra incertum pro certo habes *Ussingius*. idque pro certo si habes *Henricus Schenkl* l. s. s. p. 678 sqq. 656. satius est (ex satiu at) rus *D*. satius est rus *FZ*. stat lustrus *B* Quanto satiust rus abire te aliquo atque ibi te uiuere *Ritscheli*us. Quanto te satiust rus aliquo abire ibique (vel atque illi) uiuere *Henricus Schenkl* l. s. s. 657. cupiditas te *Ritscheli*us: at cf. *Opusc.* vol. II p. 682 658. certissimum est *BCZ*. certissimum est *D*. certissimumst *F* 659. atque s. v. *D* matremque *D* 660. patre *F* consilii *BFZ*

EUTRICHVS

Ūt corripuit sē repente atque ābiit. ei miseró mihi:
 Sí ille abierit, meá factum omnes dícent esse ignáua.
 Cértumst praeconúm iubere iám quantumst condúcier,
 Quí illam inuestigént, qui inueniant: póst ad praetorem ílico
 Íbo, orabo ut cónquaestores dét mi in uicis ómnibus. 665
 Nám mihi nil rélicui quicquam áliud iam esse intéllego.

661. corripuit *C* hei *Ritscheli*us. heu *libri* 662. factum *B*. om. re-
 liqui omnis *CD*¹ dicentes se *B* ignauiae *C* 663. Certum st *B*.
 Certumst reliqui praeconium *Z*, defensum a *Gulielmio* lubere *CD*
 iam quantum est *libri*. quantumst iam *Ritscheli*us in adnotatione 664.
 adpraetorem *C* 665. Ibo *B*. om. reliqui. Unde profectus ad prae-
 torem iuero ¶ Orabo ut conquisitores *Guyetus* conquaestores *Lach-*
mannus in *Lucr.* p. 406. conquisitores *libri*: cf. ad *Amphitr.* v. 65
 mihi *libri* 666. nil reliqui *Angelius*. nihil relictí *libri*. relicui
 nil *Ritscheli*us: cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 559. nihil relictum *Sara-*
cenus iam aliud *Bothius*, *Ritscheli*us intelligo *Z*

ACTVS IV

DORIPPA. SYRA

DORIPPA

Quoniam á uiro ad me rús aduenit núnctius
 Rus nón iturum, féci ego ingeniúm meum:
 Reuéní, ut illum pérsequar qui mé fugit.
 Sed anúm non uideo cónsequi nostrám Syram. 670
 Atque éccam incedit tándem. quin is ócius?

SYRA

Nequeó mecastor: tántum hoc onerist quód fero.

DORIPPA

Quid óneris?

SYRA

Annos óctoginta et quáttuor:
 Et eódem accedit séruitus, sudór, sitis.
 Simul haéc quae porto déprimunt.

DORIPPA

Aliquíd cedo, 675

Qui aram hánc uicini nóstrarum aedium aúgeam.
 Da sáne hanc uirgam laúri.

Act. IV scaen. 1 DORIPPA (DO RIPPA C) MVLIER . SYRA
 (SIRA D²) ANVS . BCD². om. D¹ 667. auro C admerus C nun-
 cius C 668. noniturum C flexi Ussingius 669. reuereni D¹

670. nón D. nunc FZ nonuideo C nostra Z syriam
 B 671. eccam incedit Camerarius. incedit eccam libri qui ni
 sotius B. quin is otius D. Dor. qui nis otius C 672. Neque ome
 castor B oneri st B. oneris est reliqui 673. etquattuor C. et
 quatuor BDF 674. eo iam Ritscheliu: cf. Bugge Opusc. ad Mad-
 vig. p. 156. Ceterum versum suspectat Ussingius 675. hęc C que
 BC Dor. om. Z 676. Qui aram hanc uicini nostrarum aedium
 augeam scripsi (vicinus est Apollo). Qui hanc uicini nostri aram
 augeram BCD et, nisi quod augeam, Z: quo Syra addidit Camera-
 rius: ubi Agyii qui Bergkii Diar. antiquor. stud. a. 1855 p. 296,
 Huius oneris qui vel Vicinam qui infeliciter Spengelii Philol. vol. 23
 (a. 1866) p. 675. Qui uicini hanc nostram augeam aram Apollinis
 Ritscheliu coll. Bacch. 172. In uicini latere uici et in augeram vo-
 cabulum ab agyeus factum suspicatur Muellerus Pros. Pl. p. 522. Satis ha-
 bet rite aram augeam scripsisse Ussingius 677. Syrae pers. praem. libri:

SYRA

Em.

DORIPPA

Intro abíte.

SYRA

Eo.

DORIPPA

Apóllo, quaesó te út des pacem própítius,
 Salútem et sanitátem nostrae fámiliae,
 Meóque ut parcas gnáto * * *

680

SYRA

Dispérii: perii mísera: uae míseraé mihi.

DORIPPA

Satin tu sana's, óbsecro? quid éiulas?

SYRA

Doríppa, mea Doríppa.

DORIPPA

Quid clamás? cedo.

SYRA

Nescío quaeſt mulier íntus hic in aédibus.

678 sq. *Porphyrio in Hor. carm. saec. 46*: Plautus in *Mercatore* fabula idem sensit, cum inducit matrem familias precari Apollinem, nato suo ut parcat

corr. *Acidalius* Desane *B* lauri. Syr. Em. Dor. Intro abite. Syr. Eo scripsi. lauriabit uintro DOR Eo *B*. lauri abi tu (abitu *C*) intro (*sequitur spatium*) Eo *CD*. lauri. DO. abi tu intro. SYR. Eo *FZ*. Lauri. Syr. En. Dor. Abi iam tu intro Syr. Eo *Ritscheli* ex parte ducibus *Acidali* et *Pylade* (abi iam). *Displicere* lauri. Syr. En tibi. Do. abi tu intro *Ritscheli* adnotat. lauri. SYR. Do. DOR. Abi tu intro. SYR. Eo *Bugge Opusc. ad Madvig. p. 157* 678. DO om. *B* queso *BCD* propicius *CD* 679. etsanitatem *C* nostre *C*. nostre *B* famílię *C* 680. gnato parce (pace *B*) propitius (propicius *CD*) libri: 'quae apertum est e v. 678 iterata esse, pepulisse autem aliquid huiusmodi: Meoque ut parcas gnato ut mihi sospes fuit' *Ritscheli* V. 681—696 occupabant *Ambrosiani p. 477*, ubi *Loevius* nil legit nisi quae disertis verbis testatus sum 681. i et x initio dubia lectione (disperii) *A* Dispersi *BCD* ue *CD* misere *BC*. misere *D* 682. s initio *A* Satin tu sanas *B*. Satintus ana es *C*. Satin tu sana es *D*. Satin sana es *FZ* quid eiulas] quod uolebas *B* 683. no initio *A* Dorippā ea *B* me adorippa *C* clamas] uis *Ritscheli* cum *Guyeto*, clamas esse interpretamentum eiulas vocis ratus cedo scripsi. obsecro libri, *Ritscheli* 684. n initio *A* qua ē mulier inthus hic inaedibus *B*. mulier quę est intus hic

DORIPPA

Quid, mulier?

SYRA

Mulier méretrix.

DORIPPA

Veron sério?

685

SYRA

Nimiúm scis sapere, rúri quae non mánsersis.

Quamueís insipiens póterat persentiscere

* * * * *

Illam ésse amicam tuí uiri bellíssumi.

DORIPPA

Credó mecastor.

SYRA

Ei hác mecum, ut uideás semul

Tuam Álcumenam pélicem, Iunó mea.

690

DORIPPA

Ecástor uero istúe eo quantúm potest.

LYSIMACHVS

Parúmne hoc est malaé rei quod amat Démipho,

inedibus C: ubi hic intus in F, intus in sine hic Z. mulier quae est hic intus (intus s. v.) in edibus D hisce in aedibus *Schmidtus de dem. pron. form. p. 30* 685. QUIDMULIER# initio et ERIQ ut vid. in fine A serie C¹DFZ ueron? SYR. Serio cum *Acidalius Ritschelius* 686. NIMIUM initio et RIS, RI dubiis, in fine A quæ C. que B 687. QUAMUEIS initio et E dubia in fine A: sequitur novus v., ubi tamen nil apparuit nisi initio I (vel T, minus prob. E, P) Quam uis B. Quam CDFZ persentisceret Z 688. ILL ut vid. initio A Secuntur 6 versus in quibus nihil apparuit (689—691. titulus duorum versuum. 692. ?) pellis sumi C. bellissimi BFZ 689. me ecastor D Ei B (ut v. 281). I reliqui simul D²FZ 690. alcmenam D²FZ pellicem Z iuno mea Iuno mea F 691. E castor C pot est C Ego uero ecastor isto eo *Muellerus Pros. Pl. p. 364*

Act. IV scaen. 2 LISIMACHVS SENEX B. LYSIMACHVS SENEX DV C. om. D 692. Parumne hoc est *Ritschelius*. Parumne est libri. Parumne est hoc *Camerarius*. Parumne est id (rectius id est) *Lachmannus*. Parum nunc est sine interrogatione *Bothius*. Parumne sit *Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 675*: idem *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 25*, qui *Muelleri commenta (Pros. Pl. p. 515) recte reicit*. Parumne est *Kochius Mus. Rhen. vol. 25 (a. 1870)*

Ni sumpuosus insuper etiám siet?
 Decém si ad se uocásset summatis uiros,
 Nimium obsonauit. sed coquos, quasi in mari 695
 Solét hortator rémiges hortárier,
 Ita hortabatur. égomet conduxí coquom:
 Sed eúm demiror nón uenire ut iússeram.
 Sed quis nam a nobis éxit? aperitúr foris.

DORIPPA. LYSIMACHVS. (SYRA)

DORIPPA

Misérior mulier mé nec fiet néc fuit, 700
 Talí uiro quae núpserim. heu miseraé mihi.

p. 622. Cf. *Langenus* p. 50. *Nihil profecisse* annotat *Ritscheli* *Handium* *Turs.* IV p. 189 male *DZ* 693. *NISUMPTU initio* A et iam B. 694. *DECEMSE (vel SI) initio et in fine* OS ut vid. A si ad se uocasset summatis *Spengelius Philol.* vol. 23 (a. 1866) p. 675. si ad cenam (si ad cenam C. si ad coenam Z) uocasset summos libri. si ad cenam summos uocitasset *Ritscheli*. uocasset si ad cenam summos *Pylades*. si ad cenam uocasset summatis *Brixius Philol.* vol. 12 (a. 1857) p. 656. si ad cenam uocasset summatis *Kochius Nov. anal.* vol. 101 (a. 1870) p. 686. Cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 95 695. *NIMIUM* A (dubia) (ubi uisedit coquos aptum) Q R (dubia). A opsonauit C coquos (co s. v.) D 695. *SOLETHORTATOR* *GESHOR* ER (dubiae) A De Solét cf. *Proleg.* p. 184. *Solitust Pylades*. Solet olim *Acidalius*, *Guyetus* horitator *Scaliger in Lycophr. Cassandr.* p. 87, *abusus Diomedes I* p. 382. *aegeator ex glossariis Loewius Prodr.* p. 285 *remigies Z* V. 697—713 (?) occupabant *Ambrosiani* p. 478, ubi nihil *Loewio* apparuit nisi haec: 1. M dubia in fine (697?), 2. nihil (v. 698?), 3. s dubia initio (699?), 4. 5 nihil (titulus?), 6. FUIT in fine (700), 7. nihil (701?), 8. ENDESUIRO in fine (702), 9—13. nihil (703—707?), 14. MIHI in fine (708), 15. nihil (709?), 16. RDUINT in fine (710), 17. nihil (711?), 18. QUIDNUNC initio et sub finem: *NISIUTIADEAM* . . . *ADLOQUAR* (v. 712), 19. B initio, dein post circa 10 litt. spat. s dubia, dein paullo post O U dubiae, quae si ad v. 713 spectant, apparet initio v. alia in A exstitisse atque in *Palatinis* 697. ego met C conduxit Z coquâ BCD¹. coquum D² Z 698. Sed eum BD. Sedñ C. Sed eccum Z. Sed quom F 699. Sed quis nam *Ritscheli*. Sed quinam hinc libri. Sed qui hinc nam *Camerarius*. Quinam hinc *Ussingius*. St, quinam? anobis C Act. IV scaen. 3 DORIPPA MVLIER. LISIMACHVS SENEX SYRA ANVS B: item, nisi quod LYSIMACHVS, C. DORIPPA M LISIMAC' (SENEX SIRA AN' erasa) D². om. D¹ 700. Misereor B 701. hei *Ritscheli* misere (ex misere m. 2) D

Em, quói te et tua quae tu hábeas commendés uiro.
 Em, quói decem talénta dotis détuli,
 Haec út uiderem, ut férrem has contumélias.

LYSIMACHVS

Perii hércle: rure iám rediit uxór mea. 705
 Vidísse credo múlierem illam in aédibus.
 Sed quae loquatur, éxaudire hinc nón queo.
 Accédam propius.

DORIPPA

Vae miserae mi.

LYSIMACHVS

Inmó mihi.

DORIPPA

Dispérii.

LYSIMACHVS

Immo equídem hercle óppido perí miser:
 Vidít. ut te omnes, Démipho, di pérduint. 710

DORIPPA

Pol hóc est, ire quód rus meus uir nóluit.

LYSIMACHVS

Quid núnc ego faciam, nísi ut ad eam adeam atque ádloquar?

702. Hem FZ cui libri tua quae (quæ C. que D) tu BCD. tua quae F. tu quae Z: *quod fraudi fuit Schneidero gramm. lat. I p. 145*

703. Hem FZ quoi 'vetusta exemplaria' Pii. qui nostri libri talenta BC 704. Hęc C. Hoc F' inderem C 705. rure rediit uxor iam *Muellerus Pros. Pl. p. 73.* rure rediit huc uxor *Brugmanus p. 41* mea uxor Z 706. credo libri. eam credo *Camerarius mulierem ex milierem D* illam *Ritscheliuss. om. libri.* illi *Ussingius.* hanc *Pylades.* hic *Kampmannus de IN praep. p. 2* in edibus D. in edibus C 707. Sedquæ C. Sed que D non queo *Pylades.* non quo BCD. nequeo FZ 708. Ve CD miserere C. misere D mihi libri Vae mihi miserae *Brugmanus p. 41* 709. Immo equidem scripsi. Equidem libri, *Ritscheliuss.* Et quidem ego *Muellerus Pros. Pl. p. 652.* Ego equidem *Pylades.* Ego quidem *Camerarius.* Cf. *Fleckeisenus Exerc. p. 20* her cle ex hei cle D 710. Vidit ut te omnes CD¹. Vidit ut omnes B. Vt di te omnes D² FZ. Vtinam di te omnes *Pylades.* Vidit. ut omnes te *Camerarius* di perduint *Camerarius:* cf. A. di perdiunt CD. di pdunt B. perdiunt Z: unde perdiunt Pius. disperdiunt F. disperduint *Pylades* 711. DO. om. B 712. LY. om. B ego nunc F: cf. *Kellerhoffius de verb. colloc. p. 55* ad eam *Langenus p. 103. om. libri.* ad eam deleto ut *Muellerus Pros. Pl. p. 538 inter alia* (accedam vel conloquar). eam *Guyetus, Ritscheliuss* De A cf. supra alloquar CF. eloquar Z

Iubét saluere súos uir uxorém suam.

Vrbáni fiunt rústici?

DORIPPA

Pudícus

Faciúnt quam urbani quí non fiunt rústici.

715

LYSIMACHVS

Numquíd delinquent rústici?

DORIPPA

Ecastór minus

Quam urbáni: et multo mínus mali quaerúnt sibi.

LYSIMACHVS

Quid autem urbani deliquerunt? díe mihi:

Cupio hércle scire.

DORIPPA

Síc tu me temptás sciens?

Quoia illa mulier íntust?

LYSIMACHVS

Vidistíne eam?

720

DORIPPA

Vidí.

LYSIMACHVS

Quoia ea sit, rógitas?

DORIPPA

Resciscám tamen.

LYSIMACHVS

Vin dícam quoiast? ílla — illa edepol — uae mihi:

713. *De A* cf. *supra* saluare *B* suus libri 714. Pudicitus *B D*. Pudicitus *FZ* 715. Faciunt pol *Ritschellius* quam urbani *scripsi*. quam illi *libri*. illi quam *Camerarius*. quam illisce *Muellerus Pros. Pl. p. 751* 716. Num quid *B*. Nunquid *reliqui*. Numquid = Numquam quidquam *Bugge Tidskrift for Philologi vol. VII p. 34*. Numquam *Ritschellius*. An non *Lambinus*. Num non *Guyetus* delinquent *B*. delinquent *C*. delinquent *reliqui* delinquent? DOR. Rustici ecastor *Spengellus Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 676* 'Quaerit num propter delictum aliquod a servis ruri commissum in urbem venerit' *Ussingius* 717. urbani delinquent et *F* malum *Z* querit *C*. querunt *D* 718. autem minus urbani *F* deliquerit *C* 719. 720. 721 hoc ordine *Bothius*. 720. 721. 719 libri 719. *Vers. del. Ussingius* scire. Dor. Sic tu *Bothius*. scire sed tu libri tentas *FZ* 720. Dor. *praecl. libri* Quoia *Gulielmius*. Quia (= Cuia) libri intus st *B*. intus est *D²FZ* Vidisti neeam *B* 721. Cui aea *B*. Cuia ea *reliqui* cogitas *FZ* Resiscam *B* 722. Vindicam *BCD* cui est *B*. cuia est *reliqui*. DOR. Quoia est *Beckerus Studemundi Stud. vol. I*

Nescio ego quid dicam.

DORIPPA

Haéres.

LYSIMACHVS

Haud uidí magis.

DORIPPA

Quin dícis?

LYSIMACHVS

Quin si líceat —

DORIPPA

Dictum opórtuit.

LYSIMACHVS

Non póssum, ita instas: úrges quasi pro nóxio.

725

DORIPPA

Si innóxiu's —

LYSIMACHVS

Audácter quamuis dícito.

DORIPPA

Dic ígitur.

LYSIMACHVS

Dicam.

DORIPPA

At pól qui dicundúmst tamen.

LYSIMACHVS

Illást — etiam uis nómen dicam?

DORIPPA

Níhil agis.

Manufésto teneo in nóxia.

p. 285 illa libri. LYS. Illa *Beckerus l. modo scr.* cuia est illa? illa edepol *F.* cuia est illa? edepol *DZ* ue *CD* 723. Nescio ego (vel Nescio pol) *Muellerus Pros. Pl. p. 723.* Nescio libri, *Ritscheliu* DOR. Haeres (*Heres CD*). LIS Haud *libri*. DOR. Haeres? Haud *Bothius*. DOR. Haeres: haud *Ritscheliu*. Cf. *Rostius Opusc. p. 262 sq.* uidi magis] demagis *ascripsit Scaliger Cf. v. 739* 724. *Pers. Dor. initio del. Bothius, Ritscheliu* 725. Nonpossum *C* insta surges *BC*. instas (*ex insta m. 2*) surges *D* noxia *F* 726. Si innoxii's — Lys. Audacter *scripsi*. Scio innoxius (*parva rasura ante inn. in B*) Lys. Audacter *libri*. Si innoxii's audacter *cum Bothio Ritscheliu* quam uis *BC*. quiduis *F*. quid uis *Z* 727. Dicamne *Ritscheliu* Ego dicam *Camerarius* At pol qui *scripsi*. Atqui *DFZ, Ritscheliu*. At qui *C*. At quid *B* dicendum est *B*. dicundum est *reliqui* 728. Illa est — etiam *Bothius*. Illa sunt etiam *BD (ubi sint m. 2) et, nisi quod funt, C.* illa scin ut etiam *Z*. illa sicut etiam *F*. Illa est, num etiam *Camerarius* uin. etiam *Muellerus Pros. Pl. p. 653 adn.* nihil magis *FZ V. 729—734 sic transposuit Ritscheliu: 731. 730. 729. lacuna duorum versuum.*

LYSIMACHVS

Qua nóxia?

729

Istaéc quidem illast —

DORIPPA

Quaé illast?

LYSIMACHVS

Illa —

DORIPPA

Ohe, iám satist: 730

Non tú scis quae sit íllaec?

LYSIMACHVS

Immo iám scio.

Tam, sí nihil usus éssset, iam non dicerem.

734

De istác sum iudex cáptus.

DORIPPA

Iudex? iám scio:

735

Huc tu ín consilium istam áduocauistí tibi.

LYSIMACHVS

Immó sic sequestro míhi datast.

DORIPPA

Intéllego.

737. *Festus* p. 339 *de sequestro agens*: et Pla[utus Mercatore:
‘Immo] sic sequestro mihi data [est

734 729. Manifesto *F.* Manifestum *Ritscheli* coll. *Men.* 594. *Bacch.* 696 in noxia coll. *Cas.* II 8, 71 *Dousa fil.*, quod in *re-*
tustis editionibus esse falso testatur Kampmannus de IN praep. p. 15.
innoxia es libri (in noxia es *FZ*) Quia *C* Huic versui submittit *v.*
734 *Weisius* 730. Istaec quidem illa est *Bothius*. Ista quidem illa
est libri. Ista quidemst illa *Ritscheli*. Ista est quidem illa *Guyetus*
Quae (Que *C.* Que *B*) illa est libri Ohe, iam satist *Ritscheli*. iohia
*BCD*¹, *Ussingius*. io illa *D²FZ*. iod io *Guyetus*. io hias *Bothius*
V. 731. 734 hoc ordine (sine lacuna) *Acidalius*: inverso libri 731. *Dor.*
pers. praem. libri que *D* illaec *Bothius*. illa libri iam] etiam *Z*,
Ritscheli *V.* 732. 733 tales fuisse censet *Ritscheli*: *Dor.* Etiam
rogas? ne nunc dissimula diutius. || *Lys.* Etsi uno uerbo potis sum ex-
purigare me *e. q. s.* Mihi si quae interciderunt, de qua *re* dubito, certe
alia videntur interciderisse 734. Tam (*h. c.* Tamen) *Bothius*. Iam
libri. Nam *Ussingius* einihil *C* 735. Deistac *C* 736. Huc
Gruterus. Nunc libri. Nempe *Dousa fil.* consilium (um *e corr.*) *C*
aduocauisti *B.* aduocasti *CDFZ* 737. Immo sic] Immo haec
Ritscheli. Immo *Camerarius*: cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 257

LYSIMACHVS

Nihil hércle istius quícquamst.

DORIPPA

Numero púrigas.

LYSIMACHVS

Nimiúm negoti répperi. enim uero haéreo

* * * * *

COCVS. LYSIMACHVS. DORIPPA. SYRA

Cocvs

Agite íte actutum: nám mihi amatorí seni
 Coquénda cenast. átqui quom recógito,
 Nobís coquendast, nón quoi conductí sumus.
 Nam quí amat, quod amat sí habet, id habet pró cibo.
 [Videre, amplecti, ausculari, adloqui.] 745
 Sed nós confido onústos rediturós domum.
 Eite hác. sed eccum quí nos conduxít senex.

data est *D*² 738. LY. om. *Z* quicquam est *BCDF*. quicquam *Z* DO. om. *Z* nunc numero *F* purigas *Ritscheli*us. purgas *libri*. purgitas *Pylades* 739. Hunc v. post v. 723 ponit *Ladewigius Philol.* vol. XVII (a. 1861) p. 478 negotii *B*. negotii *FZ* hereo *libri* Post haec versum intercidiſſe cenſet *Ritscheli*us (740) talem: Quos esse hos dicam qui huc recte adueniunt uia: quem contra disputat *Ladewigius* l. modo exscripto Cf. ordinem superſcriptionis scaenae 4 in *BC*

Act. IV sc. 4 LISIMACHVS · DORIPPA · COCVS *B*. LY SIMACHVS COCVS EIDEM *C*. om. *D*¹. COCVS LYSMAC' DORIPPA SIRA *D*² 741. mihi] iam *Ritscheli*us. illi *Schoellius* amator (prior a s. v.) *D* 742. Coquenda coena est *Bothius*. Coquendast (Coquenda at *B*. Coquenda est *D*² *F*) cena *libri* atqui *Ritscheli*us. atque *libri*. at belle (et cena) vel at mecum dubitanter *Muellerus Pros.* Pl. p. 8 qm *B*. cum reliqui. equidem cum *Camerarius* recogito *B*. regito *CD*. cogito *FZ* 743. coquenda est (ex coquendast m. 2) *D* non cui conducti *Camerarius*. non ducti *libri*. non ei cui ducti *Pylades*. non cui ducti 'antiqui codd.' *Pi* 744. quiamat *B* si id habet, id habet *Camerarius* 745. 'Insiticius habendus, quamquam defensuſ a Lingio p. 17' *Ritscheli*us: cf. *Muellerus Pros.* Pl. p. 532 amplectier *Camerarius* ausculari *CD*. auscultare *B*. osculari *FZ*. oscularier *Camerarius* alloqui *libri* 747. Eite *B*. Ei te *D*. Fite *C*. Ite *FZ*

LYSIMACHVS

Ecce autem perii: cóquos adest.

COCVS

Aduénimus.

LYSIMACHVS

Abeí.

COCVS

Quid, abeam?

LYSIMACHVS

Stí, abei.

COCVS

Abeam?

LYSIMACHVS

Abeí modo.

COCVS

Non éstis cenatúri?

LYSIMACHVS

Iam saturí sumus.

750

Intérii.

DORIPPA

Quid ais tu? étiamne haec illí tibi

Iussérunt ferri, quós inter iudéx datu's?

COCVS

Haecíne tuast amíca, quam dudúm mihi

Te amáre dixitei, quom óbsonabas?

LYSIMACHVS

Nón taces?

De interpunctione cf. Langenus p. 5 748. coquus libri 749. Abei] Abii B¹. Abi B ex ras. Abi reliqui St, abi Camerarius. Stabi BD¹. Stani C. abi D²FZ abeam? Lys. Abei modo Ritscheliu. Abeam? Lys. Abei C. Abeam. LYS. Abii B¹D¹. Abeam. LYS. Abi B²D²FZ. Abeamne? LYS. Abi Camerarius. Licuisse etiam St abi. Abeam. Abi abi modo annotat Ritscheliu. Non recte iudicavit Lachmannus in Lucr. III 941: qui olim abeamusne pro abeamne correxerat. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 629 751. Interii Parcus. Sed interii libri. St, interii Acidaliu 752. interii iudex B datus libri V. 753—790 sciendum est in A nihil apparuisse nisi quod disertis verbis testor 753. HAECINE (E ultima incerta), dein post spatium maius quam pro scriptura Palatinorum SSETQUAMDUDUMMIHI (S prior et ET incertissimae) A Hęcintua est C. Hec intua est B. Hecin tua est D¹. Hecine tua est D². Hęcine tua est FZ 754. TEAMARED.....(IXTEI quadrat), dein q dubia (quom) et suo loco ABAS (AS dubiae) A dixti Camerarius. dixisti B C D F Z qm B. cum C D F Z Nontaces C

COCVS

Satis spissum filum mulieris: uerum hercle anet.

755

LYSIMACHVS

Abin diirectus?

COCVS

Haud malast.

LYSIMACHVS

At tu malu's.

COCVS

Scitam hercle opinor concubinam hanc.

LYSIMACHVS

Quin abis?

Non ego sum, qui te dudum conduxí.

COCVS

Quid est?

Immo hercle tu istic ipsu's.

LYSIMACHVS

Vae misero mihi.

COCVS

Nempe uxor rurist tua, quam dudum deíxeras

760

755. Cf. Loewii Prodr. p. 271, ubi glossae afferuntur

755. SATIS.....(*quadrant sceitum et spissum*) FILUM MULIERIS-
 UERUM HERCLE ANET A spissum Ritscheliu (cf. *Opusc. phil. vol. II*
p. 402) scitum libri (*fortasse e v. 757*): nisi quod situm Z. scitum
def. Langenus p. 118 filum Pius. filium B C D F Z uerum hercle
 anet A, Ritscheliu, Octaviu Ferrariu Elect. II p. 281. uerum hercle
 an et C D. uerum hercle amet B. uerum hercle aut haud F. uerum
 hercle anet Z. uirum hercle anet Gulielmius. Alia aliis ineptiora
 Aldus, Meursius, Palmerius, Coluius, Gruterus 756. MALA (*incer-*
tissima lectione) suo loco et UMALUS in fine A LYS. om. F
 Abindie rectus B C. Abin (i s. i) di///rectus D. Abi indirectus F: ubi
 Abin hinc Muellerus Nachtr. p. 97 mala st B. malast (e s. a post.
 m. 2) D. mala est Z Attumalus C malus libri 757. SCITAM-
 HERCLE OPINOR CONCUBINAM HANC # QUINABIS (*QUIN incerta lectione*) A
 hercle opinor sane B C D F. hercle opinor satis Z. hercle opinor
 recte Guyetus. hercle sane Ritscheliu hanc om. Z Non abis
 (Nonabis C) B C D F Z 758. QUITEDUDUM et QUID— in fine A
 quite C conduxí libri. cf. Luebbertus Stud. gramm. I p. 46. con-
 duxim Ritscheliu. conduxit Acidaliu 759. UCIPS (U dubia), dein
 dubia E (uae) et in fine MIHI A istic Pylades, Acidaliu. istic
 B C D F Z ipse libri Ve B C D misero misero F 760.
 UXOR RURI (vel RE) STTU AQUA DUDUM DEIXER— A rurist Z. rure st

Te odísse atque anguis.

LYSIMACHVS

Égone istuc dixí tibi?

Cocvs

Mihí quidem hercle.

LYSIMACHVS

At íta me amabit Iúppiter,

Vxór, ut ego illud númquam deixi.

DORIPPA

Etiám negas?

Palam ístaec fiunt té me odísse.

LYSIMACHVS

Quín nego.

Cocvs

Non nón te odísse aíébat, sed uxorém suam:

765

Et suam autem uxorem rúri esse aibat.

LYSIMACHVS

Haéc East.

Quid míhi molestus?

B. Buechelerus de decl. p. 62. rus est CDF dixerat BCDFZ
761. ARQU suo loco et TU (istuc) A Odísse te Fleckeisenus Philo-
logi vol. II (a. 1847) p. 90, Ritschellius. Ted odísse Bothius. cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 653 atque Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 455. aequae
B. idem A ut vid. propter spatia. aequae atque (eque C. eque D) reliqui,
Ritschellius. Cf. Langenus p. 20 anguis BFZ. angis CD. anguem
Hermannus Ego neistuc C istuc tibi deleto dixi Bothius, Ritschellius
762. ...IQUIDEMHERCLE#ITAMEAMABITIUPPITER A Mihi tu Rít-
schellius. Pol mihi Fleckeisenus l. s. s. * At ita me Fleckeisenus l. s. s. Ita
me (Itame C) libri. Ita me ille Muellerus Pros. Pl. p. 653 inter alia
amabat C¹ iupiter F 763. UXORUTEGOILLUDNUMQUAMDEIXI#ETIAM-
NEGAS A nunquam D dixi BCDFZ Dor.] Co. Z 764. 765. Hoc
ordine A, Pistoris: inverso BCDFZ 764. PALAMISTAECFIUNTTE-
MEODISSE#QUINNEGO A DO. praem. BCDFZ istec C 765.
NONNONTETE incertae/ODISSEAIEBATSEP(SED incertissimae)UXOREMSUAM
A CO. om. F. LYS. Z Non non te odísse aiebat uxorem uerum
suam B et, nisi quod Non semel CDFZ et uerum s. v. C, reliqui. Non
non defendit Umpfenbachius Mel. Pl. p. 41 coll. Phorm. II 1, 73, ubi
noenum Ritschellius Nov. exc. p. 40, fortasse recte. Non ted odísse,
uerum uxorem aibat suam Bothius, Ritschellius. Non te se odísse,
uerum uxorem aibat suam Spengelius Plaut. p. 228 766. ETSUAM-
UXOREMRU.....AIEBAT#HAECEAST A Et suam autem uxorem
Ritschellius. CO. Et uxorem suam BCDFZ aibat Ritschellius.
aiebat BCDFZ Hec C. Hec B ea est D²FZ V. 767—
792 varias sententias excitaverunt: Ladewigius Philol. v. 17 (a.
1861) p. 479 v. 773—778 = 768—770 ex altera recensione re-
petit, v. 771 sq. post v. 792 ponit: quem contra ipse Act. soc. phil.

COCVS

Quia nouisse me negas.

Nisi metuis tu istanc —

LYSIMACHVS

Sápío: nam mihi únicast.

COCVS

Vein me experirei?

LYSIMACHVS

Nólo.

COCVS

Mercedém cedo.

LYSIMACHVS

Cras pétito: dabitur. núnc abi.

DORIPPA

Heu miseraé mihi.

770

LYSIMACHVS

Nunc égo uerum illud uérbum esse experiór uetus,
Aliquíd mali esse própter uicinúm malum.

COCVS

Qur heíc astamus? queín abimus? Sí tibi

Lips. vol. VI p. 242 sqq. v. 767—772 post v. 778 ponebam: denique Ussingius v. 773—778 tollit 767. 768. Hoc ordine libri: inverso Ritscheliuss 767. QUIDMIHI MOLESTUS# QUID (vel QUIA) NOUISSEME...GA. (GA dubiae) A, unde Loewius quae supra molestus B. molestus es reliqui Quia me non nouisse (nonnouisse B) ais (aif C) BCDFZ, Ritscheliuss 768. NISIMETUIS (vel ES) TUISTANC# SAPIONAMMIHUNICAST A Nisi metuis tu istanc — scripsi ex A. Ni metuis tu istanc reliqui. Nempe metuis tu istanc Ritscheliuss. Num metuis tu istanc Camerarius, Langenus p. 130. Ne metuis (= Metuisane) tu istanc Meursius. Nimirum odisti hanc Bugge 'Tidskrift f. Phil.' vol. VII p. 3 unica est D² 769. UEINMEEXPERIREI# NOLO# MERCEDEM CEDO A Coc. Vin BCDFZ experiri BCDFZ. expediri Palmerius Volo BCDFZ: corr. Camerarius cedo B. dabo CD. dato FZ 770. CRA.....ODABITURNUNCABI# HEUMISERAEMIHI A abi. DO. Eu (Heu FZ) miserae (miserę C. miseręę D) mihi BCDFZ. abi. heu misero mihi. Aldina: prob. Acidalius et (ei) Ritscheliuss 771. NUNCEGOUERUMILLUDUERBUMESSEEXPERIORUETUS (UETUS incertae)

A Pers. Lys. add. Pylades. om. libri Nuc C uerum ego Lachmannus Nunc ego illud uerum uerbum esse Brizius Nor. annal. vol. 123 (a. 1881) p. 54 772. Ita A, nisi quod MALUM esset B

773. Expectari potius Lysimacho continuata haec uerba Cur hic astatis? quin abis adnotat Ritscheliuss QURHEICASTAMUSQUEINABIMUSINCOMMODI A Cur hic BCDFZ Quein abimus? si tibi

Quid secus euenit, id non est culpa mea.

LYSIMACHVS

Quem me extradicas miserum.

CocVS

Scio iam quid uelis: 775

Nempe me hinc abire uelis.

LYSIMACHVS

Volo inquam.

CocVS

Abibitur:

Drachmam dato.

LYSIMACHVS

Dabitur.

CocVS

Iam darei ergo seis iube:

Darei potest interea dum illi ponunt.

LYSIMACHVS

Quin abis?

Potne ut molestus ne seis?

scripsi Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 244. quin abimus (habimus B) incommodi B C D F Z. Lys. Quin. abis? Coc. Incommodi cum Bothio Ritscheli

774. SI QUID SECUS TIBI EUENIT ID NON EST CULPA MEA A
Quid secus euenit *scripsi* l. s. s. Siquid tibi euenit (eueniet F) B C D F Z.
Si euenit quid tibi *Ritscheli*. Si tibi quid euenit *Guyetus* id] at
Gronovius, refutatus a Rostio Opusc. p. 166 non est C Cf. Geppertus Stud. II p. 93

775. QUE IN ME ERX (pro x minus prob. R et A: corruptela pro extradicas?) ADICAM MISERUM # SCIO IAM QUID UELIS A
Quin B C D F Z mera dicas C. me radicas B D F Z: corr.

Aldina miserum ex miseram C uelis B C D F Z 776. NEMPE ME HINC ABIRE UELIS # UOLO INQUAM # ABIBITUR A Nempe (m s. v.) C

me hic B. hinc me *Camerarius: non recte Geppertus Stud. II p. 90*

uis B C D F Z Adibitur B 777. DRACHMAM DATO # DABITUR # DAREI ERGO SEIS IUBE A

Drachmandato B. drachmam dato CD. drachmam dato F Z. Drachmam da *Ritscheli*. drachmam dato modo idem *Opusc. II p. 472, et alio tempore drachmam dato. (Dabitur. Darier). cf. ibidem*

iam darei *Ritscheli*. dari B C D F Z sis B C D F Z 778. DAREI POTEST INTEREA DUM ILLI

..... (quadrat EIPONUNT QUIN ABIS A dari potest B C D F Z. Potest *Parcus, Hermannus, Ritscheli* illi B C D F Z Quin (i s. v.) C.

Qui D¹. Quin D² 779. POTNE UT MOLESTUS NE SEIS # AGITE APPONITE A

Cocvs

Agite appónite

Opsónium istuc ánte pedes illí seni.

780

Haec uássa aut móx aut crás iubebo abs té peti.

Sequíminei.

LYSIMACHVS

Fortasse íllum mirarí coquom,

Quod uénit atque haec áttulit. dicam íd quod est.

DORIPPA

Non míror sei quid dámnei facis aut flágiti,

Nec pól ego patiar, seíc me nuptam tám male

785

Meásque in aedeis seíc scorta obductárier.

Syra, eí, rogato meúm patrem uerbeís meeis,

Vt uéniat ad me íám semul tecum húc.

SYRA

Eo.

ne sis *CDFZ*. nesis *B* opponite *Lambinus* 780. *OPSONIUMISTUC*.
 ANTEPEDESILLISENI *A* Obsonium *BCDFZ* 781. *HAQUASSAAUT*-
 MOXAUTCRAIUBEBOAB(minus prob. P)STEPETI *A* Hec *C*. Hec *B*
 uasa *BCDFZ* nox *Bothius* iubebo (b post. s. v.) *C* abste
BC pet//// *C* 782. *SEQUIMINEI*#FORTASSETILLUMMIRARIQOQUM
A Sequimini *BFZ*. Sequiminin *CD*, *Ussingius* illum mirari
 coquom *Guyetus*. te illum mirari coquom (coquom *CDFZ*) libri, ubi
 istum *Camerarius*. illum te mirarier *Ritscheli*. fortasse illum miraris
 coquom *Hermannus*. (fors sit vel fuat) te illum mirari coquom reicit
Ritscheli in adn. 783. QUODUENITATQ-HAECATTULITDICAMIDQUID-
 EST *A* adque *C* atulit *D*. adtulit *Z* id quod est *Beckerus*
Studemundi Stud. vol. 1 p. 245, *Geppertus Stud. Pl. II p. 94*.
 quid (qui *C*) est *BCDFZ*. quid est *Ritscheli* 784. *NONMIROB*-
 SEIQUIDDAMNEIFACISAUTFLAGITI *A* miñor *D* si *BCDFZ*
 damni *BFZ*. dāpni *CD* flagitii *BFZ* 785. Sic *A*, nisi quod
 NUPTAMTAMMALE Neo *C* sic *BCDFZ* patiar. sic me n. t.
 male! *Ritscheli* 786. MEASQ-INAEDISSEIÇSCORTAOBDUCTARIER *A*
 Meas quae *B*. Meas (que add. m. 2) *D*. Praestare Meas adnotat
Ritscheli inaedis *DFZ*. in edis *B*. inedis *C* sic *BCDFZ*
 adductarier *F* 787. Sic *A*, nisi quod SYRAI ei *B*. i *CDF*.
 om. *Z* uerbis meis SY Eo *B*. meis uerbis *CDFZ*. corr. *Came-*
rarius 788. UTUENIATADMEIAMSI(minus prob. SE)MULTECUM#EO *A*
 • ad me iam om. *F* me] te *CD* . simul tecum huc *Pylade duce*
Camerarius: simitu tecum *Ritscheli* in adnot. semul tecum libri,
 nisi quod simul *Z*. simulde mirifico invento *Bothius*. simul tecum
 una *Muellerus Pros. Pl. p. 629 inter alia* SY. eo om. hoc loco *B*:
 cf. v. 787

LYSIMACHVS

Nesceís negoti quíd sit, uxor. óbsecro:

Concépteis uerbeis iám ius iurandúm dabo, 790

Me númquam quicquam cúm illa — iamne abiit Syra?

Perii hércle. ecce autem haec ábiit. uae miseró mihi.

At té, uicine, dí deaeque pérduint

Tuá cum amica cúmque amatió nibus.

Suspicionum impléuit me indigníssume: 795

Conciuit hostem dómi mi uxorem acérrumam.

Ibo ad forum atque Démiphoni haec éloquar,

Me istánc capillo prótracturum esse ín uiam,

Nisi hínc abducit quó uolt ex hisce aédibus.

Vxór, heus uxor, quámquam tu iratá's mihi, 800

Iubeás, si sapias, haec hinc intro auférrier:

Eadém licebit móx cenare réctius.

789. NESCEISNEGOTIQUIDSITUXOROB(vel P)SECRO A Nescis *BCDFZ* negotii *BCD*. negotii *FZ* 790. CONCEPTEISUERBEISIAMUS-
IURANDUMDABO A Conceptis uerbis *BCDFZ* iusiurandum *BCD*
791. quic quam C. quicquam (c s. v.) D iam ne *BC* 792. hec
C. hec D abit Z ue *CD* 793. Atte C uicinae B didee-
que C. di deaeque D perdunt *Pylades*. perdunt B. perdunt C.
perdiunt *DFZ* 794. Tua cum *Camerarius*. Cum tua *libri*. Cum tuad
Ritscheli Nov. exc. p. 68. Cumque tua *Muellerus Pros. Pl. p. 707*.
Cum tua hac *Pylades* 795. Suspicionum *Dousa fil.* Suspitionibus
B. Suspicionem *CDFZ* indignissime *BDFZ* 796. Conciuit hostem
domi mi uxorem acerrumam *Ritscheli*. Conciuit hostis domi uxor
acerruma st *libri*, nisi quod acerrumast D, acerrima ē Z. Quae inter-
pungunt vulgo post hostes. Post quam vocem domi uxor est acerrima
Camerarius, uxor est acerruma sine domi *Guyetus*, dum uxor est acer-
ruma cum proximo versu constructa *Bothius*. Conciuit litis mihi cum
uxore acerrumas *Muellerus Pros. Pl. p. 174*. Conciuit hostis domo
mi uxor acerrumas placuit *Ussingio* 797. adque C Demiphoni
haec *Pylades*. haec (hec C. hec B) demiphoni *libri* 798. istac B
protacturum B. pertracturum Z esse (c. s. e. m. 2) D
inuiam C 799. uoltex B. uult ex *FZ* his caedibus B: cf. ad
v. 129 800. irata es *libri* 801. sapeas B hec C hinc intro
Ritscheli. intro *libri*. intro hinc *Pylades* auferrier (alt. r s. v.) C.
anferrier *FZ*

ACTVS V

SYRA. EVTYCHVS

SYRA

Era quó me misit, ád patrem, non ést domi:
 Rus ábiisse aibant. núnc domum renúntio.
 Ecástor lege dúra uiuont múlieres 805
 Multóque iniquióre miserae quám uiri.
 Nam sí uir scortum dúxit clam uxorém suam,
 Id sí rescuiuit úxor, inpunést uiro:
 Vxór uirum si clám domo egressást foras,
 Viró fit causa, exígitur matrumónio. 810
 Vtinám lex esset éadem, quae uxoríst, uiro.
 Nam uxór contentast, quae bonast, unó uiro:
 Qui mínus uir una uxóre contentús siet?

Act. V Scaen. 5 de tralaticia fabulae distributione: contra quam novum hinc actum ordiendum putavit Ritschellius SYRA ANCILLA. EVTICVS (H s. v. additum in C) ADOLESCENS BC. SYRA EVTICHVS D² 803. quí me B. quē me Z. quem me auctore Saraceno Camerarius adpatrem C nonest C 804. abisse BCD aibant Guyetus. aiebant libri demum F' renuncio C et Pii 'prisca exemplaria'. renunciat Z V. 805—817 huc transposuit Ritschellius suasore Bothio: quae in libris post v. 829 collocata novam scaenam efficiunt actus IV sextam, SYRA nomine inscriptam 805. durant;/////unt (erasae ol litterae) B. dura uiuunt reliqui 806. iniquiores DFZ miserae sic collocatum Plautinum esse negabat Ritschellius, pro quo iure Bergkii Ind. Hal. a. 1858/59 p. 6 807. uir si Bothius, Ritschellius 808. Impune st BD. Impune est FZ 809. Vxor uirum Pareus. Vxor uiro BCDZ. om. F' Vxor domo si clam modo Langenus p. 230 egressa est libri 810. Vxor uiro fit F' caasa 'felicissima emendatio venerandi senis Ludovici Dorleans in suis notis ad Tacitum': Pareus matrumonio C. matrumonio ex matrimonio D. matrumonio BFZ 811. 812. quē C. quē B uxori est libri uno uiro B, omissis quae media sunt uiro. Nam . . . bona est contenta est et bona est libri q, C 813. uir minus Ritschellius

Ecástor faxim, si ítidem plectantúr uiri,
 [Si quis clam uxorem dúxerit scortúm suam,] 815
 Vt illae éxiguntur quae ín se culpam cómmerent,
 Plurés uiri sint uídui, quam nunc múlieres.

EVTYCHVS

Deféssus sum urbem tótam peruenárier:
 Nihil ínuestigo quícquam de illa múlriere.
 Sed máter rure rédiit: nam uideó Syram 820
 Astáre ante aedis. Syra.

SYRA

Quis est qui mé uocat?

EVTYCHVS

Erus átque alumnus túos sum.

SYRA

Salue, alúmne mi.

EVTYCHVS

Iam máter rure rédiit? respondé mihi.

SYRA

Sua quídem salute ac fámiliai máxuma.

EVTYCHVS

Quid istúe négotist?

SYRA

Túos pater bellíssimus 825

815. *Versum iteratum esse e v. 807 vidit Osannus p. 204* 816.
 illa BCD exiguntur ex exiguntuntur D que inculpam con-
 uenirent B 817. uiri sunt C. sint uiri Z 818. Defessus urbem
 B. Defessus su urbem C peruenariaer C. percunctarier Z, corr.
 iam a Scutario 819. inuestigio C. inuenisti g B deilla C
 820. Sedmater C 821. aastare D edis C syra D Quisest
 C me nominat Z 822. alumnū C tuus libri alumne mi
 Pylades. alumne libri 823. responde ex respondit ut vid. C
 824. Sua quidem salute ac familiae Camerarius: quando non licuit
 Latinis ut σύν γε τύχη Graecis. Cum quidem salute a familia (afa-
 milia BC) libri. Cum quidem salute familiai Bothius (familia iam
 Bentleius). Sua quidem salute familiaeque Guyctus. Et quidem sa-
 lute sua et (vel ac) familiae Muellerus Pros. Pl. p. 134 maxima
 C 825. negotii est B. negoti est CD. negotii est FZ Tuus
 libri bellissimus D². bellissimus D¹B. bellissimus ex belissimus
 C. bellissimus FZ

Amicam adduxit întro in aedis.

EVTYCHVS

Quó modo?

SYRA

Aduéniens mater rúre eam offendit domi.

EVTYCHVS

Pol haúd censebam istárum esse operarúm patrem.

Etiám nunc mulier întust?

SYRA

Etiam.

EVTYCHVS

Séquere me.

CHARINVS

Límen superumque ínferumque sálue, simul autém uale. 830

Húnc hodie postrémum extollo meá domo patriá pedem.

Vsus, fructus, uíctus, cultus iám mihi harunc aédium

Ínteremptust, ínterfectust, álienatust. óccidi.

Dí penates meúm parentum, fámiliai Lár pater,

Vóbis mando, meúm parentum rém bene ut tutémini. 835

832 sq. *Nonius* p. 449, 20: Interfici et occidi Plautus Mercatore: 'mihi interfectus est'

826. inēdis C. in edis B Quomodo BCD 828. Cf. *Lange-*
nus p. 104 829. Et iam mulier nunc B intus est libri
Et iam B Subiciunt his vulgo scaenas illas a novicio homine factas,
quas primum addidisse Pium monstravit Ritschelius Op. vol. II p. 56 sqq.
'Non inepti imitatoris Plautini' Scaligero visas esse non possumus satis
mirari Cf. v. 805—17

Act. V scaen. 1 CHARINVS B. CHARINVS ADOLESCENS
C. CARINVS ADOL D¹: om. D¹ 830. superumque Ritschelius.
superum CDFZ. superam B. superiorum Lachmannus uabe C.
salue B 831. me a DFZ 832. Vsufructus 'sunt qui legant'
Pius harum FZ, *Nonius* edium C. edium cod. aliquot *Nonii*
833. interemtu st. B. inter emtust D¹. inter emtus est D². interi-
tus *Nonius* interfectu st B. interfectus est *Nonius* alienatu st
B 834. dii FZ familiai Bentleius ante Bothium et Goellerum in
Trucul. p. 104 et Lachmannum in *Lucr.* p. 159. familiae (familię CD)
libri. familiaeque Camerarius 835. uttutemini C

Ego mihi alios deós penatis pérsequar, aliúm Larem,
 Áliam urbem, aliam ciuitatem: ab Átticis abhórreo.
 Nám ubi mores déteriores increbrescunt ín dies,
 Vbi qui amici, qui infideles sánt nequeas pernóscere,
 Vbique id eripiátur, animo tuó quod placeat máxume, 840
 Íbi quidem si régnum detur, nón cupitast ciuitas.

EVTYCHVS. CHARINVS

EVTYCHVS

Díuom atque hominum quae spectatrix átque era eadem es
 hóminibus,
 Spem ínsperatam quom óbtulisti núnc mi, tibi gratés ago.
 Écquis nam deúst, qui mea nunc laétus laetitiá fuat?
 Dómi erat, foris quaeítabam. séx sodales répperi: 845

837. abatticis C. ab athicis F 838. ibi F. uiri Z, corr. a Scutario deterio res C indies D. indies ex indes C 839. Vbi qui duce Pio Palmerius, item Scioppius Susp. lect. II 21. Vbique BCDZ. ibique F sint Camerarius. sient BCD F. fient Z nequeas C

840. Vbique id eripiatur post Scioppium Gruterus. Vbi qui deripatur B. Vbi quid eripiatur C. Vbi qui (ex que) deripatur D. Vbi quid eripiatur F et, nisi quod erripiatur, Z placet Z matume C. maxime BZ 841. cupitast Weisius, Ritschellius. est cupita CDFZ. est cupida B. defensum a Salmasio. est lubita Muellerus Nachtr. p. 39 ciuitas D². cyuitas D¹

Act. V scaen. 2 EVTICVS · CHARINVS · B et addito ADVLE CENS C. EVTICVS CARINVS D²: om. D¹ V. 842—850 addubitat Weisius V. 842. 843 et hic et supra post v. 598 exhibent libri. Illo loco (quem additis circulis signamus) debebat Acidalius, hoc Bothius

842. Diuom (Z). Diuom (D). Diuvm (C). Duvm C. Diuvm D F (F) Z. Dium B (B). Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 284 adque (t s. d) C que C (C). que B (B) speratrix BCD (BCD). imperatrix Ussingius. regnatrix Guyetus era (D) eadem om. (B)

843. Spem insperatam quom Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 773. Spem spera tamquã B. Spem sperat aequom (B). Spem sperata cum (C). Spem speratam quam CDFZ. Spem speratam cum (DFZ). Spem speratam quom Ritschellius. Spem speratam quoniam Camerarius optulisti (B) nunc mihi, tibi Ritschellius. hunc mihi tibi (BCDFZ). hanc mihi sine tibi BCD FZ 844. Ec quisnam B. Ecquisnam D. Eoquis nam C deust Pylades. deus est libri letus letitia C. letus letitia B fuit Camerarius, Bentleius in Adelph. V 4, 1. fiat CDFZ. fiet B 845. Domi id

Vítam, amicitiam, uoluptatem, laetitiam, ludum, iocum.
 Eorum inuentu res simitu pessimas pessum dedi:
 Iram, inimicitiam, maerorem, lacrimas, exilium, inopiam,
 Solitudinem, stultitiam, exitium, pertinaciam.

* * * * *

Dáte di quaeso conueniundi mi eius celerem copiam. 850

CHARINVS

Apparatus sum, ut uidetis. abicio superbiam:
 Egomet mihi comes, calor, equos, agaso sum, armiger:
 Egomet sum mihi imperator, idem egomet mi oboedio:

*Ritscheli*us. *Hiatum defendit Lachmannus in Lucr. p. 195* erat, foris *Muellerus Pros. Pl. p. 708 inter alia* (Domi mi). erat libri. erat id *Guyetus* queritabam C. queritabam ex q̄eritabam D. querit abiam B¹. querit abi.i cum ras. B². quaeritabam: ibi *Camerarius*. foris quaeritabam *Acidalius* 846. amititiam B. amiciciam FZ. amicam *Guyetus* uoluptatem *Ritscheli*us dubitanter. ciuitatem libri, quod = citatem esse vult *Kochius Nov. annal. vol. 103 (a. 1871) p. 328*. Nec salutem nec quietem nec aequitatem nec hilaritatem placere annotat *Ritscheli*us: hilaritatem *Hermannus et Lachmannus* letitiam C. leticiam B. letitiam D. locum F 847. Eorum inuentu res simitu *Bothius*: Eorum inuenturus simitu C. Eorū inuentūrus simitu D (sim itu D²). Eorum inuenturus sim ita Z et, nisi quod sum, F. Eorum inuentu st sim tu B, unde recentissima demum manu simitu factum. Eorum inuentu res decem simitu *Camerarius*. Eorum inuentu res decem une (una?) *Guyetus* pessimas Z pessum dedi BC. pessumdedi D. pessumdedi FZ V. 848 849 sic constitui ex CDFZ, ubi tales sunt: Iram inimicitiam (a ex ti D) merorem lacrimas exilium inopiam solitudinem || Stultitiam exitium pertinaciam, nisi quod inimiciam FZ, moerorem Z, lacrimas C, lacrimas F, lachrymas Z, stulticiam CF, pertinaciam CD: nec differt B, nisi quod priori versui tria vocabula ex posteriore inculcata sunt, ut bis exhibeantur: Iram inimititiam stultitiam exitium ptinaciam merorē lacrimas exiliū inopiā || Solitudinē stultitiam exitiū ptinaciam, quorum nominum tribus extremis omissis *Camerarius* effecit quod vulgabatur. V. 849 talem esse voluit *Ritscheli*us: Pertinaciam stultitiam exilium solitudinem Post hos autem versus vidit *Ritscheli*us intercidisse, quibus ad *Charini* mentionem sermo traduceretur 850. diqueso C conueniundi BF. conueniūdi C. conueniēdi (u s. e) D. conueniendi Z mihi BCD 851. Cha. om. Z Apparatussum C ut ut B abiicio FZ 852. calor B. clauator Z, idque 'alibi legi' Pius dicit equus B. equus reliqui agaso sum *Ritscheli*us. agaso CDF. agasso Z. agas B ego equiso, ego agaso *Muellerus Pros. Pl. p. 681* armier B. armiger (g s. v.) C 853. sumihi C ego met C mihi libri oboedio CD. obedio B. obedio FZ

Égomēt mihi feró quod usust. ó Cupido, quántus es.
 Nám tu quemuis cónfidentem fácale tuis factís facis, 855
 Eúndem ex confidénte actutum díffidentem dénuo.

EVTYCHVS

Cógito, quo nam égo illum curram quaéritatum.

CHARINVS

Cérta rest

Me úsque quaerere illam, quoquo hinc ést abducta géntium,
 Néque mihi ulla obsístet amnis néc mons neque adeó mare,
 Nécalor nec frígus metuo néque uentum neque grán-
 dinem: 860

Ímbrem perpetiár, laborem súfferam, solém, sitim.

854. *Nonius p. 421, 20*: Cupidinem cum feminino genere dicimus, cupiditatem significamus cum masculino, deum ipsum. *Plautus Mercatore*: 'Cupido quantus es' 859. *Nonius p. 191, 30*: Amnem masculino genere appellamus feminino *Plautus Mercatore*: 'neque mare' 860. *Nonius p. 200, 2*: Calor generis masculini *Neutri Plautus Mercatore*: 'neque frigus neque calorem metuo' *Philargyrius ad Verg. Georg. II 344*: . . . Vt *Plautus*: 'neque frigus neque calor metuo grandinem' 862. *Verba* quiescam usquam noctu neque diu *existisse apud Nonium p. 98, 19 suspicatur Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15*

854. Ego met C usu st B. usu est (ex usust m. 2) D o Cupido *Camerarius*. occupido B. cupido CDF. cupidus Z. cf. *Nonii test.* 855. quem uis B. quae uis C 856. exconfidente C diffidentem (alt. f s. v.) C 857. *Person. om. Z* quonam BCD. quoniam F ego B, *Bentleius Adelph. IV 2, 30. om. reliqui. Fallitur Kampmannus de reb. mil. p. 34* queritatum C certa rest *Acidalius*. certarest B. certa res est reliqui 858. Meusque B. Mensque Z. Me usque quaque *Muellerus Pros. Pl. p. 559* querere B. querere C. quo quo C. quoquod *Ritscheliuss Nov. exc. p. 80. quoquomque Bergkiius Beitr. p. 76* hinc est abducta *Bothius*. hinc abductast BCD. hinc abducta est FZ. ea hinc abductast *Ritscheliuss*. est hinc abducta idem *Muellerus eodem loco* 859. ulla mihi *Nonius* obsistat B. opsistet C. obsistat DFZ. obstauit *Nonius* neque mons Z neque adeo] atque adeo *Nonius* 860. Nec calor nec frigus metuo BCD¹, *Buechelerus de decl. p. 7, Gandino Rivista di fil. VI p. 468 sq.* Nec calorem nec frigus metuo D²FZ. Neque frigus neque calor metuo *Philargyrius*. Neque frigus neque calorem metuo *Nonius*: idem *Gruterus et teste Rutgersio Var. lect. V 17 Scaliger*. Nec calor nec frigus: metuo *Mercerus, Pareus, Ritscheliuss*: quam sententiam impugnat *Bergkiius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 43* Frigus neque calorem metuo scribens. Nec calorem ac frigus metuo *Ussingius*. Neque frigus neque aestum metuo *Guyetus* 861. imbrem ex imbem D

Nón concedam néque quiescam haud úsquam noctu néque dius
Príus profecto quam aút amicam aut mórtem inuestigávero.

EVTYCHVS

Néscio quóia uóx ad auris mi áduolauit.

CHARINVS

Ínuoco

Vós, Lares uiáles, ut me béne iuuetis.

EVTYCHVS

Iúppiter,

865

Éstne illic Charínus?

CHARINVS

Ciues, béne ualete.

EVTYCHVS

Heus, ílico

Stá, Charine.

CHARINVS

Quí me reuocat?

EVTYCHVS

Spés, salus, uictória.

CHARINVS

Quíd me uoltis?

(a. 1860) p. 440: Diu pro die Titinius Plautus Mercatore: '[quiescam diu. idem Casina] e. q. s. 864 sq. Nonius p. 476, 6: Tutant. Plautus in Mercatore: 'inuoco tutetis'

862. considam *Palmerius* quiescam haud usquam *Muellerus Pros. Pl. p. 570 inter alia* (neque noctu vel umquam hodie vel neque noctu umquam vel cessabo). quiescam usquam *BCF*. 'quiescamus quam *D*. conquiescam usquam *Z*. quiescam cusquam duce *Bergkio Beitr. p. 119 Ritschelius Opusc. vol. III p. 143* dius *D'FZ*. dnis *C*. dius *D²*. uis *B*. interdius *Camerarius*. diu *Bothius*: cf. *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 440 et Nov. annal. vol. 95 (a. 1867) p. 68, Bergkii Beitr. p. 79* 863. inuestiga uero *C* 864. Hinc usque ad finem fabulae personarum notas plerasque omnes omittunt *CD¹*, quod in singulis versibus rarius notabo cuius uox *CDFZ*. cui nox *ras*. ex cui noxa *B* ad auris *B*. adaures *C*. ad aures *DF*. ad aurem *Z* mihi libri 865. Lares hic om. *Z*, collocat post tutetis diales *Z*, *Nonius* bene iuuetis *Camerarius*. bene iuuetis *B*. bene tutetis *CDFZ*, *Nonius* bene omisso 866. Est ne *C* ille *FZ* Inter bene et ualete spatium *C*. bene ualete ciues *Guyetus* Heus ilico *Bothius*. Illico cum libris *Ritschelius*. Isti ilico *Muellerus Pros. Pl. p. 653* 867. Quis *Ritschelius*

EVTYCHVS

Íre tecum una.

CHARINVS

Álium comitem quaérite.

Nón amittunt hí me comites quí tenent.

EVTYCHVS

Qui súnt ei?

CHARINVS

Cúra, miseria, aégritudo, lácrumae, lamentátio. 870

EVTYCHVS

Répudia istos cómites atque hoc réspice et reuórtere.

CHARINVS

Síquidem mecum fábulari ús, subsequere.

EVTYCHVS

Sta ílico.

Nám amicus tibi béneuolenti aduénio multum béneuolens. •

CHARINVS

Mále facis, properántem qui me cómmorare: sól abít.

EVTYCHVS

Si húc item properés ut istuc próperas, facias réctius. 875

Húc secundus uéntus nunc est: cápe modo uorsóriam.

Híc fauoniús serenust, ístic auster ímbricus:

Híc facit tranqúillitatem, iste ómnis fluctus cónciet.

868. Iretecum *B* EV Spes *D*: idem error v. 869 et 871: cf. v. 867 tecum una rel tecum. Char. Immo *Muellerus Pros. Pl. p. 653.* tecum Ch. libri (cf. *D*) aliuni *C* querite (ite e corr.) *C*. querite *D* 869. admittunt *Z* hi// (c cras. ut vid.) *B*, unde his *Ritscheli*us. hi reliqui Quisunt *C* // me *B* ii *F* 870. miseria (i post. s. v.) *C* lacrumae *D*. lachrumae *F*. lachrymae *Z*. lacrum uel *B*. lacrimae cum spatio *C* 871. hoc (i. e. huc) libri. huc *Lambinus* reuertere *C* 872. sub sequere *C* Post Sta spatium *C* 873. Huc revocavit *Ritscheli*us, qui in libris post v. 887 collocatus est talis: Sta ilico (Studio *C*) amicus at uenio (atuenio *CD*). aduenio *FZ*) multum bene uoles (beneuolens *Z*), ubi beneuolens. Cha. Quid est de suo *Camerarius* et Nam *Ritscheli*us. sta ilico errore iterata sunt e sine superioris versus Cf. v. 887 tibi beneuolenti addidit *Ritscheli*us, qui adnotat, alia posse excogitari ut tibi opitulatum 874. Malifacis *Z* commemorare *C* ante ras. solabit *BC* 875. Sihuc *C* properas *D* ut om. *Z* 876. Huc] Nunc *Z*. Hinc *F* Ante Cape spatium *BCD* 877. fauonius serenust istic *B*. serenus fauonius est hic reliqui Post auster spatium *C* imbricus (c s. r.) *C* 878. Versum glossema esse antecedentis suspicatur *Ladewigius Philol. vol. XVII (a.*

Récipe te ad terrám, Charine, huc: nám dextrorsum quíd uides?
Nímbus ater ímberque instant. spíce nunc ad sinísteram: 880
Caelum ut est splendóre plenum, nón ex aduorsó uides?

CHARINVS

Réligionem mi óbiecisti: récipiam me illúc.

EVTYCHVS

Sapis.

O Charine, cóntra pariter fér gradum et confér pedem.
Pórge brachiúm.

1861) p. 479 coniciet B V. 879—881 restitui ut potui: quos corruptissimos sic B exhibet:

Recipite adterram charine huc non me exaduorso uides

Nubisater inberque instat aspicias non adsinistram atque detis

Celum ut ē splendore plenum exaduorso uides

A quibus in his reliqui discrepant: 879. Recipite D¹. Re//aspice D². Respue F. Respice Z, 'nonnulli libri mss.' Lambini. Recipe te Camerarius

ad teŕram (x add. m. 2) D. ad dextram FZ. ad dexteram eidem illi Lambini non ne CDFZ exaduorso C. ex aduerso D Respice ad dextram, Charine: nonne ex adu. u. Ritscheliuss 880. Nubis ater ímberque CD. Nubis atra íberque FZ. Nubis ater imber ut Guyetus. Nubs ut atra atque imber Ritscheliuss olim aspice non at sinistra C. aspice n̄ ad sinistram D. aspice nunc ad sinistram Z. aspice ad sinistram F. iam ad sinistram respice Guyetus. nunc sinistrorsum aspice Ritscheliuss olim atque ut detis CD (= at que uide-tis? cf. v. 879). atque uides FZ. atque uide sis Scioppius Susp. lect. III 11. atque uidebis Bothius octonarios procudens Nubis atrae ut imber instat? spice nunc ad sinistram Ritscheliuss: cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 286. Nubes? ater imber instat. aspice nunc sinistra Ussingius 881. Celum CD ut splendore est CDFZ ex aduorso (r s. v. C) uides huc illapsa ex v. 878 versus exitum expulisse, eius-que partem in fine v. 879 atque ut detis servatam esse suspicatur Ritscheliuss (uide sis atque innubilum): qui iisdem verbis neglectis olim cogitabat de tali versu: Caelum ut est splendore plenum, rursum ex auorso uides: ubi auorso Bothius praeverat. atque claritudine exitum esse voluit Ussingius. Ceterum duos versus Acidalius hos edolabat: Recipe te retro, Charine, huc: non ex aduerso uides? Nubis atra imberque instat: coelum hic plenum splendoris est 882. Personam om. D F Z: add. Saracenus Relligionem ex Religionem C. Relligionem D F Z mi obiecisti Ritscheliuss. ilicobiecit B. illi obiecit reliqui, nisi quod obiecit Z. obiecit illic Bothius, pro quo debuisset cum saltem illic mi obiecit Ritscheliuss adnotat illuc sapis Z. cui illuc sapis F: corr. Saracenus 883. garine BC etconfer C 884. Vers. damnat Weisius

Porge Ritscheliuss, Bentleius. Porrige libri brachium CDFZ

Charini pers. inserit Ritscheliuss: om. libri Prehende Pylades. prende (pende B) libri. en prende Ritscheliuss. cedo (vel ecce) prende Muellerrus p. 630 Eu. Teneo Ritscheliuss. Cha. Teneo libri Cha. Teneo Rit-

CHARINVS

Prehende. iám tenes?

EVTYCHVS

Teneó.

CHARINVS

Tene.

EVTYCHVS

Quó nunc ibas?

CHARINVS

Éxulatum.

EVTYCHVS

Quíd ibi ut faceres?

CHARINVS

Quód miser. 885

EVTYCHVS

Né pane: restituam iam ego te in gaudío antiquo út sies.
 Máxume quod uís audire, id aúdiēs.

CHARINVS

Quid ego aúdiam?

EVTYCHVS

Túam amicam —

schelius. Eu. Tene libri, pro quo Tu dic excogitavit *Ussingius mira arte* 885. *Eut. pers. add. Ritscheli*us: om. libri Quod B ante ras. CD Quid ibi B. Quitibi CD. Quid tibi FZ ut faceres *Muellerus Pros. Pl. p. 654.* facer his CD. facere uis BFZ. facere is *Gruterus.* faceres *Lachmannus, Ritscheli*us. facere *Bentleius* Quot BD. Quid Z miser ex miserst rasura B. miser st C miser est D. miser est FZ 886. iam] tibi iam D in gaudio antiquo ut sies *Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1874) p. 106 sq.* in gaudiantq, ut sis D. ingaudi antiq, ut sis C. ingaudiantq, ut sis B. in gaudium utique ut sis FZ, cum maxime iungentes. in gaudia antiqua ocus *Ritscheli*us: cf. *Opusc. vol. II p. 560.* in gaudia, antequam is. Cha. eo *Camerarius.* in gaudia antiqua ut sis *Pareus.* in gaudium antiquom et uetus *Kochius Em. Pl. p. 14.* in gaudia atque lubentias *Bugge Tidsskrift for Philologi vol. VI p. 9: cf. Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 562.* in gaudia antiqua, ut scias *Ussingius* 887. Maxime quod B. maxime (in fine versus cum ut sis iunctum) Quod CD. maxime. Cha. Quod F et, nisi quod maxime et Quid, Z it C. om. B audies *Camerarius.* audis libri Cha. Quid ego audiam *Ritscheli*us. quod gaudeas libri *Eutycho continuantes* Sequitur in libris, quem post v. 872 cum *Ritschelio inseruimus: eundem talem huic loco vindicat Ussingius: (quod gaudeas)* Studiose adportans amicus uenio multum beneuolens 888. *Eut.* Tuam amicam *Camerarius (post Cha. Quid est? a se addita).* Tuam amicam cum beneuole(n)s iungentes libri Cf. v. 181 Quid meam amicam? *Muellerus Nachtr. p. 105 abiectis eis quae Pros. Pl.*

CHARINVS

Quid méam amicam?

EVTYCHVS

Vbi sit, égo scio.

CHARINVS

Tune óbsecro?

EVTYCHVS

Sánam et saluam.

CHARINVS

Vbi eám saluam?

EVTYCHVS

Id quoque égo scio.

CHARINVS

Ego me máuelim.

EVTYCHVS

Pótin ut animo sís tranquillo?

CHARINVS

Quíd, si mi animus flúctuat? 890

EVTYCHVS

Égo istum in tranquilló quieto túto sistam: né time.

CHARINVS

Óbsecro te, elóquere propere eam úbi sit, ubi eam uíderis.

p. 176 *adn.* 653 *coniecerat*. Quid eam (Quideam B. Quidem eam F) libri, *Ritscheli*us Quid eam? ubi ubist? Eu. Ego scio *Bergk*ius *Ind. Hal.* 1858/59 p. XIII ubi sit] 'fort. ubi ea sit' *Ritscheli*us tune obsecro *ras.* ex tuine obsecro *ut vid.* B. tume atumne obsecro D. tu me atumne obsecro C (= tu me at tumne *ut vid.*). Tune? autuma, obsecro *Seyffert*us *Philol.* vol. 25 (a. 1867) p. 461: at cf. *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 654. tu meam tune obsecro F. tun. eam tunc obsecro Z. tun. autem, obsecro *Both*ius 889. etsaluam C Id quoque ego scripsi. Quo ego B, *Ritscheli*us. Ego CDE'Z. Quo ego *codicis* B *suspectum esse* annotat *Ritscheli*us, *intellegi posse* negat *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 654 mauelim F'Z. mauetim CD. malim B. mauolim *Ritscheli*us 890. tranquillo *ex* tranquillā *ras.* B. tranquillā CD si mi animus *Buechclerus Mus. Rhen.* vol. 15 (a. 1861) p. 443. *idem* vel sin animus *Bergk*ius *Beitr.* p. 120: *idem* denique *tertius Bugge Tidsskrift for Philologi* vol. VII p. 4: cf. *Philol.* vol. 28 (a. 1869) p. 562. sint antimus B. sintantimus C. sint an//imus D. si animus F'Z. si autem animus *Both*ius, *Ritscheli*us fluctuant BCD 891. tibi istunc *cum* *Acidali*o *Ritscheli*us in tranquillo quieto tuto sistam *Seyffert*us *Stud. Pl.* p. 21. intransquietu osistam B. in transquietó (intrans quieto C) tuto sistam (sis tam C) *reliqui*. in tranquillo et tuto sistam *cum Camerario Ritscheli*us. in quieto tuto sistam (et tibi istunc) *Bugge Tidsskrift f. Phil.* vol. VII p. 4 et *Philol.* vol. 31 (a. 1872) p. 248 netime BC 892. eloquere propere ea ubi *Ritscheli*us, *quem*

Quíd taces? dic: énicas me míserum tua reticéntia.

EVTYCHVS

Nón longe hinc abést a nobis.

CHARINVS

Quín commostras, sí uides?

EVTYCHVS

Nón uideo hercle núnc, sed uidi módo.

CHARINVS

Quin me ut uideám facis? 895

EVTYCHVS

Fáciam.

CHARINVS

Longum istúc amantist.

EVTYCHVS

Étiam metuis? ómnia

Cómostrabo. amícior mihi nállus uiuit átque is est

Qui íllam habet: nequést, quoi magis me mélius uelle aequóm
siet.

eam ponere debuisse docet Beckerus loco infra scripto. loquere ubi libri. propere eloquere ubi Ussingius. loquere nunc ubi Camerarius. eloquere amicam ubi sit Beckerus Studemundi Stud. p. 171 uederis C

893. dic] dic cur F' dicenicas et memiserum B reticentia Z. recentia reliqui. tacentia Muellerus Nachtr. p. 67 dubitanter 894. abesta [////] nobis cum unius vel duarum litterarum rasura B. abest (e s. v.) anobis C. abest sine a nobis Camerarius quin commonstras si uides Guyeto duce Bothius. quin ergo commonstras si tu uides Z, et nisi quod commostras, F. quin ergo comostras set ut uides D. quin ergo comostrasset (sequitur spatium) ut uides C. Cum ergo comostrasset ut uides B 895. sed uidi modo FZ. sit uidim (uidin ex uidim ras. D) modo CD. siuidit modo B. set modo uidi Ritscheliu Quin me ut Ussingius. Quem ego BCDZ. Quin ego F. Quin me Kienitz de part. QUIN p. 5 duce Kellerhoffio. Ergo ego quin Ritscheliu uideam FZ. uidea D. uideo BC 896. Faciam. Cha. Longum istuc Pareus. Faciamlon Cum istunc B, (ubi longin Cum man. Camerarii), et nisi quod cum, CD cum lacuna. Faciam. Ch. Longinquum istuc FZ Eut. pers. om. B relicto spatio

Et iam B metuis? omnia Lambinus. metuis omnia B. metnis? Ch. omnia Eu. Acidalius. emutuis omnia CD. emutis omnia FZ 897. Cômostrabo Z. Cômostrabo F. Commonstrabor CD. Cha. Cum monstrabor B atque ut D 898. neque est libri quoi Pius. qui CDFZ. cum B me melius uelle Guyetus. me uelle me melius BCD. me uelle melius FZ equom CD. aequum FZ sient

CHARINVS

Nón curo istunc: dé illa quaero.

EVTYCHVS

Dé illa ergo ego dicó tibi.

CHARINVS

Díc igitur, ubi illást?

EVTYCHVS

In nostris aédibus.

CHARINVS

Aedís probas, 900

Sí tu uera dícis, pulcreque aédificatas árbítro.

Séd qui ego istuc crédam? uidisti án de audito núntias?

EVTYCHVS

Égomet uidi.

CHARINVS

Quís eam adduxit ád uos?

EVTYCHVS

Hem quid íd rogas?

BCD 899. *Char. pers. om. B* Non curo istunc: de illa *Ritschelius*. Nunc curam de istuc ulla *B*. Non curā deistuc ullā *CDZ*. Non curam de istuc illam *F*. de istoc ullam *e 'codd. ant.' affert Pius*. Non curo istuc: illam *Camerarius*. istanc iam *Acidalio commendabat* quero *CD* Deilla *BC* Sequitur in libris quem *Ritschelius* suasore *Acidalio post v. 921 traiecit: quem talem olim huic loco vindicabat Ritschelius*: Sane hoc non in mentem uenit dudum ut reperirem tibi: pro quibus *Ussingius haec commendat*: Sane hoc non in mentem uenit dudum ut obicerem moram: delet *Weisius. De libris cf. infra* 900. illa est libri Innostris *BC* edibus nostris *F* aedibust *Bothius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 54* Euge aedis *Lachmannus* 901. Situ *C* pulcreque *Camerarius*. pulchre libri. et pulchre *Pylades* arbitro *BC*. arbitrio *D*. arbitror *D²EZ* Cf. de hoc v. *Muellerus Pros. Pl. p. 559* . 902. qui *Pylades*. quid libri uidisti? an de audito *Guyetus*. uidistis ante audito *BCD*. uidistin an tu audito *F*. antu audito etiam *Pii 'prisca exemplaria'*. uidistin? an tu: audio *Z*. uidistin? an de auditu *Camerarius*: ubi audito *Gruterus* nuntias *F*. nuncias *Z*. inocias *B*. inotias *CD* 903. Egomes *CD*¹ ad *B*, 'prisca exemplaria *Pii*'. om. reliqui *EV ex CHA B* Hem quid id scripsi. Inique libri. Em, inique *Ritschelius*. Ah inique *Brizius Emend. in Capt. p. XVII*. Vt inique *Buchelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 443*. Enim inique *Bothius*. Quis? inique duce *Acidalio Guyetus*. Displicere pol vel at inique annotat *Ritschelius*. Haud aequae *Schneiderus gramm. lat. I p. 568* Sequitur in libris, quem hinc semotum ab *Acidalio post v. 911 posuit*

Quid tua refert, quicum istuc uenerit?

CHARINVS

Dum istic siet.

EVTYCHVS

Est profecto.

CHARINVS

Opta ergo ob istunc nuntium quiduis tibi. 905

EVTYCHVS

Quid, si optabo?

CHARINVS

Deos orabo, ut eius faciant copiam.

EVTYCHVS

Dérides?

CHARINVS

Seruata res est demum, si illam uidero.

Sed quin ornatum hunc reicio? heus, aliquis actutum huc foras
Exite, illinc pallium mi eferre.

EVTYCHVS

Em, nunc tu mihi places.

CHARINVS

Optume aduenis: cape, puere, chlamydem atque istic sta
ilico, 910

Bothius, damnauit Ussingius 904. tua refert *FZ*. ima refert *CD*. amare fert *B*. amorem refert *Bothius*. id tua *Muellerus Nachtr.* p. 42 qui cum *BC* istuc *Ritscheli*. istac libri (quod sic qui cum istac *Lachmannus* tuebatur). ista *Lambinus*. istaec *Acidalius*. ista huc *Muellerus Nachtr.* p. 42 reiectis eis quae *Pros. Pl.* p. 722 dixerat uenerit. Cha. dum *Camerarius*. uenerit dum libri istic siet *Acidalius*. istuc siet *Camerarius*. istuc sit *BCDF*. istuc sic *Z* 905. Eut. *Camerarius*. Cha. *B* personas permutans etiam in proximis duobus versibus. om. *FZ* obta *CD* ob istuc *BD*. obistuc *C* nuncium *CD* quid uis *BD* 906. si] sit *CD* orabo *Aldina*, *Acidalius*. orato libri, nisi quod ortato *C* faciat copia *BCD*. faciat copiam *F*. faciant copia *Z* 907. Deridis seruata *BCD* illa uideor *BCD* 908. quin] cum *B* reicio *FZ* heus aliquis *Pylades*, *Acidalius*. heus aliquis est (vel e) libri. heus aliquis heus *Camerarius* actutum ex actuum (t s. v.) *C* hunc *BCD* huc actutum sine foras *F* 909. mihi libri ecferte *Scioppius Susp. lect. II* 21. haec (ha//c *B*. hec *C*. hec et u s. q. m. 2 *D*) ferte *BCD*. huc ferte *FZ* Hem libri mihi *Acidalius*. mihi ut libri 910. Optime *Z* aduenis *Acidalius*. adueniens libri cape puere *Bothius*. puere (puer *Z*) cape libri. puere em cape *Muellerus Nachtr.* p. 132 clamidem *BCD* atque *Bothius*. atque haec (hec *BD*) libri istic *F*, *Acidalius*, *Handius Tursell. III* p. 208. istine libri

Ůt, si haec non sint uéra, inceptum hoc ítinér perficere éxsequar.

Véra dicis?

EVTYCHVS

Níl, Charine, té quidem quicquám pudet.

Nón mihi credis?

CHARINVS

Ómnia equidem crédo, quae dicís mihi:

Séd quin intro dúcis me ad eam, ut uídeam?

EVTYCHVS

Paulispér mane.

CHARINVS

Quíd, manebo?

EVTYCHVS

Témpus intro eúndi non est.

CHARINVS

Énicas. 915

EVTYCHVS

Nón opust, inquám, nunc intro te íre.

CHARINVS

Respondé mihi:

Quá causa?

EVTYCHVS

Operae nón est.

CHARINVS

Cur?

EVTYCHVS

Quia nón est illi cómmodum.

sta *Camerarius*. sat *B'CD*. sine *FZ*: quod *decepit Handium p.*
 464 911. hæc *C* sit *B* inceptum *C*. inceptum *D* itinere *BCD*
 exequare *CD FZ* V. 912 huc *reposuit Bothius in libris collocatum*
post v. 903: post v. 936 collocabat Acidalius Cha. Vera *B FZ* Nihil
libri (pers. om. D) carine *B* quidem *om. FZ* (*habent etiam Pyladis*
codices) quic quam *C* 913. EV Non *BD* equidem *B* quae
 dicis *Z*. que edicis *F*. quia edicis *BCD* tibi *B* 914. quin]
 cum *B* introducis *BD* adeam et utuideam *C* 915. Quin *F*
 intro eundi non est *Ritscheli*. non est intro eundi (*introeundi B*)
libri 916. opus est *libri* intro te ire Ch. Responde (*m. 2 ex*
intro te ire res Cha. sponde) *D*. intro te ire res (*sequitur spatium*)
 ponde (*d s. v.*) *C*. introi re (*ex introire ras.*) res Cha. Ponde *B*
 917. Eu. eras. initio *B* Eu ex Cha *corr. B* opere *Z* commodi

CHARINVS

Ítane? commodum illi non est, quae me amat, quam ego
cóntra amo?

Ómnibus me ludificatur híc modis. ego stúltior,
Quí isti credam, quóm moratur. chlámydem sumam dénuo. 920

EVTYCHVS

Máne parumper átque hoc audi.

CHARINVS

Cápe sis, puer, hoc pállium.

EVTYCHVS

Sáne hoc non in méntem uenit dúdum ut tibi concrédarem.
Máter iratást patri ueheménter, quia scortúm sibi
Ób oculos addúxerit in aédis, dum ruri ípsa abest:
Súspicatur íllam amicam esse illi.

CHARINVS

Sonam sústuli. 925

EVTYCHVS

Eám rem nunc exquírit intus.

CHARINVS

Iám machaerast ín manu.

BCD 918. nonest *C* quæ *C* contra amo *FZ*. contra iam *B*.
contraham *CD* 919. me ludificatur hic *Gulielmus*. hic ludificatur
(sequitur spatium in *C*) me libri Omnimodis hic ludificatur me.
Sed sumne ego stultior *Muellerus Pros. Pl. p. 54* dolis *FZ*
stultitior *B* 920. Qui *B*. *Pius*. Quid reliqui istic redam *B*. istic
reddam *CD* quom moratur *Ritscheli*. commoratur libri. qui
moratur *Ritscheli* in adnotatione. commoratori *Ussingius correpta ut*
ait prima syllaba clamidem *BCD* 921. hoc *Z*. hec *BCDF*
puere *Muellerus Nachtr. p. 140* 922. Hic repositus de sententia *Ac-*
dalii, in libris post v. 899 collocatus *Eut. pers. om. libri* in-
mentem *C* ut tibi concrederem *Ritscheli*. ut tibi *B*. ut ob
CD FZ. ut obo 'codd. antiqui' *Pii*. ut oblitum *Saracenus*. ut urbem
obambulo *Pylades*. ut tibi dicerem *Camerarius*: cf. v. 899 923.
mater *DFZ*. Mane *B*. om. *C* irata est libri 924. ob oculos *Z*.
Oboculis *BC*. Ob oculis *D*. ab oculis *F* abduxerit *F* inaedis
C 925. Pro personarum notis in hoc et proximo versu spatia vacua
B Ch. Zonam *Pio Saracenoque ducibus Pylades*. Sonam *BCDZ*.
Senam *F* 926. Eu. Eam *Pio Saracenoque ducibus Pylades*. Eam
libri Post exquirat spat. *C*. quod ante iam deest Iam machaerast
Z. Iam macharast *CD*. Iam macharest *B*. Iam macherast *F*

EVTYCHVS

Núnc eo si te íntro ducam —

CHARINVS

Tólló ampullam atque hínc eo.

EVTYCHVS

Máne, mane, Charíne.

CHARINVS

Gerrae: síc me decipere haúd potes.

EVTYCHVS

Néque uolo edepol.

CHARINVS

Quín tu ergo itiner éxsequi meum mé sinis?

EVTYCHVS

Nón sino.

CHARINVS

Egomet mé moror. tu púere, abi hinc intro ócius. 930
 Iam ín currum conscéñdi, iam lora ín manus cepí meas.

929. *Nonius p. 482, 15*: Itiner dictum pro iter . . . Plautus in Mercatore: 'quin tu . . . sinis' *Priscianus VI 36 (Gr. l. II p. 229, 1)*: dicimus . . . huius itineris, quamuis antiqui et 'hoc iter, iteris' et 'hoc itiner, itineris' dixerunt. Plautus in Mercatore: 'quin tu . . . sinis' 930. *Priscianus VII 17 (Gr. l. II p. 301, 1)*: Notandum tamen, quod Plautus a 'puer' nominatio uocatiuum 'puere' dixit in Mercatore: 'egomet . . . ocus'

927. *Eut. pers. om. B* Nunc eo si te *Ritscheli*us. Nam scio te *B*. Nam si eo te *reliqui*. Nam si eo te nunc *Camerari*us. Nam si eo ted *Bothius* introducám *BCD* ampullū *B*. ampulam *Z* 928. Heus mane, mane Charine *Bothius*. Heus mane mane Charine, heus *Guyetus* charine (ine *m. 2 ex e*) *D* Gerrae: sic me decipere haud potes *Schoellius*. Erras: me decipere haud potes (potest *BC*) *libri*. Erras. me iam decipere haud potes *Guyetus*. Erras. me decipere non potes *alii teste Ritschelio*. Erras: me decipier haud potest *Ritscheli*us. Erras: memet decipere hau potes *Niemeyer de Plaut. fab. dupl. rec. thes. III*. Ne erres: tu me (*vel* me hodie) decipere haud potes *Muellerus Pros. Pl. p. 655*. Erras: me decipere es haud potis *Bergkius Ind. Hal. 1858/59 p. VII* 929. uolo edepol *CDFZ*. edepol uolo *B* ego *Nonii cod. Paris. 7667 et Colbert.* iter *B* exequi *CDFZ* in eum ne *Nonii cod. Paris. 7667* meum *ex metum ras. B* meum me sine *Nonii cod. Colbert.* finis *D*. sines *editiones Nonii ante Quicheratum* 930. Non-sino *C* Egomet me moror *Bothius*. Egomet memor *Priscianus*. Ego me moror *BCDZ*. Egone moror *F* puere *CDF*, *Priscianus*. puer *BZ* 931. cursum *B* conscendi *FZ*. escendi *CD*, *Scioppius Susp. lect. I 21*. uescendi *B* iam hora *B*. lora iam *Lachmannus*

Sánus non es.

EVTYCHVS

CHARINVS

Quín pedes uos ín curriculum cónicitis
Ín Cyprum rectá, quandoquidem páter mihi exiliúm parat?

EVTYCHVS

Stúltus es. noli ístuc quaeso dícere.

CHARINVS

Certum éxsequist,
Óperam ut sumam ad péruestigandum, úbi sit illaec.

EVTYCHVS

Quín domist. 935

CHARINVS

Nam híc quod dixit, íd mentitust.

EVTYCHVS

Véra dixi equidém tibi.

CHARINVS

Iám Cyprum uení.

EVTYCHVS

Quín sequere, ut íllam uideas quam éxpetis.

CHARINVS

Pércontatus nón inueni.

EVTYCHVS

Mátris iam iram néglëgo.

CHARINVS

Pórro proficiscór quaesitum. núnc perueni Chálcidem.

Vídeo ibi hospitém Zacyntho: díco quid eo aduénérim: 940

inmanus *BC* cēpi *CD* 932. incurriculum *C* conicitis *FZ*. coicitis *Ritscheli*: at cf. *Rud.* 769, *Asin.* 817, *Beckerus Quaest.* p. 26, *Kampmannus de IN praep.* p. 35, *Lachmannus in Lucr.* p. 188

933. Incyprum *C*. In cypr̃m *D* quando quidem *C* mihi pater *Guyetus* exsulum imperat *Pareus* 934. quēso *C* dicere ei *Muellerus Pros. Pl.* p. 24. dicere. Cha. Ah *Ussingius* exsequi st *B*. exse quist *C*. exequi est (*m.* 2 ex exequist) *D*. exequist *FZ*

935. summa *Z* aduestigandum *B* sit illec *Z*. illec sit *F* *Eut. pers. et proximo r. Char. om.* *B sine spatio* domi st *B*. domi est (*ex domist m.* 2) *D* 936. hic *B*. id reliqui mentitum est (*ex mentitust m.* 2) *D*. mentitū st *BF* dico *FZ* 937. uideās *C* 938. Perconctatus *Scutarius*. Percunctatus *BCDZ*. Percunctatus est *F* negliglo *B*. negligo *F* 939. proficis cor *C*. proficiscar

Weisius cum aliis qnesitum *D*. q. situm *C* calcidem *CDF* 940. ibi *om.* *Z*. ubi *DF* zacynto *BC*. zacincto *D*. hiacyntho *F*

Rógito quis eam auéxerit, quis hábeat, si indaudfuerit.

EVTYCHVS

Quín tu istas omíttis naugas ác mecum huc intro ámbulas?

CHARINVS

Hóspes respondít Zacyntho fícos fieri nón malas.

EVTYCHVS

Níl mentitust.

CHARINVS

Séd de amica se índaudiuisse aúumat

Híc Athenis ésse.

EVTYCHVS

Calchas íste quidem Zacynthiust. 945

CHARINVS

Náuem conscendó, proficiscor ílico: iam súm domi,

Iám redii de exílio. salue, mí sodalis Eútyche.

Vt ualuisti? quíd, parentes meí ualent? tam grátiaſt:

quideo *B.* qui deo *C.* quid ibi *F.* 941. Rogito *Pius.* Cogito *libri* auexerit *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 434.* uexerit *libri* si indaudiuerit *Camerarius.* si ibi (siibi *D.* si Ibi *C.*) inde audiuerit *libri.* si ibi inaudiuerit *Pylades* 942. Quintu *C.* Cum tu *B* naugas *C.* nugas reliqui 943. redit corr. in respondit *D* zacyntho (cum vacuo spatio circ. 4 litterarum ante eam vocem) *B.* zacinto *D.* zazýno *C.* hiacyntho *F.* Zacynthi *Ussingius* 944. Eu. om. etiam *B* Nihil *libri* mentitus est *libri* Pro Cha spat. etiam *B* se in- daudiuisse *Ritscheliuſ.* se indaudiissē *D.* se inaudiissē *C.* se inaudiſſe *BZ.* se audisse *F.* sese inaudiſſe *Camerarius.* inaudiſſe se *Bothiuſ.* *Fleckeisenus Exerc. p. 44* autumant *BCD* 945. Pro Eut. spat. *B* Hic suspectum: nondum est *Athenis* Calchas *Camerarius.* Calcas *BDF.* Callas *C.* Chalcas *Z.* Calcast (et Zacintius) *Bergkiiſ Beitr. p. 32* zacyntiust *C.* zacyntu et *B.* zacinctiust ex zacinctust *D.* zacynthust *Z.* hiacynthust *F.* 946. Char. pers. om. etiam *B* proficis cor *C* iam *FZ.* ea *BCD* 947. Eu. praem. *B* redii de exilio *Ritscheliuſ.* redi exilio *libri.* redii exilio *Pylades et* iam iam *geminans Bothiuſ.* rediui exilio *coni. Camerarius.* redii ex exilio cum *Kampmanno de reb. mil. p. 33 Fleckeisenus Exerc. p. 11* CHA salue *B* salue, mi *Guyetiuſ.* salue mihi *libri, Ritscheliuſ:* at cf. *Briziuſ Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 657* eutice *BCD* 948. quid, parentes mei ualent? tam gra- tiaſt: *Ritscheliuſ.* quid parentis metuat mater dati *libri, nisi quod* parentes *FZ,* mat̄ *CD.* quid parentes mei? ualent? tibi gratia est *Pylades.* quid parentes? quid tua mater? satin bene? *Pius.* quid, parentes mei ualent? coena dabitur *Camerarius.* quid parentes? mecum ad matrem cedito *Bothiuſ.* quid, parentes mei ualent? Tu ad matrem adi *Weisiuſ.* quid parentes mei? ualent mater pater? *Bugge Opusc. ad Madvig. p. 157.* quid parentes mei, tua mater et pater (vel

Béne uocas, benígne dicis. crás apud te, núnc domi.
Síc decet, sic fieri oportet.

EVTYCHVS

Eia, quae mihi sómnias. 950

Híc homo non sanúst.

CHARINVS

Medicari amícus quin properás mihi?

EVTYCHVS

Séquere sis.

CHARINVS

Sequór.

EVTYCHVS

Clementer quaéso: calces déteris.

Aúdin tu?

CHARINVS

Iam dúdum audiui.

EVTYCHVS

Pácem componí uolo

Méo patri cum mátre: nam nunc éist irata —

CHARINVS

Í modo.

EVTYCHVS

Própter istanc.

quid parentes? uiuont mater et pater) *Redslobius Symb. crit. p. 6.*
'*Tamquam respondentem audire Eutychem Charinus sibi videtur: ipsa
responsa non dantur*' *Ritscheli* 949. benigne dicis *CD*. benigna
aedicis *B* eras *Z* nunc *Pius*. non libri 950. Sic *Pius*. Si libri
(Sidecet *C*) ferit *B*. Eia quae mihi somnias *scripsi*. Elo-
quenisomnias *B*. Eloque ni somnias *D*. Eloqueni somnias *C*. Eloque
insomnias *F*. io. que insomnia *Z*. Eho quae tu somnias *Camerarius*:
ubi ehodum quae *Guyetus*. eloquere an tu somnias *Bothius*. Eho tu,
quin tu somnias *Ritscheli*. Eia, quae mihi somnias *Ussingius*. Eho
tu, loquere in somniis *Kochius Em. Pl. p. 14* 951. non sanust
Guyetus. non sanus *CDFZ*. insanus *B*. non sanus est *Pylades*. in-
sanust *Bothius* *Pro Cha spatium etiam B* amicis *F* properas
mihi *Ritscheli*. properas libri. Fortiore medicamento amicus *qufi*
properas medicarier *Bothius, Hermannus* 952. Eu. om. *B* Se-
quere sis *F, Pius*. Seque res es *B*. Seque reses *C*. Sequereses *D*.
Sequere scis *Z* queo *C*. queso *BD* *De versibus* 953—956 *cf.*
quae disputari Mus. Rhén. vol. 31 (a. 1876) p. 635 sqq. 953. Audintu
C Ante uolo *spatium C* 954. eist irata *Muellerus Pros. Pl. p.*
655. est irata libri. iratast ei *Ritscheli* Imodo *C*. modo *Z*
955. *Eutychi personam praemittunt B, Pylades. om. CDFZ* Quintu
BC istanc modo *FZ*

CHARINVS

Í modo.

EVTYCHVS

Ergo cúra.

CHARINVS

Quin tu ergo í modo: 955

Tám propitiam réddam, quam quom própítíast Iunó Ioui.

DEMIPHO. LYSIMACHVS

DEMIPHO

Quási tu numquam quícquam adsimile húius facti féceris.

LYSIMACHVS

Édepol numquam: cáui ne quid fácerem. uix uiuó miser:

Nám mea uxor própter illam tóta in fermentó iacet.

DEMIPHO

Át ego expurígationem habébo, ut ne suscénseat. 960

LYSIMACHVS

Séquere me. sed éxeuntem fíliuín uideó meum.

956. Eu. Tam Z propiciam et propicia Z quam (4 litt. crasae) ppicia est B. quam cum propitia est reliqui

Act. V sc. 3 DEMIPHO · LISIMACHVS · SENES · II · B et, nisi quod LYSIMACHVS, C. DEMIFO LYSIMACHVS II D¹. om. D¹ 'Ab initio Demiphonis et Lysimachi sermones haud adeo paucos intercidisse apparet: sed non tales quales adduntur vulgo' Ritscheli: quam sententiam impugnauit Spengeli Plautus p. 47, vix, opinor, recte 957. Quasi si vel consimile vel huiusce (cum Lachmanno) inter alia multa Muel-lerus Pros. Pl. p. 559 hiatum vitiosum remoturus nunquam CD V. 958sq. hoc ordine Acidalius posuit: inverso libri 958. LY. om. libri Ego pol Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 462, Kellerhoffius l. s. s. p. 70 nequid BC facerem. uix uiuo miser Ritscheli, Brizius Emend. Pl. ed. a. 1854 p. 3. facerem uix uiuum ser CD¹. facere multū miser B. facerem. uix uiuus sum miser D² FZ. facerem. uix uiuus miser vulgo. facerem qui fierem miser Ussingius 959. Lys. pers. praem. libri propter ellam D². propte ellam CD¹. prope illam B toto F infermento BC 960. At ego F. At g B. At ergo CDZ. At ego eam Camerarius. Ast ego Bothius, 'quod non debebam probare Parerg. p. 516' Ritscheli expurigationem Ritscheli. expurgationem libri suc-censeat Z. subcenseat F 961. Lys. pers. om. libri ex^ontem C Sequuntur in B quattuor versus vacui

EVTYCHVS. LYSIMACHVS. DEMIPHO

EVTYCHVS

Ad patrem ibo, ut mátris iram síbi esse sedatám sciat.
Iám redeo.

LYSIMACHVS

Placét principium. quíd agis? quid fit, Eútyche?

EVTYCHVS

Óptuma opportúnitáte ambo áduenistis.

LYSIMACHVS

Quíd reist?

EVTYCHVS

Vxor tibi placáta et placidast. cétte dextrás núnciam. 965

LYSIMACHVS

Dí me seruant.

EVTYCHVS

Át pol tibi amicam ésse nullam núntio.

965. *Erant qui huc referrent Cledonii verba haec (Gramm. lat. V p. 59, 22): [cedo] in plurali facit cette, ut Plautus in (nomen fabulae intercidit): 'cette patri meo' Eadem Plauto tribuit Pompeius (Gramm. lat. V p. 240, 23), Terentio Alcuinus p. 2118 P., non e Plauto adfert Nonius p. 84: cette e Plauto profert Phocas (Gramm. lat. V p. 436, 16), e Plauto et antiquis comoediographis Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos II (Gramm. lat. VI p. 490, 20: cf. Probus Gramm. lat. IV p. 38, 15), e veteribus Sergius Explan. in Donat. II (Gramm. lat. IV p. 551, 33)*

Act. V scaen. 4 EVTICVS ADOLESCENS SENES IDEM · B. EVTYCHVS ADVLESCENS EIDEM C · C. EVTICVS ADOŁ CHA D²: om. D¹ V. 962 sq. hoc ordine Pylades et Acidalius: *inverso libri* 962. E *prae*m. B, EV D²F'Z Appatrem C. Adpatrem ex Appatrem D. Ap patrem Bergkii Ind. Ital. a. 1858/59 p. V sedatam] securam Camerarius 963. EV iam B. pers. erasa D. credo Z LY] DE B. om. F'Z sine spatio fiet B eutiche B. eutice CDFZ 964. EV eras. in B: om. CDFZ Optimā B. Optima reliqui oportunitatem BCD aduenistis Camerarius. ut uenistis B. aut nenistis CD. autem uenistis FZ. atuenistis Ritscheliu rei est libri 965. placata et placida est Bothius. placida et placatast (pacatast D) libri cette Camerarius. certe libri: cf. testimonia. Nugatur Handius Turs. II p. 14 nunciam Z. nunc iam reliqui 966. Aut te pro me hoc versu, aut proximo me pro te Acidalius At pol tibi amicam scripsi. Tibi amicam libri. Tibi iam amicam Ritscheliu. At tibi amicam iam Muellerus Pros. Pl. p. 560 nullam esse Z Tibi uero esse nullam amicam Lachmannus nuncio DZ

DEMIPHO

Dí te perdant. quíd negotist nám quaeso istuc?

EVTYCHVS

Éloquar.

Ánimum aduortite ígitur ambo.

LYSIMACHVS

Quín tibi ambo operám damus.

EVTYCHVS

Quí bono sunt génere nati, sí sunt ingenió malo,
 Suápte culpa dámnum capiunt, génus ingenio quom ím-
 probant. 970

DEMIPHO

Vérum hic dicit.

LYSIMACHVS

Tíbi ergo dicit.

EVTYCHVS

Éo illud est uerúm magis.

Nám te istac aetáte haud aequom filio fuerát tuo
 Ádulescenti amánti amicam erípere emptam argentó suo.

967. Dite *C* qui *vitium Gronovianae* negotiū *B*. negotii est *D*. negotii est *CFZ* queso *C*. queso *BD* 968. *LY*.] *DE B*. *EV D*² Quid *B* 969. *LY praem. D*² si sunt *Camerarius*. sunt *BC*. *om. DFZ*. si fiunt *Guyetus simul* genio *scribens* 970. damnum capiunt *Ritscheli*, genere *e v. 969 irrepsisse ratus*. genere capiunt *libri*: genere cedunt *vel* (*Sua se culpa*) genere excipiunt *Ussingius* ingenio cum *Ritscheli*. ingenium *BCDZ*. ingenuum *F*. ingenio si (*vel ubi*) *Ritscheli* in *adnot.* ingeniod *idem Nov. exc. p. 70* improbant *B*. ¹probant *C*. ⁱⁿprobant *D*

Suapte culpa genere capiunt, genus ingenuum improbant *Camerarius*. *Vbi* cupiunt *Scaliger ascripsit (idem Camerarius²)*, capiuntur *idem commendavit in Varr. rer. rust. II p. 242 ed. Steph.* Suapte culpam generi capiunt *Salmasius et faciunt substituto Guyetus*: geniumque ingenuum *idem*, genus ingenio *Lipsius*. *Alia aliis ineptiora alii: quorum honorificae mentioni Taubmannus consuluit: velut quod Colrius degeneres absunt scripsit, cuius sententiam, non verba probat Ussingius. Nihil viderunt Rostius Opusc. p. 130 sq., Lingius de hiatu p. 28* 971. dicit hic *Camerarius Eut. pers. inserunt D² Z* ergo] hercle *Ritscheli*: *cf. Langenus p. 239 DE. D² FZ* illud est uerum *BCDF*. illud uerum est *Z*. id uerum est *Bothius*. uerum est *Guyetus*. *Longe a vero Lomanus p. 55 aberrat* 972. *EV. praem. D² FZ* aetate *CD*. etate *B* equom *B*. equum *CD* filio fuerat *Bothius*. fuerat filio *libri* 973. Adolescenti *DZ* eripere emptam argento *Weisius, Ritscheli*: 'quamquam eripere argento emptam cum *Lachmanno vel emptam eripere argento licebat*' *Ritscheli*. emptam argento eripere *BCDZ*. emptam argento

DEMIPHO

Quíd tu ais? Charíni amicast illa?

EVTYCHVS

Vt dissimulát malus.

DEMIPHO

Ílle quidem illam sése ancillam mátri emisse díxerat. 975

EVTYCHVS

Própterea igitur tú mercatu's, nóuos amator, uétus puer?

LYSIMACHVS

Óptume hercle: pérge porro: ego ádsistam hinc altrínsecus.
Quíbus est dictis dígnus, usque onerémus ambo.

DEMIPHO

Núllus sum.

LYSIMACHVS

Fílio suo qui ínnocenti fécit tantam iniúriam.

EVTYCHVS

Quém quidem hercle ego éxulatum quom íbat, reduxí do-
mum. 980

DEMIPHO

Num íbat exulatum? an ábiit?

977. Altrinsecus ex hoc loco profert gloss. Plaut.: cf. Ritscheli^{us} Opusc. vol. II p. 257

redimere F 974. charini B, Pius. charine CDZ. charino F
amicastilla B. atnicast illa C EV ex LIS B 975. matre misse
C 976. mercatus libri nouus libri 977. Cha. praem. D²FZ
Optime Z perge porro Ritscheli^{us}. perge libri. perge perge
Gruyctus ergo (r s. v.) C assistam FZ altrinsecus F, codd.
Pyladis, gloss. Plaut. alterin secus B. alter insecus C. alterinsecus
D. alternis cecus Z 978. oncremus C 979. Lysimacho tribuit
Camerarius, quem libri Eutycho: libros def. Ladeuigius Philol. vol.
17 (a. 1861) p. 478 Ante tantam spatium C Iniuriam (non in-
iuriam) B 980. EV praem. solus D²: reliqui Eutycho continuant: cf.
v. 979 exulatum quom ibat scripsi. in exilium (inaexilium C) cum
iret libri: quod falsum esse docuit Luebbertus de Quom p. 89. hodie
peregre (vel peregre e patria) quom iret Ritscheli^{us} exempli causa. hodie
e patria profugum exempli causa Luebbertus l. s. s. Cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 757. in exilium ne iret expectat Ussingius redduxi
Ritscheli^{us} V. 981—983 sic reconcinnari, qui tales sunt in B:

Nam exibat exiliū DE An abiit EV Et iam loquere larua

Temperare istac aetate istis decet te artibus

DE Fateor deliqui pfecto EV Et iam loquere larua

Vacuum esse istac etate diis decebat noxiis

EVTYCHVS

Étiam quaeris, inprobe?

DEMIPHO

Fáteor, deliquí profecto.

LYSIMACHVS

Étiam loquere, lárúa?

Témpere istác ted aetate hís decebat nóxiis.

Ítidem ut tempus ánni, aetatem aliam áliud factum cóndecet.

Nám si istuc iuus ést senecta aetáte scortarí senes, 985

Vbi locist res súmma nostra pública?

DEMIPHO

Ei perí miser.

A quo exemplo reliqui ita discrepant. 1. Nam ibit exulatum CD. Nam ibat exulatum FZ EV Etiam CDFZ. LY. etiam Gruterus 2. aetate D decete C 3. DE om. CD¹ EV] spat. CD¹ Etiam CDFZ 4. te detate C. ted etate D. te etate FZ his decebat DF. his dicebat C. hic decebat Z *Quae ex his prodierunt:*

DE. Num ibat exulatum? an abiit EV Etiam * * * * *

DE. Fateor deliqui profecto. EV. Etiam loquere larua?

Temperare istac aetate istis decet te artibus

Vacuum esse istac ted aetate his decebat noxiis

Oculi a primo in secundum v. abierunt, ad tertium perrexerunt, denique secundum respexerunt. Praeterea haec adnotanda sunt: 981. Vitium in iteratis esse vidit Osannus Anal. p. 202 nihil ultra suspicatus Integrum librorum v. servat Ritschellius 982. Vers. delet Ussingius Verba Fateor: deliqui profecto Ritschellius ceteris abiectis post v. 986 ponit lacunam statuens, quam sic explet quom redemi illam mihi Lys. Etiam Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 478. Ent. Etiam BD²FZ

983. Duo versus in unum sicut feci contraxit Ritschellius. Temperare istac aetate istis decebat te artibus Pylades et iis decebat sine te Camerarius: cf. Bergkii Beitr. p. 40 Temperare istac aetated his (vel is) decebat noxiis Ritschellius Nov. exc. p. 59 sq.: cf. p. 7. 31. 74: quem contra vide Muellerum Nachtr. p. 74 sq. istac aetate te his Umpfenbachius Melet. Pl. p. 44 Sequitur apud Ritschellium v. 987 uncis inclusus 984. aetate aliam BD. etate aliam C. aetatem aliam FZ condecet Lachmannus in Lucr. p. 64. conuenit libri. Ceterum hunc v. damnat Guyetus Versum e duobus coaluisse velut talibus: Itidem ut anni tempus [operam aliud aliam postulat, ¶ In hominum uita] aetati aliae aliud factum conuenit suspicatur Ritschellius 985. istuc iuus est CD. istu cuius est B. istuc iuisset FZ. istuc iuus sit Ritschellius

Vocem senecta addubitat Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 54, ubi decrepita vel capulari expectat senex Z. patres Ritschellius 986. locist res Fleckeisenus Exerc. p. 17. locis tres BCD. loci res FZ et est addito Camerarius loci siet summa sine nostra Ritschellius puplica C Eiperii C. Hei perii FZ

[Ádulescentes réi agendae isti mágis solent operám dare.]
Iam óbsecro hercle habéte uobis cúm porcis, cum físcina.

EVTYCHVS

Rédde filiό.

DEMIPHO.

Iam eam ut uolt pér me sibi habeát licet.

LYSIMACHVS

Témpere edepol: quóniam ut aliter fácias non est cópia. 990

DEMIPHO

Súplici sibi súmat quod uolt ípse ob hanc iniúriam.
Módo pacem faciátis oro, ut né mihi iratús siet.
Si hércle sciussém siue adeo ióculo dixissét mihi,
Sé illam amare, núnquam facerem ut íllam amanti ab-
dúcerem.

Eútyche, ted oró: sodalis eíus es: serua et súbueni. 995

988. *Servius ad Georg. I 266*: ... Plautus in *Mercatore*: 'uobiscum ... fiscina'

987. Cf. v. 983 Adulescentes (te s. v.) C. Adolescentes Z rei agenda est B. rei gerendae *Umpfenbachius Melet. Plaut. p. 45 simul magis uolent scribens* opera BCD 988. *Dem. pers. praem. Camerarius, om. libri* hercle habete uobis *Acidalius*. hercle uobis habete libri, nisi quod habere Z. uobis hercle habete *Camerarius*. uobis cum habete *Servius* cum porcis cum fiscina cum libris *Servius*. sportis duce *Salmasio* vel porris coniciebat *Acidalius*: fuscina *Salmasius*. Res obscura: cf. *Schneiderus de proverb. Plaut. et Ter. p. 5* 989. *Versum sequenti postponit Ritscheli* EV Redde D² FZ: om. BCD¹ filio. De. Iam eam ut scripsi. filio sibi (si DFZ) habeas EV Iam (iam sine pers. et spat. CDFZ) ut (om. CDFZ) libri. filio sibi habeat. Dem. Iam ut *Camerarius, Ritscheli*, postquam sibi habeat 'alibi legi' Pius dixit. filio. D. Immo iam ut *Muellerus Pros. Pl. p. 743* DE. Per FZ pme B per me habeat *Guyetus, Ritscheli* 990. DE praem. D² Témpere edepol: quoniam *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 444*. Temper edepol quoniam D. Temper edepol quō C. Temperare edepol quoniam B. Semper edepol. EV. Quoniam FZ. Temperi edepol, quoniam *Acidalius*. Ante ut et ante facias vacua spatia C copia *Guyetus*. copie CDZ. copie BF 991. Supplicii libri sibi om. CDFZ sūma Z quod *Bothius*. quid libri uult F obhanc B 992. faciat isoro ut C. faciat misero ut B iratus siet *Pylades*. iratus est BCD. iratus FZ 993. hercle (h s. v.) C loculo BCDF uocula dixet mihi S. J. Warren 'Over de godsdienstige en wijsgeerige begrippen der Jaina's' ed. Zwoll. a. 1875 thes. 994. Sed C nunquam C 995. Lys. praem. D², Cha. Z Eutiche BCD ted oro *Guyetus, Ritscheli* Nov. exc. p. 37. te oro libri. oro te

Hūnc senem pará clientem: mémorem dices b́enefici.

LYSIMACHVS

Óra ut ignoscát delictis tuís atque adulesćentiae.

DEMIPHO

Pérgin tu autem? heiá, superbe inuéhere. spero ego míhi
quoque

Témpus tale euénturum, ut tibi grátiam referám parem.

LYSIMACHVS

Míssas iam ego istas ártis feci.

DEMIPHO

Et quídem ego dehinc iam —

LYSIMACHVS

Níhil agis: 1000

Cónsuetudine ánimus rursus te húc inducet.

DEMIPHO

Óbsecro

Sátis iam ut habeatís. quin loris caédite etiam, sí lubet.

Ritscheli edidit eius esse rura et *B.* eius esse rua et *CD* sub ueni *C* 996. para *Guyetus*, *Bentleius* in *Andr. I* 1, 17. para me libri, nisi quod parame in *B* cum clientem coaluit benefici *CD*. beneficii *FZ*. *EV* bene fiet *B* 997. *LYS. Camerarius*. *EV. FZ. om. BCD* deliciis *BCDF* tuis] huius *Acidalius*, *Ritscheli*. eius *Bothius*. suis *Weisius*. adolescentie *C.* adolescentiae *DZ* 998. *DEM. Camerarius*. *LIS. B. CHA. D³FZ* Pergintu *C* eia *Z.* hia *CD*. hya *F.* huc *B* Ceterum autem? heia, superbe inuehere. *Ritscheli* abiectis eis quae *Parerg. p. 454sq. disputaverat*. autem, eia superbe, inuehere? inde a *Camerario* vulgo. autem in hunc superbe inuehere? *Bothius*. autem in me superbe inuehier *Ussingius*. 'Non videtur de eheu vel ohe vel oiei cogitandum' *Ritscheli* 999. Tempus euenturum tale, ut gratiam *Hermannus*: quem potuisse etiam Tempus tale esse euenturum ut gratiam *Ritscheli* annotat 1000. *LYS Camerarius*. *DEM. D³FZ. om. B* Missus *BCD* artis feci. *DE. Et Gruterus*. artificiet *CD*. artificii et *BFZ*. artes feci et 'prisca exemplaria' *Pii*, 'codd. antiqui' *Pyladis*. artes faciam. *DE. Et Camerarius* iam. *LYS.* Nihil agis *Lachmannus*. iam Nihil (cum spatio) *BCD¹*. iam. *CH.* Nihil *D³*. iam. *CHA.* Nihil *FZ.* iam. *LYS.* Nihil *Camerarius*. iam. *LYS.* Nisi *Bothius* cum proximis construens. iam omisero. *LYS. Ritscheli* olim. Nihil effecit *Brizius* *Quaest. de Plauti et Ter. pros. p. 50* 1001. rursum *Ritscheli* *Opusc. vol. II p. 260* 1002. loris ex locis *D¹*. locis *FZ* cedite *CD* et iam *B* silubet *C*

LYSIMACHVS

Ecce dicis: sed ista uxor faciet, quoniam hoc rescierit.

EVTYCHE

Nihil opus resciscat.

EVTYCHE

Quid istuc? non resciscet: ne time.

Eamus intro: non turbabit hic locus, factis tuis. 1005

Idem memoramus, arbitri ut sint qui praetereant per uias.

EVTYCHE

Hercle qui tu recte dicis, eadem breuior fabula

Erit. eamus.

EVTYCHE

Hic est intus filius apud nos tuos.

EVTYCHE

Optumest, illac per hortum nos domum transibimus.

LYSIMACHVS

Eutyché, hanc uolô prius rem agi quam meum intro referô
pedem. 1010

EVTYCHE

Quid istuc est?

LYSIMACHVS

Suam quisque homo rem meminit, respondé mihi:

1003. *Lysimacho ceram dant* B. Camerarius. *Ladewigius Philol.* vol. 17. ca. 1861. p. 479. *Eutyché* D²FZ. *Ritscheli* dubitanter qd. B. cum reliqui. 1004. opus est B. EVT. Quid istuc? non post Saracenum Camerarius. CHA. Quid istuc? non D²FZ et sine CHA CD. LIS quid istuc? non B. EVT. quid istuc? non *Pylades*: et quid istuc e suis codicibus Lambinus affert. LYS. qui istuc? EVT. non *Bothius* olim. resciscat. quid istuc? *uisse qui Demiphoni continuaret* annotat *Ritscheli* rescisset C. *netime* BC. 1005. Eamus B. *Pylades*. EVT. Eamus D²FZ. *utibilist* *Ritscheli*. *utibile* si CD. ut si B. *utibile* FZ. *utibilest* fortasse Nonii p. 224 *exemplis defendi* posse annotat *Ritscheli*. An *utibilest* hic loqui? *factis* i cum *causa* C. 1006. memoramus F. *arbitrium* sint B. *arbitri* sint *Uingius* ante *arbitri* *interpungens*. *peruas* C. 1007. DE B. *Saracenus*. CHA D²FZ. *Hercle*. *Her cle* C. *qui libri*. *Fleckeisenus Misc.* vol. p. 29. *Hercle* quin cum *Pylade* *Ritscheli*. *breuior* (io e corr.) C. 1008. EV B. Camerarius. LY D²FZ. est hic F ante corr. 1009. B. *tunc* reliqui. *tunc* apud nos filius *Engerus* de pros. p. IX. 1009. Optume et B. Optume est reliqui. nisi quod Optime Z. Ent. Illac *Ritscheli*. illac portum F. 1010. Eutiche CD. *re* magis B. *agi* rem *Bothius*. *introire* tero B. *refero* intro *pedem* *Moellerus Pros. Pl.* p. 357. 1011. *Fortasse praestare* *Suam* quisque rem *homo* *adnotat* *Ritscheli*. *honoré* B. *memini* ex *memint* C.

Cérton scis non súscensere mīhi tuam matrém?

EVTYCHVS

Scio.

LYSIMACHVS

Víde modo.

EVTYCHVS

Vidí.

LYSIMACHVS

Sat habeo. séd quæso hercle etiám uide.

EVTYCHVS

Nón mihi credis?

LYSIMACHVS

Ímmo credo: séd tamen metuó miser.

DEMIPHO

Eámus intro.

EVTYCHVS

Immó dicamus sénibus legem cénseo 1015

Príus quam abeamus, quá se lege téneant contentíque sint.

1012. Certonscis *B*. Certen scis (c s. v.) *C* succensere *FZ* 1013. Sic scripsi. *LY*. Vide. *EV*. Me uide. *LY*. Satis habeo. id quaeso *FZ*: ubi at pro id *Acidalius*. Video me fide. *LIS* Satis habeo id queso *B* et spatio pro *LIS* relicto *CD* (ubi *D* add. m. 2), nisi quod id queso *D* et idque so *C*. *Lys*. Vide modo *Eut*. Me uide. *Lys*. Sat habeo, sed quaeso *Ritscheli*. Cf. *Balbachius* p. 32 sq. Vide. *Eut*. Do meam fidem. *Lys*. Sat habeo. sed quaeso *Langenus* p. 277: at cf. *Brizius* Nov. annal. vol. 123 (a. 1881) p. 58

Hinc nova pagina in *B* incipit et simul promiscuus caerulei rubrique coloris in pingendis personarum notis usus, quem per partem maximam *Pseuduli* pertinere dixit *Ritscheli* praefatione eius fabulae p. XI. Quo accedit graecarum usus litterarum de quo cf. *Ritscheli* praef. Trin.³ p. LV. Itaque v. 1014 et 1015 graecis

notis caeruleis superpositae sunt rubrae latinae hoc exemplo: ^{EV} Γ vel Γ, ^E LIS D

A, *B* 1014. mihi s. v. *B* *LYS*] D *D*³ miseriam ascripsit *Lachmann* 1015. Sic personis distinxit *B*, item *Acidalius*. *CHA*. Eamus intro. *EV*. Immo *D*³ *F*. *EV*. Eamus intro. *EV*. Immo *Z*. *EV*. Eamus intro. immo cum *Pylade Camerarius* legem censeo. leges *A* Censeo *B*. leges censeo *CD*¹. leges. *CHA*. censeo *D*³ *FZ*. leges censeo *Camerarius* Ceterum pristinam ipsius *Plauti* fabulam tali versu terminatam fuisse suspicatur *Ritscheli*: Eamus intro. Q Spectatores, bene ualete et plaudite 1016. Γ praem. *B* Priusquam habeamus *BC*. Prius habeamus *DFZ*. Prius quam eamus *Bugge* Opusc. ad *Madvigium* p. 158. Prius quam hinc intro abeamus *Ritscheli* qua se lege *Gulielm*. quas elege *BCD*. quas leges *FZ*. qua se *Ritscheli* te neant *C* Ante sint spatium *C*

Ánnos gnatus séxaginta quí erit, si quem scívimus
 Seú maritum síue hercle adeo caélibem scortárier,
 Cúm eo nos hac lége agemus: íncitum arbitrábimur,
 Ét per nos quidem hércle egebit quí suom prodégerit. 1020
 Neú quisquam prohibéto post hac ádulescentem filium
 Quín amet et scórtum ducat, quód bono fiát modo.
 Sí prohibuerit, clám plus perdet quám si praebuerít palam.
 Haéc adeo addo ut éx hac nocte primum lex teneát senes.
 Béne ualete: atque, ádulescentes, haéc si uobis léx placet, 1025
 Ób senum hercle indústriam uos aécumst clare plaúdere.

1017. EV. praem. D³FZ: om. Camerarius natus CFZ
 quierit ex querit (i s. v.) D. querit B siquem BC 1018. siue
 Pylades. seu libri adō C siue adeo hercle Braune *Observ.*
gramm. p. 32 cēlibem C. celibem D scotariet B 1019. hac
 Bothius. hic libri 1020. Hunc versum Pistoris et Ritscheli^{us} (quasi
 qui scribens, pro quo ita qui Seyffertus *Philol.* vol. 27 (a. 1868) p.
 456) post v. 1023 collocant hercle (h s. v.) B suum libri
 1021. prohibeto post hac Ritscheli^{us} in adnotatione, Muellerus *Pros.*
Pl. p. 560 inter alia. post hac prohibeto libri. posthac prohibessit
 Ritscheli^{us} in adnotatione. posthac prohibetod idem Nov. exc. p. 102
 adolescentem DZ filia BCD 1022. Qui F et scortum] scortum
 tumque Guyetus. quin scortum Bothius 1023. Si prohibuerit Pylades.
 Siquis prohibuerit libri. Si quis prohibeat Guyetus. Si prohibessit
 Ritscheli^{us} in adnotatione et *Opusc.* vol. II p. 401 probante Luebberto
Gramm. Stud. I p. 6 clam plus perdet Bothius. plus perdet clam
 libri. plus perdat sine clam Guyetus quam si praebuerit Guyetus.
 si prohibuerit sine quam libri cum vacuo spatio post ea verba ex rasura
 vocis Erus orto B. quam si praehibuerit Camerarius. quam prae-
 hibuerit Scaliger. quasi praehibuerit Seyffertus *Philol.* vol. 27 (a. 1868)
 p. 455. quam si praehibessit Ritscheli^{us} in adnotatione: cf. *Opusc.*
 vol. II p. 401: probat Luebbertus l. s. s. 1024. Hęc BC adeo
 addo ut scripsi. adeo (adō C) ut libri. admoneo ut Buechelerus *Mus.*
Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 430. adeo uolo Ussingius. adeo licet (ex
 delens) Muellerus *Nachtr.* p. 132 Hoc addo unum ut Kampmannus
 de DE praep. p. 21 exhac BC. ex hacce Camerarius adeo ex
 hac nocte primum lex uti Bothius. adeo edico ex hac nocte primum
 ut Ritscheli^{us} senes ex senex F 1025. adque C adolescentes
 DZ hęc BC 1026. Obsenum CZ iniuriam Guyetus aecum
 est B. equum est CD. aequum est FZ dare plaudere D. dare
 plaudite FZ PLAVTI MERCATOR EXPLICIT .BCD

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT
FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS IV
STICHVS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCLXXXIII

T. MACCI PLAVTI
S T I C H V S

RECENSUIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A GEORGIO GOETZ RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS IV

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCLXXXIII

LIPSIAR, TYPIŃ B. G. TEUBNERI

D · M

ET · PERPETVAE · MEMORIAE

CAROLI · REISIGI · THVRINGI

PRAECEPTORIS · DVM · VIXIT · DVLCISSIMI

POST · FLEBILEM · MORTEM · DESIDERATISSIMI

SACRVM · ESSE · VOLVIT

SALVBERRIMAE · DISCIPLINAE · ALVMNVS

PIENTISSIMVS

FRIDERICVS · RITSCHELIVS

PRAEFATIO

De codice Ambrosiano haec scribit Loewius:

"Nulla — ut Ritschelii verbis utar — e Plautinis fabulis integrior in membranis Ambrosianis quam Stichus (postrema codicis fabula) habetur. Cuius praeter quattuor fere quae interciderunt membranas et superstites sunt reliquae partes omnes et lectionem, si non ita multa exceperis, cum facilem tum certam habent. Sunt autem hae:

$\left(\begin{array}{l} 49. \ 50 = \text{argumentum. didascalía *)} \\ 271. \ 272 = \ 1-10. \ 10-30 \\ 51. \ 52 = \ 31-58. \ 59-73 \\ (277. \ 278 = \ 74-89. \ 90-103 \\ (279. \ 280 = \ 104-121. \ 122-139 \\ 65. \ 66 = \ 140-155. \ 156-174 \\ 285. \ 286 = \ 175-193. \ 194-210 \\ 67. \ 68 = \ 211-230. \ 231-249 \end{array} \right\}$	LXXXVI **)
---	------------

$\left(\begin{array}{l} 73. \ 74 = \ 250-270. \ 271-284 \\ 273. \ 274 = \ 285-301. \ 302-315 \\ 57. \ 58 = \ 316-331. \ 332-345 \\ ((53. \ 54 = \ 346-360. \ 361-377 \\ (63. \ 64 = \ 378-391. \ 392-410 \\ 59. \ 60 = \ 411-429. \ 430-448 \\ 283. \ 284 = \ 449-465. \ 466-485 \\ 75. \ 76 = \ 486-504. \ 505-519 \end{array} \right\}$	LXXXVII
--	---------

*) Cf. egregiam Guilelmi Studemund commentationem 'de actae Stichi Plantinae tempore' inscriptam et Commentationibus philologis in honorem Theodori Mommseni editis insertam p. 780 sqq. — Ceterum Geppertiana de Terenti si dis placet versibus in palimpsesti pagina 49 perscriptis prolata mera esse somnia a. 1876 cum Ritschelio communicavi.

**) LXXXVI quaternionis nota in paginae 68 imo margine scripta est; item LXXXVII (VII numeris perpallidis) p. 76, LXXXVIII p. 156.

(149. 150 = 520—536. 537—551)			} LXXXVIII
A. a = [552—583]			
(167. 168 = 583—597. 598—613)			
(169. 170 = 614—630. 631—647)			
B. b = [648—681]			
(155. 156 = 682—693. 694—708)			
C. c } = [709—775]			
D. d }			

Singularia nunc folia sunt p. 49/50. 67/68. 149/50. 155/156, reliqua ita, ut supra significatum est, cohaerent. Male habita maxime 155/156 (cuius praeter 1. 2. 17. 18. 19 versus omnes misere laceri) et 149/150 (cuius pars superior continuis lacunis pessum data). Eius modi in paginis ubicunque Palatinorum lectio spatium lacunarum apte explebat, pro singulis illius recensitionis litteris puncta ita posui, ut etiam personae spatium (#) puncto notatum esse vellem. Puncta quod non nullis locis non posui, sed litteras puncto subscriptas, tolerari posse ipsique rei non nocere hanc inconstantiam iudico. Binarum paginarum tituli esse solent: *PLAUTI | STICHUS*, nisi quod eis carent omnino p. 49. 50. 271. 68. 73 (qua de re cf. Studemundus l. s. s. p. 9. 11) atque p. 293 (*STICHUS*) et 284 (*PLAUTI*) virgulae illae nunc resectae sunt.

Descripseri autem haec folia a. 1876 descriptaque huius ipsius anni mense septembri cum plagulis Goetzianis ex parte iterum contuli. Integrae fabulae denuo conferendae tempus quod concessum non habui maximo opere doleo. In apographo meo conficiendo accurate me rationem habuisse lectionum ab aliis, maxime a Ritschelio et Gepperto publicarum, non est quod pluribus moneam: monebo contra examine quam religiosissime instituto ita me meas lectiones proposuisse, ut de aliorum sive discrepantia sive congruentia omnino tacerem. Restat ut addam quae in Mercatoris praefatione p. VIII dixi, ea de Sticho quoque dicta me velle.

His quae de Ambrosiano exposuit Loewius meus, paucissima de reliquis subsidiis addenda sunt. Atque eiusdem socii indefessi labori debetur collatio codicis *Decurtati*:

codicem veterem iterum contulit Hugo Hinck, codicem Ursinianum Augustus Mau. Codicis Lipsiensis et editionis principis scripturas ex Ritschelii editione petii. Denique moneo, me in recensenda fabula eandem rationem ingressum esse quam in Mercatore edita improbavit Ussingius: Ritscheliana commenta lubenti animo retinui, ubi retinenda esse mihi persuasi, mutavi quae mutationem flagitare visa sunt, ad codicum scripturam haud raro redii, addidi quae ab aliis prolata esse vidi: qua in re si quae non recte fecero, non deerunt qui moneant: si quae omisi, leniter me carpant: spem enim me omnia vel collegisse vel posse colligere paullatim abicere et doctus sum et didici. Multa tamen me omisisse vix credo.

Ex Ritschelii praefatione repetenda esse duxi haec:

„Ceterum insigni haec ipsa fabula documento est, quot quantasque Plautinae comoediae turbas cum post Ambrosiani codicis aetatem tum ante illam sint expertae: cuius rei notabilia exempla nuper demum Bacchidum *διόρθωσις* praebuit v. 377 sq. 393 sqq. Nihil nunc dicam de lacunis: quarum in Sticho multitudo ex ipso Ambrosiano conspicua fidem facere poterit, non sine ratione in aliis fabulis etiam sine testimoniorum pondere de lacunarum vel frequentia vel amplitudine coniecturam fieri. Mitto alias vel interpolationes vel transpositiones, nunc demum clara certaue ut puto in luce positas, in duobusque subsisto perveteris *διασκευάσεως* exemplis designandis. Quorum alterum in decem illis versibus 48—57 cernitur, qui nec a verborum sententiarumque tenuitate ullam commendationem habent nec cum proxima scena apte coeunt et non minus post eos qui praecedunt sororum sermones, quam ante eos qui a v. 68 sequuntur, prorsus supervacanei sunt. Hos igitur versus, in quibus iam Scaligero offensioni fuit mira *paenitet* verbi constructio, omissos quidem illos in Ambrosiano codice, ego relictos esse e tali recensione huius fabulae coniicio, qua novae actioni scenicae aliquanto post Plautinam aetatem consuleretur. Quo consilio credibile est in eius cantici locum, a quo Plautina fabula ordiretur, iambicis senariis perscriptam scenam substitutam esse, ut quod genus numerorum plus

gratiae esset eis temporibus habiturum, quibus impeditiora canticorum metra prorsus non intellecta esse vel L. Cornelii Sisennae exemplo compertum est. De quibus rebus Parergon dissertatione III. et VI. dixi (p. 206 sqq. 375 sqq. alibi). Eiusque recensionis contagio, si quid video, etiam ad proximam scenam aliqua ex parte pertinuit, de cuius turbis aliquid significavi annot. ad v. 70, explicatius dicere nunc longum est, certo statuere difficile. Eodem spectat quod tetigi ad v. 441 sqq.

Latius etiam in aliam partem patent satis antiquae διασκευάσεως vestigia. Quod enim in nominibus fabularum factum est, quae mutata esse posterioribus temporibus docui Parergon I, p. 167. 203 sqq., id ad personarum quoque nomina pertinuisse longe luculentissimo argumento Stichus est Plautina. In qua sororum nomina feruntur PANEGYRIS et PINACIVM, pueri DINACIVM. Atqui nec per se probabiliter factum est Dinacium nomen: nec, si modo factum sit, brevem ab initio syllabam habiturum sit, qualem numeri requirunt v. 284. 334, commendant reliquis locis: nec ab ipsa memoria librorum fidem habet, cum pro illo et A et B Pinacium formam substituunt, ut suis locis annotavi. Quodsi Pinacium nomen fuit pueri, satis illud cum in grammaticum tum in personam conveniens, consequens est non esse idem nomen eiusdem fabulae alii personae eique honestissimae mulieri a poeta impositum longe ineptissime. Id igitur cum ne fiat quidem in Ambrosiano codice, qui Pamphilam dicat quam reliqui libri Pinacium, ecquis dubitabit quin recte illud nomen Plautinae quidem fabulae restituatur? Cuius autem libri in alterius nomine mulieris fidem perspeximus, eiusdemne de sororis nomine testimonium reiiciemus? ut qui non PANEGYRIS et PINACIVM sed PHILVMENA et PAMPHILA nominibus primam fabulae scenam inscribat. Non mehercle qui sapiat dubitabit quin haec sint vere Plautina nomina, per διασκευάσεως demum occasionem expulsa. Cuius διασκευάσεως non est mirum quaedam vestigia cum pristinae illibataeque fabulae memoria casu permista esse. Haec enim novae recensionis vis fuit ut, qui in scenae inscriptione Plauti manum

servaret, idem tamen liber in ipsis sermonibus novicio invento locum daret et *Panegyris* admitteret pro *Philumena* v. 247. 331. Quibus locis maioris opinor audaciae futurum erat tralaticium nomen patienter propagare quam praeter libros confidenter instaurare pristinum, quod quidem illius prosodiacam mensuram pari ratione aequat atque quae inter Pamphila et Pinacium formas intercedit.

Effecit autem huius rei evidentia, ut progredieremur longius et alius nominis integritatem primum addubitemus, mox autem diligenter tota caussa pensitata fidem non habere firmiter nobis persuaderemus. Nam cum et exemplo destitutum et a ratione, si non prorsus reiectaneum, at satis mirum sit PAMPHILIPPVS nomen Epignomi fratri vulgo inditum, tum uno fabulae loco pro illo PAMPHILVS in ipso Ambrosiano apparet. Estque is locus ita comparatus, ut servata Pamphilippus forma vix ullo pacto rationi satisfiat. Quocumque enim modo versus 393 verba, qualia in Palatinis exstant:

Vidistin uirum sororis Pamphilippum? — Non adest

Immo *c. q. s.*

vel personis distribueris vel interpungendo distinxeris, aut sana sermonum concinnitas desiderabitur aut peccabitur in loquendi consuetudinem Plautinam. Contra sana atque expedita esse omnia senseris, simul atque duce Ambrosiano libro, in quo illius versus haec species est:

VIDISTINUIRUMSORORISPAMPHILUM NON NONADEST

sic colloquentium sermones dispertieris:

PHIL. Vidistin uirum sororis Pamphilum? PIN. Non:

PHIL. Non adest?

PIN. Immo *c. q. s.*

Non me fugiebat aliquanto difficilior e reliquis quinque fabulae locis insititum nomen expelli: sed ut tamen intentius circumspicienti interpolationis vix ambigua vestigia quaedam facile apparerent. Ac primum animum advertebant versuum 506 sq. hae turbae:

Vt mihi uolup est, Pamphilippe, quia uos in patriam
domum

Redisse uideo bene gesta re ambos, te et fratrem tuum.

Quorum alteri etiamsi legitimos numeros non improbabili-
ter sic restituas: *Video bene gestâ re rediisse ambos*, tamen si
semel concedendum est traiecta esse Plautina verba, non
profecto multo maioris audaciae, quam *rediisse* verbum trans-
ponere post *gesta re*, hoc fuerit ut in priorem versum *uideo*
verbum reiiciatur turbatique ordinis caussa e removendi *Pam-
phile* nominis consilio repetatur, cui percommodus in tali
versuum illorum conformatione locus:

Vt mihi uolup est, quia uos uideo, Pamphile, in pa-
triam domum

Bene re gesta rediisse ambos, temet et fratrem tuum.
Quam mutationem si qui forte hariolantis potius esse quam
divinando emendantis putabunt, hoc cogitent quaeso, absque
illa esset, facere me non potuisse quin aut planissimi te-
stimonii veterem atque antiquam auctoritatem ignave sper-
nerem aut unius in eadem fabula hominis diversis nominibus
placide servatis duas quas discernere liceret recensiones mixtas
relinquerem. Atque lenitur profecto violentiae si qua est
offensio illius eo, quod tam est expedita reliquorum exem-
plorum tractatio quam huius esse disceptabilem sentio. Et-
enim versu 583:

Adgrediar hominem. o sperate Pamphilippe, o spes mea,
O mea uita, o mea uoluptas, salue:

quis tandem post *sperate* vocativum languidissima ferat
spes mea verba? de quorum corruptela dubitatio non esset,
etiamsi nomen hominis nihil quicquam controversi haberet.
Poeta quid scripserit, satis docere similitum comparatio
potest:

Adgrediar hominem. o sperate Pamphile, o salus mea.
Huicine autem versui Plautinam nominis formam redderem,
non redderem ei qui praecedit quantumvis alia offensione
libero? Quem cum poeta talem, nisi fallor, emisisset:

Set uideon' ego Pamphilum cum fratre suo Epignomo?
atque is est:

una deleta *suo* vocula licuit noviciae recensiois auctori
Pamphilippum suum invehere. Nec maiore opera quam in
his duobus, qui quales in Ambrosiano exstiterint ne com-
pertum quidem hodie est, in eis qui supersunt versibus 527.

596 vel ad inferendum suppositiciū nomen olim opus fuit vel nobis opus est ad verum sic revocandum:

Set eccum fratrem Pamphilum [meum] incedit cum
socero suo.

Quid ais, Pamphile? PA. Ad cenam [hodie] hercle alio
promisi foras.

Quippe in exilium vocularum vel omissione vel accessione, cuius generis infinita est in Plautinis libris frequentia, omnis vertitur mutatio.

Praeter haec quae tractavi dubitationem facile moveat Sagarinus nomen insolenter correpta paenultima singulare. Quod cui servo inditum est, is cum v. 433 duobus nominibus prorsus absurde copulatis *Sagarinus Syrus* dicatur, non profecto inepte quispiam in veri Syrus nominis locum ab interpolatore demum Sagarinum esse substitutum, uno autem hoc loco Plautinae manus vestigium casu relictum opinaretur, nisi talem argumentationem illud everteret quod, nisi omnia fallunt, illo ipso versu *syrum* vel *sirum* nihil est nisi corruptum *feram* verbum.

Aliud est genus, in quo conclamator Stichi sit quam aliarum fabularum condicio. Nam cum nominum notae illae, quibus singuli inter se sermones discriminati colloquentium actorum personis distribuuntur, nullae usquam in A sint, in sat multis scenis Plautinis scenarumve partibus nullae in CD, in Sticho quidem singulare hoc accedit quod easdem, idque constanter per totam fabulam, ne B quidem servavit. Itaque, quantumvis levis in hoc genere universo vel plane pleneque testantium librorum fides sit (cuius rei causam Prolegomenis Trin. p. XXXVIII. significavi), tamen quo non spernendo ratiocinandi praesidio alibi uti licuit, ut in extremis Trinummi scenis, item in Bacchidum prima, eo in duabus potissimum Stichi partibus dolendum fuit nos prorsus destitui: quae sunt ab initio et in fine fabulae. In his igitur ubi ne CD quidem quicquam testarentur: quoniam FZ (ut l. s. s. p. L sq. commemoravi) non alio fonte nisi ipso D usi sunt: non potui quin prorsus e meo iudicio penderem nec unquam tralaticiam sermonum partitionem curans id sequeretur solum quod rei probabilitas

suadere videretur. Quanquam haec ipsa optandi potestas deligendique libertas dici nequit quam fuerit plena dubitationis, cum et sententiarum ratio et personarum indoles haud raro diversissimos atque adeo contrarios dispertiendi modos admittat. Vt non diffitear eas rationes, quas vel Philumenae et Pamphilae vel Stichi et Sagarini sermonibus disponendis adhibui, aliquoties (ut ad v. 88. 682 dixi) necessitatem persuadendi minime habere.

Praeterea in orthographico genere aliquid novavi, de quo breviter esse commonendum video. In quo ut dies diem doceat, cum nuper expertus sum Musei nostri phil. t. VII, p. 318 sq., ubi *conisus conexus coniuvent* formas firmavi quas Vergiliani quoque codices tuentur, tum in contrarii generis scriptura *nollo* pro *nolo* nunc intellexi. Quam receptam a me Stichi v. 631. 718. 733, servandam etiam Milit. 81 (*nollet*), non deberi casui Diomedes docet haec tradens I, p. 381 [386, 13]: 'ex hoc uerbo [*uolo*] composita sunt malo nolo. mendose qui (f. quidam) geminant *l* litteram et enuntiant mallo nollo: quoniam principale eorum unam habet *l*, uolo, et in compositione prima decedit syllaba, sequens non immutatur'. Vbi quid mendose fieri iudicet grammaticus, non est quod nos admodum curemus, qui satis ἀναλόγως nonuolo transire in *nollo* potuisse perspicimus. Gravius hoc est, quod antiquos auctores habere hanc scripturam illinc discimus: quorum doctrinam non par esse putamus editorem Plauti obscurari pati. Quanquam ut nunc res est, non ausim equidem eandem ceteris quoque locis restituere praeter librorum vel testimonia vel vestigia. Etsi enim in genere orthographico ad certam constantiam revocando, qui posthac Plautum edent, nisi fallor aliquanto longius quam nos nunc consulto volumus progredi et poterunt et debebunt: velut *hau* scripturam ante consonantes perpetuabunt, item *ausculari* formam pro *osculari*, *it at quil quot* pro *id ad quid quod*, *semul* pro *simul*, *essurio* pro *esurio*, *surrupere* pro *surripere*, *pausillus* pro *pauzillus*, *rusum prosum susum* pro *rursum prorsum sursum*, *quor* pro *cur*, *puplicus* pro *publicus*, item *aps apsens opsecro optineo improbus irritus conporto* cum similibus, *u* pro *y*, alia: tamen suapte natura non tam certis finibus hic locus uni-

versus circumscriptus est, quin semper quaedam vagatura sint liberius, quae unius normae severitate exaequari aut ratio vetet aut dissuadeat commoditas. Sic qui sapiant merito dubitabunt e legum monumentis *gnosce* ambiguaque Festi (p. 174) memoria *gnobilis* in Plautum inferre, quantumvis probabile sit *gnatus* eundem semper, nunquam *natus* dixisse. Item consuetudini fortasse hoc dabunt, ut *quom* scripturam, quae non immerito in *quomplures quiquomque utquomque* servabitur, transferre ad praepositionem vereantur, quae haud sane saepe, sed tamen non nunquam sic scripta in bonis libris exstat. Nec qui *nollo* constanter substituere in locum tralaticiae *nolo* formae animum inducat, consultius agere videbitur quam qui exclusa *debere* scriptura ubique *dehibere* ponat, tametsi et *praehibere* ubique et semel ipsum *dehibere* testantur codices."

De diasceue Stichii post Ritschelium scripserunt Bergkii (Diar. antiqu. stud. a. 1850 p. 332 sqq.) Teuffelii (Stud. u. Charakt. p. 277 sq.), Ladewigii (Philol. vol. 17 p. 455 sqq.), de quorum commentis quid sentirem exposui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 270 sq. et 302 sqq. Summam eorum quae disputavi etiam nunc teneo: singula quaedam retractare cum non sit huius praefationis alio loco constitui. De nominibus tamen cur secutus sim rationem a Ritscheliana editione discrepantem quam paucissimis hoc ipso loco exponere in animo est.

Atque primum quidem Pamphilippi nomen tale esse in quo offendamus non nego: sed certum est idem nomen exstare in ipso contextu locis hisce: 506 (ABCD), 527 (ABCD), 582 (BCD), 583 (BCD), 596 (ABCD) hisque omnibus locis numeros tolerari posse servata hac nominis forma. Idem nomen exhibet titulus scaenae IV 1 (AD³) et IV 2 (BD³). Unus est v. 393, ubi A Pamphilum exhibet, reliqui libri Pamphilippum ita, ut defensio non exclusiva sit. *) Quare cum Pamphilippus forma saltem in retractata fabula exstiterit, errore autem uno illo loco pristinam formam resedissem mihi quidem improbabile sit, hoc nomen retinui: nec prorsus ratione carere exposuerunt Bergkii l. s. s. p. 335 et Spengelii l. in adn. commemorato.

*) Eandem versus scribendi rationem quam ego Spengelii secutus est (Sitzungsber. der Münchener Acad. a. 1883 p. 266) ●

Fabulae non retractatae utrum idem fuerit nomen necne nescitur. — Etiam Panegyridis nomen servavi, quod semper exhibent libri et in contextu et in titulo praeter primum, ubi Ambrosianus nomina PHILVMENA et PAMPHILA praebet. Namque persuasum habeo, tale fuisse nomen mulieris in fabula retractata. In genuina fabula utrum exstiterit nomen Philumena an aliter sit explicanda inscriptio Ambrosiani dubito: cf. quae exposui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 273 post Bergkium l. s. s. Geppertumque Plaut. Stud. vol. 1 p. 107 et quae post nos exposuit Spengelius l. s. s. — Pamphilae nomen retinui, ne nomine careat soror minor, quamvis ex solo illo loco Ambrosiani podierit: nihili esse aut Dinacium nomen pueri aut Pinacium nomen mulieris pro certo habeo. Retractatae fabulae nomen nescimus: quod utrum Pamphila fuerit sicut in genuina an Pamphila fuerit in genuina tantum aliudque in retractata ignoramus. — De Epignomi nomine merito dubitaverunt Bergkius l. s. s. p. 346 (ubi de Epinomus cogitat) et post Bergkium Fleckeisenus in editione, extitisse olim Epistrophus, Abronichus, Aristratus, Onesimus vel aliud simile nomen suspicatus. Fleckeiseno assentitur Koenig, de nom. propr. quae sunt apud Plautum et Terentium p. 17. *Epignomus* si metiris, claudicant v. 238 et 465, si *Epignomus* cum Muellero Pros. Pl. p. 330, evertuntur v. 282 et 371. Cf. quae de hoc nomine monuit Ritschellius Opusc. vol. III p. 311. — Servo alteri Sagarinus nomen est, ut voluit Ritschellius duce Salmasio: cuius rationem neque Bergkio (l. s. s. p. 337) Sangario scribenti neque Koenigio (l. s. s. p. 29) Sangarinus defendenti redarguere contigit. De reliquis nominibus quod addam non habeo.

Sed haec hactenus. Restat ut adnotatiunculas quasdam addam Schoellii mei inter corrigendum natas. V. 217. *quam edo, quando*: 230. *Vaniloquilalias*: 255. *Immo uolt abs te m. nobis darei*: V. 376: *Eu est, qui*: ante v. 387 quaedam deesse videntur: v. 541. *quo euasurus sit [senex]*: v. 650. *Xatpe o erilis*.

Ienae m. Octobri a. 1883.

G. G.

T · MACCI · PLAVTI
S T I C H V S

[T. MACCI PLAVTI STICHVS]
GRAECA ADELPHOE MENANDRV
ACTA LVDIS PLEBEIS
CN·BAEBIO C·TERENTIO AED·PL·
[EGIT]
T·PVBLILIVS PELLIO
[MODOS FECIT]
MARCIPOR OPPII
TIBIIS SARRANIS TOTAM
[FACTA EST ?]
C·SVLPICIO C·AVRELIO COS·

Hanc didascaliam primus ex A edidit Angelus Mai (M. Acci Plauti fragmenta inedita, p. 52), emendavit et explicavit Ritschellius (Parerg. p. 251 sqq.): eiusdem emendationem perfecit Studemundus (de actae Stichi Plautinae tempore in Comm. in hon. Theod. Mommseni ed. p. 782 sqq.) refutatis hallucinationibus Geppertianis (Ueber den Cod. Ambr. p. 10 sqq.) Quae uncis inclusimus, supplementa sunt Ritschelii, pro quibus vacua A praebet spatia. V. 7 Ritschellius modulatus est scribebat: ego cum (Guilelmo Wilmanns (de didasc. Terent. p. 33 sqq.) aliisque formulam sollemnem reposui

ARGVMENTVM I

1. DUASSORORES
2. DUOF
3. REMQUAER
4. §
5. SOROR
6. PA
- 7.
8. R
9. FAC

Has argumenti reliquias eruit felicissime Studemundus l. s. p. 25 (804), qui haec addit: „Duas sorores [vers. 1] dicuntur sine dubio uxores duxisse duo fratres [vers. 2], qui tamen quoniam rem quae(runt) [vers. 3], peregre profecti sunt et per longum temporis spatium a patria absunt; pa(ter) [vers. 6] castigat filias, quod eae viros perseverent peregrinantes pauperes sustinere neque relinquere, etc.“

ARGVMENTVM II

Senéx castigat fílias, quod eaé uiros
 Tam pérseuerent péregrinantis paúperes
 Ita sústinere frátres neque relínquere:
 Contráque uerbis délenitur cómmotis,
 Habére ut sineret, quós semel nactaé forent. 5
 Virí reueniunt ópibus aucti tráns mare:
 Suam quísque retinet, ác Sticho ludús datur.

INCIPĒ STICHVS PLAVTI. ARGVMENTV B. IN CI(1 e corr.)PIT
 STI CHVS PLAVTI C. INCIPIT STICHVS PLAVTI. INCIPIT AR-
 GVMENTVM D³. Stichus Plauti Z. PLAVTI POETE. CLARISSIMI.
 STICVS INCIPIT. ARGVMENTVM F, qui STICVS *inscribit per totam*
fabulam 1. enex *cum spat.* C quod eę D, Bothius. quodaeae B.
 quo heae C. quod hae FZ 2. pauperis CD 3. sustine C
 4. Contra quę CD: '*quod defendi potest*' Ritscheliu deleniter B¹:
corr. ead. manus. delinitur F 5. ut] quod F. om. Z quos] ut F
 nactę C. nacte Z. inacta B 6. transmare C 7. retineat CD.
 retinat B EXPLICIT ARGVMENTVM *addit B*, EXPLICIT D³

PERSONAE

PANEGYRIS [PHILYMENA] } SORORES
[PAMPHILA] }
ANTIPHO SENEX
GELASIMVS PARASITVS
CROCOTIVM ANCILLA
PINACIVM PVER
EPIGNOMVS } FRATRES
PAMPHILIPPVS }
STICHVS } SERVI
SAGARINVS }
STEPHANIVM ANCILLA
TIBICEN

*De Sagarini et Stichi nominibus cf. liber glossarum, qui (velut in Palat. 1773 et Ambrosiano B 36 inf.) haec habet: fugens et sagaris: nomina sernorum: in quibus Stichus et Sagarinus latere coniecit Loe-
wius Anal. Pl. p. 213*

ACTVS I

PANEGYRIS. PAMPHILA

Credo égo miseram Penélopam fuisse
 Soror suo éx animo, quae tám diu uidua 2^a
 Viro suo caruit: nam nós eius animum 2^b
 De nóstris factis nóscimus, quarúm uiri hinc absunt

Act. I scaena 1 PHILUMENA PAMPHILA A: quae nomina Ritschelii per totam fabulam restituit. PANEGIRIS PINACIVM SO-
 RORES. II. BD. om. C: cf. praefatio Ceterum in ipsis sermonibus
 per fabulam universam personarum nominibus caret B spatiis in me-
 diis versibus relictis: quae si desunt diligenter adnotabitur V. 1—47
 cum iambicis senariis Muretus Var. lect. V 6 discripsisset, Hermannus
 auctore Reizio versus „Reizianos“ restituit in libro de metr. p. 173 sqq.:
 quam sententiam idem in Zimmermanni Diar. antiqu. stud. a. 1837
 p. 759 sq. (= Ritschelii Opusc. vol. II p. 198 sqq.) ita retractavit, ut
 octo tantum priores versus hoc metro includeret, quos quidem sotadeos
 esse voluerat Elem. doct. metr. p. 457 sq. Saturnios v. 1—8 appellat
 Fritschius Philol. vol. 34 (a. 1876) p. 188 sq. Cf. Westphalius apud
 Darnmannum I p. 7 V. 1—2^b ita describit B: quam discriptionem de-
 fendunt praeter alios Christius Metr. Bemerk. p. 48, Metrik p. 272¹, Her-
 mannus Buchholtz Philol. vol. 36 (a. 1877) p. 721 sqq.: eosdem in sex
 versiculos discerpit A, quorum haec initia sunt: Credo, Fuisse, Soror,
 Quae, Viro, Nam: qui versus non videntur displicere Studemundo de
 cant. p. 27. 31 neque Redslobio symb. crit. p. 3: cf. Spengeliuss Reformvor-
 schläge p. 331 sq. Contra librorum discriptione abiecta verba ita scripsit
 Hermannus: Credó ego Penelopám, soror, miserám suo ex animo || Quae
 tám diu suo caruit uiro: nam nos eius animum (vel: Quae tam diu ui-
 dua suo uiro caruit: nam eius animum), quem secutus Ritschelii v. 2
 priorem scripturam praetulit, v. 1 sic transponens Credo ego fuisse mi-
 seram, soror, Penelopam, ex animo: sic autem Muellerus Pros. Pl. p. 146:
 Credo égo miseram fuisse Penelopam, soror, suo ex animo, || Quae tam
 diu uidua uiro suo caruit: nam nos eius animum, cum Bergkii Diar.
 antiqu. stud. a. 1850 p. 338, Fleckeisenus, Crainius Ueber Compos. etc. p. 37
 adeo trochaicos octonarios facerent. Cf. quae protulerunt Darnmannus
 II (h. e. progr. Graudent. ed. a. 1870) et Winterus Ueber die metr. Recon-
 struction der Pl. Cantica p. 65 1. Sic A, nisi quod FUISSEPENELOPAM
 credo c. spat. C. Credon Westphalius l. s. s. egomiseram B ego sup. scr.
 D¹ Penelopamfuisse Christius Metr. p. 272¹. fuisse penelopam (pene-
 lopam B. penelopam C. penelopam ex penelopam D) libri cum A
 2^a. Sic A suo om. iam Muretus exanimus C quæ C tamdiu
 BCD 2^b. Sic A nos ex uos D³ V. 3—5 sic describunt AB
 3. DENOSTRISFACTISNOSCIMUSQUARUMUIRINHINCAPSUNT A hinc uiri

Quorúmque nos negótiis abséntum, ita ut aequomst,
Sollicitae noctes ét dies, sorór sumus semper.

5

PAMPHILA

Nostrum ófficium nos fácere aequomst

Neque id mágis facimus quam nós monet pietas. 7^a

Sed híc, mea soror, adsídedum: multá uolo tecum 7^b

Loquí de re nostra ét uirum.

Reizius, Ritscheliuss, Muellerus Pros. Pl. p. 146 hinc (n ex c inter scrib. corr.) D 4. QUORUMQ. NOS NEGOTIIS APSENTIUM ITA UT AEQUOM- EST A nos om. DFZ absentum ut est aequum (equum CD, aequum B) BCDFZ. absentum, ita ut est aequom vel absentium ita ut aequomst *Bergkiius l. s. s. p. 338: cf. Buechelerus de decl. (ed. Windekilde) p. 80.* Quorúm quidem nos negótiis e. g. s., quod duriusculum esse annotat *Ritscheliuss, unice verum dicit Fleckeisenus Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 260* 5. Sic A, nisi quod SOLLICITAE- NOCTES (vel IS) sollicitae FZ. sollicitę (ci sup. scr.) D noctes et CDFZ. noctes sed B mea (vel o) soror vel simus *Spengeliius l. s. s. p. 300, qui alteram versus Reiziani partem anapaesticam esse vult V. 6—8 ita describit B: nec differt A, nisi quod ut supra v. 6, 7, 8 discernens haec constituit initia: Nostrum, Nos, Neque, Quam, Sed hic, Loqui, Saluine: Veteris descriptionem (v. 6. 7) suo quisque modo tutantur Bergkiius l. s. s. p. 339, Redslobius p. 4, Hermannus Buchholts l. s. s., Spengeliius l. s. s.: Studemundus de cant. p. 32 hoc quoque loco Ambrosiani versiculos praetulit. Versus Reizianos pergit describere Hermannus hosce: Nostrum ófficium aequomst fácere nos, neque id magis facimus || Quam nós monet pietas: sed hic, mea soror, assis- dum: || Voló tecum de ré uiri. Saluaeae amábo? cui astipulatur Rit- scheliuss, nisi quod altero versu sed huc soror adsiesdum et tertio Volo loqui de re uiri scribit, pro quibus Volo tecum loqui de re uiri Fleck- eisenus Nov. ann. vol. 61 (a. 1851) p. 42. Versu 6 transpositionem Hermannianam praeriverat Bothius: huc v. 7^b coniecerat iam Aci- daliius. In adnotatione commendat Ritscheliuss hoc: sed hic, mea soror, adside, || Dum uolo loqui de re uiri. Crainiana omitto 6. PINACIVM praef. CD. Pl. FZ Sic A, nisi quod OFFICIUM et AEQUOMST*

offitium B aecum est B. aequum (equum D) est CDFZ 7^a. Sic A nos cum Weisio delet *Redslobius p. 4 non male Ambrosiani versi- culos tutatur etiam Muellerus Pros. Pl. p. 194 Hunc v. ut v. 7^b et 10 creticum tetrametrum esse praemissa anacrusi dicit Bergkiius l. s. s. p. 339* 7^b. SEDHICSORORASSIDEDUMMULTAUOLOTEQUM A Totum v. Panegyridi dat *Ritscheliuss, priora Panegyridi, extrema (a multa) Pamphilac Redslobius p. 4: cf. Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 452 sq. et Bergkiius l. s. s. p. 339, Acta Soc. phil. Lips. vol. VI p. 271 mea soror libri praeter A omnes adsidum (ad si dum C) BCD¹, adsidum D² FZ* 8. Sic A, nisi quod SALUYmin. prob. E/NEAMABO (cf. v. 6—8) Veteris scripturam tuentur *Christius Metrik p. 348². Muel- lerus Pros. Pl. p. 146, Bergkiius l. s. s., Redslobius p. 4, Ambrosiani Stude-*

PANEGYRIS

Saluaéne, amabo?

PAMPHILA

Speró quidem et uoló: sed hoc, soror, crúciór:	9
Patrém tuom meúmque adeo unice únus	10. 11
Ciúbús ex omnibús probus qui perhibétur	
Eúm nunc improbí uiri officio úti,	13. 14
Virís absentibús nostris qui tántas	15
Facit iniurias inmérito	

mundus de cant. p. 27, 32 Loquidere *C* nostra et uirum *exempli causa scripsi. uiri libri. uirum Bothius duce Guyeto, Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 453. nostra Westphalius l. ad v. 1—47 indicato Pamph.] Pinacio (= Pamphilae) continuant BCD: cf. Bergk l. s. s. p. 339. PA. praefigunt FZ Saluaene Hermannus: salue ne B. saluene CDFZ. saluene ea vel saluane ea Spengelius l. s. s. p. 333: cf. Ritscheli ad Trin. v. 1177 et Donat. ad Ter. Eun. V 6, 8. Saluerene mire Buchholtzius l. s. s. V. 9—17 sic describit A: eadem descriptione B utitur, nisi quod v. 16. 17 in unum contrahit: quam descriptionem merito tuentur Bergk l. s. s. p. 340, Studemundus de cant. p. 32, Christius Metr. p. 348^a, Buchholtzius l. s. s., Redslobius l. s. s., Spengelius l. s. s., quamvis de metris discedentes: quorum quidem nil mutantes Buchholtzius et Spengelius meros anapaestos restituant, partim anapaestos (16. 17, quibus v. 15 addit Bergk) partim iambicos faciunt Bergk, Studemundus, Redslobius, Christius: audacius duce Hermann Ritscheli hos dimetros iambicos edidit: Speró quidem et uoló, set hoc, || Sorór, crucior patrém tuum || Meumque ádeo qui unus únice || Ciúbús ex omnibús probus || Perhibétur: eum nunc improbi || Viri ófficio uti: qui uiris || Tántas absentibús facit || Nostris inmerito iniúrias || Nosque áb eis uolt abducere: quorum aliquot Plautina elegantia destitutos esse monet Kiesslingius Anal. Pl. p. 11 sq. 9. Pamphilae dedi duce Ladewigio l. s. s., quae Pinacio FZ tribuunt. PANEGIRIS praem. CD, Ritscheli Sic A, nisi quod EQUIDEMET: qui cum Ritschelio EQUIDEM . . ET habere visus esset, Bergk l. s. s. duce Ritschelio equidem id et scripsit equidem F cum A crutior BC 10. 11. Sic A, nisi quod PATREMTUUMMEUMQ: et UNICEQUIUNUS tuum libri cum A unice unus scripsi qui in v. 12 collocato. unice qui unus libri cum A: de colloc. cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 24 unYcō mensuram def. cum Christus Metr. p. 246ª tum alii 12. Sic A, nisi quod CIUBUS, PROBUS, om. QUI ex omnibus C probus qui scripsi. probus libri cum A: cf. v. 10. 11 13. 14. Sic A, nisi quod UIRI 15. UIRISQUITANTASAPSENTIBUS-NOSTRIS A: idem reliqui, nisi quod absentibus, quae transposui: pro quo talem commendat Bergk versum: Viris tántas qui absentibus nostris vel hunc: Qui tántas absentibus nostris (Viris facit iniurias inmerito): de transpositione cogitat etiam Bombe de abl. abs. thes. 4 in singulis errans Syncopen quandam in voce tantas statuunt Studemundus de cant. p. 32 et Redslobius l. s. s. 16. FACITINIURIASIN-*

Nosque áb eis abducére uolt.
Haec rés uitae me, sóror, saturant,
Haec míhi diuidiae et sénio sunt.

PANEGYRIS

Ne lácruma, soror, neu túo id animo 20
Fac, quód tibi pater faceré minatur.
Spes ést eum melius fácturum.
Noui égo illum: ioculo istaéc dicit:
Neque illé sibi mereat Pérsarum
Montís, qui esse aurei pérhibentur, 25
Vt istúc faciat quod tú metuis.
Tamen sí faciat, minume írasci
Decet: néque id immerito euéniet.
Nam uíri nostri domo ut ábierunt,
Hic tértiust annus.

MÉRITO A immerito libri praeter A 17. NOSQ:ABEISABDUCERE-
UOLT A is B. his CDFZ. iis nunc Hermannus in Elem.
abdu////cere B. abducere (b s. v.) D. abducere ui Bergkiius l. s. s.
uult libri praeter A V. 18—33 anapaesticos esse Hermannus
vidit, qui duobus systematis conclusit: eandem versuum distinctionem
AB (et A quidem inde a v. 20 pari singulorum initio) servant, nisi
quod v. 31 sq. B in unum contraxit: contra v. 20—47 tribus syste-
matis inclusit Redslobius p. 5 18. Sic A Hae res BZ. Heres
C. Heres DF uitę C. uitae (i ex o) D soror me F sa-
saturant (s ex n) D 19. Sic A, nisi quod MIHI Hae libri praeter
A mi BCDF diuidię C. diui diae B senio D 20. Pa-
negyridi dedi duce Ladewigio. PIN. CD. PA. FZ NELACRIMA-
SORORNEUTUOIDANIMO A Neu libri praeter A lacruma BCD.
lachruma Z neutuo D. ei eu tuo C 21. Sic A, nisi quod
TUUSPATERFACERE Versum creticum esse dicit Bergkiius p. 340 (mini-
tatur), dimetrum iambicum adiecta clausula anapaestica Studemun-
dus de cant. p. 59, anapaesticum tetrametrum hypercatalectum Spenge-
lius et Buchholtzius tibi Bothius. tibi tuus libri cum A, nisi quod tuus
tibi F. tuus Hermannus olim, sic ille alio tempore transponens: neu
tu ánimo id fac ¶ Quod tibi tuus pater faceré minatur: cf. Spengeliius
Plaut. p. 135 22. Sic A 23. Sic A, nisi quod NOUI ET DICIT
ioculo istec CD. istaec ioculo Camerarius 24. NEQ:ILLESIBIMEREAT-
PERSARUM A illic Ritscheliius. ille hau idem in adnotat. 25. MONTI-
(min. prob. E)SQUIESSEAUREIPERHIBENTUR A montes CDFZ per-
hibentur (h sup. scr.) B 26. Sic A tumet uis B 27. TAMETSI-
FACIATMINIMEIRASCI A Tamen si BCDFZ. Tam si dubitanter
Ritscheliius in adnotatione coll. v. 44 minime BCDFZ cum A 28.
Sic A, nisi quod DECET et EUENIET 29. NAMUIBINOSTRIDOMQUT-
ABIERUNT A 30. HICERTIUSANNUSITAUTMEMORAS A, nisi quod HIC

PAMPHILA

Ita út memoras.

30

PANEGYRIS

Quom ipsi înterea ut uiuánt, ualeant,
Vbi sînt, quid agant, ecquî bene agant,
Neque párticipant nos néque redeunt.

PAMPHILA

An id dóles, soror, quia illi suom ófficium
Non cólunt, quom tu tuom fácis?

PANEGYRIS

Ita pol.

35. 36

PAMPHILA

Tace sís: caue sis audíam ego istuc
Posthác ex te.

litterae incertissimae tertius *Ritscheli*us. tertius libri cum *A*, nisi quod tertius *B*: cf. *Ritscheli*us *Opusc. II* p. 610 De annust cogitat *Spengeli*us Pamph.] Ita scripsi duce *Bergkio* cum *FZ* (*PIN.*). *PHILVMENA* *Ritscheli*us: om. *BCD* cum *A* sine spatio 31. Sic *A*, nisi quod ut omisso Paneg.] *PA. FZ*: om. *CD*. eidem personae continuauit *Ritscheli*us: cf. quae ad v. 7^b adnotauimus Cum libri praeter *A* isti *Seyffertus Philol.* vol. 25 (a. 1867) p. 442 ut add. *Seyffertus, Redslobius* p. 5: om. cum libris *Ritscheli*us 32. *UBISINTQUIDAGANTECQUIDAGANT* *A* ecqui bene agant *Ritscheli*us. ecquid (ec quid *BC*) agant *BCD* cum *A*: om. *FZ*. ecquid ament nos non inepte *Lomanus* p. 62, minus recte de trochaicis numeris cum hic tum aliis locis huius scaenae cogitans. ecqui indigeant *Bergkii* l. s. s. *Paroemiacum Hermannus* hac distinctione effecit: Vbi sînt, quid agant, ecquid agant neque || Participant nos neque redeunt: cf. *Spengeli*us *Plaut.* p. 126, qui librorum scripturam defendit, ut *Reformvorschl.* p. 415 33. Sic *A*, nisi quod bis *NEQ*: V. 34—47 ita discribunt *AB*: quam discriptionem merito retinuerunt iidem qui supra, ubi praeter anapaestos iambicum systema (v. 34—36: An id doles soror quia || Illi suum officium nón colunt || Quom tú tuum facis? Ita pol) et bacchiacos (cum *Hermann*o v. 43. 44: Et si illi improbi sint atque áliter nos fácient || Quam aequóm sit, tam pól noxiae ne quid mágis sit, || Omnibus obnixe opibus nostrum || Nos officium meminisse decet) *Ritscheli*us esse censuerat De v. 34—36 cf. *Studemundus* de cant. p. 59, *Spengeli*us *Pl.* p. 91 34. Sic *A*, nisi quod *SOROR* et *SUUM* Pamph.] *PIN. FZ*. om. *CD* id (i ex a) *D* suum libri cum *A* 35. 36. *NONCOI(vel E)UNTQUOM-TUTUUMFACIS#ITAPOL* *A* cum libri praeter *A* tu tuum *Ritscheli*us ex *A*: idem coniccerat *Weisi*us. tuum *BCDFZ* PANEG.] Ita *CDFZ* V. 37. 38 inverso ordine exhibet *A* *Dimetros acatalectos* discripsit *Hermannus* 37. PAMPH.] *PIN. CDFZ* Sic *A* 38. Sic *A* Posthac *F* cum *A*. Caue posthac (post

PANEGYRIS

Nam quid iam?

PAMPHILA

Quia pól meo animo omnis sápiētis
 Suom officium aequomst colere ét facere. 40
 Quamobrem égo te hoc, soror, tametsi és maior,
 Moneo út tuom memineris ófficium:
 Et si illi improbi sint, átque aliter
 In nós faciant quam aequómst, tam pol
 Nostrís omnibus obnixe opibus 45
 Nostrum ófficium meminisse decet.

PANEGYRIS

Placet: táceo.

PAMPHILA

At memineris fácito.

hac B) BCDZ exte C PANEG.] PA. CDFZ: spat. B cum A
 quid DFZ cum A. qui BC 39. PAMPH.] PIN. CDFZ QUIA-
 POLMEOANIMOONI(vel ESSAPIENTI(vel E)S A sapietis D¹: corr. D²
 40. Sic A, nisi quod SUUM et AEQUOMEST et FACERE suum libri cum A
 aecum est B. aequum (equum D) est CDFZ V. 39-47 confusos
 tales olim fuisse suspicatur Muellerus Pros. Pl. p. 422: Quia etsi illi improbi
 sint átque aliter || Faciánt quam aequom sit, tamen pol nos || Nostrum
 ófficium meminisse decet. || Ph. Placet táceo. Pa. At memineris fácito
 ceteris abiectis V. 41-47 tractat Bergkiius l. s. s. p. 342 licentier
 41. Sic A, nisi quod SOROREGOHOCTE Quam obrem BD. Quam
 ob rem C tam etsi es B. tam et sies C. tamet sies D 42.
 Sic A, nisi quod TUUM tuum libri cum A 43. Sic A ad-
 que C 44. Sic A, nisi quod In omittit et TAM habet In nos
 Pius. Nos libri cum A. Nis (= nobis) Guyetus. Nobis Redlobius
 p. 8: catalecticum v. tuetur Studemundus de cant. p. 59 aequum
 est B. aequum (equum CD) est CDFZ. aequom sit Hermannus, Rit-
 schelius tamen pol libri praeter A 45. NEQUIDMAGISSITOMNIBUS-
 OBNIXEOPIBUS A Nostris omnibus exempli causa Spengeliius p. 415
 initium ex v. 7 huc pervenisse ratus. ne quid (nequid BC) magis si-
 mus BCDZFZ, ubi minus Pius. an Eo magis? obnixe CDFZ
 cum A. obnoxiae B tamen pol ne quid magis siemus || Omnibus
 obnixe opibus Hermannus. Ne quid magis sit noxiae obnixe Red-
 lobius p. 5 46. Sic A, nisi quod NOSTRUM 47. PANEG.] PA. CDFZ
 PLACET#TACEO#ATMEMINERISFACITO A PAMPH.] PIN. DFZ. PAN.
 C. spat. AB placet: tace Bergkiius p. 343 at] an F V. 48-57
 Plautinos non esse A evincit, a quo illi prorsus absunt: cf. Ladewigius
 Phil. vol. 17 (a. 1861) p. 455, qui ex his versibus non genuinis suspi-
 catur in genuina quoque scaena olim Panegyriin rationem suam de-

(PANEGYRIS

Nolo égo, soror, me crédi esse inmemorém uiri:
 Neque ille eós honores, míhi quos habuit, pérdidit.
 Nam míhi pol grata accéptaque huius benignitas: 50
 Et mé quidem haec condício nunc non paénitet,
 Neque ést quor studeam has núptias mutárier.
 Verúm postremo in pátris potestatést situm:
 Faciéndum id nobis, quód parentes ímperant.

PAMPHILA

Scio átque in cogitádo moerore aúgeor: 55
 Nam própemodum iam osténdit suam senténtiam.

PANEGYRIS

Igitúr quaeramus, nóbis quid facto úsus sit.)

ANTIPHO. PAMPHILA. PANEGYRIS

ANTIPHO

Quí manet ut moneátur semper séruos homo officiúm suum,
 Néc uoluntate id fácere meminit, séruos is habitu háu probost.

fendisse 48. PA. *praemittunt* FZ: *om.* CD. Pamph. Bergkiius
 p. 335 soror D¹. soror D⁴ inmemorem CD. inmemorem BFZ
 49. eos *del.* Bothius, Ritscheliu: ille *del.* Guyetus 50. mihi pol

B. pol mihi reliqui ^{ta} *grá ex grá D* huius benignitas Ritscheliu
 (hui'et Guyetus). huius (*ante eam v. ē erasum in D*) est benignitas libri.
 huius benignitast Bothius 51. hęc C. hoc B conditio libri
 penitet B. petiit et C. periit et DFZ 'Mirum loquendi genus'
 Scaliger 52. Neque est cur Guyetus. Neque est cur non (quor non
 B) BCD. Neque est cur nunc FZ, Muellerus Pros. Pl. p. 306.
Perperam de his iudicat Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 18 53.
 postremo ex postea D Post patris eras. est in D potestate est
 libri 54. Faciundumst nobis Ritscheliu in adn. 55. PIN. FZ.

om. CD. Paneg. Bergkiius l. s. s. adque C in ^o cigitando D.
 incogitando C merore BCDF augeor BCD, Benileius in
Heautont. II 2, 3. angor FZ. angeor cum Palmerio Acidalius
 56. prope modum C 57. PA. FZ. *om.* CD. Pamph. Bergkiius l.
 s. s. queramus BDF. que ramus C nobis *sup. scr.* D² quod
 C facio BC usus] opus F sit] sit antipho B

Act. I scaena 2 ANTIPHO MULIERES A. *om.* BCD¹. AN-
 TIPHO D³. Antipho Panegyris. Pinacium filiae FZ 58. QUI-
 MONEATUTMONEATURSEMPERSERUUSHOMOOFFICIUMSU A Cui D.
 ui cum spat. init. C manet BCDZ. monet F seruus libri

Vós meministis quótkalendis pétete demensúm cibum: 60
 Quí minus meminístis, quod opust fácto, facere in aédibus?
 Iám quidem in suo quicqué loco nisi erit míhi situm sup-
 pelléctilis,

Quom égo reuortar, uós monumentis cómmonefaciam búbulis.
 Nón homines habitáre mecum míhi uidentur, séd sues.
 Fácite sultis, nítidae ut aedes meae sint, quom redeám
 domum. 65

Iam égo domi adero: ad meám maiorem filiam inuisó modo.
 Sí quis me quaerét, uocatote áliqui: aut iam egomet híc ero.

praeter A suum libri cum A 59. NECUOLUNTATEIDFACEREM-
 EMINITSERUUSHISHABITUHAUPTROBUS A Nec] Nam B uluntate
Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 686 Facere nec uolun-
 tate id *Geppertus Pl. Stud. vol. II p. 46* seruos is CDFZ. ser-
 uosis B. seruos hic tamquam ex A *Geppertus l. s. s.* habitus F
 aut BCD. haud FZ probost *Ritscheliuss.* probu et B. pro-
 bus et CD. probus est FZ 60. Sic A, nisi quod etiam DIMEN-
 SUM legi potest quod kalendis D. quot Kalendis FZ. quod ca-
 lendis BC 61. Sic A, nisi quod MINUSMEMINISTIS et OPUSSIT

opust *Bothius.* opus sit (sit sup. scr. D) libri cum A fáctre
 (r inter scrib. ex e) D 62. Sic A, nisi quod quique, NISI, SUPEL-
 LECTILIS in om. *Bothius* quicque AB, *Pylades.* quique CD,
Muellerus Pros. Pl. p. 347, Ribbeckius Com. R. p. 623. quoque
 F. quæque Z. quidque vulgatur inde a *Taubmanno* sita F
 supellectilis FZ cum A. supellectilis BCD. Vide *Proleg. Trin.*
p. CXXXIII. CXXXVII 'Durioribus numeris huius versus etsi
 defensio parata est ibid. p. CCXXV et CLIV, tamen nescio an prae-
 stiterit: Iam nisi quidem suo quicque loco mi erit situm suppellectilis'
Ritscheliuss. supellectilis nominativum esse suspicantur *Muellerus, Rib-*
beckius l. s. s. sita scribentes 63. Sic A, nisi quod MONIMENTISCOM-
 MONE/vel 1)FACIÁ Quom B cum A. Cum reliqui reuortar e reuertar,
 an hoc ex illo correctum habeat B, obscurum est. reuortar reliqui cum A
 monumentis libri praeter A commune faciam BD 64. Sic A,
 nisi quod MIHI et SED mihi Z cum A. mihi hic BCD. hic mihi F
 uidetur F 65. Sic A, nisi quod FACITE et AEDI/vel E/S Faciete
 CD sulcis CD: pro quo spat. vacuum circa 12 litt. B nitide
 C meq C meq (des D. meae aedes F cum libri praeter A
 66. Sic A, nisi quod INUISOMODO filiam (iam in ras.) C modo
Geppertus ex A. domum reliqui, *Ritscheliuss de A errans* 67. Sic A,
 nisi quod SIQUISMEQUAERETINDEUCATOTEALIQUI Siquis BCD
 me quaeret (quaeret B. queret CD) libri cum A. quaeret me
Fleckerisennus. quaeret *Guyetus, Ritscheliuss* uocatote scripsi, inde
 uocato te B. inde uocatote CDFZ. inde uocatote *Kochius Nov. ann.*
vol. 101 (a. 1870) p. 686. euocatote *Muellerus Pros. Pl. p. 351*
 quaeret, me uocate inde *Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 728*

PAMPHILA

Quid agimus, soror, si offirmabit pater aduersum nos?

PANEGRIS

Pati

Nos oportet, quod ille faciat, quous potestas plus potest.
Exorando, haud aduersando sumendam operam censeo. 70
Gratiam a patre si petimus, spero ab eo impetrassere.
Aduersari sine dedecore et scelere summo haud possumus:
Neque ego id sum factura, neque tu ut facias consilium dabo,
Verum ut exoremus. noui ego nostros: exorabilist.

ANTIPHO

Principium ego quo pacto cum illis occipiam, id rationi-
nor: 75

68. PAMPH. *Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 454.* PAN. CD. PIN. FZ. PHIL. *Ritschellius* QUIDAGIMUSSORORSIOFFIRMAUIT. PATERADUERSUMNOSPATI A offirmabit (r sup. scr. D³) D. offirmauit ante corr. C. obfirmabit F aduersum C. aduersum reliqui cum A PANEG. *Ladewigius l. s. s.* PIN. CD. PAN. FZ. PAMPH. *Ritschellius* apati B 69. NOSOPORTETQUODILLEFACIATCUIUS. POTESTASPLUSPOTEST A cuius libri cum A V. 70—83 hoc ordine collocatos A seruat, qui in reliquis libris sic sese excipiunt: 80—83. 75—79. 70—74. „Quamquam ut de aliis praeterea turbis huius scaenae suspicer, cum alia me movent tum praeter ceteros v. 84, qui non potest non valde importunus videri“ *Ritschellius* 70. PIN. huic versui praemittebat *Acidalius*, proximo PAN. F, PIN. DZ: neutri quicquam C Sic A, nisi quod ADUERSANDO haud B cum A. om. reliqui aduersando libri cum A 71. De pers. cf. v. 70 GRATIAM-PE(vel I)RSI(vel E)PET(vel E)MUSSPEROABEOIMPETRASSERE A a patre si petimus FZ. a patre si petimus BCD: cf. *Buechelerus de decl. p. 97.* si pace petimus *Ritschellius* de A errans. a patre si (vel si a patre) petemus *Kampmannus de AB p. 10.* si petimus addens nos post spero *Hermannus Nov. annal. vol. 35 (a. 1842) p. 193.* patris si petimus *Redslobius p. 16.* a patre hanc si petimus *Muellerus Nachtr. p. 4* ab (a ex o) D impetrassere B cum A. impetrasse CFZ. impetrasse (t sup. scr. m. 2) D 72. ADUERSARISINEDEDECOREETSCELERESUMMOHAUDPOSSUMUS A Aduersari sine FZ cum A. Aduersariis indedecore (inde decore B) reliqui summo D⁴. summos D¹ haud libri cum A possumi B 73. Sic A, nisi quod NEQ-EQUIDEMISFACTURANEQ-TE ego id sum factura *Ritschellius*. ego factura sum BCD FZ. equidem id factura def. *Brixius Emend. Pl. ed. a. 1854 p. 2.* equidem ego id factura *Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 17 sq.* ego sum factura *Taubmannus Ambrosiani TE ne quis abutatur sic: neque te ut facias compulsura sum, monet Ritschellius* 74. UKRUMUTEXOREMUS-NOULEGONOSTROSEXORABILI(vel E)ST A exorabile est BCDZ. exorabilis est F 75. ANT. om. libri Sic A, nisi quod ILLI pro

Ūtrum ego perplexim lacessam oratione ad hunc modum,
Quasi ego numquam quicquam adsimulem ac quasi quid
indaudiuerim

Eas in se meruisse culpam: an potius temptem leniter,
Quam minaciter. scio liteis fore: ego meas noui optume.
Si manere hic sese malint potius quam alio nubere, 80
Faciant. quid mihi opust decurso aetatis spatio cum meis
Gerere bellum, quom nil, quamobrem id faciam, meruisse
arbitror?

76. *Charisius* p. 213. 26: perplexim Plautus in Sticho: 'utrum ... orationem' *Nonius* p. 515, 15: perplexim pro perplexe. Plautus in Sticho: 'utrum ... modum' *Idem vocabulum ex h. l. excerptis gloss* *Plaut.*: cf. *Ritscheli Opusc. vol. II* p. 269

cum illis raciocinor CDZ V. 75—79 delet *Guyetus* V. 76—79 tales esse voluit *Langenus* p. 151:

Utrum ego perplexim lacessam oratione ad hunc modum

Quasi quid indaudiuerim eas meruisse culpam, an leniter

Potius temptem: scio ego liteis fore: meas noui optume.

De eisdem versibus cf. *Niemeyerus de Plaut. fab. rec. duplici* p. 31

76. Sic A, nisi quod MODUM ergo CDZ per plexim B. Cf. de h. v. *Langenus* l. s. s. lascescam D¹. lacessam ex lasessam C orationem Z, *Charisius*, *Nonii libri plurimi* 77. QUASINUMQUAMQUICQUAM-ADAEQALSIMULEMANQUASIQUIDINAUDIUERIM A Quasi ego scripsi. Quasi libri, *Ritscheli* quicquam adsimulem scripsi. quicquam in eas similem (eassimulem B) BCDFZ: et in A. cum quo facit *Ritscheli*, et in B versus coniectura sanare voluerunt librarii: de adeo cf. *Langenus* et *Braune Obserr. gramm.* p. 41: de in eas *Langenus* l. s. s.

ac scripsi. an cum A *Ritscheli*: om. BCDFZ quasi nihil libri praeter A indaudiuerim *Purcus. prob. Fleckisenus Exerc.* p. 44. indaudiuerim cum A *Camerarius*. inde audiuerim BCDFZ, item cod. *Scaligeri* Ceterum hic versus suspectus est 78. Sic A, nisi quod MERUITSE et LENITER in se BD culpam an potius B. culpam: potius *Ritscheli*. culpam, ac potius *Acidalius* temptem BCD cum A. tentem FZ leniter CD 79. Sic A, nisi quod AMINACITER ab initio et LITEIS (vel IES vel min. prob. vs.) Quam scripsi. An libri cum A De minaciter cf. *Langenus* l. s. s. litis libri praeter A noui optume B cum A. optume noui reliqui 80. Sic A, nisi quod MALINT et NUBEKE ANT. notam praemittunt D¹ FZ (AM. Z) 81. Sic A, nisi quod NONFACIAMQUID ab initio et CUMIS in fine Faciant *Acidalius*. Non faciam BCD cum A. Non faciant Z. Nunc faciant F. Non faciam def. *Niemeyerus* l. s. s. opust DZ cum A. opus at BC. opus est F deturso B etatis C spacio CD cum meis *Lomanus* p. 64. cum eis libri cum A 82. GERERE BELLUM. QUAMNINIQUAMOBREMI FACIAMMERUISSE ARBITROR A quom] cum

Mínime: nolo túrbas. sic hoc mi óptimum factu árbitror,
Síc faciam: adsimulábo, quasi quam cúlpan in sese ad-
miserint.

Pérplexabilitér earum hodie pérpauefaciam péctora: 85
Póstid igitur deínde, ut animus méus est, id faciám palam.
Múlta scio faciúnda uerba: ibo íntro. sed apertást foris.

PAMPHILA

Cérto enim mihi patérnae uocis sónitus auris áccidit.

85. Perplexabiliter hinc excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritschelii
Opusc. vol. II p. 269 Cf. Charisius p. 213, 26, qui idem vocabulum
attulisse videtur

libri praeter A, ubi leviter erratum est quam obrem BCD id om.
libri praeter A arbitrer Lambinus 83. MINIMENOLOTURBES(vel is
incerta lectione) SEDHOCMIHI OPTIMUM FACTU ARBITROR A Minime libri
cum A uolo FZ, cum Minime iungentes sic hoc mi Redslobius
l. s. s. p. 16. sed hoc mihi libri cum A, Fleckeisenus. sed mi hoc
Bothius, Ritscheliuss factum Dousa 84. SIC FACIAM ADSIMULABO-
QUASI QUOM CULPAM IN(incertae) SE ADMISERINT(INT incertae) A ANT.
praemittunt D² FZ adsemulabo B: cf. Fleckeiseni ep. crit. p. VIII
quam culpam Ritscheliuss ex A. aliquam culpam B C D F Z, nisi
quod cupam D ante corr. culpam aliquam Bothius in sese C F Z.
in sese B D. ad sese Ritscheliuss ex A ASDE proferens: cf. Langenus l. s. s.

miserint F Ceterum hunc v. aut delendum (delevit Fleckeisenus) esse
aut sic corrigendum annotat Ritscheliuss praef. p. X: Sic faciam: adsi-
mulabo, quasi nil culpa ad sese admiserint. Vitiosa profert Darn-
mannus II p. 5 86. Sic A, nisi quod PERPAUEFACIAMPECTORA Ante
hodie ras. litt. d B hodie earum Koehler de verb. acc. e. q. s. p. 9
per pauefaciam CD. per paue faciam B. perparue faciam F

86. POSTIDAGAMIGITURDEINDEUTANIMUSMEUSERITFACIAMPALA A
Post id igitur deinde Ritscheliuss. Postidagam igitur de inde B.
Post id agam igitur deinde reliqui cum A. Prius id agam: igitur
deinde Acidalius. Post id ego igitur deinde Lomanus p. 65. Post ita
agam igitur deinde Brizius Em. Pl. ed. a. 1854 p. 18 est id Fleck-
eisenus. erit libri cum A, Ritscheliuss palam Camerarius cum A.
patam B. pacem C D F Z 87. Sic A, nisi quod MULPA et IBO et FORIS

facienda libri praeter A apertast CD cum A. aperta st B. aperta
est FZ 88. PAMPH. Ladewigius l. s. s. PIN. C D F Z. PANEG.
Ritscheliuss 'Ceterum tam multos distribuendi modos sororum in
hac scena sermones admittunt, ut in tanta codicum et inconstantia et
omittendi negligentia vix habeas ubi sat certo pedem figas. Restabat
igitur ut aliquo modo non incommodo timidioris Philumenae auden-
tiorisque Pamphilae sermones alternarentur' Ritscheliuss: cf. Ladewigius
l. s. s. p. 454 CERTOENIMMIHIPATERNAEUOCISSONITUSAURI(vel F)
SACCIDIT(IT incertae) A paterne C

PANEGRIS

Is est ecastor: férre aduorsum homini ócupemus ósculum.
Sálue, mi pater.

ANTIPHO

Ét uos. ilico ágite istic adsídite. 90

PANEGRIS

Ósculum.

ANTIPHO

Sat est ósculi mihi uóstri.

PANEGRIS

Qui, amabó, pater?

ANTIPHO

Quía ita meae animaé salsura euénit.

PAMPHILA

Adside híc, pater.

ANTIPHO

Nón sedeo istic: uós sedete: ego sédero in subséllio.

91. *Festus* p. 197, 28: Significatur etiam osculo sanium ut Plautus in *Neruolaria*: 'osculum sat est mihi ... qui ambo mi pater' de quo loco cf. *Leidolphus de Festi et Pauli locis Pl.* p. 229

89. Sic A, nisi quod is et ADUERSUM PAN. CDFZ, *Ladewigius*. PAMPH. *Ritscheli*us Isest B aduorsum (um e corr. C) libri praeter A homini Dousa, *Scaliger* cum A hominem BCD FZ, *Peine*, de dat. usu p. 87 90. Verba priora utrique sorori simul tribuenda esse dixit *Ladewigius* l. s. s. PANEG. praemittit *Ritscheli*us, addens haec fortasse *Pamphilae* tribuenda. PIN. CDFZ SALUEMIPATERETUOSAMBAEILICU AGITEISTICADSIDITE A Salue me B. Saluemi D AN. FZ. PANE. C. PAN. D Ante Vos, a qua voce novus v. incipit, A D in marg. uos *Ritscheli*us. uos ambae (ambę D. ambe C) libri cum A istic om. libri praeter A. istinc *Ritscheli*us falso *Ambrosiani* testimonio nixus agite ilico isti vel isti ilico agite *Muellerus* *Pros.* Pl. p. 332 ambae servato adsidite *Camerarius* cum A. ascidite B. abscedite CDFZ, *Ritscheli*us. absistite *Acidalius* 91. PANEG. *Ritscheli*us. PIN. CDFZ OSCULUM#SATESTOSO(vel C)SCULUMIHU- UOSTRI#QUIAMABOPATER(R incerta) A ANT. FZ. AN. ex PAN. D. PANE. C est osculi mihi B cum A. est mihi osculi CDZ. mihi est oculi F uostri B cum A. ūri CDF. uestri Z PANEG. *Ritscheli*us. PIN. CDFZ Quiamabo B Osculum sat est mihi (sequitur lacuna) qui ambo mi pater *Festus* 92. A praem. D²FZ: spat. CD¹ Sic A, nisi quod EUENIT#ADSIDEHIC- PATER itameae B meę C anime C salsura euenit *Camerarius* cum A. salsurae uenit B. salsurę uenit CDZ. salsure uenit F PAMPH. PIN. D²FZ. om. BCD sine spatio. PANEG. *Ladewigius* asside libri praeter A 93. Sic A, nisi quod SEDEREIN AN. ex

Máne puluinum.

PAMPHILA

ANTIPHO

Béne procuras mīhi: sat sic fultúmst: sede.

PAMPHILA

Síne, pater.

ANTIPHO

Quid opúst?

PAMPHILA

Opust.

ANTIPHO

Morem tibi geram. atque hoc ést
satis. 95

PAMPHILA

Númquam enim nimis curáre possunt suóm parentem fíliae.
Quem aéquiuſt potiórem habere quám te? postideá, pater,
Víros nostros, quibus tú nos uoluisti éſſe matres fámilias?

PAN. D. AN. FZ. PANE. C sedeo] sed ec D insubsellio B
94. PAMPH.] PIN. libri Sic A, nisi quod SATISSICFULTUST et spat.
ante SEDE A AN. ex PAN. D. AN. FZ. PANE. C sat Bothius.
satis libri cum A fultum est B C D F Z Sede ex A Geppertus
Pl. Stud. vol. II p. 47, quod patri dedi: mihi omiſſa persona ante
eam vocem B C D F Z, Fleckeisenus mihi: sat sic fultumst. Pamph.
Sine Ritscheliuſ. sat sic fultumst. Pamph. Sine pater Brizius Emend.
Pl. ed. a. 1854 p. 18. 95. PAMPH.] PIN. C D F Z SINEPATER-
#QUIDOPUST#OPUSTMOREMſTIBIGERAMATQ-HI(vel E)CESTSATIS A Sine
pater] Pater Ritscheliuſ: cf. v. 94: om. Brizius l. s. s.: cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 130 ANTIPHO CD. AN. FZ. A (sic: pater A
quid) B Quid opus est libri praeter A PAMPH.] PIN. C D F Z
opus est libri praeter A Quid opust? Pamph. Opus est.
Ant. Quid istic? morem Brizius l. s. s. „Fortasse pater addita-
mentum est librariorum, ita autem instauranda poetae manus: AN.
Nam quid opus est? Pamph. Opus est. e. q. s. Quamquam possunt
etiam morem geram interpretis esse (ut v. 742), Plauti autem haec: PA.
Sine, || Mi pater. AN. Quid opus est? PA. Opus est. AN. Morigerabo.
atque hoc satist. Nam omnium minime elegantes hi ſint numeri fu-
turi: Mi pater. Quid opust. Opust. Morem geram. atque hoc est
satis.“ Ritscheliuſ adque C hoc libri praeter A at sic Gep-
pertus l. s. s. est satis B cum A. satis est reliqui 96. PAMPH.]
PIN. FZ. om. CD sine spat. Sic A, nisi quod SUUMPAREN(N incerta)TEM
suum libri cum A filię C 97. PIN. praem. D³ Sic A, nisi quod
QUE(vel I)MAEQUIUSTNOSPOTIOBEM Quem F cum A. Qum B. Cum
CDZ aequiuſt Ritscheliuſ. aequiuſ (ęquiuſ BC) est nos B C D F Z.
aequomst nos Kiesslingiuſ Mus. Rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 118, Spengeliuſ
Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 729, Muellerus Pros. Pl. p. 220 haberē B
quam om. F post idea B. postea F 98. Sic A, nisi quod

ANTIPHON

Bónas ut aequomst fácere, facitis, quóm tamen absentis uiros
Proinde habetis, quási praesentes sint.

PAMPHILA

Pudiciat, pater, 100

Eós nos magnificáre, qui nos sócias sumpserínt sibi.

ANTIPHON

Númquis hic est aliénus nostris díctis auceps aúribus?

PANEGYRIS

Núllus praeter nósque teque.

ANTIPHON

Vóstrum animum adhiberí uolo.

Nám ego ad uos nunc íperitus rérum et morum múlíerum
Díscipulus uenio ád magistras: quíbus matronas móríbus, 105
Quae óptumae sunt, ésse oportet, íd utraque ut dicát mihi.

TUOLU'NTIESSENOS uiros *B.* nostros *sup. scr. D²* nos uoluisti
esse *Ritscheli*. uoluisti esse nos *libri cum A* filias *D¹*. familias
D² 99. AN. om. *C in princ. versus* BONASUTAEQUOSTFACERE-
FACITISQUOMTAMENAPSENTI/vel ESUIROS/OS *incertae*, *A* equum est *B.*
aequum (equum *C*) est *CDFZ* quom *B cum A.* cum *reliqui*
100. Sic *A*, nisi quod HABETIS et PRAESENTE/vel IS et SIENT et PUDICI-
TIASTPATER/R *incerta*) Per inde *B.* Perinde *CDFZ* habetis *B*
quasi *D post corr. FZ cum A.* quas *BC et D ante corr.*
presentes *C.* presentes *B* PAMPH.] PIN. *CDFZ* Pudicitia
est *libri praeter A.* pudicitiae *Bothius* 101. Sic *A*, nisi quod
EOSNOMAGNIFICAREQUI et SOCIASSUMPSERUNT Eos nos *W'eisius*,
Brizius Emend. Pl. ed. a 1847, Ritscheli cum *A et D¹*. Enos *BC.*
E nos *D¹*. eos *FZ.* Est, nos *Bothius* quis *BC* sotias *CD*
102. Sic *A*, nisi quod HIC et NOSTRISDICTIS Num quis *BD* Num-
qui hic est alienus cum *Bothio Ritscheli*. Numquis hic alienus *Spem-
gelius Plaut. p. 109 dubitanter.* Numquist hic alienus *Guyetus.* 'Li-
cebat etiam Numquis hic et in fine aurbust' *Ritscheli* 103.
PAN. *CD²Z.* PIN. *D¹F* NULLUSPRAETERNOSQUETEQUE: #OSTRUM-
ANIMUMADHIBERIUOLO *A* Nullus *libri cum A.* Nullus *Ritscheli*:
cf. Opusc. vol. II p. 611 preter *BC* nosque (nos que *B*) te qui
BCD. nos teque *FZ* 104. Sic *A*, nisi quod IMPERITUS inperi-
tus *C.* imperitus *BDFZ cum A* 105. Sic *A*, nisi quod DISCIPULUS-
CENIO et MATRONASMORIB: matronas] moratas *Brizius ad Capt. v. 103*
106. Sic *A*, nisi quod ESSEOPORTETOSEDUTRAQUE:UT Que *C*
optum *C.* optu me *B* oportet id utraque *Ritscheli*. oportet
sed utraque (sed utraque *B*) *libri praeter A.* unde oportet, sed utraque
ingeniose commendat *Bugge in Tidskrift for Philologi og Paedag.*
vol. VI p. 15 (cf. Philol. vol. 28 a. 1869 p. 566). Ab *A profectus*
oportet eos utraque coniecit *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 118*

PAMPHILA

Quíd istuc est, quod huc éxquaesitum mŭlierum morés uenis?

ANTIPHO

Pól ego uxorem quaéro, postquam uóstra mater mórtuast.

PAMPHILA

Fácile inuenies ét peiorem et péius moratám, pater
Quam illa fuit: meliórem neque tu réperies neque sól
uidet. 110

ANTIPHO

Át ego ex te exquaero átque ex istac tuá sorore.

PAMPHILA

Edepól, pater,

Scío ut oportet ésse: si sint íta ut ego aequom cénseo.

ANTIPHO

Vólo scire ergo, ut aéquom censes.

PAMPHILA

Vt, per urbem quom ámbulent,
Ómnibus os optúrent, ne quis mérito male dicát sibi.

ANTIPHO

Díc uicissim núnciam tu.

107. Sic A, nisi quod ISTUC et EXQUI(min. prob. E/SITUM PAMPH. Ritschelius. PAN. D²Z. Pl. F. spat. CD¹. PANEG. Ladewigius l. s. s. huc exquaesitum B. huc exquesitum C. huc exquesitum DZ. huc exquisitum F. exquaesitum huc cum Guyeto Ritschelius 108. AN. D²FZ. spat. CD¹. Sic A, nisi quod POSTQUAM Polego BD quero C post quam B uostra omnes mortua est libri praeter A 109. Sic A PAMPH. Ritschelius. PA. D²FZ, Ladewigius. spat. CD¹ 110. Sic A, nisi quod ILLA et TUREPERIESNEQ; tu om. F repperies CD sol uidet Pylades cum A. uidet sol reliqui. uidit sol 'antiqui codd.' Pii 111. Spat. CD¹. Sic A, nisi quod EXQUERO et SORORE et PATER exte BCD exquaero Bothius. exquiro libri praeter A adque CD¹. atque D¹ existac C PAMPH. Ritschelius. PIN. D²FZ. PANEG. Ladewigius. spat. CD¹ aedepol F. Edepol D¹. Edepol D⁴ 112. Sic A 'Mira sententia' Ritschelius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 94 adn. aequum B. aequum CDFZ V. 113—117 esse parallelos versibus 121—125 demonstrare studui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 264: cf. Ladewigius l. s. s., qui solos v. 116—117 = 123—125 esse voluerat: cf. praeterea Spengelius Plaut. p. 45 et Studemundus Nov. annal. vol. 93 (a. 1866) p. 53 113. Spat. CD¹. Sic A, nisi quod SCIRE et sine spatio ante UTPER ergo scire F aequum B. aequum (equum C) CDFZ PAMPH. Ritschelius. PIN. D²FZ. PANEG. Ladewigius. spat. CD¹ cum libri praeter A 114. Sic A, nisi quod OPTURENT opturent B. obturent CDFZ nequis BCD male dicat D 115. Sic A, nisi quod TIBIDICAM AN. om. CD¹ in

PANEGYRIS

Quid uis tibi dicám, pater? 116

ANTIPHO

Vbi facillumé spectatur mŭlier, quae ingenióst bono?

PANEGYRIS

Quoí male faciundíst potestas, quóm, ne id faciat, témperat.

ANTIPHO

Hauí male istuc. age tú dic altera: útra condiciost pénsior,
Vírginemne an uíduam habere?

PAMPHILA

Quánta mea sapiéntiaſt,

Éx malis multís malum quod mínimumſt, id minumést
malum. 120

ANTIPHO

Quí potest muliér uitare uítiis?

principio versus nunc iam *BCD* PANEG. *Ritschelius*. PA. F. PIN. *D*²: *spat. om. BCD*¹. PAMPH. *Ladewigius* 116. *Spat. CD*¹

Sic A, nisi quod UBIFACILLIME et MULIER et INGENIOEST facillime libri cum A quę C ingenio est libri cum A 117. *CUIMALEFACIUNDIESTPOTESTASQUAERI(vel E)IDFACIATTEMPERAT A* PANEG. *Ritschelius*. PA. FZ. *om. CD sine spat.* PAMPH. *Ladewigius* Quo imale *B*. Cui male *reliqui cum A*. Cum male *Acidalius* faciundi est *libri cum A* quom *Ritschelius*. quę *BCDFZ* id faciat *Ritschelius ex A*. faciat id *BCDFZ*. faciat *Bentleius* 118. AN. *om. CD, spatio relicto*

Sic A, nisi quod AGETUALTERAUTRASITCONDICIO Hau *B cum A*. Haud *reliqui* istiuc *C* age *libri praeter D*². A age *D*² tu dic altera, utra condiciost *scripsi ducibus Ritschelio et Luchsio Studemundi Stud. vol. 1 p. 59.* tu altera utra sit (ut rasit *C*) condicio (condicior *B*. conditior *CD*. conditio *FZ*) *libri cum A*. tu dic altra utrast condicio *Muellerus Nachtr. p. 69.* tu altera ai utra sit condicio *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 408.* tu dic: utrast condicio *Ritschelius*. altera age tu, utrast *Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 729.* nunc tu dic: utra condiciost *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 164 inter alia* pensio *D*¹. pensior *D*² 119. VIRGINEMNE-UIDUAMHABERE#QUANTAMEASAPIENTIAST *A* Virginemne an *Acidalius*. Virginem an *libri praeter A* PAMPH. *Ritschelius. om. CD in principio versus, omisso spatio B.* PIN. FZ. PANEG. *Ladewigius* quantam eas sapientia est *B*. quanta meas (quantameas *C*) sapientia est *CD*¹. quanta mea sapientia est *D*¹FZ. Quanta meast sapientia *Ritschelius* 120. EXMALISMULTISMALUMQUODMINIMUMSTIDMINIMEST-MALUM(LUM incertae *A*) E malis *BFZ*. Emalis *CD* quod minimum est *libri praeter A* id minimest *Heraldus cum A.* id minimum est *libri praeter A, defensum a Mureto Var. lect. XIV 5* 121. AN. *Spengelius Plaut. p. 45: om. libri, Ritschelius* QUIPOTIESN(N *dubia*).

PAMPHILA

Vt cotidie

Prīdie caueāt ne faciat quōd pigeat postrīdie.

ANTIPHO

Quaē tibi muliēr uidetur mūlto sapientīssuma?

PANEGYRIS

Quaē tamen, quom rēs secundae sūnt, se poterit gnōscere:
 Ét illa, quae aequo animō patietur sibi esse peius quām
 fuit. 125

ANTIPHO

Édepol uos lepidē temptaui uōstrumque ingenium ingeni.
 Séd hoc est, quod ad uos uénio quodque esse ámbas con-
 uentás uolo:

Mi auctores ita sūnt amici, ut uós hinc abducám domum.

PAMPHILA

At enim nos, quarúm res agitur, áliter auctores sumus.
 Nam aút olim, nisi tibi placebant, nón datas opórtuit, 130
 Aút nunc non aequómst abduci, páter, illisce abséntibus.

..(AM *nimum est*) MULIERUITAREUITI(vel E)..#UTCOTIDIE A potest mulier uitare nitiis BCD. potest mulieres uitare uitet FZ. pote mulieres uitare, is uitet Ritscheliu. potis pro potest iam Scaliger PAMPH. Spengelius l. s. s. spat. C et, ut vid., A. spat. om. BFZ. A exhibet D cotidie CD cum A. cot tidie B. quotidie FZ 122. Sic A, nisi quod PRIDIE et NE et PIGEATPOSTTRIDIE nefaciat D post tridie B Post h. v. lacunam statuit Ladewigius l. s. s. 123. Sic A, nisi quod SAPIENTISSIMA AN. om. CD in princ. versus Que C tibi nam Ritscheliu sapientis suma BD. sapientissima F cum A 124. Sic A, nisi quod CUM et SECUNDAE et COGNOSCERE PANEG. Ritscheliu cum Z. spat. CD. PI. F. PAMPH. Ladewigius Que C cum libri cum A secundę C sunt] sient F sepoterit D gnosceret Ritscheliu. noscere libri praeter A 125. Sic A, nisi quod PATIETUR que equo C Post h. v. lacunam esse putat Bergkiius l. s. s. p. 344 126. Spat. C Sic A tentaui FZ ingenium (e e corr.) C ingenii BCD. om. FZ. duum Lambinus 'ex veteris scripturae vestigiis': quod iure suspectum Scioppio susp. lect. II 17 127. Sic A, nisi quod SED et Q: esse sup. scr. D¹ 128. Sic A, nisi quod MIHIAUCTORES et HINC Mihi auctores (autores F) ita libri. Ita mi auctores Fleckeisenus. Mihi ita auctores Bothius, Ritscheliu 129. PAMPH. Ritscheliu. PAN. DFZ. spat. C. PANEG. Ladewigius Sic A Atenim D autores F 130. Sic A, nisi quod DATAS 131. Sic A, nisi quod PATER et AP(min. prob. B)SENTIR. equum est B. aequum est DFZ. equum est C illis Fleckeisenus

ANTIPHO

Vósne ego patiar cūm mendicis nūptas me uiuó uiris?

PAMPHILA

Plácet ille meus míhi mendicus: súos rex reginaé placet.
Ídem animust in paúpertate, qui ólim in diuitiis fuit.

ANTIPHO

Vósne latrones ét mendicos hómīnes magni pénditis? 135

PANEGYRIS

Nón tu me argentó dedisti, opínor, nuptum, séd uiro. •

ANTIPHO

Quíd illos exspectátis, qui abhinc iam ábierunt triénnum?
Quín uos capitis cóndicionem ex péssuma primárium?

PAMPHILA

Stúltitiast, patér, uenatum dúcere inuitás canes.
Hóstis est uxór, inuita quaé uiro nuptúm datur. 140

ANTIPHO

Cértumnest, neutrám uostrarum pérsequi imperiúm patris?

PANEGYRIS

Pérsequimur: nam quó dedisti nūptum, abire nólumus.

132. A *praem.* DFZ. *spat.* C Sic A, nisi quod NUPTAS-
MEUIUOUIRIS Vos ne BD nuptias CD uiuo] uitio B 133.
PAMPH.] Ita Ritscheliu: cf. Ladewigius l. s. s. PIN. D² in *spat.*
FZ. *spat.* C Sic A, nisi quod ILLEMIHMEUS et SCUSREX
mendicis BCD suus libri cum A regine C 134. Hunc v.
alteri sorori attribuit Bergkii p. 344: probat Ladewigius l. s. s.
Sic A animus est libri praeter A in paupertate C indiuitiis C
135. A *praem.* DFZ. om. C in princ. versus Sic A, nisi quod
HOMINES (vel IS) Vos ne BC. Vos Fleckeisenus Latrones] cf.
Parerg. Pl. I p. 382 mendicos] o ex u corr. B 136. PAN. D²
in *spat.* FZ. *spat.* C Sic A, nisi quod SED me tu libri praeter A
op nor B 137. A *praem.* DFZ. *spat.* C QUIDILLOSEXPECTATIS-
QUIABHISCIAMABIERUNTTRIENNIU A Quid ex Quit B expectatis
libri praeter A 138. Sic A, nisi quod CONDICIONEMEXPRESSIMA
conditionem libri praeter A pessum aprimariam B. pessuma pri-
mariam C 139. PAMPH. Ritscheliu. PAN. D²FZ. *spat.* CD¹
Sic A Stultitia est libri praeter A, nisi quod stulticia BFZ 140.
Hunc v. Bergkii l. s. s. alteri sorori attribuit: probat Ladewigius l.
s. s. Sic A, nisi quod HOSTIS et INUITA et DATUR Cf. Proleg.
Trin. p. CLXXV que C uiro Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 53
ex A. ad uirum libri praeter A, Ritscheliu 141. AN. DFZ. *spat.*
C CERTUMNEESTNEUTRAMUOSTRARUMPERSE/vel IQUIIMPERIUMPATRIS
A Certumne (Certum ne B) est libri cum A neutrum F. ne
utrum B 142. PAN. Ritscheliu. PIN. D² in *spat.* FZ. *spat.* C Sic A,

ANTIPHO

Béne ualete: ibo átque amicis uóstra consilia éloquar.

PAMPHILA

Próbiores, credo, árbitrabunt, sí probis narráueris.

ANTIPHO

Cúrate igitur fámiliarem rem, út potestis, óptume. 145

PANEGYRIS

Núnc places, quom récte monstras: núnc tibi auscultábimus.
Núnc, soror, abeámus intro.

PAMPHILA

Ímmo interuisám domum.

Si á uiro tibi fórtē ueniet núnťius, facito út sciam.

PANEGYRIS

Néque ego te celábo, neque tu mé celassis quód scias.
Ého Crocotium, í, parasitum Gélasimum huc arcéssito: 150

144. *Nonius p. 470, 11: arbitrabunt.* Plautus in *Sticho*: 'pro-
biores . . . narraueris'

nisi quod PERSEQUIMUR et DEDISTI Persequimur ex Persequitur B

143. AN. *DFZ: spat. C* BENEUALETEIBOATQ·AMICISUESTRA-
CONSIŁIAELOQUAR *A* adque *C* nostra libri praeter *A* con-
silia *C* eloquar (uar e corr.) *C* 144. PAMPH. *Ritscheli*us. PAN.
D² in spat. FZ. spat. C Sic *A*, nisi quod PROBIORESCREDOARBITRA-
BUNT credo] uero *Nonius* arbitrarunt *CD¹. corr. D⁴* 145. Sic *A*,
nisi quod POTESTIS AN. *DFZ: spat. C* Qurate *B*. Cura te *C* obtume
D 146. PAN. *D² in spat. FZ. om. C in princ. versus* PAMPH. *Berg-*
kius l. s. s. Sic *A*, nisi quod TIBIAUSCULTAUIMUS places *Guliel-*
mius cum A. placet *BCDFZ* cum libri praeter *A* 147. PIN.
praem. F Sic *A*, nisi quod NUNC et INTRO habeamus *B*
PAMPH.] PIN. *D² in spat. Z. spat. C. PA. F.* PANEG. *Bergk*ius *l.*
s. s. hinc intro *Muellerus Pros. Pl. p. 669: quo abiecto huc intro*
Nachtr. p. 107 introd *Ritscheli*us *Nov. exc. p. 81* inter uisam *C* ad
me interuisam *idem Muellerus Nachtr. p. 107* prius domum *Pylades*

148. SIABUIROTIBIFORTEUENIETNUNTIUSFACETOUTSČIAM *A* a uiro
(auiro *CD*) libri praeter *A: cf. Langenus p. 332.* ab uiro ex *A Rit-*
*scheli*us nuncius *CD* facito] PAN. facito *D² Z, iungentes antea*
domum, si —. *correx*it *Acidali*us 149. PANEG. *addidit Acidali*us.
om. sine sp. CDFZ. PAMPH. *Bergk*ius *l. s. s.* NEQ·EGOTECELABONEQ·TŮ-
MECELASSISQUODSCIAS *A* me *om. D¹: sup. scr. D²* scies libri pra-
ter *A* Post *h. v. plura intercidisse suspicatur Bergk*ius *l. s. s., qui v. 150*
demum Panegyridi tribuit: at cf. quae dixi Act. soc. phil. vol. VI
p. 302 150. EHOCROCOTIUMPARASITUMGELASIMUMHICARCESSITO *A*
Ehoc ro cotium i *B.* eho crocotium *CD.* eho crocotium *F* cum *A.*
eo crocotium *Z* gelasim'um *D.* gelasinum *F* accersito *F*

Técum adduce. nám illum ecastor mittere ad portúm uolo,
 Sí quae forte ex Ásia nauis héri uel hodie uénerit.
 Nám dies totós apud portum séruos unus ádsidet:
 Séd tamen uolo íteruisci. própera atque actutúm redi.

151. *Sic A, nisi quod* ILLUM ECAS TORMITTERE AD PORTUM nam-
 illum *B* 152. SI QUAE FORTE EX ASIANA UIS HERI AUT HODIE UENERIT
 quæ *C* ex asiana uis *B* heri uel *scripsi*. heri *libri cum A*. heri
 eo *Ritscheli* de *A* errans 153. *Sic A, nisi quod* TOTOS APUD ET
 SERUOS (rel *U/S* porcum *B* assidet *libri praeter A* 154. *Sic A, nisi*
quod PROPERA ET REDI tamen] tarien *B* inter uisi *BD* atque
 om. *libri praeter A* actutum atque huc *Pylades*. ac actutum *Came-*
rarius

ACTVS II

GELASIMVS. CROCOTIVM

GELASIMVS

Famem égo fuisse súspicor matrém mihi: 155
 Nam póstquam natus súm, satur numquám fui.
 Neque quísqvam melius réferet matri grátiam,
 Neque réttulit quam ego réfero meae matrí fami.

158. Cf. *Charisius* p. 55, 13: fame tamen producitur, quamvis non habet i, et ideo auctores etiam huius fami dixerunt, ut idem Plautus in *Sticho* fami datiuo casu

Act. I scaen. 3 Actus II, quem a proxima scaena ordiuntur vulgo, initium hic fecit cum Bothio Ritscheli GELASIMVS CROCOTIVM A. GELASIMVS CROCOTIVM. B. ANCILLA CROCOTIV^E GLASIMVS PARASIT' D^s. om. C. Gelasimus ancilla. Crocotiũ. Parasitus Z. Gelasimus parasitus. Crocotium ancilla F 155. FAME ME/ME incertae G (vel C) OSUSPICORFUISSE MATREM MIHI A amem cum spat. C. Famen F ego fuisse suspicor *Ritscheli*. fuisse suspicor libri praeter A. fuisse ego suspicor *Muellerus Pros. Pl. p. 143* 156. Sic A, nisi quod NATVS posquam D saturnũ quã B V. 157—158 sic scripti sunt in A:

NEQ:QUI^SQUAM MELIUS REFERET MATRIGRATIAM
 QUAMEGOMEAE MATRIRREFERO INUITISSIMUS

sic autem in B:

Quã ego matri meę refero inuitissimus.
 Neq' rettulit quã ego refero meę matri fami.

Quocum C congruit, nisi quod is rettulit habet. Ex hac autem scriptura D codicis:

Numquam fui. quam ego matri meę refero inuitissimus (iss ex ul):
 [quã : neque rettulit
 Ego refero meę matri fami nam illã me in aluo menses
 [gestavit decẽ

Nam illa méd in aluo ménsis gestauit decem:
 At égo illam in aluo gésto plus annós decem. 160
 Atque illa puerum mé gestauit páruolum,
 Quo mínus laboris cépisse illam exístumo:
 Ego nón pausillulam ín utero gestó famem,
 Verum hércle multo máxumam et grauíssumam.
 Vterí dolores mi óboriuntur quót dies. 165
 Sed mátre[m] parere néqueo, nec quid agám scio.

hae turbae manarunt in FZ: quam ego matri mee (meo Z) refero inuitissimus: quam neque retulit Ego refero mea (meæ Z) matri fami. Unde Pylade auctore confictum est, quod vulgatur suasore Acidalio: (Sed) quam ego matri meae retuli inuitissimus, Eam mihi nunquam retulit mater gratiam. Ambrosiani versum alterum reicit Seyffertus Stud. Pl. p. 11, cum ipse tres versus constituisset Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 242 utraque scriptura conflata sic: Neque quisque . . . Neque retulit (finem intercidisse ratus), Quam ego e. q. s. Pro quibus hoc Ritschellius cum Bothio edidit: Neque quisquam melius referet matri gratiam ¶ Quam ego matri refero meae Fami inuitissimus Charisii testimonio nixus, haec tamen addens: 'Alioqui licebat Quam meae ego matri refero iam inuitissimus'. Alterum v. sic constituit Muellerus Nachtr. p. 143: Quam ego refero matri meae Fami inuitissimus 159. NAMILLA-MEINALCOMENSE/vel I SGESTAUITDECEN A Nam illa med Ritschellius Nor. exc. p. 38. Nam (Na B) illa (illam C) me libri cum A. Nam me illa cum Pylade edidit Ritschellius. Namque illa me Bergkiius Beitr. p. 46. Nam illa[m] me Muellerus Pros. Pl. p. 7 menses B C D F Z decem post. add. C 160. Sic A, nisi quod ILLAM et GESTO Secuntur in A v. 165. 166 161. Sic A, nisi quod ILLA paruulum libri praeter A 162. Sic A, nisi quod ILLAMEXISTUMO cepisse illam ex A Ritschellius. illam cepisset B. illam cepisset D. illam cepisset C. illam cepisse FZ. illam cepse Dousa. Nugatur cum Wasio Schneiderus Gramm. lat. I p. 588 existimo libri praeter A 163. Sic A, nisi quod EGONUNC ab initio Ego non Ritschellius duce A. At ego non B C D F Z. Atque ego non D F. At ego hau Seyffertus Stud. Plaut. p. 4, Kellerhoffius p. 68 pauxillulam libri praeter A. pauxillam Guyctus serrato At gesto famem Z cum A. gestor amem B C D. gestor famem F 164. Sic A, nisi quod MAXIMAM et GRAUISSIMAM maxumam F. maximam reliqui cum A grauissimam libri cum A V. 165. 166 hic collocant B C D F Z, post v. 160 A 165. UTERIDOLORESMIHIOBORIUNTURCOTIDIE A Uteri dolores Iuntina cum A. Ut teri didolores B. ut te ridi dolores C. uteri dolores D. ut aridi dolores F. aridi dolores Z mihi oboriuntur libri. mi oriuntur cum Weisio et Bentlio Ritschellius quot dies scripsi Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 240. cotidie C D cum A. cottidie B. quotidie F Z Delcto Vteri Bothius: Dolores oboriuntur mihi: idem autem alio tempore: Uteri dolor mihi oboritur 166. Sic A nec quid agam scio] nescio quomodo libri praeter A

Ita áuditaui saépe hoc uolgo dícier,
 Solére elephantum gráuidam perpetuós decem
 Esse ánnos: eius ex sémine haec certóst fames.
 [Nam iám compluris ánnos utero haerét meo.] 170
 Nunc sí ridiculum quaérat hominem quíspiam,
 Venális ego sum cum órnementis ómnibus:
 Inánimentis éxplementum quaérito.
 Gelásimo nomen mi índidit paruó pater,
 Quia iam á pausillo púero ridiculús fui. 175
 Proptér pauperiem hoc ádeo nomen répperei,

167. Cf. *Festus Pauli* p. 28, 15: *auditaui saepe audiui*

167. AUDITAUISAEPEHOCUOLGODICIERSOLERE A Ita auditaui
 saepe hoc *Bergkii* l. s. s. p. 340 collato *Festo Pauli*. Aut diuise pe-
 hoc B. audiui sepe hoc CDFZ, nisi quod sepe Z. Ita indaudiui
 saepe hoc *Ritscheli*, addens de auditaui vix cogitare licere uologo
 B. uolgo F. uerbum uolgo *Bentleius* dicier] a multis dicier *Pylades*.
 dictum dicier *Camerarius*. uere dicier *Pareus*. dictitauer *Bothius*
 168. ELEPHANTUMGRAUIDA(min. prob. q)SPERPETUOSDECEM A: cf. v. 167
 grauidam libri praeter A 169. Sic A, nisi quod ESSE ab initio ex-
 semine C haec FZ cum A. hac BCD certo est libri praeter A
 170. Sic A 'Aperte insiticius quamquam exstans in A: con-
 fictus ad exemplum v. 236' *Ritscheli* complures (con plures
 B) libri praeter A heret BCD 171. NUNCSIRIDICULUMHOMI-
 NEMQUAERATQUISPIAM A quaeret hominem *Bentleius* in *Heaut.*
 IV 7, 8. hominem queret BCD FZ, nisi quod queret Z. homo
 hominem quaerat *Muellerus* Pros. Pl. p. 501. hominem quaerat
 post *Spengelium* *Plaut.* p. 198 *Usenerus* *Scaen. Pseud.* p. 9
 quispiam (s sup. scr. m. 1) D 172. Sic A, nisi quod OMNIBUS
 173. Sic A inani mentis B explementum *Camerarius* cum
 A. explementum B. exi supplementum CD⁴ Z. exi supplementum
 D¹. ex supplementum F querito C. querito BD 174. Sic A,
 nisi quod MIHI Gelasino F mihi libri cum A reddidit F
 V. 175. 176 hoc ordine collocat *Acidalius*: inverso libri cum A
 175. QUIA INDE IAM A PAUSILLO PUERO RIDICULUS FUI A Quia iam a
 pausillo puero cum *Guyeto* *Ritscheli*. Quia inde iam a pausillo
 (pauxillo F) puero FZ. Quia inde iam a pausi illo puero B. Quia
 inde iam a pausi illos (corr. D⁴) CD¹. Quia inde iam a pauxillo sine
 puero *Acidalius*. Quia inde a pauxillo puero *Bothius*. Cf. *Brizius* *Quaest.*
 pros. p. 20 sq., *Kampmannus* de AB praep. p. 6, *Hermannus* in *Iahnii*
Annal. phil. t. XXXV p. 190 sq., *Luchsius* *Hermae* rol. 8 (a. 1873) p. 109
 V. 176—178 parallelos esse versui 175 censet *Ladewigius* *Philol.*
vol. 17 (a. 1861) p. 455: de interpolatione cogitavi Act. soc. phil. Lips.
vol. VI p. 266. Quamquam poterit etiam versibus 179 sq. ante v. 174
 collocatis sana sententia aliquatenus recuperari 176. PROPTER-

Eo quia paupertas fecit ridiculus forem:
 Nam illa artis omnis perdocet, ubi quem attigit.
 Per annonam caram dixit me natum pater:
 Propterea, credo, nunc adessurio acrius. 180
 Sed generi nostro haec redditast benignitas:
 Nulli negare soleo, si qui essum uocat.
 Oratio una interiit hominum pessume,
 Atque optuma hercle meo animo et scitissima,
 Qua ante utebantur: ueni illo ad cenam: sic face: 185
 Promitte uero: ne grauare: est commodum?
 Volo inquam fieri: non amittam quin eas'
 Nunc reppererunt iam ei uerbo uicarium,

177. Cf. *Iuvenal III, 152*: Nil habet infex paupertas durius in se, quam quod ridiculos homines facit

PAUPERI(vel T, E)EMHOCADONOMENREPPERE(vel I, T)I(vel E, T) A
 pauperem hoc adeo B. paupertatem hoc adeo CDFZ. pauper-
 tatem adeo hoc *Guyetus*. Vide *Proleg. Trin. p. CXXI* repperi
 libri praeter A 177. EOQUIAPAUPERTASFECITRIDICULUSFOREM A
 178. NAMILLAARTI(vel E)SOMNI(min. prob. E)SPERDOCETUBIQUEMATTIGIT A
 omnis (omnes CDFZ) artes libri praeter A ad tigit ex at tigit
 B. adtigit C 179. Sic A caram annonam *Bothius, Ritschellius*
 menatum B 180. Sic A, nisi quod CREPONUNCESSURIO ad-
 essurio *Ritschellius*. esurio libri praeter A. ego esurio *Guyeto auctore*
Bothius eo acrius *Muellerus Pros. Pl. p. 535* 181. SEDGENERI-
 NOSTROHAECREDITASTBENIGNITAS A hec C red ditast B. red-
 dita est CDFZ 182. NULLISNEGARESOLEOSIQUISMEESSUMUOCAT A
 negare B cum A. nugare reliqui si qui esum *Bothius*. siquis (si
 quis DFFZ) es sum (essum D. esum FZ) me libri praeter A. qui
 esum me sine si *Camerarius*. si quis me deleteo esum *Gulielmus Veris*.
I 18: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 390 si qui essum me ucat *Kochius*
Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 686 183. Sic A, nisi quod IN-
 TERIIT ET PESSUME interiit *Pylades cum A*. interit libri praeter
 A 184. ATQ-OPTUMAHERCLEMOANIMOETSCITISSUMA A Ad-
 que C optima libri praeter A scitis summa BCD. scitissima
 F. satis summa Z: corr. *Pylades* 185. Sic A Qua ex Que C
 ut ebantur B. utebatur F ad cenam F cum A. ad cenam
 C. ad cenam D. accenam B. ad coenam Z 186. Sic A, nisi
 quod UERO ET GRAUARE(vel I) Promitte Z cum A. Promitto (Pro-
 mitto B) BCDF 187. Sic A, nisi quod AMITTAM fieri BCD
 amictam C 188. NUNCREPPERERUNTIAEUIERBOUICARIUM A rep-
 pererunt (reperit D) ei uerbo sine iam BCD. reperere ei uerbo FZ.
 reppererunt uerbo ei iam (vel repperere ei uerbo iam) *Ritschellius*. rep-
 perere ei uerbulo *Hermannus apud Beckerum Quaest. p. 106*

Nihilí quidem hercle uérbum id ac uilíssimum:
 'Vocém te ad cenam, nísi egomet ceném foris.' 190
 Ei hercle uerbo lumbos diffractós uelim,
 Ne períerauerít, si cenassít domi.
 Haec uérba subigunt mé uti mores bárbaros
 Discam, átque ut faciam praéconis compéndium
 Itaque aúctionem praédicem, ipse ut uénditem. 195

CROCOTIVM

Hic illést parasitus, quem árcessitum míssa sum.
 Quae lóquitur, auscultábo, prius quam cónloquar.

189. NIHILQUIDEMHERCLEUERBUMI(vel E)/TACULISSIMUM A Nihili
 F' cum A, Pylades. Nihil reliqui quidem sup. scr. D² uer-
 bum id Ritscheliuſ duce A. uerbum B C D F Z. uerbulum Gruterus,
 Hermannus l. s. s. ac uilissimum Z. aculissimum B C D. accuiliis-
 simum F 190. Sic A, nisi quod UOCÉM cenam B D¹ F cum A.
 cenam C D⁴. coenam Z ego met B cenem B C D F cum A.
 coenam Z 191. Sic A, nisi quod HERCLE et DEFRACTOSUELIM
 hercle ego libri praeter A diffractos Ribbeckius Poet. Com.² p. LVI.
 defractos libri cum A 192. NE(min. prob. I)UE(UE incertae)R-
 (min. prob. B)E(vel I, T)PERIERITSICENASSITDOMI A Ni perierauerit
 Bugge Tidskrift of Phil. vol. VI p. 17, Lorenzius Philol. vol. 27
 (a. 1868) p. 548. Ni uere perlerit B. Niue repleuerit C D F Z. Ni
 uere perierit Camerarius. Ni uere peieret Bothius. Nae te reple-
 uerim 'in puris exemplaribus legi' Pius dicit. Ne periure iteret, suae
 Ritscheliuſ. Nisei res perierit Geppertus alia ex A proferens atque
 nos Stud. Pl. vol. II p. 39. Ni misere perierit Crainius Diar.
 gymnas. vol. 20 (a. 1866) p. 485 Ne perierit niue iste cenassit
 Luebbertus Gramm. Stud. I p. 94 talia ante h. v. periisse ratus: nam
 ego cum quonis nunc pignus in cenam duim cenassit B F cum
 A. cenassit B D². cenassit D¹. coenassit Z domi Camerarius
 cum A. domo reliqui 193. Sic A, nisi quod UERBA et MEUT-
 MORE(vel I)S Hec C ueba D¹: corr. D² me uti mores Bo-
 thius. me ut mors B. me ut mores C D F. me ut morem Z. me
 mores ut Camerarius. nunc me ut mores Pylades 194. Sic A, nisi
 quod PRAECONI(vel E)/SCOMPENDIUM adque C praeconis Z. praecones
 (praecones D) B D. praecones C F compendium libri praeter B ac
 praeconis ut faciam compendium transponit Bothius 195. Sic A, nisi
 quod IPSE Itaque] Atque Acidalius, post ipse interpungens. Ita qui
 Scaliger autionem D² F Z cum A. autionem B C D¹ predicem
 C D uenditem] me ueni (meueni D) item B C D. inueni item F.
 uenire item Z. uenitem 'h. e. ueneam, prisca lectio' Pii 196. Pers.
 om. C spatío relicto Sic A, nisi quod PARASITUSQUEM ille est libri
 praeter A accersitum libri praeter A 197. Sic A, nisi quod LOQUOR
 Quæ C aut scultabo B priusquam C conloquar B C D. collo-
 quar F Z. conloquor Fleckeisenus

GELASIMVS

Sed cūriosi sūnt hic quomplurēs mali,
 Aliēnas res qui cūrant studio mǎxumo,
 Quibus ípsis nullast rēs, quam procurént, sua. 200
 Ei quādo quem auctiónem facturúm sciunt,
 Adeúnt, perquirunt, quíd siet causae, ílico:
 Vxórin sit reddēda dos diuórtio:
 Aliénum aes cogat án pararit praédium.
 Eos ómnis tametsi hercle haúd indignos iúdico, 205
 Qui mǔltum miseri sīnt, laborent, níl moror.
 Dicam auctíonis cáusam, ut damno gaudeant:
 Nam cūriosus némost, quin sit máleuolus.
 Damna éuenerunt mǎxuma miseró mihi.

198. Sic A, nisi quod COMPLURES GEL. om. CDZ sine spatio quomplures Ritschelius. qui amplures B. qui iam plures reliqui praeter A. quamplures Pius 199. Sic A, nisi quod RES et MAXIMO aliena F qui res Ritschelius maximo libri cum A 200. Sic A, nisi quod QUIBUS et RES nulla est libri praeter A qua BCD 201. Sic A, nisi quod SI pro EI ab initio et QUI(min. prob. EJM quando om. F 202. Sic A, nisi quod ADEUNT et CAUSAE quid Camerarius cum A. quicquid libri praeter A: cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 31 sq., Muellerus Nachtr. p. 83 causae C ilico] illi quod F Ordinem hunc versuum commendat Ritschelius praef. p. IX: invertunt libri cum A 203. Sic A, nisi quod UXORIN Uxorin sit D². Uxor insit BCD¹. uxori an sit F redenda D²: corr. D¹ 204. ALIENUMAESCOGN(puncto non satis certo)ATANPARARAIT-PRAEDIVM A pararit] parassit Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 39 ex A profert prandium libri praeter A. praelium Lipsius teste Taubmanno (voluit ut vid. praedium) 205. E/vel IOSOMNE(vel I)-STAMETSIHERCLEHAUDINDIGNOSIUDICO A Eo BCD omnis libri praeter A tam et si BCD iudicio BCD 206. Sic A, nisi quod MULTUMMISERISUNT et NIHIL Qui libri cum A. qui ut Z sint, laborent Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 247 defendit. sat laborent Ritschelius nihil libri cum A 207. Sic A, nisi quod AUCTIONI(vel E/S et UT et GAUDEANT autionis Z. anticonis CD damno Ritschelius, ut et A. am no B. animo reliqui 208. Sic A, nisi quod NEMOEST nemo est libri cum A quin Pylades cum A. qui non libri praeter A malibolus B. maliuolus reliqui Sequitur in libris interpretamentum versus 207, quod om. A: Ipse ego met quā obrem auctionem prēdicem (B) ubi ego pro ego met C, egomet reliqui, predicem CDF, praedicem Z. Ut insititium iam Guyetus notavit. Contra in A hic scripti sunt v. 232. 233, suo loco iterati 209. Sic A, nisi quod MAXIMA G praem. D: spat. habet C dampna C Danae uenerunt B maxuma BCD. maxima FZ cum A heu misero Ritschelius. ei misero Muellerus Pros. Pl. p. 11:

Ita mé mancupia míserum adfecerúnt male: 210
 Potátiones plúrumae demórtuae:
 Quot ádeo cenae, quás defleui, mórtuae,
 Quot pótones múlſi, quae autem prándia,
 Quae intérr continuom pérddi triénnum.
 Prae maérore adeo míser atque aegritúdine 215
 Consénui: paene súm fame demórtuos.

CROCOTIVM

Ridículus aequé núllust, quam hic quando ésurit.

GELASIMVS

Nunc aúctionem fácere decretúmst mihi:
 Forás necessumst, quídquid habeo, uéndere.
 Adéste sultis: praéda erit praeséntium. 220

cf. *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 17* 210. ITAMEMANCIPIA-
 MISERUMADFECEERUNTMALE A mancupia libri praeter A affecerunt
 FZ male B 211. Sic A, nisi quod POTATIONE(vel 1)S potiones
 F plurimae (plurimae C. plurimae D) libri praeter A demortuae CD².
 demortuo D¹ 212. Sic A Quot FZ cum A. Quod B. Quo CD
 cenae DF cum A. cenae ex cenae ras. B. cenae C. coenae Z defleui
 mortuas Bothius mortuae C 213. Sic A, nisi quod POTIONES et AUTEM
 Quot D¹FZ cum A. Quod BCD¹ potiones D quae autem Gep-
 pertus Stud. Pl. vol. II p. 40 ex A, Bentleius. Quot autem D¹FZ.
 Quod autem BCD¹. Quot item idem Bentleius, Brizius Quaest. pros.
 p. 32, Ritschellius 214. QUAEINTERCONTENUUMPERDIDITRIENNIVM A
 Quae C intra Doussa continuum libri praeter A 215. Sic A,
 nisi quod MERORE Prae C moerore Z. merore BCD cum A
 adeo D¹FZ cum A. adeo BCD¹ miseratque B egritudine
 BCDF 216. Sic A, nisi quod EMORTUUS paene sum F cum A.
 pre ne sum B. preneum C. penesum ex preneum D. pene sum Z
 fame demortuos Ritschellius. fame emortuus libri cum A. fame ipsa
 emortuus Pylades. fame ipse emortuus Acidalius. famed emortuos
 post Guyetum et Buechelerum de decl. p. 93 Ritschellius Nov. exc. p. 64
 217. Crocotio dedit Pistorem secutus Gruterus: Gelasimo continent
 libri Sic A, nisi quod NULLUSESTQUANDO nullust quam hic
 quando Weisius, Fleckeisenus, Langenus p. 19. nullus est quando libri
 cum A, Bentleius. nullust quam quando Ritschellius. nullus est quam
 quando Camerarius 218. Pers. correxit idem qui v. 217. spat. prac-
 mittunt CD. om. BFZ Sic A, nisi quod FACEREDECRETUST
 autcionem CD¹ decretum est libri praeter A 219. FORASNECES-
 SUSTQUICQUIDHABEOUENDERE A necessum est libri praeter A
 quid quid B. quicquid CDFZ cum A 220. Sic A, nisi quod ERIT
 Adeste sultis Camerarius cum A. Ad sese ultis BCD. Age sultis
 Z. At stultus F praeda erit C. praedarit B presentium BC

Logós ridiculos uéndo. age, age licémini.
 Quis céna poscit? écqui poscit prándio?
 Hercúleo stabunt prándio, cená tibi.
 Ehem, ádnuistin? némo meliorés dabit
 [Nullí meliores ésse parasitó sinam] 225
 Cauillátiones, ádsentatiúnculas
 Ac périeratiúnculas parasíticas.
 Robíginosam strígílim, ampullam rúbidam
 Ad únctiones graécas sudatórias
 Vendó uel lalias málacas crapulárias: 230

228. *Huc spectare censet Ritscheli Pauli p. 263 verba haec:*
 Rubidus ... item scorteae ampullae rugosae rubidae dici solent

221. LOCOSRIDICULOSUENDOAGELICEMINI A Logos *Camerarius*.
 Locos BCD cum A. iocos FZ rediculos B age, age *Muelle-*
rus Pros. Pl. p. 689, Bugge Opusc. ad Madvig. p. 178. age libri
 cum A. agite *Pylades. Excogitari possunt multa* 222. Sic A
 Quis] Qui BCDZ. Quid F cēna C. coena Z possit F
 ecqui DZ cum A. ec qui B. eo qui C. et quid Z possit pran-
 dium F 223. HERCULEI(min. prob. E)STEAMAUIPRANDIOECENATIBI A
 Herculeo stabunt *Ritscheli*. Hercules te amabit *libri praeter*
 A. 'Nihil profecerunt Acidalius cum aliis' *Ritscheli*. Herclius te
 amabit *Bugge l. s. s. Gepperti lectione fretus cēna CD. coena*
 Z 'prandio aut cena malim' *Ritscheli* tibi] cibo *Bothius*
 Hercules te amabit: prandio, cenam tibi? *Geppertus Stud. Plaut. vol. II*
 p. 40 224. Sic A, nisi quod ADNUISTIN et MELIORISDABIT(T incerta)
 Ehen D 225. 'Interpretamentum est' *Ritscheli Guyeto duce*
 Sic A, nisi quod PARASITOS Nulli *Dousa fil. cum A. Nullis*
libri praeter A parasito Dousa. parasitos libri cum A Nullis
 — *parasitis Gulielmius Versum post v. 231 collocat Bugge l. s. s.*
 „V. 226—230 hoc ordine collocat *Acidalius: 229. 230. 226—228*
libri cum A, sed ut in A v. 226 a prima manu omissum altera ma-
nus [inmo m. prima, ut vid.] litteris minoribus inseruerit talibus, qua-
libus Argumentum Pseuduli scriptum est cuius exemplum A. Maius
aeri incidi iussit [non his, sed eisdem quibus reliqua scripta sunt, licet
minoribus sane]“ Ritscheli. Traditum ordinem servat *Bugge l. s. s.,*
neque mihi omnes scrupuli exempti sunt 226. Sic A Cauilla-
 tiones] i ante o e corr. B. Captationes *Guyetus* adsentatiuntulas
 D. assentatiunculas F 227. Sic A, nisi quod AP vel min. prob. AD
 per iuratiunculas B. periuratiunculas C. per iurati uncultas D.
 periurariunculas F. periuraciunculas Z 228. Sic A robigino-
 sam B cum A. rubiginosam reliqui strigilem *libri praeter A, Rit-*
scheli 229. Sic A, nisi quod UELIUNCTIONES Ad unctiones *Rit-*
scheli. Vel unctiones *libri praeter A. Vel ad unctiones Acidalius.*
 Vel punctiones *Bugge l. s. s. grecas BCD subdatorias B*
 230. Sic A, nisi quod UELALIAS et CRAPULARIAS Vendo uel lalias

Parasítum inanem, quó recondas réliquias.

Haec uénuisse iám opus est quantúm potest,

Vt, decumam partem inde Hérculi pollúceam.

233

CROCOTIVM

Ecástor auctiónem hanc haud magní preti.

235

Adhaésit homini ad ínfumum uentrém fames.

Adíbo ad hominem.

GELASIMVS

Quís haec est, quae aduorsúm uenit?

233. *Priscianus IX 56 (Gr. l. II p. 491, 20): polluceo polluxi.*
Plautus in Stichō: 'ut . . . polluceam'

Bugge duce Bergkio Diar. ant. stud. a. 1855 p. 295. Vel alias libri praeter A. Vendo: puluillos (malacos crapularios) Ritscheliū dubitanter. Vendo: eulalias Darnmannus Observat. in locos nonnullos Stichi p. 7 malacas crapularias] mala castra pularias (pullarias D) BCD. malacas ampullarias FZ. malacas alias crapularias mss. Schobingeri. malis malacas ampullarias Pylades et crapularias substituto Camerarius. Locus vix sanatus est Vel ad alias magis malacas crapularias Acidalius 231.

Sic A V. 232. 233 errore in A post 208 scripti recte hic redeunt

232. HAECEUENISSEIAMOPUSESTQUANTUMPOTEST A priore loco: HAECEUENISSEIAM(sup. v. TEM)PUSESTQUANTUMPOTEST idem posteriore loco Haec uenuisse (vel uenum inisse) Fleckeisenus Exerc. p. 48.

Haec (Hec BC) uenisse (uaenisse F) libri praeter A. Haec uenisse Bentleius 233. Sic A utroque loco, nisi quod sine inde Uti

Camerarius partem inde Muellerus Pros. Pl. p. 695. partem libri cum A et Prisciano. partem si Ritscheliū. partem ex uoto Pylades, quod transit in Prisciani exemplum Putschianum. partem hinc vir doctus in Gersdorffii Repert. a. 1851 IV p. 187 234. Ex Ambrosiani scriptura Ritscheliū coniecit, versum hoc loco intercidisse talem: Eo maior spes sit me utero parturum famem. Adversatur Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 41 235. Sic A, nisi quod EO(vel C)-MAI(vel T, min. prob. E)OR et omisso hanc Mecastor Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 41. Eo maiorem Darnmannus I p. 34 autionem D'Z. auctiones Scaliger. auctiunculam Kochius Mus. Rhen. vol. 32 (a. 1877) p. 100 hanc haud Ritscheliū. haud libri. non idem Ritscheliū in adnot. cum Guyeto. eēcam haud Muellerus Pros. Pl. p. 524 pretii (precii FZ) libri praeter A 236. Sic A, nisi quod INFIMUM Ante Adhaesit spat. CD Adhesit BCD F infimum C (adinf.) DFZ cum A. infirnum B 237. APIBOADHOMINEM#QUISHAEC EST-QUAEMIHIADUORSUMUENIT A adhibo D¹ ad B cum A. om. reliqui

Quis haec est FZ cum A. Quis hec est C. Quis hec est D. Quis hec ee B. Quist Ritscheliū quae aduorsum uenit Fleckeisenus. quae (que BC. q D¹. q D⁴) aduorsum it mihi (aduorsūd mhi B) libri praeter A, quibus abutitur A. Muellerus in Progr. Badensi ed. a. 1873 p. 18

quae mi aduorsum uenit Ritscheliū cum A quist haec quae aduor-

Epignómi ancillast haéc quidem, Crocótium.

CROCOTIVM

Gelásime, salue.

GELASIMVS

Nón id est nomén mihi.

CROCOTIVM

Certó mecastor íd fuit nomén tibi.

240

GELASIMVS

Fuít disertim, uérum id usu pérdidi:

Nunc Míccotrogus nómine e ueró uocor.

CROCOTIVM

Ecástor risi múltum.

GELASIMVS

Quando aut quo ín loco?

CROCOTIVM

Hic, quom aúctionem praedicabas péssumam.

241. *Nonius p. 509, 18*: disertim... Plautus in Stichó: 'fuit... perdidit' disertim ex hoc loco excerp̄sit gloss. Pl.: cf. *Ritscheli Op. vol. II p. 279*

sum it mihi inter alia *Muellerus Pros. Pl. p. 266 Cf. Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 412 et Stud. Plaut. p. 26* 238. E(vel I)PIGNOMIAN-CILLAHAEQUIDEMESTCROCOTIVM A ancillast haec quidem *Ritscheli* ancilla haec (hęc BC. haec sup. scr. D¹) quidem est libri cum A crococium DZ 239. Sic A, nisi quod GELASIME gelasine DF id est B (ex corr.) C cum A. est id DFZ 240. Sic A, nisi quod CERTO et TIBI Certo me castor BCD. Certon ecaster F 241. Sic A, nisi quod DISERTI(vel E)MUE(vel I)RUM disertim *Nonius, gloss. Plaut. cum A. disertum B. desertum CDFZ uerum om. Nonius id*] in *Gruterus* 242. Sic A miccot rogas B cum A (in quo pro T etiam P legi potest). micotrogus CDZ. mitotrogus F. misotrogus 'prisca exemplaria' Pii ex uero libri praeter A 243. EUECASTOR-RISITEHODIEMULTUM#QUANDOAUTQUOINLOCO A Ecaster risi *Guyetus*. Eue castor risite hodie B. Eu ecaster risit (si sup. scr.) ehodie D. Ey. ecaster risi te hodie C. heu ecaster risi te hodie FZ. Au, risi te hodie *Ritscheli coll. v. 258*. Eu ecaster risi sine te hodie *Muellerus Pros. Pl. p. 723* multum om. *Bentleius, Bothius* inloco B

Duo olim exstitisse versus hos:

Eu ecástor semper mihi quidem tu Gélasimu's.

Nam risi te hodie multum e. g. s.

suspiciatur *Studemundus teste Richtero de partic. exclam. p. 33* 244. Sic A, nisi quod PRAEDICABAS#PESSIMA cum libri praeter A praedicabas pessumam *Ritscheli*. predicabas (praedicabas DZ) GE. Pessuma libri

GELASIMVS

Eho, an aúdiuisti?

CROCOTIVM

Té quidem digníssumam.

245. 246

GELASIMVS

Quo núnc is?

CROCOTIVM

Ad te.

GELASIMVS

Quíd uenis?

CROCOTIVM

Panégyris

Rogáre iussit téd hoc opere máxumo,
Mecúm simitu ut íres ad sesé domum.

GELASIMVS

Ego illuc mehercle uéro eo quantúm potest.
Iamne éxta cocta súnt? quot agnis fécerat?

250

CROCOTIVM

Illá quidem nullum sácrificauit.

GELASIMVS

Quómodo?

praeter A, nisi quod pro GE. spatium B 245. 246. Eho a v. suo separavit
Ritscheli Sic A, nisi quod TI vel min. prob. TE Eho libri
praeter A audiuiti Pylades cum A. aut luisti B. audisti CDFZ
Pers. om. B sine spatio dignissimam (meū ex ma D²) libri praeter
A 247. Sic A, nisi quod PANEGYRIS adte BC panegyris
FZ cum A. panegyris BCD. Philumena Ritscheli 248. RO-
GARE (vel I) IUSSITTEUTOPEREMAXIMO A ted hoc Bugge Opusc.
ad Madvigium p. 180 sq. te ut libri cum A. temet cum Grutero Rit-
scheli. ted ut Bothius. te nunc Guyetus maxumo F. maximo
reliqui cum A. 249. MECUMSIMITUUTIRESE (vel I, T) OQUANTUM-
POTEST extremis verbis errore ex v. sequenti, ubi redeunt, illapsis
A Metum D si mita B. simitii D. simul F ut ires CZ
cum A. utires BD. ires F. adires Bothius adsese B 250.
Sic A illo (ille F) libri praeter A illo tecum hercle Muellerus
Nachtr. p. 53 me hercle BC. me hercule FZ. Vide Benileium
ad Eun. I 1, 22 potis Fleckeisenus 251. IAMNEEXTACOTTA-
SUNTQUOTAGNISFECERAT A Spat. praemittunt CD Iam ne BC.
namne D extactocta B quot agnis Camerarius cum A: idem
in B adscripsit Camerarius. quod tac nis B. quod tacnis C. qđ
tamis DF. quod tarmis Z: quod tramis Scutarius 252. Sic A,
nisi quod SACRIFICAU (vel B) IT sacrificauit B. sacrificabit CDFZ
V. 253 sq. sic turbati sunt in A:

Quid igitur me uolt?

CROCOTIVM

Trítici modiós decem

Rogáre opinor.

GELASIMVS

Méne, ut ab sesé petam?

CROCOTIVM

Immo út tu a uóbis mútuom nobís dares.

255

GELASIMVS

Nega ésse quod dem míhi nec granum trítici
Neque áliud quicquam, nísi hoc quod habeo pállium.
Linguám quoque etiam uéndidi datáriam.

CROCOTIVM

Au,

QUIDIGITURMEUOLTMENEUTASESEFETAM

TRITICIMODIOSDECEMROGAREOPINORTEUO(min. prob. U/LT

253. uult *F'* modios (os in ras.) *C* 254. rogare (re sup. scr. m. 2)
D opinor. GE. Mene, ut ab sese cum *Grutero Ritscheli*us. opinor
te uolt. GE. mene ut ab sese *libri, nisi quod spat. pro* GE. et uol *B.*
opinor uolt. GE. mene ab sese ut *Guyetus*. opinor te uolt. GE. mene?
ab se ut *Bothius* 255. Sic *A*, nisi quod UT(min. prob. E et I)AUOBIS-
MUTUUM Immo ut tu a uobis scripsi duce *A*. Immo ut abste *libri*
praeter A. Immo ut a uobis. *Loewius Anal. Pl. p. 176*. Immo tu
ut vel ut tute abs te *Ritscheli*us. Immo hercle ut abs te *Pylades*
mutuum *B*. mutuum reliqui cum *A* Verba nobis — mihi
(v. 256) in ras. *C* dares *libri cum A*. dates *Seyffertus Stud. Pl.*
p. 7. duis cum *Bothio Ritscheli*us 256. Sic *A*, nisi quod NEC-
MIHINECMUTU(min. prob. O/M Nega *Bothius cum A*. Negato *libri*
praeter A. Negito cod. *Scaligeri* dem mihi nec granum tritici scripsi
expulso glossemate. dem nec mihi nec mutuum *libri cum A*, quod *def.*
*Spengeli*us *Plaut. p. 58*. dem mihi nec quod uolt mutuom *Ritsche-*
lius. dem nunc mihi nec mutuom *Bothius*. dem nec mu nec mu-
tuum *Gruterus Varrone de l. lat. VII 101 M. abus*us. dem nec me-
dimnum mutuom *Muellerus Nachtr. p. 113* Verba nec mutuum —
pallium in ras. *C* Negato mihi esse nec quod dem isti mutuom
*Fleckeisen*us. Negato mihi esse nec quod mutuom duim *Bugge Philol.*
vol. 31 (a. 1872) p. 248. Nega mi esse quod dem mutuum neque triti-
cum *Luchs*ius *Studemundi Stud. vol. 1 p. 75* 257. Sic *A* (Q.) quic-
quam *CI FZ* cum *A*. quisquam *B* nisi hoc *B* nisi quod habeo
hoc *Bothius, Ritscheli*us. nisi quod habeo *Guyetus* 258. 259.
LINGUAMQUOQ. ETIAMUENDI(vel E)DIDATARIAM *A* uendidi datariam
Bothius cum A. uendidit ariam *B*. uenditariam reliqui Ceterum
verba Linguam — uendi[tariam] in ras., ubi initium proximi v. scrip-
tum erat, *C* Au (pro quo Hau *F* et Hand *Z*) proprium v. esse vo-

Nullán tibi linguast?

GELASIMVS

Quaé quidem dicát 'dabo',

260

Veterém reliqui: eccíllam, quae dicát 'cedo'.

CROCOTIVM

Malúm tibi di dent * * * * *

GELASIMVS

Malúm quidem si uis, haéc eadem dicít tibi.

CROCOTIVM

Quid núnc, ituru's án non?

GELASIMVS

Abi sané domum: •

Iam illó uenturum dícito. propera átque abi.

265

Demíror, quid illaec me ád se arcessi iússerit,

Quae núnquam iussit me ád se arcessi ante húncc diem,

luerat Ritschelius: in libris cohaeret c.v.260 260. Cf.259 AUNULLAM-TIBILINGUAEST#QUAEQUIDEMDICATDABO A Nullan Ritschelius duce A. Nulla libri praeter A lingua est GE. quae quidem dicat dabo | Veterem B C D F Z (nisi quod in B spat. pro GE. et verba quæ — dicat in ras. C) Gelasimo continuantes, quae inde a Pylade sic distinguuntur: lingua est, quae quidem dicat dabo? GE. Veterem 261. UENTRI(vel E)RELIQUIECCAMQUAEDICATCEDO A Veterem] Peregre Luchsius Studemundii Stud. vol. 1 p. 29. Ventri def. Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 42 riliqui D eccillam Bothius. eccam illam libri praeter A quæ C Veniuit. relicua eccam est (vel etiamst) quae dicat cedo Muellerus Pros. Pl. p. 690 262. 263. „Duorum versuum vestigia latere in A:

MALUMQUIDEMSIUIS#HAECEADEMDICITTIBI

concedet, qui haec cum reliquorum librorum scriptura contulerit:

Malum tibi di dent. GEL. haec eadem dicit tibi

Vbi verba Malum — dent in ras. C, dii F', GE sine spat. om. B, toti autem v. GEL praemittit C (iterans ante haec): denique pro haec habent hec BC, hec D. Exemplo qualia excidere potuerint haec sunt:

Malum di tibi dent, mihimet si dicas cedo“

Ritschelius 262. di tibi Ritschelius Malum isti di dent linguae quae dicat cedo vel Malum dibi di dent cum ista quae dicat cedo Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 28 263. hoc eadem dabit Ritschelius 264. Sic A, nisi quod ITURUS et ABI iturus libri cum A·annon BC Abi] bi cum spat. B Verba Abi — ad se v. 267 in ras. C 265. Sic A, nisi quod DICITO et q: abii C 266. Sic A, nisi quod DE vel DI ab initio et ILLAECMEADSE illec C. illec DZ adse B: om. F' accersi libri praeter A 267. Sic A, nisi quod HUNCDIEM Quæ C nunquam C accersi libri praeter A

Postquám uir abiit éius. miror quíd siet:
 Nisi út periculum fiat, uisam quíd uelit.
 Sed éccum Pinacium éius puerum. hoc sís uide: 270
 Satin út facete aequé átque ex pictura ástitit?
 Ne iste édepol uinum póculo pauxíllulo
 Saepe éxanclauit súbmerum scitíssume.

272 sq. *Placidus* p. 38, 25 ed. *Deuerl.*: exanclare exhaurire, a graeco neniens, quod quidem uerbum Plautus, saecularis poeta comicus, posuit in Stichó: 'ne iste . . . exanclauit' Cf. *Sergius de littera* (Gr. lat. vol. IV p. 477, 10): nam ante l numquam inuenitur d, uerum in paucis t, ut exantlauit, quod in Plauto lectum est, hoc est exhauriuit *Nonius* p. 292, 7: exanclare significat exhaurire. Plautus in Stichó: 'ne . . . scitissime'

268. Sic A, nisi quod UIR si et C 269. Sic A periculum F
 270. Sic A, nisi quod PINACIUM et omissio SIS ec cum B
Pinacium *Bothius* cum A cum hic tum per totam fabulam, permire tamen seruans mulieris idem nomen: contra quem *Balbachius* dixit *Observ.* p. 45 sq. *piacium* B. *dinacium* CDFZ hoc sis uide *Fleckeisenus Philol.* vol. II (a. 1847) p. 90. hoc uide libri cum A, *Ritscheli*, qui tamen in adnotatione *Fleckeisenianam* scripturam elegantem dicit et fortasse veram em vel incedit intercidisse suspicatur *Muellerus Pros. Pl.* p. 690: *hiatum defendit Hermannus Elem. doct. metr.* p. 191 271. STATUTFACETEATQ·UTPICTURAASTITIT A facete aequé atque ex pictura *Fleckeisenus*. facete atque ex pictura (expictura CD) libri praeter A. *faceted* atque ut pictura *Loewius Anal. Pl.* p. 176. facete atque ex pictura *Ritscheli* *Nov. exc.* p. 64: cf. *Muellerus Nachtr.* p. 72 sq. facete atque ex pictura hic *Pylade* auctore *Acidalius* 272. NEISTEEDEPOLUINUMPOCULO-PAUXILLULO A edepol uini *Placidi* R, de polnini H, de polluine G poculo] uide *Fleckeisenus Philol.* vol. II (a. 1847) p. 112. pauculo *Placidi* H, paulo G uinum poculo exanclaut (exanclauet P) *plautus* in penulo saepe exanclauit *codices Nonii HP* 273. SAEPE-EXANCLAUTSÚBMERUMSCITÍSSUME A Sepe CD exanclauit (ex an clauit B) libri cum A, *Nonius*. exaclauit *Placidi* H, exanclauit G. exantlauit *Sergius* sub merum BD. submersum F. submetrum Z. merum *Nonius* scitissime (scitis sume B, scitissime Z) libri cum A. scitissime *Nonius*

PINACIVM. GELASIMVS

PINACTVM

Mercúrius, Iouis qui núnťius perhibétur, numquam aequé patri
Suo núnťium lepidum áttulit, quam ego núnc meae nuntiábo
erae. 275

Ítaque onustum péctus porto laétitia lubéntiaque:
Néque lubet nisi glóriose quícquam proloquí profecto.
Amoénitates ómnium uenerum ét uenustatum ádfero,
Ripísque superat mi áťque abundat péctus laetitiá meum.
Nunc tíbī potestas ádipiscundist glóriam, laudém, decus: 280
Própera, Pinaciúm, pedes hortáre, honesta dícta factis,
Eraéque egenti súbueui * * * *

276. Cf. Loewii *Prodr.* p. 275: lubentia: libidine uel uoluptate.
Cf. *Placidus* p. 62, 20 ed. Deuerl.

Act. II scaena 1

PINACIVM GELASIMVS A. PVER PARA-

SITVS B. DINACIV PVER GELASIM' PARASIT' D³: item FZ, nisi
quod Gelasinus F. om. C „V. 274—308 octonarii iambici sunt, quibus
trochaici mixti octonarii 276. 277. 281. 291. [?] 292. 302, septenarii ut
videtur 288. [?] 293. 306. Continuatione numeri copulatos v. 274—283
Hermannus interpretabatur *Elem. doctr. metr.* p. 175“ *Ritscheli* 274.
Sic A, nisi quod IOVIS et NUNTIVS ercurius cum spat. C nuncius CD
numquid B. nunquam C eque C. aequé D 275. Sic A, nisi quod
ERAENUNTIABO nuncium CD meq C nuntiabo erae *Ritscheli*.
aere nuntiabo B. erq nunciabo C. nunciabo D¹. ere nunciabo D¹. herae
nuntiabo FZ quem ego nunc erae meae nuntiabo *hypermetrum*
defendit cum *Hermann* *Kießlingius Anal. Pl.* p. 11 276. ITAQ·HO-
NUSTUMPECTUSPÉORTOLAETITIALIBENTIAQUE A atque D¹: corr.
D² laetitia ex latitia corr. B. lētitia D. letitia C. lētica FZ
lubentiaque D¹. libentiaque BCD³ cum A 277. Sic A, nisi quod
IUBET lubet Z cum A, qui iubet. libet reliqui gloriosse B pro-
loqui] proloco B profecto vulgo constructum cum proximis superiori-
bus iunxit *Ritscheli* 278. Sic A, nisi quod UENUSTATEM A
Amoenitate somnium B et libri cum A. atque *Camerarius* ue-
nustarum F adfero B cum A. affero CD³ F. afferit D¹. afferet
Z 279. Sic A, nisi quod RIPISQ· et MIHIATQ: Ripasque *Lambinus*.
Nimisq̄ Iuntina superat BCZ cum A. exuperat D¹. exsuperat
D² mihi libri cum A atque D³. at D¹ habundat BD
lētica B. lētitia C. letitia D. laetitia F V. 280. 281 hoc ordine
ponit *Bothius*, inverso libri cum A 280. Sic A, nisi quod ADIPISCENDAST
adipiscendi est libri praeter A Nunc potestas tibi apiscendist
proponebam dubitanter *Anal. Pl.* p. 103 281. Sic A, nisi quod
PEDE/vel I/S et HONESTA Propera *Acidalius* cum A. Propterea re-
liqui Pinacium B cum A. dinacium reliqui ortare D ho-
nēsta D fac *Hermannus* 282. ERAEQ·GENTISUBUENIBENEFACIA-

Quae misera in expectationest Epignomi aduentum uiri:
Proinde ut decet, uirum amat suum, cupide expetit. nunc,
Pinacium,

Age ut placet, curre ut lubet: caue quemquam flocci feceris: 285
Cubitis depulsa de uia, tranquillam concinnam uiam.

Si rex obstabit obuiam, regem ipsum prius peruortito.

GELASIVS

Quidnam dicam Pinacium

288^a

MALORUM TUUM A Ereque C. Eraeque (r ex g inter scrib. corr.) D
egenti Z. genti BCD cum A. merenti F, *codd. Lambini*
subueni] subueni bene facta malorum tuum B cum A. subueni bene-
facta maiorum tuorum CDF. subueni. benefacta maiorum tuorum ex
auge Z, e v. 303 ut apparet ascito exauge. 'Sed ex eo loco totum po-
tius hemistichium irrepsit et tale quiddam pepulit quale hoc est:

Eraeque egenti subueni, [benefactis adiuta eam tuis].

Servato v. 250. 251 ordine sic transposuit Guyetus duce Acidalio:

Benefacta maiorum tuorum exauge, heraeque subueni'

Ritschellius Verba benefactis (sic) maiorum tuum (sic) def. Winterus
p. 67 De trochaico versu cogitat Muellerus Pros. Pl. p. 180: nil inter-
cidinae videtur post subueni Spengelio Reformvorschlaege p. 416 283.

Sic A, nisi quod MISERA Que C misera in Ritschellius cum
A. misera libri praeter A expectatione expectatione BC, est libri
cum A aduentum B cum A. aduentu reliqui: aduentus rei ad-
uenti Douss Expl. IV 17. aduentus Ritschellius. Cf. Spengelius
l. s. s. p. 116 'Bonum septenarium trochaicum efficiunt quae vul-

gantur: Quae misera expectatione est Epignomi aduentus uiri' Rit-
schellius Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 315 in expectatione Epignomi

aduentus uirist Fleckeisenus 284. Sic A, nisi quod PROINDE et AMAT-

UIRUM TUUM Pro inde B uirum amat suum Guyetus. amat uirum
suum libri cum A. suum amat uirum Muellerus Nachtr. p. 9 amat
delet Bergkiius Diar. antiqu. stud. a. 1855 p. 290 cupide expetit. nunc
Pinacium ex A Ritschellius, nisi quod et praemittit. cupide. nunc expidi

pina cui' B. cupide. nunc expidi pinacium reliqui. Dinacium primus
Saracenus 285. Sic A, nisi quod UT et CAUE et FLOCCI curre FZ
cum A. currere BCD caueque quam D floccifeceris C 286. Sic

A, nisi quod CUBITIS et UIAM denia BCD ē cinnauia B 287.

Sic A, nisi quod OBVEL PESTABITOBUIAMREGENIPSUM et PERUORTITO

obstabit obuiam D¹FZ. obstabit (stabit in ras. C) uiam BCD¹

V. 288^a et 288^b ita describunt AB: quam descriptionem defendit
Hermannus Elem. p. 184. Uno versu comprehendit cum reliquis Ritsche-
lius sic scribens:

Quidnam dicam Pinacium tam lixabundum currere?
tam lubenter pro glossemate habuit Bothius, lubenter Ritschellius qui
lixabundum (cf. Loewius Anal. Pl. p. 176) Scaligero debet. Idem ad-
notat rix defendi posse versus hoc exemplo conformatum:

Quidnam tam dicam Pinacium lasciuibundum currere?

288^a. QUIDNAM PINACIUM A dinacium libri praeter AB

Lasciuibundum tám lubentem currere? 288^b
Harúndinem fert spórtulamque et hámulum piscárium.

PINACIVM

Sed tándem opinor aéquiuſt erám mihi esse súpplicem 290
Atque óratores mittere ad me dónaque ex auro ét quadrigas,
Quí uehar: nam pédibus ire nón queo. ergo iám reuortar:
Ád me adiri et súpplicari mi égomet aequom cénseo.
An uéro nugas cénseas nilue ésse quod ego núnc scio?
Tantum á portu adportó bonum, tam gáudium grande ád-
fero: 295
Vix ípsa domina hoc, sí sciat, exóptare ab deis aúdeat.

288^b. *Glossae Festi* p. 116, 9: lixabundus: iter libere ac prolixè faciens et *Isidori* lixabundus qui ambulat uoluptatis causa dicitur (ita *Maius* VI p. 532^a) huc vix spectant: cf. *Loewius Prodr.* p. 275

288^b. *Sic A, nisi quod CURBERE tam lubenter libri praeter A*
289. *Sic A, nisi quod FERTSPORTULAMQ; ETHAMUM Harundinem (H in ras.) C hamulum solus B. hamum reliqui cum A* 290. *Sic A, nisi quod TANDEM et AEQUIUMST opinor aequius (equius C) est libri praeter A, nisi quod aequius B heram Z* Sed tándem opino aequomst eram mihi esse supplicem atque eam *Ritscheli*us: cf. v. 291
291. *Sic A, nisi quod ATQ; et DONAATQ; vel DONATAQ; vel min. prob. DONAMQ; dona que B* Oratores mittere ad me donaque ex auro et quadrigas *Ritscheli*us: cf. *Kießlingius Anal. Pl. p. 11 sq.* 292. *Sic A, nisi quod ERGONAM uehar B ergo iam FZ. ergonam BD cum A. ego nam C* 293. *ADMEADIREETSUPPLICARIEGOMETMIHIAEQUOMCENSEO A adiri Ritscheli*us duce A. iri libri praeter A mi egomet *Ritscheli*us. egomet mihi libri. egomet mi *Mahlerus de pron. colloc. p. 13.* mi egomet me *Muellerus. Pros. Pl. p. 34* censeo aequum (aecum B. equum C) libri praeter A 294. *ANUE/E dubia/RONUGASCENSEASNIHILESSEQUODEGONUNCSCIO (io dubiae) A GEL. praem. CDZ, DIN. insequenti versui An] 'Fortasse Ne potius, sine interrogatione' Ritscheli*us censeat cod. *Scaligeri* nilue *Ritscheli*us. nihil libri cum A. id *Spengelius Reformvorschlage p. 416.* nihilque *Acidalius.* nihili *Scaliger, Bothius: cf. Langenus p. 98* nihilue esse ego quod *Fleckeisenus* 295. *Sic A, nisi quod AD(vel F)FERO a portu Pylades cum A. hortu B. portu reliqui adporto B cum A. apporto reliqui boni Fleckeisenus affero (adfero B) grande libri praeter A: transposuit iam Acidalius* 296. *UIX-IPSA DOMINAHOCNI/min. prob. E/SCIASEXOPTAREABDEISAUDEAT A si Ritscheli*us. ne si B. nisi reliqui praeter A ex optare B. expectare F a dis audeat *Pylades.* adist audeat B, prope *cuanido* arbitror m. eadem adiecto. adist audeat (sic cum vacuo spatio) CD. a di audeat Z. audeat F

Nunc ultro id deportem? haú placet, neque id uiri officium
árbitror.

Sic hoc uidetur mihi magis meo cónuenire huic núntio:
Aduórsum ueniat, ópsecret, se ut núntio hoc inpértiam.

Secúndas fortunás decent supérbiae. 300

Sed tándem quom recógito, qui pótuit scire haec scíre me?
Nón enim possum quín reuortar, quín loquar, quin édissertem,
Eramque ex maerore éximam, benefácta maiórúm meum
Exaúgeam atque illam aúgeam insperáto opportunó bono.
Contúndam facta Tálthybi contémnamque omnis núntios: 305
Símulque ad cursurám meditabor ád ludos Olýmpios.

297. Sic A, nisi quod NEQ. IDUIRIOFFICIUMARBITROR id] hoc libri
praeter A haud libri praeter A uiri Gulielmus cum A. uero libri
praeter A 298. Sic A, nisi quod UIDEATUR et CONUENIRE Sic Pisto-
ris et Acidalius cum A. Hic BCDZ. om. F mihi uidetur F cōue-
nire B huic FZ cum A. huc BCD nuncio CD 299. ADUERSUM-
UENIATOPSECRETSE(vel I)UTNUNTIOHOCIMPERTIAM A Aduersum ut
libri praeter A obsecret libri praeter A nuncio CD impertiam
B. imperitiam C. impertiam reliqui cum A 300. Sequitur senarius
defensus ab Hermanno Elem. doctr. metr. p. 164: cuius initium paullo
remotum est in A: octonarium effecit Ritscheliuss decent fastidia et scri-
bens Sic A, nisi quod SUPERBIAE super uig B 301. SEDTAN-
DEMRECOCOGITOQUIPOTUITSCIRE(vel I)HAECSCIREME A cum libri cum
A 'potuit] an potis est potius?' Ritscheliuss. poterit Muellerus Nachtr.
p. 145: cf. Luebbertus Gramm. Stud. vol. II p. 44 hęc C scire (i s. v.) D
302. NONENIMPOSSUMQUINREUORTARQUINLOQUARQUINE(duob.) et in
proprio v. DISSERTET(vel I)M A In CDFZ hic v. deest. Eo spectat
quam post me notam (⊕) C habet quin edissertem Pareus. qui me
disser te B. quin edissertem Camerarius Enim non et edisserte quin
loquar Winterus p. 67 mire 303. ERAMQUAEXMAEROREEXIMAMBENE-
FACTAMAIORUMMEUM A Eramque ex BCD. Eramque ex F, Pius.
Hę namque ex Z. Eram quin duce A Bugge Tidskrift for Philol. vol.
VII 24. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 109 moerore Z. me rore B.
merore CDF maiorum FZ cum A. malorum BCD meum (um
in ras) C 304. Sic A, nisi quod ATQ.ILLAM et DOMO pro bono
Exaúgeam in ras. C insperato Acidalius cum A. ex insperato re-
liqui opportuno F cum A. oportuno BCDZ. a portu Gulielmius
Verisim. I 24 bono idem. modo libri praeter A. cf. ad v. 338
305. Sic A, nisi quod FACTATHALTHUBI facta talthibi C. factat
althibi B. facta thalthibi D. facta Thaltibii Z. facta thalthibo
F cōtemnāque B. contundamque D¹: corr. D² nuncios C
306. Sic A, nisi quod SIMULQ. et MEDITABORMEADLUDOSOLÝMPIOS
Simulque ad cursuram (adcursuram B) libri cum A. Simulque
cursuram Ritscheliuss addens: 'nisi Simul ad c. m. ad defendes'
meditabor Ritscheliuss. meditabor me libri cum A olimpię BCD.
olympiae FZ Versum iambicum defendunt Muellerus Pros. Pl.

Sed spátium hoc occidit: breuest currículo: quam me paénitet.
Quid hóc? oclusam iánuam uideo. íbo et pultabó foris.

Aperíte atque adproperáte, fores facite út pateant: remouéte
moram.

Nimis haéc res sine curá geritur: uide, quám dudum hic asto
ét pulto. 310

Somnóne operam datis? éxperiar, fores án cubiti ac pedes
plús ualeant.

Nimis uéllem haec fores erum fúgissent, ea caúsa ut haberent
málum magnum.

Deféssus sum pultádo.

Hoc póstreumst: uae uóbis.

p. 143 et Winterus Ueber die metr. Reconstruction p. 35 307. Sic A, nisi quod HOCOCID(D incerta)ITBREUEST et PAENITET spacium CDZ. stadium 'in priscis exemplaribus legi' Pius dicit occidit. breuest curriculo defendit Spengelius Reformvorschlage p. 416. oppido breuist curriculo Ritschelius edidit: idem in adn. quod nimis breuist curriculo audebat. occidi! breue est Acidalius. me occidit: breuis curriculi e. g. s. Kiesslingius et de Wilamowitzius Anal. Pl. p. 12 curriculo (alt. r sup. scr.) B pēnitet B. penitet CDF. poenitet Z 308. QUIDHOC-OCCLUSAMIANUAMUIDEOIBOETPULTABOFORI(min. prob E)S A fores (o ex u C) libri praeter A V. 309—312 servavit tetrametros cum AB Ritschelius: dimetris Hermannus discripsit Elem. d. metr. p. 395, qui in libro de metris p. 130 cogitauerat de trochaicis numeris. Parum recte, ut de numerorum ratione saepius, Lomanus iudicavit p. 66 309. Sic A, nisi quod APERITEATQ·AP(min. prob. D)PROPERATE adque C appropriate FZ 310. Sic A, nisi quod ASTOETREPULTO hęc C asto et pulto Taubmannus. asto (sequitur unius l. ras. in C) es pulto BCD¹. ast eđes pulto D². aedes pulto Z. astem pultatum (pultatum etiam cod. Scaligeri) F 311. Sic A, nisi quod FORE(vel I)SANPEDES Som non B. Sum non CD. Non FZ: corr. Taubmannus ancubiti D ac pedes Lomanus. an pedes (anpedes D) libri cum A Quem v. Ritschelius in adn. sic scribendum censet: Somnóne operam datis? éxperiar fores an cubiti mei plús ualeant. Male fores eiecit cum Guyeto Bothius 312. Sic A, nisi quod HAE et HABERENT-MANUM haec F. Schmidt de dem. pron. form. p. 45. hae (hę C) libri cum A foges eum D¹. fores erum D². de mensura cf. Ritschelius Prolegg. p. CCII. herum eicit Guyetus, 'unde profectus non inepte proponas: Nimis uellem haec fores fugissent' Ritschelius fugis sentea B malum magnum Hermannus. manum BCD cum A. malum FZ. cf. Trin. 1062. malam rem Muellerus Pros. Pl. p. 123 versum catalecticum efficiens. anum Bugge Op. ad Madvigium p. 181. Versum iamb. def: Winterus p. 38 malum cum FZ scribens. Ne manum quidem verbo defensorem deesse tibi persuade ex Philol. vol. 36 (a. 1877) p. 723 V. 313—325 continuos dimetros Hermannus discripsit. In AB duo tetrametri sunt 319. 320 et 321. 322: reliqui dimetri omnes 313. Sic A 314. HOCPOSTREMUMST(vel E vel I)UARUOBIS A

II 1, 35-42

Sed spatium hoc occidit: praesens
Quid hoc? occidit: hanc
Aperite atque adpropere: hoc

Nimis haec res sine cura geritur

Somnolentia operam dat: et perit

Nimis uellem haec fore: erui

Defessus sum pulchrum
Hoc postremum: ut

143 et Winterus Ueber die
i quod HOCOCUDINUS
dium in praeis exomphali
lo defendit Spengelius
lo Ritscheliuss odidit
bat, occidi: breue
s. Kieselringius et de H

.scr.) B penitus

RAMIANUAMUO

ibri praeter A

lindis H

ria p. 150

rum culicis

EA79

Sic A, non

actu

ne pulle

d, non

non

non

non

non

non

non

non

non

non

non

non

non

non

non

non

non

potis

.RIS B

SIM PA

Gelasimus

Philumenae

O. PANEGYR.

AB sunt hisce:

rob. E/SUBIST

B) ubi est libri prae-

reliqui, facistun mihi B,

Ritscheliuss hos:

haec? tun mi hostis uenis?

cum discipulis Spengelius Re-

obsecro has frangit foris? ubi

hostis uenis? Contra iambicos

68: Quisnam obsecro has frangit

tu mihi huc hostis uenis? cum tales

p. IV discipulisset numeros: Quis nam

ubist? ¶ Tun haec facis? tun mihi huc

ETUOARCESSITUENIOEANGRATIAFORESEF-

tulantur cum aliis tum Spengelius l. s. s. et

109: trochaicum discipulis octonarium Ritsche-

huc uenio proponens

accersitu libri

GELASIMVS

Ibo átque hunc compellábo.

315

Saluós sis.

PINACIVM

Et tu sálue.

GELASIMVS

Iam tú piscator fáctu's?

PINACIVM

Quamprídem non edísti?

GELASIMVS

Vnde ís? quid fers? quid féstinas?

PINACIVM

Tua quód nihil refert, né cures.

320

GELASIMVS

Quid istíc inest?

PINACIVM

Quas tu edés colubras.

GELASIMVS

Quid tam íracundu's?

PINACIVM

Si ín te

postremumst uae scripsi cum A. postremum est libri praeter A. postremum esto Ritscheliu. postremumst bat Niemeyerus *Hermæ* vol. XIV (a. 1879) p. 450 a Ritschelii lectione postremum. . . uat profectus: unde Ritscheliu postremum fuit eliciebat. postremumst cum Geppertus Plaut. Stud. vol. II p. 42 Nunc hoc p. est uobis Hermannus. Hoc est postr. uobis Camerarius 315. Sic A compello Camerarius cum A. compello libri praeter A 316. SALUTISSIS # ET (vel) UTUSALUE A saluus libri cum A PIN.] DIN vel DI CDEZ et sic in reliquis semper, quod amplius non notabo 317. IAMTUPISCATORFACTUS A factus libri cum A. Interrogantis esse Dousa uidit Expl. IV 17 318. Sic A, nisi quod PRIDEM Quam pridem BD edisti FZ cum A. dedisti BCD, quod defendit idem Buchholtzius, cui v. 312 manum placuit 319. Sic A, nisi quod QUIDFESTINAS fes B festinastua B: cf. v. 313—325 320. Sic A Pers. om. B sine spatio necures CD 321. Sic A istinc est libri praeter A. istic est Pius, Hermannus olim: istuc est idem alio tempore Quas tu edes colubras Hermannus cum A. qua tui descolubras B, ubi qua tu id escolubras correxit Camerarius. quas tu uides colubras reliqui. uites colubras 'in priscis codd.' esse Pius testatur. qua tu id re excolubras coni. Camerarius: quod cum 'suos veteres libros habere' Lambinus dicit, fidem rix habet. Contra Camerarium Muretus dixit Var. lect. XIV 19 Versum spurium existimat Weisius 322. Sic A, nisi quod SITE/vel I) iracundus libri cum A si in te (into BD) libri praeter A

Pudor ádsit, non me appélles.

GELASIMVS

Possúm scire ex te uérum?

PINACIVM

Potes: hódie non cenábis.

325

PANEGYRIS. GELASIMVS. PINACIVM

PANEGYRIS

Quisnam óbsecro has frangit fóris? ubi ubist? tun haéc facis?
tun mi huc hóstis uenis?

GELASIMVS

Salué: tuo arcessitú uenio huc.

PANEGYRIS

Ean grátia foris effringis?

323. Sic A, nisi quod APPELLES assit libri praeter AB 324.
Sic A, nisi quod SCIREEXTE éx te scire D exteuerum B
325. Sic A Din. om. C potes FZ cum A. potest BCD. potis
Ritscheliu cenabis BDF cum A. cenabis C. coenabis Z

Act. II sc. 2 PANEGYRIS PARASITUS A. PANECIRIS B
erasis inter P et A duabus litteris. PANEGIRIS M CELASIM' PA-
RASIT' DINATIŮ PVER D^s. om. C. Panegyris mulier. Gelasimus
parasitus. Dinacium puer FZ, nisi quod Gelasinus F. Philumenae
nomen restituit Ritscheliu 326. PANEGIRIS praem. D. PANEGYR.
C Anapaesticum feci octonarium ex duobus qui in AB sunt hisce:
QUISNAMOP(vel B)SECROHASFRANGITFORI(min. prob. E)SUBIST
TUNHAECFACISTUMIHIHUCHOSTISUENIS

Quorum priore uis nam cum spat. C, fores (foris B) ubi est libri prae-
ter A: altero Tunc hec B, tun haec (hec C) reliqui, facistun mihi B,
facis tun mihi CDFZ Trochaeos edidit Ritscheliu hos:

Quisnam óbsecro has frangit foris? tun facis haec? tun mi hostis uenis?
ubi haec facis Fleckeisenus Anapaesticum discripsit Spengeliu Re-
formvorschlaege p. 184 hunc: Quis nam óbsecro hās frangit fóris? ubi
is est? tun haéc facis, tun mi huc hóstis uenis? Contra iambicos
versus duo discripsit Winterus p. 68: Quisnam obsecro has frangit
fores? || Ubist? tune facis haec? tu mihi huc hostis uenis? cum tales
Bergkius Ind. Hal. a. 1862/63 p. IV discripsisset numeros: Quis nam
obsecro has frangit foris? ubist? ubist? || Tun haec facis? tun mihi huc
hostis uenis? 327. SALUETUOARCESSITUUENIOEANGRATIAFORESEF-
FRINGIS A Anapaestos tutantur cum alii tum Spengeliu l. s. s. et
Muellerus Pros. Pl. p. 109: trochaicum discripsit octonarium Ritsche-
liu omisso huc in adnotatione huc uenio proponens accersitu libri
praeter A fores BCD FZ

GELASIMVS

Tuos ínclama, tui délinquent: ego quíd me uelles uísebam.
Nam méd equidem harum míserebat.

PINACIVM

Ergo aúxilium properé latumst.

PANEGYRIS

Quísnam hic loquitur tám prope nos? an Gélasimust?

GELASIMVS

Pinácium.

PANEGYRIS

Vbist? 330

PINACIVM

Réspice ad me et relínque egentem párasitum, Panégyris.

PANEGYRIS

Pínacium

328. Sic A, nisi quod DELINQUUNT Anapaestos discripsi cum Muel-
lero l. s. s. ut v. 329: trochaeos Ritscheliuss. Tuo sinclamatui F. Tuos
inclamatui BD. Tuo sin clamatui C delinquent B. delinquent re-
liqui praeter A iusebam B 329. NAMMEQUIDEMHARUMMISERABANT.
ERGOAUXILIUMPROPERELATUMST A Nam med equidem harum Rib-
beckius de partic. lat. p. 41. Nam (ante quam vocem spat. C) equidem
harum libri praeter A. Nam me equidem harum Spengeliuss l. s. s. mi-
serebāt metiens et versum catalecticum efficiens. cf. Locuius Anal. Pl.
p. 213 Versum trochaeis discribentes Nam me quidem miserebat
harum transposuit Ritscheliuss, ubi me quidem iam Rittershusius: Nam
harum me quidem Schmidtius de dem. pron. formis p. 51: Nam me
harum quidem Bothius: Nam miserebat me quidem harum Crainius
Ueber die Compos. p. 32 Ergo (r e corr.) C latum ē B. latum est
reliqui cum A 330. QUISNAMHICLOQUITURTAMPROPENOS#PINACIVM.
#UBIISST A Quis nam C loquitur hic Ritscheliuss propenas
B: propenos m. eadem corr. an Gelasimust addidi: om. libri
GEL. cum Acidalius Ritscheliuss. DIN. CDFZ. spat. B cum A
pinacium (sequitur spat.) ubi is est B. dinacium. PA. ubi is (is om. F)
est CDFZ. Pinacium. PHIL. Pinacium? ubiast Bugge Tidskrift for
Phil. vol. 7 p. 25. Pinacium? PHIL. Ubi is est, Pinacium? Muellerrus
Pros. Pl. p. 252. Pinacium. PHIL. Ubi is est? PIN. Respice ex v. 331
Ritscheliuss Ceterum hunc v. spurium dicit Weisius 331. Sic
A, nisi quod PANEGYRIS Respice me libri praeter A. Ad med Rit-
scheliuss: cf. v. 330 panegyris DFFZ. panegiris C. pane giris B.
Philumena Ritscheliuss 332. PINACIVMISTUCINDIDERUNT NOMEN MAIORES-
MIHI A PA. sup. scr. D¹ Dinacium CDFZ istuc indiderunt
C cum A. istuc indideŕ D. istuc indidere FZ. istucindideri B

PINACIVM

Istuc índiderunt nómen maiorés mihi.

PANEGYRIS

Quíd agis?

PINACIVM

Quid agam, rógitas?

PANEGYRIS

Quidni rógitem?

PINACIVM

Quid mecúmst tibi?

PANEGYRIS

Meín fastidis, própudiose? elóquere propere, Pínacium.

PINACIVM

Iúbe me omittere ígitur hos, qui rétinent.

PANEGYRIS

Qui retinént?

PINACIVM

Rogas? 335

Ómnia membra lássitudo míhi tenet.

PANEGYRIS

Linguám quidem

Sát scio tibi nón tenere.

PINACIVM

Ita céleri curriculó fui

Própere a portu, tui honorís causa.

334. Propudiose *tamquam adverbium hinc transit in gloss. Plaut.:*
cf. Ritschelii Op. vol. II p. 269 337. *Charisius p. 124, 23: . . . ce-*
leri id est ab hoc et ab hac celeri: Plautus in Stichó: 'ita celeri'
inquit 'curriculo fui'

333. *Personarum notas inde ab hoc v. per totam scaenam CD nullas*
habent, nisi ubi contrarium testabimur Sic A, nisi quod MECUMENTTIBI

Spat. post rogitem om. CD in fine versus *mecum est libri cum*
A 334. *MIHINFASTIDISPROPU'DIOSE#(pro se# min. prob. SSE/ELOQUE-*
REPROPEREPINACIUM A *Mein fastidis Scioppius Susp. lect. II 9.*
Mihi infastidis BCD. Men infastidis F. Men fastidis Z. Men rogas
Camerarius Ante eloquere spat. ut vid. B *pinacium BCD cum*
A. om. FZ. Dinacium Camerarius 335. *Sic A, nisi quod IGITUR*
et RETINENT#QUIRETINENTROGAS omisso spatio *Post hos ut rid.*
spatium B 336. *Sic A, nisi quod LASSITUDOMIHITENET V. 337.*
338 hoc ordine exhibent BCD FZ: inverso A 337. *Sic A, nisi*
quod TENERE vel 1) et CELERI *fui BCD cum A, Charisius. iui*
FZ 338. *PROPEAPORTUTUIHONORISCAUSA#ECQUIDADPORTASDOMI A*
aportu C. portu Z *tui honoris causa dubitanter retinui.*

PANEGYRIS

Écquid adportás boni?

PINACTVM

Nímio adporto múlto tanto plús quam speras.

PANEGYRIS.

Sálua sum.

PINACTVM

Át ego perii, quóí medullam lássitudo pérbibit. 340

GELASIMVS

Quíd ego, quói miseró medullam uéntris percepít fames?

PANEGYRIS

Écquem conuenísti?

PINACTVM

Multos.

PANEGYRIS

Át uirum?

PINACTVM

Equidem plúrumos:

Vérum ex multis néquiozem nállum quam hic est.

PANEGYRIS

Quómodo?

GELASIMVS

Iándudum ego istunc aégre patior dícere iniusté mihi.

honoris causa tui cum *Bothio Ritscheli* Ec quid *D* adportas
B cum *A*. apportas reliqui boni libri praeter *A*: cf. ad v. 304
 339. Sic *A*, nisi quod NIMIAPARTE (vel 1) MULTOTANTA ab initio
 Nimio adporto *Ritscheli*. Nimio inparti *BC*. nimio in parti *D*.
 nimio inparti *F*. nimio inpartior *Z* tanto *Pius, Salmasius,*
Acidalius. tanta libri cum *A* PA. om. *CD sine spatio* 340. AT-
 EGOPERHICUMEDULLASSITUDOPERBIBIT *A* peri *B* quo ime-
 dullam *B*. cui medullam reliqui praeter *A* 341. QUIDEGOMISERO-
 CUMEDULLASUENTRISPERCE (vel 1) ITTFAMES *A* GEL. om. *CD sine*
spatio cui misero libri praeter *A* percipit *Gulielmius*. peredit
Palmerius. perreperit *Lipsius Ant. lect. V 17* 342. ECQUEMCONTE-
 NISTI ¶ MULTOS ¶ ADUIRUMECQUIDEM et in novo v. PLURIMOS *A* Ec
 quem *C* PA. post multos om. *CD in principio versus* ad libri cum *A*,
 nisi quod aduirum *BC* PIN. Equidem plurimos *Buechlerus Mus. Rhen.*
vol. 12 (a. 1857) p. 132. ecquem (ec quem *BCD*) DIN. (om. *F*) Plurimos
 libri praeter *A*, *Ritscheli*, ubi quam plurimos *Camerarius* 343. Sic
A, nisi quod NEQUIOREM et QUOMODO in novo v., ut de spatio non constet
Spat. praem. CD exmultis *C* nequi orem *B Mulieri tribuit*
Ritscheli quae una cum proximis *Gelasimo* libri, cum spatium ante Iandu-
 dum omittant 344. Cf. v. 343 IANDUDUMEGOISTUMPATIORDICEREIN-

Praeterhac si me inritassis

PINACIVM

Edepol' essuriés male. 345

GELASIMVS

Animum inducam, ut istuc uerum te elocutum esse arbitrer.

PINACIVM

Munditias nolo fieri: ecferte huc scópas simulque harúndinem,
Vt operam omnem aráneorum pérdam et texturam improbam
Deiciamque eorum ómneis telas.

GELASIMVS

Miseri algebunt póstea.

PINACIVM

Quíd? illas itidemne ésse censes, quási te, cum ueste única? 350

348 sq. *Nonius* p. 192, 9: aranae et feminini sunt generis... masculini. Plautus in *Sticho*: 'ut... telas' Cf. *Loewius Anal. Pl.* p. 178

IUSTEMIHI A Iam dudum libri praeter A. Nam iamdudum *Bothius* ego istunc aegre *Ritscheli*us. ego istum libri cum A, nisi quod ego sup. scr. D². 'Poteris etiam ego istum impune' *Ritscheli*us 345. Sic A, nisi quod PRAETERHAEC]MEINRITASSI(vel e)s Preter hac C. Preter hac B sime B meinritassis D esuries libri praeter A 346. ANIMU-MINDUCAMUTUISTUCUERUMTEELOCTUMESSEARBITRER A ut ne istuc *Ritscheli*us. ut tibi istuc *Bugge Philol.* vol. 31 (a. 1872) p. 248. Cf. *Brixius Nov. ann.* vol. 101 (a. 1870) p. 777 locutum *Bothius* 347. Sic A, nisi quod EFFERTE et HARUNDINEM Mundicias BC uolo ex foro D¹ ecferte *Bothius*. hec ferte BCD. hic ferte FZ Simul *Ritscheli*us *Proleg.* p. CXLVI et *Opusc.* vol. II p. 325, non in editione 348. Sic A, nisi quod TEXTURAM operam omnem libri cum A. operas *Nonius* araneorum libri omnes cum *Nonio*: cf. *Loewius Anal. Pl.* p. 178. araneorum cum *Pylade Ritscheli*us perdam] tergum *Nonius* improbam ex improbum ut vid. D. improbem B, *Nonius* 349. DECIAMQ;EQ(min. prob. A)RUMOMNEISTELAS]MISERE-(vel I)ALGEBUNTPOSTEA A Deiciamque *Nonius* cum A. De hic iamque B. dehinc iamque CDZ. dehinc iam atque F¹ eorum *Nonius* cum A, ut videtur. earum libri praeter A, *Ritscheli*us omnis libri praeter A. omnes *Nonius* GEL. om. F: spat. om. CD in versus principio Miseri algebunt *Fleckeisenus*. Miserae algebunt *Ritscheli*us cum *Camerario* (cf. A). misera falgebunt B. misera fulgebant C. misera fulgebunt DZ. miseras fulgebunt F. misera frigeunt 'in quibusdam codd.' Pii: unde miserae frigeunt *Pylades* 350. QUIDILLOSITIDEM-NECENSESESESEQUASITEQUMUESTAEUNICA A PIN.] GEL. F¹ illos *Fleckeisenus* cum A. illas libri praeter A, *Ritscheli*us itidemne esse censes *Ritscheli*us. itidem esse censes libri praeter A. itidem censes esse *Bothius*. 'De illasno itidem censes esse cave cogites' *Ritscheli*us. Aliqui censes esse ex A falso adfert *Geppertus Stud. Pl.* vol. II

Cápe illas scopas.

GELASIMVS

Cápiam.

PINACIVM

Hoc egomet, tu hóc conuerre.

GELASIMVS

Ego fécero.

PINACIVM

Écquis huc effert nássiternam cúm aqua?

GELASIMVS

Sine suffrágio

Pópuli tamen aedílitatem hic quídem gerit.

PINACIVM

Age tu ócius

Fínge humum, conspérge ante aedis.

GELASIMVS

Fáciam.

PINACIVM

Factum opórtuit.

352. *Festus* p. 169, 11: Nassiterna est genus uasi aquari ansati et patentis quale est quo equi perfundi solent . . . Plautus . . . et in Neruolaria: 'equis . . . aqua sine suffragio' Quae verba et in Sticho et in Nervolaria exstitisse censet Bergkii Beitr. p. 160: cf. Ritscheli Opusc. II p. 325 nasiterna: uas uinarium est apud Placidum p. 69, 3 ed. Deuerl.

p. 43 Proxima, a verbis Quasi tectum ueste usque ad uenales logi sunt Illi (v. 390) et suo loco in Z apparent folii 215 paginam priorem implentia, et (sine Illi) errore aliquo mediae Persae (inter me et Argentum I 1, 40) inserta in folii 186 pagina posteriore posita sunt. Nec quicquam discrepantiae est praeter unum illud quod ad v. 386 commemoravi

tecum B cum A. tectum reliqui 351. CAPELLASSCOPAS#COPIAM#HOCEGOMETTUHOCCONUERRE et in novo v. EGOFECERO A Cape illas libri praeter A GEL. om. F' Spat. ante Hoc om. CD in principio versus Ego fecero edidi ex A. Fecero libri praeter A. ECFECERO legit et scripsit Ritscheli 352. Sic A, nisi quod EFFERT et spat. omisso Ec quis BCD. Ecqui Ritscheli cum Guyeto nassiternam A cum Festo. nasciternam BCDEFZ 353. POPULITAMENAEDILITATEMHICQUIDEMGERITAGETUOCUS A otius CDZ 354. PINGEHUMUMCONSPERGEANTEAEDI(min. prob. F/S#FACIAM#FACTUMOPORTUIT A Finge Bugge Tidsskrift for Philol. vol. VII. p. 26. Pinge libri cum A. Terge Ritscheli. Stringe Guyetus. Tinge Lipsius Ant. lect. V 17 edis D

Ēgo hinc araneás de foribus deíciam et dé páriete.

355

GELASIMVS

Ēdepol rem negótiosam.

PANEGYRIS

Quíd sit, nil etiám scio:

Nísi forte hospité s uenturi súnť.

PINACIVM

Vos lectos stérnite.

GELASIMVS

Príncipium placét de lectis.

PINACIVM

Álii ligna caédite:

Álii piscis depurgate, quós piscator áttulit:

Pérnam et glandiúm deícite.

GELASIMVS

Hic hércle homo nimiúm sapit. 360

PANEGYRIS

Nón ecastor, út ego opinor, sátis erae morém geris.

PINACIVM

Ímmo res omnis relictas hábeo prae quod tú uelis.

355. Sic A, nisi quod ARANEA(vel O)S Ego hinc libri cum A, nisi quod ergo D. Ego illum Ritscheliu: cf. Opusc. phil. II p. 454. Hinc ego Guyetus araneas CDFZ. arañas B deforibus BCD deíciam BCD cum A. deíciam FZ depariete BCD 356. Sic A, nisi quod NEGOTIOSAMQUIDSITNIHIL omisso spatio GEL. om. CF in princ. versus Aedepol Z negociosam Z quid sit Gelasimo continuabat Acidalius cum A nihil libri cum A 357. NISI FORTE HOSPI- TENUENTURISUNT#LECTOSSTERNITE A nisi (si sup. scr.) D nunc sunt Ritscheliu olim: cf. Opusc. vol. II p. 326 sunt. PI. Vos lectos cum Weisio Ritscheliu. sunt DI. (om. BCD sine spatio) lectos libri praeter A. sunt. DI. alii lectos Acidalius. si sunt PI. lectos Bothius lecto sternice B 358. PRINCIPIUM PLACET DELECTIS#ALILIGNACAEDITE A GEL. D, Acidalius, Dousa. spat. om. C. PAN. FZ delectis BCD PIN.] DIN. CDFZ ali B cedite CDFZ 359. ALI- IPISCISDEPURGATEQUO.....ATORATTULIT A Ali B pisces libri praeter A purigate Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 249 quod B piscato (immo piscatu) rettuli Lipsius Ant. lect. IV 17 360. PERNAMETGLANDIUMDEICITE#HICHERCLEHOMONIMIUMSAPIT A per- nam (r supr. scr.) D gladium C deícite BCD cum A. deii- cite Z alii deícite. GE. Hercle homo hic Fleckeisenus GEL. om. B sine spat.: item CD in versus principio: quod cum consentaneum sit non amplius notabo 361. Sic A, nisi quod ECATOR omisso UT ut libri praeter A omnes satis B cum A. om. reliqui herae FZ. aere BCD 362. Sic A, nisi quod OMNI(vel F)SRELICTAS prę C prae eo quod Langenus p. 33

PANEGYRIS

Túm tu igitur, qua caúsa missus és ad portum, id éxpedi.

PINACIVM

Dícam. postquam mé misisti ad pórtum cum lucí simul,
Cómmodum radiósus sese sól superabat éx mari. 365
Dúm percontor pórtitores, écquae naus uénerit
Éx Asia, negánt uenisse: cónspicatus sum ínterim
Cércurum, quo ego mé maiorem nón uidisse cénseo.
Ín portum uentó secundo, uélo passo péruenit.
Álius alium pércontamur: quóíast naus? quíd uehit? 370
Ínteribi Epignomúm conspicio tuóm uirum et seruóm Stichum.

PANEGYRIS

Hém, quid? Epignomum élocutu's?

PINACIVM

Tuóm uirum

366 sqq. *Nonius* p. 533, 25: cercurus naus est Asiana pergrandis. Plautus in Stichó: 'cum percunctor . . . censeo' 369. *Nonius* p. 11, 26: passum est proprie rugosum uel siccum. Plautus Stichó: 'in . . . peruenit' 371. Interibi *ex hoc ut videtur loco adfert gloss. Pl.: cf. Ritschelii Opusc. phil. vol. II p. 266*

363. TUMTUGITURQUAÇAÜSSAMÏSSUSESADPORTUMIDEXPEDI *A* tu *ex* tui *ras.* *B* causa tu missus *Z* adportum *C* id *om. libri praeter A.* mihi *Pylades* 364. Sic *A*, nisi quod *DIÇAM* et *MEMISISTI* et *SE* (vel *1*). *ME* (vel *1*)/*L* me misisti] meministi *DE* adportum *C* lucis *F.* lucu *Pius* 365. *COMMODOUMRADIOSSUSSECTMIN. prob. sjsesolsuperabatEMARI A* radiosus sese *Lipsius: cf. Studemundus Mus. Rhen. vol. 21 (a. 1866) p. 580.* radiosus esse *libri praeter A.* radiosus ecce *Gruterus, Scaliger: ubi se ecce Buccelerus Mus. Rhen. vol. 12 (a. 1857) p. 132.* radiosus ipse alii mari, Dum iungebatur vulgo ante *Ritschelium* 366. Sic *A*, nisi quod *PERÇONTORPORTITORES* cum *Nonius* percontor *FZ cum A.* perconctor (per conctor *BC*) *BCD.* percunctor *Nonius* portitores *B* ec quae (ec quæ *C*) *BCD.* ecq; *Z.* et quae *Nonius* 367. Sic *A*, nisi quod *NEGANT* et *INTERIM* *Exasia C.* *Ex Asia ac Ritschelius.* *Ex Asia et Bothius* 368. Sic *A*, nisi quod *QUOEGOMAIORFM* et *UIDISSE* memaiorem nonuidisse *D* *Cercurum BZ cum A.* *Cercurum D.* *Cer currum C.* *Cercirum F.* *cyrcerum Nonius* 369. Sic *A*, nisi quod *PERUENIT* 370. Sic *A*, nisi quod *PERCUNTAMUR* et *NAUS* perconctamur *CD.* percunctamur *Z* cui aest *B.* cui est *reliqui praeter A* 371. *INTERIBIEPIGNOMUMCONSPICIOTUUMUIRUMETSERUUMSTICHUM A* Interibi *Ritschelius* duce glossario *Plautino* cum *A.* Interim *libri praeter A* epignonium *FZ* tuum *libri cum A* seruum stichum *Z* cum *A.* seruó ft hichum *B.* seruumst ichum *C.* seruumst hic hum *D.* seruúst hunc *F'* 372. *HEMQUIDEPIGNOMUMESLOCCTUS#TUTUMUIRUMETU-* et in *novo v. mmeam A* qui depignomum *B.* qui || *De-*

GELASIMVS

Et uitám meam.

PINACIVM

Vénit, inquam.

PANEGYRIS

Tútín ip̄sus íps̄sum uidistí?

PINACIVM

Lubens.

GELASIMVS

Hércle uero cápiam scopas átque hoc conuorrám lubens.

PINACIVM

Argentique auríque aduexit nímium.

GELASIMVS

Nimis factúm bene. 375

PINACIVM

Lánam purpurámque multam.

GELASIMVS

Ést qui uentrem uéstiam.

PINACIVM

Léctos eburatós, auratos.

GELASIMVS

Accubabo régie.

pignorum *CD.* quid epignonium *FZ* elocutus (*e sup. scr. D¹*)
BCDFZ. es locutus *ex A. def. Loewius Anal. Pl. p. 178: cf. Langenus*
p. 184 tuum uirum (*sequitur spat.*) et uitam meam *BCD.* *DIN.* tuum
 uirum. *PAN.* et uitam meam *FZ.* *GEL.* tuum uirum et uitam meam
Acidalius, Ritscheli. Totum *v. Gelasimo tribuit Scaliger:* Hem quid
Mulier, reliqua Gelasimo Guyetus 373. Sic *A,* nisi quod *IPSUS*
 in quam *C* tutin ip̄sus ip̄sum *ex A. Loewius Anal. Pl. p. 178.*
 tun eum (*tuneum B,* tū eum *Z*) ip̄sum libri praeter *A.* Tun eum
 ip̄sus ip̄sum *Ritscheli.* *Spat. om. B* Lubens *ex A. Ritscheli.*
ita ego libens libri praeter A. ita ego, ac lubens *Bothius*
V. 374—375 hoc ordine collocat *Acidalius, inverso libri cum A,* quod
 defendi potest 374. *GEL. praem. D* Sic *A,* nisi quod *ATQ; HOC*
 adque *C* conuerram libens libri praeter *A* 375. *PIN. om.*
libri Sic *A,* nisi quod *ARGENTI et NIMIUM#NIMIS* *PIN. om. libri*
Argentique Guyetus. Argenti libri cum A Atque argenti *Muel-*
lerus Pros. Pl. p. 669 nimium] multum libri praeter *A* *GEL. Aci-*
dalius. PAN. FZ 376. Sic *A,* nisi quod *MULTAM#ESTQUI* pu-
 puramque *D* *GEL. DZ. PAN. F* est qui retinui *ex A.* equi
B. Hem qui reliqui, *Ritscheli.* hehem qui *Pylades.* ehem qui *Ca-*
merarius, Muellerus Pros. Pl. p. 669. Em qui *Ribbeckius de partic.*
p. 31. Erit qui *Loewius Anal. Pl. p. 178* An uentriculum?
 377. *Pin. praem. D* Sic *A* *GEL. Z. PAN. F* accubabo regie
Z cum A. accubabor egle *BCD.* accubabo egle *F*

PINACIVM

Túm Babylonica peristróma et tónsilia tapétia
Áduexit.

GELASIVS

Nimíúm bonae rei. hércle rem gestám bene.

PINACIVM

Póste, ut ocepeí narrare, fidicinas, tibícinas, 380
Sámbricas aduexit secum fóрма eximia.

GELASIVS

Eúgepae.

Quándo adbíbéro, adlúdiabo: túm sum ridiculíssumus.

PINACIVM

Póste unguenta múltigenerum múlta.

378. Cf. glossae quas Loecius Prodr. p. 290 attulit De peristroma cf. scriptor de dub. nomin. Gramm. lat. vol. V p. 586, 7): peristromum generis neutri; sed Cicero elegantius dixit hoc peristroma et haec peristromata

378. Sic scripti. TUMBABYLONICAETPERISTROMATONSILIAETTAPPETIA A. Tam babilonica et peristromaton silla et tapetia reliqui, nisi quod Tum babylonica et FZ, sella et CDFZ: cf. Loecius Prodr. p. 291. Tum Babylonica peristromatia, conchyliata tapetia Ritscheliu. Tum babylonica peristromata sellas et tapetia Pylades et sellas 'alibi scriptum esse' dixerat Pius: T. B. peristromata consutaque tapetia Camerarius. T. B. p., consiliata tap. Pareus. T. B. p., conchyliata t. Gronovius. Tum Babylonica peristroma, tonsilia t. Bergkii Philol. vol. 17 (a. 1861), p. 38. Tum B. peristromata, tonsilia tapetia Muellerus Pros. Pl. p. 247: et tonsilia tapetia def. Buechelerus de decl. p. 40

379. ADUEXITNIMIUMBONAEREI#REMGESTAMBENE sine hercle A Aduexit. GEL. Nimium bonae rei. hercle Ritscheliu. Aduexit nimium bonae rei bonaerei D. bonae rei C. GEL. (PAN. F. spat. BCD) hercle libri praeter A 380. Spat. om. C Sic A, nisi quod POSTEA et FIAICINAS Poste ut Ritscheliu Opusc. phil. vol. II p. 546. Post ut libri praeter A tibi cinas B. tibicinas ex tabulas corr. D¹ 381. SAMBUCASADUEXITSECUMFORMAEXIMIA#EUGEPAE A Sam bucas B. Sambucinas 'in codicibus antiquis scribi' Pius notarit: recepit Camerarius. Sambucicinas Salmasius, Guyetus: cf. E. Hauler, Stud. Vindob. vol. V (a. 1883) p. 163 sq. aduenit B secum aduenit Guyetus eximia F cum A. exumia BCDZ, Ritscheliu GEL. Z. PAN. F Eugeneae B cum A. eugepe CD. euge FZ

Euge papae vel exumia forma secum aduenit ad hiatum tollendum Muellerus Pros. Pl. p. 670 382. Sic A, nisi quod TUM-
RIDICULISSIMUS GEL. praem. F adhibero Z ridiculissimus BZ. ridiculis sumus D. ridiculissimus CF cum A 383. POST-
EAUNGENTAMULTIGENERUMMULTA#NONCENDOLOC min. prob. gros A Poste B, Ritscheliu Opusc. phil. vol. II p. 544. Post Guyetus. Post

GELASIMVS

Non uendó logos:

Iám ego non facio aúctionem: mi óptigit heréditas.

Máliuoli perquisitores aúctionum périerint. 385

Hércules, decumam ésse adauctam, tíbi quam uoui, grátulor.

Spés est, tandem aliquándo inportunam éxigere ex uteró
famem.

PINACIVM

Póst autem parasítos secum aduéxit

GELASIMVS

Ei, períí miser.

PINACIVM

Rídiculissumós.

GELASIMVS

Reuorram hercle hóc, quod conuorri modo.

Vénales logí sunt illi, quós negabam uéndere. 390

hęc CDFZ unguenta libri praeter A omnes multi generum B. multigenera Guyetus GEL. om. F. logos] iocos 'libri veteres' Lambini

384. GEL. praem. F' IAMNONFACIOAUCTIONEMMIHIOP(min. prob. B)-TIGITHEREDITAS A Iam ego Ritscheliu Proleg. Trin. p. CLXXXVI.

Iam libri cum A. Iamiam Bothius non auctionem facio Muellerus Pros. Pl. p. 75 facio B cum A. faciam reliqui auctionem (c sup. scr.) D

mihi optigit BCD cum A. mihi obtigit F'Z. optigit mi Ritscheliu edidit, qui olim nam obtigit mi proposuerat 385. MALI(min. prob. E)

UOLIPERQUISITORESAU(AU dubiae)(CI(vel T)ONUMPERIE(vel I)RUNT A Maleuoli edidit Ritscheliu auctuonum B perierint libri praeter

A omnes 386. Sic A, nisi quod DECUMAM Hercules Z cum A. hercoleles B. Hercoledes CD. hcolides F' decimam libri prae-

ter A uoui BCD cum A. noui F'Z: pro quo uoui 'ex prisca lectione scribendum' esse Pius annotavit: atque ita Z habet priore loco

illo, de quo ad v. 350 dixi 387. SPESESTI(vel P, T, I)ANDEMALQUANDO. INPORTUNAMEXIGEREEXUTEROFAMEM A Hunc v. om. libri praeter

A Spes est tandem aliqua me inportunam e. q. s. Ritscheliu in adnotatione errans de A Dubito de hoc versu 388. POSTAUTEM-

ADUEXITPARASITOSSECUM#EIPERIIMISER A, Ritscheliu parasitos secum aduexit Muellerus Pros. Pl. p. 670. aduexit (aduenit B) secum

parasitos libri praeter A, qui ne ipse quidem verum servavit ei BCD cum A ut vid. hei F'Z 389. RIDICULONISSIMOS#REUOR-

RAMHERCLEHOCQUODCONUERRIMODO A Ridiculissimos F, Acidaliu, Bentleius. Ridiculosissimos BC (osi in ras.) DF cum A reuorram

BCD cum A. reuerram F'Z conuorri Ritscheliu. conuerri libri cum A V. 390—392 hic collocavit Bothius: post v. 395 libri habent

cum A 390. Sic A, nisi quod ILLI logi Z cum A. loci BC et sup. scr. D. ioci F', libri Lambini Ceterum in Z folium 215

rectum terminatur hoc versu:

Ílicet: iam méo malost quod máleuolentes gaúdeant.
Hércules, qui déus sis, sane díscessisti nón bene.

PANEGYRIS

Vídistin uirúm sororis Pámphilippum? Nón adest?

PINACIVM

Ímmo uenisse eúm simitu mi aíbant illi: ego húc citus
Praécucurri, ut núntiarem núntium exoptábilem. 395

PANEGYRIS

I íntro, Pinaciúm: iube famulos rém diuinam mi ápparent.

394. Simitu ex hoc loco adfert gloss. Plaut.: cf. Ritscheli Opusc. vol. II p. 269 395. Priscianus X 43 (Gr. L. vol. II p. 533, 2): 'curro' etiam repetita priori syllaba 'cucurri' facit praeteritum, quod in compositione inuenitur apud quosdam auctorum geminationem primae syllabae seruans Plautus in Stichio: 'praecucurri . . . exoptabilem'

GEL. uenales logi sunt illi etc. Et. persequere ut in folio sequenti. proxima pagina vacua est, folium autem 216 incipit a uerbis illi quos negabam 391. Sic A, nisi quod ILICET et MALE(vel I)UOLENTE(vel I)S Ili(i ex I C)co et meo malo est libri praeter A: unde Illicet: meo malo est Acidalius male uolentes B. male nontes CD gaudeant Pius cum A. audeant (eant in ras. C) BCDZ. audiant F 392. Sic A, nisi quod DISCESSISTI A Hercules (H in ras.) C. ercules D sane qui deos////sis (crasa i) B. sane qui deossis (de ossis CD. de' sis Z) CDFZ. sane qui deus es Guyetus. qui deossis sane Buechelerus de decl. p. 13 discessisses (discesisses C) non male libri praeter A 393. UIDISTINUIRUMSORORISPAMPHILUM#NON#NONADEST A et sic edidit Ritschelius: cf. praef. Pamphilippum DIN. (spat. om. CD in versus principio) non PAN. (spat. BCD.) adest libri praeter A adest? cum interrogatione Pylades: pro quo abest? Guyetus Pamphilippum PIN. Non. PHIL. Non adest? Darnmannus Observ. in locos nonnullos Stichi p. 11. Pamphilae. PIN. Non. PANEG. Non adest Bergkii l. s. s. p. 334 394. IMMOUENISSEEUMSIMITUME(vel I, T)E(vel T, I)I(min. prob. T)B-(B incerta)AT(vel E, I)ILLE(min. prob. I)EGOHUCCITUS A, de qua scriptura cf. Loewius Anal. p. 179 Immo uenisse eum simitu mi aibant illi scripsi. Iammo alebant uenisse eum simul B: item reliqui praeter A, nisi quod Immo et eum uenisse omnes, aiebant FZ. Immo uenisse eum simitu aiebant illi Ritschelius Proleg. Trin. p. CXLIII et simitu est in gloss. Plautino. De simitur cogitat idem Opusc. vol. II p. 258 ego huc citus Ritschelius ex A. sed ego huc (hic F) libri praeter A 395. Sic A, nisi quod NUNTIVMEXOPTABILEM Pre cucurri B. Precucurri C nunciarem nuncium CDZ exoptabilem Priscianus cum A. obtabilem BCD². obtales D¹. optabilem FZ 396. Sic A, nisi quod PINACIVM et FAMULIS et MIHI I intro F cum A, Scutarius. I i (ii DZ) intro BCDZ Pinacium] panacium BCD. dinacium FZ lube B famulis def. Loewius Anal. p. 179 mihi libri

Béne uale.

GELASIMVS

Vin áministrem?

PANEGYRIS

Sát seruorum habeo domi.

GELASIMVS

Énimuero, Galásime, opinor prouenisti fútile,
 Sí neque ille adést, neque hic qui uénit quicquam súbuenit.
 Íbo intro ad librós et discam dé dictis melióribus: 400
 Nám ni illos hominés expello, ego óccidi planíssume.

397. *Sic A, nisi quod ADMINISTRĒM et SERUORUM DIN. praem.*
F' 398. *Sic A, nisi quod PROUENISTI Enim uero BD ge-*
lasine F uenisti D¹. puenisti (p sup. scr.) D² futile solus F
 399. *Sic A, nisi quod UENI Sineque BCD* 400. *Sic A, nisi*
quod ETDICAM adlibros B dictis] legis scriptum fuisse suspica-
batur Ritschellius 401. *Sic A, nisi quod HOMINES(vel IS) et EGO et*
PLANISSIME Nāni B occido F planissime F cum A. planis
sume BD

ACTVS III

EPIGNOMVS. STICHVS

EPIGNOMVS

Quom béne re gesta sáluos conuortór domum,
 Neptúno gratis hábeo et tempestatibus:
 Simúl Mercurio, quí me in mercimóniis
 Iuuít lucrisque quádruplicauit rém meam. 405
 Olím quos abiens ádfeci aegrimónia,
 Eos núnc laetantis fáciam ego aduentú meo.
 Nam iam Ántiphonem cónueni adfiném meum,
 Cumque eó reueni ex ínimicitia in grátiam.
 Vidéte quaeso, quíd potest pecúnia. 410
 Quoniám bene gesta ré redisse mé uidet

Act. III scaena 1 De tota hac scaena cf. quae exposui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 308 sq. EPIGNOMVS STICHVS *A. idem B. om. C.* EPICNOM' ADOLESCENS STICHVS SERV' *D³: item F'Z, nisi quod* Sticus *F* 402. *Sic A, nisi quod SALUSCONUORTORDOMUM Cum (úm c. spat. C) libri praeter A bene regesta B. beneregesta D saluus libri cum A* 403. *Sic A, nisi quod GRATE(min. prob. i/s Neptino B grates BCD F'Z* 404. *Sic A, nisi quod MERCURIOQUIME mein D* 405. IUCITLUCRISQ-QUADRIPLICAUTREMMEAM *A Luuit B* 406. OLIMQUOSABIENSADFECAEGRIMONIA *A adfeci aegrimonia Py-lades cum A. adfectae grimonia B. adfecta egrimonia CDZ et, nisi quod aegr., F* 407. EOSNUNCLAETANTISFACIAMADVENTUMEIO *A letantis C. letantis D faciam ego aduentu Ritscheliu duce Guyeto et Hermannu apud Beckerum Quaest. p. 107. faciam aduentu libri. faciam iam vel facio iam Muellerus Nachtr. p. 84 laetantis aduentu faciam Fleckeisenus. aduentu faciam laetantis Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 729* 408. *Sic A, nisi quod IAM* 409. *Sic A, nisi quod QUMQ; e ore ueni B. eo re ueni C inimicitia (ni sup. scr.) B. inimitiam C. inimicitia F ingrám B. ingratiam (in sup. scr.) D* 410. UIDE TEQUAESOQU (duobus fere litteris plus quam IDPO-TESTPECUNIA *A Vide te B queso C. queso D* 411. *Sic A, nisi quod REDISSE Quoniam] Quo B bene gesta re Beckerus*

Magnásque adportauísse diuitiás domum,
 Sine áduocatis íbidem in cercuro, ín stega,
 In amícitiam atque in grátiam conuórtimus.
 Et is hódie apud me cénat et fratér meus. 415
 Nam heri áambo in uno pórtu fuimus: séd mea
 Hodié solutast náuis aliquantó prius.
 Age abdúce hasce intro, quás mecum adduxí, Stiche.

STICHVS

Ere, sí ego taceam seú loquar, scio scíre te,
 Quam múltras tecum míserias mulcáuerim: 420
 Nunc hunc diem unum ex íllis multis míseriis
 Volo mé eleutheria cápere aduenientém domum.

Quaest. p. 109 cum A. bene re gesta B. bene re gesta (beneregesta D) reliqui. re bene gesta Camerarius redisse libri praeter A redisse bene re gesta Fleckeisenus menidet D 412. Sic A, nisi quod AP- (vel D) PORTAUISSEDI (1 dubia: fort. IT ex A) UITIAS apportauisse F' 413. Sic A, nisi quod CI (min. prob. E) RCULOINSTEGA incercuro instega BCD 414. Sic A, nisi quod IN ab initio et ATQ; Inamiciciam F. Inamititiam D adque C ingrām B conuertimus F' 415. Sic A, nisi quod APUT is F cum A. si BCD. sic Z. hic Lambinus apus B. apud reliqui praeter A cenat BF cum A. cenat CD. coenat Z 416. NAMHERIAMBOINUNOPORTO (0 dubia) FUI-MUSSEDMEA A heri FZ cum A. hieri B. hi heri CD portus B 417. Sic A, nisi quod SOLUTAST soluta est libri praeter A 418. Sic A, nisi quod ABDUC et QUASMECUMADUXISTISTICHE Age del. Ritscheliu abducus B. abduc has reliqui cum A. Abduce has Ritscheliu Age duc has Lambinus adduxistische BD. adduxisti che C 419. S praem. D ERESIEGOTACE (vel 1) AMSIUELOQUARSCIOSCIRETE A Ere si (Eresi BC) ego taceam seu BCD, Scioppius Susp. lect. I, 21. Ere siue ego taceam seu FZ: cf. Ritschelii Proleg. Trin. p. LXXXV loquar (lo e corr.) B scio scirecte B 420. Sic A, nisi quod MISERIASMULCAUERIM Quam BC cum A. quas DFZ mulias B mulcauerim BCDF cum A. multanerim Z. multauerim Camerarius. antlauerim Acidalius. mutauerim Guyetus, Gronovius. Ineptit Dousa Expl. IV 18. 'Novi qui de emulserim cogitaret. Emendationem expectat verbum haud dubie corruptum' Ritscheliu. lucrauerim Spengeliu Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 729. cumulauerim Brizius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 778. Traditam scripturam defendunt adscita Placidi glossa p. 66, 22 ed. Deuerl.: mulcantem aerumnas: misere uiuentem; aerumna est miseria Kochius Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 551, Bugge Tidskrift for Phil. vol. VII p. 26, Loewius Anal. Pl. p. 176 421. Sic A, nisi quod DIEM et EX(in-ter x et 1 tenuis littera velut 1, locum habet) ILLIS et MISERIIS Nunc hunc CDF, nisi quod E praemisit ante Nunc D. Nunc nunc B. In hunc Lambinus illis multis B cum A, multis illis CDFZ, nisi quod exmultis iungit C 422. Sic A, nisi quod ELEUTHERIACAPERE

EPIGNOMVS

Et iús et aequom póstulas: sumás, Stiche,
In hunc diem: te níl moror. abi quó lubet.
Cadúm tibi ueteris uíni propeinó.

STICHVS

Papae,

425

Ducam hódie amicam.

EPIGNOMVS

Vél decem, dum dé tuo.

STICHVS

Quid? hóc etiam unum?

EPIGNOMVS

Quíd id autemst, mihi éxpedi?

STICHVS

Ad cénam iam ibo.

EPIGNOMVS

Sí uocatu's, cénseo.

Sic hóc placet.

STICHVS

Ego ábeo.

EPIGNOMVS

Abi: te níl moror.

Vbi cénas hodie?

eleutheria Pius cum A. eleutheriam libri praeter A. elenoboria
(e suo codice puto) Scaliger ascripsit. eleutheriam defendit Brixius
Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 778 me eleutheria iam agere Ritsch-
schelius coll. Pers. I 1, 29 423. ETIUSETAEQUO(vel U)MPOSTULASSU-
MASSTICHE A EPI. om. CD Etius D. Et uis C et om. Z
accum BCD, unde accum Ritscheliu. aequum FZ 424. sumas
Stiche. ¶ In hunc diem te e. q. s. Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869)
p. 729 Sic A, nisi quod NIHIL et QUOLUBET(OLUBET incerta lectione)
Tibi hunc Ritscheliu. Librorum scripturam tutatur Brixius l. s. s.
Istnuc Bothius nihil libri cum A ab iquo lubet B. abi quolubet
D 425. Sic A, nisi quod PAPAE Cadum] ea dum F' propino
libri praeter A Spat. om. ut vid. B. S habet D pape CD 426.
DUCAMHODIEAMICAMUELDECENDUMDETUO dubia inde a pacne ultima M
lectione, A Ep.] E D detuo C V. 427—429 solus A ser-
uavit lectu difficillimos quos suppleri ut potui 427. QUODHOCE(vel I,
vel T/T(vel I)AMUN(UN dubiae)UM#QUIDID(min. prob. T, E, I)AUTEM
EXPEDI A, unde dedi quae supra 428. ADCENAMIBONISI(vel P, E, min.
prob. T)U(dubia)U(vel C)C(vel O)AT(vel I, E, P)USCENSEO A, unde dedi quae
supra. Ad cenam iam ibo nisi quid aliud tibi lubet Bugge Opusc. ad
Madvigium p. 182 sq. 429. SICHOCPLACETROGA MNIHILMOROR
A, unde quae supra te nihil moror in fine Bugge l. s. s. 430. Sic A,
nisi quod INSTITE Personae notam nullam libri praemittunt cenas

STICHVS

Sic hanc rationem institi.

430

Amicam ego habeo Stéphanium hinc ex próxumo,
Tui frátris ancillam: eó condixi: sýmbolam
Ad cénam ad eius conséruiom Sagarinúm feram.
Eadémst amica ambóbus: riuálés sumus.

EPIGNOMVS

Age ábduce hasce intro. húnct tibi dedó diem.

435

STICHVS

Me in cúlpa habeto, nísi probe excruciaúero.
Iam hercle égo per hortum ad amicam transibó meam,
Mi hanc óccupatum nóctem: eadem sýmboiam
Dabo ét iubebo ad Sagarinum cenám coqui.

*BDF cum A. cēnas C. coenas Z hodie. St. Sic hanc Ritschelius
duce A. hodie si hanc BCD, Epignomo continuantes: item Lambinus.
hodie. St. Si hanc Z. hodie? St. Hanc F' institi Ritschelius.
instit BCD. insto F. instituis Z 431. Sic A, nisi quod AMICAM
Stichi notam praefixam a Lambino om. libri spepephanium
B¹. spephanium C et ex ras. B. spe phanium D 432. TUIFRA-
TRISANCILLULAME(vel I, T)Q(vel C, D)X'ONDUXIINSYMBOLAM A ancillam:
eo condixi: symbolam scripsi. ancilla meo edici insymbolam B. an-
cilla meo condici in simbolam CD. ancilla meo Conducam sim-
bolo F. ancillam. eo conductum symbolam Z. ancillam: eo con-
dicam: symbolam Ritschelius ei condicam ad symbolam ad
coenam e 'libris veteribus' suis Lambinus affert: unde profectus ei
condixi Dousa Expl. IV 18. eo conduxi in symbolam Ad coenam
ac Camerarius 433. Sic A, nisi quod CENAM et CONSERUUMSANGARI-
NUMSYRUM Ad cenam adelus BD. Adeenam ad elus C. Ad cenam
(coenam Z) ac eius FZ conseruum libri cum A sangarinum
BCDZ cum A. sangarium F feram Ritschelius. syrum (sirum
BC) libri cum A 434. Sic A, nisi quod EADEST et SUMUS
Eadem est libri praeter A ambabus CD sumus Pius cum AF.
simus BCDZ 435. Sic A, nisi quod HASCE EPI. om. CD sine spa-
tiis abduc eas libri praeter A abduce hasce hinc Ritschelius. abduce
has nunciam Fleckeisenus abduce hasce intro. nunc hunc Muellerus
Nachtr. p. 82 reiectis eis quae Pros. p. 282 protulerat: cf. Spengelius
Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 730 hunc] nunc Z debeo F 436.
STICH. om. CD sine spatiis Sic A, nisi quod MEAMCULPAM et PROBE
Me in culpa Salmasius. Meam culpam libri cum A probe excru-
ciauero Camerarius cum A. proex cruciauero B. per excruciauero CDFZ.
excruauero Scaliger, Dousa 437. Sic A, nisi quod PER hortum FZ
cum A. ortum BCD ad Saracenus cum A, Acidalius. om. BCDZF
438. Sic A, nisi quod MIHI et SYMBOIAM Mi CDZ. Mihi B
cum A. In F nocte meadem B. noctem. eidem F sym-
bolam Z cum A. simbolam BCD. symbolum F 439. Sic A, nisi*

Aut égomet ibo atque ópsonabo opsónium. 440
 Sagárinus quoniam hic áderit cum dominó suo,
 Seruós homo, quibus eram cenam m . . .
 Aduórsitores dúo cum uerberibús decet
 Dari, út eum uerberábundi adducánt domum.
 Paráta res faciam út sit. egomet mé moror. 445
 Atque íd ne uos mirémini, homines séruolos
 Potáre, amare atque ád cenam condícere:
 Licet haéc Athenis nóbis. sed quom cógito,
 Potiús quam inuidiam inuéniám, est etiam hic óstium
 Aliúd posticum nóstrarum harunc aédium: 450

quod ETIUBEBOADSANGARINUM et COQUI iubebo CDZ cum A. ludebo B. uidebo F sangarinum BCDZ cum A. sangarium F cęnam C Proxima in D sic collocata sunt, sed ut notis appictis transponi iubeantur:

Id neuos miremini hominis seruulos putare amare atque ad cęnam
 Cęnam coqui aut egomet ibo atque obsonabo obsonium atque
 Condícere e. g. s.

Quorum versuum primum in margine tantum C habet 440. Sic A, nisi quod AUTIBOATQ: adque C obsonabo obsonium libri praeter A V. 441—445 solus A serravit 441. SANGE(vel I)RINU(min. prob. O)SC(vel O, min. prob. S)OM(dubia)U(vel P)AM(min. prob. MA)HI(vel E)XADE(DE dubiae)RITQU(CU dubiae)DOMINOSUO A, unde dedi quae supra Sagarinum non iam adire huc ad amicum suum Bugge Opusc. ad Madvigium p. 182 sq. 442. SERUUS(dubia)HOM(HOM dubiae)O(vel C)QU(dubia)IBUS ERANCE(incertis inde ab E omnibus)NAMM— (quadrant in fin. ALE, EAE, EA) A, quae supplere nequeo Seruom! ei, ubi iusso amicae coqui cenam meae Bugge l. s. s. 443. Sic A, nisi quod DECET Aduorsitores uolo cum uerberibus duo Bugge l. s. s. 444. DARI(min. prob. E)UTI(vel UTN)A(min. prob. O)MU(dubia)ERBERABUNDUMAB(vel D)DUCCANTDOMŪ A: quae exhibui, Bugge proponebat l. s. s.

DARIUTEUM ab initio legerat Maius 445. Sic A, nisi quod FACIAM hic faciam ut sint, set Ritschelius 446. Sic A, nisi quod HOMINE(vel I)SSERUOLI adque C neuos BD homines seruulos Z. hominis seruulos reliqui praeter A 447. Sic A, nisi quod CENAM Potare FZ cum A. Putare BCD adque C cęnam C conducere F 448. LICETHAECATHENISNOBISSEDQUOMCOGITO A Licet haec (hec B. hec CD) libri praeter F cum A: def. Muellerus Pros. Pl. p. 118. Licet haec Bugge Tidskrift for Phil. vol. VII p. 27. Licet hoc F, Camerarius, Ritschelius cum libri praeter A 449. Sic A, nisi quod INUENIE(vel I rel T)M et HOSTIUM indiuidiam inueniam BCD. indiuidiam ueniam Z. in diuidiam ueniam F, Scularius. inueniam inuidiam Ritschelius ostium B. hostium reliqui cum A 450. Sic A, nisi quod POSTICUMNOSTRARUM et AEDIUM Aliud B cum A. Aliud autem CDFZ harunc A. harũce B. harunce Ritschelius. harum CDFZ: cf.

Ea ibo óbsonatum atque eádem referam obsónium:
 Per hórtum utroque cómmeatus cónuenit.
 Ite hác secundum uós. ne ego hunc laceró diem.

GELASIMVS. EPIGNOMVS

GELASIMVS

Librós inspexi: tám confido quám potis,
 Me meum óptenturum régem ridiculís logis. 456
 Nunc ínteruiso, iámne a portu aduénerit,
 Vt eum áduenientem meis dictis deléniam.

F. Schmidt, de demonstr. pron. formis p. 48 edium B *Sequuntur in BCD FZ haec, quae in edd. pro uno versu sunt: Posticam partem magis utuntur aedium: quae absunt ab A. Omisit iam Aldus, revocavit Camerarius, deleri iusserunt Pistoris, Sagittarius (de ianuis veterum), Balbachius p. 49. Interpolationis indicio haec est in B distinctio:*

Posticam partem magis utuntur aedium ea ibo ob
 Sonatum eadem referam obsonium

451. 452. Sic A, nisi quod EA omittit et OPSONIUM exhibet, versu 451 CONUENIT Ea ibo obsonatum atque *Ritscheli* in *adn.*, *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 61 (a. 1851) p. 47.* Ea ibo obsonatum libri praeter A. Ea obsonatum ibo *Ritscheli* in *contextu* obsonium libri praeter A obsonium: Per hortum utroque *Ritscheli*. obsonium Per hortum: utroque *vulgo* Per hortum (*Perhortum C*) CZ cum A. Per hur tū B. Per ortum D¹ F. Per hōrtum D² comeatus B conuenit *Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 47 cum A et D¹.* continet BCD² FZ, *Ritscheli* 453. Sic A, nisi quod UOSMETEGO Ite FZ cum A. Ita BCD uos. ne ego F: cf. *Amph. II 1, 1.* uos me ego libri praeter AF. uos. mi ego *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 444* hinc F

Act. III scaena 2 GELASIMVS EPIG(vel C)NOMVS A. GELASIMVS EPIGNOMVS B. om. C. GELASIM' PARASIT' EPICNOMVS ADI D³: item FZ, nisi quod Gelasinus F, adolescens FZ *Personarum notis, nisi ubi contrarium testamur, carent CD* 454. Sic A, nisi quod POTI(vel E)S ibros cum spat. C Librosinspexi tam D. Libros inspexitam B potist BCDZ. potest F. cf. v. 325 455. Sic A, nisi quod LOGIS Menm me *Ritscheli* obtenturum libri praeter A regem (e prior sup. scr.) B logis] meis libri praeter A 456. Sic A inter uiso BCD. interuisi vitium *Gronovianae Gruterianaeque* iam ne BC. iámne D¹ a portu B 457. Sic A, nisi quod DELE(vel I)NIAM meis dictis libri omnes. dictis meis cum *Bothio Ritscheli* 'Nisi fuit meis logis coll. v. 400' addens dele-niam *Bothius.* deliniam libri praeter A

EPIGNOMVS

Hic quídem Gelasimus ést parasitus, quí uenit.

GELASIMVS

Auspicio hercle hodie ego óptumo exiui foras.
 Quom stréna mi obscaeuaúit, spectatum hóc mihist, 460
 Mustélla murem ut ábstulit praetér pedes.
 Nam ut illa uitam répperit hodié sibi,
 Ítém me spero fácturum, augurium ác facit.
 Epignómus hic quidemst, qui ástat: ibo atque ádloquar.

458. Sic A Gelasinus F 459. AUSPICIOHODIEOPTUMOEXIUI-
 FORAS A Auspicio B hercle hodie ego Ritscheliu. hodie libri
 cum A. huc hodie ego Pylades. hodie Spengeliu Plaut. p. 197.
 hodie Ritscheliu Nov. exc. p. 95 inter alia (Auspicio hodie,
 Auspicio hodie). De hercule cogitabat Acidaliu exiui libri.
 exiui Ritscheliu 'Duos versus misere truncatos in unum conflatos
 esse, in ultima autem syllaba exiui formae latere aui (scil. sinistra)' *suspiciatus est Fleckeisenus Exerc. p. 23 V. 460. 461 hoc ordine posuit*
Ritscheliu: inverso libri cum A: res dubia 460. QUOMSTRENAOBSCAE-
UAUITSPECTATUMHOCMIHIST A Quom strena mi obscaeuaúit Rit-
scheliu. Cum strena obscaeuaúit BC. Cum strena obscaeuaúit D.
Cum strena obsonauit F: et obsonauit etiam codices Pyladis. Cum
strena obsecrauit Z. Quae strenue obsonauit Saracenus. 'Sunt qui
legunt Tum renes obsecrauit' Pius. Eum strenua obsonauit Pylade
duce Camerariu. Eam (voluit haud dubie Eum) strenue obsonauit
Acidaliu. Eum strenue obscaeuaúit Boethorniu, Salmasiu. Eum
strenua obscaeuaúit Guyetiu. Quoniam strenam obscaeuaúit Bothiu
spectatum] stratus F hoc Camerariu cum A. hic libri pra-
ter A mihi est libri praeter A Nouom strena obscaeuaúit spec-
taculum hoc mihi Bergkiu Mus. Rhen. vol. 20 (a. 1865) p. 290
'Ceterum persanatum esse versum nego. Quem non inepte conii-
cias talem a poeta profectum esse:

Bona strena mi obscaeuaúit, quom spectrum mihist,
 Mustella murem ut abstulit praeter pedes'

Ritscheliu 461. Sic A, nisi quod MUSTELA om. ut Mustella F. Mustela
 reliqui cum A murem ut Ritscheliu. murem libri cum A. murem
 mihi Acidaliu. murem mi Bentleiu in Hor. Epist. I 7, 20 preter C

462. Sic A 'Totum versum talem potius olim exstitisse suspicor:
 Nam ut illaec hodie repperit uitam sibi'

Ritscheliu 463. ITEU(ITEU ut vid.)MESPEROFACTURUMAUGURIUM.
 ACFACIT A, cuius primum vocabulum neque ITEN esse posse, ut legerat
 Ritscheliu, neque adeo PROIN, ut Geppertus testatur Plaut. St. vol. II
 p. 7, Loewius adnotat Item libri praeter A mespero D ac] hac
 BCD. hoc FZ. haec Acidaliu, interpungens post facturum facit
 om. F 464. Sic A, nisi quod IBOATQ. quidem est libri praeter
 A quia stat B. quia stat D adque C adloquar B cum A.
 alloquar reliqui

Epignóme, ut ego té nunc conspició lubens:
Vt praé laetitia lácrumae prosiliúnt mihi.
Valuístin usque?

465

EPIGNOMVS

Sústentatumst sédulo.

GELASIMVS

Propíno tibi salútem plenís faúicibus.

EPIGNOMVS

Bene átque amice dícis. dí dent quae uelis.

GELASIMVS

* * * * * 470

EPIGNOMVS

Cenem illi apud te?

GELASIMVS

Quóniam saluos áduenis.

EPIGNOMVS

Locátast opera núnc quidem: tam grátiaſt.

465. Sic A, nisi quod LIBENS Epigno me BD O, †Epignome Fleckeisenus libens libri cum A Epignóme mi ut ego nunc te conspicio lubens Ritscheliuss: ubi en pro mi Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 730. cf. praef. et Ritschelii Op. vol. III p. 311 466. UTPRAELAE-TITIALACRIMAEPROSILIUNTMIHI A præ BC leticia CFZ. leticia B lacrimae (lacrimæ BC. lacrimæ D. lachrymae Z) libri cum A prosiliunt Bothius cum A. præillunt BC. psillunt D. praesiliunt FZ 467. Sic A, nisi quod SUSTENTATUST sustentatū st B. sustentatum est F sedulo D²FZ cum A. seduo (se duo B) BCD¹ V. 468. 469 hoc ordine collocat A: inverso reliqui, utrumque Gelasimo tribuentes. Epignomo di dent quae uelis Bothius dabat 468. Sic A, nisi quod SALUTEM 469. Sic A, nisi quod AMICAE dident D quæ C 470. 'Excidisse aliquem Gelasimi versum certissimum est. Velut Igitur tu aput me cenes hodie, dent uolo: vel etiam simplicius Cenabis hodie aput me, peregre quom aduenis. Nisi forte de gravioribus turbis suspicabere, quales breviter hoc exemplo significamus:

GE. Cenabis aput me, quoniam saluos aduenis.

EP. Cenem illi aput te? GE. * * * * *

Ritscheliuss 471. CENEMILLI(sup. I scripta C)APUDTEQUONIAMSALUUS-ADUENIS A Cenem illi aput te? GE. Quoniam Ritscheliuss. Cenem (Cenem CD) illi apud (apud B) te quoniam (qm B) BCD. cena apud me qm F. coenabis apud me quoniam Z saluus libri cum A

472. EP. om. D Sic A, nisi quod OPERA habet et st in fine al. m. add. Locataſt Balbachiuss p. 50 cum A. Vocata est BCD FZ opera nunc quidem: tam gratiaſt Scioppiuss cum A coll. Menaechn. II 3, 36: 'quode recte iudicat Ladewigiuss Diar. ant. stud. a. 1842 p. 1070' Ritscheliuss. opera numquidem tam grām est B et, nisi quod num qui-

Promitte.

GELASIMVS

Certumst.

EPIGNOMVS

GELASIMVS

Sic face, inquam.

EPIGNOMVS

Certa rest.

GELASIMVS

Lubente me hercle facies.

EPIGNOMVS

Idem ego istuc scio.

Quando usus ueniet, fiet.

GELASIMVS

Nunc ergo usus est.

475

EPIGNOMVS

Non edepol possum.

GELASIMVS

Quid grauare? censeas:

Nescio quid hercle uero habeo in mundo.

EPIGNOMVS

Í modo:

dem *CD* et gratiam *C*. opera. GE. num quidem tam graue est *Z* et non pro num substituens *F*. opera. GE. nam quid enim tam graue est *Scaliger*. opera. GE. numquid emta? ni grauest cum proximis iungens *Gulielmius* 473—482. Pro decem versibus olim quattuor vel quinque extitisse suspicatur *Muellerus Pros. Pl.* p. 242: versus 473—478 = 479—482 esse monui *Act. soc. phil. Lips. vol. VI* p. 256 473. PROMITT(altera *T* sup. scr.) E # CERTUMST # SICFACIE(vel I/SINQUAM # CERTARES *A* GE. om. *FZ* certum est libri praeter *A* GE. om. *BCD* sine spatiis et *CD* quidem in principio versus face *Ritschellius*. fac libri praeter *A* certa res't *Guyetus*. certa res (certares *B*) est libri praeter *A*. Est certa res *Fleckeisenus* 474. LIBENTE(sup. *E* al. *m.* scripta est *R*) HERCLEMEFACIENT # IDEMEGOISTUCSCIO *A* GE.] *E* *D* lubente *B* me hercle *Camerarius*. hercle me libri. pol me *Scyffertus Pl. Stud.* p. 5 Pol me lubente *Kellerhoffius* p. 53 facies libri praeter *A* 475. Sic *A*, nisi quod UENIET et ERGOSUST 476. Sic *A* nisi quod GRAUARI censeas # Nescio *B*. censeas. nescio *CDZ*. censeas. nescio *F*. censeo # *Eas*. nescio *Acidalius* 477. Cf. v. 476 NESCIQUID- UEROHABEO *A* sup. o scripta INMUNDOIMODO *A* hercle uero scripsi. uero libri cum *A*. opipari *Ritschellius*. uero lauti *Langenus* p. 114. uerborum *Spengelius Philol. vol. 28* (a. 1869) p. 730. rerum ego *Bri-*

Aliúm conuiuiam quaérito tibi in hunc diem.

GELASIMVS

Quin tú promittis?

EPIGNOMVS

Nón grauer, si póssiem.

GELASIMVS

Vnúm quidem hercle cértó promittó tibi:

480

Lubéns accipiam cértó, si promíseris.

EPIGNOMVS

Valeás.

GELASIMVS

Certumnest?

EPIGNOMVS

Cértum: cenabó domi.

GELASIMVS

Sed quóniam nil procéssit hac, ego ádiero

Apértiore mágis uia. ita: plané loquar.

xius Emend. Pl. (ed. a. 1854) p. 18. 'Novi qui de uerrini cogitaret. Item fuit cum sueris conicerem. An fuit hesterni?' Ritscheliu immundo D EP. I modo Z. EP. et modo F. i modo (imodo D) BCD 478. Sic A, nisi quod CONUIUAMQUAERITO(et sup. IT scriptae TA) quaerito (que- rito BC) libri praeter A. quaerita Ritscheliu. quaeritod (in hunc diem) Ambrosiano abusus Kochius Emend. Pl. p. 17 tibi Pylade duce Camerarius cum A. om. libri praeter A 479. Sic A GE] G D Quintu BD grauersi B 480. Sic A certo] certum libri praeter A. certe Ritscheliu. cf. Langenus p. 24 481. Sic A, nisi quod LIBENS et CERTO Lubens F. Libens reliqui cum A acci- piam certo, si Bothius. accipiam, certo si vulgo 482. Sic A, nisi quod CERTUMNEEST#CERTUM#CENABO Certumne est Camerarius cum A. certum est libri praeter A certum cenabo libri praeter A, nisi quod cenabo C, coenabo Z. certumst: cenabo Ritscheliu: cf. Brix Emend. Pl. (ed. a. 1854) p. 6 483. 484. 485. Sic praecunte Bothio transponendi fuerunt quos hoc ordine A exhibet: 485. 483. 484. Quorum alterum et tertium (483 sq.) om. BCDFZ 483. SEDQUO- NIAMNIHILPROCESSIT(vel E, I, P)ATEGOHACI(vel E, T)ERO A Sic Bo- thius, Ritscheliu processit hac, ego adiero scripsi. processit, igitur adiero Ritscheliu. processit atque ego haereo Bothius. processit, af- fectauero Bugge Tidskrift for Phil. vol. VI p. 18: idem Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 249. processit, alia ego adiero Kochius Ind. philol. vol. V (a. 1873) p. 90 484. Sic A, nisi quod PLANE(vel I) Apertiore magis uia. ita: distinxi. Apertiore magis uia, ac Ritscheliu. Aper- tiorem magis uiam ac Bugge Tidskrift f. Phil. vol. VI p. 18. Aper- tiorem ad hunc uiam ac idem Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 249. Aper-

Quandó quidem tu ad mé non uis prómittere, 485
Vin ád te ad cenam uéniam?

EPIGNOMVS

Si possit, uelim:

Verum híc apud me cénant aliení nouem.

GELASIMVS

Hau póstulo equidem méd in lecto accúmbere:
Scis tú med esse unum ími subsellí uirum.

EPIGNOMVS

At ei óratores súnť populi, summí uiri: 490
Ambrácia ueniunt húc legatí públice.

GELASIMVS

Ergo óratores pópuli summatés uiri

491. *Prave huc rettulerunt Charisii p. 213, 28 testimonium publicus e Sticho afferentis: de quo vide Ritschelii Parerg. p. 368 sqq. Itaque improbanda esse videntur quae Bergkii Diurn. antiqu. litt. a. 1850 p. 1350 p. 344 adn. profert 492 sq. Priscianus VII 61 (Gr. lat. II p. 338, 11): Plautus in Sticho infimatis: 'Ergo ... infimus' Idem XII, 17 (Gr. lat. II p. 587, 7): Plautus in Sticho: 'Ergo ... infimus'*

tiorem: age: uix ita Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 48 ex A profert. Apertiore uis uia et Bothius 485. Sic A GE] G D Quandoquidem CDFZ tuam BCDZ. tumibi F. tu ad me Bothius cum A. operam tuam Pylades. tute ad me Ritscheliu noenu Bergkii Opusc. vol. I p. 675 486. Sic A, nisi quod POSSIMUELIM adte B adcenam B. adcenam (ad cenam D) CD possit Acidalius. possim libri cum A 487. E praem. D: spat. C Sic A, nisi quod NOUEM cenant C 488. G praem. D Sic A, nisi quod QUIDEMMEINLECTO Haud libri praeter A med in lecto Camerarius, Ritscheliu Nov. exc. p. 38. me in lecto (inlecto BC) libri cum A. in lecto med Ritscheliu edidit. me imo lecto Umpfenbachius Mel. Pl. p. 35. me summo in lecto Pylades: quod non displicuit Kampmanno de IN praep. p. 6. me medio in lecto Lipsius Ant. lect. III Haud equidem in lecto postulo me vel Haud in lecto equidem postulo me Muellere Pros. Pl. p. 539 489. E praem. D Sic A, nisi quod MEESSEUNI et UIRUM med esse Camerarius. me esse libri cum A unum imi Ritscheliu. uni libri cum A, nisi quod unius F. imi Pius med esse uni def. Luchsius de gen. p. 8 tute med esse imi Bothius Scis tute (tute etiam Muellere Pros. Pl. p. 446) me esse cunice subselli Umpfenbachius l. s. s. 490. AT- (vel E, I) EIORATORESSUNTPOPULISUMMIUIRI A At ei Ritscheliu. At ii libri praeter A populi sunt Ritscheliu. sunt popli Bothius 491. Sic A, nisi quod LEGATIPUBLICE(vcl I) Ambroccia B ante corr. Ambraccia B (post corr.) CD. ambrachia F Ante huc spat. CD pullice B 492. G praem. D Sic A, nisi quod POPULI

Summi áccubent, ego ínfumatis ínfumus.

EPIGNOMVS

Haud aéquomst te inter óratores áccipi.

GELASIMVS

Equidem hércle orator súm, sed procedít parum. 495

EPIGNOMVS

Cras dé reliquiis nós uolo. multúm uale.

GELASIMVS

Periei hércle uero pláne, nihil obnóxie.

Vnó Gelasimo mínus est quam dudúm fuit.

Certúmst mustellae pósthac numquam crédere:

Nam incértiorem nállam noui béstiam. 500

Quaen eáipse deciens ín die mutát locum,

Eam áuspicaui ego ín re capitalí mea?

497. *Gellius VI 17, 4*: sed enim quia saepe dixi obnoxius et quid dicerem nesciui, didici ex te et scire nunc coepi, quod non ego omnium solus, ut tibi sum uisus, ignoraui, sed, ut res est, Plautus quoque, homo linguae atque elegantiae in uerbis Latinae princeps, quid esset obnoxius nesciuit; uersus enim est in Stichō illius ita scriptus: 'nunc ego hercle perii plane, non obnoxie'. Cf. § 4 et 11
502. *Nonius p. 468, 21*: auspicaui pro auspiciatus sum. Plautus ... in Stichō: 'ea ... mea'

493. SUMMI INCUBABUNT EGOMINIMATIS INFIMUS A accubent *Prisciani libri G L K priore et G posteriore loco, Ritscheli.* accubent libri *prae- ter A, reliqui Prisciani libri.* accubabunt *Muellerus Pros. Pl. p. 352* infimatis infimus libri cum A, *Priscianus* 494. HAUDEQUOMSTTEINTER- ORATORESACCEPI A Haut B æquum est B. æquum est C D F' Z orationes CD 495. Sic A 496. Sic A, nisi quod RELIQUIIS- NOSUOLO#MULTUM de reliquiis F' cum A, *Pius.* dereliquis (de reli- quis Z) reliqui 497. Sic A, nisi quod PERIE(punct. ut vid.) I Sic *Came- rarius* (Perii). Peri hercle uero plane nihil obnoxie BC. Peri hercle uero plane nihil obnoxie D' (ubi obnoxie D²) Z. Perii uero hercle nihil obnoxie F. Nunc ego hercle perii plane, non obnoxie *Gellius*, 'quod Nunc hercle ego esse debebat' *Ritscheli*: at cf. *Seyffertus Stud. Pl. p. 24* 498. Hunc post v. 502 collocat B Sic A V. 499 et 500 *prae- ter vocem credere totos in loco fortiter raso scriptos B habet* 499. Sic A Certum est libri *prae- ter A* mustellae DFZ. mustelæ C. multel- lae B post hac BD 500. Sic A nulla B 501. QUAE NE(vel I, min. prob. P)AI(vel T, min. prob. E)E(vel I)ST(vel I, min. prob. E)DECIESIN- DIEMUTATLOCUM A Quaen eapse *Ritscheli* dubitanter. Qua enet ipsa B. quæ netipsa C. quæ nec ipsa DF. quin et ipsa Z. Quin ipsa *Camerarius*. Quæne et ipsa *Gruterus, Lachmannus in Lucr. p. 389*. Quæne ipsa *Acidalius*. In A quid lateat nescio deciens BCD. decies FZ cum A indie BCD 502. EGOAUSPICABINRECAPITATIMEA

Certúmst amicos cónuocare, ut cónsulam,
Qua lége nunc med éssurire opórteat.

A Eam auspicaui ego in re *Acidalius*. Eam ego auspicaui in re *CDFZ*. Ea ego auspicaui in re *B*. Ea ego auspicaui in re *Nonius* 503. Sic *A* Certum est libri praeter *A* 504. Sic *A*, nisi quod MEESURIRE (vel 1) nunc med *Bothius*, *Ritschellius Nov. exc. p. 49*. nunc me libri cum *A*. me nunc *Pylades* esurire libri praeter *A* Post hanc scaenam aliam intercidisse, qua *Epignomus uxorem salutaverit*, suspicatur *Bergkii Diar. ant. stud. a. 1850 p. 346: at cf. quae dixi Act. soc. phil. Lis. vol. VI p. 305*

ACTVS IV

ANTIPHO. PAMPHILIPPVS. EPIGNOMVS

ANTIPHO

Íta me di bene amént measque míhi seruassint filias, 505
 Vt mihi uolup est, Pámphilippe, quía uos in patriám domum
 Rédiisse uideó bene gesta re ámbos, te et fratrem tuom.

PAMPHILIPPVS

Sátis abs te accipiám, nisi uideam míhi te amicum esse,
 Antipho:

Núnc, quoniam mihi amicum experior ésse, credetúr tibi.

ANTIPHO

Vócem ego te ad me ad cénam, frater túos ní dixissét mihi, 510

Act. IV scaena 1 ANTIPHO PAMPHILIPPVS EPIGNOMVS A.
 ANTIPHON EPIGNOMVS *erasis ante ANT litteris* Anti B. ANTI-
 PHO SENEX PAMPHILIPP' EPICNOM' ADL. II. D^a. om. C. An-
 tipho senex. Pamphilippus Epignomus adolescentes duo F' et, nisi
 quod Il., Z. Cf. praefatio Personarum notis, nisi ubi contrarium testa-
 bimur, carent CD V. 505—522 exitum esse scaenae lacerae suspicatur
 Bergkiius *Diar. ant. stud. a. 1850 p. 346* 505. A praem. D ta cum
 spat. C Sic A, nisi quod MIHIBENE di bene me Ritscheliius: at cf.
 Langenus *Mus. Rhen. vol. 12 (a. 1857) p. 430* mihi Ritscheliius. mihi
 bene libri cum A. bene Bothiius seruassint (i ex e) D. serua sint B
 506. Sic A uolu pest B. uolup est reliqui Pamphilippe (Pam-
 philippe B) libri cum A mihi uolup est, quia uos uideo, Pamphile,
 in Ritscheliius: cf. praef. 507. Sic A, nisi quod UIDEO et TUUM
 Rediisse libri praeter A gestare BCD Bene gesta re rediisse ambos
 temet et Ritscheliius. Rediisse ambos bene re gesta uideo te et Bothiius.
 Bene gesta re rediisse ambos et ted et Kochius *Emend. Pl. p. 17* Re-
 dyisse defendunt cum alii tum Spengeliius *Plaut. p. 105* tuum libri cum A
 508. P praem. D^a. E D^a Sic A, nisi quod NISI et AMICUM abste C.
 a te F' iudeam B Antipho om. F' 509. Sic A, nisi quod AMICUM (AM
 dub.) et CREDE (vel I) TUR Nunc quia te amicum mihi libri praeter A.
 Nunc quia te mi amicum cum Bothio Ritscheliius. Nunc quia amicum mihi
 te Guyetus. Nunc quoniam te amicum Geppertus *Stud. Pl. II p. 43* cre-
 detur cum Bothio Ritscheliius. creditur libri praeter A 510. A praem. D
 Sic A, nisi quod UOCEN vocabulo in marg. al. m. diuersisque litteris

Te apud se cenatúrum esse hodie, quóm me ad se ad cenám uocat.

Ét magis par fuerát me uobis dáre cenam adueniéntibus,
Quám me ad illum promittere, nisi nóllem ei aduorsárier.
Núnc me gratiam ábs te inire uérbis nil desidéro:
Crás apud me eritis ét tu et ille cúm uostris uxóribus. 515

PAMPHILIPPVS

Át apud me peréndie: nam ille héri me iam uocáuerat
In hunc diem. sed sátine tecum pácificatus sum, Ántipho?

ANTIPHO

Quándo ita rem gessístis, ut uos uélle amicosque áddecet,
Páx commercquest uóbis mecum. nam hóc tu facito ut cógites:

adscriptum UOCAREM et TUUSNI (et si *supr. scr.*) DIXISSET cenam CD tuus libri cum A ni Ritscheliu duce A. nisi BCDFZ 511. Sic A, nisi quod SEAPUTSECENATURUM Te apud se libri praeter A cenaturum CD Té apud se cenaturum sine esse Bothius, Fleckeisenus Phil. vol. II (a. 1847) p. 96 cum libri praeter A ad se FZ cum A. ad esse C. ad te D. ad ee B cenam CD 512. Sic A, nisi quod DARE et ADUENIENTIBUS dare uobis libri praeter A cenam CD 513. QUAMMEADILLUM PROMITTERENISINOLLEMEIADUORSARIER A Quam me ad illud CDFZ. Quam mea diliit B nolle mei B Quam ad illum me promittere, ei nisi nollem Ritscheliu: verba tradita def. cum alii tum Buechelerus de decl. p. 120. Quam illuc me promittere ei nisi nollem Ritscheliu in adn. Quam me ad illum permittere 'in priscis exemplaribus legi' Pius scribit. Quam promittere me ad illum, nisi nollem Guyetus 514. Sic A, nisi quod INIRE et NIHIL abste BCD nihil libri cum A 515. Sic A, nisi quod APUTMEERITIS uris C. uestris FZ 516. PA praem. D Sic A, nisi quod APUT et ILLE At] Eat libri praeter A. Et Pylades 'peréndie: nam ille heri pronuntiandum, non peréndie: nam ille hère scribendum' Ritscheliu: cf. tamen Opusc. vol. II p. 255 peréndie: nam ille héri in hunc iam uocauerat || Me diem transposuit Bothius 517. Sic A, nisi quod SEDTSATINEGO diem hunc Ritscheliu. diem hanc Guyetus set satine Ritscheliu. sed satin ego libri praeter A satin tecum ego sum vel satin sum tecum ego vel satine tecum ego Muellerus Pros. Pl. p. 321 pacificatus Fleckeisenus Ep. crit. p. 8 sumantipho B 518. A. praem. D Sic A, nisi quod ITAREMGESSISTIS ut Bothius cum A. uti libri praeter A uellem amicos atque (adque C) libri praeter A. uellem amicosque Douss, Scaliger 519. Sic A, nisi quod COMME(ME dub. RSQ-EST et sine NAM: cf. Studemundus Hermac vol. I (a. 1866) p. 290 Pax commercique est BCD. commercium paxque F. pax commerciumque est Z, Ritscheliu uobis mecum. nam hoc tu facito libri praeter A. uobis mecum. nam hoc tu Guyetus. mecum. nam hoc tu facito Bothius. uobis mecum. hoc facito Ritscheliu de A errans

Vt quoique homini res paratast, périnde amicis útitur: 520
 Sí res firmast, firmi amici súnt: si res laxé labat,
 Ítidem amici cónlabascunt. res amicos ínuenit.

EPIGNOMVS

Iám redeo. nimiást uoluptas, sí diu afuerís domo,
 Dómun ubi redierís, sei tibi nulla aégritudo animo óbuiamst.
 Nam íta me absente fámiiliarem rem úxor curauít meam: 525
 Ómnium me exilem átque inanem fécit aégritudínem.

520. *Charisius p. 211, 1*: perinde pro proinde Plautus iu Sticho:
 'ut ... utitur'

V. 520. 521 uno versu BCDFZ hoñ comprehendunt:

Ut cuique homini res parata est firmi amici sunt si res lassa labat
 nisi quod lassalabat B, lasse labant CZ, lasse labant DF' 520.
 UTCUIQ·HOMINIRESPARATASTPERINDEAMICISUTITUR A Ut proinde
 homini res parata est perinde amicis utitur *Charisius* proinde
Muellerus Pros. Pl. p. 246, Fuhrmannus de part. compar. p. 32, quod
in Ambrosiano legit Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 49 mirum exitum
procudens hunc: proin amici sunt usui 521. SIRESFIRM..... (asti-
 tem spatium explet)FIR(IR incertae) et in fine R(dubia)ES(s dubia)LAXELA-
 BAT ita, ut inter R duas non sufficiant miamicisuntsi, A Si res fir-
 mast, firmi amici sunt: si res laxé labat *Ritscheli* olim (cf. *Opusc.*
phil. vol. II p. 175). Si res firmast itidem firmi amici sunt: si res
 labat idem edidit 522. ITIDEMAMICICONLABASÇUNTRESAMICOSINUE-
 NIT A collabascunt F 523. IAMREDEONIMIASTUOLUPTASU.....
 (bidua uidetur non sufficere)FUERISDOMO A nimia est uoluptas
 F. nimia est uoluptas est B. nimia est uoluptast CD. nimia uo-
 luptast Z si diu afueris *Ritscheli*, 'quamquam quom diu afue-
 ris magis placitum sit'. si diu fueris BCD. si diu abfueris Z.
 "diu" si abfueris F. In A quid lateat nescio domo *Acidali*
 cum A. a domo (adomo BCD) libri praeter A diu si (quom)
 afueris a domo *Muellerus Pros. Pl. p. 384* 524. DOMUMUBIREDI-
 (quadrat erisseit)IBINULL..... (aste optime quadrat)GRITUDOAN-
 NIMOQBUIA(Â non satis certa) A ubi] si libri praeter A tibi nulla
Ritscheli (cf. A). tibi nulla (nulla tibi F) est libri praeter A
 egritudo B. egritudo CDF obuiamst *Ritscheli*. obuiam libri
 cum A ut uidetur Nec *Acidali* inepte: si ibi nulla est aegritudo
 animo obuiam nec deleto Domum *Guyetus, Muellerus Pros. Pl. p. 433*:
 Ubi redieris, si tibi nullast aegritudo animo obuiam 525. NA-
 MITANEAP(vel B)SENTE..... (quadr. familia)REMREMUXORCURAUIT-
 MEA A Nam ita displicet *Muellero Pros. Pl. p. 433* absen-
 tem BCD 526. OMNIUMMEEXILEMATQ·INANEMFECITAEGRITUDINEM
 A Duorum versuum partes conflatas esse (Omnium c. q. s., fecit
 c. q. s.) suspicatur *Bergkii* *Diar. ant. stud. (a. 1850) p. 346*. Omni
 ... aegritudine *Spengeli* *Philol. 28 (a. 1869) p. 731* De Omnium
 cf. *Proleg. Trin. p. CXXXIII et Buechelerum de decl. p. 81*

Séd eccum fratrem Pámphilippum incédit cum soceró suo.

PAMPHILIPPVS

Quíd agitur, Epignóme?

EPIGNOMVS

Quid tu? quámdudum in portúm uenis?

PAMPHILIPPVS

Haú longissumé.

EPIGNOMVS

Postilla iám istest tranquillús tibi?

ANTIPHO

Mágis quam mare, quo ambo éstis uecti.

EPIGNOMVS

Fácis ut alias rés soles. 530

Hódiene exonerámus nauem, fráter?

PAMPHILIPPVS

Clementér uolo:

me delet Spengelius Plaut. p. 80, post fecit transposuit Bothius: graviorem subesse corruptelam statuit Muellerus Pros. Pl. p. 432 sq. exilem suspectum dicit Ritscheliuss, falsum Muellerus. exulem Pius Integrum versum Atque . . . pamphilippum omissum postea inseruit D¹, ut videtur agritudinum B. egritudinum F 527. SEDECCUMFRA- TREMPAMPHILIPPUMINCEDITCUMSOCEROSUO A ec cum C pamphilippum libri cum A, nisi quod pamphilippu B. Pamphilum meum Ritscheliuss. Pamphilum una Kochius Em. Pl. p. 17. Consulenda de hoc praefatio quom B socere C Post h. v. alium intercidisse, quo Antipho Pamphilippum de Epignomi adventu certiore fecerit, suspicatur Bergkiius l. s. s., qui totum locum licentissime mutat ut Epinommum faciat ex Epignomo: cf. praef. 528. QUIDAGITUREPIGNOME#- QUIDTUQUAMDUDUMINPORTUMUENIS A agit F' mi † Epignome Fleckeisenus quã dudum CD. quã dudu B inportum BC a portu uenis Bothiuss 529. HUCLONGISSUMEPOSTILLA#IAMISTEEST- TRANQUILLUSTIBI A Hau longissime cum Guyeto Ritscheliuss. Huc longissime BCD cum A, Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 51. huc. PA. longissime FZ, Bothius (huc?) EP. Post illa Z. Post illa in princ. versus CD, omissio spatii B. Ep. omissio postilla F iste est libri cum A 530. Spat. om. C MAGISQUAMMAREQUODAMBOESTISUECTI- #FACISUTALIASRESSOLES A quo F, Camerarius. qua CDZ, Muellerus Nachtr. p. 32. om. B EP. Z. PAM. F: om. sine spatio BCD ressoles B 531. Epi. praem. F, nihil Z. spat. CD HODIEEXONER..... (locum habent amusna/UEMFRATER#CLEMENTERUOLO A Hodiene (Hodie ne C) libri praeter A PA.] spat. om. B Clementer (m e corr.) C

Nós potius onerémus nosmet uicissatim uoluptátibus.
Quám mox coctast céna? inpransus égo sum.

EPIGNOMVS

Abi intro ad me ét laua.

PAMPHILIPPVS

Deós salutatúm átque uxorem módo intro deuortór domum.
[Haéc si ita ut uoló conficio, cóntinuo ad te tránseo.] 535

EPIGNOMVS

Ápud nos eccillám festinat cúm sorore uxór tua.

PAMPHILIPPVS

Óptumest: iam istóc morai mínus erit. iam ego ápud te ero.

ANTIPHO

Príus quam abis, praesénte te et hoc ápologum agere unúm uolo.

532. Vicissatim hinc excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Opusc. vol. II p. 269

532. Sic A Nosmet potius libri praeter A, Ritscheliu oneremus (onoremus B) nosmet uicissatim (uicis satim D²) BCD² cum A. oneremus notiet uicis satim D¹. oneremus uicissatim FZ. nos uicissatim oneremus cum Bothio Ritscheliu de uicissatim dubitans

533. Spat. praem. CD Sic A, nisi quod in fine ADMEETIAUA(IAUA ut vid. et LABA al. m.) cocta est F, Pius. coactaes CD. co actaes B. cocta es Z impransus FZ EP.] om. BCD sine spatio adme B

534. DEOSSALUTATUMATQ-UXOREMMODOINTRODEUORTORDOMUM A intro modo Ritscheliu cum Guyeto Proleg. Trin. p. CXXIX

535. E solo A prodiit, ubi CONFICIO et ATTE confexo F'leckeisenu Uncis circumdedit Ritscheliu ut ad similitudinem v. 623 fictum

536. Sic A, nisi quod APUTNOSSE(min. prob. E)CCILLAM, in quo nos se ec-cillam latere suspicatur Ritscheliu Aput B cum A nos ec-cillam Bothius, Bentleius, Lomanus p. 67. nos ex illa B. nos hec illa CF. nos hec illa D. nos haec illa Z. Ambrosiani scriptura abutitur Henricus Schenkl Plaut. Stud. p. 624 (18)

537. OPTUMESTIAMISTOCMORAEMINUSERIT . . . (¶ iam quadr.)EGOAP— (hae quinque dubiae) A Optumum est libri praeter A morai Lachmannus lect. aest. Berol. a. 1817 p. 3. morae BC. more DFZ De exitu cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 60 et Brugmanus p. 21 Ep. iam cum FZ, Ritscheliu Totum v. Pamphilippo cum BCD dedit Bergk (qui tamen in sequentibus prorsus aliam sequitur distributionem, quam refutabam Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 304) aput B Post aput erasa e in B

538. PRIUSQUAMABISPRAESESE dubiae) (nteted-huicapo quadr.)LOG(OQ dub.) (umagerequadr.)UN(VN dub.)UMUOLO A Priusquam C praesente te et hoc scripsi. presentet huic BC. presentet huic D. praesente te huic FZ. praesente ted huic cum Guyeto Ritscheliu

apologum facere Muellerus Pros. Pl p. 469. apologum me agere servato te Acidaliu unu B

PAMPHILIPPVS

Máxume.

ANTIPHO

Fuit ólim, quasi ego súm, senex. ei filiae
Dúae erant, quasi nunc meae sunt. eae erant duóbus nuptae
frátribus, 540

Quási nunc meae sunt uóbis.

PAMPHILIPPVS

Miror, quo éuasurust ápologus.

ANTIPHO

Érant minori ei ádulescenti fidicinae, tibicinae:
Péregre aduexerát, quasi nunc tu. séd ille erat caelébs senex,
Quási ego nunc sum.

PAMPHILIPPVS

Pérge porro: praésens hic quidemst ápologus.

ANTIPHO

Deínde senex ille illi dixit, quoíus erant tibicinae, 545

539. MAXUME# FUITOLIMQUASIEGOSUMSENEXEIFILLAE A Pam-
philippo dedi, quae Epignomo adsignaverat Ritscheliuss cum FZ
nunc ego Ritscheliuss senex ei C. senexei B. senex ei et (ei
sup. scr. D³) DFZ filiæ C 540. DUAERANTQUASINUNCMEAE-
SUNTEAEERANTDUOBUS (praeter nuptae vid. velut n litterae
spat. esse) FRATRIBUS A Duæ C meæ CD eae] aeq C.
ae D nuptæ C 541. QUASINUNCMEAESUNTUOB (is# mi
quadr. RORQUEUASURUST et in proprio versu APOLOGUS A núc D
sint Z meæ C PA.] E D. om. C in princ. versus quorsum
euadat Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 311 euasurus est F
542. A praem. D ERANTMINORIE (vel I, T) (vel E, T) ADULESCENTIFI-
DICINAETTIBICINA A Aeremini illi B. A. aeremini D. Aere
minori illi praemisso spatio C. An. minori illi Z. An. Minor ille F.
Erant minori illi Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 7 ex A profert.
Frater minor illum (adulescentum fidicinas, tibicinas cum proximis
iungens) Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250. Erat illorum uni
Ritscheliuss. Erat minori illi Bergkius l. s. s. p. 348 adulescenti
fidicinae tibicinae scripsi. adulescenti fidicina et tibicina BCD cum
A. adulescenti fidicinā et tibicinam Z. adolescens fidicinam et ti-
bicinam F. adulescenti [quasi nunc tibi] tibicina Ritscheliuss Erat
adulescenti minori Guyetus 543. PEREGREADUEXERATQUASINUNC-
TUSEDILLEERATCAELEPSENEX A si ille D E erat (r sup.
scr.) D celebs DFZ. celeps C celepsenex B 544. QUASIE-
GONUNC SUM # PERGE PORRO PRAESENS HIC QUIDEM et in noro r. EST A-
POLOGUS A egonunc D PA.] E D perge ex pergo C
porro B cum A. obsecro reliqui presens praemisso spatio
B. presens CD presens est hic quidem F quidem est apo-
logus libri cum A quidem apologist Bothius 545. A praem. D

Quási ego nunc tibi díco:

PAMPHILIPPVS

Auscullo atque ánimum aduerto sédulo.

ANTIPHO

‘Égo tibi meam fíliam, bene quícum cubitarés, dedi:
Núnc mihi reddi ego aéquom esse abs te, quícum cubitem,
céntseo.’

PAMPHILIPPVS

Quís istuc dicit? án ille quasi tu?

ANTIPHO

Quási ego nunc dicó tibi.
‘Ímmo duas dabo’ ínquit ille aduléscens ‘una sí parumst: 550
Ét si duarum paénitebit’ ínquit ‘addentúr duae.’

PAMPHILIPPVS

Quís istuc, quaeso? an ille quasi ego?

ANTIPHO

Is ípse quasi tu. túm senex
Ílle quasi ego ‘sí uis’ ínquit ‘quáttuor sané dato,
Dúm equidem hercle quód edant addas, meúm ne contrun-
cént cibum.’

DEINDESENEXILLE(vel I).....TCUIUSERATITIBICINA A Dein
Bothius Deindesenex ille illidixit D illi om. F cuius libri
cum A erant tibicinae Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250.
erat tibicina (tibi cina B) libri cum A. cf. v. 542 546. QUASI-
EGONUNCTIBIDICO#AUSCULTOATQ:ANIMUMADUORTOSEDULO A PA.]
E D² adque C 547. Sic A, nisi quod CUBITARES A AN.] E D²
meam tibi Ritschelius cum Bothio qui cum BCD cupitares C
548. NUNCMIHIREDDIÉGOAEQUOMENSESEQUICUMCUBITEMCENSEO omisso
abste A aecum B. aequum CDFZ abste BCD qui cum
BD cupitem C 549. QUISISTUCDICTANILLEQUASITU#QUASI-
EGONUNCDICOTIBI A quasi tu...ínquit ille om. B, uno versu
comprehendens Quis istuc... parum est quasitu CD 550. IM-
MODUASDABOINQUIDILLEADULESCENSUNASIPARUMST A Person. spat.
praecedat in CD. ‘In nonnullis exemplaribus hic loquitur Pamphi-
lippus’: Pius adolescens DFZ si parum (siparum C) est libri prae-
ter A 551. Sic A, nisi quod PA(min. prob. o)ENITEBIT Et om. F si-
duarum D penitebit B. poenitebit C inquit C duę C 552. Ab
hoc versu usque ad v. 582 deficit A Spat. om. C quęso C an-
ille B ANT.] om. BCD sine spatio tum Acidalius. om. libri
553. si uis] suus BC quatuor DFZ 554. Dum equidem
(equem B) BCDZ. Dum quidem F, Ritschelius cum Lambino: cf.
Proleg. Trin. p. LXXIX et Ribbeckius de part. p. 40 quod] qui-
dem F quod edant] quo dedant B. quod edint Acidalius con-

PAMPHILIPPVS

Videlicet parcūm fuisse illūm senem, qui id dixerit, 555
Quōm ille, illi qui pōllicetur, eūm cibum popōscerit.

ANTIPHO

Videlicet inaequom fuisse illum ādulescentem, qui ilico,
Vbi ille poscit, dēnegarit dāre se granum trītici.
Héracle qui aequom pōstulabat ille senex, quādo quidem
Fíliae illae dēderat dotem, accípere pro tibicina. 560

PAMPHILIPPVS

Héracle ille quidem cēto adulescens dócte uorsutús fuit,
Quí seni illi cóncubinam dāre dotatam nóluit.

ANTIPHO

Sénex quidem uoluit, si posset, índipisci dé cibo:
Quía nequit, qua lége licuit uéllé dixit fieri.
'Fíat' ille inquit adulescens. 'fácis benigne' inquit senex. 565

truncant *F*, *Pius*. contruncant *BCD*. cōtrūcet *Z* cybum *D*. cibū *B*
V. 555—560 desperatos esse dicit Muellerus Nachtr. p. 46 555. Vers. delet
Guyetus Videlicet] Videtur *F'* parcum ex partum (c *sup. scr.*) *B*
fuisse illum *Guyetus*. illum fuisse *libri*, nisi quod frusse *Z* id
Lomanus p. 67. om. libri. hoc Bryardus 556. Quom ille, illi qui
pollicetur, eum *Ritschellius*: 'quamquam Quom ille sibi qui pollicetur eum
magis etiam placitum sit'. Quo ille illi pollicetur qui eum *B*: item
reliqui, nisi quod quoniam ab initio *CDF*, qm *Z*, pollicetur *F'*
Nihil profecerunt *Dousa et Acidalius* cybum *D* 557. Vide-
tur ut v. 555 *F'* inaequom fuisse illum scripsi. non fuisse illum
nequam inmisso glossemate *BCD*. fuisse illum nequam *FZ*. ne-
quam fuisse illum *Ritschellius cum Bothio et Lomano*. non fuisse
illum aequom vel non aequom fuisse illum *Seyffertus Philol. vol. 25*
(a. 1867) p. 445 adulescentem *Z*. adolescentem *F*. adolescentiā
BCD 558. illeposcit *D* denegarit *Acidalius*. denegauit *libri*
darese *D*. se dare *Camerarius V. 559. 560 tales edidit Rit-*
schellius: Quin hercle aequom postulabat senex, quandoquidem filiae
Quam ille dederat dotem, accipere eum uoluit pro tibicina 559.
Hercle qui aequom *Fleckeisenus Misc. crit. p. 29.* hercle quia equum
B. Hercle quia equum *C*. Hercle quia aequum *DFZ*. Quin hercle
aequom *Bothius*. Hercle quin ae. *Acidalius*. Hercle quidem ae. *Spenge-*
lius Plaut. p. 77 illesenex *D* quandoquidem *FZ* 560. ille *BCD*.
ille *Pius* pro suspectum Verba tradita defendit *Seyffertus Philol.*
vol. 25 (a. 1867) p. 446 et Spengelius Plaut. p. 77: cf. Muellerus Pros.
Pl. p. 142 561. hercle quia equum ille B certe Z adolescens
DFZ uersutus *F'* suit *C* 562. Qui seni *BF*. quis enim
CDZ 563. poscet *DFZ* decibo *BCD* 564. nequid *CD*.
nequiuit *Z* 565. *Spat. praecedit in D Ante facis spat. CD*

‘Hábeon rem pactam?’ inquit. ‘faciam ita’ inquit ‘ut fieri uoles.’

Séd ego ibo intro et grátulabor uóstrum aduentum filiis.
Póste ibo lautum ín pyelum: ibi fouébo senectutém meam:
Póst ubi lauero, ótiosus uós opperiar áccubans.

PAMPHILIPPVS

Gráphicum mortalem Ántiphonem: ut apólogum fecit quám
fabre. 570

Étiam nunc sceléstus sese dúcit pro adulescéntulo.
Dábitur homini amíca, noctu quae ín lecto occentét senem:
Námque edepol aliúd quidem illi quíd amica opus sit, néschio.
Séd quid agit parasítus noster Gélasimus? etiám ualet?

EPIGNOMVS

Vídi edepol hominem haúd perdudum.

PAMPHILIPPVS

Quíd agit?

EPIGNOMVS

Quod famélicus. 575

567. *Priscianus VII 10 (Gr. lat. II p. 293, 12)*: et filiis tamen in eodem genere dictum est ... *Plautus in Stichos*: ‘ego ibo ... filiis’ pro filiabus

afacis *B* benigne ex benegne *D* inquit *B* 566. Habeonrem *B*.
Habe on rem *C* pactam *Acidalius*. factam libri, nisi quod *A* factam *D*
ita inquit *BC* 567. uestrum *F* 568. Poste ibo lautum *Fleck-*
eisenus. Postea ibo lauatum libri in pyelum *Lambinus*. in pilum (in-
pilum *BC* et spat. ante in *B*) libri Post lauatum in pyelum ibo: ibi
Ritscheli: at cf. *Opusc. philol. vol. II p. 544* ibo pro ibi *F*
569. Poste *Fleckeisenus* ociosus *F* opperiar (alt. p ex o ut vid.) *C*.
operiar *F* accubans *Pylades*. accumbans (accum bans *B*) *BCDF*.
accumbens *Z* 570. *PA.*] *E D*² in spatio Gra phicum *B* fecit quam
def. *Brizius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 778*. fecit deleto quam
Ritscheli 571. *Spat. praecedit in CD* Etiam *Ritscheli* cum *Bothio*.
It iam *B*. id iam *CDFZ*. Vt etiam *Acidalius* sese *Dousa*. esse libri.
se esse *Acidalius* 572. inlecto *B* occentet *Pistoris*. acentet *B*.
accendet *CDZ*. accedet *F* 573. *Spat. praemittunt CD* nanque *F*
opus sit *Camerarius*. opos sit *B*. possit reliqui: cf. *Buechelerus*
de decl. p. 6 et *Bügge Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 403* Post
hunc v. integram scaenam intercidisse suspicatur *Bergk* *Diar. anti-*
qu. stud. a. 1850 p. 348: quem refutavi *Act. soc. phil. Lips. vol. VI*
p. 303 sq. *V. 575. 576 integri in solis DFZ exstant: in unum*
contraxit B omissis haud perdudum ... uocasti hominem. *Cuius*
erroris societas ad C ita pertinuit, ut, congruens in reliquis cum D,
pro haud perdudum habeat ad caenam et ne erasum ante Quidagit
(sic) 575. aedepol *FZ*

PLAUTI STICHVS

6

PAMPHILIPPVS

Quín uocasti hominem ád te ad cenam?

EPIGNOMVS

Né quid adueniens pérderem.

Átque eccum tibi lúpum in sermone: praésens esuriéns adest.

PAMPHILIPPVS

Lúdificemur hóminem.

EPIGNOMVS

Capti cónsili memorém mones.

GELASIMVS. PAMPHILIPPVS. EPIGNOMVS

GELASIMVS

* * * * *

* * * * *

* * * * *

Séd ita ut ocepí narrare uóbis: quom hic non ádfui,

Cúm amicis delíberaui iam ét cum cognatís meis. 580

Íta mi auctores fuére, ut egomet me hódie iugularém fame.

Séd uideon ego Pámphilippum cúm fratre Epignomo? át-
que is est.

576. uocasti hominem ad te ad cenam *Ritschelius*. uocasti hominem ad cenam (ad cenam *D*. adcenam *C*) *BCDFZ*, ubi hominem uocasti *Guyetus*, uocauisti hominem *Bothius*, uocasti hominem *Spengelius Plaut*. p. 88 nequid *BCD* Adueniens ne quid cum *Bothio Ritschelius*. Ne adueniens quid *Guyetus* pcedere *B* 577. ec cum *C*. ectum *B*¹ Atque eccum lupum *Ritschelius*. Eccum tibi lupum *idem in adnotatione*. cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 347 in sermone *CD* ad est *B* 578. consili *B*. consilii *CDFZ*

Act. IV scaena 2 GELASIMVS PAMPHILIPPVS EPIGNOMVS

B: om. *C*. GELASIM' PARASIT' PÁPHILIPP' EPIC NOM' ADO-
LESĆS ·II· *D*². Gelasimus (Gelasinus *F*) Parasitus. Pamphilippus Epignomus adolescentes duo (ado. II. *Z*) *FZ* *Personarum notis*, nisi ubi contrarium testamur, in hac quoque scaena carent *CD* *Initium scaenae intercidisse Acidalius vidit* 579. *G praem.* *D*³ Sed ita ut *Acidalius*. Sed (ed *D*. ed cum spat. *C*) ita quod libri. Est ita ut *Lambinus*. St, ita ut *Dousa Expl. IV* 19. Sed (id quod, .) *Bothius* uobis: quom *Ritschelius*. uobis, cum vulgo cum libris. uobis: dum *Goellerus in Trin. v.* 895 non cum rasura unius litterae post eam vocem *B*. modo *Acidalius* 581. Ita] Id *Lambinus* mihi libri auctores (u sup. scr.) *B*. autores *I*¹ ego met *B* 'Totum versum nescio an talem potius poeta dederit: ita mihi auctores fuere ut me hódie iugularém fame' *Ritschelius* ungularem *C* 582. uideo ne ego me me

Adgrediar hominem. éxpectate Pámphilippe, o spés mea,
Ó mea uita, o méa uoluptas, sálue. saluom gaúdeo
Péregre te in patriám redisse.

PAMPHILIPPVS

Crédo: salue, Gélasime. 585

GELASIMVS

Váluistin bene?

PAMPHILIPPVS

Sústentatumst sédulo.

GELASIMVS

Edepol gaúdeo.

Édepol ne ego nunc míhi medimnum mílle esse argentí uelim.

EPIGNOMVS

Quíd eo tibi opust?

hodie B. uideo nee go C. uideoneego D pamphilippum cum fratre epignomo libri, nisi quod fratre pignomo BCD. Pamphilum cum fratre suo Epignomo Ritscheliuss. Pamphilum una cum fratre Epignomo Kochius Emend. Pl. p. 17 his est D 583. Ad grediar B. aggrediar FZ exspectate scripsi. sperate libri. o sperate Lomanus p. 68, Ritscheliuss. exoptate Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 30 pamphilippe o spes (ospes BCD) mea BCD FZ: cf. praef. Verba OSPESMEA etiam in A sunt (ubi primum novae paginae versum capiunt), nisi quod o adiecit corrector. Pamphile, o salus mea Ritscheliuss: cf. Luchsius l. s. s. 584. OMEAUITAOMEAUOLUPTASSALUESALUUMGAUDEO A omea utroque loco C, posteriore B saluē D saluum libri cum A 585. PEREGRETEINPATRIAMREDIISSE#CREDOŚALUEGELASIME A te BC cum A. om. DFZ 'Non opus est transpositis in patriam te' Ritscheliuss in patriam BC redisse. Pamph. Credo: salue scripsi ex A. redisse saluum. PA. Salue D (pers. add. D^s) FZ et spatiis pro pers. relictis BC, nisi quod sal uegelasime B. redisse. salue. PAMPH. Salue Ritscheliuss. 586. G praem. D^s VALUISTINBENE#SUSTENTATUMESTSEDULOEDEPOLGAUDEO A P inscriuit D^s sustentatumst Geppertus ex A profert Stud. Pl. vol. II p. 53. sustentani libri praeter A (et omisso quidem ante eam vocem spatium CD), Ritscheliuss G D^s 587. EDEPOLNEEGONUNCMIHI ME (vel O)DI (litteris EDI incertis)UMNUMME (vel IULLESSEARGĒ et in novo v. TUE LIM A Edepol ne ego nunc mihi medimnum Muellerus Nachtr. p. 144 Muelleroque teste Studemundus. Edepol ne egomet medediā nē B. Edepol ne (Edepolne D) egomet mihi mediam (media F) nunc CDF et modium pro mediam substituto Z. Edepol ne ego nunc mihi modium Ritscheliuss. Edepol ne ego mihi nunc modium Hermannus Opusc. vol. VIII p. 440 argenti uelim B cum A, Pylades. uelim argenti CDFZ 588. Sic A, nisi quod EO et TE tibi opus est B. opus est sine tibi reliqui praeter A

GELASIMVS .

Hunc hercle ad cenam ut uocem, te non uocem.

EPIGNOMVS

Aduorsum te fabulare.

GELASIMVS

Illud quidem, ambos ut uocem:

Et equidem si posset, ego iam uos inuitassem domum 590

Ad me, sed mihi in sinu tunicae nihil est, atque hoc scitis uos.

EPIGNOMVS

Edepol te uocem lubenter, si superfiat locus.

GELASIMVS

Quin tum stans obstruxero aliquid strenue.

EPIGNOMVS

Immo unum hoc potest:

GELASIMVS

Quid?

EPIGNOMVS

Vbi conuiuiae abierint, tum ut uenias.

GE.] spat. om. BCD, et CD quidem in principio versus ad cenam (ad cenam B. ad cenam C) hercle libri praeter A uocente C 589. ADUORSUMTEFABULARE#ILLUDQUIDEMAMBOSUTUOCEM A Aduorsumte (te ex est ut vid.) C fabulare. GE. illud quidem, ambos Gruterus cum A: 'quae uerba excepisse in proximo versu uolui dicere uidetur (cf. Mus. philol. n. VII p. 312 = Opusc. vol. II p. 437), qui tamen versus haud scio an interciderit' Ritscheli. fabulare illud quidem ambos libri praeter A. fabulare illud quidem. GE. ambos Camerarius V. 590. 591 solus A seruat 590. ETE(vel I)QUIDEMSI et paulo post IC(vix ONE/vel I, T)UOSINUITASSEM DOMU A, unde quae supra uostrae cenasse domi Bugge Ritscheliana lectione nisis Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250 591. ADMESED...HINS...O...A(dubia)NIHIL-ESTAT(vel E)Q·HOCSCITISUOS A, quae dubitanter supplevit Loecius nihil est atque hoc scitius Bugge loco ad v. 590 allato scitius in fine legit Gelpertus Pl. Stud. vol. II p. 45 Versuum sede mutata locum sic scribit Bugge Op. ad Madvigium p. 183 sq.: Ad me ad cenam uos, uolebam. nihil est atque hoc scitius || Et equidem sei uocitassetis, uostrae cenasse domi 592. EDEPOLTEUOCEMPLUBENTER SISUPERFIAT LOCUS A libenter libri praeter A super fiat BC. superfuat Dousa 593. Sic A, nisi quod QUINTUSTANS et UNUM Quin tum stans Scaliger, Bothius. Quin tu stans BC (ns ex s ut vid.) D cum A ante correcturam: unde Quin tu, stans Pylades, Quin tu? stans Is. Pontanus. Quin tu stas F.Z. Quin et stans Guyetus obstusero C. obstruxero F 594. QUID#UBI-CONUIUAEBIERINTUTTU MUENIAS#UAFAE et in novo versu TATITCAE conuiue D. conuiue C abierint Z cum A. abirent BCD. ab-

GELASIMVS

Vae aetati tuae.

EPIGNOMVS

Vasa lautum, nón ad cenam díco.

GELASIMVS

Di te pérduint.

595

Quíd ais, Pamphilippe?

PAMPHILIPPVS

Ad cenam hercle álio promisi foras.

GELASIMVS

Quíd, foras?

PAMPHILIPPVS

Foras hercle uero.

GELASIMVS

Quí malum tibi lassó lubet

Fóris cenare?

PAMPHILIPPVS

Vtrúm tu censes?

GELASIMVS

Iúben domi cenám coqui

Átque ad illum renúntiari?

ierunt *F* tum ut *Ritscheli*us. tum *libri praeter A* uae aetati tuę
B. uę aetati tuę *Z*. ue aetati tuę *CF*. ut (*sup. t. scr. u*) etati tuę
D. cf. *Lorenzius Philol. vol. 30 (a. 1870) p. 431*. Euax attatae *Rit-*
*scheli*us. Vae uitae tuae reiecit *Ritscheli*us, quod tamen commendat *Fleck-*
*eisen*us *Ep. crit. p. 22* 595. *Spat. om. D* Sic *A*, nisi quod *TE*
Vasa] *Vna libri praeter A* adcenam *B*. ad cenam *D*. ad cę nam
C Dite *C*. Dii te *F* perdunt *BCDZ*. perdiunt *F*: corr. *Pius*
 596. Sic *A*, nisi quod *AGIS et PROMISI* *G* praem. *D*³. *spat. CD*¹
 ais *Acidali*us. agis libri cum *A* pamphilippe libri cum *A*. Pam-
 phile *Ritscheli*us ad cenam *B*. ad cenam *D*. adcenam *C* hodie
 hercle *Ritscheli*us promissi *B* 597. Sic *A*, nisi quod *QUIDMALUM*
 et *LIBET* *PA*.] *om. B sine spatio* ercle *B* De Quid (*A*) cf.
*Bergki*us *Beitr. p. 55* libet libri cum *A* 598. *FORISCENAREUTRUM-*
TUCENSESIUBENTUDOMICENAMCOQUI A foris] tibi foris *DZ* (tibi
 servantes ante lasso). 'Quo sic quispiam utatur:

G. Quid foras? *P*. Foras hercle uero. *G*. Quid malum lasso lubet

Tibi foris cenare? *P*. Itan censes? *G*. Iube domi cenam coqui?.

*Ritscheli*us cenare *C* *Utrumtucenses C* iubendo mi cenam (*micę-*
nam D. mi cenam *C*) *BCD*. iubedum mi cenam *F*. iubedum mihi ce-
 nam *Z*. iube domi cenam cum *Camerario Ritscheli*us 599. *ATQ-ADILLUM*.

PAMPHILIPPVS

Sólus cenabó domi?

GELASIMVS

Nón enim solus: mé uocato.

PAMPHILIPPVS

At ille ne suscénseat, 600

Meú qui causa sump̄tum fecit.

GELASIMVS

Fácile excusári potest.

Míhi modo auscultá: iube cenam dómi coqui.

EPIGNOMVS

Non mé quidem

Fáciét auctore, hódie ut illum décipiat.

GELASIMVS

Non tu hínc abis?

Nísi me non perspicere censes, quíd agas. caue sis tú tibi:

Nam illic homo tuam heréditatem inhiát quasi esuriéns

lupus. 605

Nón tu scis, quantum áfflictentur hómines noctu hic ín uia?

RENUNTIARI # SOLUS CENAU DOMI A adque C renunciari Z cenabo
 B F. cenabo CD. coenabo Z. cenabit in A fuisse putat Ritschlius
 addens: 'quod cave defensum eas' 600. NONENIM SOLUS MEUOCATO #
 ATILLENESUSCENSEAT A GEL.] spat. om. C nesus (ne sus C) cen
 seat BC. nesusenseat D 601. Spat. praemittit C Sic A, nisi quod
 FECIT # FACILE EXCUSARI sump̄tum B 602. Sic A, nisi quod AUSCUL
 TAIUBEDOMICENAMCOQUI iube cenam (cenam C) domi libri praeter A.
 domi cenam iube Ritschlius. iube domi cenam Camerarius cum A
 Non me F Z cum A. Non me D. Non (o ex u) me C. Num me B
 603. Sic A, nisi quod HINCABIS 604. NISIMENONPERSPICERE CENSES
 QUIDAGASCAUESISTUTIBI A menonperspicere D tibi (bi e corr.)
 C 605. NAMILICHOMOTUAMHEREDITATEMINHIATQUASIESURIENS LU
 PUS A illic homo tuam hereditatem inhiat libri cum A, nisi quod
 tuam om. D¹, tum habent BCD² Z (correctum a Pio), hereditatem Z.
 inhiat ille homo hereditatem tuam Ritschlius inhiat, esuriens lu
 pust F'leckeisenus 606. Sic A, nisi quod QUAMEFFLICENTUR Non
 tu scis quantum Kampannus de IN praep. p. 11. Non tu scis quam
 (Nontuscis C et quam in ras. idem) libri cum A. Nonne tu scis quam
 Ritschlius. Non tu scis quamde F'leckeisenus. Non tu scis ut Guyetus.
 Cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 287 afflictentur F', Camera
 rius. efflictentur reliqui libri cum A, etiam 'nonnulli veteres libri'
 Lambini inuia BCD

PAMPHILIPPVS

Tángo plureis, quí defendant, íre aduersum iússero.

EPIGNOMVS

Nón it, non it: quía tanto opere suádes ne bitát.

GELASIMVS

Iube

Dómi mihi tibi tuaeque uxori céleriter cenám coqui.

Si hércle faxis, nón opinor díces deceptúm fore. 610

PAMPHILIPPVS

Pér hanc tibi cenam ícenato, Gélasime, esse hodié licet.

GELASIMVS

Íbisne ad cenám foras?

PAMPHILIPPVS

Apud frátre[m] ceno in próxumo.

GELASIMVS

Cértumne?

PAMPHILIPPVS

Certum.

GELASIMVS

Édepol te hodie lápide percussúm uelim.

PAMPHILIPPVS

Nón metuo: per hórtum transibo, haúd prodibo in púplicum.

607. Sic A, nisi quod DEFENDANT et ADVERSUM PA. Pylades. EP. FZ pluris BCFZ. idem supr. scr. D² Post hunc v. quaedam Pamphilippi verba, quibus metum quendam simulaverit, interdisse statuit Seyffertus Stud. Pl. p. 16 608. Sic A, nisi quod OPERESUADESNETU(TU ut vid.)EBITAS(S ut vid.)IUBE EP. Pylades. GEL. FZ, Bothius Non it non it (nonit D) quia BCD cum A. Non it quia FZ, Fleckeisenus. Non it, non it. EP. quid Bothius so-loeae tantopere FZ suades ne bitat Camerarius. suades ne (suadasne B) ebitat (cuitat Z. e bitat C) libri praeter A, unde ebitat defendit Loewe Prodr. p. 275. ne ad me bitat Fleckeisenus GEL. Camerarius. om. FZ: spat. om. BD Iube domi Fleckeisenus 609. Sic A, nisi quod DOMIMIHITIBIQ. tibi BCDZ. om. F. tibi-que Ritschellius cum A Mihi tibi tuaeque Fleckeisenus: cf. v. 608 tuque C cenam D 610. Sic A Sihercle C 611. Sic A, nisi quod INCENATO tibi hanc Ritschellius cenam D. caenam C coenam hanc tibi Guyetus 612. Sic A, nisi quod FORAS#APUT et PROXUMO(sup. v corrector i addidit) Ibin Muellerus Nachtr. p. 101 adcenam CD aput B cum A ceno C inproxumo BCD. in proximo F 613. Sic A Certum ne est (neest CD) libri praeter A PA.] spat. om. B Cestum C GEL.] spat. om. B aedepol FZ tehodie D hodie e lapide F' 614. NONMETUOPERIOR-

EPIGNOMVS

Quíd ais, Gelasime?

GELASIMVS

Óratores tu áccipis: habeás tibi. 615

EPIGNOMVS

Tuá pol refert.

GELASIMVS

Énim uero si meá refert, opera útere.

EPIGNOMVS

Pósse edepol tibi opínor etiam uní locum condí bonum,
Úbi accubes.

PAMPHILIPPVS

Sané faciundum cénseo.

GELASIMVS

O lux óppidi.

TUMTRANSIBONONPRODIBOINTPUBLIQU A me tuo B ortum F
transibo libri cum A. 'Vix licebit de traibo forma cogitare' Ritsche-
lius, quam formam recepit Fleckeisenus. adibo edidit Ritschelius
haud Muellerus Pros. Pl. p. 326. non cum libris Ritschelius pupli-
cum B. publicum (p ex b C) reliqui cum A 615. QUIDAGISGELASIME-
ORATORESTUACCIPIASHABEASTIBI A ais B, Acidalius. agis reliqui
cum A gelasine DF tu (tuacc. BD) accipis libri praeter A 616.
TUAPOLREFERT#ENIMUEROSIQUIDEMMEAREFER.....RE A pol
delet Koehlerus de verborum accentus etc. ratione p. 24 re fert C GE.
FZ: om. B Enim uero si mea Fleckeisenus. enim siquidem (si
sup. scr. D) mea libri praeter A enim refert. GE. Si quidem Rit-
schelius Ab A profectus Ritschelius in adn. hanc liberio rem ver-
sum conformationem proponit:

Tua pol enim refert. GE. Enimuero siquidem mea refert, meam

Operam posce. EP. Edepol tibi opino unum locum etiam conspicio

refert. GE. Enim si quid Bothius. cf. Bugge Tidskrift for Phil. vol.
VII p. 27 mea refert] in ea refert Z mea opera Ritschelius

617. POSSEDEPOLTIBIOPINORETIAMUNILOCUMCONDIB(vel P)—A, quae
suppleri Posce. EP. edepol Palmerius p. 760, Ritschelius Esse
edepol Dousa condi bonum scripsi Ambrosiani reliquiis nixus. con-
spicio libri praeter A. concedier Bugge Tidskrift for Phil. vol. VII
p. 28 = Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250 etiam uni locum unum
conspicio Ritschelius, 'nisi unum uni locum etiam males' addens (unum
pro uni Bothius) EP. Posse edepol tibi opinor etiam uni locum esse:
conspicio Acidalius. Posce. EP. Edepol tibi opinor etiam cunicum lo-
cum ego conspicio Umpfenbachius Mel. Pl. p. 37. Posce. EP. Edepol
tibi opinor etiam uni locum esse conspicio Fleckeisenus. Cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 588 618. UBIACCUBES#SANEFACIUNDUMCENSEOOLUX-
OPPIDI A cubes Ritschelius sanefaciundum D olux oppidi

EPIGNOMVS

Si árte poteris áccubare.

GELASIMVS

Vél inter cuneos férreos.

Tántillum loculi, úbi catellus cúbet, id mihi sat erít loci. 620

EPIGNOMVS

Éxorabo aliquó modo: ueni.

GELASIMVS

Húcine?

EPIGNOMVS

Immo in cárcerem.

Nam híc quidem geniúm meliorem tuóm non facies. eá-
mus, tu.

PAMPHILIPPVS

Deós salutabó modo: poste ad té continuo tránseo.

GELASIMVS

Quíd igitur?

EPIGNOMVS

Dixi équidem in cárcerem íres.

C. oluxoppidi B opidi F. 619. SIARTEPOTERISACCUBARE#UELINTER-
CUNEOSFERREOS A GE.] spat. om. D cun eos B. cuneos D 620.
TANTILLUMLOCULIUBICATE[vel I]LLUSCUBETID[fort. possis etiam CUBITET
legere]MI[sup. scr. HI]SATERES[et TERES incertissimae]EST— A tantullū
Z. Tantulum Bothius loci libri praeter A id mihi sat erit loci Bothius.
id (ibi F) mihi saterest (sat est F'Z) loci libri praeter A. id satis erit
mihi Ritscheliuss. id mihi sat ere'st loci Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867)
p. 447 Tantillum loci, catellus ubi cubet, sat, ere, est mihi Luch-
sius Studemundi Stud. vol. 1 p. 45, sed ne sic quidem versum persana-
tum esse confidens 621. EXORABOALIQUMODOUENI#HUCINE#IMMO-
INCARCEREM A Exorabo . . . ueni Epignomo tribuit Acidalius. PA.
exorabo aliquo modo. EP. ueni Z et omisso PA. F' GEL.] om. C sine
spatio hucine BCDZ cum A. huccine F incarceration C 622. Spat.
praem. C NAMHICQUIDEMGENIUMMELIOREM TUUMNONFACIES et in novo
versu EAMUSTU A Post quidem rasura C meliorem genium libri
praeter A tuum libri cum A Ante eamus pers. spat. C eam us B
tu] 'malim hinc' Ritscheliuss: cf. Brixius ad Capt. v. 106 623.
DEOSSALUTABODOMOPOSTEADTECONTENUOTRANSEO et ante versum hoc
signum .—|— A modo libri praeter A omnes. ex domo quempiam
domi facere posse annotat Ritscheliuss poste ad te] postea ad te
(adte BC) libri praeter A. post ad te Guyetus contenuo def. Locuius
Anal. Pl. p. 184 624. QUIDIGITURDIXIS[corr. in DIXTI]EQUIDEMINCAR-
CEREMIREQUINSI[vel T]IUSSE[eris] A igitur BCD cum A, Scioppius Susp.
lect. I 19. agitur Z. agis F EP.] spat. om. B incarceration CD

GELASIMVS

Quin si iússeris,

Eó quoque ibo.

EPIGNOMVS

Di immortales, híc quidem pol summam ín cruce[m] 625
Céna aut prandió perducí pótis.

GELASIMVS

Ita ingeniúm meumst:

Quícumuis depúgno multo fácilius quam cú[m] fame.

EPIGNOMVS

Nóui ego: ista sátis spectatast míhi iam tua felicitas.

* * * * *

Dúm parasitus mi átque fratri fuísti, rem confrégimus. 630
Núnc ego nollo ex Gélasimo mihi fieri te Catagélasimum.

si *Pylades cum A. om. libri praeter A* 625. EOQUOQ-IBO#DI(vel E)-
IMMORTALES HIC QUIDEM POL SUMMAM IN CRUCEM A EP. *Acidalius*. P
D³. PA. FZ dii BCD pol summam in cruce[m] iusum
ma in cruce[m] B. uisumma in cruce[m] (ce e corr.) C. ui summa in-
cruce[m] DZ. summam in cruce[m] F. ut in summam cruce[m] *Sara-*
cenus. in summam cruce[m] *Gulielmius*. uel summam in cruce[m] *Bugge*
Tidskrift for Philol. vol. VII p. 28 coll. *Bacch.* 902 626. Sic A,
nisi quod CENAUT et PERDUCIPOTISEST Caena C potis *Bothius*. potest
libri praeter A GE.] G D³ meum est libri praeter A 627. Sic A
Qui cum uis B. Quicum uis CD de pugno D cum fame C
V. 628. 630 hoc ordine collocant eoque continuo BCD FZ: inverso A
628. NONEGOISTAAPUTTE#SATISSPECTATASTMIHIAMTUAFELICITAN A
EP.] Sic *Acidalius*. PAM. FZ Noui ego: ista satis *Ritscheli* in
adn. apud te delens cum *Weisio*. Non ego isti apute satis B. Non
ego isti apud te (sequitur spatium) satis CD. non ergo is tu apud te
satis F. non ergo is tu apud me. satis Z. Non ergo is tu? apud
me satis *Lambinus*. Num eguisti apud me? satis *Scioppius Susp.*
lect. I 19: cf. *Mahlerus p. 53* spectata est libri praeter A Noui
ego: apud me satis spectatast mihi iam tua ista facilitas *Ritscheli*
edidit ista e versus principio ascito et facilitas cum *Bothio* scribens
Cf. *Geppertus Stud. Pl.* vol. II p. 2 sq. 629. Excidisse talem versi-
culum putat *Ritscheli*: Qua depugnas uentris causa, homo nihili, cum
alienis bonis Ego de lacuna dubito 630. Sic A, nisi quod MIHI
et CONFREGIMUS para situs C mihi libri cum A 631. NUNC-
EGONOLOEXGELASIMOMIHIIFERITECATAGELASIMUM A nolo egelasimo
mihi te catagelasimum libri praeter A, nisi quod e gelasimo FZ,
nollo BC (pro quo uolo F), mihite C, cata gelasimum C, gelasimo F.
De nollo cf. praefatio. nollo mi ex Gelasimo fieri te Catagelasimum
Ritscheli. nolo te ex Gelasimo Catagelasimum fieri *Lomanus p. 69*.
nollo ex Gelasimo te mi fieri Catagelasimum *Mahlerus p. 33*. *Ambro-*
siani scripturam retinet Fleckeisenus Exerc. p. 43

GELASIMVS

Iámne abierunt? Gelasimé, uide, núnc consilio cápto opust.

* * * * *

Égone? tu ne. míhine? tibi ne. uíden ut annonást grauis? 635
 Víden benignitátes hominum ut périere et prothýmiae?
 Víden ridiculos níhili fieri, atque ípsos parasitárier?
 Númquam edepol me uíuom quisquam in crástinum inspiciét
 diem.

632. 633. IÁMNEABIÉRUNTGELASIMEUIDENUNCCONSILIOCAROOPUST A
pro quo versum hunc praebet B: iamne abisti gelasime uide quid
es capturus consilii. Idem reliqui, nisi quod GE. praem. FZ, ge-
lasime habet F, spatium ante uide C: unde duos hos versus reconcinnat
Ritscheliuss:

Iámne abis tu? [abít profecto]. núnc consilio sáno opust.
 [Ámbo abi]erunt: uíde, Gelasime, quíd captu's cónsili.

Quem contra Ambrosianum secutus sum, nisi quod capto scripsi cum
Loewio: ex reliquorum codicum scriptura Beckerus Studemundi Stud.
vol. I p. 208 talem effecit: Iámne abiit? Gelasime, uide quid sis captu-
rus consilii abis tu Ritscheliuss cum Bothio. abisti def. Fleckeisenus
l. s. s. 'Ceterum poteram etiam: iamne abis tu? hercle abiit, pol nunc con-
silio sanost opus' Ritscheliuss Altero Ritschelii versu uide Gelasime
est Lomani, Gelasime uide Fleckeisenus tuebatur Cf. Niemeyerus
de Plauti fab. rec. dupl. p. 32 sq. et Fuhrmannus Nov. ann. vol. 105
(a. 1872) p. 825 634. Aliquid excidisse vidit Ritscheliuss, quo
in proximo v. egone et tibine referrentur. 'Ludi multa possunt,
explorari nihil' Ritscheliuss. Iam fame morieris, cenam nisi tu tibi
paraueris lusit Niemeyerus l. s. s. 635. EGONE#TUNE#MIHINE-
#TIBINE#UIDESUTANNONASTGRAUIS A Egone? tu nae. mihine?
tibi nae Bothius: cf. Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 92.
Egone (Ego ne B. Egone, e e corr. C)? tune? (tune ex tunc D)
mihine? tibi ne? (mihi ne tibi ne B. mihi netibi ne C) libri praeter
A, nisi quod tibi ne om. F' uiden Fleckeisenus, Ritscheliuss Prol.
Trin. p. CXLIX. uidet libri cum A utan non a est B. ut annona
est reliqui 636. UIDENBENIGNITATESHOMINUMUTPERIERINTETPRO-
THYMIAE A Vides libri praeter A (sequ. spat. in C) hominum ut
periere et Acidalius. hominum periere et libri praeter A prothymiae Z
cum A. pro thymiae B. prothymiae DF. prothymie C 637. Sic
A, nisi quod UIDENRIDICULOS Vides libri praeter A mihili C
adque C 638. NUMQUAMEDEPOLMEUIUOMQUISQUAMINCRASTINU
et in novo v. INSPICIETDIEM A me uiuom B cum A. me ui-
uum (meuiuum D) reliqui incrastinum inspiciet diem B cum A.
in crastinum (incrastinum C) prospiciet diem reliqui. in crastinum
spiciet (speciet) diem Bergkius Beitr. p. 146, Bugge Tidsskrift for
Philol. vol. VII p. 29. in crastinum aspiciet diem Muellerus Pros.
Pl. p. 101. in diem prospiciet crastinum Ritscheliuss Parerg. Pl. I
p. 275 sq. et in ed.

Nám mihi iam intus pótionē iúncea onerabó gulam,
 Néque ego hoc committam, út me esse omnes mórtuom di-
 cánt fame.

639. Sic *A*, nisi quod INTUS et ONERADO mihi iam intus *BC*
 cum *A*. 'intus' mihi iam *D*. intus mihi iam *DFZ*, 'non improbabíliter'
Ritscheli iúncea *CF* cum *A*. uíncea *BDZ* gilam *BCD* 640.
 Sic *A*, nisi quod COMMITTAM et MORTUUM hoc] 'fortasse hau fuit
 potius, ut *Bacch. v. 1037*' *Ritscheli*: idem commendat *Thurau de*
pron. dem. usu p. 15 com mittam *B* ut homines mortuum me
 dicant (medicant *BD*) libri praeter *A*. homines ut me mortuom dicant
Bothius. ut me esse homines mortuom dicant *Ritscheli* idem in *A*
 esse arbitratus fame *BC*

ACTVS V

STICHVS

More hóc fit atque stúlte mea senténtia,
 Si, quem hóminem expectant, eúm solent prouísere:
 Qui tam hércle illa causa ócius nihilo uenit.
 Idem égo nunc facio, quí prouiso Ságarinum:
 Qui níhilo citius uéniet tamen hac grátia. 645
 Iam hercle égo decumbam sólus, si ille huc nón uenit.
 Cadúm modo hinc a me húc cum uino tránsferam:
 Postídea accumbam. quási nix tabescít dies.

Act. V scaena 1 STICHVS A. STICHVS B: om. C. STICVS
 SERVVS D^s. Sticus seruus F. Stichus seruus Z 641. Sic A
 ore cum spat. C atque stulte Camerarius cum A. at quest utte
 B. atque (adque C) est uite CD. atque est ita FZ 642. Sic A
 Siquem BCD, ubi Si, quem Ritscheli^{us} expectant B cum
 A. expectant reliqui 643. Spat. praem. C QUIH(H sup. scr.)-
 ERCLEILLACAUSAOCIUSNIHILOUENIT A Illa qui causa hercle ocus
 nihilo Fleckeisenus tam hercle scripsi coll. v. 44 et 645. hercle
 libri cum A causad Ritscheli^{us} Nov. exc. p. 73 nihilotius uenit
 B. nihil otius uenit (ex ueniet C) CDZ, nisi quod nihil ex nil
 fecit D^s. nihi locius uenit F. nihilo citius aduenit Acidalius, Rit-
 scheli^{us}. illo ocus nihilo uenit Buechelerus Mus. Rhen. vol. 12 (a. 1857)
 p. 132 644. Sic A, nisi quod SANGARINUM Verba Idem . . . ue-
 niet (v. 645) in rasura, ubi verba Tamen . . . non scripta erant, C
 pro uiso C sangarinum BC cum A: cf. praef. Sequitur spat. in C

ti
 645. Sic A nihiloci^{us} uenet B: unde nihilo citius Camerari^{us}
 nihil otius uéniet CD. nihil ocus ueniet F. nihil ocus uenit Z
 646. Sic A 647. Sic A hinc ame huc BC. huc a me hunc Ritsche-
 li^{us}. hunc ad me Saracenus cum B cum A, Saracenus. om. FZ
 et cum spatio vacuo CD iuno Z trans feram C 648. Ab hoc
 versu deficit A usque ad v. 682 Postidea Ritscheli^{us}. Postea libri.
 Postilla Bothius. 'Nisi Postea decumbam malueris' Ritscheli^{us}
 quasi nix tabescit Bothius. quasenex (qua senex CFZ) tabescit (ta-
 bes cit C) BCD FZ. quase nix tabescit Lachmannus in Lucr. p. 91.
 quia senex t. Pius. quasi senex t. Gruterus. quia sensim extabescit
 Camerarius

SAGARINVS. STICHVS

SAGARINVS

Saluete, Athenae, quae nutrices Graeciae:
 Erilis patria, salue: ut te uideó lubens. 650
 Sed amica mea et consérva quid agat Stéphanium,
 Curaést ut uideam. nám Sticho mandáueram,
 Salútem ei ut nuntiáret atque ei diceret
 Me hodié uenturum, ut cénam coqueret témperi.
 Sed Stíchus est hic quidem.

STICHVS

Fécisti, ere, facétias, 655
 Quom hoc dónauisti dóno tuom seruóm Stichum.
 Pro di ímmortales, quót ego uoluptatés fero,
 Quot rísiones, quót iocos, quot sáuia,

654. *Temperi hinc excerptum in gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Opusc. philol. vol. II p. 271*

Act. V scaena 2 SAGARIN' STICHVS SERVI · II · DFZ, nisi quod Sticus et duo F. om. C. Sic autem B:

Postea accumbam quasenex tabescit dies

SAGARIO

STICHVS

Salue te athene quę nutrices graecię

uno versu post STICHVS racuo relicto Personarum notis carent CD

649. aluete *cum spat. CD* athene *CD* quę *C* nutrix es *pro* nutrices *'in reteri lectione haberi'* Pius scribit greCIAe *D.* greCIę *C*

650. Erilis patria, salue: ut te *Ritscheliu coll. Bacch. v. 170.* Terra erilis patria te *libri, nisi quod herilis CDFZ.* O terra herilis patria, te *Lambinus.* Vt terra herilis patria te *Dousa Expl. IV 20.* Te terra te herilis patria te *(sic) Scaliger.* Herilis terra patria, te *Bothius.*

Ineptit Scioppius Susp. lect. I 19 libens libri 651. 'Set mea amica et transponere noli' *Ritscheliu* 652. Curaest *Studemundus Stud. vol. 1 p. 195.* Cura est *libri, Ritscheliu* ut uideam *Ritscheliu.* ut *(om. F')* ualeat *libri* Vt ualeat, cura est *Acidaliu* 653.

ei ut nuntiaret atque ei *Ritscheliu addens: 'nisi ut etiam delendum est'.* ut nuntiaret atque ei ut *libri, nisi quod nuntiaret Z,* adque *C.* ut nuntiaret ei atque ut *Bothius.* ut nuntiaret atque atque ut *Muellerus Pros. Pl. p. 376* 654. Mehodie *C* cęnam *CD* 655. STICH.]

om. BCD sine spatio fac etias *B* 656. Cum *libri* dono tuum *CD FZ.* donotuum *B* seruum *libri praeter B* Stichum *om. F'*

657. Prodi *BC.* Pro dii *F'* *Post immortales spat. C* quod *BCD* ferro *C* 658. Quorisisionis quod locos quod suauia *B,* qui locus scripturus erat

Saltationes, blánditias, prothýmias.

SAGARINVS

Stiche, quíd fit?

STICHVS

Euge, Ságarine, lepidíssume:

660

Feró conuiuam Díonysum mihique ét tibi.

Namque édepol cena cóctast: locus libér datust

Mihi ét tibi apud uos. nam ápuđ nos est conuíuium:

Ibi uóster cenat cum úxore adeo et Ántipho:

Ibidem érus est noster. hóc mihi donó datumst.

665

SAGARINVS

Quis hómo donauit uínum?

STICHVS

Quid id ad te áttinet?

666. 667

Proin tú lauare própéra.

659. blandicias *BCF'* prothimias *F*. prothimias *D* 660. SA. Stiche quid fit? St. Euge *Ritscheli*us. SA. Stiche. ST. Hem. SA. Quid fit? St. Euge *F'Z*: *idem BCD*, nisi quod Stiche *B* et pro personarum notis spatia habent *BCD*. SA. Stiche quid fit? St. hem. euge *Bothius* sangarine libri lipidissume *C*. lepidissime *F'Z* 661. dionisum mihique *CD*. dionysium mihique *F'Z*. dioni hique summi hique *B* 'Fortasse transponendum: Fero Dionysum conuiuam huc mihique' *Ritscheli*us 662. cena *CD* coctast *Ritscheli*us. dicta est libri datus est libri 663. nam aput *B* 664. ibi (*ex ubi corr. D*) uoster *CD*, *Acidali*us. Ibi demerus uoster *B*. ibi noster *Z*. tibi Noster (*duobus versibus distributa*) *F'* caenat *C*. cenat *D* ante pho *B* 665. Ibi demerus *B*. Itidem herus *Acidali*us hoc libri. hoc *Ritscheli*us dona *C* datum est *B*. datumst *reliqui* 666. 667. Quis homo donauit uinum *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 459*. Quis somniauit (*Quissomniauit B*) aurum libri (*nisi quod* Quin somniaui uerum *F'*, etiam *Lambini libri veteres et cod. Scaligeri*). Quis id donauit autem *Acidali*us. Quis propinauit autem *Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250*. Quis obsonauit autem *Guyetus*. Quis summanauit aurum *Meursius, Palmerius* Qui di datte *B*. Quid id adte *D* Pro uno duos hos effecit versus *Ritscheli*us: Quid somniastin? ST. Verum hercle ego dico tibi. || Quis igitur hoc donauit? ST. Quid id ad te attinet? Post h. v. unum intercidiisse suspicatur *Seyffertus l. s. s. V. 668. 669* parallellos esse censeo tribus qui sequuntur: eosdem cum v. 670—672 sic constituit *Ritscheli*us: Volo eluamus hodie peregrina omnia. || [Relinque: Athenas nunc colamus: sequere me.] || Proin tu lauare propera. SA. Lautus sum. ST. Optume. || Sequere ergo hac me intro, Sagarine. SA. Ego uero sequor. || [Pol mi hoc] domum redeunti principium placet 668. Prointu lauare *D*. Pro intulauare *C*. Pro

SAGARINVS

Lautus sum.

STICHVS

Óptume:

Sequere érgo hac me intro, Ságarine.

SAGARINVS

Ego ueró sequor.

STICHVS

Volo élnamus hódie peregrina ómnia.

670

Relínque: Athenas núnc colamus: séquere me.

SAGARINVS

Sequor ét domum redeúnti principiúm placet.

Bona scaéua strenaque óbuíam occessít mihi.

STEPHANIVM

Mirúm uideri némini uostrúm uolo, spectatóres,

Quid ego hínc, quae illic habito, éxeam: faciám uos certíores.

675

Domo dúdum huc arcessíta sum. nam quóniam nuntiátumst

Ipsárum uenturós uiros, ibi féstinamus ómnes:

Lectís sternendis stúduimus mundítiisque apparúdis.

intu lauare *B* Lautussum *B* optime libri 669. erge *D*
 hac (ac *e* corr.) *C* hac me ergo *Muellerus Pros. Pl. p. 510, Kellerhoffius p. 84* intro Sagarine *Ritschellius*. intro libri *V. 670—672*
ex alia rec. esse videntur: cf. quae supra dixi 670. eluamus hodie: peregrina omnia || Relinque *iungebatur ante Wcisium, qui post omnia interpunxit: cf. Lorenzsius Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 187* peregrina *D*
 672. *Spat. om. C* An Sequor. domum? redeunti *Acidalius*. redeundi libri 673. Bona scaeua suorum 'librorum ret. auctoritate' *Lambinus*. Bona scaeua *D*. Bonas ceua (*cum strenaque coniungens ceua*) *C*. Bonas caeua *B*. Bona scena *FZ*. Bona coena *Pius* obuam *Camerarius*. obulam *BC*. obolitm *D*. obolum *FZ* occes sit *C*. accessit *FZ* mihi stephanium (*i sup. scr. B*) *BCDF*

Act. V scaena 3 STEHANIVM ANCILLA *D³FZ. om. BC*
 674. irum cum *spat. CD* uestrum *BCD* spectato res *C* 675. que *C* illi habito huc *Ritschellius* 676. arces sita *C*. arcesita *B*. accersita *DFZ* nam quoniam *Ritschellius*. quoniam (*qñ BD*) libri. quoniam iam *Gruterus* nuntiatum (nunti atum *C*) est *CDF*. nuntiatum est *BZ* 677. Ipsarum *Ewaldius teste Studemundo Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 73*. Istarum libri, *Ritschellius* uirosibi *C*. uiro sibi *D* omnis *BCD* 678. studuimus *BFZ*. fiduimus *CD* mundiciisque *CDF*

Intér illud tamen negótium meis curauí amicis
 Sticho ét conseruo Sagarino meo cēna cocta ut ésset. 680
 Stichus óbsonatust: cēterum curándo id me adlegáuit.
 Nunc íbo hinc et amicos meos curábo hic adueniénteis.

SAGARINVS. STICHVS. TIBICEN

SAGARINVS

Agite ite foras: férte pompam. cádo te praefició, Stiche.
 Ómnimodis temptáre certumst nóstrum hodie conuúuium.
 Íta me di ament, lépide accipimur, quom hóc recipimur in
 loco 686

Quí praetereat, cómissatum uólo uocari.

679. Inter negotium tamen *vel* Illuc inter negotium tamen meis
Muellerus Pros. Pl. p. 440 680. *Spat. praecedit in C* sagarino
D¹ F. sangarino *BCD² Z* cēna *CD* 681. obsonatus est libri
 ceterum *D* curando id me adlegauit *scripsi*. ego curando id
 adlegauí (adligauí *C*. allegauí *F*) libri. id curando aliquem adlegauí
*Ritscheli*us, qui in *adn.* haec addit: 'Ceterum de curando id dubito at-
 que haud scio an scripserit poeta ceterum id curauí aliquem adlegando
 (vel ceterum aliquem adlegando id curauí). Nisi alium pro aliquem
 males'. Cf. *Krause de gerund. p. 35* *Vers. del. Guyetus* 682. *Ab*
hoc versu accedit A NUNQIBOTAMICOSMEOSQURABQHIQCADUENIENTEIS
A aduenientes libri *praeter A*

Act. V scaena 4 SANGARINVS STICHVS TIBICINA *A*. SA-
 GARIN STICHVS SERVI · II · *D² Z*. Sagarinus Sticus serui duo *F*.
om. BC Personarum notis per totam scaenam carent *CD*. 'Quae
 cum in *FZ* demum accesserint, sermonum Sticho et Sagarino distri-
 buendorum et libera potestas fuit et multis in locis tam incerta fides,
 ut pari commoditate vel contraria partitio institui potuerit: similiter
 atque in scaena 2. actus *I'* *Ritscheli*us 683. AGITEITEFORASFERTEP-
 PO et in fine *FICIOSTICHE* *A* ita, ut in *spat.* quadrent *MPAMCADOTEPRAE*
Ante Agite erasa *S* in *B* gite cum *spat.* *C* cadote *C*
 praeficio *B*. perficio *C* stiche *C* Stiche, te praeficio cado *Ritsche-*
*li*us 684. OMNIB-MODISTEMPTARECER(B dubia) et in fine *UMHODIEQO-*
NUIUIU *A* Omnimodis *Scaliger, Bothius*. Omnibus modis libri cum
A temptare *BDZ* cum *A*. tempere *C*. tentare *F*. temperare
Lipsius Ant. lect. lib. III certumst *Z*. certum si *BC*. si certum
 si *D*. certum est *F* *Vers. del. Guyetus* 685. Stichi personam
praemisit Bothius ITAMEDIAMENTLEPIDEACCIP(IP dubiae) et in fine
MURINLOCO *A* me di amant *C*. mediament *B* accipimur *Guye-*
tus et *A* ut ex *spat.* videtur. accipiamur *BCDZ*. accipiemur *F*
 quom] cum *Camerarius*. qm *BCD*. quoniam *FZ*: 'quod cave tueare
 deletio in' *Ritscheli*us recipimur *Guyetus*. recipiamur *BCD*. reci-
 piemur *FZ* in loco *C* 686. QUISQUISPRATEREATCOM...SA(A du-
 bia lectione) et in fine: *ARI(vel E)#CONUENIT A*

STICHVS

Cónuenit,

Dúm quidem hercle, quisque ueniet, uéniat cum uinó suo:
 Nam hinc quidem praeter nós polluctura hódie dabitur némini.
 Nósmet inter nós ministremus mónotropi.

SAGARINVS

Hoc conuuium

Pro ópibus nostris sátis commodulumst núcibus, fabulis, ff-
 culis, 690
 Óleis, intubuló, lupillo cómminuto, crustulo.

691. *Glossam ad tryblio scripturam spectantem attulit Loewius Prodr. p. 276*

Qui *Ritscheli*us. Quisquis libri cum A prætereat BD cōmissatum BCD. cōmessatum F. comessatum Z uulo Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 685 ceteris servatis STI.] SAG. Bothius 687. DUMQUIDEM-HERCLEQUISQU et in fine UMUINOSUO A, cuius spatia paullo plus capiunt quam reliqui libri exhibent ercle B ueniet, ueniat scripsi. ueniat libri: cf. *Muellerus Nachtr. p. 145* quisque ueniat suo cum uino: nam hinc qui dem extremis ex proximo versu ascitis *Ritscheli*us, ubi cum suo quisque ueniat uino *Fleckeisenus* 688. NAMH(H dubiae) et sub finem PRAETERNOS(sequuntur circa 5 litterae quae legi nequeunt: reliqua proprium occupabant versum) A Nam hinc quidem praeter nos polluctura hodie scripsi. Nam hinc quidem hodie pollectura praeter (praeter C) nos iactura BCDFZ: ubi polluctura pro pollectura cum Pio et iam pro iactura cum Camerario substitutis hunc versum edidit *Ritscheli*us: Hodie polluctura praeter nos iam e. g. s. Ordinis turbati indicium est iactura = luctura (polluctura) dabitur nemini B. nemini dabitur CDFZ 689. NOSMETINTERNOSMINISTREMUS et in fine CON, dein in proprio versu UIUIUMST et hoc quidem lectione incertissima A Nosm et C ministremus *Fleckeisenus* Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 261 monotropi. SA. hoc *Ritscheli*us: mono trophehoc B. monotrophe. hoc CDFZ, defensum a Turnebo *Advers. IX 21*. monotrophi. hoc *Scaliger*. monotrope. hoc *Bothius*. monostrophe hoc, interpungens post ministremus, *Gulielmus Verisim. III 21* conuiuium *Ritscheli*us. conuiuium est BCDFZ 690. PROOPIBUSNOSTRISSATISCOMMODULENUCIBUSFABULIS et in proprio v. FICULIS A commodulumst *Ritscheli*us. commodule (commodule nucibus B iungit) libri cum A nucibus D. nuculis *Cobet*us *Mnemos. vol. IV* (a. 1876) p. 263 eleganter 691. OLE..IN....L.....LLQCOM- (OCOM lectione incertissima) A Oleis, intubulo dubitanter scripsi. Oleae interiplio BC. Oleq interiplio D. Oleae interrupto FZ cum lupillo iungentes. Olea in tryblio *Turnebus Advers. XVI 11*. De trulleo cogitat *Loewe Anal. Pl. p. 185*. Oleae tryblio *Ritscheli*us: 'quamquam Olearum potius expectari concedendum est'. Oleae in triplio 'libri veteres' *Lambini* lupillo comminuto crustulo libri: quae *Ritscheli*us post comminuto interpunxit. lupillo, cum minuto crustulo *Turnebus*. lupilli commi-

STICHVS

Sátiust seruo hominí modeste fácere sumptum quam ámpliter.
Suóm quemque decet: quíbus diuitiae dómi sunt, scaphiis,
cántharis,

Bátiochis bibúnt: nos nostro Sámiolo potério
Sí nunc bibimus, támen effícimus pro ópibus nostra moénia. 695

SAGARINVS

Séd amica mea et túa dum comit dúmque se exornat, nós uolo
Lúdere inter nós. strategum té facio huic conuúio.

692. *Nonius p. 511, 17*: ampliter ... *Plautus in Stichó*: 'sat est ... ampliter' Ampliter hinc excerptum in gloss. *Plaut.*: cf. *Ritschelii Opusc. vol. II p. 269* 694. *Glossas ad batiocis scripturam spectantes attulit Loewius Prodr. p. 276*

nuto crustulo *Gulielmius*. lupillis, comminuto crustulo *Bothius*. Ad lupillo a *Scaligero adscriptum est* puluillo 692. SATI(vel E)STSER-U(STSERU incerta)OHOMIN et in fine Ū, dein in proprio v. QUAMAMPLITER A STI. *Ritscheli*us. om. libri Satiust seruo homini modeste facere *Ritscheli*us cum *Guyeto*. sat est serui homini modeste facere *Nonius*. Sat est seruo homini modeste melius facere B C D F Z. 'Fuit qui Sat est: seruo homini modice meliust facere' *Ritscheli*us. Sat est deleri *Lomanus p. 69 iubeat* 693. SUUMQ-MQ-DECETQUIBUSDIUITI-AEDOMISUNTSCAPHIOET et in proprio v. CANTHARIS A Suum libri cum A diuitię C. diuicie B domi sunt D: pro quo cyatho *Guyetus* scaphiis *Bothius*. scaphio et Z cum A. caphio et reliqui

694. BATIOCHISUIUNTADNOSNOSTROSAMILOPOTERIO A batiochis C. bathiochis F. Batiocis defendit *Loewe Prodr. p. 276*. Batiacis *Turnebus l. s. s. ex Athenaeo, apud quem βατιάχη est XI p. 484 E, βατιάχιον p. 480 A et 484 F. Idem Ritscheli*us. Batiolis *Camerarius*: quod poculi nomen e *Plauti Colace Nonius p. 545 affert* bibunt C D F Z. bibum B nos nostro samiolo Z. at nos nostro samiolo F. ad nos nostros amiolo B D. adnos nostro amiolo C 695. TAMENUIUIMUSNOSTAMENEFFICIMUSPROOPIBUSNOS et in proprio v. TRAMOENIA A

Si nunc bibimus, tamen *Ritscheli*us. Tamen uiuimus nos tamen B C D Z cum A: quae vulgo post uiuimus interpungunt. tamen uiuimus nos F. Viuimus, nos tamen *Scaliger*. Tamenetsi bibimus, tamen *Muellerus Pros. Pl. 474 V. 696—699 huc transposuit Ritscheli*us, qui in libris, etiam in A, sequuntur post v. 704 996. SAG. *Ritscheli*us. om. libri SEDAMICAMEAETTUAD(D dubia) et in fine ORNATNOS-UIOLO A dum comit *Camerarius*. dum cenat (cenat C D) B C D F Z

dum comit dumque se exornat *Camerarius*. dum comit se exornatque *Guyetus*. dum comit se atque exornat *Ritscheli*us. dum comit, dum se exornat idem *Proleg. Trin. p. CXXXI cum Weisio*. dum comit dumque se ornat vel dum comit dum se exornat *Muellerus Pros. Pl. p. 315*

697. TAMENLUDEREINTERNOS et in fine CONUIUIO A Ludere *Guyetus*,

STICHVS

Nímium lepide in méntem uenit.

SAGARINVS

Pótiusne in subséllio

Cýnice hic accipimúr quam in lectis?

STICHVS

Ímmo enim nimium hic dúlciust.

SAGARINVS

Núnc uter utrubi áccumbamus?

STICHVS

Ábi tu sane súperior. 700

Atque adeo ut tu scíre possis, pácto ego tecum hoc díuido:
Víde, utram tibi lubét etiam nunc cápere, cape prouínciam.

SAGARINVS

Quíd istuc est prouínciae autem?

700. Utrubi hinc *vel e v. 750 transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Op. vol. II p. 269*

Lomanus p. 69, Ritscheliu. Tamen ludere libri cum A internos D Ante Strategum personae spat. BCD huic F. huc BCDZ 698. Spat. om. CD NIMIUMLEPIDEINMENTEMUENITPOTIUSQUAMINSURET in proprio v. SELLIO A inmente CDZ. in mte ex imnte rasura B SAG. Ritscheliu. om. libri cum A sine spatio potiusne in subsellio Ritscheliu. potius quam in subsellio (ins. C) libri cum A. potius in Saracenus, Camerarius 699. CYNICEHIQACCIPIMURQUAMINLECTICIS#-IMMOENIMNI et in proprio v. MIUMHICDULCIUS A hic om. libri praeter A: post accipimur inseruit Ritscheliu accipiemur FZ quande Fleckeisenus in lecticis (inlecticis BC) libri cum A: corr. Pius STI. Ritscheliu. SA. FZ enim nimium hic dulciust scripsi duce A. enim hic magis est dulcius BCDFFZ, Ritscheliu: enim mauis? STI. Dulciust Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 44 ENIMNE # MAUISDULCIUST ex A proferens. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 395 700. ... UTER-UT(vel I)R et in fine #ABITUSANESUPERIOR A Nunc uter utrubi scripsi. Amica uter utrubi (ut rubi B) BC. amica ut uir ubi D. amica uter uir ubi Z. amica ut uir ubi F. Uter amicam utrubi Ritscheliu. Uter amicae utrubi Guyetus. Amicae uter utrubi Camerarius. Amice uter utrubi Scaliger Abiitusane B. Abitu sane D. Abitusane C 701. ATQ-ADPOUTTU et in fine P(vel F)ACTOEGOHOC TECUMDIUIDO A Adque C uttu scire B. niturscire C. nitu scire D. ni tu scire FZ pacto Ritscheliu. facto BCDFFZ. factum Saracenus, Angelius tecum hoc B. hoc tecum reliqui cum A diuiclo B Ceterum in D facto ego hoc tecum diuido in ipso fine paginae, postquam prima manus omisit, adscripsit D²

702. UIDEU dein B (lubet) et in fine UNCCAPEREPROVINCIA A libet libri etiam nunc capere CDFZ. et iannuncapere B: unde etiam-num capere Camerarius 703. QUIDISTUC U UTRUMFONTI-

STICHVS

Vtrúm Fontine an Líbero

Ímperium te inhíbère mauis?

SAGARINVS

Nímio liquido Líbero.

Séd interim, stratége noster, cúr hic cessat cántharus? 705

Víde, quot cyathos bíbimus.

STICHVS

Tot quot dígiti tibi sunt ín manu.

Cántio Graecást: ἢ πέντ' ἢ τέτρα πίν' ἢ μὴ τέτρατα.

SAGARINVS

Tíbi propino. decumum a fonte túte tibi inde, sí sapis.

NEANLIBERO A Quid ex Quis B prouincię C autem Ritschelius. om. libri Fontine Bergkii Progr. benef. Marsch. Hal. a. 1862 p. 3, Beitr. p. 99. fontale (1 ex r C) BCDZ. feudale F. fontine Ritschelii. fontali Saracenus, Camerarius. Fontinali Turnebus Advers. XVI 11 anlibero B 704. IMPERIUMTEINH et paulo post A(dubia)UIS#NI..... QUIDOLIBERO A inperium C teinhibere D mauir B nimio ex nemio D 705. SETINTERIMSTRATEGENOS dein suo loco CE dubiae et in fine ARUS A interim] vide Prol. Trin.¹ p. CXXIX stratege BZ. stratege CDF 706. UIDQUOTCYATHOSUIU et paullo post QUOTDIGITITIBISUNT et in proprio v. INMANU A quod BC cyathos BC cum A. cyatos hos DF. cyathos hos Z. Vbi nos 'alibi scriptum' esse dicit Pius quod B tibi sunt B cum A. sunt tibi reliqui 707. CANTIOGRAECAS appaerunt in A, ubi reliqua versus pars vacua est SAG. praemisit Bothius eidemque proximos duos continuauit Cantio est graeca (gręca Z) libri praeter A. Cautio est graeca Scaliger. Cantio est graeca Bothius ἢ πέντ' ἢ τέτρα πίν' ἢ μὴ τέτρατα Ritschelii. cepente pine et trispine einet et tara B. cepente pine et trispine emet ettara (et tara C) CD: item FZ, nisi quod cepente Z, emet ei tara F. Quae sic graeca fecit Scutarius: καὶ πέντε πίνε καὶ τρεῖς πίνε ἡμὶ τέτρατα, sic autem Camerarius: ἢ πέντε πίν' ἢ τρεῖς πίν' ἢ μὴ τέτρατα. Vbi τέτρα suadebat Turnebus Adv. XVI 11. ἢ πέντε πίν' ἢ τρεῖς, μὴ τέτρατα Hasperus Nov. ann. vol. 125 (a. 1882) p. 783 'Gracis verbis Plautus usus esse ut latinis videtur, ita ut ad latini septenarii rationes prosodiacas accommodaret. Qui si graecorum numerorum mensuram seruasse credetur, facile cuiuspiam sic scripsisse videbitur:

Cantiost: ἢ πέντε πίνε ἢ τέτ' ἢ μὴ τέτρατα:

quam formam παροιμίας testantur Plutarchus Quaest. sympos. III 9 p. 657, Athenaeus X p. 426 D, Photius lex. p. 599, Eustathius in Odys. IX p. 1624, 45. 49' Ritschelii 708. TIBIPROPINODECUMUMAFONTE-TIBITEINDESISAPIS A SAG. Acidalius. om. FZ propino. decumum a fonte tibi tute (ubi tute tibi Seyffertus Philol. vol. 25 a. 1867 p. 461) Ritschelii. propino decū ama fonte tibi tute B. propino decuma fonte tibi tute CDFZ. propino decem: affunde tu tibi Lipsius Ant. lect. III. propinod ecum a fonte: tu tibi Muretus Var. lect.

Béne uos: bene nos: béne te: bene me: béne nostram etiam
Stéphanium.

STICHVS

Lépide hoc actumst. tíbi propino cántharum.

SAGARINVS

Vinúm tu habes: 710

Nímis uellem aliquid púlpamenti.

STICHVS

Si hórum, quae adsunt, paénitet,

Níhil est. tene aquam.

SAGARINVS

Mélius dicis: níl moror cuppédia.

Bíbe, tibicen: bíbe si bibis. bibéndum hercle hoc est: né nega.
Quíd hic fastidis, quód faciundum uídes esse tibi? quín bibis?
Áge si quid agis. áccipe inquam: nam hóc inpendit públicum. 715
Háud tuom istúe est, te uereri. erípito ex ore túbias.

XV 19. propinod eccum: a fonte tibi tute *Acidalius*. propino decuma.
fontem tibi tute *Bothius* 709. SA. praemittunt FZ: spat. D: om. *Acidalius*
nos] uos B benete beneme C et iam B *Sequuntur in libris*
duo versus quos transposuit post v. 732. 733 Ritscheli 710. STI.
om. CFZ actum est libri cantharum (h s. v.) C SAG. *Ritsche-*
lius. sine intervallo libri et vulgata unum libri. uini vitiose Grute-
riana, Gronoviana 711. STI. praem. FZ. spat. D. SAG. *Acidalius: om.*
Guyetus, Taubmannus aliquit ex aliquid B pulpamenti BCD
STI. *Acidalius*. SAG. FZ Sihorum (rum in litura) B quæ C
poenitet Z. penitet reliqui 712. Nihili es *Guyetus* teni BCD
SAG. *Acidalius*. STI. FZ melius dixis *Pius*. merum ius
dicis 'vir doctus' apud *Taubmannum* nihil libri cuppedia omnes.
praemisso vacuo spatio C 713. SAG. praem. FZ: om. *Camerarius*
Sticho continuans Bibe si bibis: bibendum *Ritscheli* verba age
siquid agis c. v. 715 irrepsisse ratus. age siquid agis bibendum (agis-
bibendum B) libri. 'Quaquam ad legitimos numeros etiam sic licuit
versum revocare:

Bíbe tibicen, bibe: bibendum hercle hoc est. bibe: no nega'
Ritscheli nenega BCD 714. hic del. *Ritscheli*. hoc scripse-
runt 'alii' apud *Pium, Camerarius* uides faciundum tibi esse *Rit-*
scheli bibis ex bibes D 715. Agesi quid B. Age siquid CD
nam hoc inpendit *Ritscheli*. non hoc inpendit C. non hoc inpendet
(impendet DE) BDF. nō hoc impende Z. hoc non inpendit *Acid-*
alius 716. Haud *Saracenus, Pius*. Aut libri tuum istuc est
libri. tuumst istuc *Ritscheli* te uereri (teuereri D) CDFZ. te
uerereri B. uereri te *Acidalius, Ritscheli* Post uereri spat. BCD
eripito scripsi. Eripe libri, *Ritscheli* exore BCD. ore *Bo-*
thius Háu tuom istuc eet rénereri. eripé ex ore tibi túbias *Muel-*

STICHVS

Vbi illic biberit, uel seruato meum modum, uel ego dabo.
Nollo ego nos prosum hoc ebibere: nulli rei erimus postea.
Namque edepol quam uis desubito uel cadus uortí potest.

SAGARINVS

Quid igitur? quamquam grauatus fuisti, non nocuit tamen. 720
Age tibicen, quando bibisti, refer ad labeas tibias:
Suffla celeriter tibi buccas quasi proserpens bestia.
Agedum, Stiche: uter demutassit, poculo multabitur.

STICHVS

Bonum ius dicis: impetrare oportet, qui aecum postulat.

SAGARINVS

Age ergo obserua: si peccassis, multam hic retinebo ilico. 725

721. *Nonius* p. 210, 23: labea rursum feminini. Plautus in Sticho: 'age... tibias'

lerus Pros. Pl. p. 312: cf. Fleckeisenus (qui praeter uereri te nil mutat) 717. biberit (erit ex ent) *D* seruato (o post. ex a) *B* ego dabo *Ritscheli*us. tu dabo *BCDZ*. tu dato *F*, *Pius*, *Aldina* 718. Nollo *BCDZ* ut v. 631. Nolo *F*. Volo *Turnebus Advers. IV 21, Scaliger lect. Auson. II 26* nos hoc *Ritscheli*us. nos om. *F* prosum hoc ebibere *Muellerus Pros. Pl. p. 34* duce *Ritschelio*, qui prosum ebibere scripserat. prosumo bibere *B*. pro summo (prosummo *C*) bibere *reliqui*, *Turnebus l. s. s. IV 21 et IX 21*. prorsum obbibere 'Matth. Lanoicus' apud *Gruterum*. prothume ebibere *Bentleius* rei erimus *Gruterus*. reierimus *B*, unde relerimus eadem manus. relerimus *CDFZ* 719. Nunquam *F* aedepol *Z* quam uis desubito *Ritscheli*us. quam uis desubito *F'Z*. quam uide (quamuide *D*) subito *BCD* uerti omnes 720. igitur *Saracenus, Scioppius Susp. lect. I 19*. agitur libri grauat *D* nun *CD*. num (cum interrogatione) *Scioppius: sed v. ad v. 766* nocuit (n e corr.) *C* 721. Agetibicen *D* quom bibisti cum *Bothio Ritscheli*us. 'Fortasse fuit quando biberis' *Ritscheli*us refert *BCD* labeas *BCD*, *Nonis libri plerique*. labea *Z*. labia *F*. labias *Camerarius* 722. Suffla *B* proserrens *BCD* 723. 'Ante hunc v. nescio an aliquid exciderit' *Ritscheli*us Age dum *BCD* ut *C* demutas sit *CD*. demutassis *F* poculo mulctabitur *Pius*. poculomutabitur *B*. procul mutabitur *reliqui*. poculo, multabitur *Iac. Cruqui*us apud *Taubmannum*, poculo cum demutassit iungens. pro culpa multabitur *Turnebus Advers. IV 21. Cf. Bentleius in Hor. Serm. II 2, 123* 724. uis *C* impetrare (t sup. scr. m. 2) *D* quiaecu *B*. quia equum (equum *D*) *CD*. quia aequum *FZ* postulas *FZ*, *Ritscheli*us 725. *SAG. F. spat. CD. om. Z* Age del. *Ritscheli*us cum *Guyeto: cf. Proleg. Trin.¹ p. CXXVII* sipecassis *C*.

STICHVS

Óptumum atque aequíssimum oras.

SAGARINVS

Ém tibi hoc primum ómnium.

STICHVS

Haéc facetiást, amare inté se riualís duos,

Úno cantharó potare et únum scortum dúcere.

Hóc memorabilést: ego tu sum, tú's ego: uni animí sumus.

Únam amicam amámus ambo: mécum ubist, tecúmst tamen. 730

Técum ubi autemst, mécum ea itidemst: neúter alteri ínuidet.

SAGARINVS

Óhe, iam satist: nollo óptaedescat: álium ludum núnc uolo.

Bíbe si bibis.

STICHVS

Non móra erit aput med. édepol conuiuí sat est:

si peccassit *F* multam *B*. mulctam *F*. multa *CDZ* 726. *STI*.
F. *SAG*. *Z*. *spat. om. C* optimum atque aequissimum *libri* *SAG*.
F. *STI*. *Z*. *spat. om. BCD* hem *libri*. en *Ritscheli* hem tibi.
hoc primum omnium, Haec *Acidali* placuit 727. *STI*. *Ritscheli*.
om. F'Z: item *CD* in medio versu faceciast *Z*. facet iast *B*
riualis *B*. riuales reliqui 728. et unum *Camerarius*. unum *libri*.
ambo unum vel una unum *Muellerus Pros. Pl. p. 568* 729. memo-
rabile est *F* tues *BCD*. tu es *F'Z* uni animi *BCDZ*, *Brand-*
tius de gen. sing. pron. p. 24. unanimi *F*, *libri Lambini*, *Ritscheli*
730. ubi est tecum est *libri* 731. *Spat. praecedit in D* ubi
autemst] ubi aũ est *B*. autem ubi est reliqui *Sequitur spatium post*
est in *CD* mecum ea itidemst *Ritscheli* ('nisi itidem mecumst
praetuleris' addens). mecum ibi aĩest *B*. mecum autem ibi est *CDZ*.
mecum ibi est *F*. ibi item mecumst *Guyetus*. An mecum simitust?
neuter alteri *Camerarius*, *Lachmannus ad Lucr. p. 313*. neuter utri *libri*.
neutri neuter cum *Guyeto Ritscheli*. neuter neuteri *Bugge Opusc.*
ad Madvigium p. 184 sq. 732. 733. *SAG*. *Z*. *STI*. *F* Óhe *Rit-*
scheli proprium esse versum iussit Óhe iam satist *Ritscheli*. Óhe
iam (Óheiam *B*) satis *libri* nollo *BCD*, ut *v. 718*. 733. nolo *F'Z*
optaedescat: alium ludum *Ritscheli*. obtaedes catali ut ludũ *B*. obcedes
catali ut ludum *D*. opcedes catali ut ludum *C*. obcedes catuli ut
ludunt *F'Z*. obcaedes nomen compositum interpretatur, catali ut ludũ
autem in 'membranis morticinis' esse testatur *Turnebus Advers. IX 21*.
obscaeues, catuli ut ludunt bolo *Palmerius*. obscaeues, staticulum
dum *Scaliger*. obscaeues etiam *Pistoris*, obcaedas (*h. e. occidas*) *Bo-*
thius nunc uolo *BC*. uolo nunc *D*. uolo nunc *F'Z* *V. 734*.
735 huc transposuit *Ritscheli* qui in libris habentur post *v. 709*: de
loco non assentitur *Muellerus Pros. Pl. p. 588*: interpolatos esse suspi-
catur *Langenus p. 172* 734. *Stichi* personam praemittit *Ritscheli*

Módo nostra huc amíca accedat: íd abest, aliud níl abest. 735
Vín amicam huc éuocemus? éa saltabit.

SAGARINVS

Cénseo.

STICHVS

Méa suavis, amabílis, amoena, Stéphanium, ad amorés tuos,
Fóras egredere: sát mihi pulcra's.

SAGARINVS

Át enim mihi pulcérruma.

STICHVS

Fác nos hiláros hílariores ópera atque aduentú tuo.

SAGARINVS

Péregre aduenientés te expetimus, Stéphaniscidium, mél
meum, 740

Sí amabilitas tíbi nostra placet, sí tibi ambo acceptí sumus.

cum *Acidalió* Bibe si bibis *Scutarius*. Bibessibibis *B*. Bibes si bibis *CD*. Bibe sis bibis *Z*. Bibes sis bibe *F'* *Suspícor verba* Bibe si bibis *hinc aliena esse* (cf. v. 713) *STI. F'Z. SAG. Acidalius, Ritschelíus. spat. om. C* apud *B* *Post apud rasura est et vacuum spatium in C* med. edepol *scripsi*. me *SAG. edepol F'Z et spatio pro SAG. relicto BCD*. me. set pol *Ritschelíus* conuiuisat est *B*. con uiui satest *D* 735. ab est utroque loco *C* si id adest *Ritschelíus*: cf. *Rothheimer de Enunt. cond. p. 12 et Bentleius ad Ter. Andr. V 2, 7* nihil libri nihil aliud *F'* ab est *D* 736. *STI. om. F'Z: vacuum spat. habent CD* amicam amicam *F'* *SAG. F. STI. Z* 737. *STI. F. SAG. Z* sanis mellicula amoena *Koehler de verb. acc. s. q. s. p. 54* stephanum *BCD* adamores *B*. ad mores *Z* 738. sát *Ritschelíus*. satis libri pulchra es libri *SAG. F. STI. Z* enim mihi *Acidalius, Bentleius, Lomanus p. 69.* enim libri. quidem mihi *Muellerus Nachtr. p. 100* pulcherrima libri 739. *STI. om. F'. SAG. Z* adque *CD* 740. *SAG. om. F'Z* expectimus *C* stephanis cidium *B*. stephaniscidium *C*. stephani sauium *F'* 741. ambo delít cum *Guyeto Ritschelíus*, addens: 'Nisi males si ambo accepti tibi sumus. *Quanquam, ne quid dissimulem, totum versum talem potius a poeta profectum esse suspícor*: Si amabilitas tibi placet nostra, ambo si accepti sumus' et hoc edidit *Fleckeisenus* sumus *Camera-rius*. sumus stephanium libri, nisi quod maius post sumus spatium est in *C*

STEPHANIVM. STICHVS. SAGARINVS. TIBICEN

STEPHANIVM

Mórigerabor, meaé deliciae: nam ita me Venus amoéna amet,
 Vt ego huc iam dudúm simitu exíssem uobiscúm foras,
 Nísi me uobis éxornarem. nám ita ingenium múliebrest:
 Béne quom lauta, térsa, ornata, fíctast, infectást tamen: 745
 Nímioque sibi múlíer meretrix réperiet odium ócius
 Sua ímunditia, quam ín perpetuom ut pláceat munditiá sua.

STICHVS

Nímium lepidé fábulatast.

SAGARINVS

Véneris merast orátio.

STICHVS

Ságarine.

SAGARINVS

Quid est?

STICHVS

Tótus doleo.

SAGARINVS

Tótus? tanto míserior.

Act. V scaena 5 STEPHANIVM ANCILLA EIDÉ DZ. om.
 BC. Stephanium ancilla. Sticus Sagarinus serni duo F Personarum
 notis usque ad finem fabulae carent CD 742. Morigerabor Ritscheliuss.
 Morem (orem cum spat. C) uobis geram (cerâ C) libri. Morigerabor uobis
 Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 41. Morem ergo geram Guyetus
 delicię C itame C amoena amet def. Brugmanus p. 21. amet Luchsius
 l. s. s. 743. huc Scaliger, Guyetus. hinc F. hic reliqui simitu exissem
 B, Kampmannus de reb. Pl. p. 34. sim id uexissem D. sim aduexissem C.
 exissem FZ uobis cum B 744. exornare vitium Gronovianae ita
 ingenium muliebrest Ritscheliuss. ita est ingenium muliebrem B et, nisi
 quod muliebrest, reliqui, ubi mulierum Weisius. ita ingenium est muliebrest
 Bothius 745. cum libri lauta Scaliger, Guyetus. lauta est libri ficta
 est libri infecta est BCDZ. infecta est F, Bothius 746. reperiet
 Fuhrmannus de partic. comp. p. 22. repperit libri. reppererit Muel-
 lerus Nachtr. 145 odium meretrix reperit Ritscheliuss otius BCD
 747. immunditia BD. immundicia C. imunditia Z. imundicia F
 in perpetuum DZ. inperpetuum BC. imperpetuum F utpla-
 ceat D. placeat Fuhrmannus l. ad v. 746 commemorato mundicia
 CDF 748. STI. F. SAG. Z fabulata est libri SAG. F. STI.
 Z merast oratio Fleckeisenus. mera est oratio libri. mera ea ora-
 tio Ritscheliuss 749. STI. F. om. Z Sangarine (paenultima littera
 e corr.) B. Sangarine reliqui deleo C Totus Saracenus. Potus libri

STEPHANIVM

Vtrubi accumbo?

SAGARINVS

Vtrūbi tu uis?

STEPHANIVM

Cum ambobus uolo: nam ambos amo. 750

STICHVS

Vápulat pecúlium: actumst: fúgit hoc libertás caput.

STEPHANIVM

Dáte mi locum, ubi accumbam, amabo, síquidem placeo:
nám mihi

Cúpio nunc cum utróque bene esse.

STICHVS

Díspereo. quid ais?

SAGARINVS

Quid est?

STICHVS

Íta me di ament, núnquam enim fiet hódie, haec quin saltét
tamen.

Áge, mulsa mea suáuitudo, sálta: saltabo égo simul. 755

750. Cf. v. 700

750. Vtrubi *Camerarius*. Vtrū ubi *B*. Vtrum tibi *reliqui* accubo *C*. 'Fortasse fuit ego accumbo' *Ritscheli*: idem *Muellerus Pros. Pl. p. 669* Accentus sic posui cum *Fleckeiseno* *SAG. Camerarius. STI. FZ* Vtrubi *Camerarius*. Vtrū ubi *libri* *nis]* ius *C* Cumambobus *B*. Cum ambabus *CD* ambosomo *B*. ambo amo *Ritscheli* 751. actum est *libri* Ante fugit *spatium BCD* fugithoc *D* capud *BC* 752. mihi *libri* locum mi ubi accubem *Ritscheli*: cf. *Muellerus Nachtr. p. 16* nam mihi *Fleckisenus*. tum mihi *CZ*. tum mihi *BDF*. tum ibi *Bothius*. iam mihi *Ritscheli* 753. Cupio nunc cum utroque bene esse *scripsi*. Cupio cum utroque ei mihi bene *libri*, nisi quod esse mihi bene *F* (sic etiam *Pylades*). Cupio cum utroque esse bene *Ritscheli*. Nunc cum utroque bene esse cupio *Fleckeisenus* *STI. om. BCD sine intervallo* dispereo. quid ais cum *B* *Ritscheli*. dispereo (dispereo *Z*). *SA*. quid ais *FZ*. dispereo (dispereo *D*) quid ais *CD* *SAG. Ritscheli*. *STI. FZ. spat. B* Quid est *Wcisius*. Quid ego *libri*. Hem quid est *Ritscheli* 754. *STI.] SA. FZ. spat. om. CD* mediamet *B*. me (corr. ex mi////) di ament *D*. ita me di amet *C* enim] ei *Z* fiet *BCD* haec quin saltet tamen *Camerarius*. hec qui n̄ saltent tamen *B*. haec (hec *C*) qui non saltent tamen (saltent tamen *C*, nisi quod tertia ex a corr.) *CDZ*. hoc qui non saltem tamen *F* 755. *Spatium vacuum praem.*

SAGARINVS

Númquam edepol med ístoc uinces, quín ego ibidem prúriam.

STEPHANIVM

Síquidem mihi saltándumst, iam uos dáte bibat tibícini.

STICHVS

Ét quidem nobis.

SAGARINVS

Téne, tibicen, prímum: postideá loci,
Si hóc eduxerís, proinde ut consuétu's antehac, cériter
Lépidam et suauem cántionem aliquam óccipito cinaédicam, 760
Vbi perpruriscámus usque ex únguiculis. inde húc aquam.
Tene tu hóc: educe. dúdum haud placuit pótio:
Nunc mínus grauate iam áccipit. tene tu. ínterim,
Meus óculus, da mihi sáuium, dum illíc bibit.

758. 759. Postidea hinc et e proximo versu antidhac (pro antehac) transierunt in gloss. Plautinum: cf. Ritscheliu's Opusc. phil. vol. II p. 269 759. Cf. 758 760. Nonius p. 5, 14: cinaedi dicti sunt apud ueteres saltatores uel pantomimi . . . Plautus . . . in Sticho: 'lepidam . . . cinaedicam' 761. Haec uerba ante oculos abuit Apuleius Met. X 22, ubi 'ex unguiculis perpruriscens mulier' commemoratur

CD sua uirtudo D mulsa mea suauitudo Acidalius. mulsa mea, suauitudo vulgo 756. SAG.] STI. F'Z aedepol F'Z med istoc Guyctus, Ritscheliu's (cf. Nov. exc. p. 29). méistoc B (sic). me istoc reliqui. me tu istoc Muellerus Pros. Pl. p. 600. me istoc tu Umpfenbachius Mel. Pl. p. 29 uin ces B ibidem (ibidē B ita, ut ē sit e corr.) libri. ibi vitium Taubmannianae secundae, Gruterianae, Gronovianae pluriam B 757. saltandum est libri iam Ritscheliu's. tum libri bibant F'Z 758. SA.] spat. om. C post id ea C D F. post idea B 759. eduxeris Camerarius. eduxerit libri. obduxeris Scaliger pro inde C consuetus (us ex is ut vid. C) libri ante hac B. antidhac restituendam esse dicit Bergkii's Diurn. antiqu. stud. a. 1850 p. 344: cf. tamen Ritscheliu's loco ad test. exscripto 'Fortasse sic scripsit poeta: Si hoc eduxis proinde ut es consuetus antehac (vel antehac es consuetus)' Ritscheliu's 760. cantionem Nonius, Saracenus. cantationem libri occipito Saracenus, Pius. occipio libri. occupito cum cod. Bambergensi Nonii F'leckeisenus Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 252 cinedicam Z. cyne dicam B. cynedicam C D F 761. Vbiper pruriscamus D. Vbi perpruriscamus (r post p e corr.) B exunguiculis D Act. V scaena 6 Eidem .II. praemisso novam scaenam ordiuntur D³ Z. Sine intervallo continuant reliqui, nisi quod Aquā in C positum est in versu singulari, proximi autem e ne scriptum est cum spatio initiali pro Tene 762. SA. praem. Z ene D obduce Scaliger haud Pistoris. om. libri 763. orauate C tenetu C 764. damihi B D suauium B C

STEPHANIVS

- * Prostibulist autem, stantem stanti sauium 765
Dare amicam amico.

STICHVS

Euge, euge: sic furí datur.

SAGARINVS

Age, iam ínfla buccas: núnc iam aliquid suáuitér.

Cedo cántionem uéterí pro uinó nouam.

Qui Iónicus aut cinaédicust, qui hoc tále facere póssit?

STICHVS

- Si istóc me uorsu uíceris, alió me prouocáto. 770

SAGARINVS

Fac tu hóc modo.

STICHVS

At tu hóc modo.

765. *Stephanio dedit Ritscheliús, quae vulgo Sagarino continuantur cum FZ: spatium habent CD* Prostibuli est autem *Turnebus Adv. IX 21, Salmasius*. Prostibiles tandem libri, nisi quod prostipiles C. tandem def. *Langenus p. 90*. Prostibili est autem *Camerarius* stanti sauium *Saracenus*. stantis autú B. stantis autem reliqui 766. amicam amico *Ritscheliús*. amicum amicae (amice D) libri STI. *Bothius. om. libri et quidem sine spatio CD in versus principio, cum spatio B* Fuge euge C Cf. *Langenus p. 216* Sequuntur in libris haec: Qui dicitur (Quid dicitur CD) quamquam grauatus non (num B) nocuit tamen (nocui tamen C, nisi quod n initio e corr. nocuitamen D. nocui tamen Z. nocuit tanquam F): quae e v. 720 iterata esse post *Guyetum Bothius vidit, ad v. 763 spectare Ritscheliús dixit Opusc. phil. vol. II p. 281* 767. SAG. *Bothius. om. BFZ. spat. CD* inflabucas B buccas: nunciam *Ritscheliús*. buccas. STE. Nunc iam FZ. buccas nunciam B. buccas || Nunc iam (Nunciam C) CD 768. Cedo *Ritscheliús*. Redde libri. Da *Guyetus* cantione F pro uino *Saracenus, Pius*. proui B. pro ui (i e corr. C) reliqui no nam C

Act. V scaena 7 Eidem praemisso novam scaenam D³Z ordiuntur: versum vacuum habet C cum rasura, ubi fuit ui ionicus — possiet (v. 769). Nullo intervallo continuant BF 769. SAG. praemittunt FZ ui cum spat. init. CD cinaedicust *Ritscheliús*. cenedicus B. cenydicus CDZ. cynedicus F Verba ab initio usque ad qui in rasura habet C, ubi initium alterius versus scriptum erat possiet *Guyetus, Bentleius*. possiet libri 770. STI. *Ritscheliús. om. libri* istoc (c ex r) D 771. SAG. *Ritscheliús. om. libri*: 'Eidem personae haec ita tantum continuari possunt ut pro me prouocato scribatur, quod nescio an *Plautinum* sit, te prouocabo' *Ritscheliús* Factu BD Face (vel Facito) hoc modo tu *Muellerus Pros. Pl. p. 639*

SAGARINVS

Babaé.

STICHVS

Tatae.

SAGARINVS

Papaé.

STICHVS

Pax.

SAGARINVS

Nunc páriter ambo. omnis uoco cinaédos, contra ut saltent.
Satis ésse nobis nón magis hoc pótis est quam fungo ímber.

STICHVS

Intro hinc abeamus núnciam: saltátum satis pro uínost.
Vos, spéctatores, plaúдите atque ite ád uos comissátum. 775

attu B At tute *Bothius* babe D. babe (a ex e) C Tate BD.
Tata C Pa pę B. Pape D. Pape ex Papa C 772. omnis omnes.
nunc omnes *Bentleius cum aliis* cinaedos *Angelius*. cinaedus BZ.
cynedus CDF contra ut saltent. || Satis *Ritscheli*. contra
Satis B: item contra statis CDZ. contra satis F. contra stetis. ||
Satis *Bothius*. *Nihil vel Saracenus vel Acidalius profecit* 773. Cf.
772 hoc potis est *Ritscheli*. potis est libri. potis sunt *Guyet*
tus fingo C. fungost *Spengelius Plaut.* p. 234 fungus imbri

Saracenus 774. STI. *Acidalius*. om. libri hic B prouinost
D. proui nost B. pro uino st C 775. Vosspectatores B. Vosque
spectatores DF. Vos spec tatores C adque C ad uos *Palme-*
rius p. 762, *Acidalius*. ad nos (adnos C) libri cômmissatum CD.
omnis satū B. cômmissatum F. comessatum Z PLAVTI STICVS
EXPLICIT BC et, nisi quod STICHVS, D³

Addenda.

In adnotatione didascaliae commemorandum fuit, Schoellium in Fleckeiseni annal. vol. 119 (a. 1879) p. 44 de exemplari Graeco optime disputasse V. 393 adde, Spengelium (Sitzungsberichte der bair. Acad. a. 1883 p. 266) versus prorsus eodem modo scripsisse V. 441--445 me invito factum est, ut Ritschelii de duplici totius loci recensione suspicio silentio premeretur V. 582 Ritschellius Opusc. philol. vol. III p. 311 Pamphilum eccum proponit

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT
FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS V
POENVLVS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIV

T. MACCI PLAVTI

P O E N V L V S

RECENSERVNT

RITSCHELII SCHEDIS ADHIBITIS

GEORGIUS GOETZ ET GVSTAVVS LOEWE

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS V

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXIV

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO

Poenulum Plautinam cum anno 1858 recenti et acri studio aggressus esset Fridericus Ritschelius quibus prohibitus laboribus aerumnisque non ad finem perduxerit, Otto Ribbeck libri quo viri unici vitam persecutus est pag. 188 sqq. vol. II planissime exposuit. Inventae autem sunt schedae nec paucae et nitidissimae textum apparatusque continentes versuum 760 priorum tam accurate scriptae, ut nisi plus quam viginti annorum spatium interiectum esset, nihil quin typothetae traderentur impediturum fuerit. Has igitur schedas ita fundamentum esse nostrae recensionis volumus, ut paucissimis adnotationibus prorsus abiectis reliqua pari fide adhiberemus, qua in *Mercatore* et *Sticho* editis Ritschelii uerba servata sunt: cuius fidei testes esse possunt scaenae I 2 (v. 1—50) et II, quarum prior edita est ab ipso Ritschelio in prooem. Bonn. a. 1858/9, posterior ibidem a. 1865. Apparatum ubique nostrum esse vix est quod moneamus: de quo paucis egisse satis visum est.

Ambrosiani (A) largas reliquias Gustavus Loewe curis Ritschelianis Geppertianisque usus descripsit ita, ut apographon prima lectione confectum denuo cum palimpsesto conferre propter temporis angustias non posset. Servata autem sunt haec folia:

A a		
(229. 230 = 282—299. 300—317	} [LXVII]	
(227. 228 = 318—335. 336—352		
(223. 224 = 353—371. 372—388		
(237. 238 = 389—407. 408—425		
(233. 234 = 426—444. 445—461		
(231. 232 = 462—480. 481—500		
B. b		

C. c

259. 260 = 572—586. 587—603

D. d

257. 258 = 635—653. 654—672

263. 264 = 673—691. 692—708

E. e

261. 262 = 746—763. 764—784

I. f

[LXVIII]

G. g

33. 34. = 850—864. 865—878

23. 24. = 879—894. 895—912

5. 6. = 913—928. 929*—954

11. 12. = 955—971. 972—990

25. 26. = 991—1009. 1010—1028

47. 48. = 1029—1042. 1043—1065

H. h

161. 162 = 1104—1120. 1121—1139

347. 348 = 1140—1158. 1159—1174

331. 332 = 1175—1187. 1188—1198

343. 344 = 1199—1215. 1216—1232

353. 354 = 1233—1250. 1251—1268

333. 334 = 1269—1284. 1285—1303

349. 350 = 1304—1322. 1323—1342

175. 176 = 1343—1362. 1363—1381

J. i

[laciniae**)] = 1420—1422 cum subscriptione

LXX

*) V. 930—939 desunt.

**) Folii ultimi huius fabulae servatae sunt duae laciniae, quae colligendo novo volumini inservisse videntur. Eae nunc in quinque particulas discriptae separatim asservantur in parvulo involucrio, cui hic titulus inscriptus: 'Frammenti non lavati del Palinsesto di Plauto fine del Penulo'. Vetus scriptura nova non obscurata est nec quicquam delendae illius causa factum, ut vel minii reliquiae servatae sint: ductus enim ante MAC adornandi causa additos eo colore perscriptos habes. Pagina autem folii recta (quae titulo procul dubio caruit) praeter trium illorum versuum reliquias haec continet: v. 4 subscribentis ornamentum hoc: + (sub MU), versuum 6. 10. 13. 14. 18. 19 in principiis item ductus quosdam quales fere exstant in antiquissimorum codicum subscriptionibus; v. 8 MAC(vel O), ut in hoc fuisse probabile sit T MACCI PLAUTI. Paginae versae inscriptum fuit Persae argumentum, eis literis recentioribus pictum, quo Pseuduli illud argumentum inaigne est.

Titulus binis paginis hic inscribi solet: P̃LAUTĪ | P̃OE-
NULUŠ.

Palimpsesti Punica quae Studemundus accuratissime testatus est omnia in Schroederi libri 'die Phönizische Sprache' (ed. Hal. a. 1869) inscripti p. 288 sqq. iterum conferenda esse non duximus. Praeterea sciendum est Ambrosiani paginarum 5. 6. 11. 12. 25. 26. 47 apographon singulari quodam casu dum plagulas corrigimus non praesto fuisse. At praeter puncta quaedam falso vel omissa vel addita errores propterea aut nullos aut leviculos irrepsisse confidimus. Ceterum nolimus iterare quae de modo, quo palimpsesti collationem in his editionibus testandam putamus, recte aestimando in Mercatoris praefatione p. VIII monuimus. Nunc unum addimus hoc: ubicunque palimpsestus maioribus lacunis pessumdatus est, spatia accurate dimensus est Loewius, ut Palatinorum lectio utrum congrueret necne definiretur. Ubi autem congruit, totidem puncta posuimus, quot litteras Palatini servarunt et ita quidem, ut personae quoque spatium puncto notaremus. Ubi non congruit, diserte indicavimus quid inde consequi videretur.

Codicem veterem (B) Hinckius contulit et ante eum Ritschellius, Vaticanum (D) Augustus Mau*), Heidelbergensem (C) Gustavus Loewe: de FZ nihil addimus eis quae aliarum fabularum praefationibus praemisimus.

Praeter codices autem eos, quos ad hunc usque diem servatos habemus, disserendum videtur etiam de egregiae notae libro quodam, qui dolendum est quod huic editioni adornandae adhiberi non potuit. Notum est enim (quamquam fere ignorant Gepperti Ussingique) Ritschelii (Opusc. II p. 4. 121 sqq.) maxime beneficio, Adrianum Turnebum codice quodam usum esse, cuius praestantia satis laudari nequit. Ex eo cum ille Poenuli maxime versus attulerit, non abs re videtur paullo accuratius in eundem inquirere, exscriptis Turnebi de libro pretiosissimo testimoniis quae inda-

*) Is de diversis manibus haec adnotavit: D² eae correctiones sunt, quae non statim inter scribendum, sed paulo post factae esse videantur. D³ titulorum manus est. D⁴ manus recentior, quae pallidulo atramento usa est.

gavimus omnibus*). Quod cum fecerimus, accuratius quam adhuc iudicarunt de indole codicis deperditi iudicare poterimus. Neglexit autem Ritschelius praeter *Adversariorum* (a. 1564 primum publicatorum) locos nonnullos etiam illud, quod alibi quoque Turnebus eiusdem mentionem facit, etsi multo rarius, velut in commentariis librorum quorundam ab ipso editorum. Quos ne neglegeremus, usi sumus *Operum* editione integrorum, quae Argentorati a. 1600 prodiit. De his igitur *T* codicis (sic enim appellabimus librum) scripturis testatur vir ille egregie doctus:

Asinariae v. 564 sq. Adv. XXIII 31:

artitos T. astutos BDEJ. artutos scripsimus cum Fleckeiseno

Captivorum arg. v. 3. prol. 24. 27. 31. Adv. XXIII 24:

ego et fide librorum veterum et auctoritate rerum adductus legendum censeo *Alii* [pro *Aulidae*]; sic...

argum. v. 3: *Alios*; prol. v. 27: *Alios*; ibid. v. 31:

Alium 'aut ut in quodam libro legi *Aleum*';

Opp. I p. 71, 38 'legendum cum *Alidis* [prol. v. 24]

aut certe *Aliis*, quod magis probo. Huic emendationi subscribit vetus liber in quo *Alidis*'

Casinae III 1, 9 Adv. VIII 11:

sed facito dum Maeoni aper uersus quos cantat colas T
merui aperuorsus quos B.

merula per uersus quod Festus

ibid. III 2, 8 Adv. VIII 11:

non ecastor uilis emptus est TB

ibid. III 2, 22 Adv. VIII 11:

catillae tum T

catillatum A(?)B, Fulgentius

ibid. III 5, 16 Adv. VIII 11:

nisi haec meraclo se uspiam percussit flore libyco T

nisi haec meraglose uspiam percussit flore libico B

Liberi A

ibid. III 6, 9 Adv. VIII 11:

*) Paucula quaedam nos fugisse monnit inter corrigendum amicus quidam: Aul. III 5, 37 = Adv. VI 24; III 2, 24 = Adv. XV 5. Asin. prol. 5 = Adv. XXIV 31; Capt. I 2, 80 = Adv. XIV 7; III 4, 108 = Adv. XIV 7; Cas. V 2, 8 = Adv. XVI 3.

erat... plane et literate perscriptum *dabo μέγα κακόν*

dabo tibi ΜΕΓΑΚΑΚΟΝ A

B *tibi* om.

ibid. V 4, 4 Adv. VIII 11 et XVI 3:

caninam scaeuam T

Curculionis v. 485 Adv. XXVII 27:

operiam T

oppiam BEJ

Mostell. v. 760 Adv. XIX 32:

laudasse TBCD (Ritscheliu cum Bothio *laudauisse*)

hasce TB. om. CD

architectonem TB¹. *architectorem* B²CD

Poenuli v. 19 Adv. XIX 12:

praeter os obambulet TBCD

ibid. v. 30 Adv. XIX 12:

peritent T. *pertant* B. *percant* CD

ibid. v. 47 Adv. XIX 12 (cf. XVI 7):

[*sitis*] *gnarures* T

siti signa rures BCD

ibid. v. 55 Adv. XIX 12:

rationes TB. *orationes* CD

ibid. 137 Adv. XV 6:

lyrae lyrae T. *lyrae lyre* B. *lire lire fere* CD

ibid. v. 231 Adv. III 5:

[*facere*] *en iam* T

faceren niam B

facere CD

ibid. v. 245 Opp. I p. 61, 35:

eius seminis TBCD

eiusce modi FZ

ibid. v. 319 Adv. XV 6:

prima cum ut TB

prima cum CD: *Primae ut* A

ibid. v. 371 Adv. XV 6:

ninnium T. *nin nium* B

nimum CD

ibid. v. 413 Adv. XV 7:

- partem minore (parte in ore A) habitas mea* T. item BCD,
 nisi quod melius *parte*
- ibid. v. 471 Adv. XV 7 'ex uetusta membrana, aliquantulum
 tamen scriptura conturbata':
lenulle T, Priscianus
lennuite B. *lenuite* CD
denullo A ut vid. (v. apparatus)
de illa A, Priscianus. *de illac* T(?)BCD: unde corr. adn.
pentethronnica T. *pentetronica* ABCD
- ibid. v. 478 Adv. XV 7:
farferi TABCD
- ibid. v. 530 Adv. III 11 (coll. XV 7):
uel (ita XV 7; et III 11) *clauatorem* T
el clabatorem B. *uel glabatorem* CD
uel gralatorem Varro
et grallatorem Festus
- ibid. v. 580 Adv. XV 7:
conducta TAB
conducta CD
- ibid. v. 581 Adv. XV 7:
condoctior TAB
conduction C
indoctior D
- ibid. v. 770 Adv. XIX 12:
id nunc his cerebrum uritur TA
id nunc hisce crebro auritur CD
id nunc B
- ibid. v. 778 Adv. XIX 12:
refert rauio TAB correctus
refert auio B non corr., CD
- ibid. v. 977 Adv. X 24 (cf. Opp. I p. 61, 42):
punica est guggast homo T
punicast guggast homo A. om. BCD
- ibid. v. 1033 Adv. X 24:
micdilix T
micdilia BCD
mgdilix (vel -a) A
- ibid. v. 1168 Opp. I 61, 37:

'legendum puto graecae sunt hae columnae, sustolli solent
subscribente huic lectioni veteri libro': nihil de libro
Adv. X 24. Cf. eius versus adnotationem nostram.

ibid. V 1312 Adv. X 24:

Deglupta maena sarrapis sementium

Mastruga hals agoras hama tum autem plenior

Alli ulpicique quam romani remiges

'hoc versus, qui in exemplaribus sic scribuntur, ut non intelligan-
tur, excudendos sic curavi ut reperi'. Cf. adnotationem nostram.

Pseuduli v. 738 Opp. I p. 64, 53:

hircum ab aliis (alis Adv. XX 10) T

hirquuum ab aliis B

hiscum ab aliis CD

irchum (?) ab alis A

ibid. v. 743 Adv. XX 10:

lamberas TABCD

ibid. v. 1051 Adv. XX 10:

versum servarunt TAB, om. CD

ibid. v. 1100 Adv. XX 10:

ad molas coloniam TBCD

Rudentis v. 122 Opp. I p. 103, 51:

exicasque T

cf. Opp. I p. 61, 16. 193, 13. Adv. XXI 2. XXVII 27.

ibid. v. 363 Opp. I p. 60, 64:

anancaeo T

ibid. v. 461 Opp. I p. 61, 2:

praefficiscine T

ibid. v. 525 Opp. I p. 61, 13:

at velitatione T, unde *advelitatione* Turnebus

Festi glossam *aduelitatio*: *iactatio quaedam verborum est* ad
hanc versus formam spectare posse idem intellexit, quod contra
ne quis proferat eiusdem locum *uelitatio dicta est ultro citroque*
probrorum obiectatio, ab exemplo *velitaris pugnae*, monemus videri
nobis Festum hoc loco Asinariae v. 307 respicere, ubi libri cum
Nonio *uerbis uelitationem fieri compendi uolo*.

ibid. v. 578 sqq. Adv. XXI 12:

eho an te poenitet in mari quod elui nisi hic in terra
iterum eluam T (?)

ibid. v. 613 Adv. XXI 12:

*'integratum..inveni versum hunc, qui vel mutilus vel nullus
est in exemplaribus sed quid hic in Veneris fano meae
viciniae'*

ibid. v. 641 Adv. XXI 12:

*obsecro hoc praevertere ergo T, quode verbis accurate
intellectis dubitari nequit*

ibid. 724 Adv. XXI 12:

non licet est lex apud nos

ibid. v. 671 Adv. XXI 12:

quin scelestus sacerdotem anum praecipēs T

ibid. v. 767 Adv. XXI 12:

'lego ex veteri libro: quin ut humanum exurias tibi'

Stich. 732 Adv. IX 21:

morticinae (?) membranae catali ut ludum TBCD

Praeterea autem certum uti Turnebum codice illo fonte non allato. Nam ut nonnullis locis scripturas profert T librum non indicans quas alibi disertis verbis in eodem exstare testatur (velut cf. supra locos ad Poenuli v. 977 indicatos), ita interdum codicibus nostris in comparisonem adhibitis suspicamur ab eo prolata ad T, non ad solum Turnebi ingenium redire. Velut Poen. 1355 legendum censet *haud verbum quidem*, ubi *aduersum quidem* Palatini, A contra *haud uerbum quidem*. Similiter comparati loci Poen. v. 373 et 384 Adv. XV 6; Rud. v. 767 Opp. I 61, 9; Casinae epil. 3 Adv. VIII 11; alii, quamquam de nonnullis dubitari posse concedimus. Diutius autem in hisce non haesimus, quamquam haud pauci addi possunt: nihil enim fere lucri ex operosa hac investigatione redundat.

Iam quo modo ille codex comparatus fuisse videatur quispiam quaesiverit. Non integrum librum viginti vel adeo viginti unius fabularum fuisse censemus. Neque enim casui tribuimus, quod earum comoediarum inde afferuntur scripturae quarum litterae initiales ad certas alphabeti series spectant. sunt autem hae:

Asinaria
Captivi
Casina

Curculio
Mostellaria
Poenulus
Pseudulus
Rudens
Stichus

Videntur igitur codicis cuiusdam Plautini initio et in medio, fortasse etiam in fine mutili reliquiae fuisse. Quocum videtur illud congruat, quod uno loco (Adv. XVI 3) de 'membranulis' loquitur. Neque obloquemur, si cui certae harum comoediarum partes (velut quaternionum aliquis numerus) tantum servatae fuisse videantur, unde facilius explicaveris quod vestigium eorum remansit nullum, eodemque spectare possunt quae ipse dicit: 'aliquando in aliquot membranas pervetustas incidi' (Adv. XIX 12). Praeterea cum levicula quadam argumenti specie id in rem afferri possit, quod de sola Poenulo diserte testatur eam comoediam in membranis illis pervetustis scriptam fuisse (Adv. XIX 12). Quae res utut se habet, certum est nec a quoquam hucusque observatum, Turnebo, dum Adversaria scribit, pretiosissimum illum librum non iam praesto fuisse. Id quod inde sane non consectaneum, quod nusquam velut ita scribit: 'membranae, quae penes me sunt' 'quas in manu habeo' 'quae mihi praesto sunt', quamquam hic illic tale quid sane exspectaveris, quod contra semper talia profert qualia sunt: 'ita in libro antiquissimo scriptum reperi' (Opp. I p. 60, 64): sed probabile illud inde, quod Adv. XIX 12 sic legimus: aliquando in aliquot membranas pervetustas incidi, in quibus scriptus erat Poenulus'. Nam cui in manu liber est, vix ita loquitur. Certum autem fit omnisque rei dubitatio eximitur loco illo, ubi sic ait: 'aliquot membranae quas aliquando habui' (Adv. XV 7). Videtur igitur olim excerpisse librum, quo postea uti nequibat.

Iam quae summa rei est, indoles illius codicis 'pervetusti' (sic tantum non semper appellatur) accuratius videtur definienda esse. Fuit autem liber optimae notae, id quod ei qui supra conlecta perlustraverit, in oculos incurrit. Verba in BCD omissa, integrum versum, qui in CD deest, conservat, cum A saepius consentit in egregiis scripturis diversa BCD librorum

memoria, saepissime cum B, discrepantibus CD. Dubitaverit igitur quispiam utri recensio adscribendus videatur esse: quo de nos non dubitamus. Certe codex Palatinorum recensio adscribendus est, non palimpsesti, id quod non negaveris collatis velut versibus ex supra allatorum numero hisce: Cas. III 5, 16. 6, 9. Poen. 471. 1033. 1313, neque negligenda est recensio discrepantia Poen. v. 530, quae inter TBCD et Varronem Festumque intercedit. Fuit igitur Palatinae recensio codex praestantior certe multis locis — quoniam consentaneum de propriis vitiis Turnebum non rettulisse — quam ei libri qui nunc praesto sunt. Egregie igitur crisis Plautinae difficultatem minuet, qui schedas Turnebi in recondita aliqua Galliae bibliotheca indagaverit.

Turnebi codex ut indagetur fieri sane potest: alius autem eiusque plane adhuc ignoti recuperandi spes prorsus abicienda est. Qui quamquam ad Poenulum nihil pertinet, hoc loco tamen deperditae illi membranae adiciatur. Exstitit enim usque ad huius saeculi a. 1848 codex quidam Messanensis saec. XIII, qui priores octo Plauti fabulas continebat. Cuius quidem notitia hoc modo ad nos pervenit. Cum enim in eo esset ut Loewius iter Italicum Poenuli causa pararet, comiter certior factus est a Martino Hertzio, exstare in Benedictinorum Messanensium bibliotheca codicem Plautinum saec. XIII, quem suis ipse oculis a. 1847 vidisset. Iam quamquam multum novi ex illo peti posse probabilitate carebat, decrevimus tamen codicem examinare, aemulum fortasse eius, quem Mediolani a. 1878 reperimus. Ut tamen caveremus ne frustra illuc proficisceremur, a Papa Philippo Matranga, parrocho graecocatholico Messanensi accuratiora de illa Messanensi bibliotheca petivimus. Qui quaerentibus nobis amabiliter respondit, a. 1848 (hoc est anno postquam Hertzius illic fuit) S. Placidi libros igni absumptos esse. Itaque nihil nunc de eo scimus nisi quae Hertzius enotavit:

C 23 saec. XIII. 8°. *Plauti in amphytrione incipit prologus. In faciem uorsus cet.* [argum. II]. Explicit: *Plauti epidicus explicit*

et ea quae ante eum a. 1834 Blumius in Bibliotheca librorum manuscriptorum Italica p. 227 ex schedis Goetlingii attulit:

*Plauti Amphitruo Asinaria Autolalia Captivi Curculio
Casina Cistellaria Epidicus membr. 4 folior. 9 (?)*)*

Sufficiunt autem paucula ea quae Hertzio debemus ad demonstrandam aliquam deperditae membranae bonitatem

Titulus *incipit prologus in amphitrionem plauti poetae B
plauti in amphytrione incipit prologus* cod. Messanensis
Titulo carent DE. Initium fabulae intercudit J. Arg. I 1:
uersus BDE (in J servatus non est v.)
uersus cod. Messanensis.

Punica recensere ipsi non potuimus: ne tamen officio nostro deesse videremur, Ioannem Gildemeister de hac re adivimus: qui quod partem saltem recensuit ut ipsi laetamur ita alios laetatueros esse scimus.***) Scripsit autem de recensitionis suae ratione haec:

"Ritschelius cum anno huius saeculi sexagesimo et tertio aut quarto de edenda Poenulo cogitaret, me arcessivit, qui in Punica verba tractanda et ad normam linguae revocanda operam conferrem. Praeparavi tunc decem versus priores

*) Alterum codicem Plantinum S. Placidi Messanensis, quem Blumius eodem loco sic describit: 'Plantii Bacchides, Mostellaria, Menechmi, Miles gloriosus, Charinus, Mercator, Pseudolus, Penulus, Persa, Stichus, Trinummus, Truculentus. membr. et 'chart. fol. folior. 178'. B 10 signatum fuisse et saec. XV scriptum idem nos docuit Hertzius.

**) De verbis *mycthibarui mysehi* (s. *ischi*) quam vario et miro modo docti iudicaverint, non inutile erit scire: qua de re quae composuit Gildemeister tacere nolumus: "Petit: filias generavi (potius: concepi), robur meum. — Bochart: ex ductu eorum negotium meum. — Sappuhn: [ad] gaudendum in negotio meo. — Verbrugge: iuvenem meum, si virum meum. — Dorhout: [pro]pter res meas, heri. — Velthusen: [ob] quod transfretavi inde. — OGtychaen: [exe]quantur rem meam in salutem meam. — Bellermand: ex edictis illorum negotium meum. — Lindemann: [in] angustis meis rite procedat opus meum. — Gesenius: iussu eorum desiderium meum, (vel:) cum desiderio eorum. — Wurm: quoniam de rebus meis est profectio mea. — Wex: pro rebus meis; utinam potestas fiat. — Idem: ex verbis eorum; desiderium meum est. — Idem: rite; respicite desideria mea. — Benary: e decreto vatum; desiderium meum. — Ewald: von Fehler frei und von Versehen. — Movers: kommend in diese Stadt und zu deren Bewohnern. — Hitzig: mein Finden Frömmigkeit und gestern (quod esse vult: nachgerade) gelinge es. — Meier: ohne Schaden, rein und ohne Unrath. — Iudas: rite desiderium meum. — Schroeder: gut; sehet, das ist mein Wunsch. — Derenbourg: [vers] le but pour lequel je suis venu. — Neubauer: by coming into the town and that I may find. — Rodwell: [that] so I may be spotless".

prorsus fere tales, quales nunc a novis editoribus denuo evocatus, ne promissis deesse videar, in hoc volumine exhibeo.

In animo erat ex eis, quae per tria iam saecula a doctis viris tentata sunt, probabiliora quaeque aut, cum tot scrupuli restarent, minus improbabilia seligere et si qua omnino tolerari non posse viderentur, mea qualicunque coniectura meliora facere.

Postulanda sunt, id quod saepius non observatum videmus, duo: alterum, ut quae enucleentur, sermonem praebeant simplicem naturalem, qualem comoedia requirit, verbis usitatis tantum compositum nec contortum fucatumve; alterum, ne quae arripiantur linguarum Semiticarum et imprimis Hebraicae analogiam in formarum et verborum usu positam nimis excedant. In hac re una tantum exceptio est: qui Punica scripsit, singula verba transtulit, eorum ordinis apud Semitas legitimi ratione non habita, sed latinam consuetudinem ubique secutus, unde factum est, ut praemitteretur accusativus v. 1. 2. 6. 7, a nomine suo disiungeretur genitivus v. 1, sententiae verbis finirentur v. 5. 8, inverterentur vocabula v. 1. 9. 10. Quod fieri vix potuit, nisi Plautus interprete usus est, qui Punicam linguam in quotidianum et forensem usum didicerat, at vocibus iuste struendis impar erat.

Sed ne hac quidem cautione adhibita fieri potest ut maiora assequamur, quam ut quodammodo loci Poenis restituendi umbram et imaginem nobis depingamus, nec plura exspectare licet. Causa est in ignorance linguae Punicae, quae nobis in vitam revocanda est ex solo loco Plautino, cum inscriptiones ab hoc argumento satis alienae nec vocalium signis instructae parum adiuvent. Qua in re saepe ab una littera fortasse perperam scripta pendet interpretatio. At quis sibi persuadebit, in codicibus undecimi saeculi omnia ad nos pervenisse immutata? Altera ex parte eis, quae eidem codices praebent, astricti sumus, nec negari potest verba praeter expectationem integra videri. Omnino tamen omnibus lectionis mutationibus nemo hucusque supersedere potuit, quae fere ubique ita comparatae sunt, ut ex scriptura minuscula explicari possint. Infra ea, in quibus alii coniectura a codicibus discedendum putarunt aut ipse putavi — utrumque septies octiesve factum est — litteris obliquis distincta sunt. In vocalibus fortasse

etiam alia emendanda essent, dummodo de sonis, qui apud Poenos fuerunt, plura constarent, quam quae ex nominibus propriis, imprimis eis quæ inscriptiones bilingues praebeant, colligi possunt. Non desunt quidem, qui rationem qua latine apud Plautum scriptae sunt (ut etiam alia, velut aspirationem consonarum) ad certas leges referri posse sibi persuaserunt, sed frustra, cum continuo exceptiones statuere coacti fuerint. Itaque quae in his librarii peccarint, perspicere nequit. Eorum quoque irriti fuerunt conatus, qui ipsa Punica verba ad metrum revocare studuerunt. Poenorum linguam in nativis vocalibus deminuendis et omittendis Hebraicam aequasse, nisi superavit, apparet; qui apud illos numeros longarum et brevium syllabarum discrimine modificatos quaerit, idem facit ac qui olim similia apud Hebraeos tentarunt, quorum incepta iam dudum omnium consensu explosa sunt. Poetae artem interpretis ita tantum imitatus est, ut versus eiusdem fere ambitus, qui senario responderet, quindecim aut sedecim syllabarum faceret; etiam hiatum plerumque vitavit. Nihil tamen impedit, quominus statuamus, histrionem in scaena verba arbitrario modo ad numerum iambicum accommodata recitasse. Hoc, non ipsorum Poenorum locutionem spectare videtur, quod Sisenna (Gramm. lat. VI 561 ed. K.) tradidit, in vocabulo *alanim* vocalem (puta primae syllabae) propter metrum producendam esse; apud Poenos ne brevis quidem vocalis, sed dimidia tantum audiebatur, quam productam pronuntiare nemo Poenus poterat.

Si igitur in versibus decem prioribus non improbabilia erui possunt, longe aliter res se habet in reliquis eisque multo magis depravatis et lectu in antiquissimo codice arduis et incertis. In his ea tantum verba vere intellegimus, quae in illis quoque inveniuntur; quae interiecta sunt, nemo adhuc ita restituit et explicavit, ut veri similitudinem quandam praeberent. Quod ne iniquius dictum videatur, uno exemplo utar. Quae v. 6 inter *fel* et *liful* leguntur, valere volunt Movers, cui astipulantur Schroeder (huius verba sunt) et Hitzigius: *du hast gethan die Pflichten eines in aller Recht-schaffenheit wandelnden und (handelst immer so) wie es Schul-digkeit ist zu handeln*, quod mira arte eliciunt collatis vocabulis Hebraicis longe aliud spectantibus. At recte iam inde

a Bocharto interpretes viderunt, verba *fecit quod faciendum fuit* de obitu dicta esse; nam si loco patris filium anquirat Hanno, causa esse non potest patris probitas, sed mors. Negarunt quidem, quorum erat prae ceteris interpretibus latinae linguae peritiam affectare, Lindemannus et Wexius, Romanos unquam ita esse locutos: sed errarunt. Testes sunt inscriptiones sepulchrales eaeque antiquiores, ex quibus sat amplam exemplorum copiam conguessit Buecheler (Mus. Rhen. nov. XXI 131. 132). Ad reipublicae aetatem referendi sunt iambi: *Noli dolere, mater, faciendum fuit, Properavit aetas, voluit hoc fatus meus*, qui deinde variati repetuntur: *faciendum hoc fuit; noli dolere, mater, factui meo*; alia vide ille loco. Neque ita latebram quaerere licet, ut dicatur, Plautum quidem de obitu loqui, hominem autem, quo adiutore usus esset, latina vocabula perperam reddidisse. Sequitur potius fieri non posse quin illa Punica verba prorsus false explanata sint. Ex hac verborum inter utrumque carmen discrepantia sat grandi colligendum est, alteram formam ad aliam fabulae recensionem pertinuisse et fortasse etiam aliud carmen latinum paulo diversum comitem habuisse.

Nec meliora promittunt scaenae secunda et tertia, in quibus deficiunt latina quae respondeant: pro his auxilium exspectari posset e diverbii contextu; ac revera sunt vocabula nonnulla, quae statim agnoscuntur, ut *rufè* medicus, alia. Sed reliqua, quae maximam partem detorquet scurra, vel magis obscura manent neque cuiquam contigit, ut sub plerisque aptam subiceret sententiam. Etiam hic unum, de quo iudicetur, exemplum propono. Vocabula duo, quibus Hanno salutanti Milphioni respondet — recentissimos tres eosque linguarum semiticarum peritissimos eligo — Ewaldus, cui Schroeder se adiunxit, vult significare: *gratiam per te*, Moversius: *quae est ista confusio tua*, Hitzigius: *post adventum tuum*. In omnia alia discedunt, sed cum quonam inter haec melius quadret Milphionis responsum: *istuc tibi sit potius quam mihi nemo facile dixerit*. Nec melius reliqua constituta sunt.

Quae cum ita sint, non improbabitur, spero, quod inde a v. 11 omni conatu Punica redintegrata exhibendi abstinere nec ubi certiora postulantur opinionum commentis locum

dare maluerim. Non enim potui a me impetrare, ut in chartam conicerem, quibus ipse non adiungerem fidem, nec ceteris omissis pauca illa, quae perspicui possunt, disiuncta a conexis proponere utile existimavi. Satiùs visum est ibi tantum, ubi probabiliora afferri possunt, monstrare, quomodo fere Punica se habuerint.

Ampliori commentario, sine quo talia doctorum hominum arbitria proponere vix licet, pro ratione huius editionis locus non est. At meum esse putavi brevissime indicare, cui inventori debeantur, quae praetulerim, id quod ita institui, ut inter lunulas praemitterem eorum nomina, quibus primis idem vocabulum nec tamen eadem vocabuli forma in mentem venit. Pauca tamen adieci, quibus quae sentiam de nonnullis locis minus certis significarem”.

Miram fortunam haec fabula passa est quippe cuius tot sint vestigia duplicis recensitionis, ut fieri non possit quin cupide expectemus diversas quas nunc adhibere quidam volunt huius generis expediendi rationes.*) Verum tamen praestare putavimus, omnia quae de hac re adnotanda viderentur apparatui inserere; in ipso contextu nihil mutavimus, nisi quod paucis quibusdam locis diasceues reliquias sententiarum nexum prorsus turbantes uncinis rotundis inclusimus: uncinos quadratos ad interpolationis varia genera pertinere voluimus. Retractationis insigne documentum etiam v. 350—400 exhibent, de quibus similiter iudicamus atque Schuethius ‘de Poen. Plaut. quaestiones criticae’ (ed. Bonnae a. 1883): quo libello in altera tantum fabulae parte uti potuimus. Idem dicendum de Langrehrii libello scholastico eodem anno edito, quo ‘de Plauti Poenulo’ disputavit. Ussingii denique editionem inde a v. 389 consulimus, partim plagulis inserentes quae inveneramus, partim schedis typothetae tradendis. His autem libris dum plagulas corrigimus editis effectum est ut abiceremus consilium quod initio ceperamus totam retractationis quaestionem paucis persequi: ampliorem nunc quidem fore disputandi materiem quam pro praefationis ambitu facile perspeximus. Itaque satis duximus lectorem de illis

*) Spectat huc res quam Goetzius persecutus est in indice lect. aest. Ienensi a. 1883: quae commentatio eo tempore quo primae plagulae typis describebantur nondum scripta erat.

libris commonuisse. Ac ne alias coniecturas quidem quae interim prolatae sunt hoc loco ut adderemus a nobis im-
petrare potuimus.

De personarum nominibus pauca dicenda sunt. Anta-
moenidis nomen rectissime restituit Ritscheliu: Plauti tem-
poribus Antamunides fuisse probabile est: cf. Opusc. philol.
vol. III p. 346. Eiusdem Ritschelii auctoritate moti Ante-
rastylis nomen retinuimus: cf. tamen Koenig, de nom. propr.
p. 23, Franckenum Mnem. vol. IV (a. 1876) p. 155, Ussingium
praef. p. 293. Idem denique Ritscheliu Collabiscus nomen
optime munivit l. s. s. p. 345. Casu factum est quod nu-
triciis nomen in personarum indice tale remansit quale in
prioribus editionibus est. Voluimus enim illud *Giddenis*,
Giddeninis esse, ratione habita et eorum quae Muellerus
Nachtr. p. 110 adnotavit et librorum ipsorum scripturae, qui
his locis nomen servaverunt: v. 898 GIDDENI(vel E)NE(vel I)M
A: om. BCD; v. 1119 FORASG(vel C)IDDE(vel I)NI(min. prob.
E)NI(min. prob. E)MEST A: Foras giddeneme est BCD; v. 1130
giddeninem B, G . . . E(vel I)NI(min. prob. E)NE(vel I)M(dubia) A,
giddenimem C, giddenimen D; Actus V 3 titulus G(vel C)IDDE
(vel I)NIS A, GITDIS D³, Ciddis B: om. CD¹. Cum his cf.
quae Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 136 sq. exposuit. De graecis in
B personarum notis in singularum scaenarum initiis quae opus
sunt diximus: illae notae pertinent a v. 470 usque ad v. 1192.
De personarum compendiis latinis accuratius agere nolumus.

Versuum discriptionem ubi a libris discedit saepius in
apparatu commemoravimus. Nequid desit, reliqua hoc loco
addimus. Codex vetus igitur initia discrepantia praeter ea
quae in ipsa adnotatione commemoravimus haec praebet:

140. Adamans — Haud — Item — Si — Si — Ego ne — Mihi
— Cur ego — Adegō — Lenonis — Differor — Vintu — Vindare —
Vtrumque — Vintu — Cupio — Trecenti — Quidiis — Dabo — Tuus
— Intellego — Et dabitur — Se amare — Vbi — Celabit — Ille —
Duplitibi — Neque — Addicet — Immo — Ego in — Scio — Hoc
primum — Abeamus — Quamquam — Faciam — Sine damno —
Itaque — Quoi — Quam ego — Sed — Haec — Sed — Si uis —
Emamores — Quom hoc — 230. Postremo — Neque umquam —
262. Taceo — Eho amabo — Maneat pol — Prosedas — 278. Hanc
equidem — Hrus Milphio — 301. Bono me — Aurum — Bonum bo-
nam — 308. Eho tu — Possum — Quia iam — 317. Nimia — Primae

— *Quae habent* — *Priusquam* — *Sacrificare* — *Ita sunt* — *Edepol* — *Nihil nisi* — *Ec quid* — *Nam quidem* — *Age sis* — *Primum prima* — *Salve extra* — *Quote* — *Eho an* — *Quid mihi* — *Scio* — 352. *Quid ego* — *Verba* *Quid me uis versui* 284 *adhaerent* — 403. *Verum* — *Non sum* — *Mox* — *Adque audin* — *Atque hoc* — *Respexit* — 412. *Quid iam* — *Quid nunc* — 418. *Perque* — *Em* — *Fac* — *Perfacile* — *Iam* — *Fugio* — *Ego ne* — *Vt non* — *Emittam* — *Quantum* — *Abiturus ne* — *Neque stelle* — *Neque hercle* — 469. *Qui hanc* — *Ita ut* — *Quo sexaginta* — *E uolaticorum* — *An obsecro* — *Quomodo* — *Fundasque* — *Scitis* (v. 547) — 560. *Isque* — *Vbi is* — *Meministis* — *Id dubicabit* — *Adeam* — *Vix* — *Hoc* — *Bene* — *Optime* — 621. *Aetolici* — *Et quan quam* — *Fortunati* — *Istic* — 700. *Ibi te* — *Ibi ut* — 768. *Ha ha* — *Peregrinum* — 1131. *Nouis et* — *Quid tibi* — *Aphrodisia* — *Ora tum* — *Pol* — *Eho* — *Ita* — 1149. *Sed quis* — *Ego* — *Abeo* — 1157. *Pac tam* — *Spondes ne* — *Mihi patruae* — *Nunc* — *Iam dudum* — *Quid si* — *Praeterbit* — *Magne* — *Restitue* — *Ego* — *Haecine* — *Scin* — *Opinor* — 1179. *Arabius* — *Complebat* — *Festus* — *Que ad* — *Attinuit* — *Neque ab* — *Malim* — *Spero* — *Vt pol* — *Eo sumus* — 1191. *Omnia* — *Tace* — *Ne lacruma* — *Sicut* — 1195. *Si tibi* — *O patruae* — *Quid est* — *At enim* — *Quid est* — *Ingenium* — 1382. *Quis hic* — *In seruitute* — *est* # *Bellum* — *Te esse* — *Qui norunt* — *Et hunc*

Haec autem C:

10. *Nimia est* — *Incedere* — *Situum* — *Nam* — *Vt mercedem* — *Scortum* — *Aut uirge* — *Ducat* — *Animo* — *Liberis* — *Domum* — *Et loris* — *Pucros* — *Afferant* — *Hic quasi* — *Lanora* — *Conferant* — *Curatores* — *Niue* — *Bonis* — *Inpopinam* — *Nunc dum* — *Imperio* — *Ad argumentum* — *Siti signa rures* — *Ei rei* — *Comediais inodiosi* — *Carchedonius* — *Nomen* — *Hic censebitur* — *Vos* — *Patruales* — *Viuit* — *Quia mihi* — *mortuus est* — *Puer* — *Quam* — *Concicitur* — *Fratrem* — *Ille* — *Hic diuiti* — *Emit* — *Adoptat* — *Is illic* — *Carthaginem* — *Qui dederit* — *Sed illi* — *Altera quinquennis* — *A magaribus* — *A somnis* — *Est homo* — *Vos met* — *Cui lico* — *Huc* — *Is inillis* — *Efflictum* — *Neque eam* — *Quo mea* — *Volut* — *Illam* — *Qui illam* — *Marite* — *Ingressus* — *Dat* — *Captaneant* — *Ita* — *Sed* — *Is heri* — *Idem huic* — *Ducite* — *Oblitus* — *Filio* — *Veniet* — *Quidem* — *Hic qui* — *Filium* — *Quod* — *Vt uos*

epe — *Inopiosas* — *Mihi deberi* — *tempus* — *Quod* — *Nunc* — *Contriuisti* — *Ignoscere* — *Et nunc* — *Ob* — *Sitibi* — *Auctor* — *Dissolutus* — *Quin* — *Immo* — *Apud* — *Sentiunt* — *Lenonis* — *Istuc* — *Illius* — *Dare* — *Dic* — *Em* — *Locare* — *Tuam* — *Facias* — *Satis* — *Tibi* — *Iam* — *Nouit* — *Nescio* — *Vt ad* — *Se amare* — *Preberier* — *Accipiet* — *Placet* — *Queri* — *Duplici* — *Habet* — *Ita* — *Immo* — *Rudest* — *Aphrodisia* — *Munditiis* — *Abeamus* — *Falatiam* — *Tibi* — *Huic* — *Itaque* — *Ballistast* — *Sed* — *Erum* — *Suis* — *Em* — *Cum hoc*

egotii — *Nam* — *Neque* — *Sacietas* — *Ab aurora* — *Ex* — *Lauari* — *Et una* — *Eae* — *Operam* — *Apagesis* — *Maxumo* — *Diesque* — *Postremo* — *Neque umquam* — *Nam* — *Mirror* — *Et faceta* — *Vix* — *Tamen* — *Nimia* — *Soror* — *Esse* — *Aqua* — *Non uelis* — *In*

sulse — Coqua est — Vt maceret — Sat — Quiesco — Omnia — Diem — Dignum — Ec quid — Cado — Vt ego — Amem — Taceo — Quid — Veneris — Turba est — Proseda — Miseras — Que tibi — Quas adeo — Domum — L in malam — Pro pidium — Et monstrum — Quo uis — Dii — Quid — Qui haec — Hanc — Milphio heus — At ego — Haec didici — Tetigeris — Quibus — Aspicio — Immo — Nam pro — 295. I in — Perpetuo — 323. At ego — Quid — Splendent — Cedo — Tractes — Qua de — Veneris — Non — Prius — Sacrificare — Ita — Milphio — Obsecro — Sisumam — Ec quid — Minime — Addeceat — Sequere — Adeas — Salue — Et oleum — Veneris — Propitia — Quid mihi — Quid — Ego — Spectandam — Meretricius — Inuendibili — Facile — Quid ais — Quo die — Nescio — 355. Iam hercle — Quam — Faciam — 361. Liberaret — Neque usquam — Ita — Eo quid — Mea amoenitas — Sauium — Mene — Iubeo — Suscensere — Pro te — 379. Male — Amabo — Trioboli — Em uolumptatem — Salutem — Iam — Eo quid — Ergo — Voluptas — Lingua — Mastigia — Omnia — Obsecro — Mamniatu — Mea mel — Potest — 401. Aliquid — Nam — Noxiam — Da ergo — I ergo — Veneri — Atque — Respice

uid — Auctionem — Hasce — Habitas — Trecentos — Nunc — Leuam — Perque — Disce (Milphi Disce) — Mihi — Adduce — Et sicophantis — Fugio — Egone — Ego te — Non hercle — Acherunt est — Aqua in — Pergin — Neque hoc — Opus si — Neque hercle — Dicam — Vide — Egomet — Opus — Abtit — Moram — Me obedientem

i illum — umquam — Sacrificauerit — Sex — Facere — Iratus — Non bona — Eo — Quod sat — Sic me — Mage — Condigne — Portendi — Quid ei — Argenti — Miles — Sed ec cum — Lenuite — Vno — Hominum — Sunt — Quo mo do — Fundasque — Ne ad — Peri uras — Globos — Verba — Accidebant — Per — Vmquam — Sacrificem — Credo — Exta — Nihil — Elidam — Malam — Tuntu — Meretricem — Omnis — Decretum est — Sequor

ta me — 507. Tardiores — Equidem — Aetati — Procos — Ite audite — Homini — Succretu est — Et pauperes — Audacter — Sumus — Dedimus — Nos — Censeas — Ire — Placida — Prope-rabas — Netu opinere — Me in — Gradu — Si (Podagrosi) — Quo curratur — Vsque — Sed tamen — 550. Omnia — Nunc causa — Docere — Scimus — Vna — Igitur — Itane — Quomodo — Deferret — Pergrinum — Seruum — Seruastis — Id duplicabit — Nos esse — Ita — Agendum — Te aduocatus — Optime — Femina — At oculos — Quod dixi — Iniuste — Callemus — Tenetis

iam teneas — 582. Probus — Tot quidem — 586. Hodie — Si nihil — Vos — Et bene — 596. Vt sciamus — Aurum est — Pingues — Agin dam — Sed ita — Scilicet — Oraueris — Voluptarium — Euedepol — Porro — Mecum — Obiciatur — Habeamus — Mortales — St tacr — Modo — Perduint — Faciunt — Illic — Malus est

am istuc — Commodos — Mulieres — Huc — Et ille — Aetolici — Inuiti — Fortunati — Sitaluram — Vt — Deueniat — Ego — Vos certum est — Si male — Si periculum — Scies — Male facias — Attinet — Quamquam — Siquid — Nec ferimus — Credo — Hunc

— Istuc — Cum reda — Inplagas — Quidem — Istum — Salutat —
 Inscophantiam — Ait — Preberier — Tu si — Aurum — Locum —
 Nequis — Vtquidem — Quoniam — Optume — Precipitis — Quo ac-
 cures — Rex — Quidem — Adme — Decet — Nos tibi — Capere —
 Hospites — Illic — Vellem — Bonam — Quorsum — Hospes —
 Dident — Querito — Minime — Adueniens — Vbi ego — Edepol —
 Pati — Complexum — Leucadio — Inriges — Quid — Vngentarium
 — Quid ita — Accipere — Duc ergo — Huc agor. — Heus — Vtute
 uidest — aurum — numerati — Hinc — Prodigium — Age —
 Narrato — Abduc — Estis — Esto — Eum — Populi — Comme-
 minisse — Meminimus — Si pultem — Leno — Quippini — Ibi —
 Nummis — Queritari — Iuratus — Id quidem — Quippini — Ibo —
 Est nam — Lycum — Ne nos

uspendant — Quodloquantur — Malum — Rem — Magis — Euenit
 — Valeant — Postulatum — Adelphasium — Calidum — Quia —
 Seruum — Factum — Ita — Me — Mementote — Ha ha he — Con-
 ciliauerunt — Crebro (Cerebrum) — Nunc — Adlegauerunt — Esse —
 Adque — Negasne — Siquid — Quem tibi — Modo detulit — Ve —
 Age — Furos — Abhoc — Consulto — Dubito — Adpretozem — Qui
 si — Amicos — Censeant

agtu — Estne — Quid — Vtinam — Cras — Abscedas — Factus
 — Dormitat — Factum — Cras — Intro — Nostros — Siquid —
 Plumbeas — Quando — Vtperderemus

aspecto — Lenonem — Is me — Seruire — Attat — Habeat
 atis — 833. Verberatum — Omnia — Tenebre — Ibi — Cubitum
 — Omnia — Illi — Etautem — Fieri — Seruos — Male disperit —
 Frugi — Nunc — Erus — Lepidam — Venerem — Nunc — Vocat
 — Onere — Vbi uoles — Operam — Tu corium — Malus sum —
 At tu — Saluos — Quem nam — Quem ament — Lepidū — Manu
 festo — refero — Me — Meum erum — Idest — Memorandum —
 Quo dedis — Gratis — Vt ego — Sine — Nolito — Erunt — Verum
 — Quidiam — Tacitus — Animum — Crede — Scintu — Propter —
 Doctum — Meus — Siquid — Metuo — Pari lem — Mortali —
 Numquam — Nisi — Id esse — Sed tu — Loquere — Volet — Fa-
 cile — Quia — Eodem — Quia — Duo deuiginti — Duo deuiginti —
 Etille — Alebat — Nam — Sex ennis — Cum hic — Omnia —
 Liberali — Rediget — Calcem — Hunc — Ita — Vtibi — Cura —
 Atenim — 925. Id negotium — Consulendum — Inseruiendum est —
 Qui — Nunc

950. Deos — Huc — Repperire — Et fratris — Eum fecisse —
 Illic — Mecum — Hos

intu — Surrupcias — Eas — Popularis — Pro — Hominum —
 Vt mihi — Testis — Quin tu insistis — Incipere — Illec — Circum-
 ductus — Seruos — Viden — Non — Auribus — Punice pergam —
 Quid — Nam — Pro — Perire — Ais — Hunc — Est denu —
 Quid uelit — Sit ne — Annon — Hannonem — uo — Nescio —
 Auo — Istuc — Buccam — Esse nolo — Sic — Opus — Aut quid —
 Muilechianna — Inpompam — Quid nunc — Nunc orat — Is sam
 — Milphio — Quidem — Nequid — Muphonnium — 1030. Seruum
 — Peregrinum — Hominem — Captatum — Maledicta — Huic —

Cartagini — Solue — Dic — Verum — Quero — Ec quem — Si quidem — Tu quacris — Me esse — Agedum — Hospes — Ergo — Hospitium — Di — Cartagini — Surrupus — Me — Sed — Parentum — Memorandum — Amsigura — Matrem — Quod — Pater — Cum suum — Sed si — Ludenti — Audi atque — Item — Bene — Paterna — Que — Suam — Et si — Festium — Tua est — Vt uoles — Inimico — Huius — Sapienter — Ei — Efflictim — Amatio — Hic illi — Consilium — Filias — Manu — Impellegis — Cum — Assimulas — Vellem — Est olli dum — Facilius — Sed — Haud — Venusta — Formam — Videre Meae — Heus — Qui illam

uis — Mouistin — Ego — Mearum — Ecce — Perduxit — Insperastis sume — Mirari — Ancillam — Apud — Aphrodisia — Sibi — Adest — Tua — Tempore — Indignum — Bene — Quidilli — Hec autem — Que ea — Tu — Fac — Doctissime — Patruo — Ego — Codicem — Audin — Despondeas — Spondeo — Nunc — Tuas — Quid — p̄ biterta — Ego — Ipsas — Scin — Opinor — Et seuerum — Pol — Intro

uit — 1179. Arabius — Sordere — clientarum — Certo — Pacisque — Habite — Aliis — Vtpol — 1191. Omnia — Tace — Soror — Puchritudine — Videre — O patruae — Gnate quiduis — Istuc — Vtsapit — 1203. Multa — Placent — Inextis — Dixit — Domino — Faxint — Patruelis — Soror — Clamabas — Vult — Amicus — Mea — Amittia — Multa — Gaudio — Libertatique — Ita me — Illam — Verba — Certo — Hercle — Sitiunt — Inliso — Hanc — Iam — Ite — Te — Quidem — Moramini — Quid — Etiam — Dato — Canem — Quid nos — Vos — Rogato — Atque — 1245. Et predicabo — Huius — Surrupus — Quin — Sit — Mulieres — Euenire — Eas — Decorantque — Huiusce — Ita di — Nobis — Ambp — Post ea — Hac — Credatis — Apud — Mihi — Littera — Brachialem — Tandem — Cur — Nihil — Vobis — Adfecistis — Mi — Habeas — Et dotis

iego — Me — Adduxit — Vbi — Parte — Tetigero — Sed — Iam pol — Ita — Cortinam — Voluptas — Auferat — Ego — Sed — 1304. Sed — Dico — Adulescens — Digito — Ligula — Aut — Sementium — Alu ulpicique — Malc — Cur non — Esse — Iste istinc — Dixi — Anto monedes — Noster — Ita — Siquidem — Obtigit — Credo — Eccum — Est et — Auri — Intus — Iniuriarum

ecipitur — Narrat — Vt me — Obsecro — Voco — Ingenuasque — Iam — Istas — Inluseas — Proferto — Multis — Minimam — Colcrem — Numquid — Mulieres — Haud — Arabonem — Haud — Pretore — Trecentos — Tantisper — Sequere — Huius — Malum — Condimentum

am — Memirere — Suas — Tetigit — Carthaginenses — Semper — Ve — Qui — At — Nouvelle — Auri — Rapacem — Quinorunt — Et hunc — Vt bonos — Iam — Eas — Reddam — Nihil — Egomet — Heus — Vtinam — Di — Aurum — Quid — Si — Quantum — Nipater — Ausculta — Hoc age — Non — Leno — Iam — Siquid — Iduti — Ita — Leno — Vin — Nescias — Dabo — Facto — Vero — Nam — Dum — Faciam

Cum C autem prorsus consentit D, a leviusculis quibusdam rebus si discesseris, quas adnotare taedet.

Restat ut addamus quae corrigenda vel supplenda esse videntur.*)

De prologo cf. praeter eos quos commemoravimus cf. Martins, Quaest. Pl., ed. Halis a. 1879 p. 12 sq.; Schuethii et Langrehrii libelli supra commemorati.

In Prologi v. 43 veteris codicis scripturam *scriblitae* ab editoribus non paucis olim receptam nunc improbare solent. Quod contra nos probam veramque eandem esse censemus. Tot enim testimoniorum libro illi optimo accedit auctoritas, ut librariorum merum vel errorem vel usum vulgarem agnoscere vix possimus. En habes, quae collegimus:

Afranii v. 161 sq. (p. 184 sq. ed. Ribb.²): *pistóri nubat? cūr non scriblitārio, Vt mittat fratris filio lucīnculos?* Nonii, qui versus attulit, codd. W et Parisiensis P *scribilitario*, quod recipiendum cum L. Muellero de re m. p. 359.

Martialis III 17, 1: *circumlata diu mensis scriblita secundis***) *Urebat nimio saeva calore manus*. Ibi antiqui codices paene omnes *scribitita* = *scriblita*, cum alterius familiae memoria (cf. Schneidewinus Anal. p. 699) sit *inscripta*.

Petronius c. 35 (p. 38, 1 Buech. ed. maior.):

sciribillita cod. Traguriensis.

Idem c. 66 p. 78, 19 *sciribilita* idem.

ibidem 20 *sciribilita* idem.

Videtur etiam e glossariis simile quid peti posse. In ex-

*) Nullis machinis efficere potui, ut erratis prorsus vacaret Stichis quae nuper prodiit editio. Leviusculos errores, qui legentes non impediunt, corrigere nolo: graviora quaedam quae et ipse inveni et alii investigaverunt hoc loco emendanda esse censui. V. 311 adn. ante ANPEDES et intercidit; neque enim desunt verba *an cubiti*; v. 440 adn. scribe: *Sic A, nisi quod AUT et IBOATQ;*; v. 62 A habet QUICQ; v. 418 pro *reliqui cum A lege reliqui praeter A*; A enim HASCE recte habet; v. 587 in B codicis lectione *mihi* post *egomet* errore omissum est; v. 192 scr. *çenassit CD*, non *BD*; 639 *intus mihi iam FZ*, non *DFZ*. Haec omnia facile corrigi potuerunt. Multo magis doleo quod p. X praefationis *διασκευάσεως* formam reliqui, quamvis ipse Ritschelius in praef. Pseuduli correxisset. Horum igitur erratorum veniam peto, nec indignabor, si ab aliis castigabor. G. G.

**) Inter mensae secundae bellaria scriblitam vel scribitum (cf. infra) exhibent glossaria bilingua.

cerptis enim Stephani (p. 275, 10 ed. Vulcan.) inter bellaria exstat *subitillus*: *ἐνθυτος*, ubi scribendum putamus *scribitillus*: *ἔγγυτος* collatis Philoxeno p. 193, 58 *scriblita*: *ἔγγυτον, πλακοῦς* et Boucherii (Notices et Extr. 23, 2 p. 411) glossa *εγγυτους sibiitillus*. Ceterum idem lemma alii codicis tradunt *siuitillus* (Amplonianus Loewii) et *simitillus* (Leidensis a Boucherio excitatus). Quam glossam etiamsi obscuriorem esse facile quispiam concesserit, reliquorum tamen locorum consensus facit ut de forma non dubitemus. At numeris repudiari eandem dicit Ribbeckius ad Afranii fragmentum. Repudiatur sane, si i primam productam esse statuimus: at quis quaeso ostendit verum esse Turnebi veriloquium Adv. XXIII 10: '*scriblita* ex eo fortasse appellata est, quod qui eam fingit tanquam scribit: aut quod esset notis quibusdam signata et tanquam scripta videretur'? Etymon cum ignoretur ex poetarum, ubi tradita est vox, omnium codicibus optimis concludimus *scriblita* formam, quae metro nusquam repugnat, praeter contractam *scriblita* in usu fuisse.

Testimoniis adde hoc: V. 349. Festus Pauli in media glossarum Plautinarum serie p. 28, 14 hanc exhibet: *amiculum genus est uestimenti, a circumiectu dictum*, quae aut ad Cistell. I 1, 117 (*amiculum hoc sustolle saltem*) aut ad hunc locum spectare videtur.

V. 53 sq. tales esse vult Schoellius noster exempli causa:

Carchédonius uocatur haec comoedia

Graecé: Menander scripsit, postid Poenulum

Latíne Plautus fecit Pultiphagonides.

V. 191 idem *sat* ante *scio* inserit. 274 idem *Quoius ego oeno nebulae*. V. 496 revocanda est librorum scriptura: *Malam crucem ibo*. V. 824 *Quoi homini crust monstri consimilis* Schoellius. V. 835 *quasi in popina bibitur estur, hau secus* idem. V. 1075 *Apprende si audes* idem. V. 1248:

Vbi sunt cae aut quas <obsecro turbas litesque concis?

Heu edepol, quam miserae sumus.> Satis e. q. s.

idem. V. 1265 *primulum me gnouit* idem. V. 1295 *hoc hodie*

idem. V. 1337 ad *induci* confert Schoellius *inductores* Asinariae v. 551. Denique v. 1130 comma delendum.

Dabamus Ienae et Gottingae mens. Dec. a. 1883.

G. G. G. L.

T · MACCI · PLAVTI
P O E N V L V S
(PATRVOS)
GRAECA · CARCHEDONIOS

ARGVMENTVM

Puer séptuennis súrripitur Carthágine.
Ossór mulierum ibi émtum adoptat hunc senex
Et fácit heredem. item éius cognataé duae
Nútrixque earum ráptae. mercatúr Lycus
Vexátque amantem. at ille cum auro uíllicum 5
Lenóni obtrudit ét ita eum furto álligat.
Venit Hánno Poenus, gnátum hunc fratris répperit
Suásque adgnoscit quás perdiderat fílias.

Argumentum ARGVMENTVM IN PENVLVM PLAVTI BD: om.
C duorum versuum spatio relicto 1. Cf. prol. v. 66 uer cum spat. C. Per F
septennis Guyetus subripitur F. surpitur Bothius carthaginem DZ
2. Cf. v. 74 sq. Ossor CDZ. Osor BF mulierum ibi Ritscheliuss. mulierü B.
mulierum reliqui emtum D adoptat ex adocat B adoptat hunc emptum
Pylades, Muellerus Pros. Pl. p. 499. hunc emptum adoptat sibi Geppertus
3. item eius Ritscheliuss, Muellerus Pros. Pl. p. 499. eius libri. eius
pueri Pylades. illius Pareus³. eiusce Geppertus cognatę duę C 4. Nu-
trix que B rapte C mercatur Angelius. mercatus libri 5. Orbatque
initio Pareus, ut feret Poenolus amantem inter scribendum ex amentem
corr. D uillicum FZ constanter 6. et ita eum Ritscheliuss. itae eum
B. itaeü///// D³ ex itaei, in ut vid. er. ita eum reliqui. itaque eum
Geppertus, Muellerus Pros. Pl. p. 534, qui atque ita eum vel illum alligat
ibidem proponit. inde eum Pylades furto C 7. hanc B repperis B
8. Vasque B adgnoscit (gn ex no corr.) C. adgnoscit B. agnoscit F

PERSONAE

AGORASTOCLES ADVLESCENS
MILPHIO SERVOS
ADELPHASIVM MERETRIX
ANTERASTYLIS MERETRIX
LYCVS LENO
ANTAMOEENIDES MILES
ADVOCATI
COLLABISCVS VILICVS
SYNCERASTVS SERVOS
HANNO POENVS
GIDDENEME NVTRIX
PVER

PROLOGVS

Achíllem Aristarchi mīhi commentarí lubet:
 Inde mīhi principium cápiam ex ea tragoédia.
 'Siléteque et tacéte atque animum aduórtite:
 Audíre iubet uos ímperator' hístricus,
 (Bonóque ut animo sédeant in subsélliis, 5
 Et qui ésurientes ét qui saturi uénerint.
 Qui edístis, multo fécístis sapiéntius:
 Qui nón edístis, sáturi fíte fábulis.
 Nam quóí paratumst quód edit, nostra grátia
 Nimiást stultitia séssum inpransum incédere.) 10

Prologum Poenuli 'a balbutiente potius quam latine loquente homine scriptum' aliqua ex parte disceptavit Ritscheliuss Parerg. Plaut. p. 204 sqq., 'Plautinum etsi non Plauti' Lipsius dicit de amphith. c. 15: priorem partem imitatori tribuit Liebigius de prol. Ter. et Plaut. p. 36: sannione dignissimum et Plauto recentiore dicit Franckenus Mnemos. vol. IV (a. 1876) p. 174 De explicandis v. 1—45 cf. Bendorffius Diurn. gymnas. austr. vol. 26 (a. 1875) p. 1—29, 33 sq., Sommerbrodtius Mus. Rhen. vol. 31 (a. 1876) p. 129—131 1. Prologus om. C, uno v. vacuo chillem cum spat. init. C Achille mar istarchi B. Achillem Aristarchi Muretus Var. lect. XVII 14 mihi imitari Mureti alterum 'vet. exemplar' 2. Versum delet Guyetus Indemihi D eat ragoedia B 3. Enni verba hic et v. 11 insigniverunt Ribbeckius Trag. lat. rel.² p. 16 et Vahlenus Enn. poesis reliqu. p. 94 Silete que B 4. Audireiubet D lubet B uos iubet Guyetus hystricus BCD (y planiorem reddidit D⁴) V. 5—10, quos post v. 16 collocat Geppertus, alius esse recensiois videntur: cf. Hasperus de Poen. dupl. exitu p. 304 (28) 5. Bono que B sedeate BC. sedeate, q' er., D insubelliis C 6. Etqui csurientes D⁴. Et qui esu plentes C. Etquiesuplentes D¹. Etquie suplentes B qui B, Pylades. om. reliqui 7. edisti B sapiencius B 8. saturifice (ri s. v.) B fitefabulis D Lusum verborum quaerit in saturi — fabulis Loewius Anal. Pl. p. 206 9. Num B cui libri paratum st quod edit D⁴. paratum si quo dedit D¹. paratum si quo dedit BC. paratum si quod edat Z. paratum est quod edat F' gracia B 10. nimia (alt. i planiorem redd. D⁴) est libri stulticia B. stultia CD sesum C iprasum C cedere Scaliger

Exsurgat. percos. hic populo audiētiā?
 Iam cūctū expecto. si tuon cōfictū scias.
 Exerte rogem. quān per nūsq̄ et oīs:
 Nam nūc clamātoz tacitū te obrepēt fames.
 Age nūc reside. dūp̄loem et merosōem feras. 15
 Bannū facitūz. edicta tū bene sernētis mea.
 Scortūz exoletūz nē quod in proscenō
 Sedētis. nē hōz dēstent aut nūgiz mittant.
 Nō designatōz p̄ter os obambulet.
 Nō vāzūz ducat. dūc hīstio in scenā siet. 20
 Dūc q̄i dūc oīsī dormierūt. decet
 Animo aēq̄o nūc stent nē dormire tēp̄rent.
 Serni nē obsideant. hībris et sū locus.
 Vei aēs pro capite dēt. si id facere nōn queunt.
 Dormitū abeant. nūc incipit infortūio: 25
 Ne et hīc carientur nūgiz et lorīs domi.

11. Exsurgat C. Exsurgat D. percos BC. populo H. Stephanus
 audiētiā B. 12. Iam cūctū D. expecto C. si sciam BC. tam libri
 officium proferunt. D. 13. per nūq̄ et oīs. per nūq̄ et B. per
 nūq̄ et D. per nūq̄ et F. per nūq̄ Z. dicit Scaliger. Locutus
 Aut. Pl. p. 171. talis Gygertus. 14. Nam B. clamātoz tacitū
 Turcius Alibi XIX 12. Scaliger. clamātoz tacitū B. clamātoz statim
 reliqua. Verum dicit Locutus Aut. Pl. p. 171. 15. merosōem B. 16. fac-
 tum et Pylades factum esse libi. hīstio factum Gygertus. bene Ritsche-
 lius. em. libi. merosōem B. sernētis aut cor. C. sernētis F. 17. ex oletum
 B. neq̄ in F. Exoletum Forer. p. 171. neq̄a pro ex neq̄a sub idē
 idē. de q̄is in BDZ neq̄is. constructum et Acidalius cum Scortum
 exoletum p̄terea. neq̄ in C. de q̄is in Gygertus. p̄terea C. imp. D.
 p̄terea FZ. De exp̄tando et cf. Benndorfus et Sommerhousius i. s. s.
 p̄terea p̄terea Philol. ind. vol. 5. a. 1877. p. 143 sq. A. Muell-
 erus Philol. vol. 35. a. 1876. p. 323 sq. 18. nē dūc Camerarius.
 nē dūc D. F. nē dūc C. nē dūc B. Z. nē dūc D.
 nē dūc aut nūgiz mittant Acidalius. cui obsequeretur nūc dūc et in-
 uolūta hīc p̄terea ut alia p̄terea nē dūc. nūgiz CD. mittant F.
 19. designatōz DFZ. Lipsius Aut. lect. II 12. dūc signatōz B.
 designatōz C. Pylades. p̄terea de obambulet D. Turcius Alibi XIX
 12. p̄terea de ex membranis. Scaligerus Dūc. lect. I 13. p̄terea obam-
 bulet B. p̄terea de ex b. obambulet C. p̄terea obambulet F. p̄terea Z.
 20. dūc dūc C. scena libi. 21. oīsī dūc qui dormierunt
 Muellerus Proe. Pl. p. 171. oīsī dūc dormierunt Gygertus
 oīsī s. B. oīsī DFZ. 22. Aēq̄o animo Ritschellus dubitāter
 nūc dūc F. Vāzūz vel dūc. nūc dūc Ritschellus. nēq̄ et
 Lambinus. dormitū tēp̄rent sub p̄terea i. p̄terea et C.
 23. sernētis C. 24. p̄terea C. 25. abeant in 4. et habeant D.

Si mínus curassint, quóm eri reueniánt domum.
 Nutríces pueros ínfantis minútulos
 Domí procurent néue spectatum ádferant:
 Ne et ípsae sitiant ét pueri peritént fame, 30
 Neue ésurientes híc quasi haedi obuágment.
 Matrónae tacitae spéctent, tacitae rídeant:
 Canóra hic uoce suá tinnire témporent,
 Domúm sermones fábulandi cónferant:
 Ne et híc uiris sint ét domi moléstiae. 35
 Quodque ád ludorum cúratores áttinet,
 Ne pálma detur quoíquam artífici iniúria,
 Neue ámbitionis cáusa extrudantúr foras,
 Quo déteriores ánteponantúr bonis.
 Et hóc quoque etiam, quód paene oblitús fui: 40
 Dum lúdi fiunt, ín popinam, pédisequi,
 Inrúptionem fácite: nunc dum occásiost,
 Nunc dúm scriblitae aestu aestuant, occúrrite.

27. *Versum delet Guyetus* curasint D. cura sint BC cum
 heri reueniant *Bothius*. quom eri ueniant B. cum eri ueniant CD et,
 nisi quod heri, Z. tum reueniant F. cum ueniant heri *Pylades*.
 quando heri ueniant *Bothius olim* 28. minutulos BD⁴. minitulos CD¹.
 minuculos Z. minutilos F 29. procurent *Pylades*. ut procurent *libri*
 neue *Pylades*. neuque CFZ. neu que D. neu quae B. ne quom *Geppertus*. ut
 quom . . . ne *Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1873) p. 112* afferat FZ. adferat
 B. afferat CD 30. Ne *del. Geppertus* ipse C. ipse D. siciant D
 peritent *membranae Turnebi Advers. XIX 12, Ritschellius*. pertant
 B. pereant CDFZ Ne et ipsa sitiát et puer pereat *Buechelerus*
teste Brugmano p. 42 adferat v. 29 *defendens* 31. aedi BCDZ (edic).
 hedi F obuiant C 32. Matrone D tacite spectent C tacite
 C rediant B. redeant C. reddeant D 33. Canora DZ. onara
cum spat. init. B. Lanora C. Panora F uoce om. C sua tinnire]
 scaturire F 34. sermones] materiam *quendam proposuisse Ritsche-*
lius adnotat 35. Neethic B iuris Z sintet B molestiae (i
 s. v.) B. molestie C 36. ad om. B 37. Nepalmadetur D quoi
 quam B. cuiquam CDFZ 38. Neue BDFZ. Niue C. Neue
Ritschellius extrudantur ex extruduntur D. extrudatur F 39. ante
 ponantur BC. anteponant F anteponantur, boni *Acidalius*
 40. et iam B paene B. pene *reliqui* 41. du D inpopinam C. inpopina F
 pedi sequi *vel* pedisequi B. pedisequi D. pedissequi FZ 42. occasio est
libri 43. dum scriblitae aestu *Goetsius Ind. Icn. a. 1883 p. VII*. dum scri-
 blitae B: cf. *Ritschellius Nov. exc. p. 118 et praefatio nostra*. dum scriblitae
 DF(-te)Z(-te). dum scriplitae C. dum scriblitae etiam *Muellerus Pros. Pl.*
p. 499. dum streblitae *Iunius*. dum scribellitae *Scaliger*. scriblitae dum
Bothius estuant B. exaestuant *Pareus* accurrite *Acidalius*

Haec, imperata quae sunt pro imperio hístrico,
 Bonum hércle factum pró se quisque ut méminerit. 45
 (Ad árgumentum núnc uicissatím uolo
 Remigráre, ut aequé mécum sitis gnárures.
 Eius núnc regiones, límites, confínia
 Detérminabo: ei re égo finitor fáctus sum.)
 Sed nísi molestumst, nómen dare uobís uolo 50
 Comoédiai: sín odios, dicám tamen,
 Si quídem licebit pér illos quibus est ín manu.
 Carchédonius uocátur haec comoédia
 Graecé, latine Pátruos Pultiphagónidae.

46. Vicissatim hinc excerptis gloss. Pl.: cf. Ritscheliu Opusc. vol. II p. 254 48sq. Nonius p. 11, 23: finitores dicebantur quos nunc agrimensores dicimus: dicti quod fines diuiderent. Plautus Poenulo: 'eius . . . finitor'

44. Hec B imperata quae sunt Camerarius. quae (qñ C) imperata sunt libri. quae sunt imperata Pylades Neque pro imperio neque prod imperio defendi posse dicit Ritscheliu Nov. exc. p. 73, 98 hystico (h s. v.) D. hystico F 45. prose C ut om. F' utmeminerit B V. 46—49 ex alia fabula huc illatos censet Dziatzko de prol. p. 31, ex priore Poenuli recensione resedissee Hasperus de Poen. dupl. exitu p. 304 (28) 46. uicis satim B. uicis satim C 47. Remigare B. Migrare Geppertus Nondum in argumento versatum esse prologum Muretus notavit Var. lect. XVII 14 ut aequi D F' Z. aequae ut Camerarius. ne aequae (et ignarures) Reuterus sitis gnarures membranae Turnebi Advers. XIX 12 coll. XVI 17, Bentleius. siti signa rures BCD¹. sitis ignari ires D¹. sitis signatores FZ. sitis id gnarures Reinus Quaest. Pl. p. 6. Transpositione usi ut mecum sitis aequae ignarures Guyetus, ut aequae sitis mecum ignarures G. Hermannus Diar. antiq. stud. a. 1835 p. 58 V. 48—58 damnat Guyetus 49. eius Nonius re (ut genet.) Quicheratius. rei libri finitor factus sum Muretus l. s. s. factus finitor B. sum factus finitor reliqui, Nonius ego finitor factus sum ei Pareus 50. Setnismolestum B molestumst F'. molestum si BCD. molestum sit Z. nomen dare Z. non mendare BCD. comendare F' uobis, o ex b C 51. Comoediai: sin odio est Gruterus. Comedi ais inodiosi B. Comediais inodiosi C. Comediais (alt. i s. v.) inodiosi D¹, unde Comediai sin odiosi D¹. Comoediai sin odio sit Z, ubi Comoedias Scularius. Comediam ni odio est F'. Comoediae: sin odios, ego Brugmanus p. 42 52. Siquidem BCD eos Guyetus inmanu CD (estin-). immanu B (estim-) quibus id in manu Geppertus 53. uacatur C Vocatur Carchedonius Brugmanus p. 45 comedia CDF. comediac B 54. Graece, latine Ritscheliu Parerg. p. 205, Lomanus Spec. p. 56. Latine platus B (platus) CDF. Latine plautus Z: quod offensionem non fuit Bentleio in Phorm. prol. 26. Duorum versuum lacunam ante h. v. signavit Geppertus: cf. Reinhardtus Studemundi Stud. vol. I p. 110sq. patruus libri. πατρός Geppertus Pultiphagónidae Muretus Var. Lect. XVII 14, Gu-

Nomén iam habetis: núnc rationes céteras	55
Accípite: nam arguméntum hoc hic censébitur.	
Locus árgumento súos sibist proscaénium:	
Vos iúratores éstis: quaeso operám date.	
Cartháginienses frátres patrúelés duo	
Fuére summo génere et summis dítiis.	60
Eorum álter uiuit, álter est emórtuos.	
Proptérea apud uos díco hoc confidéntius,	
Quia míhi pollinctor díxit qui eum pollínxerat.	
Sed illí seni, qui mórtuost, ei filius	
Vnícus qui fuerat, ábditiuos á patre,	65
Puer séptuennis súrripitur Carthágine,	
Sexénno priús quidem quam moritúr pater.	
Quoniám periisse síbi uidet gnatum únicum,	

63. *Fulgentius* p. 560, 8 (p. VIII sq. ed. Lersch): pollinctores dicti sunt qui funera morientium curant. unde et Plautus in *Menaechmis* comoedia ait: 'sicut pollinctor dixit qui eum pollinxerat'. Pollinctores dicti sunt quasi pollutorum unctores, id est cadauerum curatores 66. Cf. arg. v. 1

lielmus Quaest. Plaut. Poen. cap. 1 (cf. prol. Merc. v. 6 et Mostell. v. 828). *pulti phagonides libri* (pulti phagonides B). *Desudauerunt in hoc versu Camerarius, Lambinus, Turnebus Advers. XIX 12, Scaliger in Varr. de re r. p. 262 ed. Steph., Gruterus Suspicionum I 6, Franckenus Mnemos. vol. IV (a. 1876) p. 164, qui versum sic scribit:* Latine Patruus Plauto Pulti phagonidae Cf. *Schoellius Anal. Pl. p. 47* 55. núc C rationes B, *membranae Turnebi Advers. XIX 12, Reuterus. orationes reliqui ceteras, prior e ex a C* 57. argumento suos sibist *Ritschellius Parerg. p. 210.* argumento st suum sibus B et, nisi quod argumentost et scibis, CD. argumentost suum sibi FZ. argumento censendist (vel iurandist) *Teuffelius Mus. Rhen. vol. 28 (a. 1873) p. 346, quem contra cf. Lorenzius Bursiani Annal. a. 1873 p. 424.* arbitrio suos sibist *Schoellius Anal. Pl. p. 45* pro scaenium B. proscenium CDF' 58. iuuatores F. uiatores Z. queaso C. date D 59. carchagunenses D¹. carthaginenses D⁴ FZ 60. dítiis *Ritschellius, Geppertus. diuitiis libri* (diuiciis D) 61. alter est emortuus CDF'. alter est mortuus Z. alter emortuus B. alter autem mortuost *Ritschellius dubitanter* 62. dico hoc *Ritschellius. dico libri* 63. Cf. test. mihi s. v. D pollinctor *Fulgentius.* pollictor Z. pollector BCD. pellector F': cf. *M. Warren Amer. Journ. IV 13* 64. qui B, *Saracenus. cui reliqui mortuus est libri ei Acidalius. om. libri* 65. fuerit B abdituius *Gulielmius l. s. s. abdiuitiis BCD.* abductus FZ. olim abductus *Camerarius* appatre (posterior p s. v.) C 66. surpitur *Bothius* 67. Sexennio prius Z. Sexennio prius D⁴. Sexenni opprius B. Sexenni ob prius C. Sexenni obprius D¹. Sex annos prius F' equidem *Geppertus* 68. Quoniam] Qui FZ perisse CF' is sibi *Ritschellius* uidens F'

Conicitur ipse in mórbum ex aegritúdine,
 Facit illum heredem frátre[m] patruelem suum: 70
 Ipse ábit ad Accherúntem sine uiático.
 Ille quí surripuit púerum, Calydonem áuehit:
 Vendit eum domino hic díuiti quoidám seni,
 Cupiénti liberórum, osori múlíerum.
 Emit hóspitalem is fílium imprudéns senex 75
 Puerum illum eumque adóptat sibi pro fílio,
 Eúmque heredem fécit, quom ipse obiit diem.
 Is illíc adulescens hábitat in illisce aédibus.
 (Reuórtor rursus dénuo Cartháginem,
 Si quíd mandare uóltis aut curárier: 80
 Argéntum nisi qui déderit, nugas égerit:
 Verúm qui dederit, mágis maiores égerit.)
 Sed huius illi pátruo, qui uiuít senex,
 Cartháginiensi duaé fuere fíliae:

69. Coniicitur FZ in morbum C. improbum B ex egritudine (egritudine B) BCD 70. suum libri 71. abít Lachmannus. abiit BD (uterque post correctionem) FZ, Benleius (ad delens). habiit B (ante corr.) CD (ante corr.) acheruntem B. acherontem reliqui. De prosodia cf. post Hermannum in Eur. Hec. v. 1 Fleckeisenum Exerc. p. 35, Spengelium Plaut. p. 70, Hasperum l. s. s., Muellerum Pros. Pl. p. 382 sineuatico D 72. sur ripuit D. subripuit F 73. domino] demum F quoidam B. cuidam reliqui 74. mulierem BCD
 Post hunc versum suspiceris fere haec intercidisse: Hospes pater-nus qui fuit pueri patri. Alioquin mirum est hospitalem v. 75. Cf. v. 118 sqq. 75. in prudens B 76. Puerumque adoptat illum Ritscheliu[s] profilio C 77. Eum que B heredem Z quom B. cum reliqui 78. I/s (in rasura fuit I) B adulescens C habet Bothius in illis cae cae diebus B. in illis ce edibus C. in illis ce hedibus D. hisce in aedibus Geppertus: at cf. Schmidtus de demonstr. pron. form. p. 28
 V. 79—82 expungendos dixit Visseringus Quaest. Pl. I p. 106. 'Et factos esse ad similitudinem versuum qui sunt in prologo Menaechmon 51—55, non intrusos in Menaechmos e Poenulo argumento est v. 83 positum Sed' Ritscheliu[s] 79. Reuertor libri rursus Ritscheliu[s] Opusc. vol. II p. 260 Sic interpunxit Schoellius: vulgo gravius post Carthaginem distinguunt 80. Si quid FZ. Si quit D. Siquit BC mandare Saracenus. amandare BCDZ. demandare F 81. dederit ex dederat D 82. maioris DZ egerit Pylades. nugas egerit libri ut in prologo Menaechmon v. 55 83. huius illi patruo Ritscheliu[s]. illi patruo huius libri, nisi quod huius B: ubi huiusce Reizius, Geppertus, Brandtius de gen. p. 61 adversante Schmidtio de demonstr. pron. form. p. 54 84. Carthaginiensi B. carthaginensi reliqui duę C fuere] filere B filię C

Altéra quinquennis, áltera quadrímula. 85
 Quom nútrice una périere eae Magáribus.
 Eas quí surripuit, ín Anactorium déuehit:
 Vendít eas omnis, ét nutricem et uírgines,
 Praesénti ibi argento hómíni, si lenóst homo,
 Quantum hómínun terra sústinet sacérrumo. 90
 Vosmét nunc facite cóniecturam céterum,
 Quid íd sit homínis, quóí Lyco nomén siet.
 Is éx Anactorio, úbi prius habitáuérat,
 Huc ín Calydonem cómmigrauit haú diu

88 sqq. *Nonius* p. 397, 19: sacrum etiam scelestum et detestabile...
 Plautus Poenulo: 'uendit... sacerrimo'

85. quadrimula (1 s. v.) *B* altera erat quadrimula *Ritscheli*us. quasi quadrimula altera *Lachmann*us. *idem* vel altra quasi quadrimula *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 4, *improbante Luchsio Studemundi Stud.* vol. I p. 59

86. Quom *B*. cum *reliqui* periere eae Magaribus. ¶ *Eas Ritscheli*us. periere a magaribus. *Eas BCDF*. periere. a megaribus *Eas Z*. periere a magalibus. *Eas Camerari*us. periere. a Magalibus *Eas Bothi*us. perierunt. a Megaribus *Eas Kampmann*us de *AB praepos.* p. 9. periere illae. a Megaribus *Eas Hermann*us in *Iahni Annal.* vol. 35 (a. 1842) p. 102. 'Magalia partem exteriorem Carthaginis dixit *Corneli*us *Nepos secundum* [grammaticum quendum apud] *Servium* in *Aen.* I 368: quae pars rà Μέγαλα est *Appiano Pun.* VIII 117 et 118. Quo minus ausim in Magaribus formam severius consulere: praesertim cum 'magalia dicta quasi magaria' *Isidorus Orig.* XV 12 testetur. Quod si fidem habet consentaneum est longam vocalem quae est in magalia, cadere etiam in Magaribus nomen' *Ritscheli*us 87. quisur ripuit *D*. qui subripuit *F* inanactorium *C*. in anaactorium *B* dehit *D*¹. deuehit *D*². de uehit *B* 88. Vendit eas omnis *Ritscheli*us. Vendite asomnis *B*. Vendite a somnis *D*¹*C*. Vendit ea somnis *D*⁴. Vendit eas crinis *Noni*us. Venditque has omnis *FZ*, *Hermann*us *Elem.* p. 191. Venditque eas omnis *Mercerus*, *Geppert*us et nutricem] enutricem *CD* uirgines (r e corr., fort. ex g) *C*. uirginis *Noni*us 89. Praesenti ibi *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 501. Presenti e *Nonio F*. Ppresaens *B*. Ppresens *CZ*. Praesens *D*. argentod *Guyet*us: cf. *Ritscheli*us *Nov. exc.* p. 73 homoni dubitanter *Ritscheli*us l. modo comm. sileno est homo *Noni*us. sileno est homo *B* (hominisi-) *CD* (si leno *D*⁴). lyco est homo *F* (lico) *Z* 90. terras *Noni*us sacerrimo *Noni*us. sacerrumus *F* 91. Vos met *C* ceterum *Z* 92. homines *BCD* cui libri lico *CD* 93. exanactorio *B* habitab-uerat *B* 94. Huc in Calydonem commigrauit *Pylades*. Huc commigrauit (Huccom migrauit *D*) in calydone (calidone *DF*, invalidone *C*) libri. Huc quom in Calydonem commigrauit *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 307 haudiu *BC* (post alt. u 2 litt. sp.) *D*. hand din *Z*. haud *F*. haud diu est *Geppert*us, *Mueller*us l. s. s.

Sui quaesti causa. is in illis habitat aedibus. 95
 Earum hic adulescens alteram efflictim perit
 Suam sibi cognatam imprudens, neque scit quae siet,
 Neque eam umquam tetigit: ita eum leno macerat:
 [Neque quicquam quom ea fecit etiamnum stupri,
 Neque duxit umquam: neque ille uoluit mittere:] 100
 Quia amare cernit, tangere hominem uolt bolo.
 Illam minorem in concubinatam sibi
 Volt emere miles quidam, qui illam deperit.
 Sed pater illarum Poenus posquam eas perdidit,
 Marique terraque usque quaque quaeritat. 105
 Vbi quamque in urbem is est ingressus, ilico
 Omnes meretrices, ubi quisque habitant, inuenit:
 Dat aurum, ducit noctem: rogitat postibi,

96. *Nonius* p. 104, 21: efflictim uehementer. Plautus Poenulo: 'earum...perit'. Efflictim hinc excerpit gloss. Plaut.: cf. *Ritscheli* *Opusc.* vol. II p. 243

95. Sui] nisi F questi B. questi CD in illis BC. in illisce *Ritscheli*, *Muellerus Nachtr.* p. 130: at cf. *Schmidtus de demonstr. form.* p. 70 habitata edibus B. habitat edibus C. habitat hedibus D
 96. adulescens (sc ex n) C. adolescens D efflic timperit D efflictim C
 97. imprudens FZ scit quae siet *Bothius*. scit quae sit FZ. sitq; aesi B, unde fortasse scit quae ea siet *elicias cum Acidalio*. scit quae ea sit *Bentleius*. sit que sit D. que sit C 98. eum Z tetigit//////////ita (t in git in lit.) B
 V. 99—100 *additicios esse Guyetus uidit* 99. quic quam B quom ea B. quomea D. quo mea C. cum ea FZ fecit ex fitit D. fetit ut uid. C etiamnum stupri Z. etiam nunstupri B. etiam non stupri CD. etiam nunc stupri F 100. uolut C 101. Qui F. quia (i s. v.) D uolt bolo *Camerarius*. uolibolo BC. uoliblo D. uolt leno F (uult) Z
 102. incon cubinatum B. inconcubinatum CD, *Camerarius*. in concubinatam Z. in concubinam F 103. Vult F Vol temere C quidam (a ex e) D peperit BCD 104. illarum poenus FZ. illi (sequitur spat. circ. 5 litt.) impenus B. illi inpoenus C. illi inpenus D posquam *Ritscheli* *Opusc.* vol. II p. 549. pes quam BCD. postquam FZ eas perdidit FZ. meas perdedit BCD². meas perdedet D¹. perdidit *Geppertus* 105. Marique terraque *Camerarius*. mari terra Z. marite BC et cum lacuna post eam vocem D. minute F. Mari terraque eas *Geppertus* usque B. cusque dubitanter *Bergkii Beitr.* p. 119 quaq; ; in lit. B queritat BCD 106. Vbi quomque *Spengelius Plaut.* p. 195 in urbem C is *Pylades. om. libri* Vti quamque est in urbem ingressus 'in uno e suis' *Muretus Var. lect. XVII 14* indugressus *Lachmannus* 107. habitat *Scaliger* conuenit *Muellerus Pros. Pl.* p. 499 adn. 108. ducit (cit e corr.) D aurum. ducat noctem rogat Z: ubi dicant 'prisca exemplaria' *Pii*. aurum: ductat noctem: rogitat *Muretus 'e suis'*.

Vnde sít, quoiatis, cáptane an surrúpta sit,
 Quo génere gnata, qui parentes fúerint. 110
 Ita dócte atque astu fílias quaerít suas.
 Et is ómnis linguas scít: sed dissimulát sciens
 Se scíre. Poenus plánest: quid uerbís opust?
 Is heri húc in portum náui uenit uésperi.
 Pater hárunc idem huic pátruos adulescéntulost. 115
 Iamne hóc tenetis? sí tenetis, dúcite:
 Caue dírum patis: quaéso sinite tránsigi.
 [Ehem, paéne oblitus súm relicuom dícere.
 Ille qui adoptauit hunc pro filió sibi
 Is illi Poeno, huiús patri, hospés fuit.] 120

114. *Charisius* p. 223, 19: uesperī Plautus in Poenulo: 'in portum ... uesperī'

aurum, ducat noctem rogitat, *Pylades*. aurum, ducit, noctem rogat, *Camerarius*. aurum, noctem rogitat, ducit *vel potius (ut ait) hac interpunctione*: aurum, ducit noctem: rogitat *Acidalius*. aurum, ducit, docte rogitat *vel potius* aurum, ducat noctem. rogitat (*h. e. dat ut ducat*) *Balbachius Obs. crit. p. 37 sqq.* postibi *D ut vid.* post ibi *B*. post ubi *reliqui*

109. cuiatis *Z*. quo latis *B*. quolatis *CD*. quo lata sit *F* capta-
 neant *BCD* subrupta *F* 110. fuuerint *Turnebus Advers. XIX 12*

111. querit *BC* suas ex suis inter scribendum corr. *D* 112. set *B*

113. plane est libri uerbis opu st *D*. uerbisopust *C*. uerbis opus st *B*.
 uerbis opus est *F* 114. inportum *C* inportuna uis uenit uesperī

Charisius uespere libri *Plautini* 115. haruncidem *B*. harum idem *FZ*
 patruus adulescentulo est libri 116. iam ne hoc *C*. iam ne hoc

B sitenētis *BC*. si /// tenetis, d er. *D* 117. caue] ne *Z* dirum patis
B queso *BCD*³. quoso *D*¹ Post hunc v. *Bothius conlocavit v. 121. 126*

V. 118—128 delendos esse (v. 118. 119 cum Weisio) censet Muellerus
Pros. Pl. p. 508 V. 118—120 inconditos et sententiarum nexum

*turbantes deleuimus: videntur ad eam rem spectare quae v. 75 commem-
 moratur 118. hem FZ pene libri oblitusum D reliquum*

*(ex reliquom D) libri. relicuom sum Geppertus 119. pro filio hunc
 adoptauit sibi Ritschelius. qui adoptauit hunc sibi pro filio Bothius,*

*Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 54 120. Is om. Z huiusce
 Camerarius, Geppertus: at cf. Schmidtus de demonstr. pron. form. p. 55.*

*olim huius Pylades patris ante ras. C patruo FZ, Lomanus p. 57: cf.
 v. 75 hospes (hos p in ras.) C. fospes Schenkelius Plaut. Stud. p. 615 (9)*

*V. 121—129 dubitari non posse videtur quin e duplici recensione
 sint qualem distinguere Ritschelio inprimis duce supra conati sumus:*

*qui in libris sic se excipiunt: 121. 122. 127. 124. 125. 123. 126. 128.
 Similem viam ingressus Hasperus l. s. s. p. 304 v. 121. 122. 127 = 124.*

*125. 123. 126. 128 esse voluit, cum Seyffertus duplicem recensionem ta-
 lem distinguat Stud. Pl. p. 11: 121. 122. 127. 128 = 124. 125. 126.*

123. Et quibus versibus transponendo seruandoque nihil effecit Acidalius:

Is hódie huc ueniet réperietque hic filias
 Et hunc sui fratris filium ut quidem didici ego.
 Valéte: adeste. ibo: álius nunc fieri uolo.
 (Huc qui hódie ueniet, réperiet suas filias
 Et hunc sui fratris filium. dehinc céterum 125
 Quod réstat, restant álii qui faciánt palam.
 Ego íbo, ornabor: uós aequo animo nóscite.
 Valéte atque adiuuáte ut nos seruét salus.)

pro insitiis 123. 124. 125. 126. 127 Guyetus habuit similiterque a verbis ut quidem didici ego ad fratris filium omnia expellenda esse Visseringius p. 106 (sic: 122. Et hunc sui fratris filium. Dehinc ceterum [Valete....] Quod restat.... [Valete atque): denique Geppertus deletis v. 121 et 122 reliquos sic disponit: 124. 125. 126. 127. 123. 128 121. Is (h. e. Poenus) post v. 120 merito offensioni fuit Rostio Opusc. p. 307 sq. repperietque BCD 122. quidem didici ego BCD. quidem didici FZ. didici quidem et his continuans v. 118 Bothius 123. fieri nunc Acidalius 124. Huc Ritscheli, Geppertus. Hic libri repperiet BCD 125. suis D filium Z de hinc BC ceterum CDZ V. 126 et 128 bis scriptos exhibet D, et folii 199^r in fine et in principio folii 200^r. 126. restat] restant CD restant om. FZ alii qui Camerarius. aliqui BCD. alii FZ facient F palam ex palam D priore loco 127. Ego ibo D non correctus, Acidalius. Ego ibi reliqui libri (D correctus) aequos animas B. aequo animo C (equo) D (-mo ex -me, quod ex -mi factum) FZ 128. adque D priore loco. itaque Lachmannus ad iuuate B utuos B salus Ad gora stodes Melphio B. salus Adgorastocles Milphio (Milpio D) CD

ACTVS I

AGORASTOCLES. MILPHIO

AGORASTOCLES

Saepe égo res multas tibi mandauī, Mílphio,
 Dubiás, egenas, ínopiosas cónsili, 130
 Quas tú sapienter dócte et cordate ét cate
 Mihi réddidisti opíparas ope operá tua.
 Quibus pró benefactis fáteor deberí tibi
 Et líbertatem et múltras gratas grátias.

MILPHIO

Scitúmst, per tempus si óbuiamst, uerbúm uetus. 135
 Nam tuaé blanditiae míhi sunt, quod dicí solet,
 Gerraé germanae hercle ét collýrae escáriae.

Actus I sc. 1 ADGORASTOCLES. ADOL-E-SCENS. MILPHIO
 SERVVS. B. adgorastocles adut milphio Seruus D, ubi adut et Seruus
 D² addidit. om. C (1 v. vac.) De personarum notis cf. praef. 129. AG
 B. A^dg D: om. reliqui Sepe B D. epe cum spat. C res om. B
 130. consilii libri 131. tusapienter D 132. opiparas ope opera Lachman-
 nus ad Lucr. p. 80. opiparas (oppiparas C D Z) opera libri. ope operaque
 opiparas Ritscheliuss. opiparas bona opera Muellerus Pros. Pl. p. 499, sed
 ut praestare dicat coniecturam inter reddidisti et opiparas plura inter-
 cidisse 133. bene factis B C 134. multas gratas gratias Pius: cf.
 Landgrafius Acta sem. Erlang. II p. 48. multas grates gracias (grās
 D) B C D, Brixius ad Trin. v. 821. multas grandes gratias Geppertus.
 ultro grandem gratiam Langenus p. 14 135. Pers. om. B C D
 scitumst F Z. scitum si B C D per mul tempus B ante ras. si
 obuiam est Turnebus Adv. XV 6. si obuiam (ob uiam B) si B C D.
 scio hoc iam est F. hoc iam est uerbum si Z. si obuiam is Camera-
 rius. si obuiam it Pistoris uerbum est uetus e 'vetere libro' suo Mu-
 retus Var. lect. XVII 17 Scitumst: per tempus mi obuiam it u. u.
 Schneiderus de prov. Pl. Terentiagnisque p. 51 sq. 136. blanditē C.
 blandicie B solent F 137. gerre D Z germanē C hercle et
 collyrae Ritscheliuss, escariae vel simile quid post collyrae intercidiſſe
 suspicatus. hae decollyrae lyre B. hę de col lirae lire C. hędecol lirę
 lirę D. edepol lirę lirę Z. edepol lyrae lire F: atque lyrae lyrae fuit
 etiam in membranis Turnebi Adv. XV 6, quod idem III 20 ita defen-
 dit, ut de nostro 'lirum larum' cogitasse videatur. atque edepol lirae
 lirae Pylades. atque edepol λήροι λήρων Aldina. atque edepol liroe

Nunc mīhi blandidicus ēs: heri in tergō meo
Tris facile corios cōntriuisti būbulos.

AGORASTOCLES

Amāns per amorem sī quid feci, Mīlphio, 140
Ignōscere id te mi aēquomst.

MILPHIO

Haud uidī magis.

Et ego nunc pereō amōre: sine te uérberem,
Item út tu mihi fecísti, ob nullam nóxiam:
Postíd locorum tú mihi amanti ignōscito.

AGORASTOCLES

Si tibi lubidost aut uoluptati id tibist, 145
Suspēde, uinci, uérbera: auctor sūm, sino.

MILPHIO

Si auctóritatem póstea defúgeris,
Vbi díssolutus tú sies, ego péndeam.

140. *Nonius* p. 199, 14: corius masculini. *Plautus* *Poenulo*:
'tres... bubulos'

lirae *Meursius Exerc. p. 196.* atque edepol ἄλγροι λύραι *Bothius.* atque edepol lirorum lirae *Ribbeckius Trag. lat. reliq. p. 352.* atque edepol λῆροι meri *Weisius.* plane, edepol λῆροι meri *Brandtius Nov. ann. t. 115 (a. 1878) p. 366.* edepol λῆροι, λῆροι meri *Geppertus. καὶ μὰ Δία λῆροι meri Brugmanus p. 33. αἱ δὲ κολλῶραι λύραι Palmerus: cf. Philol. Wochenschrift a. 1883 p. 117. Nihili quae Erasmus profert Adagiorum chiliad. 2 cent. 4, 10 138. M praefigit D blandi dicus B. blandicus F intergo BC 139. tres Nonius cori os C 140. AG. Amans Ritscheli post Weisium. Adamans (ortum ex ADG. Amans) BCD. Ag. Adamans FZ. Ag. At amans Pylades. Ah amans Reuterus peram orem B. peramorem D siquid BC fecit BCD 141. Te ignoscere id Geppertus idte D mihi libri aequom est B. aequū// est, prima m litterae ut vid. parte er. C. aequum est reliquis Milph. FZ. pers. notam om. B, Adg. D et spatium C exhibent 142. Et ego nunc pereō amore Ritscheli, Muellerus Nachtr. p. 39, Brizius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 771. Et nunc (etnunc B) ego (Et ego nunc Z) amore pereō libri. Ego nunc amore pereō Lachmannus in Lucr. p. 389 et Ballas Grammat. Plaut. spec. p. 8. Amore et ego nunc pereō Geppertus 143. Item (e ex a) C tu s. v. B 144. Post id cum libris scribatur locorum Pylades 'ex ant. codd.' ut dicit. locorum BCD. loquar FZ 145. M praefig. D²: om. BC Sitibi C lubido est libri. lubidini Guyetus uoluptati id tibist Ritscheli. uoluptati sino BCDZ. uoluptas sino F 146. berbera BD 147. Pers. om. BCD post era BC. postera D 148. Adg. ante ubi D⁴ dissolutus B sies] cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 32 pendeam (a ex alia litt. corr.) C*

AGORASTOCLES

Egone istuc ausim fácere, praesertím tibi?

Quin sí feriri uídeo te, extempló dolet.

150

MILPHIO

Mihí quidem hercle.

AGORASTOCLES

Immó mihi.

MILPHIO

Istuc máuelim.

Sed quíd nunc tibi uis?

AGORASTOCLES

Cúr ego apud te méntiar?

Amo ínmodeste.

MILPHIO

Méae istuc scapulae séntiunt.

AGORASTOCLES

At ego hánc uicinam díco Adelphasiúm meam,

Lenónis huius méretricem maiúsculam.

155

MILPHIO

Iam prídem equidem istuc éx te audiui.

AGORASTOCLES

Dífferor

Cupídine eius: séd lenone istóc Lyco

Illíus domino nón lutumst lutuléntius.

MILPHIO

Vin tu illi nequam dáre nunc?

149. M *sup. scr.* D²: *pers. spat. om.* C Ego ne B istac (u s. a) B presertim B. pseru C 150. Ante dolet *erasum* te C 151. Ad. *praem.* D² 'Fuit fortasse Mihi quidem hercle certe' *Ritschellius* Ag.] M D². *spat.* B Immo mihi B. Immo CDFZ. Immo enim mihi *Brugmanus* p. 25 Milph.] *spat.* B: *om. sine spatio* CDFZ 152. Mil. Sed FZ quid *sup. scr.* B Ag.] *Adg. in ras.*, ubi M fuit, D² ergo B 153. immo desto B Milph.] *spat.* B Meę C istu C scapulę C 154. *Adg. sup. scr.* D². *Pers. spat. om.* C Adego B adel phasium C 155. huius (u *alt. s. v.*) C meretricem B maiusculam F, *Saracenus*. malusculum B. masculum CD. masculam Z 156. Iampridem equidem D. Iam pride me quidem B equidem (i s. v.) C exte BC diferor D 157. cupiditate F istoc lyco B. isto clico CD 158. domino non *Pylades*. domi nonon B. domi non *reliqui* lutum stlutulentius B. lutumst lutulentius D Z (lutunst). lutum est lutulentius C (lutulen ante *membranae suturam*, quam in prioribus versibus vitaverat librarius, scriptum, sed ex parte tantum *erasum*, cum *fila* laedere nollet, lutulentius plene post eandem) F 159. *Pers. spat. om.* C Vintu BCD

AGORASTOCLES

Cupio.

MILPHIO

Em mé dato.

AGORASTOCLES

Abín dierectus?

MILPHIO

Díc mihi uero sério,

160

Vin dáre malum illi?

AGORASTOCLES

Cúpio.

MILPHIO

Em eundem mé dato:

Vtrúmque faxo habébit: et nequam ét malum.

AGORASTOCLES

Iocáre.

MILPHIO

Vin tu illam hódie sine dispéndio

Tuo tuám libertam fácere?

AGORASTOCLES

Cupio, Mílfhio.

MILPHIO

Ego fáciam ut facias. súnt tibi intus aúrei

165

Trecénti nummi Philippi?

AGORASTOCLES

Sescentí quoque.

Ag.] *om. B spat. relicto, etiam spat. om. CD* Milph.] Adg. *D*². *spat. B, quod C om. em F. en reliqui me dato FZ. mendato BCD*
 160. Ag.] *M D*². *spat. B. om. C* Abin dierectus *Ritschellius, Muellerrus Nachtr. p. 97 (idem de Abin hinc d. cogitat).* Abi dierectus *DFZ.*
 Abidie rectus *C.* Abid rectus *B.* Milph. *FZ. om. D. spat. B*
 mibi] nunc *C* 161. Vindare *BCD* Ag.] *om. spat. relicto B, sine spat. C* Milph.] *Mi add. D*⁴. *om. B spat. relicto, sine spat. C em CDF. Hem Z. e B* 162. nequam (*n s. r.*) *C* 163. Ag.] Adg. *D*⁴ *add. spat. B* locare *DF.* Locare reliqui, *quam vocem deleri vult Weisius illanc scribens et tuo cum r. 164 recte nectens* *M add. D*⁴ *in spat. Pers. om. B*
 Vintu *B* sine dispendio || Tuo scripsimus duce *B.* sine damno et dispendio tuo libri, *nisi quod dampno CD et Tuo B in medio versu. sine dispendio Grutero duce Guyetus, Langenus Anal. Plaut. I p. 7 sq. sine damno tuo Pylades, Acidalius* 164. *Cf. r. 163. libertatem CDF* Adg. *D*⁴ 165. Mil.] *M D*⁴. *spat. B* auri *F* 166. num miphilippi *B.* nummi philippii *CD.* nummi philippeii *F* Ag.] *M D*⁴. *spat. B. om. C* sexcenti *DFZ*

MILPHIO

Satis sũnt trecenti.

AGORASTOCLES

Quĩd iis facturũ's?

MILPHIO

Tace:

Totũm lenonem tĩbi quom tota fãmilia

Dabo hódie dono.

AGORASTOCLES

Quĩd facturũ's?

MILPHIO

Iám scies.

Tuos Cólلابiscus nũnc in urbest uĩlicus:

170

Eum hĩc non nouit lENO. satin intéllegis?

AGORASTOCLES

Intéllego hercle, sEd quo euadas, nEscio.

MILPHIO

Non scĩs?

AGORASTOCLES

Non hercle.

MILPHIO

At Égo te iam faxó scies.

Ei dAbitur aurum, ut Ád lenonem dEferat

DicAtque se peregrĩnum esse ex alio Óppido:

175

Se amÁre uelle atque Óbsequi hic animó suo:

167. Mil.] om. D. spat. B. om. Z Ag.] spat. D. om. CZ Quid iis
 B D. Qui diis C. Quid his F facturus ex factorus C. facturus reliqui
 Mil.] M sup. scr. D². spat. B 168. Doctum lenonem Brizius Nov. annal.
 vol. 101 (a. 1870) p. 776 quom B. cum reliqui 169. Ag.] spat. B Qui id
 Guyetus facturus libri Mil.] M D. spat. B 170. Tuus libri Colabiscus
 Angelius. collubiscus BCD² Z. colubiscus D¹. collibiscus F. Collybistus
 Camerarius in urbest B. in urbe est CF (in urbe) uillicus solus F et ita con-
 stanter 171. Eum] cum D noĩt D, corr. m. 3 173. Mil.] M s. v. D². om.
 spat. C Non tu scis Kochius Nov. annal. vol. 107 (a. 1873) p. 241
 Ag.] Ad s. v. D². om. sine spatio BC hercle (he in ras., ubi ego
 fuerat) C Mil.] M s. v. D. om. sine spatio BC ego te Muellerus Pros.
 Pl. p. 665. ego libri. te ego (vel sis sciens) idem Muellerus ibidem
 174. Et BCD ut alenonem B adferat Z 175. Dicat que B
 alio ex Ritscheliuss, Geppertus opido DF 176. V. del Langrehr de
 Plauti Poenulo p. 17 sq. agere C obsequi hic Muellerus Pros. Pl.
 p. 538. obsequi libri Amare uelle se atque animo obsequi suo Aci-
 dalius, Amare uelle se cum Pylade. Amare uelle atque obsequi se
 Bothius. Hiatus defenderunt Lachmannus in Lucr. p. 388, Luchs
 Studemundi Stud. vol. 1 p. 23, alii

Locum sibi uelle liberum praebier,
 Vbi nequam faciat clam, ne quis sit arbiter.
 Leno ad se accipiet auri cupidus ilico,
 Celabit hominem et aurum.

AGORASTOCLES

Consilium placet.

180

MILPHIO

Rogato, seruos ueneritne ad eum tuos.
 Ille me censebit quaeri: continuo tibi
 Negabit. quid tum dubitas quin extempulo
 Dupli tibi, auri et hominis, fur leno siet?
 Neque id unde efficiat, habet. ubi in ius uenerit,
 Addicet praetor familiam totam tibi. 185
 Ita decipiemus fouea lenonem Lycum.

AGORASTOCLES

Placet consilium.

MILPHIO

Immo etiam ubi expoliuero,
 Magis hoc tum demum dices: nunc etiam ruest.

AGORASTOCLES

Ego in aedem Veneris eo, nisi quid uis, Milphio: 190
 Aphrodisia hodie sunt.

MILPHIO

Scio.

177. uelle *te alt. e corr.* C preberier CD. praebierier B
 178. nequis BCD 179. adse B. atque se D 180. Ag.] spat. B.
 om. C 181. Mil.] spat. B. om. C 'Rogabis exspectes potius' Ritsche-
 lius seruos F uenerit neadenmtuus B uenerit ne CD
 tans libri 182. queri C. queri D 183. tum Bothius. tu libri
 extempulo B. extemplo reliqui 184. Dupli Camerarius.
 Dupli B. Duplici CD. Duplicet FZ tibi ubi C hauri et homi-
 nis B. hauriet haud riet C. hominis mi s. r. D. CD. aurum: homi-
 nis Z. aurum et hominem F fiet F 185. inius uenerit C. in iu su
 e uenerit B 186. abdicet Z pretor C 187. lenonem *per. ne.*
 C. lenonem *on 1 s. r.* D licum CDF 188. Cf. *Gulielmus Veri-*
sim. II 5. Ag.] spat. B om. C consilium *tu ex o B Pers. om.*
D Cf. Langrehr p. 24 eciam C ubi expoliuero B. expoliuero C.
 esilium et s. r. expoliuero D. expoliuero FZ 189. *Pers. spat. initio*
versus D dices *te s. r.* B et iam B. eciam C 190. Ag.] spat.
 om. C is *s ex d ut rid.* D quid uis FZ. qui tu is *h. e. quit uis.*
 B. qui tuis D. quitius C 191. aphrodia F sunt] *an aguntur?* Scio

AGORASTOCLES

Oculós uolo

Meos délectare múnclitís meretrícíis.

MILPHIO

Hoc prímum agamus quód consilium cépimus:

Abeámus intro, ut Cóllabiscum ulicum

Hanc pérdoceamus út ferat falláciam.

195

AGORASTOCLES

Quamquám Cupido in córde uorsatúr, tamen

Tibi aúscultabo.

MILPHIO

Fáciam ut facto gaúdeas.

Inést amoris mácula huic homini in péctore,

Sine dámno magno quae élui ne utiquám potest.

Itaque híc scelestus ést homo lenó Lycus:

200

Quoi iam ínfortuni inténta ballistást probe,

Quam ego haúd multo post míttam e ballistário.

Sed Adélphasium exit éccam atque Anterástylis.

Haec ést prior, quae méum erum dementém facit.

Sed éuocabo. heus, í foras, Agorástocles,

205

Si uís uidere lúdos iucundíssimos.

Ad (Ad D^a. Ag FZ) oculos DFZ. scio oculos cum spatio C. scio (sequitur spatium in quo hoc scriptum erat) Oculos B, unde Scio hoc. AG. Oculos Camerarius. Scio. AG. Ibi oculos Muellerus Pros. Pl. p. 639 192. M (h. e. Mil.) mundiciis D. mundiciis B Ante meretriciis ras., in qua metri scriptum erat, B. meretriciis C 193. Mil.] om. CD sine spatis consilium, s ex c D coepimus C 194. ut] ui B Colabiscum Angelius. collybis cum B. collibiscum reliqui ulicum om. C 195. hanc ita C, ut praeter n post suturam scriptum eiusdem litterae initium ante eam legatur utferat B. ut ferat reliqui, Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 775. ut serat Gulielmus Verisim. I 6 fallatiam CD 196. in corde C uersatur F et ante in transpositum Z 199. dampno CD magno que BD. magnoque C eluineutiquam D. eluine uti quam B. elui neutiquam C Versum intercidisse suspicatur Luebbertus Mus. Rh. vol. 23 (a. 1868) p. 213 sq. 200. Ita F. Atqui Ritschelius licus C. ligus D 201. Cui CDFZ infortunii FZ ballista st BD^a. balistast F. ballistest Z. ballista est D^a 202. multum ante corr. C eballistario C 203. adel fasium B exit eccam Camerarius. eccam (ecam B) exit libri, quod defendit Lachmannus in Lucr. p. 210 exit atque eccam Geppertus ante rastilis B. anter astilis C. anterastilis DFZ 204. Hec B que BC 205. heu si BC. heusi D. exi F agorasto cles C. ago rasto des B. agorastocles (ra s. v. m.^a) D 206. Siuis C iucundissimos BDZ. iucundissimos C. iocundissimos F

AGORASTOCLES

Quid istúc tumultist, Mílphio?

MILPHIO

Em amorés tuos,

Si uís spectare.

AGORASTOCLES

O múlta tibi di dént bona,

Quom hoc mi óptulisti tám lepidum spectáculum.

ADELPHASIVM. ANTERASTYLIS. MILPHIO. AGORASTOCLES. ANCILLA

ADELPHASIVM

Negóti sibi qui uolét uim paráre, 210
 Nauem ét mulierem haéc sibi duó comparáto.
 Nam núllae magís res duaé plus negóti
 Habént, forte si ócceperís exornáre,

207. Ag.] spat. B. om. C tu multi st B. tumulti st D¹. tumulti est D⁴ F Em amores CD. E///mamores (e crasa) B. Hem amores FZ tumultist. AG. Em amores tibi Ritschelius 208. Ag.] spat. B O del. Ritschelius dident B tibident bona di C
 209. Cum CDFZ hoc mihi BC (mihi in ras.) D. mihi hoc FZ obtulisti CD mi obtulisti hoc Guyetus, Bentleius tam ex tum B Adelfasium (Adelphasium C) anterastilis milphio agorastocles in versus speciem scripta add. BC

Act. I sc. 2 ADELPHASIVM ANTERASTILIS MERETRICES · II · MILPHIO SERVVS AGORASTOCLES ADOLESCENS B. om. C, uno v. vacuo: cf. v. 209. ADELPHASIVM ANTERASTILIS (MERETRICES II. sup. scr. D²) MILPHIO T AGORASTOCLES · A · D. ANCILLA add. Taubmannus propter v. 332 Tractaverunt hoc canticum Hermannus Reizianis emendationibus usus de metris p. 604 sqq. et Elem. doctr. metr. p. 295 sqq., Spengelius Reformvorschlage p. 393 V. 210—217 B ita exhibet, ut bini semper coniungantur versus, sed litterae maiusculae etiam reliquorum initia indicent: de CD cf. praef. 210. M praem. D² Negotii BD. egotii cum spat. C. Negocii Z. Negocium F uolet ^{com} uim parare D, com sup. scr. m⁴. uolet comparare Z. uult comperare F 211. Is nauem Bentleius, Bothius mulieres dubitanter Spengelius hec B. istaec Geppertus sibi duo Spengelius. duo libri. duo sibi Pylades, Hermannus Versum iambicobacchium def. Studemundus de cant. p. 47: cf. Seyffertus de bacch. p. 45 212. nullę C. nulle BD duę C negotii BCD. negotii FZ 213. Verba forte — exornare in ras., ubi neque eis ulla ornandi satis scriptum erat, C si hoc ceperis, alt. i ex e D

Neque úmquam sat ístae duaé res ornántur,
 Neque eís ulla ornándi satís satietás est. 215
 Atque haéc ut loquór, nunc domó docta díco.
 Nam nós usque ab aúrora ad hóc quod díeíst
 [Postquam aurora inluxit numquam concessamus]
 Ex índustria ámbae numquám concessámus
 Lauári aut fricári aut tergéri aut ornári, 220
 Políri expolíri, pingí fingi: et úna
 Binaé singulís quae dataé sunt ancíllae,
 Eaé nos lauándo, eluéndo operam déderunt:

V. 214 sq. iuncti tolerari vix possunt 214. V. *inclusit Ritschellius ut additamentum languidissimum* sat istae Hermannus praecunte Reizio, qui duae istae satis transponebat. satis hae (hę C. he D) libri, quod defendit Studemundus de cant. p. 47 versus constituens ad similitudinem v. 211 duę C. due BD hę duę res satis Z resonantur D¹, unde resonantur D⁴ 215. V. fortasse spurium esse dicit Spengelius ordinandi B sacietas C. sacietas ex sacutas D 216. hęc B. sup. scr. D³ Ante nunc sup. scr. Adel D³ domo Bergkii Diar. antiqu. a. 1848 p. 1131 post Goellerum in Truc. p. 105 coll. Merc. v. 355. modo libri. domi Acidalius, Hermannus 217. uos C ab hoc DF diei est BC. dixi est D Secuntur in B (ubi ordo inde a v. 210 hic est: 210—217. 385—252. 218—284. 353 sqq.) v. 285—352, 'cuius erroris causa haud dubie inde repetenda, quod archetypi codicis tribus paginis praetermissis librarius ad proximas quattuor transiliret et his demum perscriptis animadverso errore illuc rediret' Ritschellius: cf. A. Spengelius Pl. p. 49 et Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 53 218. in luxit B. illuxit CD Hunc v. expulit Acidalius, defendit Hermannus: et partem illorum iam FZ rescuerunt, qui diei est Postquam aurora illuxit nunquam concessauimus ex industria ambae Lauari... exhibent, nisi quod ex om. Z. Verba postquam aurora inluxit variam esse scripturam ad v. 217 spectantem dicit Seyffertus de bacch. p. 18 219. ambe C Post numquam spatiolum C concessamus non expediebat Beckerus Quaest. p. 12, perfectum interpretabatur cum Bothio Lachmannus in Lucr. p. 291, recte iudicavit Fleckeisenus Annal. phil. vol. 61 (a. 1851) p. 65 220. aufricaria uttergeria ut ornari B tergeri (r 1 s. v.) D. tergari F 221. findi D etuna B V. 222—224 in quattuor versiculos dispescit Seyffertus de bacch. p. 26 222. que C. que D datae sunt Reizius. datae nobis BFZ. datę nobis in rus. C. date nobis D ancille C. ancille B ancillae nobis Bothius Versus finem coalescere cum initio v. 223 statuit Hermannus de metr. p. 224 nil mutans assentientibus Christio Metr. Bemerkungen p. 61, Muellero Pros. Pl. p. 166, adversante Spengelio Reformvorschlage p. 216 V. 223—224 sic dimetitur Ritschellius duce ex parte Hermannno: Eae nos comundo, lauando, eluendo || Operam dedidere: aggerundaque aqua sunt || Viri duo defessi Alia profert Studemundus Diar. gymn. vol. 17 (a. 1864) p. 548 trochaeos iambosque socians 223. Ee D⁴, Eae Iylades. Ea BCD¹. eam FZ nos ex nobis C dederant Z. dedere Reizius, Hermannus

Aggerúndaque aquá sunt uirí duo deféssi.
 Apáge sis: negóti quantum ín muliere únast. 225
 Sed uéro duaé, sat sció, maxumo úni
 Populó quoilubét plus satis dare potís sunt.
 Quae nóctes diésque omni in aétate sémper
 Ornántur, lauántur, tergéntur, poliúntur.
 Postrémo modús muliebrís nullust: númquam 230
 Lauándo et fricándo scimús facere métam.
 Nám quae elautast, nísi percultast, meó quidem animo quási
 lutosast.

ANTERASTYLIS

Miro équidem, sorór, te istaec sic fabulári,
 Quae tám callida ét docta sís et facéta.

224. Aggerunda quae BC. Aggerunda quæ D¹. Aggerunda que D¹. Ad gerundamque FZ (adg). Gerundaque Spengelius l. s. s. aquam FZ 225. Ante. praem. D² Apagesis C negotii BFZ. negotii CD in muliere C una est libri 226. Sed] Si FZ duæ C maximo B 227. populo Bothius cui libet C. cui lubet reliqui potissunt F. potessunt P. Merula V. 228—232 uncis inclusit Ritschelius 228. Quæ BC dies que B omni in B. in omni reliqui et tetate (te prius expunxit m. 4) D 229. poliuntur, o ut rid. ex i C V. 230—231 in tres versiculos dispescit Seyffertus de bacch. p. 10: eisdem et v. 232 infelicitèr tractat Franckenus Mnemos. n. ser. vol. 4 (a. 1876) p. 166 sq. 230. Postremo, r s. v. D nullus est libri numquam Bothius. neque umquam libri. neumquam Fleckeisenus Nor. annal. vol. 103 (a. 1871) p. 818 231. facere metam Ritschelius. faceren niam B. facere en iam membranae Turnebi Adv. II 5. facere reliqui. f. pausam Acidalius in Asin. c. 3, Palmerius p. 885, Seyffertus de bacch. p. 10. f. remoram Geppertus. f. finem post Lambinum cum Reizio Hermannus. f. naeniam Gruterus sumus saturae Pylades, ut mitamus alios 232. Nam quae elauta est Camerarius. Nam quae lauta est D¹ FZ. Nam qua elauata est BCD¹. Nam quae lauta est Pylades perculta est libri lutosast Ritschelius. iniusta est B. iniusta est C. iniusta est (iu s. v.) D. inusta est Z. musta est F, Palmerius. inuenusta est Pylades. illauta est Camerarius. illata est Coltrius, Doederlinus Synon. II p. 46: cf. Loecius Anal. Pl. p. 206. non lauta est Reizius, Spengelius l. s. s. infuscata est Crainius Zeitschr. f. Gymn. vol. 20 (a. 1866) p. 476. inquinata est Geppertus 'Si possent quidem et quasi videri ex interpolatione esse, placeret meo animo in lustris sita' Ritschelius Ceterum de hexametro bacchiaco cogitabat Reizius 233. Adel. praem. D² Miro equidem dubitanter cum Gepperto scripsimus. Mirore quidem B. Miror equidem reliqui, Langenus p. 63 istec sic B. istec CDFZ Miror quidem soror te istaec sic f. Bothius. Miror equidem te soror istaec f. Ritschelius. Miror te sic istaec soror fabulari rel Miror te soror sic istaec fabulari Muellerus (hoc cum Reizio) Pros. Pl. p. 145 234. Quæ BC

Nam quóm seduló munditér nos habémus, 235
Vix aégreque amátorculós inuenímus.

ADELPHASIVM

Itást. uerum hoc únnum tamén cogitáto:
Modúst omnibús rebus, sóror, optumum hábitu:
Nimia ómnia nimium éxhibent negóti hominibus éx se.

ANTERASTYLIS

Sorór, cogitá sis itém nos perhibéri, 240
Quam sí salsa múriatica ésse autumántur,
Sine ómni lepóre et sine omní suauitáte.
Nisi sí multa aqua úsque et diú macerántur,

235 sq. *Nonius* p. 510, 30: munditer pro munde. Plautus in *Poenulo*: 'nam... inuenimus' Munditer e *Plauto* adfert *Priscianus* G. L. III p. 70, 20 *Priscianus* G. L. II p. 105, 4: positiva in 'or' desinentia... assumunt 'culus' uel 'cula', ut 'amator, amatorculus'... Plautus in *Poenulo*: 'uix... inuenimus', unde sua hausit *Osbernus* p. 6

235. quom B. cum reliqui 236. Vix] ut *Nonius* aegreque F, *Priscianus*, cuius pauci codd. egrique. aegre que B. egreque D. egre que C. egre Z. egre vel aegre *Nonius* amator culos C. amatorculos ex amator oculos D 237. *Pers. sp. om. CD* Ita est libri 238. modust *Spengelius* l. s. s. modus libri (modis CD), qui est ante habitu collocant in rebus Z: cf. *Studemundus Verhandlungen der 36. Philologenversammlung* p. 50 optimum BCD habitu est *Reizius*, *Bothius* modus... in rebus scribentes *Iambicum effecit Hermannus*: Modus ómnibus rebús, soror, negótium optimum hábitu est 239. omniñimium D negoti *Hermannus*. negotium libri hominibus, bu e corr. C 240. *Pers. om. D* cogita sis *Spengelius* l. s. s. cogita amabo libri, quod defendunt *Ritscheli*us proleg. p. 202, *Lachmannus* in *Lucr.* p. 388, *Fleckeisenus* *Nov. annal.* vol. 61 (a. 1851) p. 49, *Christius Bemerk.* p. 79: ubi Item amabo soror cogita nos p. *Seyffertus* de *bacch.* p. 10, Soror cogita nos amabo perhiberi idem *Spengelius* l. s. s., Soror cogita amabo perhiberi item nos vel item nos haberi *Hermannus* de *metr.* p. 199: cf. *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 619 241. Quam si BCD, *Hermannus* in *Elem.* Quasi FZ, *Hermannus* olim. Quasi si *Ritscheli*us sal samariatica B 242. sine ex sint D lepored et *Ritscheli*us *Nov. exc.* p. 77. lepore esse *Spengelius*. lepore atque *Geppertus* sine omni suauitate *Ritscheli*us. sine suauitate libri. sine suauitate *Lachmannus* in *Lucr.* p. 91: quem contra cf. *Ritscheli*us *Op. phil.* II p. 599 *Versum bacchioiambicum esse* vult *Studemundus* de *cant.* p. 45 243. Nisi si *Hermannus*. Nisi libri multad *Ritscheli*us *Nov. exc.* p. 64: cf. tamen p. 66 aquad *Guyetus* usque om. Z *Versum iambicobacchiacum vult esse Studemundus* de *cant.* p. 47

V. 244—250 sic nos dubitanter constituimus, quos tales exhibet B:
Olent salsa sunt tangere ut non uelis item nos sumus

Eius seminis mulieres sunt

Olént, salsa súnt, tangere út non uelís.

Eiusdém seminís nos sumús: mulierés sunt

245

Insúlsae admodum átque inuenústatis plénæ

Sine múnditia et sine sumptu.

MILPHIO

Coquást haec quidem, Ágorastoclés, ut ego opínor:

Scit múriatica út macerét.

AGORASTOCLES

Quid moléstus's?

ADELPHASIVM

Sorór, parce, amábo. sat ést dicere álios

250

Ístuc de nobís: ne nosmet nóstra etiam uitia éloquamur.

Insulsae admodum (*post h. v. admodum erasum*) ad que inuenustate

Sine mundacia et sumptu coqua est hæc quidem agorastocles ut
ego opinor

Scit muriatica ut maceret quid molestus soror parce amalo

A quibus quemadmodum reliqui discrepent singulis versibus adnotabimus

Verba salsa sunt glossema vult esse Hermannus, cuius haec est di-
scriptio: Olént, tangere ut non uelis . . . || Ítém nos sumus: eius se-

minis mulieres sunt, || Insulsae admodum atque inuenustate plenae ||
Sine múnditia et sumptu, ubi inuenustatis *Lochius de genet. p. 22*

Verba Eius seminis mulieres sunt *expulit Ritschellius locum sic consti-*
tuens: Olént, tangere út non uelís. Ítidem nós sumus || Insúlsae admodum,

incommodae átque inuenústae Sine múnditia et sumptu *Contra Spenge-*
lius eiectis verbis Ítem nos sumus *reliqua sic describit:* Olént salsa súnt

tangere út non uolésis. || Eíús seminís mulierés admodúm sunt: || Salsae
átque inuenústae sine múnditia et sumptu. *Cf. Spengelius Plant. p. 121,*

Seyffertus de bacch. p. 26, 30, Christius 'Bemerkungen' p. 51 (olént;
salsa súnt tangere út non uelís || Ítém nos sumús), *idem Metrik p. 422²,*

Franckenus Mnemos. vol. IV (a. 1876) p. 167 244. Suspícamur
exitum fuisse olim alium 245. Eius seminis] Eiusce modi FZ

246. Insulſe C. Insulſe D admodum semel CDFZ atque CDFZ
in uenustate D, m. 4 exp. in uenustate F. inuenustae Z 247. mun-

ditia D. mundicia CFZ comptu Geppertus 248. Mi.] M D². mun-

haec C ego om. F 249. Agor.] Adg. D². spat. om. C V. 250

—260 sic exhibet B (cf. supra):

Sat estis tuc alios dicere nobis (*spat.*) Ne nosmet in nostra et iam ui-

tiam loquamur

An Quiesco (*spat.*) Ergo amo te sed hoc nunc responde mihi

Sunt hic omnia que addeum pacem oportet adesse (*spat.*) omnia accurau

Ag Diem pulchrum et celebrem et uenustatis plenum

Dignum ueneri pol quoi sunt aphrodisia hodie

Mi Ecquid gratiae quom huc foras te euocaui iam num me decet donari

Cado uini ueteris dic dari nihil respondes uncua huic excidit ut
ego opinor

ANTERASTYLIS

Quiéscō ergo.

ADELPHASIVM

Amó te.

ANTERASTYLIS

Sed hóc nunc respónde:

Adsúnt omnia híc, quae ad deúm pacem opórtet
Adesse?

ADELPHASIVM

Omnia ádsunt: cum cúra accuráui.

A quibus quomodo reliqui discrepent singulis versibus adnotabitur
V. 250 sq. sic discripsimus: libri ut B, nisi quod Adel pro spatio D^a, spat. om. C, amabo FZ, est istuc FZ, estis tu calios C, est istucalios ex estis tucalios D, spat. ante ne om. CD, nenosmet C, innostra C, eciam C, etiam D, nostra omisso in FZ, ut iam pro uitiam CD habent: eosdem sic metitur Ritscheliu: Sorór, parce, amábo. Sat ést dicere álios || Istúc: nosmet né nostra uítia eloquámur et sic Spengelius: Sorór, parce, amábo. Sat est istuc álios || Dícere. at nobis (vel inter nos vel ut nobis) ne nosmet nóstra etiam uítia éloquamur et sic Geppertus: Sorór, parce, amábo: sat ést istuc álios || Dícere de nobis. ne nosmet nostra etiam uítia eloquamur: sic autem Reizius: Sorór, parce, amabo. sat est dicere álios, || Ne nósmet loquamur etiam uítia nostra et Hermannus: Sorór, parce, amabo. Sat est dicere álios || Istúc nobis, ne nosmet nostra etiam uítia || Loquamur, qui postea haec proposuit: Sorór, parce, amabo. Sat est istuc álios: || Ne nósmet nunc nóstra etiam uítia eloquamur: cf. praeterea Studemundus de cant. p. 48, ut mittamus álios V. 252—255 exhibent libri ut B, nisi quod amote D, hoc s. v. C, quæ C, quæ DFZ, ad deum omnes 252. Pers. om. D Quiesco ergo. AD. Amo Gulielmius Quaest. Poen. c. 1. Quiesco AD. Ergo amo FZ te, sed . . . vulgo Adelphasio continentur cum libris, Anterastylis autem praescribitur ante Omnia 253—254 sic discripsimus cum Ritschelío. Contra uno omnia versu comprehendit Spengelius duce Gepperto (pacem adesse oportet?) hoc: Súnt hic quae ad deum pácem oportet ómnia? M. Omnia áccuráui: sed idem simul haec proponit: Sunt híc quae ad deúm pacem opórtent. M. Curáui. Asperiores numeros tutatur cum libris Muellerus Pros. Pl. p. 98. Cf. Seyffertus de bacch. p. 30 et Wagnerus Mus. Rhen. vol. 22 (a. 1867) p. 425 sqq. 253. mihi Reizius delevit ante Ritschelium 254. Adesse? Ant. Accuráui deletó omnia cum Bothio Hermannus 'Quodsi dime-trus formandus sit malim adesse infinitivo extruso Adsúnt omnia híc quae ad deúm pacem opórtet? || Ant. Omnia ego accuráui' Ritscheliu: contra hexametros Hermannus olim discripserat: Loquámur. Quiéscō. Ergo amó te. sed hóc nunc || Respónde mihí: sunt hic ómnia quae adesse ad deúm pacem opórtet? || Omnia ego accuráui. Diém pulcrum et célebrem et uenústatis plénium

AGORASTOCLES

Diem pulcrum et celebrem et uenústatis plénium: 255
Dignúm Venere pól, quoi sunt Áphrodisia hódie.

MILPHIO

Ecquíd gratiaést, quom huc forás te euocáui?
Iam nón me donári cadó uini uéteris
Decét? dic dari. nil respóndes?
Lingua huic excidit, ut ego opinor. 260
Quíd hic malum astans ópstipuisti?

AGORASTOCLES

Síne amem: ne opturba ác tace.

MILPHIO

Táceo.

AGORASTOCLES

Si tacuisses, iam istuc 'táceo' non gnatúm foret.

ASTERASTILIS

Eámus, mea sorór.

255. Ag. om. D pulchrum libri plenum CDFZ 256. Venere post Pium Hermannus. ueneri libri, toleratum a Bentleio in Heautont. I 1, 110 cui CDFZ sint F aphrodisia D¹, corr. m. 4. 257. Mil. om. D Ec quid C. Et quid F gratiaest Ritscheli. gratiae BFZ. gratiae D. gratie C cum CDFZ 258—260. non Gronoriana. num libri (nunc F) donari cado uini ueteris | Decet Bothius. decet donari | Cado uini ueteris libri. cado ueteris uini donari. Decet cum Reizio Hermannus clari C lingua e B eruit Camerarius, quod tamen coniectura repertum, sed post excidit collocatum iam Ald. exhibet: om. CD cum spatio vacuo, sine spatio FZ hunc F Duos trimetros [suspectos nobis] praetulit hexametro Reiziano Ritscheli probante Brizio in Not. annal. vol. 91 (a. 1865) p. 73: iambicos descripsit Hermannus: Iam nónne me decét cado donári ueteris uini | Dic dare. nihil respóndes? lingua huic excidit, ut opinor, ubi dare pro dari iam Dousa Expl. IV 1. Trochaeos proposuit Muellerus Pros. Pl. p. 74 hocce: Iam non me decet cado donari uini ueteris? dic dari. | Nihil mihi (vel autem) respóndes? lingua huic, ut ego opinor, excidit. Hos autem restituit bacchiacos Spengelius trimetris reiectis: Decét me donari cadó uini uéteris. Darí dic. lingua huic excidit ut ego opinor. Iambos simul cum trochaeis agnotit Geppertus: Num mé decet cado donari uini ueteris? dic dari. | Níl respondes. ut ego opinor etiam lingua huic excidit. Cf. praeterea Studemundus de cant. p. 69 261. hic om. B, Ritscheli adstans F obstipuisti Camerarius. opstituisti (s prior e corr.) C. opstituisti B. obstituisti D¹. obticuisti D¹ FZ. 'nonnulli libri veteres' Lambini. opsticuisti Redslob Symb. crit. p. 12sq. Agor.] spat. BD. om. C opturba B. obturba reliqui ac tace Camerarius. actate B. aetate C. ç tate D. tace FZ. ah tace Gruterus 262. Agor.] spat. BCD Sitacuisses CD. Sit accuisses B natum FZ. V. 263—274 a Plauto ab iudicat Hasperus l. s. s. p. 304 (28) 263. Anter.] spat. B. om. CD soror mea Z

ADELPHASIVM

Eho amabo, quid illo nunc properas?

ANTERASTYLIS

Rogas?

Quia erus nos apud aedem Veneris mantat.

ADELPHASIVM

Mantet pol. mane:

Turbast nunc apud aram. an te ibi uis inter istas uersarier 265
 Prosedas, pistorum amicas, reliquias alicarias,
 Miseras, schoeno delibutas, seruolicolas sordidas,
 Quae tibi olant stabulum stratumque, sellam et sessibulum merum,

266 sq. *Paulus* p. 226, 2: prosedas meretrices *Plautus* appellat, quae ante stabula sedeant. eadem et prostibulae *Festus* p. 329b 32: schoeniculas app[ellare] uidetur mere]triculas *Plautus* propter usum schoeni, quod est pessimi generis (*Varro de ling. lat.* VII 64: schoeniculae ab schoeno nugatorio unguento) . . . Idem: 'prosedas pistorum [...] miseras schoeno dili[butas]...sordid]as'. Cf. *Paulus* p. 328, 8, unde sua hausisse uidetur *Osbernus* p. 556 a: scenulae meretriculae (sic *Festus* miro consensu, meretrices *Paulus*), quae in scenulis prostituiebantur. Ad v. 267 spectat etiam *Salomonis* quod vocatur glossarium: scena genus unguenti, quo meretrices unguntur, ut amplius amentur, unde *Papias*: scaena etiam unguentum, unde dicitur scaenicus *Paulus* p. 7, 17: alicariae meretrices appellabantur in Campania solitae ante pistrina alicariorum uersari quaestus gratia, sicut hae, quae ante stabula sedebant dicebantur prostibula, unde *Osbernus* p. 445 finxit: alicaria meretrix, quae a scurris alebatur in curia et p. 10: alicaria meretrix, quae quaestus gratia curiam sequitur et ibi alitur Delibutum explicat *Placidus* p. 34, 6 ed. *Deuerl.*, non huc tamen, sed ad *Terentium* *Phorm.* v. 856 spectans

Adelph.] spat. CD illo B. illic reliqui Anter.] spat. BCD 264. erus e corr. *D* edem *C*. edem *B* mantat *B*, 'prisca exemplaria' *Pii*. mandat reliqui

Mantet pol. mane. || Turbast *Ritscheli*us. Maneat pol Mane Turba est *B* et omisso (initio v.) spat. *D*. mane at pol mane || Turba est *F* et, nisi quod pol male, *Z* 265. Cf. v. 264 aput *B* an te *Gruterus*. ante *BCDF*. an *Z* an te ibi istas uis *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 355. an te ibi inter stas *Geppertus* uersarier libri 266. Prosedas *BZ*, *Festus* *Paulus*que. Proseda *C* et, nisi quod sic distinctis syllabis: Pro sed apistorum, *D*. Inter foedas *F* reliquias alicarias *Z*. reliquiasallicarias *B*. reliqui sallicarias *C*. reliqui sallicarias *D* (exp. m. 4). relinqui sallicarias *F*. recelliclunias 'legi in *Plauti sinceris exemplaribus et spectatae fidei*' *Pius* scribit 267. scheno *CD*. scena glossa. ceno *F* dili[*Festus* seruolicolas *Gruterus*. seruilicolas *BCDF*, nisi quod seruili colas *C*. schoenicolas *Z* e lemmate *Festi*: cf. *Scaliger* ad *Varro-nem* l. 8. s.: 'schoeniculae legendum; extat et in *Plauti Poenulo*. Sed ibi falso legitur coenicolae' sordidas, i ras. ex a ut vid. *C* 268. Que *C*. Que *B* oleant *FZ* stratum 'in nonnullis exemplaribus legi, in quibusdam suseum' *Pius* dicit: recepit *Ritscheli*us. statumque *BDFZ*.

Quás adeo hau quisquam úmquam liber tétigit neque duxít domum,
Séruiolorum sórdidulorum scórta diobolária? 270

MILPHIO

I ín malam crucém. tun audes étiam seruos spérnere,
Própudium? quasi bélla sit, quasi eámpse reges dúctitent.
Mónstrum mulierís: tantilla tánta uerba fúnditat,
Quóius ego hercle nébulæ cyatho séptem noctes nón emam.

AGORASTOCLES

Di ímmortales ómnipotentés, quíd est apud uos púlcrius? 275
Quíd habetis, qui máge ímmortalis uós credam esse quam égo siem,
Qui haéc tanta oculis bóna concipio? nám Venus non ést Venus:
Hánc equidem Venerém uenerabor, me út amet posthac própítia.
Mílphio, heus, ubi és?

statumq C scatunq Taubmano teste Colvius sellamque et Lambinus 269. Quasque Braune *Observ. gr. et crit.* p. 31 hau B. haud reliqui tetigit (ti s. v.) B 270. Seruolorum (lo s. v.) B. Seruolorum reliqui diobolaria Z, Saracenus, Bentleius. duobolaria libri (duo bolaria CF) 271. Pers. om. BD I i in B. L in C et iam B. eciam C 272. Pro pidium C eampse Camerarius. eam ipse BCDZ. eam ipai F reges ex roges D ductitent C. ducti tenet B. discutient D. discutiant FZ. discupiant Pius 273. Monstrum B, Bentleius, Bothius olim, Beckerus quaest. p. 7. Et monstrum CD. En monstrum FZ. Hem monstrum Bothius alio tempore tantula Z tanta om. F 274. Quoius ego hercle Ritscheliuss, Muellerus Pros. Pl. p. 35 dubitanter. Quo i us ego B. Quo (o e corr., fort. ex u) uis ego C. Pro cuius ego D. Cuius ego pro F. Pro nebulæ cuius ego transponens Z. Quoius ego uel Lambinus. Quoius egon Geppertus Stud. Pl. I p. 135, cum olim Quoius egomet edidisset ego Neobulae cyatho Palmer nebulæ cyatho septem D. nebulæ ciatho septem C. nebula cir at hoseptem B. nebule ciato septem F. cyatho septem Z (cf. ad v. 274). obulo aerato septem Camerarius. nebulai cyatho septem Bothius. bulbo uiciato Geppertus 275. Pers. om. D Di immortales D. Di i mortales B. Dii immortales reliqui apud uos est Pylades pulchrius libri 276. mage qui Camerarius: at cf. Muellerus Pros. Pl. p. 343 et Geppertus Stud. Pl. p. 135 immortales B. immortales reliqui Totum versum sic scribi iussit Lomanus p. 58: Quidue habetis qui immortales magis uos credam quam ego siem, sic autem olim Reizius: Quid habetis qui magis uos credam esse imm. q. e. s. 277. Cui D hec B concipio libri et editiones omnes. concipio in uno esse dicit Acidalius: idem probavit Ritscheliuss 278. me ut amet posthac Camerarius. me ut amet poshac Ritscheliuss: cf. Opusc. vol. II p. 551. me ut ametat pos hac B. ut amet at pos hac sine me CD. ut amet ac posthac Z. ut amet hec posthac F V. 279—282 integros seruavimus: at cf. Goetzius Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 265, qui delet v. 279 ut e Most. v. 1115 interpolato v. 280 post 282 collocat 279. propitia. Milphio, heus ubi es Bothius, Lomanus p. 58. propitia milphio || Heus milphio Ubi es B. propitia || Milphio heus milphio ubi es C (milpho

MILPHIO

Assum apud te eccum.

AGORASTOCLES

At ego elixus sis uolo.

MILPHIO

Enim uero, ere, facis delicias.

AGORASTOCLES

. Dé te equidem haec didici omnia. 280

MILPHIO

Etiamne ut ames eam quam numquam tetigeris?

AGORASTOCLES

Nihil id quidemst:

Deos quoque edepol et amo et metuo, quibus ego abstineo manus.

ANTERASTYLIS

Heu ecastor, quom ornatum aspicio nostrum ambarum, paenitet, Exornatae ut simus.

alt. loco) D. propitia. || Milphio heus milphio ubi es FZ. propitia. || Milphio, ubi es cum *hiatu* Lachmannus in *Lucr.* p. 388. Milphio] spat. BC assum F, Pylades: de quo praeter alios cf. Wagnerus *Orthogr. Verg.* p. 408. adsum B. adsum CDZ aput B Agor.] spat. B: om. CD ut initio versus At ego BCDZ. at ego te F: unde at ego te elixum uolo Pylades 280. Enim uero B. Enim reliqui delicias CD delicias facis Reizius Agor.] spat. BCD de te equidem haec didici omnia Kampmannus de DE praep. p. 5. de te (dete C) quidem haec didici omnia CDFZ. dete quidem hec didici quidem st B: 'unde facile De ted haec didici quidem efficias, nisi quidem st e proximo v. inrepserit. Ceterum quae tandem sint haec omnia parum assequor' Ritschellius 281. Totum versus om. B, nisi quod quidem st cum v. 280 cohaesit eciamne C attigeris Engerus de pros. p. XVI Nihil id quidemst (h. e. nihil est quod dicis) Agorastocli tribuit Ritschellius. Milphioni continentur nihil illic quidemst C (quidem st) DZ. nihil hic quidem est F. nihil illuc quidemst Pylades. nihili illic quidem est Lambinus. nihil id quidem est Bothius. 'nihili id quidemst scribere debebant qui Milphioni tribuebant' Ritschellius 282. Inde ab hoc v. accedit A DEOSQUOQ: EDEPOLE TAMOETMETUOQ: reliquis incertissimis A, cuius tamen spatia minora sunt quam ut uibus ego tamen abstineo manus capiant ut amo C quibus ego Ritschellius cum Reizio, Muellerus *Nachtr.* p. 58. quibus ego tamen BCDFZ. quis ego tam Bothius olim, quis tamen idem alio tempore. Nimis asperum fore quibus tam ego adnotat Ritschellius 283. Pers. om. CD relicto spatio, Adel. praef. FZ EUCASTORQUOMORNATUM A, sed NATUM lectione incertissima: reliqua extricari non potuerunt Heu ecastor FZ. Euecastor C. Eue castor BD. Ecastor Bothius quom B cum A. cum CDFZ ornatum ex ornatam B Aspicio (A e corr.) C paenitet B. penitet CD. poenitet FZ 284. EXORNATAEUTSIMUS ROS OMM . . . E ultima littera incerta A: in spatia quadrant # immo ue et ane c et od Ex ornatę C ut sup. scr. B

ADELPHARIVM

Immo uero sane comode:

Nam pro erilei et nostro quaestu satis bene ornatae sumus. 285
 Non enim pote quaestus fieri, nisi sumptus sequitur, scio:
 Itidem ut quaestus non consistet, si eum sumptus superat, soror.
 Eo illud satiust, satis quod habitust, quam illud quod plus
 quam sat est.

AGORASTOCLES

Ita me dei ament, ut illa me amet malim quam di, Milphio:
 Nam illa mulier lapidem silicem subigere, ut se amet,
 potest. 290

286. *Charisius p. 223, 21: ut pote . . .* Plautus uero in *Poenulo*
 et pro uerbo posuit: 'non enim . . . scio'

Adelph. D, *Acidalius spat. B. om. C. Anter. FZ* V. 285
 — 352 ubi collocati sint in B, dictum est ad v. 217 285. NAM-
 PROERILEIETNOSTROQU . . . TUSATISBENEOORNATAESUMUS A ita, ut pro
 ILEIET reliquae eiusdem spatii litterae (pro prima etiam L vel T, item
 reliquae) non exclusae sint herili et Rittershusius. erilecet B. eri licet
 CD. om. FZ questu C ornate BCD 286 sq. Duorum in A
 versuum hae reliquiae apparuerunt: NONENIMPOTISESTQUAESTUSFIERINI
 (in spat. quadrat sumptus se) QUITU (quattuor extremis
 litteris incertissimis, reliquis inextricabilibus) et Q
 NONCONSISTE (cetera dispici non potuerunt): priorem versum *Charisius*
servavit, qui . . . te questus et nisi habet: alterum supplevimus. Pro
quibus unum hunc exhibent reliqui libri: Non enim potest quaestus
(questus CD) non (iam FZ) consistet (on e corr. C. consistere FZ)
si eum sumptus superat soror: unde Non enim quaestus consistet sumptus
si eum superat, soror Ritschellius, quaestus consistet cum Bothio, qui im
pro eum proposuerat 288. Adelph. prae. FZ: del. Pylades FOILLUD-
 SATIUS et paullo post spatium sex fere 1 litterarum SATIS, hoc et litteris
 US incertissimis A, ubi finis videtur proprium occupavisse versum
 Eho F' illud B satiust, satis quod habitust *Ritschellius. sa-*
tius si satis quod satis est habitus libri, nisi quod quid F' satiust, sa-
tis, quod satis est habitu Acidalius satis mire. satius est, quod satis
est, habitu Bothius quam illud quod plus quam sat est *Ritschellius.*
plus quam sat est libri. quam plus quam sat est Dousa fil. quam
quod plus sat est Acidalius. gerere quam quod plus sat est Ritsche-
lius olim V. 289—296 parallelos esse versibus 275—280 per-
 sperit *Muellerus Nachtr. p. 63 sq. post Hasperum l. s. s. p. 304 (28): cf.*
Goetzius Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 265. 289. Pers. om. D
 ITAMEDEIAMENTUTILLAME . . . T . . . L . . . Q (cetera dispici non potuerunt)
 A Ita medi amet ut illa meam et B di CDZ. dii F' meam
 et CD'. meam met D' malim ex melim D Ante Milphio spat. D
 290. NAMILLAMULIERLAPID CA (reliqua legi non potuerunt) A

MILPHIO

Pól equidem hau mentíre: nam tu es lápide sílice stúltior,
Qui hánc ames.

AGORASTOCLES

At uíde sis: quom illac númquam limauí caput.

MILPHIO

Cúrram igitur aliquo ád piscinam aut ád lacum, limúm petam.

AGORASTOCLES

Quíd eo ópust?

MILPHIO

Ego dícam: ut illic ét tibi limém caput.

AGORASTOCLES

Í in malam rem.

MILPHIO

Ibi sum équidem.

AGORASTOCLES

Pergis?

MILPHIO

Táceo.

AGORASTOCLES

At perpetuó uolo. 295

292. *Eugraphius ad Ter. Eun. III 5, 53 (601):* ego limis spectro]... alii limis, coniunctis ad flabellum, ut Plautus dixit: 'numquam... caput', id est coniunxi

291. *Pers. om. D* POLEQUIDEM.....NAM.....
ICE- (cetera extricari non potuerunt) A Pol id (it BCD¹) quidem
BCD¹ FZ. Pol quidem *Pylades* hau scripsimus ex spatiis *Ambrosiani*.
hau reliqui tues BC lepide F 292. QUIHANÇAMEN#A....ESISCUM-
.....QUAMLIMA- A Agor.] spat. BCD Ah uide *Ritschelius*. Ac
uide *Camerarius* quom illac B. cum illac (illa Z) reliqui cum A lamaui
C numquam cum ea limaui caput *Eugraphius* V. 293—296 addubitat
Weisius 293. *Pers. om. D* CURRAMIGITUR...QUO...PISCINAMAUTAD-
LACUMLIM...ET- (LIM et ET incertissimis) A adpiscinam BC aud B ad
lacum B cum A. lacum reliqui 294. *Pers. om. D* QUID...PUSEST#
EGODICAMUTILLIETIBILIMEMCAPUT A, litteris PUSEST#EGODICAM non
satis certis Nam quid *Kochius* *Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 241*
Quideo B ego F opust *Camerarius*. opus sit BCD FZ Milphio] spat.
BD. om. C ut illic *Muellerus* *Pros. Pl. p. 565*, ut illi libri cum A, nisi
quod Z ut tibi et illi transponit. ut illice *Bothius*. actutum ut illi
Ritschelius limen BCD 295. *Pers. om. BD* INMALAMREM...SUMEQUI-
DEM#PERG.....C.....PERPETUOUOLO, initio (ante s) et litteris a (pro qua
minus prob. D legi potest) et c incertis i in om. littera initiali maiuscula B
Pro personis spatia BCD habent toto versu Ibi] ubi D. inibi
Lipsius *Ant. lect. II 19* pergis FZ. perdis BCD

MILPHIO

Enim uero, ere, meo mé laccessis lúdo et deliciás facis.

ANTERASTYLIS

Sátis nunc lepide ornátam credo, sóror, te tibi uidérier:
Séd ubi exempla cónferentur méretricum aliarum, íbi tibi
Érit cordolium, sí quam ornatam mélius forte aspéxeris.

ADELPHASIVM

Ínuidia in me núnquam ignatast néque malitia, méa soror: 300
Bóno med ingenio ésse ornatam quam aúro multo máuolo.
[Aúrum id fortuna ínuenitur, nátura ingeniúm bonum:
Bónam ego quam beátam me esse nímio dici máuolo.]
Méretricem pudórem gerere mágis decet quam púrpuram.
[Mágisque meretricém pudorem quam aúrum gerere cón-
decet.] 305

296. Hunc v. dubitabat Acidalius num post v. 312 transponi iuberet
Pers. om. D. spat. C ENIMUEROEREMEOMELACCESSISLUDOETDELIC...
A...S (litteris A et S extremis incertissimis) A enimvero D here F. aere
BCDZ me meo Geppertus mel accessis B. me laccessis C ludos Z
delitias C 297. Pers. om. D SATISNUNCLEPIDEORNATAM...
DOSORORTETIBIUIDERIER A 298. SEDUBIEXEMPLACONFERTURNERE-
TRICUMALIARUMIBITIBI A conferentur Camerarius cum A. conferuntur
BCDFZ meretricum Pius cum A. meretricium BCDFZ
299. ERITCOR...IUMSIQ...N...F...X- A (X incerta)
cor dolium BC siquam BC aspexeris BCDFZ. conspexeris
Camerarius, quo serrato fors pro forte Guyetus, Reizius 300. Adelph. om
DZ INUIDIAINMENUMQUAMGNATAESTNEQ-MALIPIAMEASOROR A
unquam F ignatast Ritschelius. innatast BFZ. innata est C. in me
(exp. m. 4) innatast D neque me F malicia FZ. malicia (ci s. v.) B
mea ABCD. mala FZ 301. BONOMEIN...ORN...UAMAURO-
MULTOMAUOLO A, ubi alteram lacunam explent ATAQ, excedunt ATAMQ lit-
terae Bono med ingenio esse Bothius. Bono me ingenio esse A ut vid.
B. Bono ingenio me esse CDFZ, quod placuit Lachmanno in
Lucr. p. 200. Bono med esse ingenio Ritschelius Op. vol. II p. 285
me esse ingenio ex A proferens. Cf. idem Nov. exc. p. 43. 67, ubi de Bono
me esse ingenio cogitari posse adnotat. Bono ego ingenio me esse
Lomanus p. 58. Ingenio bono me esse vel Ingenio me bono esse vel
Bono me esse ingenio ingeniatast quam auro ornatam Muellerus Pros.
Pl. p. 160 mallolo D¹: corr. D¹ V. 302. 303 a Plautinis segre-
gavit Ritschelius Opusc. vol. II p. 290 302. AURUMIDFORTUNAIN-
UENITURNATURAINGENIUMBONUM A id fortuna] infortuna BCD.
in fortuna FZ. in del. Guyetus. enim fortuna Geppertus 303. BONAM-
EGOQUAMBEATAMMEESSENIMIOP(vel E)CIMAULO A ego] esse F nimio
decima nolo B V. 304. 305 inverso ordine dat A 304. MERETRICEMPUDO-
REMEREREMAGISDECETQUAMPURPURAM A gerere magis in loco fortem
rasuram passo B V. delet Geppertus 305. Versum cum Koepkio et Guyeto
uncis inclusit Ritschelius Opusc. vol. II p. 290 MAGISQ; MERETRICEMPUDO-

Púlcrum ornatum túrpes mores péius caeno cónlinunt:
Lépidi mores túrpem ornatum fácale factis cónprobant.

AGORASTOCLES

Ého tu, uin tu fácinus facere lépidum et festiuóm?

MILPHIO

Volo.

AGORASTOCLES

Pótime mi auscultáre?

MILPHIO

Possum.

AGORASTOCLES

Abí domum ac suspénde te.

MILPHIO

Quam ób rem?

AGORASTOCLES

Quia iam númquam audibis uérba tot tam suáuia. 310
Quíd tibi opust uixísse? ausculta míhi modo et suspénde te.

REMQUAMAURUMGERERECONDECET A Magisque *Camcrarius cum A et D*¹ (q3). Magis quit B. Magis quid CD¹. Magis quidem FZ 306. PULCHRUM-ORNATUMTURPEST (vel E) MORESPEIUSCAENOCONLINUNT A, LINUNT litteris obscurioribus Pulchrum BCD FZ Ante turpes rasura circa 5 litt. et post turpes ras. unius litterae (o?) B caeno AB. ceno CD. ceno F. coeno Z collinunt BCD FZ 307. Sic A, nisi quod MORES et ORNATUM et COM-PROBANT conprobant B. comprobant CDFZ cum A 308. Pers. om. D Inter hunc v. et priorem man. rec. mul in marg. B EHOTU-UINTUFACINUSFACERELEPIDUMETFESTIUUM#UOLO A Eho ex Ehe C tu om. F uintu BC festinom B. festiuum reliqui cum A Milphio] spat. BCD 309. Pers. om. D et spatio relicto B POTES (vel minus prob. IS) NEMIHI AUSCULTARE # POSSUM # ABIDOMUMACUS-SPENDETE A Potine Ritscheliu. Potesne (Potes ne BCDZ) libri cum A. Potin es Guyetus, Reizius mihi libri (nemih D) auscultare C. auscultari D Potin es auscultare mihi Muellerus Pros. Pl. p. 663 Milphio] spat. CD Agor.] spat. BCD Ergo abi Reizius suspendete BD 310. QUAMOBREM # QUIA IAM NUMQUAMAUDIBISUERBATOTTAMSU- A Milphio] spat. BD Quam obrem C. Quamobrem D Quia iam Lam- binus cum A. Qui iam BD. Qui iam C. quia FZ. Quoniam vel Quianam vel Nam quia Ritscheliu. nunquam B Graviorem post suauiam inter- punctionem tollens verba cum sequentibus iunxit Ritscheliu 311. QUID- TIOPUST (vel I) UIXISSE AUSCULTAMIHIMODOETSUSPENDETE A opust Z cum A. opus est F. opus si BCD et] ac BCD FZ suspen- dete BD

MILPHIO

Siquidem tu es mecúm futurus pro úua passa pénsilis.

AGORASTOCLES

Át ego amabo hanc.

MILPHIO

At ego esse et bibere.

ADELPHASIVM

Ého tu, quid ais?

ASTERASTYLIS

Quíd rogas?

ADELPHASIVM

Víden tu ut pleni oculí sorderum quí erant, iam splendént mihi?

ASTERASTYLIS

Ímmo etiam in medio óculo paullum sórdist. cedo sis: deteram. 315

312. *Nonius* p. 11, 26: passum est proprie rugosum uel siccum ... unde et una passa dicta est quod sit rugis implicata. *Plautus* *Poenulo*: 'si quidem ... pensilis'

312. *Pers. om. D* SIQUIDENTUESMECTMFUTURUSPROUTAPASSA-PENSILIS A Si quidem tu es B. siquid ea estu rel si quid aestu fere *Nonius*. qui si quidem es tu legisse rid. una Z passa B cum A, *Nonius. om. CDFZ* pensilis B V. 313—316 ex altera recensione repetit *Ilosperus* l. s. s. p. 304. 28) 313. *Pers. om. D* ATEGOAMAROHANC # ATEGOESSEETBIBERE. # EHOTUQU...IS et in proprio versu QUIDROGAS A amabo F cum A. amo reliqui *Milphio* spat. BCD *Adelph.* spat. BCD eo D. corr. m. 4 agis Z *Anter.* spat. BD. om. initio r. D 314. *Adelph.* spat. CD UIDENTU-PLENI OCLISORDE rel I rel P. min. prob. TUBUMQUITERANTIAMSPLENDENT-MIHI A Viden B tu ut *Ritscheli*us, *Muellerus* *Nachtr.* p. 17. tu libri cum A (an F). ut post *Lambinum Kampmannus* de *ix* *prae*p. p. 8 pleni oculi sorderum A. ut rid., *Bugge* *Tidskrift f. Phil.* VII p. 37. pleni oculi sorderunt BCD. pleni oculi sordium Z. pleni oculi sorde F. pleni oculi sordorum *Geppertus*: cf. *idem* *Stud. Pl.* I p. 137. pleni sordium oculi *Reizius*, *Bothius*. pleni oculi sordium *Pylades*. oculi pleni sordum *Kampmannus* l. s. s. Viden ut oculi, qui sorderunt ante, iam splendent mihi temptabat *Ritscheli*us de sorderum forma dubitans erant ex erunt B 315. *Anter.* spat. CD IMMO ETIAM-IN-MEDIO OCULO PAULLUM P et UL incertissimae SOB... O... DEXTERAM A ita. ut lacunis DETCED (pro E etiam I. T. P. pro T etiam E. I. P. legi possunt) et SIS parum apte congruant eciam C paulum sordist *Gruterus*. paulum sordet BCD. paulum sordis est F. parum sordis est Z. sordist ex A profert *Geppertus*. *Ritscheli*us, qui falso BU-LUMSORDEI legerat, bulla sordist coniecit cedo B omisso spatio ante eam vocem: cui adstipulatur *Ritscheli*us. Cedo in principio versus sine pers CD. *Adel.* Cedo FZ deteram *Scaliger*. dexteram libri cum A. nisi quod dextra Z. cf. *Langenus* p. 153

AGORASTOCLES

Ūt quidem tu huius oculós inlutis mánibus tractes aut teras?

ANTERASTYLIS

Nímia nos socórdia hodie ténuít.

ADELPHASIVM

Qua de re, óbsecro?

ANTERASTYLIS

Quía non iam dudum ánte lucem ad aédem Veneris uénimus,
Prímae ut inferrémus ignem in áram.

ADELPHASIVM

Aha, non factóst opus.

Quaé habent nocturna óra, noctu sácrificatum ire óccupant. 320
Príus quam Venus expérgiscatur, prius deproperant sédulo
Sácrificare: nám uigilante Vénere si ueniánt eae,
Íta sunt turpes, crédo ecastor Vénere ipsam e fanó fugent.

AGORASTOCLES

Mílphio.

316. Agor.] spat. CD UTQUIDEMTU A. ut tu quidem CDFZ. Ut tu quidem (e ex a) B. Tu ut quidem Geppertus. Tu quidem ut Reizius. Tu quidem Pylades. Palatinorum scriptura fort. ad ut tu equidem redit huius delet Crainius Plaut. Stud. p. 17 inlutis DFFZ cum A. inlutis BC. inlutis Pylades aut libri cum A. ac Camerarius TERRAS A 317. Anter.] spat. CD NIMIANSOCORDIAHODIETENUIT#QUADEREOR(vel P)SE-
CRO A secordia F' Adelph.] spat. B. om. CD in princ. versus de sup. scr. B 318. Anter.] spat. BC. om. D QUIANONIANDUDUM-
ANTELUCEMADAEDEMUEN(vel I)RISUENIMUS A Quia non iam du-
dum B. Quia iam non dudum CDFZ, Handius Turs. II p. 301. Quoniam non dudum dubitanter Ritschellius ad ex aut D ad eadem C. ad eadem B. 319. PRIMAEUTINFERREREMUS et reliqua ut supra A, nisi quod FACTUST Primae ut Muretus Var. lect. XVII 17, FZ cum A. Prima cum ut B, membranae Turnebi Advers. XV 6. Prima cum CD. Primulum ut Bothius signem BCD¹ (ignem D⁴) inaram C Adelph.] spat. BCD Aha] AhBCDZ. om. F' facto st B 320. QUAEHABENTNOCTUR-
NIA(IA incertae)ORANOCTUSACRUFICATUMIRE(vel I)OCCUPANT A Quae C. Quae B ora habent nocturna Guyetus sacrificatum (sacri ficatum C) omnes praeter A occupans BCD 321. Venus expérgiscatur Camerarius. UENUSEXPERGISCATUR A. uenus experiscatur B. experiscatur uenus D¹. expescatur uenus C. expérgiscatur uenus D⁴FZ DEPROPERANTSEDULO A 322. Sacrificare omnes praeter A UIGILANTE A. uigilante D⁴FZ. uigilante B. uigulante D¹. iugulante C ueniant eae cum A (UENIANT) Scutarius. ueniantaeae B. ueniant aeae C. ueniant ae ae DZ. ueniant he F'. ueniant dea Bothius 323. Sic A, nisi quod ITASUNTURPES ecastor Z ipsa me BCD fugere F' 324. Sic A, nisi quod MILPHIONEM Agor.] spat. B: om. in v. princ. CD

MILPHIO

Edepol Mílphionem míserum. quid nunc uís tibi?

AGORASTOCLES

Ópsecro hercle, ut múlta loquitur.

MILPHIO

Níhil nisi latérculos,

325

Sésumam papáueremque, tríticum et frictás nuces.

AGORASTOCLES

Écquid amare uídeor?

MILPHIO

Damnum, quód Mercurius mínime amat.

AGORASTOCLES

Nám lucrum quidém pol amare núllum amatorem áddecet.

ANTERASTYLIS

Eámus, mea germána.

ADELPHASIVM

Age sis utí lubet.

ANTERASTYLIS

Sequere hác.

Milph.] spat. BD. om. CFZ: pers. add. Pylades miserum quid BCD cum A, Pylades. miserum MIL. quid FZ 325. Agor.] spat. B: om. in v. princ. CD Sic A, nisi quod OPSECRO et UT et NISI Opsecro B cum A. Obsecro CDFZ utnulta B loquitur (i s. v.) C loquitur haec *Muellerus Pros. Pl. p. 25* Milphio] spat. CD Pol nil *Ritschellius*. Nil enim *Muellerus Nachtr. p. 6*. Enim nil *Bothius* 326. SESUMAMPAPAUEREMQ-TRITICUMETFRICTAS-NUCES A Se sumam B. Sesumam ex Sisumam C. Sesamum *Valla: quem saltem sesamam debuisse dicit Ritschellius: id quod videtur Pius voluisse sisamam commendans* papauerem que D. pa pauperem que B. papaue rem que (e prima s. v.) C triticum] termetium 'vetusti et membranacei codd.' Pi nuces] nunc es B 'Ceterum cum mira sit tritici in dulcibus commemoratio, expendendum erit num forte scripserit poeta papaueremque tritum cum fricta nuce' *Ritschellius V. 327—328 c duplici rec. repetit Ilasperus l. s. s. p. 304 (28)* 327. Sic A, nisi quod ECQUID et MINIMEAMAT Pers. om. D in v. princ. Ec quid BC Milphio] spat. BCD dampnum CD minime libri cum A 328. Agor.] spat. D: om. in vers. principio C NAMQ-EDEPOLLUCRUM-AMARE/vel I)NULUMAMATOBEMADDECET A Nam lucrum quidem pol amare *Ritschellius*. Namque (Nam que B) edepol lucrum amare libri cum A. Nam quidem edepol lucrum amare *Bothius*. Namque edepol lucrum quidem amare *Brizius Quaest. p. 34*, ubi Nam *Geppertus*. Namque edepol lucrum amare *Muellerus Pros. Pl. p. 709* 329. Anter.] spat. BCD EAMUS-MEAGERMANA # AGESISUTLUBET # SEQUEBEHAC # SEQUOR A Adelph.] spat. CD uti *Bothius*. ut libri cum A. ut tibi *Muellerus Pros. Pl. p. 664* Ant. Sequere hac. Adelph. Sequor sic personis distribuit *Ritschellius* cum A et B (ubi spatia relictia sunt et personarum nomina desunt). Nec

ADELPHASIVM

Sequor.

MILPHIO

Eúnt haec.

AGORASTOCLES

Quid si adeámus?

MILPHIO

Adeas.

AGORASTOCLES

Primum prima sálua sis: 330

Ét secunda tú secundo sálue in pretio: tértia

Sálue extra pretiúm.

ADELPHASIVM

Tum pol ego et óleum et operam pérdidi.

AGORASTOCLES

Quó te agis?

ADELPHASIVM

Egone? in aédem Veneris.

333. *Aut ad hunc locum aut ad Mostell. v. 562 spectare videtur Isidorus Orig. IX 3, 64: agmen dicitur cum exercitus iter facit, ab agendo uocatum, id est ab eundo. Plautus: 'quo te agis?'*

discrepant CD, ubi Sequere sine pers. in principio versus est, pro reliquis nominibus spatia relicta sunt. Vulgo sequere hac. Anter. Sequor cum FZ V. 330—408 ex altera recensione repetit Goetzius Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 313 330. Milphioni dedimus quae vulgo Agorastocli dant cum FZ: in BCD spatia relicta sunt EUNTHAE#-QUIDSI ADEAMUS#ADEAS#PRIMUMPRIMASALUASIS A haec Schmidtus de dem. pron. form. p. 45. hae ex haec ras. C. hae DFZ cum A. he B Agor. Quid scripsimus ex ABCD, ubi spatia sunt. quid FZ ad eamus BC ad eamus ad eas? primum Agorastocli continuabat Rittershusius: cf. Scioppius Susp. lect. II 7 Pro pers. ante adeas spat. BC: om. in princ. D, ante Primum spat. CD prima/// (a ex u, et r ut vid. eras.) C 331. ETSECUNDATUINSECUNDOSALUEINPRETIQ-TERTIA A tu secundo salue in pretio Camerarius. tu in secundo (insecundo C) || Salue in pretio (precio D) CD. tu insecundo (post h. v. inpre er.) salue in precio B. tu in secundo. Mil. Salue in precio FZ. tu in secundo salue pretio Studemundus Verhandl. der 36. Philologenvers. p. 50 Uni omnia Agorastocli primus tribuit Camerarius tertia B

332. *Anter. pers. praem. FZ: spat. CD SALUEXTRAPRETIIUM#-TUMPOLEGOETOLEUMETOPERAMPERDIDI A pretium B. precium C Tum pol Adelphasio tribuit RitscheliuS ambigua extra pretium verba in contrariam partem interpretanti. In BCD spatia sunt: Milphioni dant FZ. Ancillae dedit Acidalius. Milphionis personam frustra Handius Turs. III p. 355 tuebatur, recte is quidem primam Anterastylin (quae praebat v. 331) interpretatus, secundam ancillam, tertiam ipsam Adelphasium egoe to leum etoleum B 333. Agor.] spat. CD QUOAGIS#EGONEINAEDEMUENERIS#QUIDEO#UTUENEREM et in proprio v. PROPITIEM A Quo te (Quote B) agis BCD FZ. Quo agis te RitscheliuS Ad.] spatium BCD ego ne B in edem BCD¹. medem D¹*

AGORASTOCLES

Quid eo?

ADELPHASIVM

Vt Venerem própitiem.

AGORASTOCLES

Ého, an iratast? própitia herclest: uél ego pro illa spóndeo.

ADELPHASIVM

Quid tu agis? quid mīhi molestus, óbsecro?

AGORASTOCLES

Aha tam saeuiter. 335

ADELPHASIVM

Mitte amabo.

AGORASTOCLES

Quid festinas? túrba nunc illíst.

ADELPHASIVM

Scio.

Súnt illi aliae, quás spectare ego ét me spectari uolo.

AGORASTOCLES

Qui lubet spectare turpis, pulcram spectandam dare?

ADELPHASIVM

Quia apud aedem Véneris hodie est mércatus meretrícus:

Eó conueniunt mércatores, íbi ego me ostendí uolo. 340

335. Nonius p. 510, 33: saeuiter pro saeue. Plautus in Poenulo: 'aha tam saeuiter' Saeuiter hinc excerpit gloss. Pl.: cf. Ritscheliu Opusc. vol. II p. 235: idem vocabulum (etiam Trin. c. 1060 traditum) e Plauto adfert Priscianus G. L. III p. 71, 1

Agor.] spat. BCD Quideo C Adelph.] spat. BCD propiciem D

334. Agor.] spat. CD EHOANIRATAST # PROPITIAHERCLEEST # UELEGOPRO-
ILLASPONDEO A Totum c. Agorastocli tribuunt FZ. Ante Propitia et
Vel spatia B cum A: ante Vel etiam CD, qui a Propitia norum versum
incohant, ubi solita ratione pers. omittitur Ehon (om. an) CDZ. Eon F
irata est libri cum A (est D¹, e D¹) Propicia B hercle est libri cum A, nisi
quod herche B 335. Adelph.] spat. BCD q qí qí incertae. s . . . d-
(D incerta MIHIMOLESTUSOBSECRO # AHATAMS. A agis Camerarius cum
A ut videtur. ais B C D F Z molestus libri Agor.] spat. BCD
Aha Nonius cum A. Ah B C D F Z saeuiter ex saeuiter ut rid. C. se-
uiter D V. 330—340 ex altera rec. repetit Hasperus l. s. s. p. 304 (28)

336. Adelph.] spat. BCD MITTEAMABO # QUIDFESTINAS # TURBA-
NUNCILLIEST # SCIO A Agor.] spat. B: om. CD in c. principio
illie est F, illi est BCDZ Adelph.] spat. CD 337. Sic A, nisi
quod SPECTARI ed E illie F aliq C 338. Agor.] spat. CD
QUILIBETSPECTARE/ed I TURBIS/LCHRAMSPECTANDAMDARE A pul-
chram B C D F Z 339. Adelph.] spat. CD Sic A, nisi quod AEDAM et
HODIEEST Quid F edem C, edem B hodie est B C D F Z 'Fortasse
transponendum hodie mercatus' Ritscheliu 340. EOCONUENIUNTMEK.

AGORASTOCLES

Inuendibili mérci oportet ultro emptorem addúcere:
 Próba mers facile emptórem reperit, tam étsi in abstrusó sitast.
 Quid ais? quando illi ápuđ me mecum cáput et corpus cópulas?

ADELPHASIVM

Quó die Orcus Áccherunte mórtuos amíserit.

AGORASTOCLES

Súnt mihi intus néscio quot nummei áurei lymphátici. 345

ADELPHASIVM

Déferto ad me: fáxo actutum cónstiterit lympháticum.

MILPHIO

Béllua herclest.

CATORESIBIMEOSTENDIUOLO A ibi med duce A dubitanter Ritschelius

341. Agor.] spat. CD INUENDIBILI(vel min. prob. E)MERC(I)TEM)OPOR-
 TETULTROEMPTOREMADDUCERE A Inuendibili merci Bothius cum A. In-
 uendibili merce CDFZ. Inuendibilem ers B 342. PROBAMERSFACILE-
 EMPTOREMREPERITTAMETSIIINOCUL et in proprio v. TOSITAST A proba
 mers D⁴. probamers D¹ mers etiam BCD. mers FZ. cf. Ritschelius Opusc.
 vol. II p. 656 reperit Pylades cum A. repperit BCD FZ tametsi
 F'Z cum A. tarem ē et si B. tarem est et si CD in abstruso sita est
 D⁴ F'Z. in abstrusos ita est B. in (post n pars vel o vel n litterae eras. C)
 abstruosos (a ex u D) ita est CD¹. in A glossema est simile ut in Acci v. 462
 Ribb. 343. QUIDAISTUQUANDOILLI(vele)APUDMEMECUMCAPUTETCPALLAS
 (litteris PUT et CPA incertissimis) A, ubi errasse librarium in fine versus
 vel duplex illa L, de qua dubitari omnino nequit, indicio est Quid ais?
 Guyetus. Quid ais tu libri illi om. F, Lachmannus apud me om.
 Bothius Quid ais? tu quando illi apud me copulas mecum caput Rit-
 schelius 344. Adelp.] om. D initio versus QUODII(vel min. prob. E)-
 ORCUSACHAERUNTE(vel I)MORTUOSAMISERIT A orchus BF. horcus Z
 Accherunte Hermannus ad Eur. Hec. v. 1, Ritschelius duce A, Koenig
 Quaestt. Plaut. a. 1883 p. 5. abachaerunte B. ab a heronte C. ab ahe-
 ronte D. ab acheronte FZ amiserit Z cum A. amiseris BCD.
 emisit F, quidam Lambini 345. Agor.] om. CD sine spatiis SUNT-
 MIHINESCIOQUODNUMMEIAUREILYMPHATICI sine intus A Sū C quot
 D⁴ F'Z. quod BCD¹ cum A nummi BCDFZ. nummuli Geppertus
 lymphatici C 346. Person. om. CD in princ. versus: Milphioni dant FZ:
 corr. Dousa Expl. IV 1 Sic A, nisi quod ME et LYMPHATICUM De-

ferio C ac tutum C 'Ceterum ad hos quoque versus 345 et 346,
 qui parum commode hic inferuntur, nescio an eae turbae pertinnerint
 quae mox ingruunt in hanc scaenam' Ritschelius 347. Milphio]

om. CD (uterque in v. principio) F'Z: corr. Dousa BELLULAHERCLE-
 EIDIERECTEINMAXUMAMMALAMCRUCEM A Belua F, Scyffertus Phi-
 lol. vol. 29 (a. 1870) p. 403. Bellula reliqui cum A, Brizius Nov.
 ann. vol. 101 (a. 1870) p. 762, versum Agorastocli tribuens et post
 v. 348 collocans, v. autem 349 Anterastyli adsignans hercle est
 Pylades. hercle libri cum A. hercle es cum Guyeto Luchsius Stu-

AGORASTOCLES

Eí dierecte in máxumam malám crucem.

MILPHIO

Quám magis adspectó, tam magis nimbátast et nugáé merae.

ADELPHASIVM

Ségrega sermónem: taedet.

AGORASTOCLES

Áge sustolle hoc ámiculum.

ADELPHASIVM

Púra sum: compérce amabo me átractare, Agorástocles. 350

AGORASTOCLES

Quíd agam nunc?

ADELPHASIVM

Sei sápias, curam hanc fácere conpendí potes.

348. *Isidorus Orig. XIX 31, 2*: nimbus est fasciola transversa ex auro assuta in linteis, quod est in fronte feminarum. Plautus: 'quo magis . . . nimbata est' 350. *Festus Pauli p. 60, 5 (inter glossas Plautinas)*: comperce pro compece dixerunt antiqui. *Bacch. v. 463* conpece in codd. est

demundi Stud. vol. I p. 19 Agor.] pers. om. ABCD sine spatiis
I die recte B. Idie recte CD im maximam B ut v. 52. in-
maximam C. in maximam DFZ 348. Milphio] om. CD in principio
versus Sic A, nisi quod ASPECTO et ESTNIMBATA quo magis eam
aspicio Isidorus atpecto B, aspecto CDFZ cum A nimbata est
Isidorus. est nimbata (nimbata B) libri cum A. est lymphata Weisius
nugæ BC meræ C 349. Adelph.] pers. om. CD in versus principio
Sic A, nisi quod SUSTOLLE Segregas ermonem B taedaet
B. tedet CDZ Agorastoclis pers. restituit Camerarius. spat.
ABCD. Milphioni dant FZ hunc F amiculum C To-
tum versus Agorastocli tribuit Bothius V. 350—400 eo ordine
edidimus qualem libri exhibent: quos esse turbatos cum iam Meursius
Exerc. c. 3 censuisset (sic transponens 350—359. 370—372. 360—363.
374. 365—369. 373. 364 et de reliquis tacens) Ritscheliu sic trans-
posuit: 350. 352. (Quid? ego non te attractem? quid ais e. q. s.).
353. 354. 359—364. 357. 358. 355. 356. 370—373. 375. 376. 377—380.
368—369. 365—367. 381—399. 374 et sic Geppertus: 350—359. 370
—372. 360—363. 374. 364. 373. 376. 377. 375. 379. 380. 375. 368.
369. 365—367. 381—400. Nos quemadmodum turbas expediendus pu-
temus in praefatione diximus 350. Adelph.] pers. om. CD in principio
versus Sic A comperta CDFZ attractare F. attractare BCDZ
agorasto cles C 351. Agor.] pers. om. CD in principio versus Sic A,
nisi quod FACERE et POTEST Adelph.] sic 'quidam libri' Lambini. Milph.
cum FZ edd. Gronovio priores omnes. Spat. BCD cum A SEI A.
Si reliqui (Sisapias C) compendi BCDZFZ potes FZ. potest reliqui

AGORASTOCLES

Quíd? ego non te cúrem? quid ais, Mílpchio?

MILPHIO

Ecce odiúm meum.

Quíd me uis?

AGORASTOCLES

Qur mi haéc iratást?

MILPHIO

Qúr haec iratást tibi?

Qúr ego id curém? nam qui istaec mágis meast curátio?

AGORASTOCLES

Iam hércle tu perísti, nisi illam míhi tam tranquillám facis 355

Quám mare olimst, quóm ibi alcedo púllos educít suos.

356. *Priscianus G. L. II p. 205, 23:* in 'o' correptam, quam tamen ueteres frequenter producunt, latina sunt et, si feminina fuerint g

cum A V. 352—354 insiticii visi Guyeto 352. Hunc v. in B excipi versu 218 supra dictum est ad v. 217 Pers. om. CD in principio versus Sic A, nisi quod NUNC Quid? ego pro Quid ego Bothius non te Bothius. nunc te BCD cum A. nunc F'Z. non Acidalius Quid ais Acidalius cum A, Lomanus p. 54. Quid agas BDZ. Quid agam F'. Quid agis Camerarius Quid ais id curem (v. 354) om. C, sed ut in ima pagina cum signo huc revocante scripta haec sint:

Quid me//uis (t er. Sequ. spat.) cur mihi hec (h e corr.) irata est cur hec mihi irata est

Cur ego id curē namq' istaec (in contextu supra istec) magis mea est curatio

Mil.] spat. BD 353. QUIDMEUIS#Q(vel C)URMIHIHAEC . . . TAST#QURHAECIRATAESTTIBI A, incertis eis quae inter c et # alterum enotamus

Agor.] spat. CD Qur B. Cur CDFZ mihi libri cum A hęc B. hec C irata est BCD FZ Milphionis personam exhibent F'Z. om. sine spatio BCD Qur B cum A. cur CDFZ hęc B. hec C irata est tibi B cum A. mihi irata est CD. tibi irata est FZ tibi irata haec siet Ritschelius. tibi haec irata sit Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 200 354. Q(vel C) M(dubia)NAMQUE

ISTAECMAGISMEASTCURATIO A Qur B. Cur CDFZ curem? nam qui Ritschelius. curem nam? qui Bothius. curem namque libri, nisi quod namquae B istec C alt. loco. istec D mea est BCD. tua est sine interrogatione F'Z: fortasse vere. mea est sine interrogatione defendit Spengelius Plaut. p. 17 et alia ratione Umpfenbachius Philol. vol. 32 (a. 1873) p. 367 sq. curacio B 355. Agor.] om. CD in principio versus IAMHERCLETUPERISTIS(S incerta/NISIILLAMMIHITAMTRANQUILLAMFACIS A hercule B tuperisti nisi D. tu periisti nis F'

356. Sic A, nisi quod CUM et ALCYO olim est BCDE, Priscianus. est olim Z quom B. cum CDFZ cum A et Prisciano alcedo Z ex Prisciano, Fronto. alcyo B (alcyo pullos) cum A. halcyon Isidorus. alcyio CD. alcyone F' educit A F'Z, Priscianus, Isidorus. seducit BCD. educat vel educet libri Prisciani aliquot

MILPHIO

Quid faciam?

AGORASTOCLES

Exorá, blandire, pálpa.

MILPHIO

Faciam sédulo:

Séd uide sis, ne tu óratorem hunc púgnis pectas póstea.

AGORASTOCLES

Nón faciam.

ADELPHASIVM

Non aéquos in me es: séd morare et mále facis.

Béne promittis múlta ex multis: ómnia incassúm cadunt. 360

Líberare iúrauisti me haúd semel, sed céntiens:

uel d antecedentibus, mutant o in 'i' et accepta 'nis' faciunt genitium, ut alcedo, alcedinis. Plautus in Poenulo: 'quam . . . suos', unde sua hausit Osbornus p. 10. Glossas quae ad alcedo spectant attulit Loerius Prodr. p. 272, qui ad hunc Plauti versum ibidem refert Isidori Orig. XII 7, 28 haec: halcyon pelagi uolucris dicta, quasi oceanica, eo quod in hieme in stagnis Oceani nidos facit pullosque educit: qua excubante fertur extento aequore pelagus silentibus uentis continua septem dierum tranquillitate mitescere et eius fetibus educandis obsequium ipsa natura rerum praebere. Eodem spectat Fronto p. 225 N.: mare ipsum aiunt, ubi alcedonia sint. fieri feriatum. An alcedo cum pullis suis tranquillo otio dignior est quam tu cum tuis liberis? 357. Nonius p. 104, 7: expalpare, elicere. Plautus Poenulo: 'quid . . . expalpa'

357. Sic A. nisi quod EXORA et SEDULO Milphio] stat. CD Agor.] spat. BCD xora B palpa A. expalpa reliqui cum Nonio. qua scriptura adscita fortasse Exora, exblandire, expalpa scribendum erit Milphio] om. BCD sine spatiis 358. SET min prob. DUIDESINETUORATOREMHUNCPUGNISPECTASOMNIA A uidet is B. uidetis D metuoratore C. ne tu-oratore D pugnis pectas Camerarius cum A. pugni spectas BC'g ex n. D. pugnis plectas FZ 359. Agor.] om. CD in principio reuers NONFACIAM#NONAEQUO-INMEENSETMORARE/cel I ETMALEFACIS A Adelph.] spat. BCD Non aequos in me es: sed Spengelius Plant. p. 14 cum A. non aequius in me esset BD. non ae cuius in me esset C. eamus nunc etiam FZ Nos eamus, nunc etiam morare. Agor. Male facit Camerarius et sic interpungens: eamus. nunc etiam morare? Lambinus. Nos eamus nunc. etiam morare? malefacis Acidalius. Mil. Non? aequius in me sit. Agor. morare. Adelph. i. male facis Bothius. Milphio. Non aequom in me esset: te morare et male facis Geppertus malefacis C 360. Adelph pers. praem. FZ: om. Pylades, Acidalius Sic A. nisi quod INCASSUMCADUNT ex multis C multa ex multis: omnia Z cum pedisequis. Kampmannus de EX praep. p. 21. multa, ex multis omnia Gulielmus Quaest. c. 1. Bentleius 361. Sic A. nisi quod pers. spat. ante SED Liberaret CD iura uis te BCD sed centiens Camerarius cum A. sedent lens B. sed deciens CD

Dúm te exspecto, néque ego usquam aliam míhi paraui cópiam,
Néque istuc usquam appáret. ita nunc séruio nihiló minus.
Í, soror. abscéde tu a me.

AGORASTOCLES

Périi. ecquid ais, Mílphio?

MILPHIO

Méa noluptas, méa delicia, méa uita, mea amoénitas, 365
Méus ocellus, meúm labellum, méa salus, meum saúium,
Meúm mel, meum cor, méa colustra, méus molliculus cáseus.

AGORASTOCLES

Méne ego illaec patiár praesente díci? discruciór miser,
Nísi ego illum iubeó quadrigis cúrsim ad carnificém rapi.

MILPHIO

Nóli, amabo, súscensere eró meo causá mea. 370

365. *Gellius N. A. XIX 8, 6*: quando Plautus, linguae latinae decus, deliciam quoque *ἐννῶς* dixerit pro deliciis: 'mea' inquit 'noluptas, mea delicia' *Nonius p. 100, 19*: delicia, numero singulari: quod aut rarum est aut singulare. Plautus: 'mea noluptas, mea delicia' 367. *Grammaticus de dub. nom. (Gr. l. V p. 576, 1)*: colostrum generis neutri, ut Martialis . . . et Plautus (*fort. cum Keilio*: sed P. generis feminini): 'meum mel, mea colustra'

sed decies FZ V. 362 sq. del. Langrehr de Plauti Poenulo p. 19
362. Sic A, nisi quod NEQ-EGO exspecto BCD ego Geppertus cum A.
om. libri praeter A aliam usquam Bothius 363. Sic A, nisi quod APPA-
RET et SERUIONHILO usquam ex usquem B nihil ominis CD
364. Sic A, nisi quod AISMILPHIO Ante Isoror (ita C) spat. CD
ame C Agor.] pers. om. BCD sine spatiis ecquid Bothius cum
A. ec quid B. eo quid CDZ. eho quid F, Camerarius ais Gep-
pertus cum A. agis reliqui. Cf. Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 18
365. Milphio] spat. CD Sic A, nisi quod MEADELICIAE et AMOE-
NITAS mea delicia F, Gellius et Nonius. meae deliciae BZ cum A.
mea deliciae C. meae delitiae D meauita D amenitas D. amenitas
B 366. Sic A, nisi quod OCVS et spat. ante MEUMSAVIUM sua-
uium F' 367. MEUMMEL#MEUNCORMEACOLUSTRAMEUSMOLLICULUSCA-
SEUS A meum mel] meum mei B colustra BF cum A et scriptore
de dub. nom. collostra CDZ. colostra Taubmannus meum mel mea
colustra grammaticus de dub. nom. molliculus ex colliculus B caseus ex
cases D 368. Pers. om. CD in versus principio MENEKOPRAESENTE-
PATIARILLAECIDIDISCRUCIORMISER A Me ne B illec CD paciar B
presente BC Men praesente ego illaec patiar Bombe de abl. abs.
p. 34 praesente illaec patiar Guyetus fortasse recte discrutior CD
369. NISIĘGOILLUMIUBEOQUADRIGISCURSIMADCARNIFICEMRAPI A
quadragis C carnificem libri cum A 370. Milphio] pers. om. CD
Sic A, nisi quod NOLI succensere D⁴ ere C iam ero meo
vel iam meo ero Muellerus Pros. Pl. p. 565 causam B

Égo faxo, si nón irata es, aés nimium pro té dabit
 Ac te faciet út sis ciuis Áttica atque líbera.

ADELPHASIVM

Quín abire sínis?

MILPHIO

Quin, tibi qui béne uolunt, bene uís item?

Si ánte quid mentítust, nunciám dehinc erit ueráx tibi.
 Síne te exorem, síne prehendam aurículis, sine dem sáuium. 375

ADELPHASIVM

Ápscede hinc sis, sýcophanta pár ero.

371. EGO FAXOSINO NIRATAES (ES *incertae*) . . . IU (vel A) MPROTĒDABIT
A ita, ut in lacuna MUNIC (2 litt. etiam O, 4 T vel E, 5 G vel H esse possunt)
scriptum esse videatur Ego faxo si non irata es *membranae Turnebi*
Advers. XV 6: item BCD, nisi quod sino nirata B, sin irata D. Adelph.
 Ego faxo sine. Milphio. Irata es FZ, Muretus Var. lect. XVII 17. Si
 non ego faxo irata es Gronovius aēs nimium (vel is nimium) Rostius Opusc.
 p. 182: cf. Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 458. nin nium B, Turnebi
 Adv. XV 6 *numbranae* (ninnium), ubi quid lateat nescimus. nimium CD et
 cum irata es constructum FZ. In A quid fuerit dubium. nimium, argen-
 tum Camerarius. numulum Turnebus. nihilum non Geppertus. 'Fuit cui
 nummum satis vel nimis nummum in mentem veniret' Ritschellius aēs
 pro te nimium dabit Muellerus Pros. Pl. p. 585 prote B V. 372—373 ut
 insiticios Guyetus notavit 372. ATQUETEFACIETUTSI (min. prob. E)E (vel I)S.
 CIUISATTICAAATQUELIBERA A Ac Bothius. Atque libri cum A At-
 que faciet Spengelius Plaut. p. 78 seis Brizius Nov. ann. vol. 101
 (a. 1870) p. 769 373. Adelph.] om. CD in versus principio QUINAB-
 (min. prob. D)RESINIS#QUINTIBIQIBENEUOLUNTIBENEU— (ENEU *in-*
certae) A Quin adire sinis qui lu tibi qui B. Quin adire sinis qui
 ui tibi (spat.) qui D, nisi quod abire et nis D⁴. Quin adire sinus qui
 (spat.) tibi (spat.) qui C. Quin abire sinis. quid uis tibi qui FZ
 nolt pro uolunt Bothius bene uis item Turnebus Adv. XV 6.
 bene /:/ (u cr.) uisitem (s ex u) C. bene uisitem BD, quod Bothio pla-
 cuit. bene uisitent FZ, Muretus Var. lect. XVII 17. bene usui ent
 Pistoris. benefici sient Lipsius Epist. I 15 374. Person. Milphionis prae-
 mittit B Sic A, nisi quod TIBI Siante C quidem entitus sit B. quidem
 mentitus sit CDFZ (mentibus). quidem mentitus est Camerarius. quidem
 mentitust Bothius nunc iam libri. at iam vel at nunc Ritschellius dehinc
 (c s. r.) D erit uerax m. 2 ex uerax erit D mentitus est, dehinc uerax
 tibi erit nunciam Muellerus Pros. Pl. p. 107 V. 375—376 hoc ordine
 A, inverso reliqui: verum perspicit sine libris Lomanus p. 58 375. Sic
 A, nisi quod AURIS et SAUIUM Milph. Sine FZ prehendam
 BCD F cum A. te prendam Z auriculus C sanium B. suauium
 F 376. Adelph.] om. CD in principio versus Apsscede hinc B
 cum A. Aspice dehinc CD. Abice te dehinc F et, nisi quod Abiice,
 Z. Abige te hinc Bothius sycophanta par ero. Milph. At scin
 Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 279. SYCOPHANTAPARERO#ATSCIN

MILPHIO

At scin quómodo?

Iam hércle ego faciam plórantem illum, nísi te facio pró-
pitiam;

Atque hic ne me uérberetum fáciat, nisi te própítio,
Mále formido: nóui ego huius móres morosí malos.

Quam ób rem amabo, méa uoluptas, síne te hoc exorárier. 380

AGORASTOLES

Nón ego homo trióboli sum, nísi ego illi mastígiae

Éxturbo oculos átque dentis. ém uoluptatém tibi:

Ém mel: em cor: ém labellum: ém salutem: em sáuium.

A. sicophanta parero at sin *BCD*, nisi quod pareo *C*, scin *D*⁴. sico-
phanta. Milph. parero. Adolph. at scin *F* et, nisi quod par eo, *Z*:
quod *Rostio Opusc. p. 141 placuit.* pareo. Agor. at scin *Bothius.* sy-
cophanta. Milph. Parebo. at scin duce *Scioppio Susp. lect. IV 15 Ritsche-
lius 377. IAMHERCLEEGOFACIAMPLORATILLUMNISITEFACIO AM*
A hercle *Bothius cum A. hercule (ex hercle C) raro exemplo BCD FZ*
nisi te in ras. *C* facio propitiam *Camerarius cum A. propitiam*
facio reliqui, nisi quod propiciam *BCZ 378. ATQ; HICNEMEUEBER-*
ETILLUMFACIATNISITEPROPI— A me ne libri praeter *A* uerberetum
faciat scripsimus. uerberet illum faciat *BCD* (neuerberet) cum *A.* uerberet
illud faciat *FZ*, *Leidensis academicus: unde hanc constructionem* uerberet
(illud faciet, nisi te propitio), Male formido *Muretus l. s. s. et Acidalius comen-*
menti sunt. uerberalem faciat *Ritscheliu* duce glossa novicia *Onomastici*
Vulcan. p. 160 uerberalis: *μαστιγας* (sic pro *μαστιγας*), quae ad *Aul.*
v. 633 corruptam lectionem uerberaliasime spectat. uerberabilem fecit
Gronovius. uerberet, hilum faciat *Scaliger*, ilum in 'v. c.' esse testans.
uerberullum faciat *Bothius olim*, uerbered hillum f. idem postea. In uer-
beretillum latere voc. *ridiculam suspicatur Fleckeisenus Nov. ann.*
vol. 61 (a. 1851) p. 38. ueruecillum faciat *Geppertus* propicio *Z*
379. Sic A, nisi quod MOROSMALOS mores morosi malos *Camerarius.*
mores moros i malos *B.* mores mores malos *CD.* mores malos *FZ.*
mores morose malos *Salmasius.* mores moros et malos *Guyetus, Bothius*
falso de B testimonio Scioppii confisus 380. QUAMOBREMMEAUOLUPTAS-
SINEHOCEXORARIER A Quam obrem *C.* Quamobrem *D* me *B*
te hoc *Ritscheliu, Geppertus: cf. Ritscheliu Nov. exc. p. 38, Muellerus*
Pros. Pl. p. 735 et Nachtr. 116. hoc *A.* te reliqui. ted *Guyetus,*
Bergkius Beitr. p. 51. tu te *Umpfenbachius Melet. Pl. p. 29* a in
exorariet e corr. *B 381. Agor.] spat. CD* Sic *A,* nisi quod
EGOILLIMASTIGIAE triobili *C* illi mastigiae ras. ex *////* s *////////*tes
C 382. Sic A, nisi quod ATQ; DENTE(vel 1)s et TIBI ex turbo *D* adque *B*
dentes *BCD FZ* hem *FZ* uolumptatem *C 383. Sic A, nisi*
quod MEL et spat. ante EMSALUTEM Hem constanter hoc versu *CDFZ*
labellum] colostram *Bothius.* uoluptatem *Muellerus Pros. Pl.*
p. 570 saulum *B*

MILPHIO

Impias, ere, te: oratorem uérberas.

AGORASTOCLES

Iam istóc magis:

Étiam ocellum addam ét labellum et língnam.

MILPHIO

Ecquid faciés modi? 385

AGORASTOCLES

Sícine ego te oráre iussi?

MILPHIO

Quó modo ergo orém?

AGORASTOCLES

Rogas?

Síc enim dicerés, sceleste: huiús uoluptas, te ópsecro,
 Huíus mel, huius cor, huiús labéllum, huiús lingua, huius sáuium,

384. *Donatus ad Hec. prol. II v. 1:* orator ad uos uenio] oratorem audire oportere ius gentium est: oratorem non licet iniuriam pati ... Plautus: 'impias ... uerberas'

384. Milph.] spat. CD

Sic A, nisi quod IMPIASERE et ISTOC

Impias ere te B cum A, Turnebus Adv. XV 6. Impia secrete CD, Donatus. impie siccine Z. impie sic F. impias herile ret. cod. Scaligeri, unde is Impiasti te Agor.] pers. om. B, item in r. principio CD 385. ETIAMOCELLUMADDAMETLABELLUMLINGUAM#-

ECQUIDFACIESMODI A Et iam BC, et sic scribebatur ante Bothium

addas FZ labellum] nasellum Guyetus et ante linguam om. A,

unde lingam Schmidtius de demonstr. pron. form. p. 62 tenellam

linguam Geppertus Milph. pers. add. Camerarius. spat. B cum A: om.

FZ, in principio v. CD ec quid B. eo quid CDZ. eho quid F

facias Z modo F. malo Z 386. Sic A, nisi quod EGO pro

ERGO Siccine F orares BC. oratores D. orare FZ cum A

Pro Milph. et Agor. personis spat. BCD quomodo B 387. Sic

A, nisi quod SIC et HUIUSVOLUPTAS sceleste, st e corr. C. sce-

leste, eri huius Muellerus Pros. Pl. p. 565 obsecro libri praeter

A V. 388—391 tractat Schmidtius de dem. pron. form. p. 62 sqq.,

qui v. 388 sq. tales esse vult: Huius deliciae, huius salus, huius uita,

huius festiuitas || Huius mel, huius cor, huius ocellus, huius labellum,

huius sauium 388. HUIUSMELHUIUSCORHUIUSLABELLUMHUIUSLINGUA

et in proprio versu HUIUSSAUIUM A huiusce Geppertus salum B.

sauium F V. 389 sq. tales sunt in A:

HUIUSDELICIAEHUIUSSALUSAMOENAHUIUSFESTIUITAS

DVLCICVIVSCASEVS

HUIUSCORHUIUSSTUDIUMHUIUSSAUIUMMASTIGIA

tales autem in B:

Huius colustra huius salus amoena huius festiuitas

Huius colustra huius dulciculus caseus mastigia

Huius cor huius studium huius sanium mastigia

Huius delicia, huius salus amoëna, huius festiuitas,
 Huius colustra, huius dulciculus cāseus, mastigia: 390
 Ōmnia illa, quāe dicebas tūa esse, memorarēs mea.

MILPHIO

Ōpsecro hercle té, uoluptas huius atque odiūm meum,
 Huius amica māmmeata, méa inimica et máleuola,
 Ōculus huius, líppitudo méa, mel huius, fél meum,
 Vt tu aut huic irāta ne sis, aut, si id fieri nōn potest, 395
 Cāpias restim ac té suspendas quóm ero et uostra fāmilia.
 Nām mihi iam uideó propter te uíctitandum sórbilo,

393. *Nonius* p. 137, 19: mammeata, mammosa. Plautus in Poenulo: 'cuius amicam mammeatam'

in hanc autem speciem breuiati in CDFZ:

huius colustra (collustra Z) huius dulciculus caseus

Mastigia huius cor huius studium huius sauium mastigia

E tribus illis qui in B sunt, primum cum CDFZ omittebat Camerarius, tertium debebat Angelius, itemque Acidalius. Extremum e cod. Schobingeri talem Goldastus protulit: Huius iecur, huius studium, huius flagrum, mastigia, e duobus extremis hunc Bothius effecit: Huius cura, huius studium, huius dulciculus caseus, mastigia 389. Dedimus ex A, nisi quod cum Gepperto, qui Huius delicia, huiusce, scripsimus delicia contra libros omnes 'Dubito num salus amoëna Plauti sint, qui scripsit fortasse: Huius ocellus, huius salus, huius uita, huius festiuitas' Ritscheli

390. Dedimus ex B 391. Sic A, nisi quod DICEBAS et ESSEEA quę C esse Guyetus. esse ea CFZ (et, nisi quod ea s. v., D) cum A. esse eam B. ea sine esse Reizius, Muellerus Nachr. p. 64 392. Pers. om. CD in versus principio Sic A, nisi quod TE et FIUS (vel min. prob. HUS) et ATQ; Obsecro BCD FZ uoluptas (tas in ras.) C.

adque B 393. HUIUSAMICAMAMME(vel I)ATAMEAINIMICAETMALEUOLA A Huius amicam ammiata B. Huius amica mammiata C (amica ex amicā) D. cuius amicam mammeatam Nonius. Huius amica F. mammata ascripsit Scaliger. H. a. nimis amata Usingius inimica (ni ex m) C male uola B Ceterum hunc v. in suspicionem vocat Schmidti

l. s. s. p. 65 394. OCULUSHUIUSLIPPITUDOMEAMELHUIUSFELMEUM A Oculus Camerarius cum A. Oculos BC. Oculo D. ocule FZ eius F lippitudo D⁴. leppitudo BC. lepitudo D¹ 395. UTTUHUICIRATANE-SISAUTSIIDFIERINONPOTEST A Ut tu aut huic (vel Huic uti tu) Ritscheli Proleg. p. CLXXIV. Ut, tu huic libri cum A. Ut tute huic Bothius 396. Milphioni continuant CD, Guyetus: Adelphasio tribuunt FZ CAPIASRESTIMACTESUSPENDASCUMEROETUOSTRAFAMILIA A suspensas B. suspende F quom pro cum solus B (quomero) nostra omnes cum A 397. Milph. praem. DFZ NAMMIHIAN-(vel min. prob. M)UIDEOPROPTERTEUICTITANDUMSORBILO A Hem mihi FZ uideo sup. scr. B. uideo (uid ex parte in ras. ut vid.) C tete Bentleius in Ter. Adelph. IV 2, 52 sorbillo F

Ítaque iam quasi óstreatum térgum ulceribus géstito
Própter amorem uóstrum.

ADELPHASIVM

Amabo, mén prohibere póstulas

Né te uerberét magis, quam ne méndax me aduorsúm siet? 400

ANTERASTYLIS

Áliquíd huic respónde amabo cómmode, ne incómodus
Nóbeis sit: nam détinet nos dé nostro negótio.

ADELPHASIVM

Vérum. etiam tibi hánc amittam nóxiam unam, Agorástocles:
Nón sum irata.

AGORASTOCLES

Nón es?

ADELPHASIVM

Non sum.

AGORASTOCLES

Da érgo, ut credam, sáuium.

ADELPHASIVM

Móx dabo, quom ab ré diuina rédiero.

AGORASTOCLES

I ergo strénue. 405

ADELPHASIVM

Séquere me, sorór.

AGORASTOCLES

Atque audin?

398. Sic A, nisi quod ITAQUE et OSTRE(vel I)ATUM et GESTITO Itaque] Atque Ritscheliu. Ita ego Ussingius 399. Sic A, nisi quod UESTRUM sine spatio post eam vocem uestrum libri omnes Adelp. Amabo FZ. amabo sine spatio BCD cum A membro hibere B 400. Sic A, nisi quod ADUER-SUM Nete BD 401. Anter.] om. CD in principio versus Mil. amabo Z Sic A, nisi quod INCOMMODUS (min. prob. -DI) ne incommotis B. neincommotis C 402. Sic A Nobis libri praeter A nostro de Bothius 403. Adelp.] spat. CD Sic A, nisi quod ETIAM Verum etiam (et iam B) sine interpunctione ante Acidaliu. Verum est F. Verum enim Geppertus. Verum. iam Langenus p. 116: at cf. Brixius Nov. ann. vol. 123 (a. 1881) p. 49 hanc post noxiam collocat F admit-tam FZ. remittam Saracenus. dimittam 'alibi legi' Plus scribit: cf. Most. v. 1169 agorastodes B 404. Pers. spat. praecedit in BCD Sic A, nisi quod omittit spat. ante NONSUM alterum et SAU- (fort. IŪ) in fine Non sum arata || Non sum irata # Non B Agor.] spat. BCD Adelp.] spat. BCD Agor.] spat. B: om. CD in versus principio suauum B 405. Adelp.] spat. CD Sic A, nisi quod DIUINAREDIERO cum CDFZ diuinare diero i sine spat. B diuina (u ex n) C Agor.] om. CD in principio versus 406. Adelp.] spat. BCD Sic A, nisi quod ETIAM Seque B Agor.] spat. CD Adque B audi C

ADELPHASIVM

Etiam.

AGORASTOCLES

Veneri dícito

Múltam meis uerbeís salutem.

ADELPHASIVM

Dícam.

AGORASTOCLES

Atque hoc audín?

ADELPHASIVM

Quid est?

AGORASTOCLES

Paúcis uerbis rém diuinam fácito. atque audin? réspice.

Réspexit. itidem édepol Venerem crédo facturám tibi.

AGORASTOCLES. MILPHIO

AGORASTOCLES

Quid núnc mi es auctor, Mílpchio?

MILPHIO

Vt me uérberes 410

Atque aúctionem fácias. nam inpuníssume

Tibí quidem hercle uéndere hasce aedís licet.

Adelph.] om. FZ. spat. BCD et iam B Agor.] spat. B: om. CD in principio versus: item om. FZ audin, etiam Veneri ante Camerarium, audin etiam, Veneri Camerarius. audin etiam? Veneri Lambinus. audin? etiam Veneri Bothius Atque — audin etiam? — Veneri Weisius 407. MULTAMMEISVERBEISSALUTEM#-DICAM#ATQ:HOCAUDI#QUIDEST A multam D⁴. multa BCD¹ uerbis libri praeter A Ad.] spat. BCD Agor.] om. CD in princ. v. audin Ritschellius. audi libri cum A Adelph.] om. BCD sine spatiis 408. Agor.] spat. B: om. sine spatiis CD Sic A, nisi quod REM et ATQ:AUDIN 409. Sic A, nisi quod ITIDEM Adelph. Respexi. Agor. Idem cod. Rover. Lipsii Ant. lect. II 19 respexisti. idem Bentleius itidem Bothius cum A: idem reliqui pol libri praeter A Ad. Respexi te. Ag. Idem Reisius facturam ex fuctaram C tibi Agorastocles milphio. eidem versui continuata B et sub his nominibus ADOLESCENS. SERVVS.

Act. I sc. 3 AGORASTOCLES MILPHIO A: de B cf. ad v. 409. AGORASTOCLES A MILPHIO S. D³. om. C spatio relicto unius v. Etiam in hac scaena personarum notas om. omnes C, quod non semper iterum commemorabimus 410. Ag.] A. D³. nihil C Sic A, nisi quod MIHIAUCTORES uid cum sp. init. C nunc mihi es BCDZ. mihi nunc es F auctor F Mi.] spat. CD 411. Sic A, nisi quod FACIASNAMINPUNISSIME inpunis sume B. impinis sume C 412. Sic A, nisi quod UENDERE et AEDI(vel E)S

AGORASTOCLES

Quid iám?

MILPHIO

Maiorem pártē in ore habitás meo.

AGORASTOCLES

Supérsede istis uérbis.

MILPHIO

Quid nunc ueís tibi?

AGORASTOCLES

Trecéntos Philippos Cóllabisco uíllico 415

Dedi dúdum, priusquam me éuocauistí foras.

Nunc ópsecro te, Milphio, hanc per déxteram

Perque hánc sororem laéuam perque oculós tuos,

Per meós amores pérque Adelphasiúm meam

Perqué tuam leibertátem

MILPHIO

Em, nunc nihil ópsecras. 420

AGORASTOCLES

Mi Mílphidisce, méa commoditas, méa salus,

Fac quód facturum té promisistí mihi,

413. Agor.] spat. CD Sic A, nisi quod IAM et PARTEM Milph.] spat. BCD partem in ore habitas meo Muretus Var. lect. XI 19, Lipsius Ant. lect. II 17 cum A. parte minore habitas mea BCD F et, nisi quod in ea, Z: item codd. Lambini, vetus membrana Turnebi Adr. XV 7 (partem) 414. Agor.] spat. BCD SUPERSEDEISTISUERBIS# QUIDUEISUNCTIBLA Superse de istis D^a. Supersede istis B. Super se deistis C. Superse deistis D^a Milph.] spat. CD nunc uis libri praeter A 415. Agor.] om. B sine spatio: item CD in principio versus TRECENTOSPHILIPPOSCOLLYBISCON . . . ICO (quadrat uil) A philyppos D. philippeos Z collabisco BCZ. colabisco D. collibisco F uillico F 416. Sic A, nisi quod DEDIDUM et EUOCAUISTI Dedi dudum omnes praeter A prius quam C euocauisti Scaliger, Bothius cum A. euocasti omnes praeter A 417. Sic A, nisi quod PER obsecro libri praeter A hanc ex hauc C dextram Z 418. Sic A, nisi quod PERQ: HANC Per que C Leuam p q, oculos tuos p q, meos amores p q, ade/ex a m. 1/lphasiu meá suo loco omissa in ima pagina collocat C Leuam D 419. PERQ: MEOSAMORES/vel IS/PERQ: ADELPHASIUMMEAM A Per Bothius. Perque libri cum A Perque meum amorem Langenus p. 109 adalphasium C ante corr. Versum damnat Ussingius 420. Sic A, nisi quod NIHIL A Perque ex Leuá p q, C libertatem libri praeter A Milph.] spat. CD hem CDFZ nihil om. FZ obsecras libri praeter A 421. Agor.] spat. B. om. CD Sic A milphi disce B. milphi (finis versus; in novo r.:) Disce C (milphi///, o er.) D 422. Sic A, nisi quod TE et MIHI te esse promisisti (pro misisti B. promisti C) libri praeter A. te esse promisti cum C Scaliger et Guyetus, item Bentleius. Verum sine A iam Engerus

Vt ego hunc lenonem perdam.

MILPHIO

Perfacile id quidemst.

I, adduce testis tecum: ego intus interim

Iam et ornamentis meis et sycophantiis

425

Tuom exornabo uilicum. propera atque abi.

AGORASTOCLES

Fugio.

MILPHIO

Meumst istuc magis officium quam tuom.

AGORASTOCLES

Egone, egone, si istuc lepide ecfexis,

MILPHIO

I modo.

AGORASTOCLES

Vt non ego te hodie

MILPHIO

Abi modo.

AGORASTOCLES

Emittam manu?

MILPHIO

I modo.

AGORASTOCLES

Non hercle merear

de pros. p. XIV 423. UTEGOHUNCLENONEMPERDAM#PERFACILEIDQUI—
A Ut ego ut hunc CD¹ (alt. ut del. D¹) Milph.] spat. CD quidem
est BCD FZ 424. Hunc v. A omittit I adducet estis B. Ad-
ducet estis CD¹. Adduce testis D¹. Adduc et testis Z. Abduce et
testes F tecum tecum C 425. IAME(vel I vel T)ORNA . . . MEIS-
ETSYCOPHANTIS A, ubi lacuna MTIS aegre capit mi is B sico-
phantiis BD. sicophantis C 426. Sic A, nisi quod TUUM et AT-
QUE tuum libri uilicum D¹. uilicum D¹. uilicom B adque B
427. Agor.] om. CD in v. principio FUGIOMEUMESTISTUCMAGISOFFI-
CIUMQUAMTUUM A Milph.] spat. BCD. om. A Meum est libricum A.
Meum Ussingius meum istuc magis officiumst Ritscheliu tuum libri
omnes 428. Agor.] om. CD in princ. versus EGONEEGONE(vel I).
SI(vel F)ISTUCLEPIDE(vel I)EFFEXIS#IMODO A Ego ne ego ne si B.
Egone egone si C. Egone si F. Ego ne si Z: cf. M. Warren *American
Journal of Philol.* vol. II No. 5 p. 3. Egon edepol si Geppertus. Ego, ne ego,
si Umpfenbachius *Mel. Pl.* p. 54. Ego ego ne si Ussingius ecfexis Bothius.
et fexis BCD¹. et faxis D¹ Z. faxis F. effexis Camerarius cum A
Milph.] spat. BCD imodo C 429. Agor.] spat. BCD Sic A Ut non
C te (t e corr.) hodie C. hodie te Muellerus *Pros. Pl.* p. 664
Milph.] spat. BCD Agor.] spat. CD 430. Milph.] spat. BCD
IMODO#NONHERCLEMEREAR#OH#UAH#ABIMODO A Sic Ritscheliu
dubitanter. I modo non hercle me ream oh uah abi modo

MILPHIO

Oh — uah, ábi modo. 430

AGORASTOCLES

Quantum Áccheruntest mórtuorum

MILPHIO

Etiámne abis?

AGORASTOCLES

Neque quántum aquaist ín mari

MILPHIO

Abitúrun es?

AGORASTOCLES

Neque núbis omnis quántumst

MILPHIO

Pergin pérgerere?

AGORASTOCLES

Neque stéllae in caelo

MILPHIO

Pérgin auris túndere?

AGORASTOCLES

Neque hóc neque illud néque — enimuero sério — 435

B et, nisi quod a Non versum ordiuntur et meream iungunt, CD. Milph. I modo Non hercle meream. Ag. oh. Milph. uah abi modo FZ. Milph. I modo. Ag. Non hercle meream. ah. Milph. Vah, abi modo Camerarius. M. I modo A. Non hercle meream pro hoc M. Abi, abi modo Geppertus. meream oh Mi. Vah Ussingius 431. Agor.] spat. CD Sic A, nisi quod ACHAERUNTEST achérunt est BCD. acheruntest FZ. ad Acherunteist Fleckeisenus Exerc. p. 35. Acheruntist (ita Geppertus) vel Acherunteist (ita Koenig Quaestt. Plaut. p. 3 sq.) Ritscheliu Mil.] spat. BCD

Et iam ne B. Etiam ne CD 432. Agor.] spat. BCD NEQ. QUANTUM-AQUASTINMARI(vel E)#ABITURUNES A Neq C aquaist post Pareum et Bentleium Lachmannus in Lucr. p. 195. AQUAST A. aqua est B. est aqua reliqui. aquai est Guyetus. aquae est Camerarius. aquarumst Muellertus Pros. Pl. p. 516 Hiatus excusat Lachmannus in Lucr. p. 195, vix recte. in marid Guyetus, Ritscheliu Nov. exc. p. 78. in mari Milph. iam Muellertus Pros. Pl. p. 516 Mil.] spat. CD abiturusne es libri (abiturus ne BC) praeter A: corr. post Bentleium Lachmannus 433. Agor.] spat. BCD NEQUENUBISOMNIS(vel ES)QUANTUMST#PERGINCPERGERE A nubes omnes quantum est B. nubes quantum est CDFZ Milph.] spat. B. om. in princ. v. CD Pergin (erg in ras.) C pergin uero pergere (recepta librorum CDFZ scriptura, nisi quod nubis corrigit) Pylades perdere Acidalius 434. Agor.] spat. CD Sic A, nisi quod AURES vel min. prob. AURIS stellę BC. stelle D in caelo C. in celo B. in celo D Milph.] spat. BCD pegin aures Z 435. Agor.] spat. B. om. in principio versus CD Sic A, nisi quod HOC-NEQ. ILLUD neq C sec. loco illuc libri praeter A enim uero BCD

Neque hércle uero — quíd opust uerbis? quíppini?
 Quod úno uerbo — dicere hic quidueís licet —
 Neque hércle uero sério — scin quómodo?
 Ita mé di amabunt — uín bona dicám fide?
 Quod híc inter nos líceat — ita me Iúppiter — 440
 Scin quám? — uidetur. — crédin quod ego fábuler?

MILPHIO

Si néqueo facere ut ábeas, egomet ábiero.
 Nam istí quidem hercle orátionist Oédipo
 Opus cóniectore, quí Sphingi intérprés fuit.

AGORASTOCLES

Illic hínc iratus ábiit. nunc mihi cáutiost 445

443 sq. *Priscianus* (Gr. I. II p. 272, 7): Oedipus, Oedipodis, quamuis Plautus ablatiuo casu ab Oedipo dixit pro Oedipode in Poenulo: 'nam isti... intérpres fuit'

436. Sic A, nisi quod NEQUEHERCLE et OPUS et QUIPPINI Spat. ante Neque C quid Agorastocli continuauit Camerarius cum CD. MIL. Quid FZ 'Ceterum quibus modis hos qui sequuntur sermones Plautina arte si quid video parum dignos Milphionis et Agorastoclis personis distribuendos Rostius putaverit, vide in eius Opusc. p. 142 sq.' Ritschellius. similiter atque Rostius inter Agor. et Milph. v. 435—441 distribuit Gelpertus: versus 435 et 436 etiam Ussingius opust Pareus. opus si BCD. opus est FZ 437. QUODUNOUERBODICEREHICQUIDUEISLICET A Parvulum spat. ante quod D uerbo — dicere Bothius pro uerbo dicere quiduis (quid uis C) omnes praeter A 438. Agor. pers. praem. FZ: om. Camerarius Sic A, nisi quod SCIN 439. Sic A, nisi quod BONAM, M littera fort. puncto pallido deleta Ita sup. scr. D² dii FZ medi B dicam bona fide Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 21 440. Sic A, nisi quod HIC et LICET et IUPPITER Quid F internos C iupiter F 441. Sic A uide tu libri praeter A. uiden tu Guyetus ego] ego tu (tu exp. D²) D fabulor Bothius Scin — quam uidetur credi quod ego fabuler Ussingius 442. Milph.] om. CD Sic A, nisi quod si Sinequeo ex Sine queo B. Sinequeo C. Sine queo D¹ ego met B abiero Camerarius cum A. abireo B. abire CD. abire uolo FZ 443. Pers. spat. praem. CD Sic A, nisi quod HERCLE orationi est, deleta in proximo v. est, Bothius. orationi libri cum A, Priscianus oedippo BCD¹Z, Prisciani codicum pars. edippo D²F 444. Sic A, nisi quod OPUST et SPHINGIINTERPRESFUIT Opus est libri praeter A cum Prisciano: cf. v. 443 Opus coniectore est Camerarius quis phingi BCD¹ (qui sphingi D²): similia multi Prisciani codd. Sphingi qui Bothius 445. Agor.] om. CD sine spatiis Sic A, nisi quod HINC et ABIIT et CAUTIOEST Illic hinc (n s. v.) B. Ille hinc Bothius. Hic hinc Guyetus

Ne meámet culpa méo amori obiexím moram.
 Ibo átque arcessam téstis: quando iúbet amor
 Me oboédientem méo esse seruo líberum.

LYCVS. ANTAMONENIDES

LYCVS

Di illum ínfelícit ent ómnes, qui post hún c diem
 Leno úllam Veneri umquam ímmolarit hóstiam, 450
 Quiue úllum turis grán um sacruficáu erit.
 Nam ego hódie ífelix deís meis iratíss umis
 Sex ágnos immoláu i nec potuí tamen

449. *Nonius* p. 126, 26: infelícit ent... *Plautus Poenulo*: 'dii... omnes'

cautio est *BCDFZ* 446. *Sic A*, nisi quod AMORI Nemeam et culpam eo amorio (*ex amario*) bi ex im moram *B*. Nemeam culpam eo (meo *D*⁴) amorio bi exim moram *CD*¹ (*amori obi*). Ne mea culpa meo amori obiexim moram *F* (*obiiciam*) *Z*: corr. *Camerarius*

447. *Sic A*, nisi quod TESTIS vel TESTES accersam *F* testes *F* quando iubet amor *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 60.* quando amor iubet (*lubet B*) libri. quom amori lubet idem *Luchsius ibidem* 448. MEBOEDIENTEMESSESERUOLIBERUM *A* Me oboedientem meo esse *Ritschellius, Geppertus*. Me (*Meo B*) oboedientem (*oboedientem FZ*) esse *BCDFZ*. Meo me oboedientem esse *Camerarius*. Meo oboedientem me esse *Gruterus, Fleckeisenus Exerc. p. 15, Muellerus Pros. Pl. p. 484.* Oboedientem me esse *Bothius post Bentleium* liberum; Lycus anta monedes *B*. liberum. Lycus antamone des *C*. liberum. Lycus antamonedes *D*, ubi nominibus propriis subscripsit *D*³ Leno miles

Act. II LYCVS ANTAMOE(vel I)NIDES *A* LICUS. ANTAMONENIDES. LENO. MILES. *B*. De *D* cf. ad v. 445. om. *C* unius versus spatio relicto, in quo m. saec. XVI (*Camerarii?*) act. 2 scripsit: cf. ad v. 448. De Antamocnidis nomine, pro quo Antanomedes *F*, Antomonides *Pylades*, Anthemonides *Iuntina*, Anthaemonides *Camerarius* restituebant, cf. *Ritschellius Opusc. philol. vol. III p. 346 sq.* 449. *Lyc.*] *BD*³: om. *CD*¹ *Sic A*, nisi quod OMNES vel OMNIS Si *D*¹: corr. *D*⁴. i c. sp. init. *C*. *Dii F*, *Nonius* infelícit ent *F* 450. *Sic A*, nisi quod IMMOLABIT(vel ET)HOSTIAM 451. QUIULLUNTHURISGRANUMSACRUFICAUERIT *A* Qui ue *C* thuris *Z* cum *A* sacrificauerit *Z* 452. *Sic A*, nisi quod INFELIXDEISMEI diis *F*. diis *BCDZ* meis libri praeter *A* omnes. mihi *Geppertus* iratis sumis *B*. iratis sumus *C*. iratissimus *D*¹ (corr. *D*⁴). iratissimis *F* 453. SEXIMMOLAUIAGNOSNECPOTUITAMEN *A* agnos immolaui *Pylades*. immolaui agnos libri cum *A*. agnas immolaui *Heisius*. immolaui ego agnos *Muellerus Pros. Pl. p. 500.* agonas immolaui *Meursius Festo p. 10* abusus: unde immolaui agonas *Pareus*

Propítiam Venerem fácere ut tandem essét mihi.
 Quoniám litare néqueo, ego abii illim ílico 455
 Irátus: exta uótui prosicárier.
 Eo pácto auarae Véneri pulcre adií manum.
 Quando íd quod sat erat sátis habere nóluit,
 Ego paússam feci. síc ago, síc mé decet.
 Ego fáxo posthac deí deaeque céteri 460
 Conténtiores máge erunt atque auidí minus,
 Quom scíbunt Veneri ut ádierit lenó manum.
 Condígne haruspex, nón homo trióboli,
 Omnibus in extis aíbat portendí mihi
 Malúm damnumque et deós esse iratós mihi. 465

potuit amen *BCD*¹ (*corr. D*⁴) 454. Sic *A*, nisi quod *UTESSETMIHI* ut tandem scripsimus. ut *A*. uti *BCDFZ*. uti iam *Ritscheli* uti mihi siet *Muellerus Pros. Pl. p. 223*. uti foret *Reizius*. uti fieret *Lachmannus*. ut prodesset *Geppertus*. verba non recte huc illata censet *Luchsus Studemundi Stud. vol. I p. 38*. ut mi esset hostiis *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 241* 455. Sic *A*, nisi quod *ABI* om. ego ego *Ritscheli* *Opusc. phil. vol. II p. 453*: om. libri: cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 522* non queo *Geppertus* nequeo illinc abii *Fleckeisenus Exerc. crit. p. 12* abii illim ílico *Pareus*. abi illim (illun *D*¹) ílico (abi illi milico *B*) *BCD*¹. abii illinc ílico^o *FZ*. abii ílico *D*⁴. abini illim ílico *Leo Mus. Rhen. t. 38 (a. 1883) p. 22* 456. *IRATVSUOLUIEXTAPROSI-* (vel *E*) *CABIER A* exta uetui *Reizius*, *Bothius*. uotui (o tui *C*) exta *BCD*. uetui exta *FZ*. uotuique exta *Guyetus* prositarier *B*. pro siccirier *F* *Sequuntur in BCDFZ e glossematis consuti duo versus, qui ab A absunt*:

Neque ea picere uolui quoniam non bona

Haruspex dixit deam esse indignam credidi 10

Vbi ego pro ea *F*, illa *Reizius*, *Bothius*, eapse *Lachmannus*, uel *Bothius* postea, ea aspicere *CFZ*, ea aspicere (re s. v. m. 2) *D*, aspicere *Scaliger*, inspicere *Lachmannus*, poricere *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 403*, deum *Camerarius*, dea *Pistoris*, indigna idem, indignatam vel indigetem vel indigenam *Rittershusius msc.* 457. Sic *A*, nisi quod *UENERIPULCHRE* *Versum explicant Muretus Vpr. lect. XIX 19, Bentleius in Heaut. IV 6, 6* auarę *C* pulchre libri cum *A* 458. Sic *A* saterat *B* 459. Sic *A*, nisi quod *AGO* pausam libri praeter *A* 460. Sic *A* post hac *BC* dii *Z*. di *BCDF* deae que *B*. deęque *C* cęteri *CZ* 461. *CONTENTIORESMA*.... (quadrat fere gerunt, non geerunt) *NTATQ. AUDIUT* (vel *E* vel *I*) *MINUS A* con tentiores *C* adque *BCD* minus (ras. ante m et supra eam) *D* 462. *CUMSCIBUNTUENENIUTADIERITLENOMANUM A* Qum *B*. cum *CDFFZ* 463. *Hic v. in A legitur post 471 ita ut supra* 464. *OMNIBUSINEXTISAIKBATPORTENDIMIHI A* inextis *C* aibat *Guyetus*. aiebat *BCDFZ* cum *A* 465. Sic *A*, nisi quod *DAMNUMQ. ET* damnum que *B*. dampnumque *D*¹ (*corr. D*⁴).

Quid ei diuini aut humani aequomst credere?
 Miná mihi argenti dono postillá datast.
 Sed quaésó ubi nam illic réstitit milés, modo
 Quei hanc míhi donauit, quem égo uocaui ad prándium?
 Sed éccum incedit.

ANTAMONIDES

Íta ut occepi dicere, 470
 Lenúlle, de illac púgna pentetrónica,
 Quom séxaginta mília hominum unó die
 Voláticorum má nibus occidí meis.

LYCVS

Voláticorum hominum? ítanest?

470 sq. *Priscianus* (Gr. I. II p. 109, 6): leno, lenunculus uel lenullus. *Plautus* in *Poenulo*... idem in eadem: 'ita... pugna', unde pendet *Osbernus* p. 304. *Ex Osberno vel simili lexico fluxit 'Isidori' p. 684, 43 glossa apud Vulcanium truncata et sic supplenda* (cf. etiam *Excerpta Pithoeana Gothofr. p. 66*): lenulus: paruus leuator. *Plautus*: 'ita ut coepei dicere lenule de hac pugna'

dampnumq C 466. QUIDEIDIUINIATQ-HUMANIAEQUOM(vel N)ST(vel I).
 CREDERE A Qui dei FZ. idem vel Quid ei C aut Pius, Saracenus. haud
 libri praeter AF humani aequum est Camerarius. humani aequom si B.
 humaniae (humanæ C) cum si CD. humani equum si Z. humani quis
 F credere Camerarius cum A. crederet BCDFZ 467. Sic A,
 nisi quod ARGENTI et -ILLA Nam mina mi Ritschelius dona B
 post illa BC data est libri praeter A 468. SED(vel T)QUAESOUBI.
 NAMILLICRESTITITMILESMODO A quæso C. queso B ubinam DF
 miles modo, Qui interpungebatur ante Ritschelium 469. QUEI-
 HANCMIH DONAUITQUEMEGOUCAUIADPRANDIÛ A Qui libri praeter A
 470. SEDECCUMINCEDIT#ITAUTOCCEPIDICERE A ec cum C Ant.] ANTA-
 MONEDES CD³. L B hac littera in proximis militem, E littera Lycum
 notans. Anta. F incedit antamonides. An. Z 471. PENULLODEILLAPUGNA-
 PENTETRONICA A, ubi prima etiam T vel I vel E vel P, secunda P vel
 T vel min. prob. I esse possunt Lenulle *Priscianus* (cuius haud pauci
 codd. lenule), membranae *Turnebi Adv. XV 7*. Lennuite B. Lenuite
 CD. Lenule Z. Lemni F deillac BC. de illa *Priscianus* cum A, fort.
 etiam *Turnebi membr.* pentetronica BD cum A. pente tronica C,
 quod quid sit non, satis assequimur. pentethronica Z. penetronica F.
 pentethronica membr. *Turnebi*, in quibus tamen 'aliquantulum scriptu-
 ram conturbatam' dicit. pentechronica *Saracenus*. Pelethronica H. *Ste-
 phanus*. Pterornithica *Heraldus*. Ptenornithica *Gronovius*. pentathlonica
Rostius Opusc. p. 310. ptenanthropica *Ritschelius*. Cogitavimus de pteno-
 therica De A cf. ad v. 463 472. QUOMSEXAGINTAMILLIAHOMINUM.
 UNODIE A Quo BCD. Qua FZ sexaginta milia hominum B. sexa-
 ginta hominum CDZ. hominum sexcenta F 473. Sic A, nisi quod
 MEIS vel min. prob. MUS occidimus B 474. Lyc.] E B. lycus CD
 (tamquam partem versus, non pers. notam) EUOLATICORUMHOMINUM.
 #ITADEICOQUIDEM A Volaticorum *Handius Tursell. II p. 356*.

ANTAMOEENIDES

Ita deicó quidem.

LYCVS

An óbsecro usquam súnť homines uolátici?

476

ANTAMOEENIDES

Fuére: uerum ego ínterfeci.

LYCVS

Quómodo

Potuísti?

ANTAMOEENIDES

Dicam: uíscum legioní dedi

Fundásque: eõ praesternébant folia. fárferi.

LYCVS

Quoi réi?

ANTAMOEENIDES

Ad fundas uíscus ne adhaerésceret.

478. De Pauli loco, quem Lipsius Ant. lect. II 19 huc rettulit, v. in adn. 479. Charisius, qui etiam ad Bacch. v. 50 referri potest, p. 32, 14: uiscum: sed Plautus uiscus dixit. Cf. excerpta p. 548, 19 Immerito ad Poenulum spectare Servius in Aen. VII 715 visus est

Euolaticorum B (E uol-) CDFZ. Eho ¶ Volaticorumne Ritscheli. Ehem uolaticorum Camerarius. Eh uolaticorum Gruterus. Eu uolaticorum Gronovius. Heu, uolaticorum Bothius. Volaticorumne cum Guyeto Geppertus. cf. Muellerus Pros. Pl. p. 665. In utriusque recensiois archetypo Lyci nota e fuisse videtur, quae adhaesit primo versus vocabulo itanest inseruimus: om. libri Ant.] L B. ANTA CD dico libri praeter A 476. Lyc.] E B. Lỹ CD Sic A De Au obsecro, unquamne homines Bentleius cogitauerat, sed postea improbaui. Eho an obsecro homines usquam vel Eho an usquam sunt u. h., obsecro Muellerus Pros. Pl. p. 665: cf. v. 474 homines sunt Bothius uiatici BC. uiattici ex uiatici D¹: corr. D⁴. 476. Antam.] P B. A s. v. D, spatio nullo. om. C item sine spatio Sic A, nisi quod INTERFECI#QUOMOMO Lyc.] E B. L D. om. C in versus principio Quo mo do C 477. Spat. praem. B Sic A, nisi quod DEDI Ant.] L B. A D. Spat. C uis cum BC 478. Sic A, nisi quod PRAESTERNEBANTFOLIA Fundas que B ei Ussingius presternebant B. prosternebant CDF. prosternebam Z ut folia Z: quod cum aliis fraudi fuit tum Dousae Expl. IV 2 farferi BCD F cum A, nisi quod far feri C, membr. Turn., Vaticani Lipsii Ant. lect. II 19. farfari Z. farfani vel farfeni Scaliger ad Fest. p. 88, 13 M.: farfenum uirgulti genus, ubi farferum corr. Lipsius, cuius cf. Epistol. quaest. II 22: cf. Rostii Opusc. p. 225 sq. 479. Lyc.] E B. L D. spat. C CUIREI#NEADFUNDASUISCUSADHAERESCERET A Quoi Ald. Qui BCD¹ F. Cui D⁴ Z cum A Cuie re Bugge Opusc. ad Madovigium p. 176 sqq. Cuiae rei nam Geppertus Ant.] L B. om. in princ. vers. CD ad fundas uiscus ne Bothius. ne ad fundas uiscus libri cum A. Ut ad fundas uiscus ne Luchsius Herm. vol. VIII(a. 1874) p. 112. ne ad f. uiscus is Ussingius adheresceret CD Post hunc v. in B sequuntur III 1, 44—2, 31

LYCYS

Perge: óptume hercle períuras. quid póstea? 480

ASYARXIDIES

In fúndas uisci indebant grandiculós globos:

Eo illós uolantis iússi funditárier.

Quid múlta uerba? quémquem uisco offénderant,

* * * * *

Tam crebri ibi ad terram áccidebant quám pira. 485

Vt quisque acciderat, eúm necabam ego ilico

Per cérebrum pinna suá sibi quasi túrturem.

LYCYS

Si hercle istuc umquam fáctumst, tum me Iúppiter

488 sq. *Nonius p. 424, 19*: inter sacrificare et litare hoc interest: sacrificare est ueniam petere, litare est propitiare et notum impetrare . . . *Plautus in Poenulo*: 'si . . . litem'

480. *Lyc.] E B et sic porro E et L litteris utens. om. sine spatiis CD* PERGE OPTUME HERCLE PERIURAS QUID POSTEA A obtume C periuras 'per iuras B. peri uras C, libri cum A. perieras *Ussingius*. peieras *Bentleius*, *Bothius* quip B. qui 'quipostea coniungit C. CD 481. Ant.] om. sine spatiis CD INFUNDASUI . . . (fort. sc.) LINDEBANT GLANDICULOS GLOBOS A In fundas uisci indebant *Gruterus* 'ubi indebam *Bentleius*'. In fundas uis uindebant B. Infunda suis uindebant C. In funda suis uindebant D. In fundas infundebant F. In fundas infundebam Z Verba uis — grandiculos glo praeter u primam in ras. B glo uos B 482. EOS REL I, REL T, REL PHILLOSUS incerta VOLANTES min. prob. IS IUSSI FUNDITARIER A Eo *Camerarius*. Ego libri praeter A uolantes C Eos in uolantis *Ussingius* iussit B funditarius ex fundarier D 483. Sic A. nisi quod UISCO Ante Quid pers. spat. CD quemquem 'quem quem BCZ, F excepto omnes cum A, *Bentleius* in *Hec. I 1, 8*. quemque F, *Douss* *Expl. IV 2*: at cf. *Brxius ad Menaechn. c. 717* 484. In B spatium unius versus relictum: in reliquis lacunae indicium nullum. 'Intercidit versiculus quo quid tandem viscus effecisset, aperiretur' *Ritschellius* 485. TAM CREBRI AD TERRAM ACCIDEBANT QUAM PIRA A crebri ibi at *Ritschellius*. crebi ad terram C et, nisi quod ad terram, D. crebi at terram ex crebrit terram B. crebri ad terram FZ Ad terram tam crebri *Hermannus* decidebant FZ 486. Sic A, nisi quod ACCIDERAT et NECABAM om. ego ceciderat D⁴ Z. deciderat F. occiderat *Lambinus* necabam ego *Muellerus Pros. Pl. p. 534*. necabam CDF cum A, *Turnebus*, *Douss*. negabam B. necabat Z. uecabant *Camerarius* ilico] eodem loco *Geppertus* 487. Sic A, nisi quod QUASI Olim fuisse duos versiculos suspicatur *Ritschellius* hosce:

Per cerebrum pinna sua sibi transfixa, quasi

Captum uenator quom transtigit turturem.

Pergerebrum B. Percerebrum C puma F sibi] si D⁴ del. D⁴, sic FZ

488. *Lyc.] om. CD sine spatiis* SI HERCLE ISTUC UN (rel M) QUAM

Faciát ut semper sácrificem, numquám litem.

ANTAMOEINIDES

An mi haéc non credis?

LYCVS

Crédo ut mi aecumst crédere. 490

ANTAMOEINIDES

Age eámus intro. dum éxta referuntúr, uolo
Narráre tibi etiam únam pugnam.

LYCVS

Níl moror.

ANTAMOEINIDES

Auscúlta.

LYCVS

Non hercle aúscultabo.

ANTAMOEINIDES

Quómodo?

Colaphís quidem hercle tuóm iam dilidám caput,
Nisi aút auscultas aút is in malám crucem. 495

LYCVS

In málam crucem ibo pótius.

FACTUMESTTUMMEIUPPITER A factum est libri omnes cum Nonio 489. Sic A, nisi quod SEMPER et NECUMQUAM faciam Nonius sacrificem Nonius numquam Guyetus, Reizius. nec umquam libri cum A et Nonio (neque). neumquam Fleckeisenus Nov. ann. vol. 103 (a. 1879) p. 818 490. Ant.] A s. v. sine spatio D. om. item sine spatio C Sic A, nisi quod MIHIHAEC et MIHIAEQUMST mihi BCD FZ hęc BC Lyc.] om. CD in principio versus mihi BCD FZ aequum est Guyetus. est aecum B. est aequum DFZ (equum). est equum C credier BCD 491. Versum militi tribuit cum D (qui A s. v. spatio nullo) et Z Ritscheliuss: lenoni continent BCF, quos secutus a Volo militem incipientem fecit Pistoris cum eoque Taubmannus, a dum Brizius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 776 Sic A, nisi quod REFERANTUR referantur libri praeter A omnes 492. Sic A, nisi quod NARRARETIBI et NIHIL tibi, ti ex mi B et iam B Lyc.] L D. spat. B. om. C in principio versus Nihil libri omnes morior ut vid. C ante rasuram 493. 494. Pro duobus versibus Ambrosiani unum B cum reliquis praebet hunc: L. Ausculta. A. non hercle tuum iam elidam caput. Vbi Ant. ausculta Ly. nam hercle tuum iam FZ (Ly. om.), Ant. Ausculta. Lyc. non hercle. Ant. immo iam Camerarius. non pro nam etiam Pyladis codd. ant. Alia Spengelius Plaut. p. 42 493. Ant.] A D. spat. C Sic A, nisi quod AUSCULTA Lyc.] L D. spat. C 494. Sic A, nisi quod TUUMIAMD (vel B) ILIDAMCAPUT Cf. quae supra annotata sunt 495. Sic A, nisi quod AUTAUSCULTAS aut auscultas Benileius, Reizius cum A. auscultas reliqui. auscultabis Geppertus autisin B is hinc in Pylades. ibis in Kampmannus de In praep. p. 32 inmalqm C crucem/// C 496. Lyc.] om. CD initio v. MALAMCRUCEMIBOPOTIUS#CERTUMNESTTIBI A In malam Goellerus in Truc. v. 260, Kampmannus l. s. s. Malam libri omnes, Benileius

ANTAMOEENIDES

Certumnést tibi?

LYCVS

Certúm.

ANTAMOEENIDES

Tum tu igitur dié bono, Aphrodísiis,
Addíce tuam mihi méretricem minúsculam.

LYCVS

Ita rés diuina míhi fuit: res sérias
Omnís extollo ex hóc die in aliúm diem.

500

ANTAMOEENIDES

Proféstos festos hábeam decretúmst mihi.
Nunc hínc eamus íntro.

LYCVS

Sequere hac mé.

ANTAMOEENIDES

Sequor:

In húnc diem iam túos sum mercennárius.

500. *Nonius* p. 407, 10: tollere est et differre. *Plautus Poenulo*:
'omnis... diem'

in *Ter. Phorm.* V 8, 37 ut *Menaechm.* v. 328. Malam in *Lambinus*
Ant.] spat. CD certumne (certum ne B) est libri praeter A
497. Lyc.] spat. D. om. C Sic A, nisi quod DIEBOŲOAPHRODISIIS
Certum ex Cestum C Ant.] om. CD in versus principio tú igitur
Muellerus Pros. Pl. p. 539: at cf. *Luchsius Hermæ* vol. VIII (a. 1874)
p. 105 sq. bonod *Ritscheli* Nov. exc. p. 64: hiatum alii alio modo ex-
cusant: cf. *Lachmannus* in *Lucr.* p. 195. bono hoc *Luchsius* l. s. s.,
fort. recte aphrodiis BCD 498. Sic A, nisi quod MIHI
Ad dice tu um B meretricem mihi *Ritscheli* munusculam
C Meretricem addice tuam mihi minusculam *Bothius* 499. Lyc.]
om. sine spatiis CDFZ militi verum continuantes: corr. *Saracenus*
Sic A, nisi quod DIUINAMIHIUIT mihi diuina D¹, unde
diuina mihi D² resserias D⁴. reserias D¹ 500. OMNI(vel E)SEXTOLLO
..... INALIUMDIEM (quadrat in lac. ex hoc sine die) A inaliium C
501. Ab hoc versu usque ad III 1, 68 deficit A Militi tribuit
Gronovius, lenoni libri continent *Profestos Scaliger, Pareus*. Pro-
fectos B. Profectos C. Profectos (s s. v.) D. profecto FZ. Pro
festo *Muretus Var. lect.* XI 19 festos, st ex ct C Profecto festum
hunc *Dousa Expl.* IV 2, ubi ut pro hunc *Ussingius* habeam] agere
Geppertus decretum est libri 502. *Eidem personae* continent libri,
*Lyc*o tribuit *Bothius* inro B Lyc. Sequere *Pylades*: continent libri
L. Sequor B. Ant. Sequor *Pylades*. Lyc. Sequor F: continent reliqui
(novus v. a Sequor incipit in CD) 503. inhunc C tuus libri
mercenarius Z. mercennarius; *agorastocles* B

AGORASTOCLES. ADVOCATI

AGORASTOCLES

Íta me di ament, tárdo amico níhil est quicquam inaéquius,
 Praésertim homini amánti qui, quicquíd agit, properat ómnia. 505
 Sicut ego hos duco áduocatos, hómnes spissigradíssumos,
 Tárdiores quám corbitae súnť in tranquilló mari.
 Átque equidem hercle dédita opera amícos fugitauí senes:
 Scíbam aetati tárdiores, métui meo amorí moram.
 Néquiquam hos procós mi elegi lóripedis, tardíssumos. 510
 Quin si ituri hodie éstis, ite aut íte hinc in malám crucem.
 Sícline oportet íre amicos hómni amanti operám datum?
 Nam íste quidem gradús succretust cribro pollinário:
 Nísi cum pedicis cóndidicistis ístoc grassarí gradu.

507. *Nonius* p. 533, 11: corbita est genus nauigii tardum et grande. Plantus in Poenulo: 'tardiores . . . mari'

Act. III sc. 1 ADULESCENS ADUOCATI. C. B. om. C unus
 versus spatio relicto: ítem D¹. Adg A ADUOCATI D³ 504. Agor.]
 om. CD. A praem. B, qui tota scaena hac littera Agorastoclem, H littera
 advocatos significat ta cum spat. init. C mediantent B. me di
 ament ex me dii ament C nihili BCDZ Ante quicquam er.
 q C inaequius C. inequius D¹ Z. in equius B. inequius F. iniquius
 D⁴ 506. Praesertim B. Praesertim CD q, CD¹, unde q, D⁴. qui
 (i ex e) B quic quid C. quid quid B¹. ⁱⁿquid quid corr. B³ 506. duc-
 catos B homines aduocatos F spissi gradissimos B. spissi gran-
 dissimus D. ítem, antepaenultima s s. v., C 507. T//ardiores C corbitae
 F Z, *Nonius*. corditae BD. corditę C sunt et in *Nonius* intran-
 quillo CD 508. Adque C. Ad que BD equidem haec edita B
 fugitauí senes Z. fugit auisenes B. fugit aut senes CD. fugi. nam
 senes F 509. Scibam *Muretus* Var. lect. XVII 18, *Guyetus*. Scie-
 bam libri aetati BCD, *prisca forma ablativi*. aetate FZ Pro tardiores
 spat. circ. 7 litterarum B metuo F 510. Nequi quam C. Ne qui
 quam B. Nequicquam Z. Necquicquid F P(ex A ut vid.) rocos C
 procos *Scaliger* proceres interpretatus est *duce Festo* p. 249, 1 M. Cf.
Turnebus Advers. XV 7, *Muretus* l. s. s. mihi libri eligi ex elige
 C loripedes F tardissimos libri 511. Quin BC. Qui DZ. Quid
 F hodie estis B. estis hodie reliqui ite] Ite (I ex P) C
 aut ite FZ. audite BCD inmalam C malamcrucem D
 512. Siccine FZ operám B 513. succretu est C. succretus est F.
 Cf. *Casaubonus* in *Burmanni Sylloge* I p. 370, *Rostius Opusc.* p. 310
 514. condidicistis isthoc grassari *Lambinus*. conde dicisti sis oc-
 crassari B. condidicisti sis occrassari C. condidicistei sis Occrassari D.
 condidicistis occrassari Z et, nisi quod occassari, F. condidicistis hoc
 grassari *Ald.* condidicistis sic hoc grassari *Lipsius Ant. lect.* II 17.
 condidicistis hoc grassarier *Guyetus* gradus inter scrib. ex gradum, u

ADVOCATI

Heús tu, quamquam nós uidemur tíbi plebei et paúperes, 515
 Sí nec recte dícis nobis díues de summó loco,
 Díuitem audactér solemus máctare infortúnio.
 [Néc tibi sumus obnoxii istuc, quód tu ames aut óderis.]
 Quom árgentum pro cápite dedimus, nóstrum dedimus, nón
 tuom.

Líberos nos ésse oportet: nós te nihili.péndimus: 520
 Né tuo nos amóri seruos ésse addictos cénseas.
 Líberos hominés per urbem módico magis par ést gradu
 Íre: seruile ésse duco féstinantem cúrrere.
 Praésertim in re pópuli placida atque ínterfectis hóstibus
 Nón decet tumúltuari. séd si properabás magis, 525
 Prídie nos te áduocatos húc duxisse opórtuit.
 Né tu opinere, haúd quisquam hodie nóstrum curret pér
 uias,
 Néque nos populus pró cerritis ínsectabit lápidibus.

e corr. D 515. A praemittit B vitiose: nihil CD quam quam B
 uidemur D plebe ii B. plebeu C. plebei FZ et delet Geppertus
 516. sine crecte C. Sinet recte B desummo loco C. de suum mo loco B
 517. audacter B soledemus Z 518. 'Additicius est ut fortasse
 alii in his sermonibus versiculi rara loquacitate insignibus' Ritschelius:
 cf. v. 521 sumus obnoxii istuc Ritschelius. nos obnoxii sumus istuc
 libri, nisi quod obnixii B, obnixii C. obnoxii sumus istuc Guyetus.
 nos obnoxii istuc Bothius, Brizius ad Trin.³ p. 139 nos obnoxii
 sumus Muellerus Pros. Pl. p. 363. nos nexi sumus istoc Geppertus
 519. cum libri praeter B pro capite argentum Bothius
 nostrum ex nontuum D tuum libri 520. liberos ex liberos C
 521. tuo nos amoris seruos esse Pylades, Bentleius. tuo (tu ex ui
 B) nos amoris seruos tuos esse libri. tu nos amoris seruos tuo esse Bo-
 thius olim. tuo nos amoris seruos tu esse idem postea V. 522 sq.
 damnat Langrehr p. 19 522. perturbem B par ē ex parē D
 523. seruile BF, Bentleius in Ter. Heaut. prol. 31. seruili
 D(ires-)Z. seruuli C duco m. 2 ex doco D 524. p̄sertim C.
 Presertim BZ inre C adque B 525. tumultuaris et B sed si
 Sed si (sed si lineola del.) D 526. nos te ex nocte C De nos
 ted cogitat Ritschelius Nov. exc. p. 43: quod reicit Muellerus Nachtr.
 p. 68 aduocatos (aduocat in ras.) fort. ex aduatos C Pridie aduocatos
 te nos Mahlerus de pron. colloc. p. 33 abiecta scriptura Pridem, de qua antea
 cogitauerat 'V. 527 sq. haud scio an post v. 521 collocandi sint, Neu pro
 Ne reposito' Ritschelius 527. Netu C. Neque tu codd. rec. nonnulli
 quis quam B. q̄s quam, q̄s s. v. C 528. proceritis Z cerriti sin sectabit
 B. cerritis inscetabit D

AGORASTOCLES

At si ad prandiū me in aedem uos dixissem dūcere,
 Vinceretis cēruom cursu uel gralatorém gradu. 530
 Nūnc uos quia mihi āduocatos dīxi et testis dūcere,
 Pódragrosi estis āc uicistis cóchleam tarditūdine.

ADVOCATI

An uero non iūsta causast quór curratur cēlriter,
 Vbi bibas, edās de alieno quāntum uis usque ádfatim,

529. *Isidorus Orig. XV 3, 2*: omne aedificium antiqui dicebant aedem. alii aedem ab edendo sumpsisse nomen existimant, dantes exemplum de Plauto: 'si . . . prandium' 530. *Varro de l. l. VII 69*: in Poenulo: 'uinceretis . . . gradum'. grallator a gradu magno dictus. *Festus Pauli p. 97, 12*: grallatores appellabantur pantomimi qui, ut in saltatione imitarentur Aegipanas, adiectis perticis furculas habentibus atque in his superstantes . . . gradiebantur, utique propter difficultatem consistendi. Plautus: 'uinceretis . . . gradu', unde hausit *Osbernus p. 249 sq.* Cf. *Nonius p. 115, 18*; *Placidus p. 50, 3 D.*; *Philoxenus p. 104, 42*; *Arnobius II 38* 532. *Nonius p. 181, 14*: tarditudinem et tarditiem pro tarditate. Plautus Poenulo: 'podagrosi . . . tarditudine'

529. *A praem. B, nihil CD* Ad *BC(Adsi)D* si uocassem uos in aedem ad prandium *Isidorus* adprandium *C* edem *C* 530. uin ceretis *B* ceruum cursu uel libri, nisi quod el pro uel *B* (et membranae *Turnebi Adv. III 11*, uel eadem *XV 7*). circum-curso uel cod. *Varronis*. cursu ceruas et *Festus Pauli* gralatore *Varro, Scutarius*. grallatorem *Festus, Arnobius, Philoxenus* (grull-), *Naekius in Niebuhrī Mus. Rhen. III (a. 1829) p. 414* cum *Lambino*. clabatorem *BF*, pars librorum *Lambini*. glabatorem *CDZ*. clauatorem membranae *Turnebi Adv. III 11 et XV 7*, ceteri libri *Lambini*. glaratores et gladatores habetur in *Nonii* codicibus, grauatores in *Placidi glossis*: cf. *Leidolphus de Festi et Pauli locis Plautinis (Comm. phil. Ien. vol. II) p. 229 et Langenus p. 78*. Non recte iudicat *Osannus p. 198*

531. testēs (s ante t prior. er. et s prior e corr.) *C* adducere *Z* 532. podagro siestis *B*. podagro si (duobus versibus dispertita) estis *CD*. quodagrosi *Nonius* at *I'* ac uicistis om. *Nonius* cocleam libri. cocleas *Nonius* podagrosi estis, coculeam uicistis *Fleckeisenus Krit. Misc. p. 39*: cf. *Ritscheliu Opusc. vol. II p. 509* tarditune *CD* (corr. m.²). tardi tune *B* 533. Eidem personae continuat cum *CD* etiam *B* An *Dousa*. At *DFZ*. Ad *BC* (aduero). Ain *Bentleius* iuxta *B*. iusta *C*, i fort. inter scrib. ex al. litt. causa est libri quor *Ritscheliu, Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 776*. quo libri. quin *Scaliger* celiriter *B* 534. II praem. *B* edas *CDZ*. et das *B* dealieno *C* quantum uis usque *Ritscheliu, Geppertus*. quantum usque *B*. quantum uelis usque reliqui. quam uelis usque *Bothius*. quantum uelis usque *Kochius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 685*. quantum usque uelis *Ritscheliu Proleg. p. CL. Transponebat* usque affatum quantum uelis *Guyetus* usque /// *C*, s vel initium f litterae er. ad

Quód tu inuitus númquam reddas dómino, de quoio éderis? 535
 Séd tamen quom eó quom quiqui quámquam sumus paupérculi,
 Ést domi quod edímus: ne nos tám contemptim cónteras.
 Quícquid est pauxíllulum illuc, nóstrum id est quod íntus est:
 Néque nos quemquam flágitamus néque nos quisquam flágitat.
 Tuá causa nemó nostrorumst suós rupturus rálices. 540

AGORASTOCLES

Nímis iracundi éstis: equidem haec uóbis dixi pér iocum.

ADVOCATI

Pér iocum itidem dícta habeto, quae nos tibi respóndimus.

AGORASTOCLES

Óbsecro hercle operám celocem hanc míhi, ne corbitám date.

537. *Nonius* p. 507, 4: edim pro edam . . . *Plautus* *Poenulo*: 'est . . . conteras' 540 sq. *Nonius* p. 166, 4: ramices dicuntur pulmones uel hernia. *Plautus* . . . *Poenulo*: 'neque . . . ramices' 543. *Nonius* p. 532, 20: celox est nauigium breue, dictum a celeritudine. *Plautus* . . . in *Poenulo*: 'obsecro . . . date' *Idem* p. 533, 11 corbita est genus nauigii tardum et grande. *Plautus* in *Poenulo*... 'obsecro... date'

fatim *B*. adfatim *CD*. affatim *F* 535. de quoio ederis *Bergkiius Beitr.* p. 58, *Bugge Tidsskrift for Phil.* vol. VII p. 20. de quioederis *B*. dequo ederis *D*. de quo ederis *CFZ*. de quouis ederis *Acidalius*. quouis uictum ederis *Geppertus*. de quo id ederis *Ritscheli* cum *Bothio olim*. de quid vel de quod ederis *idem Nov. exc.* p. 61. 64. domi (vel domo) nec de tuo ederis *Muellerus Pros. Pl.* p. 203, quod reicit *Nachtr.* p. 32 *Buggio assentiens* 536. quomeo quom qui qui quam quam *B*, quod quid sit nescimus: cf. v. 588. quo meo cum cuiquam quam *CD*. quomodocumque quamquam *FZ*. quomodocumque atque quamquam *Geppertus*. quomodo cumque uobis, quamquam *Kochius Nov. ann.* vol. 107 (a. 1873) p. 242. quioquomodi hoc est, quamquam *Ritscheli*. cum eo cum quiqui quamquam *rel rectius* commodum nunc quiqui quamquam *Kienitz de 'Qui'* p. 563 sq. quocumque modo, quamquam *Scaliger*. quomodocumque, inquam, quamquam *Bothius*. quom nemo uocat nos *Muellerus l. s. s.*: cf. *Ussingius* 537. quo dedimus *B* ne nostram *B*. nenos tam *D* contemptum *F. om.* *Nonius* 538. Quic quid *B*. Quidquid *D* pauxillum *B* illuc, nostrum *interpunxit pro eo quod est* illuc nostrum et id est quod scripsit *Ritscheli*, ubi id omne libri. illud omne *Camerarius*. illuc omne *Acidalius* nostrum id omne, haud mutuamst *Seyffertus Philol.* vol. 29 (a. 1870) p. 403. nostrum omne illud intus est *Engerus de pros.* p. XVI. nostrum id omne intust domi *Geppertus*. nostrum id omne et intus est *Ussingius* non tuumst *pro* intust *Bentleius* 539. quem quam *B*. quam quam *C* 540. nostrorum (o *alt. in ras. B*) si *BCD*. nostrum est *Nonius et simul* suos est *transponens F.* nostrumst *Z ramites BCD* V. 541 sq. post v. 546 collocat *Goetzius Act. soc. phil. Lips.* vol. VI p. 254 541. *Pers. om. CD* ira cundi *C* hęc *B* 542. *Pers. om. CD* io cum *C* item *Z* dicta habeto quae *Ritscheli*. dictum habeto quae (quę *B*. quos *C*) *BCDFZ* 543. *Pers. om. CD* celocem *F ex Nonio*. uelocem *BD*. uelocem, prior

Attrepidate sáltem: nam uos ádproperare haud póstulo.

ADVOCATI

Sí quid tu placide ótioseque ágere uis, operám damus: 545
Sí properas, cursóres meliust te áduocatos dúcere.

AGORASTOCLES

Scítis, rem narráui uobis, quór uostra opera mi ópus siet,
Dé lenone hoc quí me amantem lúdicatur tám diu:
Eí paratae ut sánt insidiae de aúro et de seruó meo.

ADVOCATI

Ómnia istaec scímus iam nos, si hí spectatorés sciant. 550
Hórunc hic nunc caúsa haec agitur spéctatorum fábula:
Hós te satius ést docere ut, quándo ages, quid agás sciant.
Nós tu ne curássis: scimus rem ómnem, quippe omnés simul
Dídícimus tecum úna, ut respondére possimús tibi.

AGORASTOCLES

Íta profectost. séd agite igitur, út sciam uos scíre rem, 555
Éxpédite míhi, quae uobis dúdum dixi, dícite.

e ex o C. neloces Z nec orbitam CD. necorbitam B. nec orbitam aliquot libri Nonii. nec corbitam Nonius p. 533 itemque p. 532 nonnulli codd. non corbitam F 544. At trepidate BFZ. Attrepitate CD, Lambinus adproperare B, 'prisca exemplaria' Pii. adprobare reliqui 545. Pers. om. CD siquid BC placide atq; D, exp. m. 2 vel 1 ociose que B. ocio seque C 546. Si (i in lit.) properas B melius si BC (site) D (item). melius est F V. 547—608 supra diximus in B collocatos esse post v. 479 547. Pers. om. CD quor Ritscheliuss. quod libri. quoi Lambinus. quo Madvigius Opusc. II p. 238. quid Ussingius uestra libri opera mihi FZ. operamini BCD 'Ceterum haud scio an poeta dederit quor mihi uostra operast opus Ritscheliuss 548. Delenone C meam antem B tamdiu BC 549. parate D utsint B deauro B deseruo CD 550. Pers. om. C istec C. istec DZ. staec B si his peccatores B. sibi spectatores DFZ Versum delet Langcnus p. 48 551. Horunc Camerarius. Horunt (o in litura pro os) B. Horum reliqui hic Pylades. huic C. hinc reliqui haec agitur B. agitur haec reliqui spectárum B Versum interpolatum esse posse ex Pseud. v. 720 dicit Umpfenbachius Melet. Pl. p. 18 552. Hostes at ius BD. Hostes at uis C. hosce satias F. hosce sautins Z ages, quid agas Ritscheliuss. agas quid agant libri (quidagant B). agas, quid agas Acidalius 553. necuras sis B 554. didícimus Z. Dedicimus BCD. deducimus F hic possimus Ritscheliuss 555. Pers. om. CD profecto (pro facto C) est (om. F) libri sed agite CDFZ. e setagite B agite, igitur interpungit Boethius Ad. (I)² igitur D ui B scirerem BD. scire, rem interpungit Acidalius 556. Expédite, mihi Ritscheliuss duce Lambino Expédite et mihi libri que C dudum uobis Z sola

ADVOCATI

Ítane temptas án sciamus? nón meminisse nós ratu's,
 Quómodo trecéntos Philippos Cóllabisco uílco
 Déderis, quos deférret huc ad lénonem inimicúm tuom?
 Ísque ut se adsimulét peregrinum esse áliunde ex alio óppido? 560
 Vbi is detulerit, tú eo seruom quaésitum adueniés tuom
 Qúm pecuniá.

AGORASTOCLES

Meministis mémoriter: seruástis me.

ADVOCATI

Ílle negabit: Mílphionem quaéri censebít tuom.
 Íd duplicabit hómini furtum: léno addicetúr tibi.
 Ád eam rem nos ésse testis uís tibi.

AGORASTOCLES

Tenétis rem. 565

ADVOCATI

Víx quidem hercle, ita rés pauxillast, dígitulis primóribus.

557. *Pers. om. CD* Ita ne *B* tentas *FZ* nos ratu's *Ritscheli*. nostratus *B*. nostra reliqui. nos ratus *Comerarius* 558. philippeos *F* collabisco *BC*, nisi quod collabis couilico iungit *B*. colabisco *Z*. collibisco *DF* uillico *FZ* 559. adlenonem *C* 'Fortasse quos huc ad lenonem inimicum deferret tuum' *Ritscheli* tuum libri 560. ut se adsimulet *Ritscheli*: atque ut se etiam *Luchs* *Hermæ* vol. 8 (a. 1873) p. 106. se ut adsimularet libri, nisi quod ut pro ait *D*² esse debebat *Bothius*, aliunde *Guyetus*, simul is esse peregrinum transponens ex alio *C*. alio ex hoc loco vel ex alio r. 176 scribendum dicit *Geppertus Stud. Plaut. I* p. 136 opido *DF* 561. id *Geppertus*. is delet *Ritscheli* Is ubi *Bothius* tetulerit *Taubmannus* seruom quaesitum *Bothius*. quaesitum (quesitum *C*) seruom (seruom *B*) libri 'Licebat etiam tu eo seruom aduenies quaesitum' *Ritscheli*: quod contra tu quaesitum seruom eo aduentes tuum *Guyetus*, eo quaesitum tu seruom aduenies tuum idem *Bothius*. tu seruom vel seruom tu adu. *Muellerus Pros. Pl.* p. 604. quaesitum seruolum *Geppertus* aduenies *Bothius*. aduentes libri tuum libri 562. Qum *B*. Cum reliqui penicunia *B* Ag.] sp. *CD* seruastis ex seruastas *C* 563. Adu.] spat. *CD* negabit ex negauit *C*. negabat *F* queri *C* tuum libri 564. Id duplicabit *B*. Adduplicabit *FZ* homini *Bothius*. omne libri Id implicabit hominem furto *Issingius* 565. Adeam *B* testis *Z*. testes *F*. estis *BCD* ius *D* Agor.] om. sine spat. *BCD* 566. Adu.] spat. *C*: om. *D* hercule *Reizius*, *Bentleius* res *Ritscheli*. om. libri nam ita *Pylades* pauxilla est libri. est pauxilla *Geppertus*. idem vel mehercle pro hercle *Muellerus Pros. Pl.* p. 678 primoribus, ib ex di *B* V. 567—575 parallelos esse superioribus post *Weisium Ritscheli* statuit: cf. *Hasperus* l. s. s. p. 304 (28), *Goetzius Acta Soc. phil. Lips.* vol. VI p. 254 sq. 269, *Schuetli* de *Poen. Pl.* p. 27

AGORASTOCLES

(Hóc cito et cursímst agendum. própéra iam quantúm potest.

ADVOCATI

Béne uale igitur. te áduocatos méliust celeris dúcere:

Tárdi sumus nos.

AGORASTOCLES

Óptume itis, péssumte hercle dícitis.

Quín etiam decíderint femina uóbis in talós uelim. 570

ADVOCATI

Át edepol tibi nós in lumbos línguam atque oculos ín solum.

AGORASTOCLES

Heía, haud uostrumst íracundos ésse, quod dixí ioco.

ADVOCATI

Néc tuom quidémst amicis pér iocum iniusté loqui.

AGORASTOCLES

Míttite istaec. quíd uelim uos, scítis.

ADVOCATI

Callemús probe:

Lénonem ut periúrum perdas, íd studes.

567. Agor.] spat. CD cursim est libri, nisi quod etcursimest iungit C properate F. properat Z. propere Bentleius. et properam Acidalius potest ex potē ut vid. C tam properate quam potis Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242 Versum del. Langrehr p. 19 568. Adu.] spat. CD aduocatus BCDZ meliust Ritscheli- us, Geppertus. melius libri 569. Spat. ante Tardi D Agor.] spat. C: om. D optime libri pessime BCD pessime itis, optime hercle Acidalius: contra quem Rostius dixit Opusc. p. 143 570. fe- mina uobis Ritscheli- us, Muellerus Pros. Pl. p. 604. uobis femina BCD, et nisi quod foemina, Z. uobis femura F. uobis femina Loewius Act. soc. phil. Lips. vol. IV p. 346. uobis femina Pius, Meursius cap. 4, Dousa fil. uobis fulmina Geppertus intalos BC Velim (Vel in ras.) C 571. Adu.] spat. CD At edepol Z. Aedepol B tibi nos Bothius, Reizius. nos tibi libri: cf. Mahlerus de pron. colloc. p. 11 inlumbos C atque] at C insolum C 572. Ab hoc v. accedit A -RUMSTIRACUNDOSSESSEQUOD- DIXIHOCO (initio inextricabili, ut tamen spatium velut eihauduost, non heiahauduost capiat) A Agor.] spat. CD Eia Z. Eya F aut CD uostrum et CD. uostrum////st B. uostrum est FZ ira cundos B 573. Adu.] spat. CD —UMQUIDEMESTAMICISPERIOCUMINIUSTE- LOQUI A, ubi net ante primam locum habent NE videtur A habuisse tuum libri cum A quidem est libri cum A 574. MITTEISTE- (omnia praeter M et S incertissima)CQUIDUELMUSSCITIS#CALLEMUS- PROBE A Ag.] spat. CD Mittite ex Mittitae B istec C uelim uos libri praeter A, ubi uelim, uos interpungebatur ante Bent- leium et Bothium Adu.] om. CD in principio versus 575. LE- NONEMUTPERIURUMPERDASIDSTUDESTENETISREM om. spatio A Leonem B ut periurum B. periurum ut CDFZ studeas CDZ

AGORASTOCLES

Tenétis rem.) 575

Eúge opportune égređiuntur Mílpħio una et uílīcus.

Básilice exornátus cedit ét fabre ad falláciam.

MILPHIO. COLLABISCVS. AGORASTOCLES. ADVOCATI

MILPHIO

Iám tenes praecépta in corde?

COLLABISCVS

Púlcree.

MILPHIO

Vide sis cálleas.

COLLABISCVS

Quíd opust uerbeis? cállum aprugnum cállere aeque nón sinam.

MILPHIO

Fác modo ut condócta tibi sint dícta ad hanc falláciam. 580

COLLABISCVS

Quín edepol condóctior sum quá́m tragoedi aut cómici.

579. *Nonius p. 258, 10*: callet etiam dictum a callositate . . .
Plautus . . . in *Poenulo*: 'quid . . . sinam'

Agor.] *H B. om. CD in principio versus* 576. *EUG(U non prorsus, g parum certa) EOPPORTUNE EGREDIUNTUR MILPHIOUNA ET reliquis inextricabilibus A* *Euge ut vid. A. Ecce reliqui, quod recte impugnat Langenus p. 4* oportune *BCD* egrediuntur *D* ita, ut inter *g* et *r* nescio quid superscriptum sit *miphilo C* 577. *In A haec legi potuerunt: BASSILICE EXORNATU(TU incertae)* Basilico exornatu *Hermannus* cedit *Bothius*. incedit *libri* frabre *C* ad fallatiam *BD*. adfallatiam *C* *Milphio* collabiscus *agorastocles* subicit *B* tamquam integro versu comprehensa

Act. III sc. 2 COLLYBISCVS in medio versu *A*: praecessisse videtur *MILPHIO*, secutum esse *AGORASTOCLES* probabile, sed nihil serratum. *SERVOS VILICUS ADVLESCENS ADVOCATI*. *C. B. om. CD¹ spatiis relictis.* *Milphio* seruus collabiscus uillicus *agorastocles* adolescens aduocati *D³* *Harum quattuor personarum notis B* his utitur: *B Θ A H*

578. *Milph.*] *om. CD* Sic *A*, nisi quod *PRAECEPTA* et *PULCHRE* iam cum spat. init. *C* precepta *BC* in corde *C* *Pro personarum notis pergunt spatia vacua exhibere CD*, quod non notabimus: *spatiis carere initia versuum (de quibus v. praef.) consentaneum pulchre libri cum A* 579. *QUID OPUST UERBEIS CALLUM APRUGNUM CAL-*

LEREA EQVE et in proprio v. *NON (ON incertae) reliquis inextricabilibus A* opus si *BCD¹*. opus est *FZ*. opus *Nonius*, *D¹* apugnum *BCD*. aprunum *Nonius*. apri ulum *F* 580. Sic *A*, nisi quod *CONDOCTATIBI*

conducta *B* cum *A*, membranac *Turnebi Adv. XV 7, Palmerius Spicil. p. 660.* conducta *CDFZ* fallatiam *BCD* 581. Sic *A*, nisi quod

QUAM conductior *B* cum *A*, membr. *Turn.*, *Palm.* conductior *C*. indoctor *DFZ* tragoedi aut comici *Camerarius* cum *A*. tragoedia ut comici *B*. ut tragoedia comici *CD*. in tragoedia comici *FZ*

MILPHIO

Próbus homost.

AGORASTOCLES

Adeámus propius. ádsunt testes.

MILPHIO

Tót quidem

Nón potuisti addúcere homines mágis ad hanc rem idóneos:

Nam ístorum nullús nefastust, cómitiales súnt meri:

Íbi habitant, ibi eós conspicias quám praetorem saépius. 585

Hódie iuris dóctiores nón sunt, qui lités creant,

Quam hí sunt, qui, si níhil est quicum lítigent, lités emunt.

ADVOCATI

Deí te perdant.

MILPHIO

Vós quidem hercle. quóm eo quom quiquí, tamen

582. PROBUSHOMOST#ADEAMUSPROPIUSADSUNTTTESTESTOTQUIDEM A
 Brobus B homo est BCDZ. homo es F, Acidalius Adeamus
 Gruterus cum A. Adeam CFZ. Ad eam BD propius BC ad sunt BC
 Pers. om. Z Pol quidem Leidolphus de Festi Paulique locis Pl. p. 231
 quidem praeter m in ras. C 583. NONPOTUISTIADDUCEREHOMINE(vel
 1)SMAGISADHANCREM (reliqua quae legi non possunt in proprio fuerunt
 versu) A adhanc (n sup. scr.) C 584. NAMISTORUMNULLUSNEFAS-
 TUSESTCOMITIALESSUNTMERI A istorum Geppertus iure explosus a
 Schmidtio de dem. pron. form. p. 71 nefastust DZ. nefastus st BC.
 nefastus est F cum A 585. IBIHABITANTIBIEOSCONSPICIASQUAMPRAE-
 TOREMSAEPIUS A habitabant DFZ: corr. Pylades eos (o sup. scr.) C
 praetorem ex praetorum C. praetorem B. praetorem D sepius BCD
 586. HODIEIURISCOCTIORESNONSUNTQUIL . . . CREANT A iuris B.
 om. CDFZ doctiores FZ. coctiores BCD: 'quod qui defenderunt,
 ut Turn. Adv. XV 7, debbant saltem coctioris' Ritschellius creent
 Bothius 587. Sic A, nisi quod SINIHIL et EMUNT hi sunt (ex
 sint) B nullust Ritschellius. nemoest vel non est Kienitz de 'Qui'
 p. 559 quicum litigent, lites emunt ex A Ritschellius, Geppertus.
 litium lites semunt BCD, nisi quod semunt ex semunt D³. litium lites
 serunt FZ. litium, lites emunt Turnebus. ipsis litium, lites emunt comme-
 morat Kienitz l. s. s. emunt e 'v. c.' adscripsit etiam Scaliger. Abusus est hoc
 v. Lachmannus in Lucr. I, 159: quem haud pauci secuti sunt 588. Sic
 A, nisi quod PERDANT et CUME(vel T, P, 1)OC(C incerta)UMQUIQUITAMEN
 Di te (Dite B) libri praeter A equidem F quo meo quumqui qui ta-
 men B: cf. v. 536. quo meo quom qui qui tamen C (meo, o ex do) D¹
 (quom eo D⁴). commendo quom qui qui tamen Z. commendo quiqui
 tamen F. quamquam, quiqui estis, tamen Ritschellius. quo modo cum-
 que qui tamen Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242, quo modo
 cumque, qui tamen Pennigsdorf de 'quisque et quisquis' p. 12 sq. post
 Bentleium. cum eo, cum quiqui vel rectius commodum quiqui tamen
 Kienitz de 'Qui' p. 564. quiquomque estis nunc tamen idem Ritschellius.

Ét bene et benigne facitis, quóm ero amanti operám datis.
Séd isti iam sciúnt, negoti quíd sit?

AGORASTOCLES

Omnem rem órđine. 590

MILPHIO

Túm uos animum aduórtite igitur. húnċ uos lenoném Lycum
Nóuistis?

ADVOCATI

Facile.

COLLABISCVS

Át pol ego eum, quá sit facie, nésċio:
Eúm uolo mihi démonstretis hóminem.

ADVOCATI

Nos curábimus.

Sátis praeceptumst.

AGORASTOCLES

Híc trecentos númmos numeratós habet.

ADVOCATI

Érgo nos inspícere oportet ístuc aurum, Agorástocles, 595
Vt sciamus quíd dicamus móx pro testimónio.

COLLABISCVS

Ágite inspicite.

ADVOCATI

Aurúmst profecto hoc, spéctatores, cómicum:

cum eo. quiqui tamen *Lipsius Ant. lect. II 19. cf. Turnebus Adv. XV 7.* quomodocunque qui tamen *Gruterus.* aequum quom quiqui tamen *et praeterea hercule Gronorius.* cum meo domino, qui tamen *Rostius Opusc. p. 311.* Adu. Quomodo? Milph. Quin, quiqui tamen *Bothius, Brixius Quacst. pros. p. 28. Non felicius desudaverunt Palmerius, Acidalius, Pareus.* commodum quiqui tamen *Geppertus* 589. Sic A, nisi quod FACITIS quomero (m in ras.) B. quum ero CD 590. Sic A, nisi quod SIT# OMNEM IN ORDINEM negotii BCD omnem rem ordine *Camerarius.* omnem in ordine BCD¹, nisi quod in ordine C. omne in ordine F. omnem ordine D⁴. omnem ordinem Z. rem omnem in ordine *Ussingius* quid siet. Adu. Omne ordine dubitanter *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 299* 591. Pers. om. Z Sic A, nisi quod HUNC et LYCUM aduertite B 592. Sic A, nisi quod POL et SIT et NESCIO Coll. BB ego pol Z cum F quasi sit Z: corr. Pius 593. Sic A, nisi quod MIHIUOLO Enim *Bothius, Kochius Nor. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242* 594. Sic A, nisi quod PRAECEPTUMST praeceptum BFZ. preceptum CD 595. Sic A, nisi quod ISTUCAURUMAGORASTOCLES aurum ex auram D agorastodes B 596. Sic A, nisi quod SCIAMUS et MOXPROTESTIMONIO testimonio (pro ex pre) C 597. Θ = Collabiscus praem. B. om. pers. sine spatiis CD. Agor. FZ Sic A, nisi quod AURUMESTPROFECTOHI(vel E)C II aurum est B. aurum est CDFZ Coll. Profecto FZ aurum. Coll. Est profecto *Acidalius*

Mácerato hoc pínques fiunt aúro in bárbariá boues.

COLLABISCVS

Vérum ad hanc rem agúndam Philippumst.

ADVOCATI

Íta nos adsimulábimus.

COLLABISCVS

Séd ita adsimulatóte, quasi ego sím peregrinus.

ADVOCATI

Sc̄licet. 600

Ét quidem quasi tú nobiscum aduéniens hodie oráueris,
Líberum ut commóstraremus tíbi locum et uoluptárium,
Vbi ames, potes, pérgraecere.

MILPHIO

Eu édepol mortalís malos.

AGORASTOCLES

Égo enim docui.

MILPHIO

Quís te porro?

COLLABISCVS

Agite íntro abite, Agorástocles,

Ne híc uos mecum cónspicetur léno neu falláciae 605

hoc, spectatores *Ritschelius, Geppertus* duce *A.* spectatores libri
praeter *A* comicum] nimirum *F* 598. Sic *A*, nisi quod AUROIN
bobes *C* 599. Collabisci pers. praem. *Ritschelius*: om. libri
UERUMADHANCREMAGUNDA(A incerta)MESTPHILIPPUMESTITANOS et in
proprio versu ADSIMULEMUS *A* adhanc *C* remagundam *B*. rem
agin dam *C* philippum est *BCD*. philippeum est *FZ* Adu.]
om. *BCD* cum *A* assimilabimus *BCF*. assimilabimus *DZ*
600. SEDITAADSIMULATOTE(vel I)QUASIEGOSIMPEREGRINUS#SCILICET *A*
assimulato te *BD*¹ (coni. m. 4). assimula tote *C* Adu.] spat. om. *CD*
in principio versus 601. Sic *A*, nisi quod ET et NOBISCUM et omisso
HODIE quidem om. *Z* nobis cum *C* nobiscum quid adueniens
Z 602. Sic *A*, nisi quod TIBI habet et in fine praeter UOLUPT legi
nil potest librum *C* commostraremus *FZ* cum *A*. commonstrare-
mus reliqui 603. UBIAMESPOTESPERGRAECERE#EDEPOLMORTALE(vel
ISMALOS *A* amans posses *FZ* pergraecere *B* cum *A*. pergere
reliqui amans posses pergraecari iam *Valla* coniecit *Milphio-*
nis pers. exhibent *FZ*: om. sine spatiis in versus principio *CD*. Θ *B*
non inepte Eu edepol *BCD*, *Bentleius, Langenus* p. 199. Heu edepol
FZ. Edepol *Ritschelius* e.ç *A* mortales *BCDFZ* 604. Ab
hoc v. usque ad v. 634 deficit *A* Agorastocles et *Milphionis* pers. om.
C sine spatiis Quiste *C* ago rastocles et spat. ante eam vocem
D. agorastodes *B* 605. Nec ante ras. *B* conspicietur *D*¹. conspi-
ciatur *D*¹ lenoneu *B* fallatiae *BD*. fallacię *C*

Praepedimentum obiciatur.

ADVOCATI

Hic homo sapienter sapit.

Facite quod iubet.

AGORASTOCLES

Abeamus. et uos: satis dictumst.

ADVOCATI

Abi.

AGORASTOCLES

Abeo. quaeso

ADVOCATI

Di immortales, quin abis?

AGORASTOCLES

Abeo.

ADVOCATI

Sapis.

COLLABISCO

(St,

ADVOCATI

Quid est?

COLLABISCO

Fores haec fecerunt magnum flagitium modo.

ADVOCATI

Quid id est flagitii?

606. Prepedimentum *BCD* obiciatur *FZ* In proximis usque ad v. 609 advocatis tribuit *Ritscheli* duce ex parte *B*, quae vel *Milphioni* vel *Collabisco* *FZ* A Hic *B*. *Milph.* Hic *FZ*: cf. etiam *Scyffertus Stud. Pl. p. 3* homo] domo *CDF* Agor. Hic . . . sed uos. Adu. Satis *Ussingius* 607. Facite *B*: item (*Milphioni* continuans) *Taubmannus*. Agor. Facite *FZ* iubet. Agor. Abeamus *Aldina*, *Acidalius*. lubet. Abeamus *FZ*. lubet habeamus *BCD*. lubet. Agor. Abeamus *Angelius*. iubet, abeamus *Camerarius* et uos *Scyffertus* l. s. s. set uos *B*. sed uos reliqui. ecqui hoc *Geppertus* dictumst. Coll. abi *Z* et, nisi quod dictum est, *F*. dictumst (dictum st *B*) abi *BCD*, nisi quod dictum stabi *CD* sed uos, satin dictumst? Adu. Abi *Ritscheli* 608. Verba Quaeso — abis *Collabisco* dat *Brizius* *Nov. anal. vol. 101 (a. 1870) p. 776* quaeso Coll. Di immortales, quin, *Bothius*. queso dii mortales *II* quin *B* et sine personae nota (sed cum spatio) *CD*. dii mortales. Coll. quin *Z* et, nisi quod dii immortales, *F* Advocatis tribuit *Sapis* *Ritscheli*: *Milphioni* *B. spat. CD* si *sapis F* Hunc v. in *B* excipere v. 480—546 supra dictum est 609. St! *Geppertus*. Si tace (*Sitace* *C*) *BCD*. At at *F*. Phi tace *Z*. St, tace *Camerarius*: St in proprio versu collocat *Ritscheli* quidest *C* Coll.] Sic *FZ*. A praem. *B* fores hi *B*. fores hę *C*. fores hae *DFZ*: cf. *Schmidtus de dem. pron. form. p. 44 sqq.* hae *Bothius*. fores om. hae *Guyetus* fecerint *B* (in litura) *Z* 610. id *Acidalius*. om. libri flagitii libri

COLLABISCVS

Crepuerunt cläre.

ADVOCATI

Di te pérduint.

610

Póne nos recéde.

COLLABISCVS

Fiat.

ADVOCATI

Nós priores íbimus.

COLLABISCVS

Fáciunt, scurrae quód consuerunt: póne sese hominés locant.

AGORASTOCLES

Íllic homost, qui egréditur.

COLLABISCVS

Leno bónus est: nam similís malist.

Iám nunc ego illic égradienti ságuinem exsugám procul.

LYCVS. ADVOCATI. COLLABISCVS

LYCVS

Iam ego istúe reuortar, míles: conuiuás uolo

615

Reperíre nobis cómmodos, qui uná sient.

Intéribi attulerint éxta, atque eadem múlieres

Dite *BC* perdiunt *BZ*. perdant *F'* 611. priores (*alt. r e corr.*) *C*
 612. Faciunt *B* scurrę *B*. scurre *D* quod consuerunt *Pylades*,
Bentleius. quod consueuerunt (quod consueuerunt *C*) *libri* pones esse *B*
 613. Heic *Geppertus* Quis illic *deleto* leno *Scaliger* homo est *libri*
 qui egreditur. Coll. Leno bonus *Ritscheli*. qui egreditur (qui egreditur
C) leno. Coll. (*D spat. C spat. om.*) Bonus *libri* similis malist *Ritscheli*
Opusc. vol. II p. 572. similis malus est *CI* (*super e apex*) *F'Z.* similis
 est *B.* similis malo est *Camerarius* bono nam similis est malus 'in
priscis exemplaribus' esse scribit *Pius* 614. ego illic *Ritscheli*, *Luchs*
Hermae vol. VI (a. 1871) p. 276. ego illi *libri*. illi ego *Guyetus*
 iam ego nunc illi *Bothius* ex sugam *B.* exugam *F'* procul] probe
Muellerus Pros. Pl. p. 598 Lycus collabiscus. *subicit B*
Actus III sc. 3 LENO ADVOCATI VILICVS DV *B. om.*
C (uno v. vacuo: in extremo margine videtur M scripta esse) D¹.
 LICVS LENO ADVOCATI COLLABISCVS VILICVS II *D³* In
 ipsa scaena Θ E H notis Collabisci, Lyci, Advocatorum personas
 indicat *B* 615. am cum *spat. init. C* ego istuc *Bothius olim.*
 istuc ego *libri*. huc ego *Bothius postea, Bririus Nor. annal. vol. 101*
(a. 1870) p. 776. istuc *Pareus tert.* reuotar *B.* reuortar *C* 616. Rep-
 perire *BCZ* qui *B. om. reliqui* 617. Interim *F'* attulerunt
CDZ adque *B*

Iam ab ré diuina crédo apparebúnt domi.
 Sed quíd huc tantum hominum incédunt? ecquidnam ád-
 ferunt?
 Et illíc chlamydatus quísnamst qui sequitúr procul? 620

ADVOCATI

Aetóli ciues té salutamús, Lyce:
 Quamquám salutem férimus inuití tibi.

LYCVS

Fortúnati omnes sítis: quod certó scio
 Nec fóre nec Fortunam íd situram fíeri.

ADVOCATI

Istic ést thensaurus stúltis in linguá situs, 625
 Vt quaéstui habeant mále loqui melióribus.

LYCVS

Viám qui nescit, quá deueniat ád mare,
 Eum opórtet amnem quaérere comitém sibi.
 Ego mále loquendi uóbis nesciúi uiam:
 Nunc uós mihi amnes éstis: uos certúmst sequi. 630

618. abre diuina C. abrediuiua BD¹. ab re diuina D⁴ 619. ec
 quidnam C. ec quid nam D. et quidnam B ad ferunt B. afferunt FZ
 Cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 399* 620. illic *Bothius* ille *libri*. chlami
 datus (h ex li, t ex r) B. clamidatus CD quisnam (quis nam BD) est
 libri qui sequetur BD¹ (corr. m. 4). quisequetur C 621. H B
 praem. om. CDFZ Aetoli ciues te *Gruterus*. Aetolici ueste BC et,
 nisi quod Aetolyci, D. Aetolica ueste Z et, nisi quod Aetholica, F Lyce C
 622. Quam quam B salutem *Bothius*. hanc salutem libri Post
 hunc sequitur in libris ex inferiore loco (v. 639) huc inlatus hic versus:
 Et quamquam (Etquamquam B. Etquamquam C) bene uolumus leniter
 lenonibus, ubi leuiter FZ. Deleverunt *Bothius*, Bentleius 623. certe
 sola Z 624. fore nec *Pylades*. foren et B. fore (forte F) et reliqui
 situram B. s///itaturam (t erasa) C. sisaturam D. si saturam FZ
 625. *Spat. om. CD* Hic est th. *Guyetus*. Iste est thesaurus *Bothius*, *Muellerus*
Nachtr. p. 48. Illic est thesaurus *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 34*,
 qui tamen de gen. p. 47 Istic' et praefert thesaurus FZ in lingua situs
 om. B 626. questui C maleloqui D. male loqui loqui B 627. Lyc.]
 sic Ald.: om. libri de ueniat B. deueniet Z. adueniat F'. deueniatur
Nic. Heinsius Advers. III 17 admare C 628. querere CD. quae-
 rere eo *Ritschellius Opusc. vol. II p. 447*. quaeererē cum aliis *Wagne-
 rus Mus. Rhen. vol. 22 (a. 1866) p. 119* Eum oportet quaeritare
 comitem amnem sibi *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242*
 629. Ego *Angelius*. Lyc. Ego FZ 630. am nes B. amnis *Brixius Nov.
 annal. vol. 101 (a. 1870) p. 776* certum est sequi BCDZ. certum
 consequi F'

[Si bēdicetis, uóstra uos ripá sequar:
Si máledicetis, uóstro gradiar límite.]

ADVOCATI

Maló benefacere tántumdemst perículum,
Quantúm bono malefácere.

LYCVS

Qui ueró?

ADVOCATI

Scies.

Maló si quid benefácias, beneficium íterit: 635
Bonó si quid malefácias, aetatem éxpetit.

LYCVS

Facéte dictum. séd quid istuc ad me áttinet?

ADVOCATI

Quia nós honoris tuí causa ad te uénimus,
Quamquám bene uolumus leníter lenónibus.

LYCVS

Si quíd boni adportátis, habeo grátiam. 640

V. 631 sq. *uncis inclusit Ritscheliuss. cf. Langrehr p. 19* 631. Si-bene dicetis C. benedicetis *ut vid. D¹*. bene ducetis D⁴ uos ripa *Bothius*. ripa uos libri 632. male dicetis C. maledicetis D¹. maleducetis D⁴ uostrá B lymite B 633. Adu.] *om. CD sine spatio bene facere CD* tandundemst Z. tandundem si CD. tantunde si B. tantum est F' 634. male facere BCD Qui uero FZ. Quid uero BD. Quid C. Qui id *Muel-lerus Nachtr. p. 33* Scies in litura B 635 sq. *Ab his versibus accedit A, ubi sic scripti sunt:*

MALOSIQUIDMALIFACIASAETATEMEXPETIT

BONOSIQUIDMALIFACIASAE/vel T vel I/ATEMEXPETIS

quod defendit Ussingius expetit v. 636 reposito 635. siquid B bene facias B. benefacias ex benefacies D. bene fétias C beneficium *Benleius in Ter. Eun. I 2, 69.* id beneficium libri *praeter A.* benficere et beneficium *Ritscheliuss Opusc. vol. II p. 719. 721, eandem formam fortasse v. 633 sq. et 636 restituendam esse dicens* 636. siquid BC male facias BC etatem etatem C 637. Lyc.] Sic FZ. *om. BCD* FACE/vel I/TEDICTUMSEDQUIDISTUCADMEATTI/vel E/NET A Facite B. Facete (a e corr.) C dictum *om. C* sed quid DFZ. set quit B. s. quid C adme C attinet CDFZ. adtinet B 638. *Pers. praem. FZ: om. BCD* Sic A, nisi quod ATTE tui honoris *Reizius* huc ad te (adte BC) libri *praeter A* honoris causa huc ad te *Bothius* huc aduenimus *Ussingius cum Weisio* 639. Sic A *Hunc v., male iteratum in BCD FZ post v. 632, Acidalius debebat hoc loco* quam quam B leuiter FZ 640. Sic A, nisi quod AD-PORTASTIS Siquid C ad portatis B. apportatis CDFZ

ADVOCATI

De nóstro tibi nec férimus quicquam néc damus
Neque póllicemur néque adeo uolumús datum.

LYCVS

Credo hércle uobeis: íta uostrast benígnitas.
Sed quíd nunc uoltis?

ADVOCATI

Húnc chlamydatum quém uides,
Ei Márs iratust.

COLLABISCVS

Cápiti uostro istúc quidem.

645

ADVOCATI

Hunc núnc, Lyce, ad te díripiundum addúcimus.

COLLABISCVS

Cum praéda hic hodie incédet uenatór domum:
Canés compellunt ín plagas lepidé lupum.

LYCVS

Quis hic ést?

ADVOCATI

Nescimus nós quidem istum quí siet:
Nisi dúdum mane ut ád portum procéssimus,

650

641. BONIDENOSTROTIBINECFERIMUSNECDAMUS A De nostro
Ritschelius. Boni de nostro libri cum A, nisi quod Boni ex Bono et nostro
ex nostri B, denostro C. Bonum de nostro *Bothius*, *Kochius* *Nor. ann.*
vol. 107 (a. 1873) p. 242 quicquam *Ritschelius*. om. libri cum A
damus A, *Pylades*. damus tibi B C D F Z Boni nil de nostro
tibi vel Boni tibi de nostro nil *Muellerus* *Pros. Pl. p. 158* 642. Sic
A, nisi quod NECQ. 643. *Pers. om. BCD* Sic A, nisi quod U-
STRAEST uobis libri praeter A itae B uestra est B. ūā
CD. uestra F. nostra Z 644. E praem. B: spat. CD Sic A, nisi
quod sp. ante HUNC omittit uultis libri praeter A chlamy datum
B. clamidatum CD 645. Sic A, nisi quod UESTRO iratus est libri
praeter A Θ (h. e. Coll.) B, *Acidalius*. spat. CD. Lyc. F'Z capite
F'Z uestro BZ cum A. ūō CD. uero uestro F' 646. Sic A, nisi
quod NUNCHUNC et DIRIPIUNDUM Adu.] spat. om. C lice CD adte C
diripiendum BCDZ. deripiendum F' 647. Coll. praem. *Acidalius*.
Adrocatis continuant libri Sic A praeda *Pylades* cum A. rae da B.
reda reliqui incedet uenator cum A *Acidalius*. incede tuae nator
B. incedit uenator reliqui 648. Sic A compellunt ex cumpellunt
B inplagas C lupum] lycum BCD: om. FZ 649. Sic A, nisi quod
QUIS et QUISIET istum quidem libri praeter A: corr. *Reizius*
quisiet C. que siet B 650. Sic A, nisi quod NISI et MANI (vel min.
prob. E) du dum B amane BCD. a mane reliqui praeter A. a
mani *Camerarius* utadportum C ad portum uti *Bothius*

Atque istum e naui ibi exeuntem onerária
Vidémus. adiit ad nos extemplo éxiens:
Salútat, respondémus.

COLLARISCVS

Mortalís malos:

Vt ingrediuntur dócte in sycophántiam.

LYCVS

Quid deínde?

ADVOCATI

Sermonem íbi nobiscum cópulat.

655

Ait sé peregrinum esse, húius ignarum óppidi:

Locúm sibi uelle líberum praebérier,

Vbi néquam faciat. nós hominem ad te addúximus:

Tu, seí te dei amant, áge tuam rem: occásiost.

LYCVS

Itane íllest cupiens?

ADVOCATI

Aúrum habet.

LYCVS

Praeda haéc meast.

660

ADVOCATI

Potáre, amare uólt.

LYCVS

Locum lepidúm dabo.

ADVOCATI

At enim híc clam furtim se ésse uolt, ne quís sciat

651. Sic A, nisi quod ATQ: ISTUM istum libri cum A. istunc Camerarius At eccistum Geppertus enaui BC ibi addidimus: om. libri exiunte moneraria B 652. Sic A uidimus FZ adnos C exemplo C 653. Sic A, nisi quod RESPONDEMUS # MORTALE (vel 1/s) mortalis libri praeter A 654. Sic A, nisi quod INGREDIUNTUR DOCTE Utingrediuntur C in sicophantiam D. insicophantiam C 655. Sic A ibi nobiscum B cum A. nobiscum ibi CDZ. nobiscum ibit F copulat Z cum A. coppulat F. copulant BCD 656. Sic A, nisi quod AIT Agit B signarum B opidi F 657. Sic A preberier CD 658. Sic A faciet BCD ad te om. C 659. Sic A, nisi quod TUSEITEDE (vel 1/s) I tu si te di (tedi B, tusite C) BCDFZ ament Z age tuam rem Acidalius. agere tuam rem libri cum A. age tuam rem quom Ritschelius occasio est libri praeter A 660. Sic A, nisi quod ILLEESTCUPIENS Lyc. om. F. spat. D. om. C Ita ne B Ille est etiam BCDFZ cupiens] copis Dissaldeus Ly.] spat. D. om. C preda BCD hec C me ea st B. mea est FZ 661. Sic A, nisi quod LEPIDUM Totum versum Lyco tribuit Ritschelius uoli BCD Personae spat. om. CD in versus principio lepidum C 662. Sic A, nisi quod FURTIM Adu.] Sic FZ. II B. spat. CD

Neue árbitet sit. nam híe latro in Spartá fuit,
Vt quídem ipse nobeis díxit, apud regem Áttalum:
Inde híe aufugit, quóniam capítur óppidum. 665

COLLABISCVS

Nimis lépide de latróne, de Sparta óptume.

LYCVS

Di deaéque uobis múlta bona dent, quóm mihi
Et béne praecipitis ét bonam praedám datis.

ADVOCATI

Immo, út ipse nobis díxit, quo accurés magis,
Trecéntos nummos Philíppos portat praesídi. 670

LYCVS

Rex súm, si ego illum hodie ád med hominem adléxero.

ADVOCATI

Quin híe quídem tuos est.

LYCVS

Óbsecro hercle hortámini,

Ad enim *B*. Atenim *C* hic clam furtim se *Muellerus Pros. Pl. p. 508.* hic clam furtim *CDZ cum A.* hic clam furtum *F.* hic furtim (*sine clam*) *B.* clam furtim hic *Pylades.* hic clam furtimque *Muretus Var. lect. XVII 18. Cf. tamen V 2, 61* uoli *BCD* ne quis sciant *BC.* ne qui sciant *DFZ.* 663. *Sic A, nisi quod* HIC in siparta *BD.* insiparta *C* 664. *Sic A, nisi quod* REGEM Ut quídem *C* 665. *Sic A, nisi quod* OPPIDUM et huc omisso Inde huc *Camera-rius.* Inde nunc libri praeter *A* opidum *F* 666. *Sic A* dela trone *B.* delatrone (*la s. v.*) *C* desparta *B.* des parta *C.* de sparthá *F* 667. *Spat. om. C* *Sic A, nisi quod* DEAEQ. UOBIS Dideaeque *C.* Dii deaeque *F* uobis uobis *B* quom *B cum A.* cum (*cum mihi iungit C*) reliqui 668. *Sic A* precipitis *CD* pedam *C* 669. *Sic A, nisi quod* ACCURTEL E vel I)E vel I vel T)SMAGIS utipse *C* ipse ut *Guyetus, Muellerus Pros. Pl. p. 360* accurre *BCDZ* V. 669—678 ex altera recensione repetit *Hasperus l. s. s. p. 304 (28)* 670. *Sic A, nisi quod* PRAESIDI (vel B) I, ubi incertum est num altera I sequatur necne praesidi *Gulielmius Veris. I 20 (cf. A)* probante *Acidalio.* praesibi *BD.* presibi *CF.* prae sibi *Z.* pssim 'alibi scriptum esse' *Pius dicit.* praes sibi *Meursius cap. 4* 671. REXSUMSIEGOILLUMHODIEHOMINEMADLEXERO *A* siego *C* hodie ad med hominem adlexero *Ritscheli.* hodie ad me (adme *C*) hominem mallexero *BCD.* hodie ad me hominem allexero *FZ.* hodie hominem ad me allexero *Pylades, unde ut ad med facias suadet A.* illunc hodie hominem adlexero rel illunc hodie hominem rel illum hocedied hominem *Ritscheli.* Nov. exc. p. 95: cf. *Muellerus Nachtr. p. 81 et Usenerus de Pseud. p. 9* 672. QUINHIC s(*incerta*) OPSECROHERCLEHORTAMINI *A* Adu.] sic *B: om. CD sine spatiis* quin hic *D* tuus (*sequ. spat. in BD. om. C*) Est obsecro *BCD.* tuus est. *Lyc. obsecro FZ* tuus est hic quídem *Reizius*horta mihi *B*

Vt déuortatur ád me in hospitium óptumum.

ADVOCATI

Neque nós hortari néque dehortarí decet
Hominém peregrinum: tuám rem tu ages, sí sapis. 675
Nos tibi palumbem ad áream usque addúximus:
Nunc té illum meliust cápere, si captum ésse uis.

COLLABISCVS

Iamne ítis? quid, quod uóbeis mandauí, hópites?

ADVOCATI

Cum illóc te meliust rém tuam, adulescéns, loqui:
Illic ést ad istas rés probus, quas quaéritas. 680

COLLABISCVS

Vidére equidem uos uéllem, quom huic aurúm darem.

ADVOCATI

Illínc procul nos ístuc inspectábimus.

COLLABISCVS

Bonám dedistis mñhi operam.

LYCVS

It ad mé lucrú.

673. Sic A, nisi quod HOSPITIUM Utdeuortatur C adme C
in hospicium D. inhospicium C optimum B 674. NEQUE-
NOSHORTARINEQ-DEHORTARIDECET A nos dehortari decet Rít-
schelius. dehortari autem decet vel dehortari condecet Muellerus Pros.
Pl. p. 454 675. Sic A, nisi quod HOMINEMPEREGRINUM
hominum CD tua gessi BD. tuam gessi C 676. Sic A, nisi
quod ADARE(vel) IAMUSQUAE adaream C 677. NUNCTEILLUMME-
LIUSCAPERESICAPTUMESSEUIS A meliust Ritscheliuss, Geppertus. me-
lius libri cum A si castum BD. sicastum C 678. Sic A
Integrum v. Collabisco dant libri praeter FZ, qui verba Iamne itis
Lycó adsignant Iamne itis DFZ. Iam ne itis B. Iam neitis C
uobis libri praeter A 679. Sic A, nisi quod TEMELIUSTTUAMREM
Quom B illuc CDZ melius libri praeter A rem tuam
Guyetus. tuam rem BCFZ cum A, Fleckeisenus Nov. annal. vol. 61
(a. 1851) p. 52. tuam D¹, ubi rem sup. scr. D¹ adolescens BF
680. Sic A Ille est Bothius. Hic est Guyetus. Heic est
Geppertus. Illic'est Luchsius de gen. p. 47 adistas C queritas
CD 681. Sic A, nisi quod UIDERE et CUM equidem ego Brug-
manus p. 37 quom B. cum reliqui cum A 682. Sic A, nisi
quod ILLIC inspectauimus B ante corr. 683. Sic A, nisi quod
BONAMEDISTIS et OPERAM operam mihi Bothius Lyc.] spat. B
adme C

COLLABISCVS

Illúc quidem, quorsum ásinus caedit cálcibus.

LYCVS

Blande hóminem compellábo. hospēs hóspitem 685
Salútat: saluom te áduenire gaúdeo.

COLLABISCVS

Multá tibi dei dent bóna, quom me saluom ésse uis.

LYCVS

Hospítium te aiunt quaéritare.

COLLABISCVS

Quaérito.

LYCVS

Ita illí dixerunt, quei hínc a me abierúnt modo,
Te quaéritare a músicis.

COLLABISCVS

Minume géntium. 690

LYCVS

Quid itá?

COLLABISCVS

Quia, a muscis sí mi hospitium quaérerem,
Aduéniens irem in cárcerem rectá uia.

684. Coll. om. F ILLUD(vel Q)QUIDEMQUORSUMASINUSCAEDITCALCIBUS A Illuc *Acidalius*. Illud *BCDFZ*, *Ussingius* quidem] niden rel uide *Scaliger* Coll. quorsum F cedit C 685. Sic A, nisi quod BLANDE et COMPELLABO et HOSPES compellabo B. compellabo reliqui cum A Heus, hospes *Muellerus Pros. Pl. p. 522* 686. Sic A, nisi quod spat. post SALUTAT saluom B cum A. saluom reliqui ad uenire B 687. MULTATIBIDEIDENTBONAQUOM(vel QUUM)MESALUOMESSEUIS A Multa tibi di (a tibi d in ras.) B di DZ. dii F Dident C quo B. cum reliqui praeter A, nisi quod cum me iungit C saluum libri praeter A saluom me *Ritscheli* 688. HOSP... MTEAIUNTQUAERITARE#QUAERITO A queritare CD querito BCD 689. Lyc.] pers. om. BCD In A haec apparuerunt: XERUNTQUEHINCAMEABIERUNTMO DO Id illi *Geppertus* qui libri praeter A ame BC 690. TEQUAERITARE#AMUSCIS#AHMINIMEGENTIAM queritare CD a muscis (amuscis B D) libri cum A, nisi quod a musis ut vid. C. 'Quod non magis expedit quam vel *Kampmannus de AB praep. p. 9* vel *Hermannus in Jahni Annal. XXXV p. 192*, qui a Musis proponebat. Novi qui de áμιοθί cogitaret vel de a mustis i. e. *Bacchanaliorum sodalibus*' *Ritscheli* minime libri praeter A 691. QUIDITA#QUIAMUSCISIMIHOSPITIUMQUAEREREM A Quidita C Quia muscis si mihi (simihi C) CDF cum A. Qui amuscis si mihi B hospicium C quererem BC 692. Sic A huc irem libri praeter A: corr. *Guyetus*, *Bentleius*, *Reizius* incarcerationem C

Ego íd quaero hospitium, úbi ego curer móllius,
Quam régi Antiocho ocelli curarí solent.

LYCVS

Edepól ne tibi illud póssum festiuóm dare, 695
Siquidém potes pati ésse te in lepidó loco,
In lécto lepide stráto, et lepidam mülnerem
Conpléxum contractáre.

COLLABISCOVS

Is, lenó, uiam.

LYCVS

Vbi tú Leucadio, Thásio, Chio, Lésbio,
Vetustáte uino edéntulo aetatem ínriges. 700
Ibi égo replebo te úsque unguentum cheúmatis.

693. Sic A, nisi quod ID et HOSPITIUM hid D quero B. quero C hostium BCD, unde ostium Bothius 694. Sic A, nisi quod OCULI anthiocho C. anthiocho F ocelli scripsimus. oculi B cum A. om. CDFZ: unde Pylades curari hospites solent et olim oculi Hermannus. eculi Muellerus Pros. Pl. p. 517 Antiochi regis oculi Guyetus solet FZ 695. Sic A, nisi quod TIBIILLUM tibi illud possum Ritschelius. tibi illum possum B cum A. tibi possum illum libri praeter AB, nisi quod illud F. illud tibi possum Hermannus Opusc. vol. 8 p. 441 festiuom B cum A. festiuum reliqui 696. Sic A, nisi quod ESSETEPATI et LEPIDO potes pati esse te Bothius, Kampmannus de In praep. p. 7, Muellerus Pros. Pl. p. 207. potes esse pati libri praeter A. pote esse te pati vel pati pote esse te non satis tuto effici dicit Ritschelius. potes esse pati te Camerarius inlepidio C 697. Sic A et om. libri praeter A 'Quamquam elegantiae maiorem laudem tales versus habebunt:

Siquidem potes te patier in lepidio loco,

In lecto lepide strato, lepidam mulierem e. q. s.'

Ritschelius 698. COMPLEXUMCONTRECTARE#ISLENOUIA- A complexum libri praeter B contrectare cum A Pylades. contrectare te Camerarius Is vix sanum. Redis (in uiam) Muellerus Pros. Pl. p. 210. Inis Bothius, Usingius ad Amph. 425. Scis Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242 uia Salmasius. idem num in A fuerit dubium 699. UBITULEUCADIOLESBIO-THASIOCHIO A Leucadio, Thasio, Chio, Lesbio Ritschelius. leuchadiolos biothas iochoo B. leucadiolespia t hassiochoo C. leucadio lebia thasiochoo D. leucadio lesbio thasio choo F et, nisi quod thassio, Z: ubi Coe primus Camerarius: Leucadio, Coe, Thasio, Lesbio eodem duce Acidalius. Vulgatum ordinem mirabatur Lachmannus in Lucr. p. 159

700. Sic A, nisi quod AETATEM De uetustate mensura Ritschelius Proleg. p. 151 dubitabat Edentulo uetustate aet. inr. Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242 cum Guyeto 701. IBIEGOTERE-PLEBOUSQ; UNGUENTUMGEUMATIS A ego replebo te Ritschelius, Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 771, Mahlerus l. s. s. p. 12. te replebo libri praeter A, nisi quod replebo ex replebo B. te replebo

Quid multa uerba? faciam ut, ubi tu laueris,
Ibi balneator faciat unguentariam.
Sed haec latrocinantur quae ego dixi omnia.

COLLABISCVS

Quid ita?

LYCVS

Quia aurum poscunt praesentarium. 705

COLLABISCVS

Quin hercle accipere tu non mauis quam ego dare.

ADVOCATI

Quid, si euocemus huc foras Agorastoclem,
Vt ipse testis sit sibi certissimus?
Heus tu, qui furem captas, egredere ocius,
Vt tute inspectes aurum lenoni darei. 710

ego Geppertus, *Muellerus Pros. Pl. p. 484* usque olim cusque fuisse propter librorum *BCDFZ* hiatum conicit *Bergkiius Beitr. p. 119* cheumatis *Ritscheli*us, *Ussingius*. egeumatis *BCDFZ*. eccheumatis *Camerarius*, quod post eum echeumatis scripserunt. agematis (i. e. ut putamus ochematis) *Salmasius*. ocheteumatis *Rostius Opusc. p. 144* 702. Sic *A*, nisi quod *FACIAMUBI* et *LAUERES* faciam ut *Ritscheli*us, *Geppertus* (idem vel faciam ibi *Muellerus Pros. Pl. p. 28*). faciam libri cum *A* cubi *Ritscheli*us *Opusc. phil. vol. III p. 138* 703. Sic *A*, nisi quod *IBIUTBALNIATOR* ibi *Guyetus*. Ibi ut (et *F*) libri cum *A* ungentarium *C* 704. Sic *A* hec *BC* que *C* 705. Sic *A* Quidita *C*. Quid iam? *Acidalius*, *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 243* Quia ex *Quida ras. C*. Quia ea *Muellerus Pros. Pl. p. 634* presentarium *CD* 706. Sic *A* Quin *FZ* cum *A*. Qui *BCD* hercle (le e corr.) *C* Verba accipere — dare addidit alia manus in *B* accipere tuo manus *B* darem *CD* Sequitur in *BCDFZ* hic versus:

E. Quin sequere me intro. Θ duc me ergo intro. addictum tenes nisi quod *Lyc. et. Coll. est in FZ*, spatia in *CD*, praeterea ergo me *CDFZ*, pro quo me ergo *Gulielmius cap. 4*, ad dictum *B*. Quem v. e proxima scaena (720) huc inlatum esse *Acidalius* vidit: pro eo autem duos hos habet *A v. 707* postpositos:

QUINSEQUEREMEINTRO#DUCMEERGointro

SIEXIERITLENOQUIDTUMHOMINEMINTERROGEM

quorum alter est insequentis scaenae 730 707. Sic *A*, nisi quod *QUIDSIEUOCEMUS* *Adu.] om. BCD* Quidsieuocemus *C* huc foras *B* cum *A*. foras huc reliqui *agorastoclen B. agorastoclem (ra s. v.) D* 708. Sic *A*, nisi quod *IPSUSTESTIS* ipse libri praeter *A* testes *D* certissimus *B*. certi sumus *CDFZ*: corr. *Angeli*us 709. Ab hoc v. usque ad v. 745 deficit *A* qui furem] quis tu rem *B* otius *BCDZ* 710. Ut tu te in spectes *B*. Uttute inspectes *C*. Ut tute (tu s. v.) inspectes *D* darei *Ritscheli*us. dare libri. dari *Geppertus post Bentleium* dare; *agorastocles B*

AGORASTOCLES. ADVOCATI. COLLABISCVS. LYCVS

AGORASTOCLES

Quid ést? quid uoltis, téstes?

ADVOCATI

Specta ad dexteram,

Tuos séruos aurum quom ípsi lenoní dabit.

COLLABISCVS

Age áccipe hoc sis. heíc sunt numeratí aurei

Trecénti nummei, quí uocantur Philippei.

Hinc mé procura: própere hosce apsumí uolo.

715

LYCVS

Edepól fecisti pródigum promúm tibi.

Age éamus intro.

COLLABISCVS

Té sequor.

LYCVS

Age age ámbula:

Ibi, quae sunt reliqua ália, fabulábimur.

COLLABISCVS

Eadém narrabo tíbi res Spartiáticas.

Act. III sc. 4 ADVLESCENS IDEM DV B. om. CD¹. Agorastocles adolescens eidem D² *Eisdem atque supra personarum notis utitur B, praeterea A pro Agorastocle. In CD mera spatia sunt* 711. uideat cum spat. C quid uoltis (d e corr.) C uoltis etiam BDFZ Agor.] spat. B addexteram C. ad dextram Z 712. tuus libri seruus aurum quom ipsi Ritschelius. seruus aurum ipsi libri. seruus aurum iam ipsi Geppertus. quom seruus aurum ipsi Pylades. ipsi seruus aurum Guyetus. seruus aurum ipse ipsi Bothius. seruus aurum ut ipsi vel quom ipsi Muellerus Pros. Pl. p. 79, qui p. 491 Ipsi tuos seruus aurum proponit 'Poterant etiam aurum seruus ipsi vel paullo rectius seruus aurum ut ipsi' Ritschelius dabit Pylades. dabat libri. datat Gruterus 713. sis. heic Ritschelius. sis hic FZ. sis se ic B. sisse ic C. sis se hic D 714. nummei Ritschelius. numme C. nummi reliqui qui uocantur C philippe Pylades. philippi libri *Extrema tria verba interpolatoris esse censet Langenus p. 88*

* 715. propere B. propera reliqui absumi libri praeter B

716. Post edepol eras. fe C prodigium CDZ V. 717 et 718 simul ferri vix posse dicit Muellerus Pros. Pl. p. 79 717. Pro Coll. et Lyc. spatia B 718. Ibi quae sunt reliqua Ritschelius, Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 243. Ibi quae reliqua libri. Ibi quae reliqua Gulielmius cap. 5 alia eadem fab. 'v. c.' Scaligeri quaeuis reliqua alia Geppertus. alia reliqua una Weisius 719. Coll.] spat. om. C Equidem FZ spartiacas CD. sparthicas F'

LYCVS

Quin séquere me ergo.

COLLABISCVS

Dúc me intro: addictúm tenes. 720

AGORASTOCLES

Quid núnc mi auctores éstis?

ADVOCATI

Vt frugí sies.

AGORASTOCLES

Quid, si ánimus esse nón sinit?

ADVOCATI

Esto út sinit.

AGORASTOCLES

Vidístis, leno quom aúrum accepit?

ADVOCATI

Vídimus.

AGORASTOCLES

Eum uós meum esse séruom scitis?

ADVOCATI

Scíuimus.

AGORASTOCLES

Rem aduórsus populi fierei leges?

ADVOCATI

Scíuimus. 725

720. Cf. ad v. 706 duc me scripsimus e librorum vestigiis v. 706 commemoratis. abduc libri hoc loco. abduce postulat Brugmanus p. 27

721. mihi auctores CDZ. mihi auctoris B. mihi autores F
Utfrugi C sies FZ. spes BCD 722. Quidsi animis C nonsinit
C. non sic sinit inter alia multa Muellerus Pros. Pl. p. 79 utsinit C
V. 723—727 delet Ussingius: de v. 723—735 cf. Langrehr p. 20

723. Spat. om. C quom B. cum reliqui 724. Eum] Cum eo vel Eo Muellerus Pros. Pl. p. 79 Apud eum meum Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 243 esse meum Z seruom B. seruom CDFZ scistis Acidalius
Sciuius Camerarius. Scimus libri. Scimus rem Ritscheli. Scimus. Agor.
Rem proximis Aduorsus p. l. continuans Bothius 725. aduersus (ad uersus B) libri fieri Ritscheli. dubitanter. saepe B. sepe CD. esse FZ, transpositum post leges Pylades, ante populi def. Guyetus. nempe coniecturam commemorat Acidalius Receptum aduersus populi leges Muellerus Pros. Pl. p. 79 scimus. Agor. Em e proximo v. Em petens Ritscheli. 'Transpositionem rerborum qui non reformidet, haud paullo elegantius sic poterit duce ex parte Acidali:

Agor. Eum uós meum esse seruom scitis? Aduoc. Scimus rem.

Agor. Aduórsus populi leges Aduoc. Saepe audiuius.
nisi forte duo hemistichia interciderunt post leges' Ritscheli

AGORASTOCLES

Em istaéc uolo ergo uós commeminisse ómnia
Mox ád praetorem quom úsus ueniet.

ADVOCATI

Méminimus.

AGORASTOCLES

Quid, sí recentí re aédis pultem?

ADVOCATI

Cénseo.

AGORASTOCLES

Si púltem, non reclúdet?

ADVOCATI

Panem frángito.

AGORASTOCLES

Si exíerit leno, quíd tum? hominemne intérogem, 730
Meus séruos ad eum uéneritne?

ADVOCATI

Quíppini?

AGORASTOCLES

Quom aúrí ducentis númmis Philippis?

726. *Charisius* p. 240, 20: Plautus in Poenulo: 'em . . . omnia'

726. Hem (Hem) istaec (istec C, istac Z) CDFZ nolo sup. scr. D
com meminisse B em istaec uolo ego uos meminisse omnia *Charisius*

727. ad praetorem quom *Geppertus*, *Muellerus Pros. Pl. p. 491.* cum
(quum B) ad praetorem (ad pretorem D, adpretorem C) libri. quando ad
praetorem idem *Muellerus eodem loco* Cum ad praetorem usus ueniet mox
Adu. meminimus vel Cum mox ad praetorem usus ueniet. Adnoc. me-
minimus *Hermannus* ueniet usus *Ritschellius* meminimus CDFZ.
memiminimus B. meminimus *Camerarius* 728. Quidsi recentire C
recentire D. recentirae B *Personam om. FZ* Censeo] Quippini *Clem-*
mius Mus. Rh. vol. 23 (a. 1868) p. 693 729. *Pers. om. FZ* Versum
damnat Hasperus l. s. s. p. 304 (28) et non *Geppertus*. nec *Guyetus*
recludit C panem BCD. pede F. pedem Z, *codex Cantabrigus*
Salmasii. pede aedis *Pylades* portam *Geppertus* frangito forem *Guyetus*

730. Quid tum? hominemne *Ritschellius*. QUIDTUMHOMINEM A supru
post v. 706. censerit hominem B. censeo^{nt} hominem C. censen^t homi-
nem D. censetis hominem FZ. censes hominem *Bentleius*. censen^t ho-
minem *Bothius*. quid tunc? hominem *Geppertus* De v. 732 sqq.
cf. *Schuchth l. s. s. p. 27* 731. meum seruum prorsus *nescimus quos ve-*
tustos libros habere dicat Gulielmius cap. 2 seruos ad eum ueneritne
Ritschellius, *Geppertus*. seruosi ad eum uenerit ne B. seruus si ad
eum (siadeum C) uenerit ne CDF. seruus si ad eum uenerit necne
Z, ubi uenit necne *Guyetus*, *Bentleius*, *Reizius*. seruus si ad eum uenerit
nunc *Bothius* Quippini D: om. F 732. Agor.] om. Z Quom (m in ras.)

ADVOCATI

Quíppini?

AGORASTOCLES

Ibi extémplo leno errábit.

ADVOCATI

Qua de ré?

AGORASTOCLES

Rogas?

Quia céntum nummis mínus dicetur.

ADVOCATI

Béne putas.

AGORASTOCLES

Aliúm censebit quaéritari.

ADVOCATI

Scílicet.

735

AGORASTOCLES

Extémplo denegábit.

ADVOCATI

Iuratús quidem.

AGORASTOCLES

Homo fúrti sese adstrínget.

ADVOCATI

Hau dubium íd quidemst.

AGORASTOCLES

Quantúmquantum ad eum erít delatum.

ADVOCATI

Quíppini?

AGORASTOCLES

Ibo ét pultabo iánuam.

ADVOCATI

Ito: quíppini?

solus B. cum CDFZ Aduoc.] om. F' 733. Agor.] om. FZ leno extemplo Bothius cerrabit B Agorastocles et advocatorum personas in proximis aut permutant aut omittunt FZ Quadere C 734. dicetur Pius. diceretur BCD F. dentur Z putassis Z. putastis F' 735. queritari B. queritari CD 736. denegavit C 737. furti sese Pareus ed. tert., Benileius. furti se FZ. furtis est B. furtis es C. furtis e D astringet F. adstringit (ad stringit B) reliqui Spat. om. C handubium D. aud dubium B. hand dubium reliqui quidem est Camerarius. quid est B. quidem reliqui 738. Quantum quantum ad eum (adeum C) BCD. Quantum ad eum FZ ad eum huc Brugmanus p. 12 V. 739. 740 hoc ordine Acidalius: inverso libri. utrumque damnat Ussingius 739. ianuam hanc Camerarius ito Acidalius. ita libri. ita fac Pylades

AGORASTOCLES

Diéspiter uos pérduit.

ADVOCATI

Te quíppini?

740

AGORASTOCLES

Tacéndi tempus ést, nam crepuerúnt fores.

Forás egredier uídeo lenoném Lycum.

Adéste quaeso.

ADVOCATI

Quíppini, nos sí uoles?

Operíte capita, né nos leno nóuerit,

Qui illí malae rei tántae fuimus ínlices.

745

LYCVS. AGORASTOCLES. ADVOCATI

LYCVS

Suspéndant omnes núnciam se harúspices,

Quam ego illis posthac quód loquantur créduam.

Qui in ré diuina dúdum dicebánt mihi

745. *Nonius* p. 446, 32: Illix et illex hoc discernuntur. Ab illi-
ciendo illix; illex a quo lex non seruetur. Plautus Poenulo: 'quid
... inlix'.

740. perdiunt *F* 741. concrepuerunt *Bentleius* 742. egredier
uideo *B.* egredietur uideo *C.* egredietur uide *D.* egreditur Aduoc. uide
FZ: ubi uideo *Camerarius*. egredi eccum *Muellerus Pros. Pl.* p. 79
lycum (ly e corr.) *C* *V.* 743 sq. simul ferri posse negat *Muellerus*
Pros. Pl. p. 79 743. ad es tequeso *B.* adeste queso *D.* adeste queso
C nos si uoles *Ritscheli*. si uoles (si uoles *C*) libri. quin si uoles *Pylades*,
Acidali. si tu uoles *Camerarius*. sed (vel nisi) prius lubet *Seyffertus Phi-*
lol. vol. 89 (a. 1870) p. 403. Sine, si uoles *Geppertus*. Sed nos decet
Ussingius 744. Operite *Scaliger*, *Bentleius in Heautont.* II 3, 111.
Operire libri. cf. *Seyffertus et Geppertus ad v.* 743 nenos *B*
leno nouerit *B.* leno rit *CD.* leno uiderit *FZ* 745. cui *CD.* quid
Nonius illi (s. i. pr. apex) *D* malae rei tantae *Camerarius*. malae
ire it ante *B.* male ire it ante *D.* mare ire it *C.* malae rei ante *FZ.*
tantae rei *Nonius*. malae rei ante *Pylades*, *Bentleius* fumus *Nonius*
inlices *CDZ.* inlix *Nonius*. indices *F.* inlyces; lycus. agorastocles. *B*
Act. III sc. 5 LENO ADOLESCENS ADVOCATI DV *B.* om. *CD*¹.
Licus leno Agorastocles Aduocati *D*² 746. Ab hoc versu accedit *A*
Sic *A*, nisi quod sese uspendant cum spat. *C* omnes // (se erasa)
D nunc iamse *C.* nunc iam se *D.* nunc se iam *Z.* nunciam sese *Bent-*
leius, qui postea vulgatum recte probavit (nunciam) aruspices *F*
747. Sic *A*, nisi quod POSTHAC Quam *BCD* cum *A.* Quid *FZ* illis
om. *B* post hęc *B* quodloquantur *C.* quid loquantur *F* 748. Sic
A Quiinre *C.* Cui in re *Scioppius Susp. lect.* II 7

Malúm damnumque máximum porténdier,
Is éxplicauí meám rem postillá lucro. 750

AGORASTOCLES

Saluós sis, leno.

LYCVS

Deí te ament, Agorástocles.

AGORASTOCLES

Magis mé benigne núnc salutas quam ántidhac.

LYCVS

Tranquillitas euénit, quasi nauí ín mari.
Vtquómquest uentus, éxim uelum uórtitur.

AGORASTOCLES

Valént apud te quós uolo? atque hau té uolo. , 755

LYCVS

Valént ut postulátumst: uerum nón tibi.

AGORASTOCLES

Mitte ád me, si audes, hódie Adelphasiúm tuam
Die fésto celebri nóbilique Aphrodísiis.

LYCVS

Calidúm prandisti prándium hodie? díe mihi.

749. Sic A, nisi quod DAMNUMQ: MAXIMUM damnum quae B. dampnumque CD maximum libri cum A 750. Sic A, nisi quod EXPLICAUIT Ecce Geppertus edidit: corr. stud. Pl. I p. 136. Is leni anacoluthia, quae ferenda videtur. iis F Is — lucris Ussingius post illa D. post illam B 751. Agor.] A D³. om. C Sic A, nisi quod DEITE Saluus CDFZ Lyc.] L D³ Di te BFZ. Dite CD 752. Sic A, nisi quod BENIGNE et SALUTAS an(t eras.)idhac D. antehac F 753. Spat. om. CD TRANQUILLITASEUENITQUASI(vel t vel e)NAUTINMARI(vel e) A tranquillitas (it s. v.) C quasi náui FZ cum A. quast nauí (nauí s. v. C) BCD in mari C 754. Huic quoque v. E praem. B UTQUOMQ: UENTUS. EXIMUELUMUORTITUR A Utquomque est B. Utcumque est reliqui, nisi quod est (ut A) om. F exim BCD cum A. exin Z, Bentleius in Heautont. III 3, 17. exit F uortetur (e ex i ut vid.) C Cf. Ritscheli Opusc. vol. II p. 282 755. VALENTAPUDTEQUOSUOLOATQ: HAUTTEUOLO A Valeant libri praeter A namque Ussingius. atqui Geppertus hautte B. haut te D. haud te CFZ 756. Spat. om. CD VALENTUTPOSTULA(lacuna in ipsa membrana sequitur)TUMESTUERUMNONTIBI A Valent B cum A. ualeant reliqui postulatam si BCD. postulatam est FZ cum A nontibi C 757. Spat. om. CD MITTEADMESIAUDES HODIEADELPHASIUMTUAM A mitti ad me FZ adme C si audes (siaudes C) BCD cum A. si audies FZ. sodes Camerarius 758. DIEFESTOCELEBRINO-BILIQ: APHRODISIIS A diefesto D aphrodisus C. afrodisiis B 759. Agor. praem. FZ Sic A, nisi quod PRANDIUM prandisti DF

AGORASTOCLES

Quid iám?

LYCVS

Quia os nunc frígefactas, quóm rogas. 760

AGORASTOCLES

Hoc áge sis leno. séruom esse audiui meum
Apúd te.

LYCVS

Apud me? númquam factum réperies.

AGORASTOCLES

Mentíre: nam ad te uénit aurumque áttulit.
Ita míhi renuntiátumst quibus credó satis.

LYCVS

Malú's: captatum me áduenis cum téstibus. 765
Tuórum apud me némost nec quicquám tui.

AGORASTOCLES

Meméntote illuc, áduocati.

ADVOCATI

Méminimus.

LYCVS

Ha ha hé, iam teneo, quíd sit: perspexí modo.

760. Agor.] Lyc. FZ. om. CD Sic A, nisi quod cum Lyc.] Agor. Z. om. F os A, Gruterus, Scaliger, Acidalius. hos BCDF. hoc Z frige factas B. frigide factas Gulielmus, Doussa cap. 4 quom rogas B. cum rogas (cumrogas C) CDFZ 761. Agor.] spat. om. D Sic A seruum CDFZ audiui (audi e corr.) D 762. Sic A, nisi quod REPERIES Aput te B. Apudte C apud me numquam D. apudnumquam me C. aput nunquam B Li. D^s repperies CD. idem ex reperies (p alt. s. v.) B 763. Agor.] pers. sup. scr. B^s. om. C MENTIRENAMADTEUENITAURUMQ: ATTULIT A adte C aurumque FZ. maurumque ante ras. D. maurumque C. maurum que B 764. ITAMI. HIRENUNTIATUMSTQUIBUSCREDOSATIS A renuntiatum (renunciatum C) est (exstitit F) BCDFZ. renuntiarunt Geppertus ibus Pontanus 765. Lyc.] om. B. L sup. scr. D^s. spat. om. C Sic A, nisi quod ES- (vel I vel E) et TESTIBUS malus es libri praeter A captatō D aduenis DFZ. ad uenis ex ad uenit B. ad uenit C qum testibus B. cu(u e corr.)mtestibus C 766. Sic A, nisi quod TUORUM et TUI Post Tuorum sup. scr. A D^s nemo est B, Camerarius. nemo CDFZ neque F 767. Sic A, nisi quod MEMENTOTELLUD illuc libri praeter A ADVO D^s Me minimus C 768. Sic A, nisi quod HAHAIAM Pers. om. B Ha ha he CDZ. Ahaheh F. Ha ha (ex ba) hae B teneto Z: corr. Saracenus, Pius quidsit C. quit sit B per- spexit CD. perpexit B

Hi, qui illum dudum conciliauerunt mihi
 Peregrinum Spartanum, id nunc eis cerebrum uritur, 770
 Me esse hos trecentos Philippos facturum lucri:
 Nunc hunc inimicum quia esse sciuerunt mihi,
 Eum adlegarunt, suum qui seruom diceret
 Cum auro esse apud me. compositast fallacia:
 Ut eo me priuent atque inter se diuidant. 775
 Lupo agnum eripere postulant. nugae agunt.

AGORASTOCLES

Negasne apud te esse aurum nec seruom meum?

LYCVS

Nego et negando, si quid refert, raui.

ADVOCATI

Peristi, leno: nam istest huius ullicus,
 Quem tibi nos esse Spartiatem diximus, 780
 Qui ad te trecentos Philippeos modo detulit:

769. HIQUIILLUMDUDUMCONCILLIAUERUNTMIHI A 770. PEREGRI-
 NUMSPARTANUMIDNUNCHISCEREBRUMURITUR A id nunc eis cere-
 brum uritur *Seyffertus Stud. Pl. p. 16.* id nunc his cerebrum uritur *cum*
A Curio. id nunc? *B.* id nunc hisce || Crebro auritur *CD.* id nunc hisce
 credo auditum *FZ,* ubi hosce *Saracenus.* id nunc his cor uritur *Ca-*
merarius, Scaliger, qui et id nunc his cerebrum uertitur, ubi cribro hauritur
Gruterus 771. *L. praem. D^s* MEESSEHOSTRECENTOSPHILIPPOSFACTURUM-
 LUCRI A 772. NUNCHUNCINIMICUMQUIAESSESCITUERUNTMIHI A quia
 esse *ex* quia huncesse *corr. D* Ante mihi *spat. C* 773. EUMADLE-
 GARUNTSUO *et in fine CERET ita, ut inter O et C paullulo plus quam* mqui-
 seruomdi *scriptum fuisse videatur A* Eum adlegarunt *Bentleius, Bothius*
cum A. Eum adlegauerunt *libri praeter A, nisi quod Eum in CD versui*
 773 *adhacret.* Adlegauerunt *Pylades* suum *BCDFZ* seruom
CDFZ 774. CUMAURESSEAPUDMECOMPOSITASTFALLACIA A
 Quomauro *B.* Cumauro *C* composita est *libri praeter A* fallatia *BCD*
 775. UTEOMEPRIUENT *et in fine* DIUIDANT A *adque C.* ad que *B*
 interse *BC* 776. LUPOAGNUMERIPEREPOSTULANTNUGASAGUNT A
 nugae (*u ex a, quam incohaverat librarius*) *C* 777. A *praem. D^s*
 NEGASNEAPUDTESSESAURUMNESERUUMMEUM A *Negas ne B. Negas*
Muellerus Nachtr. p. 103 seruom *B.* seruom *reliqui cum A* 778. *Lyc.] L*
sup. scr. D^s. spat. om. C *Sic A, nisi quod si* siquid *C.* siquit *B* refert
 raui *cum A Turnebus XIX 12, Lambinus, Scaliger.* refert *a. ui* (*o ex a*)
B. refert (*e poster. ex r*) *auio C.* refert *auio D.* refert *auio FZ.* refert *aio Pius.*
 refert *abnuo Camerarius.* refert *annuo Saracenus, Meursius.* refert, *ar-*
guam Geppertus 779. *A praem. D^s* *Sic A, nisi quod PERISTI* laeno *B*
 iste est *BCD.* iste *F* ullicus *FZ* 780. *Sic A, nisi quod SPARTIATEM*
sparuatem BC. spartiatem *ex corr. D¹.* spartiatum *D^s.* sparthanum *F.*
Spartiatam Ussingius 781. QUIADTETRECENTOSPHILIPPE(vel I)OSMODO-
 DETULIT A Qui atte *B.* Quia te *C.* Quia te *D* Philippeos modo *cum A*

Idque ádeo in istoc áurum inest marsúppio.

LYCVŠ

Vae uóstrae aetati.

ADVOCATI

Id quídem nunc in mundóst tuae.

AGORASTOCLES

Age, omítte actutum, fúrcifer, marsúppium.

Manufésto fur es. míhi, quaeso hercle, operám date, 785

Dum mé uideatis séruom ab hoc abdúcere.

LYCVŠ

Nunc pól ego perii cértó, haud arbitrário.

Consúlto hoc factumst, míhi ut insidiae fíerent.

Sed quíd ego dubito fúgere hinc in malám crucem,

Prius quam hínc optorto cóllo ad praetorém trahor? 790

Eheu, quom ego habui hos áriolos harúspices,

791—793. *Nonius* p. 392, 17: spissum significat tardum . . . Plautus Poenulo: 'eheu . . . praesentarium est'

Reizius, Lachmannus, Geppertus. philippos hos *Brugmanus* p. 49. philippos modo *BCDFZ*. modo *Philippos Pylades* *Philippos* detulit modo *Franckenus Mnemos.* vol. IV (a. 1876) p. 159 782. IDQ-IN-ISTOCADEOAURUMINESTMARSUPPIO A adeo in istoc *Pylades.* in istoc adeo Z cum A. in isto cadeo B. in isto cado CD. in istoc F in est B marsupio *BDFZ* 783. *Ab hoc versu usque ad v. 849 deficit A* L praem. D³ Ve *CDFZ* uostrę C. uostrą B A D³ Id quidem nunc in mundost tuae *scripsimus.* Id quidem mundo (n s. v. D) est tuae (est tuę C. est tuae D) *BCD.* Id quidem nunc est tuae *FZ.* Id quidem in mundo est tuae *Scaliger, Pareus.* Id quidem in mundo nunc est tuae *Pylades.* Id in mundo quidem tuae est *Taubmannus.* Id nunc quidem in mundo est tuae *Dousa f., Meursius, Gruterus.* At id e. q. s. *Reizius.* Id quidem situm in mundost tuae vel Id tuae quidem vel Tuae id quidem in mundost situm *Muellerus Pros. Pl.* p. 345 784. *Pers. om. B* ac tutum BC marsupium libri 785. Ante fur L D³ fures *BCF* mihi. quaeso in *plerisque editionibus fuit ante Lomanum* p. 3 queso sup. scr. D. queso C 786. Dumme C uideritis F. uidetis *Guyetus* seruum *CDFZ* abhoc C 787. *Pers. om. BCD* 788. factum est libri ut insidie D. utinsidie C. ut in sidiae B fierent (e post. e corr.) C 789. Sedquid-ego C dubito (b e corr.) C inmalam C 790. Priusquam CD hinc B. om. *CDFZ* obtorto *FZ* adprețorem C 791. Eheu (u in lit.) B. Heheu *DZ.* Heu heu F. Eheu eheu *Pareus tert.* quom B. cum *CD.* quam *FZ* ex *Nonio.* quamde *Bothius.* quos *Pius:* cf. *Luebbertus 'Quom'* p. 104 Eheu, malos quam *Guyetus* hos ariolos *Geppertus.* hariolos *BC.* ariolos *DFZ* nunc habui ariolos *Pylades* aruspices *DFZ, Nonius*

Qui sí quid boni promittunt, perspisso éuenit:
 Id quód mali promittunt, praesentáriumst.
 Nunc íbo, amicos cónsulam, quo mé modo
 Suspéndere aequom cénseant potíssimum.

795

AGORASTOCLES. COLLABISCVS. ADVOCATI

AGORASTOCLES

Age tú, progredere, ut uideant te ire istinc foras.
 Estne híc meus seruus?

COLLABISCVS

Sum hércle uero, Agorástocles.

AGORASTOCLES

Quid núnc, sceleste léno?

ADVOCATI

Quiquom litigas,

Apscéssit.

AGORASTOCLES

Vtinam hinc ábierit malám crucem.

792. Qui si quid CFZ. Qui siquit B. Quid si quid D. Quia quid Nonius. Quicquid Mercerus boni FZ. bene BCD, Nonius Qui si boni quid produnt Guyetus Verba perspisso — promittunt (v. 793) om. BCD perspisso F, Nonius, Muellerus Pros. Pl. p. 158. pro spisso Z et editiones fere omnes 793. praesentarium est B. praesentiarum (praesentiarum C) est CD. praesentariem vel praesentari est codd. Nonii 794. quomemodo C. quo memodo D 795. aequum DFZ. aequum C censeant D potissimum libri, quo addit agorastocles. colybisus B Act. III sc. 6 ADVLESCENS VILICVS ADVOCATI B. om. CD¹. Agorastocles adot collabiscus nillicus aduocati II D³ 796. Age tu FZ. Agetur BD. getur cum spat. init. C. del. Guyetus, Spengelius Plaut. p. 44 progredere FZ. procredere CD. pro credere B. progredire Bothius troch. octon. fingens ut uideant Bentleius, Reizius, Ritschelius. ut testes (uttestes C) uideant libri ut te testes uideant Umpfenbachius Melet. Pl. p. 24 transponit troch. octon. fingens teireistinc foras B. teire istinc foras D. te istinc foras sine ire C, Camerarius. te foras Weisius. hinc foras Geppertus 797. A praem. D³ Estne hic meus seruos Ritschelius, Geppertus. Est ne hic meus (u e corr.) seruos (u e corr.) B. Estne hic seruus meus (mes D) reliqui. Es seruus meus Guyetus Ceterum hunc quoque v. Bothius (Estne seruus hic mens) octon. troch. esse vult Coll.] H B. L D³ sum hercle Weisius post Acidaliu et Bentleium. sum me hercle BFZ. summe hercle C. summe ercle D 798. A praem. D³. om. B Adn.] C D³ Qui quomlitigas B. Quicumlitigas C. Quicum (Qui ex Quid ras. D) litigas DFZ 799. Spat. praem. D Apscessit solus B. Abscessit reliqui abierit FZ. aberit BCD in malam Pylades. malam in Goellerus ad Truc. p. 87: cf. Luchsius

ADVOCATI

Ita nōs uelle aequomst.

AGORASTOCLES

Crās subscribam hominī dicam. 800

COLLABISCVS

Numquid me?

AGORASTOCLES

Apscēdas: sumas ornatū tuom.

COLLABISCVS

Non sūm nequiquam mīles factus: paūlulum
Praedae intus feci, dūm lenonis fāmilia
Dormitat: extis sūm satur factūs probe.
Abscēdam hinc intro.

AGORASTOCLES

Fāctum a uobis cōmiter. 805

Bonām dedistis, āduocati, operām mihi.
Cras māne, quaeso, in cōmitio estote ōbuiam.
Tu sēquere me intro. uōs ualete.

ADVOCATI

Et tū uale.

Iniūriam illic īsignite pōstulat:

Nostrō seruire nōs sibi censēt cibo. 810

Verum ita sunt omnes isti nostri diuītes:

Si quid bene facias, lēuior plumast grātia:

Studemundi Stud. vol. I p. 19 800. ADV *D*^s aequum est *BZ*. aequum est *C*. equum est *D*. aequum est *F* Crassus scribam *BCD*. cras scribam *F*
De v. 801—808 cf. Langrehr p. 20 801. Numquid me? *Lambinus*. Num
qui me *B*. Numqui me *D*. Numquime *C*. Numquid *FZ*. Numquid me...
Bothius Agor. Apscedas *B*. abscedam. Agor. *FZ*, unde mira ario-
latus est *Pylades* ornamentum *B* tuum libri 802. nequicquam
FZ factus (s ex m) *C* 803. Praede *B*. preda *CD* 804. extis-
sum *C*. extis sum *D*. satis sum *F* 805. Abscedam *B* hinc (hin
in litura) *B* Agor.] *C D*^s auobis *BC* 806. ad uocationem *B*
807. queso *BCD* incomito *C* 808. tusequere *C* Ettuale *C*
Versum delet Geppertus: cf. Stud. Pl. vol. I p. 65 et Seyffertus
Stud. Pl. p. 10 809. Iniurium *Scaliger* ascripsit 810. Nostros
BCD seruire nos sibi *B*. seruire sibi nos *CD F*. sibi seruire nos
Z 811. sunt omnes *Pylades*, *Scaliger*, *cod. Schob. idem vel* sunt
ingenio *Bentleius*. sunt libri. *Possis*: sunt animati, ubi solent esse vel
sunt plerique *Muellerus Pros. Pl. p. 540* 812. Siquid *C*. Si quid
(d ex t) *B*. Siquidem *F* Si bene quid facias *Pareus tert.* pluma
est libri gratia *FZ*. grania (a poster. sup. scr. *B*) *BCD*

Si quíd peccatumst, plúmbeas irás gerunt.

Domós abeamus nóstras, sultis, núnciam:

Quando íd, quoi re operam dédimus, inpetráuimus, 815

Vt pérderemus córruptorem cíuium.

813. Siquid *C* peccatumst *DF*. peccatum si *B*. pecciatum st *C*. peccatust *Z* 814. habeamus *BCD* stultis *CD*. si uultis *F*. si ultis *Kochius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 685* nunciam *CD*. nuntiam *B*. nunc iam *Z*. iam nunc *F* 815. quoi re *Bothius*. quoire *C*. quo ire *D*. quod ire *Z*. cui rei *F*. quostrei (st in i corr.) *B*. quoi rei *Scaliger, Lipsius* impetrauimus *CFZ* 816. Utperderemus *C* cinium; mylphio *B*

ACTVS IV

MILPHIO

Exspécto, quo pactó meae techinae processurae sient.
Studeo hunc lenonem pèrdere, qui meum erum miserum má-
cerat:

Is me autem porro uérberat, incúrsat pugnīs, cálcibus.
Seruire amanti míseriast, praesértim qui quod amát caret. 820
Attát, e fano récipere uideó se Syncerástum,
Lenónis seruomī. quíd hábeat sermónis, auscultábo.

SYNCERASTVS. MILPHIO

SYNCERASTVS

Sátis spectatumst deós atque homines eíus neclegere grátiam,
Quoíus hominis erus ést consimilis, uélut ego habeo hunc
huíusmodi.

Act. IV sc. 1 Hunc actum ante secundum positum olim fuisse demonstravit Goetzius *Ind. Ien. aest. a. 1883 p. 3 sqq.: cf. praef.*
SERVOS C. B. om. CD¹. Milphio servus D³ 817. xpecto cum spat. init. C. Expecto FZ pacco B meae techinae Ritscheli^{us} *Opusc. vol. II p. 473.* mea et ethine B. mea et ehine C. mea et ehing D¹, unde meae tehne D⁴. meae technae Z. meae tecae F processurae C sierit B 818. Studeo lenonem perdere hunc Pylades qui F, Geppertus, Fuhrmannus *Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 688.* iut B. ut CDZ. uelut Camerarius. uel Bothius. De quod, quia, qui, nam, illic cogitari posse dicit Muellerus *Pros. Pl. p. 376.* uti Pareus erum (er et pars u litterae in lit.) B. herum FZ misere quasi e codicibus Geppertus 819. aut F me incursat Pylades, me ante autem delens, servato me Reizius 820. miseria est libri praesertim FZ. presertim D. presentim BC 821. Attate fano B. Attat efano C. Atat e fano FZ. Atat efano D. At eccum e fano mire Geppertus se sup. scr. D sincerastum B C D F 822. seruum libri praeter B sermonis F, Pius. sermones B C D Z

Act. IV sc. 2 SINCERASTVS. MILPHIO SERVI. II C. B. om. CD¹. Sincerastus Milphio serui II D³ Pro Syncerasto K nota utitur B. personas om. CD, nisi ubi adnotabitur V. 823 sq. damnat Guyetus 823. S praef. D³ atis c. spat. init. C spectatum est libri homines-eius B neclegere B. negligere CD. negligere FZ 824. Cuius hominis erus est Geppertus. Quo hi homini (homines C) erus et B C D. Eiusmodi herus et F. Cuiusmodi herus et Z. Cui homini erus est Pylades, Lachmannus in *Lucr. p. 388 suo more hiatum excusans.* Quoi homini est erus Bothius. Cf. Ritscheli^{us} *Opusc. vol. III p. 262.* De Quoius cf. Luchsius *de genet. p. 9 et Brandtius de genet. p. 41* consimiles FZ: corr. Pylades uel ut Muellerus *Nov. ann. t. 83 (a. 1861) p. 270* hunc Bothius.

Néque periuriór neque peior álter usquamst géntium, 825
 Quám erus meus est, néque tam luteus néque tam caeno cónlitus.
 Íta me di ament, uél in lautumiis, uél in pristino máuelim
 Ágere aetatem praépeditus látere forti férreo,
 Quam ápod lenonem hunc séruitutem cólere. quod illuc ést
 genus:

Quaé illic hominum córruptelae fiunt. di, uostrám fidem: 830
 Quóduis genus ibi hómínium uideas, quási Acheruntem uéneris,
 Équitem, peditem, líbertinum, fúrem an fugitiuóm uelis,
 Vérberatum, uíñctum, addictum. 'quí habet quod det, útut
 homost,

Ómnia genera récipiuntur: ítaque in tótis aédibus

Ténebrae, latebrae: bíbitur, estur, quási in popina, nón secus. 835

nunc *libri* huius modi *B.* huiusmodi (*d e corr.*) *C* 825. usquam
 est *libri* 826. herus *FZ* est *om. C* meus erus est *Guyetus*
 luteus *ex* lutuis *B* ceno *D.* ceno *BC* 827. mediaméntuel
B dii *F* uel *om. Pylades* in lautumiis *BD*². in lautumis *D*¹.
 inlautumus *C.* in latumiis *Z.* in latrinis *F* in pristino *B, Lambinus.*
 in pistrino *DFZ.* in pistrino *C* mauolim *Pareus* Ceterum hunc *v.*
collocat post v. 832 errorem signis corrigens C 828. praépeditus *C.* praé-
 ditus *B* latere *BCDF,* quod quid sit nescimus: latera *Z, Camerarius,*
Scaliger, clatro *Guyetus,* catulo *Bentleius, Muellereus Pros. Pl. p. 345,*
Schuetthius l. s. s. p. 43. de onere cogitat Ussingius. (latera) torto *Kochius*
Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 62 forti] forcipe *Geppertus* latera
 scribens: *cf. eiusdem Stud. Pl. vol. I p. 139* ferro *Scaliger.* ferro
 libri. ferro meam *Pylades.* ferro mea *Camerarius.* ferro mea meam
Acidalius 829. hanc seruitutem *Weisius.* seruitutem *Bothius*
 quod illuc *Bothius.* quid illuc libri, nisi quod quidilluc *C et* illuc *ex*
 illic *B et* illic *F* gelus *Ussingius* 830. Qué *C.* Qué *B* hominem
B córruptelae *BFZ.* córruptellae *D.* córruptellé *C* dii *F*
 831. *Versum delet Schuetthius l. s. s. p. 30 ut parallelum versui* 834
 Quod uis *B* Acherontem *F* 832. Equitaem peditaem *B* an
 fugitiuum *Acidalius, Bentleius ad Hor. Art. poet. v. 113. ad fugitiuum*
BDZ. adfugitiuum *C.* ac fugitiuum *F, Camerarius.* aut fugitiuum *Valla*
 furem ac fugitiuum inuenis *Geppertus.* furem ac fugitiuum simul
Guyetus. furem ac fugitiuum scelus *Ussingius.* furem ac fugitiuum uides
Schuetthius l. s. s. Equitem an peditem an libertinum an furem an
 fugitiuum uelis *Muellerus Pros. Pl. p. 346* Sequitur in *C v. 827*
 833. qui habet quod debet *F.* qui quod det habet *Guyetus* utut
 homo est *Gulielmius.* ut homo est libri, nisi quod uthomo est *C*
 834. ita que *B* intotis *BC* edibus *B* 835. Tenebre latebre *C*
 bibiturestur *B* estu *C.* estu *D* qua si *B* popina, non secus *scripsi-*
mus. popina (*i ex o C*) hausecus (haud secus *CDFZ*) libri. popinad,
 hau secus *Ritscheliu Nov. exc. p. 64.* popina, hau secus *Muellerus Pros.*
Pl. p. 683. popina: haud est secus *Geppertus*

Ibi tu uideas lītteratas fictiles epīstulas,
Pīce signatas: nōmina insunt cūbitum longis lītteris.
Ita uinariōrum habemus nōstrae dilectūm domi.

MILPHIO

Ōmnia edepol mīra sunt, nisi érus hunc heredēm facit:
Nam is quidem ut meditatūr, illi uérba faciet mórtuo. 840
Ēt adire lubet hómīnem et autem nīmīs eum auscultó lubens.

SYNCERASTVS

Haéc quom hic uideo fieri, crucior: prétiīs emptos máxumis
Ápud nos expecúliatos séruos fieri suīs eris.
Séd ad postremum níhil apparet: mále partum male díspertit.

MILPHIO

Proinde habet orátionem, quási ipse sit frugí bonae, 845
Qui ípsus hercle ignáuiorem pótis est facere ignáuiam.

SYNCERASTVS

Nūnc domum haec ab aéde Veneris réfero uasa, ubi hóstiis
Érus nequiuīt própitare Vénerem suo festó die.

836. fictiles om. CDFZ epistulas (a ex e) B. epulas Z
837. in sunt B longis (i e corr.) C 838. uinariorum (a ex o) B.
uinariorum *Gulielmius cap. II* dilectum nrę D. delectum Pius, Saracenus
839. Pers. om. B nisi erus Camerarius. nesi erus B. nesi-
crus C. ne si erus D. ne si herus FZ eredem D 840. is quidem
ut meditatur, illi *Acidalius*. id quidem illi ut meditatur B, nisi quod
a in litura, deinde sup. scr. id quidem illi meditatur CDFZ, nisi
quod meditatur ex meditator C, medicatur F, ubi ille meditatur Pius,
est illi meditatus *Pylades*, meditate *Scaliger*, uti meditatur *Bothius*
cum *Reizio* faciet mortuo scripsimus cum *Ussingio*. facite mortuo BD.
facite mortua C. facit emortuo FZ meditatur, illi ut uerba faciet
mortuo *Ussingius* 841. Et om. F et autem C. equidem FZ. aeta-
tem *Scaliger*. atque idem vel et autem *Bentleius* aut culto BCD¹.
ausculto D⁴ lubens BD¹. libens CD³FZ Et adire hominem lubet
et nimis autem eum nunc ausculto lubens *Ritscheli* *Opusc. phil. vol. II*
p. 426: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 59. Et lubet hominem adire e. q. s.
*Bothius*² 842. Hęc C. Hęc B quom hic B. cum hic (cumhic C) re-
liqui uideo uideo F crutior CD praeciis B. preciis C emptus
DFZ: corr. *Saracenus*, Pius maximis libri praeter F 843. fieri suis
eris *Camerarius*. fieris uisceris B. fieri si uisceris CD. fieri sic uidens F.
fieri si uixeris Z. fieri funditus *Guyetus* 844. Et *Ussingius* posterum
B. postremū D, ū ex u m. 3 parum BCD 845. Spracm. D³ Pro inde
B habet hic orationem *Camerarius*. orationem habet *Bothius*
quasi siet sine ipse *Guyetus* bone BCD 846. ipse hercle igna-
uiorem *Curio*, *Bentleius ad Ter. Hec. III 5, 29.* hercle ipsu signauio-
rem BCD¹. hercle ipse ignauiolem D² et D⁴, FZ potis est D⁴Z. poti
est BCD¹. potis F 847. hęc B aedi BC. edi D¹. edi D³
hostiis vel hostas C 848. Herus FZ nequiuīt FZ. ne quiti B.

MILPHIO

Lépidam Venerem.

SYNCERASTVS

Nám meretrices nóstrae primis hóstiis
Vénerem placauére extemplo.

MILPHIO

O lépidam Venerem dénuo. 850

SYNCERASTVS

Núnc domum ibo.

MILPHIO

Heus, Sýnceraste.

SYNCERASTVS

Sýncerastum quí uocat?

MILPHIO

Túos amicus.

SYNCERASTVS

Haúd amice fácis, qui cum onere offérs moram.

MILPHIO

Át ego ob hanc morám tibi reddam operam, úbi uoles, ubi
iússeris.

Hábe rem pactam.

SYNCERASTVS

Sí futurumst, dó tibi operam hanc.

necuti C. nec uti D propiciare BC 849. Pers. om. B Sync.] pers. om. BCD sine spatiis Pro Nam exspectat Quom Ussingius meretricis BC. idem, nisi quod ci sup. scr., D nostrę C. nostrae ex nostras corr. B primis FZ. primus CD. om. B hostis CD 850. Ab hoc versu accedit A Sic A, nisi quod VENEREM et EXTEMPLo exemplo BCD Olepidam C 851. Sic A, nisi quod NUNC et UOCAT Sync. pers. om. Z M inseruit D³ Heus sinceraste DF. Heu sinceraste BC S inseruit D³ sincerastum BCDF quis Geppertus uocauit B 852. M praem. D³ Sic A, nisi quod TUUS et OFFERASMORAM Tuus libri cum A S inseruit D³ Haut B facis om. Bentleius qui quam B. cuiquam CD. cui cum F, Raebel diss. Hal. a. 1882 thes. qui mi cum Reizius, moram in sequentis versus initio ponens offers CDFZ. idem ex offeras B 853. M praem. D³ Sic A, nisi quod ATOBHANC MORAM et IUSS- in fine At ego scripsimus. At libri cum A moram edidimus ex A. rem reliquis. remoram Geppertus, Muellerus Pros. Pl. p. 126. ego moram Ussingius reddam operam B cum A. reddam CDFZ. reddibo operam Reizius, Bentleius, operam reddam Lomanus p. 59 cubi Ritscheli Opusc. vol. III p. 141. tu ubi Muellerus Pros. Pl. p. 585. ubi ubi Geppertus 854. HABERE PACTAM # SIFUTURUM EST DOTIBI OPERAM HANC et in proprio v. QUOMODO A Syncerasti pers. praem. B D³ FZ, spat. exhibent CD¹: corr. Acidalius. totum v. Syncerasto dat Ussingius Habere B C D F Sync. Si Acidalius. si libri sine spatiis praeter A (sifuturum C). sic Pylades futurum si do BCDZ, nisi quod sido C. futurum si tibi si do F Milph.

MILPHIO

Quó modo?

SYNCERASTVS

Vt enim ubi mihi uapulandum sít, tu corium súfferas. 855

MILPHIO

Ápage. nesció quid uiri sis.

SYNCERASTVS

Málus sum.

MILPHIO

Tibi sis. té uolo.

SYNCERASTVS

Át onus urget.

MILPHIO

Át tu appone et réspice ad me.

SYNCERASTVS

Fécero,

Quámquam haud otiúmst.

MILPHIO

Saluos sis, Sýnceraste.

SYNCERASTVS

O Milphio,

856. *Nonius* p. 396, 39: sufferre significat dedere uel supponere
 Plautus . . . *Poenulo*: 'ut . . . sufferas'

pers. restituit Acidalius: spat. habet A. om. reliqui Quo om. FZ quomodo CD 855. *Sync. pers. restituit Acidalius. Milph. BD³FZ. spat. habent CD¹ cum A* Sic A, nisi quod SUFFERAS Utenim C cubi mi *Ritscheli* *Opusc. III* p. 139. mihi ubi *Muellerus Pros. Pl.* p. 27 cum *Gepperto* uapulandum sit *Nonius* cum A. uapulandum est *reliqui, quo sercato tute* pro tu *Curio, Reizius, alii*, tu tuum *Bentleius, Spengelius Pl.* p. 189 sorium aliquot libri *Nonii* 856. *Milph. pers. restituit Lambinus: Sync. exhibent BD³FZ et editionum pleraeque. spat. habent CD¹* Sic A, nisi quod si(vel p, t)sis#TEUOLO *Sync. Nescio Lambinus. Milph. Nescio multi, qui Apage Syncerasto continuant* quit uiri B. quiduii C uiri D¹. ufr ut vid. D⁴ qui uir sis *Luchsius Hermae vol. VI (a. 1872) p. 269* *Sync. Malus Beckerus Studemundi Stud. vol. I* p. 238. *Milph. Malus BD³FZ. Malus in initio versus CD¹* *Milph. Tibi sis: te uolo Beckerus l. s. s. Sync. (S D³. spat. D¹) Tibi sis. Milph. (M D³. spat. D¹) Te uolo BDFZ: idem, nisi quod spatia pro nominibus C cum A et Teuolo C* 857. Sic A, nisi quod RESPICE Adonu surget B. Ad onu surget D. Ad onus urget C Attu B apone = depone *Meursius adme C*

S inseruit D³ ferro C 858. Sic A, nisi quod MILPHIO Quamquam haud otium est CD. Quamquam haud otium (ocium F) est FZ. Quamquam hautotium est B M inseruit D³ siaynceraste B. sis sinceraste CD. sit sincerastus F S inseruit D³ omilphio C

Dei omnes deaeque amént . . .

MILPHIO

Quemnam hominem?

SYNCERASTVS

Néc te nec me, Mílphio,

Néque erum meum adeo.

MILPHIO

Quém ament igitur?

SYNCERASTVS

Áliquem dignus quí siet. 860

Nám nostrorum némo dignust.

MILPHIO

Lépide loquere.

SYNCERASTVS

Mé decet.

MILPHIO

Quíd agis?

SYNCERASTVS

Facio, quód manifesti moéchi hic hau fermé solent.

MILPHIO

Quíd id est?

SYNCERASTVS

Refero uása salua.

859. Sic A, nisi quod DEAEQ: AMENT Di BCDZ. Dii F deae que B. deę C. deęae D M inseruit D³ Quemnam BZ. Quemnam C S inseruit D³ nec tenet me B. nec te nec CD. nec te FZ Sup. Milphio D⁴ scripsit nē 860. Sic A, nisi quod NEQ: ERUMMEUM et DIGNUS herum meum FZ. meum erum Geppertus M inseruit D³ Quemnam igitur? Muellerus Nachtr. p. 9: cf. Pros. Pl. p. 88 S inseruit D³ Aliquem dignus qui siet ex A Geppertus. Aliquem BCD FZ. Alium quemlibet Camerarius. Alium aliquem Patreus. Aliquem, Milphio Bentleius, ut alios mittamus 861. Sic A, nisi quod DIGNUSEST et MEDECET in proprio versu dignus est libri cum A Lepide loquere Camerarius cum A. Lepidueloquere B. lepidum eloquere CDFZ Sync. Me F, Angelius duce Pylade. me sine spatio BCDZ 862. M praem. D³ Sic A, nisi quod AGI(vel E/S et MANIFESTI et MOECHIHOU Quidagis C S inseruit D³ manifesti moechi Scaliger cum A. manifesto imo echi B. manu festo himechi C. manifesto himechi D. manifesto hi moechi FZ, unde manifesto moechi Camerarius hic hau Bothius, Muellerus Pros. Pl. p. 604. haud libri praeter A. non Reizius 863. M praem. D³ Sic A, nisi quod DII vel min. prob. DEI et TUUM S inseruit D³ refero cum spat. init. C

MILPHIO

Dí te et tuom erum pérduint.

SYNCERASTVS

Mé non perdent: illum ut perdant fácere possum, sí uelim,
Me érus ne perdat neí mihi metuam, Mílpchio.

MILPHIO

Quid id ést? cedo. 865

SYNCERASTVS

Málus es?

MILPHIO

Malus sum.

SYNCERASTVS

Mále mihist.

MILPHIO

Memorádum, num esse alitér decet?

Quíd est quod male sit tíbi, quoi domi sit, quód edis, quod
ames, ádfatim?

Néque triobolum úllum amicae dás et ductas grátieis.

SYNCERASTVS

Diéspiter me síc amabit

M inseruit D^s dite D Post te spat. C tuum libri cum A
perduunt CD. perdiunt FZ 864. S praem. D^s, B notam B Sic A
perdent, illum Gruterus cum AD⁴FZ. perde nullum BD¹. per hercle
nullum C utperdant C Me non perdant, illum perdant: Aci-
dalius Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 604 possim CDZ, cditionum ple-
raeque siuelim C 865. Sic A, nisi quod MEUMERUMUTPERDANT.
NIMIIMETUAM et IDST Me erus ne perdat nei scripsimus. Meum erum
ut perdant (d ex e C) ne (perdantne B. perdant nei CD. perdant hei
FZ) libri, ubi perdant ne Pylades mei tuam B M inseruit D^s
idest C Versum del. Ussingius 866. S, M, S notas add. D^s
Sic A, nisi quod # post ES om. et MIHIEST exhibet et num om.
et D (DUM) non satis certa Sum malus Reizius mihi est libri cum
A Pers. om. FZ Memoradum, num esse Geppertus. Memorand-
um esse BCD FZ, nisi quod u ex a et esse ex est C, ubi Memo-
radum Valla, pers. corr. Camerarius Cf. Rostius Opusc. phil. vol. I
p. 183 alter B 867. Mil. praem. FZ. M s. v. D^s Sic A, nisi quod
CUI et QUODQUEAMES malesit C tibi cui domi sit Geppertus ex
A. quo id omisit BD¹. qomisit C. quoi domi sit D⁴. cui id omen sit
F. cui id omne sit Z. cui id omne est Camerarius. quoi domi sit
Scaliger, Bentleius. tibi domi quoi est Hermannus. tibi quoi domi est Wei-
sius cum Lambino quo dedis BCD quod ames libri praeter A omnes
adfati B cum A. affatim CDFZ 868. Sic A, nisi quod NEQ. TRIOBO-
LUM amice C sed ductas Bothius, Luchsius Hermae vol. VI (a. 1872)
p. 273 gratis BD. idem vel gratus C. gratis FZ 869. S et M notas add.
D^s Sync. notam om. B, spat. om. C Sic A, nisi quod DIÉSPITER et

MILPHIO

Vt quidem edepol dignus es.

SYNCERASTVS

Vt ego hanc familiam ínterire cúpio.

MILPHIO

Adde operam, sí cupis. 870.

SYNCERASTVS

Sine pinnis uoláre hau facilest: meae álae pinnas nón habent.

MILPHIO

(Nólito edepol déuellisse: iam hís duobus ménsibus)
 Vólucres alae tibi erunt hirquinae.

SYNCERASTVS

I ín malam rem.

MILPHIO

I tu átque erus.

SYNCERASTVS

Vérum enim qui homo eum nórit, nimium cito homo per-
 uortí potest.

om. spatio Milph.] M D^a. sp. om. C Utquidem C 870. Sic A, nisi
 quod om. spatio ante ADDE Sync.] om. BCD, in princ. v. omnes
 Milph.] sp. om. C 871. SINEPI(min. prob. E)NNISUOLAREHAUFACILESTME-
 AEALAEPI(min. prob. E)NNASNONHABENT A Sync.] Milph. not. praem. B

Sine D^a. Si Dⁱ pinnis B. pennis CDFZ haud libri praeter
 A facile simeae B. facile st mee CD, facilest. meae Z. facile est.
 meae F ale C me (vel mi). alae hae Muellerus Pros. Pl. p. 384
 pinnas BC. pennas DFZ non om. C 872. Sic A, nisi quod NOLIEDE-
 POLDEUELLISSE Nolito libri praeter A omnes, nisi quod Nolite Z, unde
 Noli te Valla. corr. Pius te uellisse Palmerius p. 84. deuellere: istaec
 Geppertus Noli retinens istae iam his Ussingius 873. VOLU-
 CRESTIBIERUNTUAEHIRQUINAE#IMALAMREM et in proprio r. ITU-
 ATQ-ERUS A Volucres alae tibi erunt hirquinae Bothius. Volucres
 tibi erunt tuae (a ex e B. tuae om. CDFZ) irquinae (hircinae, h s.
 v., D. hircine CFZ) libri praeter A. Hiatus suo more excusat Lach-
 mannus in Lucr. p. 200. Volucres tibi erunt alae tuae hirquinae
 Muellerus Pros. Pl. p. 585. Volucres tibi erunt pennae hirquinae
 Valla Spat. pers. om. C I in FZ. In BCD, nisi quod inmalam
 iungit C crucem F Milph.] sp. om. CD Itu atque C. Ituatque
 B herus FZ 874. UERUMQUIHOMOEUMNORI SCITO HOMO et in
 proprio versu PERUORTIPOTEST A, cuius de loco nunc passum dato
 Ritschelio duce (qui melius servatum legisse vid.) sic testamur: litterae I
 T (vel I, E), 2 N, 3 G vel D vel C vel similis, 4 A, 5 T (vel E, vel I), 6 U

Enim uero Schuethius l. s. s. p. 31 duce Langeno p. 117 homo
 eum libri omnes. bene eum Pylades. modo eum vel domo eum Grute-
 rus. hominem Dousa f. norit, nimium scripsimus exempli causa. norit
 cum spatio post eam vocem CD. norit sine spatio BFZ, nisi quod noris F.
 norit satis Ussingius si modo eum noris Geppertus preuorti Z

MILPHIO

Quíd iam?

SYNCERASTVS

Quasi ueró tacere quícquam potis sis.

MILPHIO

Réctius 875

Táctas tibi res sístam, quam quod díctumst mutae múlieri.

SYNCERASTVS

Animum inducam fáçile, ut tibi istuc crédam, ni te nóuerim.

MILPHIO

Créde audacter meó periclo.

SYNCERASTVS

Mále credam et credám tamen.

MILPHIO

Scín tu, erum tuóm meo ero esse inimícum capitalém?

SYNCERASTVS

Scio.

MILPHIO

Própter amorem?

SYNCERASTVS

Omnem óperam perdis.

875. QUIDIAMQUASITUTACEREUEROQUICQUAMPOTE(vel I)SI(vel E)SRECTIUS(TIUS incertae) A S inseruit D^s Quidiam C Quasi uero A nisus *Muellerus Nachtr. p. 39.* Quasi tu BCDFZ. Quasi si tu *Lachmannus.* Quid? quasi tu *Reizius* Quasi tacere quicquam tu potis sis *Guyetus*, ubi tu quicquam potis sis *Acidalius coniecerat*, Quasi tacere uero quicquam potis sis *Geppertus* quic quam B. quicquam (c sup. scr.) D potissis C *Milph. pers. restituit Acidalius: om. libri omnes* Rectius] *Cicilius Scaliger.* Tectius *Acidalius, Palmerius p. 252, Bentleius* 876. *Pers. Milph. praem. BFZ* TACITUSTIBIRESISTAMQUAMQUODDICTUMESTMUTAE MULIERI A Tacitas tibi res sistam *Bothius.* Tacitus tibi resistam libri cum A. Tacitum tibi me sistam *Guyetus.* Tacitius tibi resistam *Valla.* Tacitius tibi rem sistam *Palmerius p. 252, Acidalius, Bentleius*, ubi Tacitam *Gronovius* dictum est libri cum A mutae mulieri *Bothius cum A.* mulae mulieri B. malae (male CZ) mulieri CDFZ. mulieri malae *Reizius, Bentleius.* mulieri tace *Guyetus* 877. Sic A, nisi quod ANIMUM et ISTUC et NOUERIM Post Animum ras. circ. 3 litt. B ut tibi C. ut *Guyetus* credamini BC et ante ras. D. credam ne F ut credam istuc tibi, ni *Bothius* *Versum del. Ussingius* 878. M et S notas add. D^s CREDEAUDACTERMEOPERICULOMALECREDAMCREDAMETTAMEN A audacter (e ex u) C periclo *Bothius.* periculo libri cum A et credam C Credam ni metuam mihi *exempli causa Brizius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 777: cf. v. 889. versum damnat Ussingius* 879. M et S notas add. D^s SCINTUERUMTUUMMEOEROESSEINIMICUMCAPITALEM#SCIO A Scintu BC herum FZ tuum libri cum A me ero CD¹: corr. D⁴. meo hero FZ. ero meo *Geppertus* 880. Sic A, nisi quod PROPTERAMOREM operam (r e

MILPHIO

Quíd iam?

SYNCERASTVS

Quia doctúm doces. 880

MILPHIO

Quíd ergo dubitas quín lubenter túo ero meus, quod póssiet
Fácere, faciat, éius merito? tum autem, si quid tu ádiuuas,
Eó facilius fácere poterit.

SYNCERASTVS

Át ego hoc metuo, Mílphio —

MILPHIO

Quíd est quod metuas?

SYNCERASTVS

Dúm ero insidias páritem, ne me pérduim.

Si érus meus me esse élocutum quoíquam mortaleí sciat, 885
Cóntinuo is me ex Sínceraſto Crúrifragium fécerit.

corr.) C Quidiam C *Personas toto hoc v. invertunt D³ FZ, nisi quod pers. ante Quia om. D: corr. Acidalius* 881. M not. add. D³ Sic A, nisi quod QUINLUBENTER et MEUSERUSQUIDPOSSIET Quid ergo C quin lubenter FZ cum A. qui lubenter BD. quilubenter C ero ex oro C. hero FZ meus quod B, Camerarius. meus quid CDFZ possit F 882. FACEREFACIATMALEEIUSMERITOTUMAUTKMSQUIDTUADICUAS A faciant C eius merito. tum autem scripsimus. male eius merito. tum (meritotum B. merito tu F) autem BDFZ, ubi eius correpta prima metitur Lachmannus in Lucr. p. 161. male 'autem eius merito tum' C. maled eius merito (vel male, id vel et) Brandtius de gen. p. 54: cf. Luchsius de gen. p. 30 male faxit eius merito Muellert Nachtr. p. 51: cf. Pros. Pl. p. 388 Facere, merito eius male faciat Reizius 'siquid B ad iuuas B 883. Sic A, nisi quod POTERIT#ATEGO facius C facere poterit Pylades cum A, nisi quod potest habet. facere poteris B. poterit facere FZ. poteris facere CD S notam add. D³ Atego C hoc ego Reizius hoc om. B 884. Pers. om. B M et S notas add. D³ Sic A, nisi quod PARITER-NEMEPERDUIM hero FZ paritem Scaliger, Pareus. paritem BD (paritem ne m. 4 ex paritemne). pari lem C (lemne). parem FZ pariter defendit Bugge Tidskr. f. Philol. vol. VI p. 21 insidier scribens ne me perduim Geppertus ex A. ne a te (ate CD) perdiam (i s. v. C) BCD. ne a te perdiar FZ. ne a te perdar Valla. ne a te perdeam Camerarius. ne a te perierim Kampmannus de 'Ab' p. 17. ne ante perduar Bothius. ne ante pendeam Scaliger. ne mepte perduim Acidalius. ne me perduis idem Scaliger. ne a te pendeam Gronovius V. 885 sq. et v. Numquam v. 887 in rasura B 885. Sic A, nisi quod ELOCUTUMCUIQUAMMORTALEISCIAT herus FZ meesse C. med esse Parcus locutum libri praeter A cuiquam CDFZ cum A. quiquam B mortali sciat D FZ. mortalis sciat B. mortali scias C 886. Sic A ex syncerasiocruit fragium B. ex syncera D FZ. exsyncera cum spatio post cam vocem C. exsyncerastum Hermolaus. ex Syncerasto exsynceratum Acidalius p. 171. ex syncerasto crurifrangum Colerus. (iste) ex

MILPHIO

Númquam edepol mortális quisquam fiet e me cértior,
Nísi ero uni meo índicasso: atque eí quoque, ut ne enúntiet
Íd esse facinus éx ted ortum.

SYNCERASTVS

Mále credam et credám tamen.
Séd hoc tu tecum tácitum habeto.

• MILPHIO

Fíde non melius créditur. 890
Lóquere — locus occásioquest — líbere: hic solí sumus.

SYNCERASTVS

Érus si tuos uolt fácere frugem: méum erum perdet.

MILPHIO

Qui íd potest?

892. Cf. *Placidus p. 45, 15 ed. Deuerl.*: frugem fecisti pro 'bene fecisti'

Syncerasto me crurifragum *Geppertus*, crurifragum cum *Camerario*
887. Sic *A*, nisi quod quis(min. prob. c) QUAM quis quam *B* eme *B*.
me *CD F' Z*. ex me *Studemundus Verhandl. der 36. Philologenvers. p. 60*.
a me *Lambinus* cercior *C* 888. NISIEROMEOUNIINDICASSOATQ;
EQUOQUEUTNEENUNTET *A* ero uni meo *Bothius*, *Muellerus Pros.*
Pl. p. 403. ero (hero *FZ*) meo (bis script. et posterius eras. *B*) uni
libri cum *A*. ero meo uni id *Luebbertus Gramm. Stud. I p. 100*
ad que *B*. atque cum spatio ante eam vocem *D* quo que *B* ut
non *Z* enunciet (c ex u) *C* Ceterum hunc v. damnat *Guyetus*
889. IDSESEFACINUSEXTEORTUMMALECREDA METCREDAMTAMEN *A*
Id esse facinus ex ted ortum *Bothio duce Weisius*, *Ritschilius Nov.*
exc. p. 38. Id esse facinus ex te ortum *B F Z* cum *A*. Id esse faci-
nus exortum *C*. Id ^{esse} ^{exte} ~~exi~~ facinus.ortum *D*. Id esse facinus ex te exor-
tum *dissuasum a Ritschelio l. s. s. commendat Muellerus Nachtr. p. 117*.
Esse id facinus ex ted ortum *Bothius* *Sync. pers. om. sine spatio*
C creditam tamen *C* 890. Sic *A*, nisi quod FIDEI hoc tē tecum *D*.
tu hoc tecum *C*. tu tecum hoc *Bothius* tatitum *C* habe *Bentleius* fide
BCD. fidei *FZ* cum *A* non (no ex m ut vid.) *C* 891. Sic *A*, nisi quod
OCCASIOQ-ESTLIBERA *Syncerasti notam praefigit B* iocus *CD*
occasioque est *BCDFZ*, nisi quod -oque ex -aque *C* *Parenthesin*
indicavit Acidalius liberae *B*. liberę *C* libera haec *Geppertus*
Plaut. Stud. II p. 101 de A errans Post hic interpungebat *Acidalius*
892. *Sync. notam om. B, spat. om. CD* ERUSITUUSUOLTFACEREFRU-
GEMMEUMERUMPERDIT et in proprio v. QUIDPOTEST *A* Herus *FZ*
si tuus (situs *C*) libri cum *A* uolt ex *A Geppertus* quamvis de lectione
errans (idem Bentleius coniecit): uolet reliqui frugi *Palmerius p. 252*
herum *FZ* perdet libri praeter *A* *B* Quid potest *B*. Qui id
potest omisso ante Quid spatio *C*

SYNCERASTVS

Fácilē.

MILPHIO

Fac ergo id fácilē noscam ego, út ille possit nóscere.

SYNCERASTVS

Quía Adelphasium, quám erus deamat túos, ingenuast.

MILPHIO

Quó modo?

SYNCERASTVS

Eódem, quo sorór illius áltera Anterástylis.

895

MILPHIO

Cédo qui id credam?

SYNCERASTVS

Quía illas emit ín Anactorio páruolas

Dé praedone Sículo.

MILPHIO

Quanti?

SYNCERASTVS

Duódeuigintí minis.

Duás illas et Gíddeninem nútricem earum tértiam.

893. *Pers. om. Z* FÁCILE#FACERGOIDFACILENOSCAMEGOUTILLE-
 POSSITNOSCERE *A* face ego *Bentleius, Ritscheli* *Proleg. p. 127: cf.*
Muellerus Pros. Pl. p. 297. Ergo fac *Guyetus* ego *om. libri praeter A*
 utille *C* 894. *S et M* notas add. *D*³ Sic *A*, nisi quod QUIA ADELPHASIVM
 et TUIS et QUOMODO in proprio v. adelphasium (as in ras. ut rid.)
B. adelphasius D herus *FZ* tuus (deamattuus iungit *C*) libri cum *A*
 ingenua est libri praeter *A* mdo *C* ob angustias spatii 895. *S*
 notam add. *D*³ EODEMQUOSORORILLIUSALTERAANTERASTILLIS *A*
 Eodem *D*, o exp. *D*³. Eodem modo *Weisius, Lindemannus de pros.*
Pl. p. 46 altera (t ex l) *C* anterastilis libri praeter *A*
 896. *M et S* notas add. *D*³ Sic *A*, nisi quod QUICREDAM et PARUOLAS

Sed qui *D*⁴ *FZ*. Sequi *BCD*¹ illa semit *B. illas* ^{emit} amat *C*
 inanactorio *C*. inanactoria *B* paruulas *D*³ *FZ*. parudas *BCD*¹
 897. Sic *A*, nisi quod DUODEVIGINTI Pro quo versu *B* haec habet:
 (spatium) *B* Quanti *K* duo deuiginti minis

De praedone siculo *B* quanti *K* duo deuiginti minis

atque haec *C*:

Quanti (spat.) duo deuiginti minis depraedone siculo quanti

Duo deuiginti minis e. q. s.

Item, nisi quod personis (*D*³) additis et de (spat. ante de *D*) praedone
DFZ, unde magnae editorum turbae natae sunt: corr. fere omnia *Linde-*
mannus de pros. Pl. p. 46 898. Sic *A*, nisi quod GIDDENI (vel *E*NE-
 (vel *I*) *M* *Milph. pers. exhibent D*³ (s. v.) *FZ* et Giddeninem *om. B*
 relicto spatio circ. 12 litterarum. item minore spatio relicto *CD*¹. item de-

Ét ille qui eas uendēbat dixit sé furtiuas uēdere:
Ingenuas Carthāgine aibat ésse.

MILPHIO

Dei uostrám fidem, . 900
Nímium lepidum mémoras facinus: nam érus meus Ago-
rástocles
Íbidem gnatust, índē surptus fére sexennis: póstibi,
Qui eúm surrupuit, húc deuexit meóque ero hic eum uén-
didit:

Ís in diuitias hómo adoptauit húnē, quom diem obiit suom.

SYNCERASTVS

Míra memoras. quo íd facilius fiat, manu eas ádserat, 905
Suás popularis, líberali cáusa.

MILPHIO

Tacitus táce modo.

nique Sync. pers. in spatio exhibentes D³ FZ: editorum conamina omittimus: cf. praef. 899. Sic A, nisi quod EAS et FURTIUASUENDERE Etille C. Et Pylades. Et illic Bothius quieas C sefurtiuas D 900. INGENU-ASCARTHAGINEAIEBATESSE#DEIUESTRAMFIDEM A Ingenuas sariagine CD (voces iungit C). Ingenuas cum spatio circ. 8 litterarum B aibat Bentleius, Guyetus. aiebat D⁴ FZ cum A. alebat BCD¹ Milph.] M D³. spat. om. C di BCDZ. dii F uostram libri praeter A omnes 901. Sic A, nisi quod NIMIUM et AGORASTOCLES lepidem CD¹: corr. D⁴ herus FZ arogastocles (ro sup. scr. et a post. e corr.) C 902. IBIDEMGNATUS-ESTINDESURRUPTUSFERESEXENNISPOSTIBI A gnatus st BCD. gnatus Z. gnatus est F cum A surptus Acidalius, Brixius de pros. p. 21. surruptus BCDZ cum A. subruptus F fere] quasi Muellerus Pros. Pl. p. 182: cf. Brixius de Plauti et Ter. pros. p. 21 sexennis C post ibi BDFZ 903. QUIE(min. prob. T)UMSUBRUPUITHUCDEUEXITMEOQ.EROEUMINCUE-NDIT A Pers. spat. praem. C qui eum FZ. Qui tum B. Quitum C. Qui tum ex Qui dum D⁴ surrupuit D¹. surripuit BCD³ Z. subripuit F ero] hero FZ. eo C hic eum Reizius, Bothius. eum hic BD cum A. Cum hic CZ. eam hic F. hunc hic Guyetus Hiatum excusant Lachmannus in Lucr. p. 195, Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 23 904. ISIN-DIUITIASHOMOADOPTAUITHUNCUMDIEMOBIITSUUM A indiuittias C homo] is Guyetus is priore loco delens ad optauit B quum B. cum CDFZ cum A suum libri cum A Is adoptauit in diuitias hunc, homo quom diem obit suom Muellerus Pros. Pl. p. 347 diem quom obiit suom Bothius 905. Sic A, nisi quod OMNIA et IDFACILIUS Pers. om. B Mira Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1873) p. 120. Omnia libri. Somnia Raebel l. s. s. Post memoras quaedam intercidisse suspicatur Geppertus praef. Cas. p. 2 manu] ut Guyetus adseras C. asserat FZ 906. Sic A, nisi quod CAUSSATACITUS#TACE liberali causa. Milph. Tacitus tace Camerarius. liberali causa tacitus. B Tace B. liberali (liberati D) tacitus (tatitus C) causa M (D³. spat. C) tace CD. idem FZ, nisi quod

SYNCERASTVS

Prófecto ad incitás lenonem rédiget, si eas abdúxerit.

MILPHIO

Quín prius disperíbit faxo, quam únám calcem cíuerit:
Íta paratumst.

SYNCERASTVS

Íta dei faxint, ne ápod lenonem hunc séruiam.

MILPHIO

Hércle qui meus cónlibertus fáxo eris, sei deí uolent. 910

SYNCERASTVS

Íta di faxint. númquid aliud mé morare, Mílphio?

MILPHIO

Váleas beneque ut tíbi sit.

SYNCERASTVS

Pol istuc tíbi et tuost ero ín manu.

Vále et haec cura clánculum ut sint dícta.

907. *Nonius* p. 123, 16: incitae [et incita] dicuntur egestas. *Plantus* . . . *Poenulo*: 'profecto . . . abduxerit' 908. *Nonius* p. 199, 21: calx masculini. *Plantus Poenulo*: 'quin . . . ciuerit'

libertati *F*, liberati *Z*. Taceas face *Bothius* 907. *Pers. om. libri*: add. *Pylades, Acidalius* Sic *A*, nisi quod RĒDIGET Profecto] Corgo *Fleck-eisenus* Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 784 adincitas *C*. ad incita male cum *Nonio Gifanius, Bergkii* *Diar. ant. stud. a. 1848* p. 1128 leonem *Nonius* sieas *C* abduxerit (e ex i) *B*. abdixerit *F* 908. *Pers. om. FZ*: add. *Pylades, Acidalius* Sic *A*, nisi quod CALCEMCIUERIT disperiuuit *Nonius* unum *Nonius, Camerarius* calicem *Pylades* sciuerit *Z* 909. ITAPARATUST #ITADEIFAXINTNEAPUDLENEMHUNCFE(min. prob. A) RUE(vcl I, T)AM *A* paratum est libri praeter *A* *S inseruit D*³ di *BCDZ*. dii *F* hunc] nunc *Z* seruam *B* 910. *M praem. D*³ QUINHERCLECOLLIBERTUSMEUSFAXOTUERISSEIDE(vcl I)UOL— *A* Hercle qui *Fleckeisenus* *Misc. crit. p. 30*. Qui hercle (le e corr. *C*) libri praeter *A*. Quin hercle *Pylades* cum *A* meus hercle conlibertus *Bothius*. hercle conlibertus (conliberatus *BCD*. cum liberatus *F*) meus *BCDFZ*. hercle meus conlibertus *Guyetus* post *Acidalius* faxo (a e corr. *C*) eris (faxoe-ris *B*) libri praeter *A* si libri praeter *A* (sidi *C*) di *BCDZ*. dii *F* 911. *S praem. D*³. om. *BC* Sic *A*, nisi quod DEI vel dii et MEMORAREMILPHIO di *BCDZ*. dii *F* nunc quid (qud *B*) *BCDFZ*: corr. *Pylades* me morare *Scaliger* cum *Acidalius* et *Gulielmio*. memorare *BCDFZ*. uis memorare *Pylades*: cf. *Acidalius* aliud? me e. q. s. *Ussingius* milphio in ras. *B* 912. *M* et *S* notas add. *D*³ UALEASBENEQU:UTTIHSIT#POLISTUCTIBIETTUOSTERO— *A* bene que *B* uttibi *C* polistuc *B*. post istuc *DF* et tuo ero st (herost *FZ*) libri praeter *A* Istuc pol tibi et erost *Bothius* 913. UALEETHAEC-CURAQLANCULUMUTSINTDICTA CTŪ(Ū incertum)s— *A* hec *B*. hec *C* utsint *C* scint *B* dicia *BC*. ditia *D* Milph.] *M D*⁴. spat.

MILPHIO

Non dictúmst. uale.

SYNCERASTVS

Át enim nihil est, nísi, dum calet, hoc ágitur.

MILPHIO

Lepidu's, quóm mones,

Ét ita hoc fiet.

SYNCERASTVS

Próba materies dátast, si probum adhibés fabrúm. 915

MILPHIO

Pótin ut taceas?

SYNCERASTVS

Táceo atque abeo.

MILPHIO

Míhi commoditatém creas.

Íllic hinc abiit. dei ínmortales méum erum seruátum uolunt

Ét hunc disperditum lenonem: tantum eum instat éxiti.

Sátine, prius quam unúmst iniectum télum, iam instat álterum?

om. C non dictum est *BD* (ē *m. 3 ex e*) *FZ*. nondictum est *C* Non] Nil *Guyetus* 914. *ATENIMNIHIL...NISIDUMCALETHOCAGITUR#LEPIDUSCUM-MONES A*, ubi post *NIHIL* vix probabile est *EST fuisse* *Atenim CD*. Ad enim *B* nil *C* *Milph.*] *spat. om. C* lepidus libri quom mones *B*. cum mones *CDZ*. communes *F*, *Scutarius* 915. *ETITAHOCFIET#PROBAMATERIESDATASIPROBUMADHIBESFABRUM A* Etita *C* hoc ita *Camerarius* *Sync.*] *om. spat. C* materies data est *BC*. materia est *F*. materiest *DZ*. materiest data *Bothius* siprobum *C* 916. *POTINU-TACEAS#TACEOATQ:ABEOMIHICOMMODITATEMCREAS A* taceas *e corr.* *C* habeo *D¹*. abeo *D³* commoditates *FZ* *V.* 917—22 non eiusdem poetae esse cuius sunt 923—929 dixit *Weisius* p. 166: cf. *Hasperus l. s. s. et Goetzius Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 278* 917. *M* *prae-m. D³* *ILLICHINCABIITDE(vel I)IM(vel N)MORTALESMEUMERUMSERUATUM-UOL- A* Illinc hinc (*ex hic C*) *BCDZ*. Ille hinc *Bothius*. Illic *Guyetus*. Heic *Geppertus* *Dii BDF*. *Di CZ* immortales (*m prior e corr.*) *C*. immortales *BFZ* herum *FZ* seruuiatum *C*

918. *ETHUN(N incerta)DISPERDITUMLENONEMTANTUMEUMINSTATEXITI (num sequatur alia i incertum) A* Et disperditum hunc lenonem *Bothius*. Et disperditum lenonem hunc *Guyetus* tantumeum *B* instatexiti *B*. in stat exiti *C*. instat exitii *D¹*. *corr. D¹ et D⁴*. instat exitii *FZ*

919. *SATINEPRIUSQUAMUNUMSTINIECTUMTELUMIAMINSTATALTERUM A* priusquam *CD*. plus quam *F* unum si (*si sup. scr. B*) iniectum (*siinlectum C*. si inlectu *D*) *BCD*. unum est (*sit Z*) iniectum *FZ* iam *Gruterus cum A*. tam *BCD*. tum *FZ* instat alterum *Z cum A*. instat alteram *F*. instatiterum *B*. instat iterum *CD*. iam instat alterum *vel* iactumst alterum *Bentleius*

Íbo intro: haec ut méo ero memorem: nam húc si ante aedes
 éuocem, 920
 Quae áudiuistis módo, nunc si eadem híc iterum iterem, in-
 scítiaſt.

Ūni potius íntus ero odio quam híc ſim uobis ómnibus.
 Dei ínmortales, quánta clades, quánta aduenit cálamitas
 Hódie ad hunc lenónem. ſed ego núnc eſt, quom me cómmoror.
 Íta negotium ínſtitutumſt: nón datur ceſſátio: 925
 Nám et hoc docte cónſulendum, quód modo concréditumſt,

920. IBOINTROHAECUTMEOEROMEMOREMNAHUCSIANTEAEDESEUOCEM
 A hec C utmeo C ero ex hero ut vid. ras. C. hero FZ
 nã huc ex nãhuc B ſiante C edesseuocem C. edesse uocem B.
 aedes seuocem DFZ: corr. *Gulielmius Veris. I 20* 921. QUAEAUDI-
 UISTISMODO ITERUMITEREMINSCITIAST A Quae
 (Que B. Que C) audiuiſti BCD. Quae audiui FZ. Et quae audiuiſtiſ
Pylades. Quaeque audiuiſtiſ *Gruterus*. Eaque quae audiuiſtiſ *Gep-*
pertus. Eroque quae audiuiſtiſ *Ussingius*. Atque ei quae audiuiſtiſ
Muellerus Pros. Pl. p. 307 nunc ſi eadem híc iterum iterem edi-
 dimus ex A. nunc ſi eadem (ſigadem, a s. v. C) híc iterum (híc ſiite-
 rum C) BCD FZ: ubi iterem *Pius ſcripſit* inſcitia ſt BDZ. in-
 ſcitia eſt F. inſcicia eſt C 922. E(vel I)RONIPOTIUSINTROEROO . . .
 QUAMHICSIMUOBISOMNIBUS A Ūni *Guyetus, Reizius*. Ero uni libri
 cum A, niſi quod Hero Z Ero intus ero odio uni potius *Muellerus*
Pros. Pl. p. 403. Ero ero uni intus odio potius idem *Nachtr. p. 51*.
 Ero intus potius uni ero odio *Engerus de pros. p. 8* ūni corrip-
 voluerunt cum *Gepperto Crainius Ueber die Comp. etc. p. 17* et *Christius*
Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 579 ero] nato F obio BCD¹: corr. D⁴
 omnibus uobis CDZ. omnibus modis F 923. DE(vel I)IMMORTA-
 LESQUANTA TCALA . . . s(dubia) A Di (Dii BF) im-
 mortales (in mortales B. i e corr. C) libri praeter A quanta clades,
 quanta aduenit *Lambinus in vetustis libris eſſe dicit: idem videtur spa-*
tiiſ Ambrosiani convenire. quanta aduenit (atuenit CD¹: corr. D⁴) prae-
 miſſa lacuna BCD, omiſſa lacuna FZ. quid malorum, quanta aduenit
Camerarius. quanta quanta quanta aduenit *Taubmannus*. quanta peſtiſ
 quanta aduenit *Geppertus* 924. HODIEADHUNCLENONEMSEDEGONUNC-
 ESTCUMMECOMMOR— A Hodie e corr. C ſed ego nunc eſt quom
 me commoror ſcripſimus cum A. ſed ego (ſedego C) nunc eſt cum me
 moror (memoror B. memorer CD) BCD. ſed ego nunc me moror F.
 ſed ego nunc cur me morer Z. ſed ego nunc nil eſt cur me morer *Ca-*
merarius, Reizius. ſed ego nunc eſt cum memet moror *Bothius: cf.*
Hertzius Rament. Gell. mant. p. 19. ſed ego morus ſum quom me moror
Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 428. ſed ego nunc quid eſt
 cur me morer *Geppertus*. ſed ego nimis diuſt quom me moror *Muellerus*
Pros. Pl. p. 307 925. Sic A, niſi quod INSTITUTUMEST#NON Id nego-
 tium (Idn. B iungit. negocium FZ) libri praeter A inſtitutum ſi libri
 praeter A ſinondatur C 926. Sic A, niſi quod CONCREDTUN(dubia)ſt
 hic F docte *Gulielmius cum A. nocte BCD FZ* quo domo q B. quod

Ét illud autem inséruiendumst cónsiliu uernáculum.
 Réhora si sit, quí malam rem míhi det, merito fécerit.
 Núnc intro ibo: dum érus adueniat á foro, opperiár domi.

homo *CDFZ*. quod mihi *Saracenus*. quod modo mihi *Reizius*,
Muellerus Nachtr. p. 7 concreditum st *C*. concreditum est *B*
 927. ETILLUDAUBUMINSERUIENDUMESTCONSILIUMUERNACUL— *A* in-
 seruiendum st *B*. inseruiendunst *Z*. inseruiendum est *CF* 928. Sic
A, nisi quod REMOROR et QUA Remora si *Camerarius*. Remorsi sit
 (Remor si sit *B*. Remorsisit *C*) libri praeter *A* malam *B*, alt. a e
 corr. det mihi *C* 929. Sic *A*, nisi quod INTRO et OPPERIAR
 aerus *D* aforo *C* a sup. scr. *D* operiar *DF* domi; hanno
 foenice et in v. qui sequitur POENVVS LOQVITVR *B*. domi et in v. qui
 sequitur m.^s PENVS LOQVITVR *D*. domi et unius v. spat. *C*: videtur
 olim titulus scaenae hic fuisse: HANNO POENVVS || POENICE LOQVITVR

ACTVS V

HANNO

Yth alonim ualonuth siorathi symacom syth

930

יִתְּ אֲלוֹנִים וְאֲלוֹנֻתְּ שִׁיֹּרָתִי שִׁמְאֹכֹם שִׁיִּתְּ

930. *Rupinus* in *metr. Ter. Gr. l. VI* p. 360, 25: *Sisenna* in *commentario Poenuli Plantinae fabulae* sic: 'Halonium Poeni dicunt deum, et producenda syllaba metri gratia, sicut exigit iambus': cf. *Ritschelius Parerg.* p. 375

Act. V sc. 1 De titulo scenae vide ad r. 929 De Puniciis quae sequuntur eandem adnotationis rationem quam in ceteris nec potuimus adhibere nec volumus: satis durimus de verbis litterisque traditis accurate referre, nisi quod decem primos versus ex I. Gildemeisteri recensione exhibuimus: qui cur salutare suam operam in solis his versibus voluerit versari ipse in praefatione huius editionis exposuit. Ab ea autem quam supra posuimus specie B in A haec derunt, ita differt:

Ythalonim ualon uth siorathisyma comasyth

Chym lachunythmumys thral myethi barumy sehi

Liphocanethythby nuthi ad edynbynui

Bymarob syllohomaioni murtymy syrthoho

5 Byth lym mothyn noctothu ulechanti elamas chon

Yssid dobrim thyfel. yth chil: ys: chon: chem: liful:

Yth: binim: ysydybur: thinnochot nu agorastocles

Ythemaneth: inychir saelichot sith naso

Bynny idchil liichilygubulim lasibit thim

10 Bodialytherayn nynnurs lymmon choth lusim: hianno punicae

A quibus CD ita discrepant: 1. ythaionim c. spat. init. C. Nythalonim D halonium Rupinus ualon on ex im. D uthsioratsima sequ. spatulolum, C. uth siorathisima D 2. Chym lahechunythmumys C. Chym lach chunythmumys D thyal C. tyal D myethibaru imisehi C. myethibarii imisehi D 3. Liphro cane thyth binuthii C. Liphro canet byth bynuthii D adē din C. ad ēdin D binuthii CD 4. Birnarob CD

sylohomaionim C. syllo homalonim D uyby C. ubi y D³ D mysyrythoho C. priore o e c ut vid. D 5. Bythlim C. Bythlym D moctothu C. dasmachon CD 6. Yssiddo brim D thyfel yth. chyl: ys chon. them liphul C. thyfel yth chyl ys chon. = them. liphul D 7. Uth binim / ni e corr. ys dibur thinnochutnu agorastocles C. Uth binim ysydybur thinno chutnu agorastocles alt. l. s. c. D 8. Ythemaneth / (et cr.) ihy chirsae lychoth sith naso C. Ythe maneht ihy chirsē lychoth sith naso D 9. Bynny idchil liibily gubulim lasi bithym / si b e corr. C. Bynny id chil liibily gubulim lasibit thym D 10. Bodyalit heraym nynnurs lymmonchoth lusim C. Bodyalyt herayn nynnuys lym mon choth lusim D

Codicis Lipsiensis et editionis principis scripturas consulto negleximus Quae sequuntur usque ad r. 939 integra Gildemeisteri verba sunt

Chy mlachthi in ythmum ysthyalm ych-ibarcu mysehi

כי מלאכתי הן אחמם אשתאלם וכי יברכו מצארי

Li pho caneth yth bynuthi uad edin byn ui

לי פה קניתי את בנותי ועוד אחהן בן אחי

Bymarob syllohom alonim ubymysyrthohom

במערב צלחם אלנים ובמישרתהם

Byth limmoth ynnochu thuulech-antidamas chon

בעת עלמות הנכה תהלכי אנתדמס כן

Ys sidobrim chi fel yth chyl is chon chen liful

935

איש זה דברים כי פעל את כל אשר כן כן לפעל

930. *Versio*: deos deasque, quos innoco, huius loci אח אלנים ואח שמקום זאח *Wex* 1838 שקראחי *Roediger* 1855 *Scaliger* 1598 אלנוח (Seldenus 1629. *Wex* 1838) *Ewald* 1842 *Ad* זאח *cf. Corp. I. Sem. I* 199

931. *Versio*: ut negotium meum hic perficiam rogo (eos) et ut fortunent exitum meum כי *Bochart* 1646 מלאכתי (*Velthusen* 1786) *Hitzig* 1854

הן *scripsi non sine haesitatione. Voces* אחמם כי מלאכתי *Vocēs* *videntur*: quod intercedit -n aut in, cum neque cum *Velthuseno nomen aliquod* מלאכתי, *neque cum Hitzigio suffixum -ûni statui, neque in n littera primae personae pronomen plurale, cui ysthyal et mysehi singularia refragentur, inesse queat, non potest non respondere latino huc, quo aegre caremus, nam non ubique huius loci dei Hannonem iuvabunt. Itaque nihil restat, nisi ut adverbium esse putemus, idque Hebraeorum* *respondens, amissa fortasse propter hiatum vocali. Eadem elementa Arabice* *hunnâ, hannâ sunt* אשתאלם *Gesenius* 1837. *Ewald* 1842) m huc transtuli: accedit quod praemissus accusativus apud Semitas suffixo repeti solet

Gildemeister 932. *Versio*: Utinam hic recuperem filias meas et insuper cum eis filium fratris mei *Velthusen* 1786: confirmavit cod. *Ambrosianus* *Verbrugge* 1730

Grotius 1630 את בנותי *Gildemeister*: minus probandum est יחרי *Wurmii* 1838, *Moversii* 1845 אחהן (*Wurm* 1838)

Gildemeister: quid obstat patet, sed in aliis interpretamentis magis etiam offenditur בן אחי *Grotius* 1630 933. *Versio*: per intercessionem tutelae deorum et per eorum iustitiam

Ewald 1842 במערב צלחם *Bochart* 1646 — *Wurm* 1838 ובמישרתהם

934. *Versio*: tempore pristino hic hospitium meum Antidamas fuit *Movers*

1845. Sed aliud quaerendum est חנכה *Ewald* 1842 תהלך *Movers* 1845,

qui nomen abstractum putavit positum ut v. 1042 כן *Grotius* 1630

935. *Versio*: uirum hunc dicunt fecisse omne quod fuit ita faciendum *Bochart* 1646 איש *Sappuhn* 1713. Si emendare liceret, praeferrem את שד

Gildemeister. Emendationem e scriptura minuscula facile explicabilem hic et in v. 936

prorsus necessariam puto, etsi cod. *Ambrosianus*, qui eisdem locis τ

praebere videtur, ei non favet פעל את *Grotius* 1630 כל *Th. Chr.*

Tychsen 1806 אש (*Sappuhn* 1713) *Movers* 1845 כן fuit *Grotius*

1630 *Gildemeister*. Possit apud Poenos etiam significasse constitutum aut iustum, quae potestas non est apud Hebraeos לפעל *Grotius*

Yth binim ys dybur ch-innocho-tnu agorastocles

אז בנא יס דיבור כי הנכה אצו אגורסטוקלס

Yth emanethi hy chirs aelichot sithi nasot

אז אמנתהי הזא חרס ההליכות סאחי נסאז

Bynu yid ch-illweh ily gubulim lasibithim

בנו היד כי אלוך אלא גבליה לשבתי

Bodi aly thera ynnynu yslym min cho-th iusim

בדדי עלי תרע הנני אסאלם מן כה אז יוצאם

Exanolim uolanus succurratimistimaltim acum esse 940

Concubutum abellocutim beat lula canti chona 941. 942

Enuses hui ec silic panasse atidmascon 942. 943

936. *Versio*: filium eius ait aliquis: hic robiscum est, Agorastocles
בנא *Exal* 1842 יס *Gesenius* 1837 יס *Petit* 1630, *multi*
alis) *Gildemeister* כי *idem* הנכה *vide* r. 934 *Exal* 1842

937. *Versio*: signum fidei meae (meum) est tessera hospitalis,
quam mecum fero אצו *Wex* 1838 אצו *Gesenius* 1837
Bochart 1646 *Dorhout* 1765 *Wex* 1838) *Morers*

1845 *Benary* 1839: *confirmavit Ambrosiani nasot* 938. *Versio*: nobis testimonio affirmatum
est, illic esse regionem habitationis eius *Gildemeister*: cf.

Exod. 21, 29 *Bochart* 1646 אלד *Morers* 1845

אלא גבליה *Bochart* 1646 לשהנא (*Bochart*, *Exal* 1842 939. *Versio*: dum

adhuc ad portam sum, en percontabor hinc egredientes • בעדדי

(*Hützig* 1854) *Gildemeister* כי *Bochart* 1646 הנני (*Bochart*,

Lindemann 1837) *Exal* 1842 אסאלם (*Bochart*) *Lindemann* 1837

כי *Gildemeister*, ex *Ambrosiano* מן *Morers* 1845

940—949. *Codicis veteris (B) exhibuimus scripturam, nisi quod ille*

PHONVS DV praemittit (contra P L D³, unius r. spat. C) *versusque* 940 N

praefigit et v. 943—945 o priori in felono alia o superscripta est. Decem

olim fuisse versus et per se consentaneum est et A erincit: cuius codicis

scripturam quod non in textu posuimus, causa est in lectionis incerti-

tudine. Contra sex versus exhibent CD, quorum haec sunt initia: Ex-

anolim, Concubutum, Hui ec silihc, Celtum comucro, Ette seanehc,

Aodeanec: servavit autem Alem et Atenim C' (vide ad r. 942/3) Ab

exemplo quod supra dedimus ACD sic differunt 940. YTHALONIMU-

LONIUTHSICORAT/min. prob. I/HIY/cel E, T, minus prob. P/STHYMHIMI(I in-

certa) et in noto r. HYMACO(minus prob. C/MSYT/min. prob. I/H A xa

(I er.) nolim c. sp. init. C succurrati misti maltim acum esse C. suc-

curratim istim altimcum esse, ltim s. r. m³, D 941. CO/cel C/MBAE(min.

prob. I/P/cel C, minus prob. T, E, I/CMAMI minus prob. T, E/TA(min. prob.

X)/LME(min. prob. T/T(min. prob. E, P/LOT/cel I, min. prob. E, P/LAMB(min.

prob. D/E/cel P, min. prob. I, T/AT/min. prob. E) A 941. 942. abello cutim

CD beant D lulacant CD 942. IULECANTHE/min. prob. I/CONAALO-

NI/cel E, P, T/MB(min. prob. P, D/LUMBAR#DEHOR A 942. 943. De C',

qua nota in vv. 942—952 utemur, vide ad r. 1013 enus es CD silihc

CD panesse D. pan esse C athidmascon C. athid mascon D

Alem uiduberte felono butune celtumco mucrolueui 943. 944. 945
 At enim auoso uberhentharcharistoclem 946
 Ette seanec nasocetelia helicos
 Alemus dubertermi compsuestipti
 Aode aneclictorbodes iussum limnimcolus

Deós deasque uéneror, qui hanc urbém colunt, 950
 Vt, quód de mea re huc uéni, rite uénerim
 Measque híc ut gnatas ét mei fratris fílium
 Reperíre me sirítis, dei, uostrám fidem.
 [Quae míhi subruptae súnť et fratris fílium.]

943. B(min. prob. D)A(min. prob. E)T(vel E, I, min. prob. P)S... (spatium ex-
 plent ELLI vel similes litterae)HUNE(min. prob. T)SOB(min. prob. P, D)INESU-
 BI(vel E, T)CSI(vel E)LLIMBALI(vel E)M A 944. ESSEANT(vel I, E)I(vel E, T)-
 DAMOSSONALE(min. prob. I, T)MUE(min. prob. P)DUBERTEFET A 945. D-
 (min. prob. O)O(vel C, min. prob. E)NO(min. prob. C)B(min. prob. D)UNT(vel E,
 P, min. prob. D)H(incerta: pro TH possis etiam de NI vel sim. litt. cogitare)-
 UNE(vel I, min. prob. P, T)CC(min. prob. O)I(min. prob. E)LTHUMUCO(vel C)M-
 MUCROLUFUL A 943—945. buthune CD Celtum comucro lueui CD
 946. ALTANI(vel E, min. prob. T)MAUOSDUB(min. prob. P)E(vel I, min. prob. T,
 P)RITHEMH(dubia)U(dubia: pro HU possis etiam de IAI, minus bene de IN
 aut HO, viz de HN cogitare)AR(min. prob. A)CHARISTOLEM A atenim C
 auosouberhent hyacharistoclem C. auoso uber hent hyach aristoclem
 (s ex c) D 947. SI(min. prob. T)TT(vel S, E, P, I)ES(vel P, E, min. prob.
 T)EDANEKNASOTE(min. prob. P, B)R(min. prob. A)SAHELI(min. prob. T)OOT
 A Etteseanehc C. Ette seanehc D nasoc telia elicos D 948. ALE-
 MUSD(min. prob. P)UBERTI(vel T, E)M(dubia)U(dubia)RMUC(vel O)O(vel C)-
 PSCI(min. prob. E)ST(vel I)ITI A duberter mi comps uespti C' (mi-
 comps uespti, , er. C) D 949. AOCCAANECLICT(vel I, E)O(min. prob.
 C)RBO(min. prob. C)D(vel O, min. prob. C)ESIU(IU dubiae)SSILIMLIMMI(vel
 E, T, P)MC(vel O)O(vel C)LUS A Aodehehc lictor bodes C (Ao
 deane C') D (Aodeane) limnim colus C' D. limium colus C
 V. 950—960 Bellermannno suasore (progr. a. 1806 p. 19 sq.) uncis
 inclusit Bothius 950. Sic A X praefigit B ueneror///, o ut
 vid. er. C' 951. Sic A, nisi quod HUNC Utquoddemeare C
 ueniri te BCD (teuenerim) Z. ueneri te F. corr. Saracenus 952. Sic A,
 nisi quod MEASQ: et ETME(vel I)L Meas que B hic et C (hic ut C').
 ut D F Z gnatas et mei C mei] mel B cum A filium fratris C'
 Pro et mei fratris filium Ussingius ex v. 954 huc revocat verba quae
 mihi subruptae (sic!) sunt duce Wexio Mus. Rhen. vol. IX (a. 1854)
 p. 312 sqq., qui sine mendo subr. sunt mihi 953. Sic A, nisi quod SIRITIS-
 DE(vel I)IUESTRAM Reperiremesiritis B. repperirem esiritis CDFZ
 di BCD Cf. Wexius Mus. Rhen. vol. XII (a. 1857) p. 627 954. V. del.
 Lindemannus et Wexius, de Punicis Pl. mel. p. 8: cf. tamen idem Mus.
 Rhen. vol. II (a. 1843) p. 134 sq. Sic A quae (Quę B. quę C) mihi
 (s. v. D. in fine v. add., sed punctis ad suum locum relatum C) sur-

Sed híc mihi antehac hóspes Antidamás fuit. 955
 Eum fécisce aiunt, síbi quod faciundúm fuit.
 Eius filium esse hic praédicant Agorástoclem.
 Ad eum hóspitale[m] hanc tésseram mecúm fero.
 Is in hísc[e] habitare mónstratust regiónibus.
 Hos pércontabor, qui hínc egrediuntúr foras. 960

AGORASTOCLES. MILPHIO. HANNO

AGORASTOCLES

Ain tú tibi dix[e] Sýncerastum, Mílfhio,
 Eas ésse ingenuas ámbas subruptícias
 Cartháginiensis?

MILPHIO

Áio et, si frugi ésse uis,
 Eas líberali iam ádseres causá manu.
 Nam tuóm flagitiumst, tuás te popularís pati 965

ruptae (surreptae *DZ*. surreptae *C*. subreptae *F*) sunt et fratris filium *BCDZ* filius *Bothius* Cf. v. 952 955. Sic *A*, nisi quod *ANTI*(vel *κ*)-*DAMAS* Sed hic] qui *Z* ante hac *BCD* antimadas *CDFZ*: corr. *Pius* Sed hic mihi Antidama hospes antidhac (vel rectius antidhac hospes) fuit *Muellerus Pros. Pl. p. 10*. Sed hic Antidama mi antidhac hospes fuit *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 46* 956. Sic *A*, nisi quod *SÍBI* faciundum, alt. u ex e *B* Cf. praef. 957. Sic *A*, nisi quod *PRÆDICANT* esse hic praedicant *Parcus tert. cum A*. hic praedicant esse *B* (praedicantes se) *C* (predicant) *DFZ* praedicant hic filium esse *Reizius* agorastoclen *B* 958. Sic *A* Ad eum] Deum libri praeter *A* hanc tesseram] accesseram *BCD*. accesseram *F*. ac tesseram *Z*. tesseram *Valla* in mecum *B* 959. *ISINHISCEABITRARES-MNSTRATUESTREGIONIBUS A* In isce *B*. In hisce *DFZ*. In hisce *C* monstratus st *BC*. monstratusst *D*. monstratumst *F* 960. Sic *A* percunctabor *BC* (Hosper cunctabor) *Z* hinc] hunc *C*. huc *BDFZ* Act. V sc. 2 AGORASTOCLES/vel *1/8* MILPHIO POENUS *A*. AGORASTOCLES MILPHIO HANNO ADOLESCENS SERUOS POENUS DU *B*. om. *C*. AGO MIL PEN' *D*³ *Personarum notas m. 1 scriptas CD exhibent ita, ut Hanno appelletur Poenus* 961. Sic *A*, nisi quod *TUTIBI* et *SYNCERASTUM* Ante intu (sic cum sp. init.) AGORASTOCLES er. *C* Aintutibi *D* dixisse *Z* sincerastum *C* (dixes-) *D* 962. Sic *A*, nisi quod *EAS* et *SUB/min. prob. R/URPTICIAS* Eas] As *B*. Has reliqui praeter *A* surrepticias *BCDZ*. surrepticias postulabat *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 252* 963. Sic *A*, nisi quod spat. om. et *ESSK* Artaginiensis *B*. carthaginensis ex carthatinensis *C*. carthaginensis *Z*: corr. Aldus etsi *C* si frugi es seuis *B* 964. Sic *A*, nisi quod *ADSERES* sine iam adserere *B* (ad se recausamau) *CD*. asserere *F*. adserere *Z*: corr. *Iylades* manum *CD* 965. *NAMTUMFLAGITIUMSTTUASTEPOPULARISPATI A* tuum libri cum *A* flagitiumsi tuas popularis te *B*. flagitium statuas popularis te *C*. flagitiumst tuas popularis te *D* (tepati). flagitium est

Seruīre ante oculos, dómi quae fuerint líberae.

HANNO

Pro dei ímmortales, ópsecro uostrám fidem,
Quam orátionem hanc aúres dulcem déuorant.
Cretást profecto haec hórunc hominum orátio,
Vt mi ápsterserunt ómnem sorditúdinem.

970

AGORASTOCLES

Si ad eám rem testis hábeam, faciam quód iubes.

MILPHIO

Quid tú mihi testis? quín tu insistis fórtiter?
Aliquá Fortuna fúerit adiutríx tibi.

AGORASTOCLES

Incípere multost quam ímpetrare fácilius.

MILPHIO

Sed quae illaec auis est, quae húc quom tunicis áduenit? 975

970. *Nonius p. 173, 9*: sorditudinem pro sorde. *Plautus Poenulo*: 'ut . . . sorditudinem' 975. *Servius ad Aen. VIII 724*: discinctos] uel habitum eorum ostendit, qui usque in talos fluebat: quod *Plautus* ridet in *Poenulo* dicens: 'quae est illa auis?' cum *Afrum* uidisset uestem dimissam trahentem; neque enim utuntur hodieque zonis: cf. v. 1008

tuas populatis te *F.* flagitium est tua popularis te *Z* 966. *Sic A*, nisi quod *LIBERAE* *Seruare B* domique *B* quæ fuerunt *CDFZ*

V. 967—970 hoc ordine collocavit Gruterus Susp. lect. II 5 cum A: eosdem libri praeter *A* hoc exhibent: 967. 969. 968. 970. *Versum 968 deletat Guyetus: versus 967 sq. = 969 sq. esse ratiocinati sunt Hasperus l. s. s. p. 304, (28) similiterque Muellerus Pros. Pl. p. 485* 967. *Sic A* Pro di *Z*. Pro dii *BCDF* obsecro *B* uestram *B*. ūram *D* 968. *Sic A* dulces *CDFZ*. dulce *Pius* 969. *CRETAESTPROFECTOHORUMHOMINUMORATIO A* Creta est *B*. Certa est *CDFZ* profectod *Ritscheli*us *Nov. exc. p. 87* haec horunc *Geppertus*. horum libri cum *A*. horunc *Bothius cum Camerario, Schmidtius de dem. pron. form. p. 49* homonum *idem Ritscheli*us *l. s. s.* Horum profecto certast hominum or. *Pylades*. Creta profectost horunc h. or. *Bothius*

970. *Sic A*, nisi quod *MIHIAPSTERSERUNT* Vt] Ita *Boltenstern de reb. scaen. p. 26* mihi libri cum *A* et *Nonio* absterserunt libri praeter *AB* et *Nonius* hominem *B*. omnes *Nonius* sortitudinem *D*

971. *Sic A*, nisi quod *HABEANTFACIAM* siadeam *C* quodiubes *C*. quod diubes *B* 972—975. *Verba* Incipere — sed quæ nam in *C* ante Quintu — tibi posita, sed signis in ordinem redacta sunt 972. *QUITUMIHITESTISQUITUINSISTISFORTITER A* Quid tn *FZ*. Quintu *C* (intu mihi testis in ras.). quntu *D*. Quantu *B* quan tu in sistis *B*. quintu insistis *CD* 973. *Sic A*, nisi quod *FORTUNA* 974. *INCI- PEREMULTOSTQVAMIMPETRAREFACILIUS A* multo est *CDFZ*. mulo est *B* impetrare *BC* (t sup. scr.) *D* (item). patrare *Acidalius* facilius s. v. *C* 975. *SEDQUAELLAECAUTSESTQUAEHUCCUMTUNICAADUENIT*

Numnam ín balineis círcumductust pállio?

AGORASTOCLES

Faciés quidem edepol Púnicast: guggást homo.

MILPHIO

Seruós quidem edepol uéteres antiquósque habet.

AGORASTOCLES

Qui scís?

MILPHIO

Viden homines sárcinatos cónsequi?

Atque út ego opino in mánibus digitos nón habent. 980

AGORASTOCLES

Quid iám?

MILPHIO

Quia incedunt quom ánulatis aúribus.

981. *Priscianus IV 38 (Gr. lat. II p. 139, 7): anulus anulatus. Plautus in Poenulo: 'quia . . . auribus', unde sua hausit Osbernus p. 13 et 19*

A quae illaec auis est *Geppertus cum A.* quae illaec auis est B (que nam illae cauis) C (que nam illec) DF (anus) Z (illec). quae est illa auis *Servius*. quae illa auis est *Bothius*. quae illaec auiet *Ussingius*. quae illaec auis est *Guyetus* que huc B. quehuc C cum *praeter B omnes* (cutunicis C) tunicis libri *praeter A* 976. NUMNAMBALI MDUCTUSTPALLIO A Nunnam B. nunnam D. nun nam C in balineis *Geppertus cum A.* in abaliniis BD. inabaliniis C. in aballinis F. a balineis Z Nam a balneis it *Guyetus*, *Reizius*. Numnam it a balneis *Camerarius* Nonne, hem, acalanthust *dubitanter Ritscheli* *Opusc. IV p. 176* circumductust *Geppertus cum A.* circumductus libri *praeter A* 977. FACIESQUIDEMEDEPOLPUNICASTG(vel C)UG(vel C)GASTHOMO A Agor.] *pers. om. libri (spatio tamen posito D): corr. Bothius duce Angelio* punica est guggast homo *Turnebi membr. Adv. X 24, etiam Lambini 'veteres libri'*. *om. BCD FZ relicta lacuna, a quibus profectus verba facies quidem edepol variam esse scripturam ad v. 978 spectantem dicit Ussingius duce Dziatzkone Mus. Rhen. t. 21 (a. 1866) p. 481 adn. hominis peregrina admodum supplebat Geppertus: at cf. eiusdem Stud. Pl. vol. II p. 101. V. del. Weisius 978. Pers. om. libri: add. Angelius* Sic A ueteres *om. D F Z antiquos que B* 979. Sic A, nisi quod OMNES et CONSEQUI K Qui sis B. Quiscis C. Quis is *Camerarius* hominis BCD⁴. homini D¹F²Z 980. ATQ . . . OPINORDIGITOSINMANIBUSNONHABENT A ut ego opino in manibus digitos *Weisius*. ut opinor (ut opinior B. utopinor C) digitos in manibus (inmanibus C. im manibus B) libri cum A ut vid. digitos ut opino in manibus *Bothius Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 46* 981. Sic A, nisi quod ANULATIS K Quid B quidiā C Qui incedunt *Hermannus Nov. ann. vol. 35 (a. 1842) p. 191. Quia cedunt Hasperus l. s. s. p. 298(22): cf. Muellerus Pros. Pl. p. 348 quomanulatis B. cum anulatis reliqui praeter A cum Prisciano V. 982 — 984, quos Poeno iam tribuit F, Hannonis esse vidit Dziatzko l. s. s. p. 480, ante v. autem 985 versum Punicum excidisse vult: nobis alius esse re-*

(Adíbo ad hosce atque áppellabo Púnice.
Si r  pondebunt, P  nice perg  m loqui:
Si n  n, tum ad horum m  res linguam u  rtero.)
Quid ais? ecquid tu c  mmeministi P  nice?

985

AGORASTOCLES

Nihil   depol: nam qui sc  re potui, d  c mihi,
Qui ill  m sexennis p  rierim Carth  gine?

HANNO

Pro dei   mmortales, pl  rime i  m ad ill  m modum
Peri  re pueri l  beri Carth  gine.

MILPHIO

Quid ais tu?

AGORASTOCLES

Quid uis?

MILPHIO

V  n appellem hunc P  nice?

990

censionis videntur: cf. v. 990. 991 982. ADIBOHOSCATQUEAPPELLABOPUNICE A Adibo D²FZ. Audibo BCD¹ ad hosce atque Camerarius. hosce atque B. atque hosce CDFZ. ego hosce atque Reizius apelabo D

983. *Sic A, nisi quod si omittit Post Punice interpungit Wexius de Punicis Plautinis meletemata p. 25 984. Sic A, nisi quod AD et UERTERO S non B Sinontum adhorum C lingua ac uertero BCD (acu  rtero, exp. m⁴). linguam aduertero F. linguam deuerto Z*

985. *Mil. pers. praem. BCDF QUIDAISTUECQUIDCOMMI(vel E)NISTIPUNICE A Quid, Q in ras. ubi N scripta erat C ais? ecquid tu scripsimus. ais tu ecquid (ec quid B. etquid C) libri, ubi ecquidnam*

Muellerus Pros. Pl. p. 517, ecquid adhuc Pylades, tu ais? ecquid Geppertus commeminis ti B. commeministi, mi s. v. C 986. Sic A, nisi quod QUI quiscire BCD potis sim Geppertus. potis sum Muellerus Nachtr. p. 145: cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 147

qui fieri potis est Luchsus Hermae vol. 8 (a. 1873) p. 118 987. Sic A illum CDZ. illinc F, Pius se exennis B cartagine CD

V. 988. 989 del. Langrehrius p. 20 988. Sic A, nisi quod ADILLUMODO sine IAM Hannonis notam om B dii BCDFZ plurimi libri praeter A.

plurumeis Ritscheliu Nov. exc. p. 114 iam ad hunc modum Hermannus. ad hunc modum libri praeter A (adhunc et spat. 7 litt. ante modum C). adeo ad hunc modum Brambachius Mus. Rhen. t. 21 (a. 1866) p. 479. ut ad illum modum Geppertus. ut ad hunc modum Acidalius. Hiatus def. Luchsus Studemundi Stud. vol. I p. 23 989. Sic A Periere ex perire C cartagine C (spat. ante id vocabulum) D V. 990. 991

ex altera recensione repetit Hasperus l. s. s. p. 304 (28): cf. v. 982 — 984 990. Sic A, nisi quod PUNICE Agor.] B B. Mil. CD

Mil.] A B. Agor. CD uin appellem D⁴. uinapellem CD¹. uina pellem B

AGORASTOCLES

An scís?

MILPHIO

Nullust med hódie Poenus Poénior.

AGORASTOCLES

Adei átque appella, quíd uelit, quid uénerit,
 Quei síť, quoiatis, únde sit: ne pársereis.

• MILPHIO

Auó. quoiates éstis aut quo ex óppido?

HANNO

Annon muthum balle bachaedre anech.

995

AGORASTOCLES •

Quid aít?

991. *Priscianus III 3 (Gr. lat. II p. 84, 5):* antiqui etiam in quibusdam gentilibus comparatiuis usi sunt. Pulus P'unior. Plautus in Poenulo: 'nullus . . . P'unior' 993. *Priscianus XII 29 (Gr. lat. II p. 595, 13):* . . . non solum 'cuias', sed etiam 'cuiatis' proferebant communi genere. Plautus in Poenulo: 'quid sit . . . oppido?' *Idem XVII 23 (Gr. lat. III p. 122, 15):* cuias, cuius nominatium etiam 'cuiatis' communi genere antiqui proferebant. Plautus in Poenulo: 'quid sit . . . oppido'

991. ANSCISNULLUS (*reliqua legi nequeunt*) A Agor.] *praem. FZ.* Milph. BCD Anscis C. An tu scis *Bothius* Milph. *FZ.* Agor. BCD nullust med hodie *scripsimus duce Ritschelio Nov. exc. p. 96 (ubi simul de hoc edie cogitat).* nullus me est hodie B cum *Prisciano.* nullus me est CDFZ. est nullus me hodie *Brugmanus p. 28* poenus FZ. penus D². denus BCD¹. Pulus *Priscianus, Geppertus* Poenior *Bothius.* punior libri cum *Prisciano, Geppertus* 992. Milph. *praem. CD. om. B* AD . . . ATQ-APPELLA . . . ELI NERIT A Adei atque *scripsimus ex A.* Adi atque DFFZ. Adiatque B. Atque adi cum *spatio post* adi C ueli B 993. QUEISITQUOIATISUN . . . s'incerta) RSE/RSE incertae)— A: cf. v. 994 Qui sit BDFZ. Quisit et spat. 12 litterarum post sit C. Quid sit *Priscianus* quo patis BCD. quo patre F. cuiatis Z, *Priscianus* ne parseris FZ. ne parleris BCD 994. Milph. *praem. FZ.* Agor. BCD AUOQUOIATISESTISUNDESITNEPARSERE (vel 1)U/vel T) A errore in v. 993 relapsus Quid est cuiates *Priscianus* quo

lates D. quo lates /// (er. es) B. quo lētes C. quo te lates F. cuiates Z quo exoppido C. quo quoppido B 995. ANNO (vel C/B (min. prob. D) YN (N dubia: possis etiam de TY vel TE vel IC vel sim. cogitare) MYT (vel F, I, L, P)T (vel P, F, I: pro duabus his etiam N legi possit) MYMBA/BA dubiae) LLE/vel T, 1)U/dubia)U/vel B, P, min. prob. F, T)R/min. prob. A) A/min. prob. R)U/vel F)A/vel R, min. prob. H)U/min. prob. S)TANNE/vel I, T, P)C (min. prob. O)H A, litteris 20—27 incertissimis annon muthum balle bachaedre anech BC (becha edre enehc, edre s. r.) D (anno et becha edre) 996. Milph. *praem. BC (in ras.)* D QUIDAITHANNO-NEMSESESEAITCARTHAGINE A Quid agit B. Quid ait in ras., ubi MIL

MILPHIO

Hannonem se esse ait Carthágine,
Cartháginiensis Múthumballis filium.

HANNO

Auó.

MILPHIO

Salutat.

HANNO

Dónni.

MILPHIO

Doni uólt tibi

Dare híc nescio quid. aúdin pollicitárier?

AGORASTOCLES

Salúta hunc rursus Púnice uerbís meis.

1000

MILPHIO

Auó donni inquit híc tibi uerbís suis.

HANNO

Me har bocca.

MILPHIO

Istuc tíbi sit potius quám mihi.

AGORASTOCLES

Quid aít?

MILPHIO

Miseram esse praedicat buccám sibi:

Fortásse medicos nós esse arbitrúrier.

quid ait *er.*, C Milph.] Agor. BCD Hannonem — carthagine in *ras.* C
se esse *scripsimus ex A.* sese *reliqui* 997. CARTHAGINIENSISMYTT? (vel E, I).
HUMBALLISFILIVM A Carthaginienses BD. carthaginenses (car in *ras.*
et es ex is ut *vid.*) C. Carthaginensem FZ. Carthaginensem Camerarius
muthum has. lis B. muthum baslis C (s prior ex l *corr.*) D (eadem in l
corr.). muthum ballis FZ 998. Sic A, nisi quod UULTTIBI Auó] uo
BCDFZ uult FZ cum A 999. DAREHICNESCIOQUIDAUT (vel I) INPOL-
LICITARIER A hic Bothius cum A. hinc libri praeter A Super audin
superscr. Ag D³ quidaudin C pollicierier BC. pollicierier DFZ
1000. Pers. om. BCD SALUTAHUNCURSUSPUNICEUERBISMEIS A
rusus B. rursus Ritscheli Opusc. II p. 260 1001. AUODONNIMIN-
QUITHICTIBIUERBISSUIS A nonni B. nonne CDFZ: *corr.* Camerarius
mihi inquit hic tibi Wexius Meletem. p. 33 (cf. A), ubi mihi del. Us-
singius. mihi hic tibi inquit BC. hic mihi tibi inquit DFZ. hic
tibi dicit Guyetus. mi hic inquit tibi Geppertus 1002. MEPHAR-
HUA #ISTUCTIBISITPOTIUSQUAMMIHI A Me har bocca B. Me har-
bocca CD (e ex a) me har] meshar Schroederus *dic phön. Spr.* p. 316
quammihi C 1003. Sic A, nisi quod MISERAM 1004. Sic A, nisi
quod ARBITRARIER Agor. pers. praem. Bentleius nosesse (prior e ex
s) B arbitratur FZ

AGORASTOCLES

Si itást, nega esse: nólo ego errare hóspitem.

1005

MILPHIO

Audín tu? rufeen nuco istam.

AGORASTOCLES

Síc uolo

Profécto uera cúncta huic expedírier.

Roga, núm quid opus sit.

MILPHIO

Tú, qui zonam nón habes,

Quid in hánc uenistis úrbem aut híc quid quaéritis?

HANNO

Muphursa.

AGORASTOCLES

Quid ait?

HANNO

Miuulec hi an na.

AGORASTOCLES

Quíd uenit?

1010

MILPHIO

Non aúdis? mures Áfricanos praédicat

In pómpam ludis dáre se uelle aedílibus.

HANNO

Laech lach ananim limini chot.

1005. Sic A, nisi quod SIEST ita est Camerarius. est libri cum A. id est Pareus³ Id si est Geppertus ergo D 1006. AUDINTURUFYNNYCCHOI (vel F, T) SSAM#SICUOLO A Verba Punica Ussingius Hannoni tribuit, reliqua Agorastocli Audi turufeen nuco istam B. Auditu rufen nuco istam CD 1007. Sic A, nisi quod PROPECTO 1008. Sic A numquid CD zonam (z in litura) B Tuquizonam C 1009. Sic A, nisi quod URBEMAUTQUIDQUAERITIS hin hanc B aurbem B aut hic Geppertus. aut libri cum A quidnam Pylades queritis B. item, ti s. v. C 1010. MUPHURSAQUIDAIT-#MIU et in fine #QUIDUENIT A ita, ut in interstitio paullo minus quam ULECHIANNA videatur exstitisse Mu phursa D Miuulec hi an na B. Muiulechianna C. Muiulec hianna D 1011. NONAUD, dein in medio versu c et paullo post EDICAT A predicat BC V. 1012—1018 in D alia manus antiqua scripsit 1012. . . P et suo loco RESFUELLEAEDILIBUS A Inpompam C. In popam B laudis F dare se] dares BCD¹. dare Z: corr. D⁴F, Camerarius edilibus C 1013. LE (vel I, P, T) CHL (vel I, E, P, T) ACHANNANII (vel P) (vel T) MNI (vel E, P, T) (vel E, P, T) CH (H incerta) (vel E, I, P, L) OQUIDNUNCAIT A Laech lach ananim limini chot B. Ialehclahcananim (ni e corr.) liminichot C. lalehclahcananimliminichot D liminuchot Gildemeister Secuntur post liminichot verba Hui cc (v. 942/3) — fratris filium (952) iam supra scripta

AGORASTOCLES

Quid nunc ait?

MILPHIO

Ligulās canalīs aīt se aduexisse ét nuceis:

Nunc órat operam ut dés sibi, ut ea uéneant.

1015

AGORASTOCLES

Mercátor credost.

HANNO

Issam arbinam.

AGORASTOCLES

Quid est?

HANNO

Palu, mer, gad ectha.

AGORASTOCLES

Mílphio, quid nunc ait?

MILPHIO

Palás uendundas síbi ait et mergás datas:

Ad méssim credo, nísi quid tu aliúd sapis:

Vt hórtum fodiat átque ut frumentúm metat.

1020

et hic m. 1 vel eiusdem aetatis m. deleta: discrepantias supra adnotavimus C' nota usi Agor add. D⁴ nunc in ras. (post c er. t) C

1014. LIGULASCANALI(v^{el} E)SAITSEADUEXISSEETNUCE(v^{el} I)(v^{el} E)s A

Lingulas canalīs FZ. Ligulas uenales Dousa fil. ficulas fabulas Acidalius, quae transponit Guyetus. Ligulas cannabes Alciatus

ad uexisse B nuces libri praeter A 1015. NUNCORATOPERAM-UTDESUTEAUENE(v^{el} I)ANT A ueniant BDZ. ueneant ex ueniat C

1016. MERCATORCREDOEST#ASSAMM(v^{el} H)ARBINAMQUIDEEST A credo est BDFZ. est credo C Issam B arbinam B. Is sam MIL. arbinam C. Issam mil arbinam D. Issain. Mil. Arabinam F. Isam Mi. arbinam Z Agor.] Pistoris. om. BCDFZ sine spatio Quid est

Camerarius cum A. quidem BCDFZ 1017. PALUMI(v^{el} T)BGADETHA#MILPHIOQUIDNUNCAIT A Palum erga detha B. Palum erga decetha CD 1018. Sic A, nisi quod AITET et DATAS Verba Palas — ad me

(v. 1021) desunt in C bendundas BD sibi ait et Camerarius cum A. sibim tet BD. sibimet FZ V. 1019 sq. hoc ordine A exhibet: inverso reliqui BDFZ. V. 1019 post v. 1022 collocat Bothius. V. 1020

ex alt. rec. repetit Hasperus l. s. s., fort. recte 1019. ADMESSI(v^{el} E)-MCREDONISQUIDTUALIUDSAPIS A credo nisi quidem tua BDF (nisi hic quidem) Z (tuam), unde credo missus (missus Brixius Em. Pl.

(a. 1854) p. 11) hic quidem tuam Pylades duce Valla. credo nisi quid aliud autumat Geppertus nisi quid tu ex A vel nisi quidem tu Luch-

sus Studemundi Stud. vol. I p. 23 1020. UTHORTUMFODIATAT-Q-UTFRUMENTUMP(v^{el} I, E, T)ETAT A ortum fodiat atque ut Z. hortum fodi atque ut BF(ortum). hortum (h s. v.) fodi(s. v. m. 3) atque ut (ut ex in) D Ceterum h. v. Agorastochi dat Geppertus signum interrogatio-

nis in fine collocans

AGORASTOCLES

Quid istuc ad me?

MILPHIO

Cértiorem te ésse uolt,

Ne quíd clam furtim se áceppisse cénseas.

HANNO

Muphonnium sucorahim.

MILPHIO

Em, caue sis féceris,

Quod hic te órat.

AGORASTOCLES

Quid ait aut quid orat? expedi.

MILPHIO

Sub crátim uti iubeas sése supponi átque eo

1025

Lapidés inponi múltos, ut sesé neces.

HANNO

Gunebel balsameni erasan.

AGORASTOCLES

Narrá, quid est?

Quid aít?

MILPHIO

Non hercle núnc quidem quicquám scio.

HANNO

At út scias nunc dehínc latine iám loquar.

Seruom hércle te esse opórtet et nequam ét malum, 1030

1021. QUIDISTUCADME#CERTIOREMTEESSEUOLT A cerciorem
B uolt *Scaliger*, *Bentleius* cum A. uoli BCD. uolui FZ

1022. NEQUIDCLAMFURTIMSEACCEPISSECEASEAS A Nequid CDZ.
Nequit B furtim se] furtise B. furtine CDFZ. furtimue *Scaliger*,
Lambinus cepisse *Geppertus Stud. Pl. I p. 136* cen seas C

1023. MUFONNIMSICCORATIM#HEMCAUESISFECERIS A *Pers. initio*
om. BCD Muphonnium BCD sucorahim BC (*spat. ante eam*
vocem). sucoraim D Em BD. Ein C. Hem FZ cum A cauesis F
cum A. caue si *reliqui* 1024. Sic A, nisi quod AUTQUIDORAT te
del. *Bothius*, *Reizius* 1025. *Milph. pers. om. BCD*¹ (*add. D*²)

SUBC(vel G)RATI(vel F)MUTIUBEASSESUPPONIAMQUEEO A Sub gratim
BCDF. Suberatim Z uti *Camerarius*. ut libri sese *Pylades*. se
libri cum A ad que B 1026. Sic A, nisi quod NECES imponi C

ut ex sit B sese enices *Pareus*³ 1027. GUNEBBALSAME(vel P, T)
MLYRYLA#NARRAQUIDEST A Gunebel balsameni erasan BC et, nisi
quod balsamem, D 1028. Sic A, nisi quod QUIDEMQUIDQUAM Quid
FZ cum A. Qui BCD. Quod *Bothius* cum v. 1027 verba construens
quac quam B 1029. Sic A, nisi quod IAM Atque ut *Pareus*³.

At tu *Pareus*³ 1030. SERUUMHERCLETESESSEOPORTETETNEQUAMET-
MALUM A Seruom solus B hercle (l e corr.) C. hodie Z
et nequam] ene quam B

Hominém peregrinum atque áduenam qui inrídeas.

MILPHIO

At hércle te hominem et sýcophantam et súbdolum,
Qui huc áduenisti nós captatum, mícilix,
Bisúlci lingua, quási proserpens béstia.

AGORASTOCLES

Maledícta hinc aufer: língnam conpescás face. 1035

Maledícere huic tu témporabis, sí sapis:

Meis cónsanguineis nólo te iniusté loqui.

Carthágini ego sum gnátus, ut tu sís sciens.

HANNO

O mí popularis, sálue.

AGORASTOCLES

Et tu edepol, quísquis es:

Et sí quid opus est, quaéso, dic atque ímpera, 1040

Populáritatis cáusa.

HANNO

Habeo grátiam:

1034. *Varro de l. l. 5, 68*: serpere et proserpere idem dicebant ut Plautus quod scribit: 'quasi . . . bestia'

1031. HOMINEMPEREGRINUMATQ-ADUENIAM (*níl ultra scriptum*) A ad que B irrideas C 1032. Sic A Ad B sicophantam C. sycophanta B. sicophanta D subolum D 1033. Sic A, nisi quod MIGDI- (vel E)LI(vel E)X(vel A) ad uenisti B micdilix Turnebi Adv. X 24 membranae. migdilix cum A Scaliger, qui tamen etiam migdilybs (migdilibs Turnebus). mic dilia B. micdilia CDZ. nundilia F. migdolibs Bothius 1034. Sic A, nisi quod PROSERPENS Bisculcilinguís Geppertus. Bisulca lingua tacite Lambinus. cf. Ribbeckius Trag.² p. LXXV sq. pro serpens BC 1035. MALEDICTAHANCAUFERLIN- GUAMCONPESCASFACE A aufers BCD compescas CFZ tace FZ: corr. Gruterus 1036. V. in suspicionem vocant Lomanus p. 57, Ilasperus l. s. s., Geppertus Sic A, nisi quod MALEDICERE et om. TU 1037. Sic A Meis] Ineis D Meus est sanguineus F in iuste BC 1038. Sic A, nisi quod CARTHAGINE et SISC(vel S)IENS Cartagini (g e corr. C) CD sum (um s. v.) C gnatus, n inter scribendum ex r D tu om. DZ 1039. OMIPOPULARI(vel E)SSALUEETTUEDEPOLQUIS- QUISEST A, nisi quod de q ante UISEST dubitari potest mi Scaliger cum F et A. mihi BCDZ: cf. Bergkii Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 829 tu om. C qui quis B es libri praeter A omnes 1040. Sic A, nisi quod DIO Et siquid CZ. Et siquod B. Si quid F est om. C quæso B dicat que B. dicatque D. dicat quae C 1041. Sic A, nisi quod in POPULARITATIS dubia L causad Poen. Guyetus, Ritscheli Nov. exc. p. 78. causa. Poen. Hercle Muel- lerus Pros. Pl. p. 522 Habeo tibi Pareus³ V. 1042—1053 eo ordine exhibuimus qui est in BCDZFZ: v. 1042. 1043 A exhibet post

Verum híc hospitium ego hábeo. Antidamae filium,
Quaesó, commostra, sí nouisti, Agorástoclem.
(Sed ecquem ádulescentem tu híc nouisti Agorástoclem?)

AGORASTOCLES

Siquidem Antidamai quaéris adoptatícium: 1046
Ego sum ípsus, quem tu quaéris.

HANNO

Hem, quid ego áudio?

AGORASTOCLES

Antídamae gnatum me ésse.

HANNO

Si itast, tésseram

Conférre si uis hóspitalem, eccam áttuli.

AGORASTOCLES

Agedum, húc ostende. est pár probe, quam habeo domi.)

v. 1048: v. 1053 et ante v. 1049 et post v. 1052 idem codex. versuum 1043 et 1044 ordinem invertit Acidalius dubitanter: alterutrum suspectum esse censet Lomanus p. 57. Maiores esse turbas sensit Muellerus Pros. Pl. p. 296 adn., quas ex duplici recensione repetierunt duce Osanno p. 202 (1043=1044) Seyffertus Stud. Pl. p. 11, Goetsius Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 260 1042. UERUMEGOHICHOSPITIUMHABEOANTIDAMAE

(vel 1) FILIUM A hic hospitium ego Bothius. ego hic (hic ego D, corr. m.³ hic om. B. c e corr. C) hospiti sum BCD. ego hic hospitem unum. FZ (hispitem), ubi unum hospitem Meursius cum Pylade. hic ego hospitem Acidalius. enim ego hic hospitem Geppertus. habeo ego hic hospitium Guyetus antidamę C Post filium plene distinxit Acidalius 1043. Sic A, nisi quod QUaERO et AGORASTOCLEN Quaeso F, Acidalius. Quaero Z. Quęro C. Quero BD com monstransi B. commonstrans CD. commonstretis FZ (commost-). commonstres si Pylades agorastoclem libri praeter A omnes Post hunc v. quaedam intercidis se suspicatur Seyffertus l. s. s. 1044. Agor. pers. praem. FZ et editionum aliquot Sic A Sed hec quem B. Sed hec quem CD. Ecquem Angelius adolescentem CDFZ 1045. Sic A, nisi quod ANTIDAMATI Pers. om. CFZ Antidamai Bothius. anthidamarchi BC. antidamarchi CFZ. Antidamatae Ritscheliu olim: cf. Opusc. III p. 304. 337. Antidamati Crainius Diar. gymn. vol. XX (a. 1866) p. 477. tu Antidamae hic Acidalius. Antidamae tu Ussingius in adn. Antidamae Demarchi Lipsius Ant. lect. II 19, ut taceamus alios quęris BC ad optaticium C. adoptatium B 1046. Sic A quęris C. quęris BD Hem libri cum A 1047. Sic A, nisi quod omisso post ESSE spatio antidamę C. antidame D gna tum C med esse Scaliger ita est libri praeter A tesseram Valla cum A. te esseram B. te esse iam CDFZ 1048. Sic A confer te F. confer Z: corr. Pylades siuis B 1049. AGEDUMHUICOSTENDEESPARPROBENAMAREODOMI A Age dum B quam Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868)

HANNO

O mi hósper, salue múltum. nam mihi túos pater 1050
 Patrítus ergo hic hósper Antidamás fuit.
 Haec mi hósperalis téssera quom illó fuit.

AGORASTOCLES

Ergo híc apud me hospítium tibi praebébitur:
 Namque haúd repudio hospítium neque Cartháginem,
 Vnde súm oriundus.

HANNO

Dí dent tibi omnes, quae uelis. 1055
 Quid aís? qui potuit fieri, ut Carthágini
 Gnatús sis? hic autem hábuisti Aetolúm patrem.

p. 458. nam libri cum A. eius quam *Muellerus Pros. Pl. p. 296*
 abeo *Pius cum A. domi Angelius, Scaliger cum A. domum B C D F Z*
 1050. Sic A, nisi quod MULTUMNAMMIPATER Ó C sal ue B
 mihi tuus pater B C D F Z. illius mihi pater *Geppertus*. ille ipse mihi
Ritscheliu Nov. exc. p. 84 1051. Sic A, nisi quod PATRITUSERGOHOSPES
 Patrítus *Bothius cum A. Patruus C. Patri tuus D. Patri. Ag. Tuus F. Pater*
tuus B Z. Paternus Scaliger ergo hic *Ritscheliu Nov. exc. p. 85*. ergo libri.
 ergod *Ritscheliu duce Guyeto ibidem*. ergo mi *Acidaliu duce Pylade*. ergo
 suspectum anti damas B Patri tuo ergo ego hospes Antidamae fui *Muel-*
lerus Pros. Pl. p. 485. Pater tuos ergod, olim Antidama hospes fuit *Rit-*
scheliu l. s. s. 1052. Sic A, nisi quod MIHI et CUM Hec C mihi libri
 cum A essera quo millo B. tessera cum illo C D F Z illo cum *Scaliger*.
 cum illo olim *Acidaliu* Haec hospitalis tessera mihi cum illo fuit *Bent-*
leius. Fuit hospitalis tessera haec cum illo mihi *Bothius*². Haec mihi
 hospitalis fuit cum illo tessera *Reizius*. Mihi hospitalis tessera haec (ita
Geppertus) vel Haec cum illo tessera hospitalis mihi fuit *Muellerus Pros.*
Pl. p. 4. an Haec tessera hospitalis mihi e. q. s.? 1053. Agor.] om. B C D
 Sic A, nisi quod TIBI omisso De med cogitat *Ritscheliu Nov. exc.*
 p. 49 fospitium *Schenkliu l. s. s. p. 615 (9)* prebitur B. praehibe-
 bitur *Ritscheliu Opusc. II p. 401* (Ergo tibi apud me hic hosp. pr.): cf.
Langenus p. 274 1054. Sic A, nisi quod NAM et NEQ: CARTHAGINEM
 Namque haud *Acidaliu duce Pylade*. Nam haud libri cum A. Nam
 non vel Nam ego haud vel Nam hercle haud *Muellerus Pros. Pl. p. 746*
 Nam haud hospitium *Guyetus* prepudio B. ppudio C D F
 neque in marg. B cartaginem CD 1055. INDESUMORIUNDUS#DE(vel
 I)IDENTTIBIOMNESQUAEUELIS A Unde F, *Pylades*. Inde B C D Z cum A
 sum del. *Ussingius cum Guyeto* oriundus B Hanno] Agor. CD .dident D.
 diderit B Di omnes tibi dent *Geppertus*. Di dent omnes *Redslobius*
Symb. p. 15. Di omnia tibi dent *Lomanus p. 59* que C 1056. Sic A,
 nisi quod AISQUID Quid ait D F Z et militi quidem verba tribuentes
 F Z: corr. *Pylades* quid ex A *Ritscheliu Nov. exc. p. 56* potis est
Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1873) p. 117 uti *Geppertus* car-
 tagini C fieri? tu Carthagini || Es gnatus e. q. s. *Ussingius* 1057. Sic
 A, nisi quod HABUISTI hic autem Aetolum habueris *Acidaliu*. si

AGORASTOCLES

Surrúptus sum illinc, híc me Antidama hospés tuos
Emít et is me síbi adoptauit fílium.

HANNO

Demárcho item ipse fúit adoptatícus. 1060
Sed mító de illoc: ád te redeo. díe mihi:
Ecquíd meministi tuóm parentum nómina?

AGORASTOCLES

Patris átque matris mémini.

HANNO

Memoradúm mihi,

Si nóui forte aut sí sunt cognatí mihi.

AGORASTOCLES

Ampsígura mater míhi fuit, Iahón pater. 1065

HANNO

Patrem átque matrem uíuerent uellém tibi.

AGORASTOCLES

An mórtui sunt?

HANNO

Fáctum: quod ego aegré tuli:

1062. *Priscianus VII 26 (Gr. lat. II p. 308, 24):* tuum pro tuorum . . . Plautus . . . in *Poenulo*: 'ecquid . . . nomina'

hic autem habuisti Aetolum *Bothius* aecolum *B.* aetholum *CD*

1058. *Sic A, nisi quod ANTIDAMAS et TUUS* Subreptus *F.*
Surptus *Acidalius* illim *Lambinus, Lachmannus in Lucr. p. 189,*
Ritscheli *Opusc. II p. 454: cf. tamen Nov. exc. p. 63* hic me
Antidama hospes *Muellerus Pros. Pl. p. 10.* hic me (me s. v. *D*) anti-
damas hospes libri cum *A.* hic hospes Antidamas *Bothius ducibus Lam-*
bino et Acidalio. (illim), hic med Antidama hospes *Ritscheli* *Opusc. III*
p. 126 Cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 12 tuus libri cum *A.* 1059: *Sic*
A Emittetis *B.* Emit me et is *Camerarius: cf. Acidalius* ad optauit *B.*
adoptauit (d inter scrib. ex p) *D* 1060. *Pers. om. B* *Sic A, nisi quod*
ITEM et ADOPTATICIUS A adoptatitius *D.* adoptatius *B* 1061. *Hann.*
not. praem. B *Sic A* illo ad *BCDFZ.* illo et ad *Camerarius* rodeo
C *Cf. Langrehr p. 25* 1062. *Sic A, nisi quod TUUM* Ec quid *CD*
tuum libri cum *Prisciano* 1063. *Pers. om. B* PATRISATQ. MATRIS # ME-
MINI # MEMORADUMMIHI *A* adque *B* Hanno] *om. C in principio v.*
Memora dum *FZ* cum *A.* Memorandum *BCD* 1064. *Sic A, nisi*
quod NOTIO pro noui 1065. AMSIGURAMATERFUITMIHIHIAONPATER *A*
Ampsigura *BDFZ.* Ampigura *C* cum *A:* *cf. Studemundus l. i. s.*
et Koenig de nom. pr. p. 8 sq. mihi (m inter scrib. ex s facta) *D*
Iahon *Studemundus Nor. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 71.* ihon *B.*
iacon *F.* lachon *Z.* lachon *CD, Pylades* 1066. *Inde ab hoc v. usque*
ad 1103 deficit A *V. om. F* 1067. factum quod ego aegre tuli
Lambinus, Bentleius, Bothius. factum quod aegre (egre *C*) tuli libri.

Nam mīhi sobrina Ampsígura tua matér fuit,
 Patér tuos is erat fráter patruelís meus,
 Et is me heredem fécit, quom suom obiit diem, 1070
 Quo mé priuatum esse aégre patior mórtuo.
 Sed sí itast, ut tu sís Iahonis fílius,
 Signum ésse oportet ín manu laeuá tibi,
 Ludénti puero quód memordit símia.
 Osténde: inspiciam.

AGORASTOCLES

Em.

HANNO

Aperi, si audes. átque adest. 1075

AGORASTOCLES

Mi pátrúe, salue.

HANNO

Et tú salueto, Agorástocles.

Iterúm mihi gnatus uídeor, quom te répperi.

factum, quod quidem aegre tuli *Acidalius*. factumst aegre quod tuli *Guyctus*. factum quod mi aegre fuit coll. *Curc. v. 169 Reizius: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 7 et Goetzius Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 247* 1068. sobrina ampsigura (pro in incohabatur p) *C. sobrinammpsagura* (am corr. in aa) *B* 1069. tuus libri is del. *Pareus³, Bothius: cf. Madvigius ad Cic. de fin. V 3, 23* erat (e inter sorib. ex f vel s corr.) *D* 1070. his *B* quom solus *B*. cum reliqui suum libri obit *Reizius, Mullerus Pros. Pl. p. 459* 1071. *Suspectat hunc v. Hasperus l. s. s.* priuatum esse *Camerarius*. priuatum libri agrae *B*. egré *C*. egré *D* pacior *C* priuatum patior aegre *Pylades* 1072. ita est *BCD* iahonis *B*. iahonis (a ex o) *D*¹. iahonis *D*⁴ ut vid. iachonis *C*. iachonis *FZ* 1073. in manu leua *C* manuleuati *D* 1074. memordit *D*; *Scaliger, Bothius*. me mordit *C*. momordit *BFZ* 1075. Ostende ut *Camerarius* inspiciam *Camerarius*. inspicere iam *B*. inspicere iam reliqui. Ag. inspicere. Poen. iam *Pylades* Agor. Em Hanno. Aperi, si audes. atque adest *scripsimus dubitantes*. aperi audi atque (audiatque *B*) ades libri, ubi aperi. Ag. uide. Eccum adest *Muretus Var. lect. XI 19* Ag. inspicere iam. Poen. Ah perii. Ag. Ah dii ecce adest *Gruterus*. inspiciam aperte. age. Agor. Audio. Poen. Atque adest *Bothius*¹. inspiciam. Ag. Ut perii, audiui. Poen. Atque adest *Bothius*². Ag. Inspicere iam. Poen. Aperi. Ag. Vide sis. Poen. eccum. adest *Weisius*. inspiciam. ah perii gaudio, atque id est *Kochius Nov. annal. vol. 107 (a. 1873) p. 243* Ah perii. uiden? *HA*. Atque eccum *Geppertus* adi atque ades *Lambinus*. Ag. Audio atque adest *Spengelius Plaut. p. 195 Versus additicus videtur Ussingio* 1076. Agor.] pers. praem. *BFZ*. om. *CD* salueto *Camerarius*. salue libri. salue, mi *Pylades* agorastocles *D* 1077. Item *C* quom te *Lucbbertus Gramm. Stud. II p. 243, Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1878) p. 404*. quo atte *B*. quo ate *CD*¹. quod te *D*⁴ *FZ*. quia te *Camerarius*

MILPHIO

Pol istám rem uobis béne uortisse gaúdeo:

Sed té moneri núm neuis?

HANNO

Sané uolo.

MILPHIO

Patérna oportet filio reddí bona:

1080

Aequómst habere hunc bóna, quae possedít pater.

HANNO

Haud póstulo aliter: réstituentur ómnia:

Suam síbi rem saluam sístam, si illo aduénerit.

MILPHIO

Facitó sis reddas, étsi hic habitabít, tamen.

HANNO

Quin méa quoque iste habébit, si quid mé fuat.

1085

MILPHIO

Festíuom facinus uénit mi in mentém modo.

HANNO

Quid id ést?

MILPHIO

Tua opus est ópera.

HANNO

Dic mihi, quíd lubet?

Profécto uteris, út uoles, operám meam.

1078. istanc *Bothius* uobis *del. Pareus*², *Guyetus*, *Reizius*
bene del. Weisius bene uortisse (= beneuertisse) *Muellerus Pros.*
Pl. p. 390. bene enenisse libri De v. 1079—1085 suspicionem moret
*Schuchth p. 38: cf. v. 1278 sq. 1079. Sed Pareus*². Et *libri. At Gep-*
pertus te monerinum neuis *B. temoneri num neuis (ex niuis m. 1.*
ne uis m. 4) D. te moneri num me uis C. te moueri num neuis F.
te moneri nonne uis Z, ubi non neuis Acidalius, numne Ritscheli
Proleg. p. 75: at cf. Opusc. II p. 248 V. 1080 et 1081 simul
ferri non posse dicit Langrehr p. 21 1080. filio reddi Bentleius,
Bothius. filio reddi D (corr. m. 2). reddi filio reliqui 1081. Aequom
si B. equum si C. Aequum si D. Aequumst F. equum est Z
que BCD 1082. Hant B restituentur (pro e alt. incohata erat n)
C omnia B 1083. sibi rem B, Brixius ad Trin. v. 156. rem sibi reliqui
illoc uenerit Geppertus 1084. Facito ex Facite is qui sigla personarum
scripsit in B et si C habitabit Pylades. habit BC. habet FZ.
habit (h s. v.) D. hic habitat Bothius Cf. Langrehr p. 21
1085. Quim B siquit B de me FZ fuit B 1086. Milph.
pers. om. B Festiuom B. Festiuom CD mihi in mentem DFZ.
mihi immentem B. mihi inmentem C 1087. tua opus est B, Bo-
thius. tua est opus CDFZ dic// (er. pars t litterae) C

Quid ést negoti?

MILPHIO

Pótin tu fieri súbdolus?

HANNO

Inimíco possum: amícost insipiéntia.

1090

MILPHIO

Inimícus herclest huius.

HANNO

Male faxím lubens.

MILPHIO

Amat á lenone hic.

HANNO.

Fácere sapientér puto.

MILPHIO

Leno híc habet uicínus.

HANNO

Male faxím lubens.

MILPHIO

Ei duaé puellae súnt meretrices séruolae .

Soróres: earum hic álteram efflictím perit,

1095

Neque eam íncestauit úmquam.

HANNO

Acerba amátio st.

MILPHIO

Hunc léno ludificátur.

HANNO

Suom quaestúm colit.

1089. negotii *BCD*. negotii *FZ* potin tu *BCDF*. potin *Z* sub dolus *D* 1090. amico est insipientia *Pylades*. amico (*sequitur spatium C*) insipientia est *libri*. nam amico insipientia est *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 403* 1091. hercle est *libri* 1092. allenone *B*. alenone (*n prior s. v. C*) *CD*. ab lenone *F* Facere *Camcrarius*. Facile *BCD*. Facit *FZ*. Facit id *Pylades* 1093. Leno *om. C* habet uicinus *Seyffertus Stud. Pl. p. 6*. habitat uicinus *libri* 1094. duę puellę *C* seruulę *D*. seruulę *B*. seruulę *C* 1095. perit *Z*. periit *BCDF* 1096. incestauit (*s ex t, t prior ex s, quae ex t facta est*) *C* acerba *in ras.*, ubi suū quęstū colit *scriptum erat, C* amatio st *B*. amatio est *reliqui* 1097. Hunc *Pius*. Nunc *libri* ludicatur *B* suum *libri* quęstum *C*. questum *B* querit et *s. v.* colit *D*

MILPHIO

Hic illí malam rem dáre uolt.

HANNO

Frugist, si íd facit.

MILPHIO

Nunc hóc consilium cápio et hanc fabricam ápparo,

Vt te állegemus: fílias dicás tuas

1100

Surrúptasque esse páruolas Carthágine

Manúque liberáli causa eas ádseras,

Quasi fíliae tuaé sint ambae. intéllegis?

HANNO

Intéllego hercle: nám mihi item gnataé dñae

Quom nútrice una súnť subreptae páruolae.

1105

MILPHIO

Lepide hércle adsimulas. iam ín principio id mñi placet.

HANNO

Pol mágis, quam uellem.

MILPHIO

Eu, hércle mortalém catum,

Malúm crudumque et cállidum atque súbdolum:

1098. illi] ei *Guyetus* Illi hic *Geppertus* rem om. B rem
malam illi *Pareus*³ nult libri frugist *Muellerus Pros. Pl. p. 123.*
frugi *BCDFZ* 1099. han C fabricam (b ex p) C. fabrica B
aparo B 1100. Utte C. Vite B dice has *Franckenus Mnemos.*
vol. IV (a. 1876) p. 157 tuas om B 1101. Surruptas que BC
paruulas libri 1102. Manuque *Pylades*. Manum libri. Manu *Scu-*
tarius eas *Reizius. idem* vel has *Weisius*. ambas libri. ambo *Bothius*.
has *Guyetus* asseras CD 1103. Qua si B filię tuę BC ambe B.
ambe C intellegis D⁴ Z. intelligis F. inpellegis BD¹. impellegis C
1104. INTELE(vel IGOHERCLENAM . . . ITEMG(dubia) . . . A— A
A praem. B. Agor. CZ intelligo F item mihi *Geppertus*
duę B. tuę CD 1105. CUMNUTRI in A legi potuit Quom B.
Cum reliqui cum A sunt subreptae *Bothius, Reizius*. surreptas uni
BCD. subruptae sunt F. surreptae sunt Z paruule CD. paruuloe
B 1106. *Pers. om. B* LE . . . H ADSIMULASIAMINPRINCIPIOID-
MIH . . . CET A assimulas BC iam principium id *Acidalius*. iam
id principium *Geppertus* in principio C 1107. POLMAGISQUAM-
UELLEM . . . (quadrat #EU)HERCLENMORTALEM(— A mage *Bothius*
heu FZ catum om. B 1108. MALUMCRUDUMQ
(quadrare videntur CALLIDUMDUM dubiae) (quadrant ET-
SUBDOLUM A crudum que B crudumque et! fraudumque *Franckenus*
l. s. s. p. 157. uorsutum *Geppertus* et callidum *Pylades*. est ollidum
BC (olli dum) D. est olidum F. et olidum Z atque *Guyetus*. et
BCDFZ sub dolum C Versum delet *Ussingius, fortasse recte*

Vt ádflet, quo illud géstu faciat fácilius.

Me quóque dolis iam súperat architétconem.

1110

HANNO

Sed eárum nutrix quá sit facie, mi éxpedi.

MILPHIO

Statúra haud magna, córpore aquilost.

HANNO

Ípsa east.

MILPHIO

Specié uenusta, críne atque oculis pérnigris.

HANNO

Formám quidem hercle uérbis depinxít probe.

MILPHIO

Vin eám uidere?

HANNO

Fílias maló meas.

1115

1111—1114. *Gellius N. A. XIII 30, 4*: non solum autem in hominum corporibus, sed etiam in rerum cuiusquemodi aliarum 'facies' dicitur . . . Ecce autem id quoque in mentem uenit, quod etiam Plautus in Poenulo 'faciem' pro totius corporis colorisque habitu dixit. Verba Plauti haec sunt: 'set . . . probe' 1111—1112. *Nonius p. 52, 20*: faciem totius corporis formam, [non tantum] πρόσωπον, id est os, posuit antiquitas prudens . . . Plautus Poenulo: 'sed . . . ipsa est' 1112. aquilo corpore: nigro corpore glossa *Locwii Prodr. p. 273. Cf. idem p. 298*

1109. UTADFLETQUOILLUMGEŒTUMFACIATFACILIUS A ad flet D quis illum gestum *Geppertus* facilus B 1110. MEQUOQ-POLIS-IAMSUPERATARCHITECTONEM A quo que dolisiam B architectorem F 1111—1114. *Personas mutat Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 156* 1111. SEDEABUMNUTRIXQUASITFACI(vel E) . . . MIHÍEXPEDI A: num forte FACIES? Set *Gellius* Se te harum B qua erat vel quad est *postulat Beckerus l. s. s. qualist W. W. Lit. Centralblatt a. 1873 p. 947* facile C mihi libri cum A, *Gellius, Nonius* 1112. STATURAHAUMAGNACORPORE-AQUÍLO#IPSAEAST A haud CDFZ. haut B. non *Gellius, Nonius*: cf. *Seyffertus Stud. Pl. p. 4* aquilost *Gellius*. aquilo libri *Plautini cum A*. aquilino *Nonius* statura haud magnad, aquilo corpore *reicit Locwius Prodr. p. 273* atque ipsa *Pylades* ipsa est *Nonius cum Gellio* ea st B 1113. SPECIEUENUSTAOREATQ-OCULISPERNIGRIS A uenusta, a ex u B. uenustast *Muellerus Pros. Pl. p. 491*. uenustad *Guyetus, Ritscheliu Nov. exc. p. 73* crine *Bentleius apud Dawesium Misc. p. 68*. ore libri cum A, *Gellius*. ore paruo *Pylades*. os parua *Bothius*. ore aequae *Gruterus* ocellis *Geppertus* per nigris BC 1114. FORMAMQUIDEMHERCLEUERBISDEPINXTÍPROBE(vel 1) A *Pers. add. D³* equidem F de pinxti B. depinxisti CDFZ probe] mihi libri *praeter A* 1115. Sic A, nisi quod uíPERE#FÍLIAS Vinam BCD

Sed i, éuoca illam. sí eae meae sunt filiae,
Si illárumst nutrix, mé continuo nóuerit.

MILPHIO

Heus, écquis hic est? nýntiate, ut pródeat
Foras, Giddenini: est, quí illam conuentam ésse uolt.

GIDDENIS. MILPHIO. HANNO. AGORASTOCLES. PVER

GIDDENIS

Quis púltat?

MILPHIO

Qui te próxumust.

GIDDENIS

Quid uís?

MILPHIO

Eho,

1120

Nouístin tá illunc túnicaum hominem quí siet?

GIDDENIS

Nam quém ego adspicio? pró supreme Iúppiter,
Erus híc quidem meust, meárum alumnarúm pater,

1116. SEDIATQ-EUOCAILLUMSIEAESUNTFILIAE A i euoca *Parcus*
tert. i atque euoca *libri cum A* (sedi C. Sedi BD). i atque uoca *Guye-*
tus, qui tamen versum deleri mavult i atque illam euoca *Bothius*
eae ras. ex aeae B. e ae C. he F meae BC filiæ BC

1117. Sic A, nisi quod ILLABUMEST cum ceteris et NUTRIX 1118.

Pers. add. D^s Sic A, nisi quod HËUSECQUID et PROPEAT
ec quis BC hic (h sup. scr.) D nunciate B. nunti ate C ut-
prodeat C 1119. FORASG(vel C)IDDE(vel I)NI/min. prob. E/NI/min. prob.
E/MESTQUIILLAMCO . . . NTAMESSEUOLT A Fonas B Giddenini
Muellerus Nachtr. p. 110. gid dene me BC (de ne). giddeneme DZ.
gigdemene F. Cf. praef. uult BCD

Act. V sc. 3 a(vel C)IDDE(vel I)NIS IDEM A. Ciddis Milphio Ago-
rastocles Hanno; quibus suis locis subiungit NVTRIX SERVOS AD-
VLESCENS POENVVS DV? B. AUGURAS GITDIS HANO PENVS.
MILFIO SER D^s Giddeninis personam B indicat N littera. *Personas*
om. CD, nisi ubi notabimus contrarium *Retractionis vestigia in hac*
scaena permulta: cf. Brachmannus de Bacch. retr. scaen. p. 76

1120. q . . . PULTAT#QUITUPROX et in fine #QUIDUIS#EHO A

Milph.] om. BCD sine spatiis uis c. sp. C Quite C tui
Geppertus proximus est BCD FZ quiduis D S Eho B

1121. NOU . . . T(dubia) et in fine ATUMHOMINEMQUISET (in spa-
tium magis convenit uilluntunic quam uilluntunic) A Mouistin
BCD (mouist in) tunica tum B quisiet U 1122. *Pers. om. BCD*

N . . . q et sub finem IU(IU dubiae)P— A aspicio CDFZ. aspicio
B proh m. 4 ex pro D supre me B. supreme CD iuppiter B

1123. . . . (quadr. HIC)QUIDE/sequitur lacuna paullo maior quam pro m est
meus e/RUSMEARUMA UMPATER A Erus hic quidem meus est Bo-

Hannó Carthaginiénsis.

MILPHIO

Ecce autém mala.

Praestrígiator híc quidem Poenús probust: 1125

Perdúxit omnis ád suam senténtiam.

GIDDENIS

O mí ere, salue, o Hánno, insperatíssume,

Mihí tuisque filiis, salue: átque eho,

Mirári noli néque me contemplárier.

Cognóscin Giddenínem, ancillam tú tuam? 1130

HANNO

Nouí. sed ubi sunt meae gnatae? id scire expeto.

GIDDENIS

Apud aedem Veneris.

HANNO

Quíd ibi faciunt? díe mihi.

GIDDENIS

Aphrodísia hodie Véneris est festús dies:

thius. Erus (Herus *FZ*) meus hic quidem est *libri praeter A.* Erus hic quidem est meus *idem Bothius* paeter *B* 1124. H . . . NOCARTHAGI-
NIENS *et in fine MALA (in priorem lacunam quadrant an, in alteram isecceautem sine #) A* carthaginiensis *B.* charthaginiensis *D.* carthaginiensis *FZ* mala] uaha *Guyetus* 1125. PRAESTRIG
Q . . . DEM . . . NUS— *A.* Praestrigiator, *praeter P in lit. B.* Praestrigiator *C* (præ-) *DFZ* quid em *C* probus est *BC* (*p ante probus cr.*) *DFZ* 1126. PERDUXI . . . NE(vel I)SAD NTIAM *A*
1127. *Spat. pers. om. C* OMIERESALUEH (*quadrant annoin*) SPERATISSIME *A* O mi ere *in lit. B.* omi ere *C.* omiere *D* here *FZ* saluo *C.* salueto *Geppertus* o Hanno *Muellerus Pros. Pl. p. 680.* hanno *BCDFZ* salue, salue *sine Hanno Bothius* insperatissime *F.* insperatissime *Z.* insperastis sume *BCD* (*sec. s exp. m. 4 ut vid.*)
1128. MIHI TUISQ-FILII *et in fine EHO A* tuis que *B* filiis, s *in lit. B* adque *BC* eo *Z.* me *Geppertus.* auo *Ussingius* filiis, Hanno, atque eho *Bothius: cf. v. 1127* 1129. MIRARINOLINEQ-MEQON LARIER *A* contemptarier *BCDFZ: corr. Camerarius* 1130. COGNOSCING . . . E(vel I)NI(min. prob. E)NE(vel I)M(dubia)ANCILLAMTUAM *A* Cognosc cn ut *vid. B.* agnoscin *F* giddenimem *C.* giddenimen *D.* giddenemen *Z.* giddenemenem *F.* Giddenemen med ancillam *Kochius Nov. ann. t. 103 (æ 1871) p. 828* tu addidimus. om. libri ueterem ancillam *Geppertus.* an non ancillam *Ussingius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 698*
1131. Poe *CD¹ praem.* NOUISSED(min. prob. T)UBISINTMEAE GNATAE ID SCI-
KEEXPETO *A* nouis et *BCD¹, corr. D⁴* meq *C* gnatae meae *Bothius* gnate *B.* gnate *CD* 1132. APUDAEDEMUENERIS#QUIDIBIFA-
CI(sequitur lacuna quae entd melius capit quam untD)ICMIHI *A* Agor. *praem. Z* Hanno] *pers. habent CD¹* tibi *B* 1133. Agor. *praem.*

Orátum ierunt deam, út sibi esset própítia.

MILPHIO

Pol sátis, scio, inpetrárunť, quando hic híc adest. 1135

AGORASTOCLES

Eho, an huius sunt illaec filiae?

GIDDENIS

Ita, uti praédicas.

Tua píetas plane nóbis auxilió fuit,

Quom tu híc aduenisti hódie in ipso témpore:

Namque hódie earum mútarentur nómina,

Faceréntque indignum génere quaestum córpore. 1140

PVER

Haudones illi

GIDDENIS

Hauon bene siilli in mustine.

Mepsi etenes te dum et alamna cestimim.

Z APHRODISIAHODIEUENERISESTFESTUSPIES A festos B 1134. ORATUMIERUNTDEAMUTSIBIESETPROPIŦIA A Ora tum B deam, a ex u B ut omitti posse dubitanter exponit Muellerus Pros. Pl. p. 376 1135. Gidd. praem. Z, fort. recte: poe D^s POLSATISSCQIMPE-
TRARUNTQVANDOHICICADEST A impetrarunt CD quando hic ad-
est C. cum hic hic adest F 1136 sqq. In marg. versuum qui in pdi-
cas et ipso exeunt, 3—4 litt. (ani/?) er. C 1136. EHOANHUIUSSUNTIL-
LAEFILIAE#ITAUTPRAEDICAS A Eho han huius B illa et B (a ex i) CD¹. illae D¹. illec FZ uti Bothius, RitscheliuŦ Proleg. p. 190.
ut libri cum A (itp ut vid. B) 1137. TUAPIETASNOBISPLANEAUXILIO-
FUIT A plane nobis AcidaliuŦ. nobis plane libri cum A. nobis planed
dubitanter RitscheliuŦ Nov. exc. p. 93 1138. CUMHUCADUENISTIHO-
DIEINIPSOTEMPORE A Quom B. Cum CDFZ. Quando BothiuŦ, Muel-
lerus Pros. Pl. p. 491 tu add. Pareus tert. om. libri hic CDFZ
ad uenisti B hocedie Geppertus, RitscheliuŦ Nov. exc. p. 93.
1139. NAMQ:HODIEEARUMMUTARENTURNOMINA A Nam que B
1140. FACERENTQ:INDIGNUMGENEREQUAESTUMCORPORE A queŦ-
stum BC. questum D 1141. AUAMMAI(vel E, T, min. prob. P)LLI
(min. prob. E)#(min. prob. P vel E vel sim. litt.)HA(A dubia)CONBANEC-
(vel I, T, P, Y/SI(vel E, T, min. prob. P)LL . . M(min. prob. N)USTINE-
(vel T dubia)— A Haudones illi hauon bene siilli in mustine B.
Idem CD, nisi quod haud ones C, si illi CD Pueri notam om.
libri: addidit Angelius. Giddeninis notam, quam BCDFZ om., iam
Weisius addidit 1142. MI(vel E)PSTA(vel R)E(vel I, T)TE/min. prob. I)-
ME(vel I, min. prob. T)STX(vel A, min. prob. R, Y)SDUMETALAN . . .
STI— A ita, ut in priore lacuna NACE probabilius sit quam velut AMCE
extitisse, in fine post STI velut MLM veri multo similius quam NUM
Mepsi etenes te dum et alamna cestimim B, item CD, nisi quod Meipsi
et eneste uterque et cestimini C Gidd. pers. praemisit Angelius

AGORASTOCLES

Quid illí locuti súnť inter se? díć mihi.

HANNO

Matrém salutat súam hic, haec autem hunc fílium.

Tace átque parce múliebri supelléctili.

1145

AGORASTOCLES

Quae eást supellex?

HANNO

Clárus clamor síne modo.

Tu abdúc hosce intro et úna nutricém simul

Iube hanc abire hinc ad te.

AGORASTOCLES

Fac quod íperat.

MILPHIO

Sed quís illas tibi monstrábit?

AGORASTOCLES

Ego doctíssume.

MILPHIO

Abeo ígitur.

AGORASTOCLES

Facias módo quam memores máuelim.

1150

1143. QUIDILLILOCU(vel T)SUNTINTERSEDICMIHI A 1144. Han-
nonis pers. praemittit Ussingius, Milphionis BFZ, spat. om. C
MATREM HIC SALUTAT HAEC AUTEM HUNC FIL— A salutat suam hic Muel-

lerus Pros. Pl. p. 392 cum Bothio. salutat suam B. hic salutat (salutet D)
suam C (in marg. tres fere litterae er.) DFZ. salutat hic suam Camerarius
Salutat hic suam matrem idem Muellerus l. s. s. Matrem hic salutat hanc
suam Pylades hec C 1145. TACEATQ. PARCEMULIEBRI SUPELLECTILI A

Hannonis personam praemisit F, Saracenus Tace adque C. Tacaeat-
que ex Tacae adque B suppellectili BD 1146. Sic A, nisi quod SUP-
PELEX et CLAMOR Que B. Que C ea est BCDZ. est ea F,
Geppertus. Cf. Scyffertus Stud. Pl. p. 27 supelle BCD Poeni pers.
inserunt FZ, Milphionis B, spat. CD 1147. TUABDUCHOSCINTROETUNA-

NUTRICEMSIMUL A Superiori personae libri recte continuant ab
duc (c ex x) C. ab duc B. -abduci Acidalius hosce Schmidtus de
dem. pron. form. p. 38. hos B. has CDFZ matricem B 1148. Sic
A, nisi quod HINC Iubeto Camerarius hanc abire hinc Geppertus
cum Studemundo ex A. abire hanc libri praeter A. hanc abire Pylades
adte C Tu fac Pareus tert. X Fac qdd B tibi imperat Pylades

1149. Sic A, nisi quod ILLAS et DOCTISSUME Milph.] spat. om.
C. Gidd. praem. Acidalius Set B quis (is in litura) B monstra-
uit C Agor.] spat. om. C doctissime libri praeter A 1150. ABEO-
IGITUR#FACIASMODOQUAMMEMORESMAUELIM A Milph.] spat. om. C.
Gidd. Acidalius Agor.] spat. om. C facies D memores] moreris
Guyetus Post hunc v. collocat Bothius v. 1169—1173

Patruo áduenienti céna curetúr uolo.

MILPHIO

Lachánam uos, quos égo iam detrudam ád molas,
Inde pórro ad puteum atque ád robustum códicem.
Ego fáxo hospitium hoc léniter laudábitis.

AGORASTOCLES

Audín tu, patrué? díco, ne dictúm neges: 1155
Tuam míhi maiorem fíliam despóndéas.

HANNO

Pactám rem habeto.

AGORASTOCLES

Spóndesne igitur?

HANNO

Spóndeó.

AGORASTOCLES

Mi pátrúe, salúe: nám nunc es plané meus.
Nunc déum ego quom illa fábulabor líbere.
Nunc, pátrúe, si uis tuás uidere fílias, 1160
Me séquere.

V. 1151—1154 ad finem scaenae reicit Acidalius 1151. Sic A, nisi quod ADUENIENTI et UOLO ad uenienti B cenacuretur B. cena curetur CD V. 1152—1154 Milphioni dedit F, Camerarius: eosdem Hannoni tribuit B V. 1152 inter Hannonem et Milphionem (inde ab ego) distribuit Z 1152. Milph.] spat. om. C LACHANNA- UOSQVOSGOIAMDE D—A 1153. INDEPORROADPUTEUM- ATQ-AD—A Porro inde Guyetus ad puteum quidam teste Sa- raceno cum A. apud eum BCDFZ. apud puteum Pius adque BCD rubustum B 1154. EGOFAXOHOSPITIUMHOCLENTITERI ITIS A hospitium D leuiter Camerarius, unde hospitium hoc faxo leuiter Guyetus ladabitis B 1155. AVG praem. D^s AUDINTUPA DIC(DIC incertae) . . ED(ED incertae) MN(MN in- certae) . . ES(ES incertae) A Audintu D neges (s add. m. recens) B 1156. TUAMMIHMAIO IAMDESPONDEAS A 1157. PAC- TAMREMHABETO#SPONDESNEIGITUR#SPONDEO A POE. praem. CD Pac tam B rem om. B AG inseruit D^s Spondes ne igitur BD. Spondes neigitur C POE. inserunt CD 1158. MI- PATRUESALUENAMNUNCESPLANEMEUS A Aug. add. D^s: om. B, sput. om. C Mihi BCDZ 1159. Versum delet Ussingius NUNCDEMUM- EGOCUMILLAFABULABORLIBERE A cum illa libri praeter B fabu labor C V. 1160 et 1161 non eiusdem esse vel poetae vel recensiois cuius sint v. 1162—1165 suspicatur Seyffertus Stud. Pl. p. 10: cf. Brachmannus l. s. s. p. 76, Schuethius p. 31 1160. NUNCPATRUESI- UISTUASUIDEREFILLAS A Nunc] Dehinc Geppertus suis BC 1161. Sic A, nisi quod ME et IANDUDUM A mesequere B POE inserunt CD

HANNO

Iam dudum équidem cupio et té sequor.

AGORASTOCLES

Quid, si eámus illis óbuiam?

HANNO

At ne intérr uias

Praetérbitamus métuo. magne Iúppiter,
Restítue certas mi éx incertis núnc opes.

AGORASTOCLES

Ego meós amores mécum confidó fore.

1165

Sed eccás uideo ipsas.

HANNO

Haécine meae sunt filiae?

Quantae é quantillis iám sunt factae.

AGORASTOCLES

Scín, quid est?

Thraecaé sunt eculae: número sustollí solent.

ettesequor C De v. 1162—1165 cf. Brachmannus l. s. s. p. 76
1162. Pers. add. D^s: om. B Sic A, nisi quod QUIDSIAMUS et
AT et UIIS si //// (2 litt. cr.) eamus B. sicamus C. si eamus (e m. 1 et
3 e corr.) D illis FZ cum A. illi BCD ob V Uiam (sic) B omisa
persona Hannonis Hann.] spat. om. C Atne C interuias BC
1163. Sic A, nisi quod PRAETERBITAMUS Praeterbitamus Camerarius
cum A. Praeterbita B. Praebiterta D. Prae biterta C. Perierint F.
prebiteram Z Post metuo B X, CD POE iupiter B 1164.
R ECERTAŠMIHIEXCERTISNUNCOPES A mihi libri cum A
Post incertis D^s superscr. AG 1165. EGOQUIDEMMEOSAMORE (vel 1)
SMECUMCONFIDOPRE A Ego Guyetus, Bentleius ad Heautont. I 1,
20, Luchsus comm. prosod. I p. 16. Ego quidem libri cum A
Meos equidem amores Geppertus. Ego quidem amores meos Pylades
1166. SEDECCASUIDEQIPAS#HAECINEMEAESUNT#FILIAE A POE inse-
runt CD hecine CD. hec me Z meae (mee C) sunt BCDF cum A.
sunt meae Z filie C. filie D 1167. Q A . . x (dubia) QUANTILLIS-
IAMSUNTFACFAE#SCINQUIDEST A Quante CD equant illis B. equan-
tillis C. e quantillis D. e quantulis Z Quante et quantille F facte
C. facte B Agorastoclis pers. add. F, Saracenus. om. Z. Milphonis
notam exhibet B 1168. THRAECAESUNT ONEMSUSTOLLISOLENT (vel
1) A ita, ut in lacunam quadret tale quid quale est adcat Thraecae sunt
eculae: numero sustolli solent Luebbertus Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868)
p. 695. Thraecę sunt caelum (sup. scr. man. rec. col) ne sustollis olem
B. threoę sunt celum nesustollis oleni CD (celum). Treoe sunt ce-
lonne sustolli solent F. Threoe sunt celum ne sustolli solem Z. Thraecae
sunt columnae in uno esse dicit Lambinus. Ex quibus sustolli solent reti-
nuere omnes, initium alii aliter conformabant: velut Graecae sunt hae
columnae Turnebus Adv. X 24, Etruscae sunt columnae Camerarius,
Etruscae sunt calaminae Dousa fil., Thressae sunt, coelum uersus Sam.

(MILPHIO

Opíno hercle hodie quód ego dixi pér iocum,

Id éuenturum esse ét seuerum et sérium,

1170

Ut haec ínueniantur hódie esse huius fíliae.

AGORASTOCLES

Pol istúc quidem iam cértumst. tu istos, Mílphio,

Abdúce intro hinc: nos hásce hic praestolábimur.)

ADELPHASIVM. ANTERASTYLIS. AGORASTOCLES.

HANNO

ADELPHASIVM

Fuit hódie operae pretiúm quoiuis qui amábilitati animum
ádiceret

Petitus Misc. II 4, Graeca sunt celonia ascripsit Scaliger, Preciosae sunt, ad caelum Geppertus, Ubi factae sunt, columnae Ussingius, ut alios mittamus: locus nondum sanatus V. 1169—1173 delet Ussingius: cf. Brachmannus l. s. s. p. 76, Schuethius p. 32 et v. 1151—1154

1169. Mil. praem. FZ, om. B OPI CLEHODIEQUOD-
DIXIPERIOQUM A Opino Bothius cum Gulielmio. Opinor libri
cum A ut videtur De opino h. l. dubitat Brixius ad Mil.²
p. 41 hodie om. Guyetus 1170. IDEUE M EET-
SEUERUMETSERIUM A ita, ut in priorem lacunam quadrént NTURU, in
postiore paulo plura exstiterint quam ESS Inde uenturum B
se uerum B est Z seruum B 1171. UTHA A . . .
RHODIEESSEHUIUSFILIAE A ita, ut in priore lacuna exstitisse vi-
deantur EINUENI, in posteriore NTU haec CF. hec BD. hae Z:
cf. Schmidtus de dem. pron. form. p. 42 in ueniantur B Ut
haec hodie huius esse inueniantur Muellerus Pros. Pl. p. 392 filie
C. filie D 1172. P, dein in fine ST#(incerta haec tria)TUISTOSMILPHIO
A, ubi post P Ritscheliuss legit OLIS nunc deleta: in lac. quadrant OLI-
STUCEQUIDEMCERTUME Pers. om. BCD istud DZ certum est
BCDFZ 1173. ABDUCEINTR HICPRAESTOLABIMUR A ita,
ut in lacunam quadrént ONOSHASCE intro hinc scripsimus. intro
libri hasce nos hic Bothius praestolabimur FZ cum A. praesto-
labitur BCD

Act. V sc. 4 N, dein si et in fine ASTOCLES (dubia omnia) A. Videtur
fuisse ANTERASTILIS ADELPHASIVM AGORASTOCLES. Proximus v., ut solet
post titulos, scriptura caret. Adelphasium Anterastilis agorastocles hanno:
et in altero v. MERETRICES II. ADVLESCENS POENVSC. B. ADEL-
FASIV. ANTERASTILIS MERER. II AGORASTOCLES HANNO ADOL.
POEN' D³. om. CD¹ V. 1174—1200 tractat Spengelius Reformvorschlage
p. 395: v. 1174—1183 Crainius Diar. gymn. Berol. vol. 20 (a. 1866) p. 483 sq.

V. 1174—1183 sic ut fecimus distribuit Bothius: omnia Adelphasio dant
BDFZ et editores multi, omnia Anterastylidi cum Acidalio Goelzius Acta
Soc. phil. Lips. vol. VI p. 313 1174. ADEL praef. D³ FUITHODIEK-
. RETIUMCUIUSQUIAMABILITATI ANIMUM ADICERET A ¶ Fuit B. uit

Oculis epulas dare, delubrum qui hodie ornatum eo uisere
uenit. 1175

Deamauei ecastor illi hodie lepidissima munera meretricum,
Digna dea uenustissima Venere, neque contempsi eius opes hodie:
Tanta ibi copia uenustatum aderat in suo quique loco sita munde:
Arabus murrinus omnis odor complebat: tuos haud sordere uisust
Festus dies, Venus, nec tuum fanum: tantus ibi clientarum
erat numerus, 1180

1179. *Charisius p. 123, 11: . . . Plautus . . . in Poenulo: 'Arabus myrrinus odor'*

c. sp. C opere CD ptium CD. praetium B quoniam *Brixius*,
Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 777 (cf. A). cuius BCD. eius FZ. quoniam
Geppertus adiecit F. addiceret Z 1175. Oculis epulas dare (vel i)-
de (vel i) LUBRUM QUI HODIE ORNATUM EO VISERE UENIT A delubrumque
hodie ornatum inuisere Veneris *Brixius l. ad v. 1174 scripto*, inuisere
cum *Bothio* si hodie ornatum inuisere uenit *Geppertus*
Versus vix sanus 1176. DEAMAUE (vel i) (vel i) ECATORILLIEGO-
HODIE LEPIDISSIMAM UNERAMERE (vel i) TRICUM A Deamaui DFZ.
De amaui B. Dea amaui C ecastor illi hodie scripsimus cum
Muelleri Pros. Pl. p. 47. ecastor (ciastor B) illic ego hodie libri prae-
ter A. ecastor illic hodie *Weisius*. ecastor hodie ego illic *Spengelius l. s. s.* ecastor ego hodie illic vel ecastor ego illi hodie vel ego
ecastor illi hodie vel hodie ecastor ego illic vel ego illic hodie ecastor
idem *Muellerus l. s. s.* lepidissimam unera B. lepidissima munera
DFZ. lepidissima munera C meretricum B. meretricium DZ. me-
retriculum (s. cu scr. i) C 1177. DIGNA DIUA UENUSTISSIMA UENERENEQUE;
CONTEMPSEIUS OPE (vel i) SHODIE A Digna dea *Guyetus*. Digna diua
(Dignaudiua B) libri cum A uenustissima libri cum A opes
Pylades cum AF, Lipsius. opus libri praeter AF eius hodie opes
Geppertus 1178. TANTA PIA UENUSTATUM ADERAT IN SUO QUICQUE
et in fine MUNDE A ita, ut in lacunam quadrent SITUM vel UELOCO, non
LOCOSITA insuo C quique BCD. quoque F. quaeque Z. cuique
Geppertus sita nitide *Pylades* 1179. ARABUS MURRINUS OMNI (vel
i) SODOR et in altero v. COMPLEBAT HAUD SORDERE UISUST (UISUST ut vi-
detur), utroque versu ab initio paullulum remoto A Arabus *Guliel-
mus c. Charisio cum A*. Arabus libri praeter A murrinus A,
Ritschellius Opusc. vol. II p. 339 versus trochaeis describens, Muellerus
Pros. Pl. p. 61. myrrinus *Charisius*. murrinusque DFZ (murrh-). murrin-
us que BC. murrineusque *Spengelius l. s. s.* omnis B (om nis) CDFZ.
omnia *Camerarius* odor DZ. dor BC. dolor F Post odor spat. CD
tuus duce *Pylade Ussingius. om. libri* sordere reuisus est D sordere
Seyffertus Stud. Pl. p. 7 versus tamen catalecticum efficiens uisus
est libri praeter A sordere haud uisust *Weisius* illi omnia et odor
complebat: sordere haud uisust *Schuetlianus p. 46* 1180. FESTUS-
DIES UENUS NECTUM FANUM TANTUS IBI CLIENTARUM ERAT NUMERUS A
Veneris F nec tuum *Camerarius*. nectum B. nec tum CDFZ
clientarum B clientarum erat ibi *Guyetus*. clientarum ibi erat *Muellerus*

Quae ad Cálýdoniam uenérant Venerem.

ANTERASTYLIS

Certo énim quod quidem ad nos áttinuit,
Pulcraé praepollentésque, soror, fuimús neque ibi inridículo
habitae,

Quod pól ceteris omnibus factumst.

ADELPHASIVM

Malim ístuc aliis uídeatur quam ut íta te, soror, conlaúdes.

ANTERASTYLIS

Spero équidem

- Pros. Pl. p. 106.* clientarum erat *sine* ibi *Geppertus* numeras *B*
1181. QUAEADQALYDONIAMUENERANTUENEREM#CERTOENIMQUOID-
QUIDEMADNOSDUAS *A*: cf. v. 1182 Que *B*. Quæ *C* ad delet *Schuetthius*
l. s. s. p. 46 calidoniā *CDF* uenerant uenere *B* De persona cf. quae
supra diximus quidem ad nos attinuit duce *Bothio Spengelius l. s. s.* atti-
nuit ex v. 1182 huc *retrahens*. quod quidem ad (quidemad *C*) nos duas
Attinuit *BFZ*. quod quidem ad nos duas attinuit *CD*. Certo enim quod
quidem ad nos duas áttinuit creticum esse versum voluit *Geppertus*, item atti-
nit scribens *Schererus de 'quando' particulae usu (a. 1883) p. 40* ad nos
duas ambas *Schuetthius p. 47* certo enim scio quod quidem ad nos ambas
Muellerus Pros. Pl. p. 145. Credo. certo enim quod quidem ad nos duas *Crai-*
nus l. s. s. 1182. 1183. ATTINUITPRAEPOTENTESPULCHRE(vel I)PA...Q:PO-
TENTESSORORFUIMUS *A*, ut in lac. quadrent CE vel CI, non CIS Pulcrae
praepollentesque scripsimus duce *Spengelio Plaut. p. 31*. Attinuit praepo-
tentes (p̄ potentes *C*) pulchrae (pulchre *B*. pulchre *C*) pacisque (pacis que
B *C*) potentes libri praeter *A*. Praeualentes perpulcrae atque pacis potentes
Geppertus. Pulcrae pacisque potes *Spengelius l. s. s.* Cf. *Muellerus Pros.*
Pl. p. 145 Pro pacisque potentes coniecit praestantes *Guyetus*, satisque
pollentes *Pius* soror fuimus libri cum *A*. fuimus *Spengelius* Se-
quitur in *A* versus hic: NEQ:ABIU(dubia)UENTU DICT-
LOHABITAEQUODPOLSORORCETERISOMN—(in lacunam quadrant velut TE-
INIBIINRI, non TEIBIINRI), cuius priorem partem versui 1182 adiecit
Spengelius posteriore pro clausula accipiens. Eandem quam *A* di-
scriptionem *B* sequitur neque scripsimus. neque ab iuuentute
(abiuentute *D*) libri habitę *C* pol *Spengelius cum Bothio*. pol
soror libri cum *A* ceteris *C*. del. *Guyetus* factum est ex factus
est *B*. factum est *CDFZ* Aliorum quaedam conamina consulto
negleximus, quamvis verendum sit ut versus tales olim fuerint
1184. MALIMISTUCALISUIDEATURQUAMUTI et in fine ONLAUDES *A* ita,
ut in lacunam quadrent TATESORORC *Adelphasio* tribuit *B*. ANT
praem. *CD FZ* Stuc malim *Geppertus* istuc aliis ita libri praeter
A. ita istuc aliis vel aliis ita istuc *Muellerus Pros. Pl. p. 223* Istuc aliis
ita uideatur malim quam ut tu te *Schuetthius l. s. s. p. 47* ut itate *B*. uti
tute *CDZ*. uti tu te *F*. ut tu te *Spengelius l. s. s. cum Bothio*. tu te *Fuhr-*
mann de part. comp. p. 22. tu ita te *Schoellius* clandes *D*
1185. ANT praem. Acidalius. *A B. A* /// (erasa g) *D. AU C. ADEL FZ*
SPEROEQU, dein suo loco POLEG . . . MING USSUMUSATQ:ALI— *A*

ADELPHASIVM

Et pol ego, quom ingeniis quibus sūmus atque
aliae gnōsco 1185

Eo sūmus gnatae genere ūt deceat nos ēsse a culpa cāstas.

HANNO

Iuppīter qui genus colis ālisque hominum, per quē uciuimus
uitālem aeuom,

Quem pēnes spes uitae sūnt hominum, da diem hūnc hodie
sospītem, quaeso,

Meis rébus agundis. quibus annos multōs carui quasque é patria
Perdīdi paruas, redde, inuictae praemium ūt esse sciam
pietāti. 1190

1187. *Servius Danielis ad Aen. I 16*: Plautus in Poenulo: 'Iup-
piter . . . hominum'

AD. *inseruit Acidalius cum B, om. FZ* Et pol *Pylades cum A ut vid.*
Vt pol *BDZ*. Vtpol *C*. Tu pol *F* cum *CDFZ* ego item *Muellerus*
Nachtr. p. 7 ingemis *B* aliaegnosco *B*. aliae (alię *C*) cognosco
CDFZ 1186. EOSUMUSGNATAEGENEREUTDECEATNOSESSEACULPA-
CASTAS *A* sumus ex sumiss *B* gnatę *C* utdeceat *C* nos, soror
Muellerus Pros. Pl. p. 145 aculpa *BCD* 1187. POE *praem. CD* IUP-
PITERQUIGENUSCOLISALISQ;HOMINUMPERQUEMUE(vel *I*)(vel~~E~~)UIMUSUITA-
LEMAFUU(vel *O*)M *A* alis que *B*. aliisque *C* et *Servii C* uiuimus *BCDFZ*
uitalem *CDFZ* cum *A*. talem *B* aeuom *B*. eum *CD*. aeuum *FZ*
1188. —SPESUITAESUNTHOMINUMDADIEMQUAESQHUNCOSPIITEM *A* ita,
ut in lacunam quadrent QUEMPENES Quem apud pēnes *BCD* (poenes) *F*
speuitę *B*. spe uitae *D*. spe uitę *C* hominum *AB*, *Servius* (?),
Brixius ad Trin.^s p. 148. hominum omnium *CDFZ* dadiem *BC*

hē *C* hodie addidimus. om. libri qso *C*. qso *D*. queso *B* da
diem hunc sospitem rebus agundis *Spengelius extremis verbis e v. 1189*
ascitis. da mi hunc diem sospitem, quaeso *Geppertus*, ubi diem mi hunc
Muellerus Pros. p. 320 1189. REBUSMEISAGUNDISETQUIBUSANNOSMUL-
TOSCARUIQUASQ;PATRIA *A* Meis rebus agundis *Muellerus Pros. Pl. p. 231*.
Meis misigaindi(ex *e*)s *B*. Rebus mis agundis *CDFZ*: delet *Geppertus*
quibus *Camerarius*. et quibus *FZ* cum *A*. ut quibus *BCD* quas que *B*
e patria *Camerarius*. patria libri cum *A* ut videtur *Aliorum di-*
scriptiones huius et sequentium versuum omittimus 1190. —IDIPARUAS-
REDDEISLIBERTATEMINUICTA(A s. v.)EPRAEMIUMUTESSESCIANTPIETATI
A ita, ut in lac. quadrent PERD redde *Ussingius*. redde his (is *BC*)
ubertatem (libertatem *F*) *BCDFZ* redde has inuictae ut esse sciam
praemium pietati *Muellerus Pros. Pl. p. 232* inuictae *D*. inuictę *C*.
inuicte *B* pietati *D* 1191. 1192. AGOR *praem. CD* OMNIA-
FACIETIUPPITERFAXONAMMIHIESTOBNOXIUSETMEMETUIT#TACEQUAESO
et alter NE(vel *I*)LACRUMAPATRUE#UTUOLUPESTHOMINIMEASORORSI-
QUODAGI(vel *E*)TCLUE(vel *I*)TUICTORIA *A*: eandem discriptionem *B* habet

AGORASTOCLES

Omnia faciet Iuppiter faxo.

HANNO

Tace quaeso.

AGORASTOCLES

Ne lacruma, patruae.

ANTERASTYLIS

Ut uolup est homini, mea soror, si quod agit, cluet uictoria.
Sicut nos hodie inter alias praestitimus pulchritudine.

ADELPHASIVM

Stulta, soror, magis es quam uolo. an tu eo pulchra uidere, obsecro,
Si tibi illi non os oblitumst fuligine?

AGORASTOCLES

O patruae optume. 1195

HANNO

Quid est, mei fratris gnate? quid uis? expedi.

1191. Cf. quae modo adnotauimus faxo Weisius. faxo nam (faxonam B) mihi est obnoxius (obnixius C. obnoxius ex obnixius B) et me metuit libri cum A aperto glossemate Ante Tace habent POE CD, ante Ne iidem AGOR queso BCD, quam vocem sequitur spat. decem versuum vacuum in B Nelacrime B. Ne lacrime CD Verba ne lacruma patruae in hunc r. retraxit Weisius 1192. ANT praem. CD. spat. B. ADEL. FZ: corr. Acidalius uolup est BCD siquod BC duet B 1193. SICUTNOSHODIEINTERALIASPRAESTITIMUSPULCHRITUDINE A Cf. Ritschellius Prol. p. 131 hodie nos CD prestitimus BCDZ. praestitimus F pulchritudine libri cum A 1194. Adelph. pers. praem. D^s. Ant. FZ: corr. Acidalius STULTASORORMAGISEST (rel 1, E. QUAMUOLOANT (vel E, 1)UEOPULCHRAUIDEREOR (vel P)SECREO A Stulta es, soror Geppertus ex A adfert magis es B. es magis CDFZ an tu eo scripsimus ex A. anueo BCD. an eo F, Ussingius. an nero Z pulchra libri cum A (l ex b C) tibi obsecro Ussingius 1195. SIT (sequitur lacuna circ. 18 litt.: quadrant IBILLINONOSBLITU^sT. FULIGINE (lacuna, quam explent OP rel #P; in fine:) ATRUROPATRIEMI A sitibi C illic Pius nonos B oblitum est DFFZ. ob litum est C. ollitum est B fuligine Z cum A. fuli neti B. fuli neci CDF Verba Si — fuligine uno v. includit B, obsequuntur editorum plurimi o patruae optume Schoellius. O patruae o patruae (patruemi D) mi patruissime (i post. ex e C) BC (AGOR praem.) D (item) FZ. O patruissime Pareus³ fuligine ita uti ceteris Spengelius 1196. POE-NVS praem. CD QUIDEST (EST dubiae), dein post lacunam GNATEFRATRISQUIDUISEXPEDI A Verba Quid . . . lauta (r. 1198) inclusit uncis Ussingius O patruae, o patruae mi#Quid est, fratris mei gnate? quid uis Spengelius duce Gepperto Quidē C mei fratris gnate Bothius. fratris mei gnate BCFZ. idem D in rasura quid uis FZ (Quid-uis), Bothius. gnate quid uis (quiduis C) BCD expediat CD: cf. v. 1197

AGORASTOCLES

At enim hóc agas uolo.

HANNO

Át enim ago istuc.

AGORASTOCLES

Pátrúe mī patruíssume.

HANNO

Quid est?

AGORASTOCLES

Ést lepida et lauta, út sapit.

HANNO

Ingénium patris habet, quód sapit.

AGORASTOCLES

Quae rés? iam diu sapiéntiam tuam édepol haec quidem abúsast.
Nunc hínc sapit, hinc séntit quicquid sápit, meo ex amóre. 1200

ADELPHASIVM

Nón eo genere sumus prognátae, tamétsi sumus seruaé, soror,

1197. ΑΤΕΝΙΜΗΟCΥΦΟΛΟ(sequ. lacuna, in quam quadrare vid. AGAS-
#ATEGOI)(sequ. lacuna quae capit TUCAGO# ut vid.)PATRUEMI(sequitur
novus v., in quo PATRUISSIME potest exstitisse, sed erui nequit) A
Agor.] spat. om. CD enim (om. at) CD: cf. v. 1196 hoc agas uolo
Spengelius. uolo hoc agas B C D F Z Hanno] Agor. CD. spat. B
Ate enim B C D Agor.] spat. om. CD patruemi D patruissime
B C D F Z 1198. POENVS praem. CD QUIDEST(EST dubiae)
..... (quadrant #ESTLEPIDA)ETLAUTAUTSAPIT(sequitur novus v.,
cuius initium legi nequit; dein in medio v.):)HABETQUODSAPIT A, ubi
uterque ab initio v. ita remotus est, ut senarii solent Agor.] ita CD.
spat. B leppida C utsapit C Post sapit finis v. in B Hanno]
POENVS CD quod ex ut D quo sapit Acidalius quod
sapit, ingenium patris habet Spengelius Duo extrema verba delet
Ussingius Habet patris ingenium vel Ing. habet patris quod sapit
Bothius. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 68 1199. Adel praem. D^s
Sic A, nisi quod ΙΑΜΔΙΥΕΟ(vel Ο)ΕΔΕΠΟΛΣΑΠΙΕΝΤΙΑΜΤΥΑΜ Queres
BCD (que res) diud Ritschellius Nov. exc. p. 85 adversante Bergkio
Beitr. p. 82 sapientiam tuam edepol Spengelius. edepol sapientiam
tuam B C D F Z. edepol tuam sapientiam Bothius hec qui quemabusa
est B. hec qui quē abusa ē D. haec quiquē ab usa est C. ecqui que
abusa est F. ecquid quem abusa est Z. equidem abusa est Pius
1200. ΝΥΝΧΙCΑΠΙΘΙCΕΝΤΙΤQUCQUITCΑΠΙΤΕΧΜΕΟΑΜΟΡΕ A Nunc
hinc B (hinc ex hicc) C (hinc, n e corr. ut vid.) D (hinc ex id) quic
quid B C. quicquid ex quiduid D meo ex scripsimus. ex meo A. e meo
B (sapite). meo C D F Z. e meo Camerarius ex B amare B C D hinc
sapit quicquid sapit, hinc sentit, e meo amore Bothius numeris emendatio-
ribus quidquid sapit, sapit meo amore Ussingius duce Pylade V. 1201
—1204 e duplici rec. repetit Hasperus l. s. s. p. 304 (28) 1201. Anter. pers.
praem. F NONEOGENERESUMUSPROGNATAETAMETSISUMUSSERUAESOROR
A eo genere sumus A B, Reizius. eo sumus genere C D F Z pro-

Vt deceat nos facere quicquam, quod homo quisquam inrideat.
Multa mulierum sunt vitia: sed hoc e multis maximumst,
Quom sibi nimis placent nimisque addunt operam, uti placeant uiris.

ANTERASTYLIS

Nimiae uoluptatist, quod in extis nostris portentumst, soror, 1205
Quod haruspex de ambabus dixit

AGORASTOCLES

Velim de me aliquid dixerit.

ANTERASTYLIS

Nos fore inuito domino nostro diebus paucis liberas.
Id ego, nisi quid dei aut parentes faxint, qui sperem, hauscio.

AGORASTOCLES

Mea fiducia hercle haruspex, patruae, his promisit, scio,

gnata etamet si *B* prognate *C*. prognate *D* sumus prognatae genere *Bothius* tam etsisumus *C* 1202. Sic *A*, nisi quod ut Ut-deceat *C* nos facere *B* cum *A*, *Guyetus*. facere nos *CDFZ* quic (i ex c) quam *B* quis quam *B* 1203. *Anter. pers. praem. Pistoris* Sic *A*, nisi quod SUNTMULIERUM et MAXUMUST *A* mulierum sunt *Bothius*. sunt mulierum libri cum *A* uicia *C* emultis *CD* maximum est *BCDZ* 1204. QUOMSIBINIMISPLACENTMINUSQ;ADDUNTOPERAMUTPLACEANTUIRIS *A* Cum libri praeter *AB* nimis] minus *Rostius* *Opusc. vol. 1 p. 311* nimisque *F*, *Pius*. minusque libri praeter *F*: cf. *Brixius* *Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 768* addunt *Geppertus ex A*. addant libri *Lambini. om. BCD¹Z*. dant *D¹F* uti *Geppertus*. ut libri cum *A*, nisi quod utplaceant *C* De v. 1205—1208 cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 232* 1205. *Anter. pers. praem. cum B Taubmannus. om. sine spat. CDFZ* NIMIAEUOLUPTATISTQUODINEXTISNOSTRISPORTE- UESTSOROR *A* Nimie *C*. Nimie *B* uoluptati est libri praeter *A* inextis *C* portentum est soror *BZ*. portentum soror est *CDF* 1206. QUODQ;HARUSPEXDEAMBABUSDIXIT#VELIMDEMEALIQ;IDIXE- RIT *A* Quod *Bothius*. Quodque libri cum *A* haruspex *B* deambabus *BCD* Agor.] spat. *BD. om. C* de me aliquid quid *DF*. deme aliquid quid *C*. demealiquid quid *B*. de me aliquid quod *Z* 1207. *Pers. spat. om. C* Sic *A* domino nostro inuito diebus *Geppertus*. domino inuito nostro diebus *Bothius*. inuito domino nostro diebus *Fleckeisenus* *Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 76*. inuito diebus domino vel inuito propediem domino sine paucis *Muellerus Pros. Pl. p. 269* 1208. Adel. praem. *Schoellius* IDEGONISQUIDDE(vel I)LAUTRA- RENTE(vel I)SPAXINTQUI(UT dubiae)SPEREMHAUSCIO *A* di *BCDZ*. dii *F* qui *Gulielmus cum A ut vid.* quid (quod *C*) libri praeter *A* haud scio libri praeter *A* 1209. Agor.] spat. om. *CD* Sic *A*, nisi quod PATRUEHISPROMISIT Meas *B* fiducia *CD* haruspex *B*. aurspex *F* patruelis *B*. patruelis *CDFZ*. patruelibus *Lipsius Ant. l. II 19*

Libertatem: quia me amare hanc scit.

ADELPHASIVM

Soror, sequere hanc.

ANTERASTYLIS

Sequor. 1210

HANNO

Prius quam abitis, uos uolo ambas. nisi piget, consistite.

ADELPHASIVM

Quis reuocat?

AGORASTOCLES

Qui bene uult uobis facere.

ADELPHASIVM

Facere occasiost.

Sed quis homost?

AGORASTOCLES

Ameicus uobeis.

ADELPHASIVM

Qui quidem non inimicus est.

AGORASTOCLES

Bonus est hic homo, mea uoluptas.

ADELPHASIVM

Pol istum malim, quam malum.

AGORASTOCLES

Sei quidem amicitias habenda, quom hoc habendast.

pro misit C 1210. Sic A, nisi quod LIBERTATEM et SCIT et SEQUOR in alt. v.

Adelph.] ita FZ. spat. B sorore quere hac B Anter.] ita FZ. spat. BCD 1211. PRIUSQUAMABITISUOSUOLOAMBASNISIPIGET-CONSISTITE A Hanno] spat. om. C Priusquam DFZ abitis uos uolo ambas Camerarius cum A. habiit suos uolamabas B. habiit suos Clamabas C. abiit suos Clamabas D. abeant si uis clama has. Agor. F. abiit suos Clama has. Ago. Z V. 1212—1236 delet Schueth l. s. s. p. 37 1212. Sic A, nisi quod QUISEUOCAT#QUIS et FACERE OCCASIOST Agor.] ita FZ. spat. B quibene C uult libri praeter AF Adelph.] ita FZ. spat. B occasio est libri praeter A 1213. SEDQUISHOMOSTAMEICUSUOBEIS#QUIQUIDEMINIMICUS-NONSIT A Sed (d sup. scr.) B homo est libri praeter A Agor.] ita FZ. spat. B amicus uobis libri praeter A Adelph.] ita FZ. spat. B quiquidem BD non inimicus est Acidalius, Bentleius. inimicus non est libri praeter A. non inimicus sit Geppertus Ceterum v. delet Ussingius

1214. BONESTHICHOMOMEAUOLUPTAS#POLISTUMMALIMQUAMMALU A Agor.] ita Camerarius cum B. spat. om. CDFZ Adelph.] ita FZ. spat. B. om. C Polistum B. Pol istuc Ussingius quam malim C 1215. Agor.] ita BFZ. spat. om. CD SE(min. prob. 1)I(min. prob. E)QUIDEMAMICITIASTHABENDACUMHOCHABENDAST#HAUPR(PR dubiae)—A Si quidem BCD FZ amicitia est B. amittia est CD. amicitia est Z. amicitia

ADELPHASIVM

Hau precor. 1215

AGORASTOCLES

Multa bona uolt uóbeis facere.

ADELPHASIVM

Bónus boneis benefecerit.

HANNO

Gáudio ero uobeis

ADELPHASIVM

At edepol nós uoluptatí tibi.

HANNO

Leíbertatique.

ADELPHASIVM

Ístoc pretio tuás nos facile féceris.

AGORASTOCLES

Pátrúe mi, ita mé di amabunt, út ego, si sim Iúppiter,

Iam hércle ego illam uxórem ducam et Iúnónem extrudám

foras.

1220

Út pudice uérba fecit, cógitate et cómmode,

Út modeste orátionem praébuit.

HANNO

Certo haéc meast.

est *F* quom *B.* cum *reliqui cum A* habenda est *B.* habendum
 est *CD FZ*: corr. *Pylades Adelph.*] ita *FZ. spat. om. BCD*
 Haud precor (*precor CD*) libri *praeter A.* Hau procor *Ussingius.* Hoc
 precor *Guyetus.* At precor *Bothius.* Hau nego *Geppertus.* Hau granor
Crainius Diar. gymn. vol. 20 (a. 1866) p. 476 1216. MULTABONA UOL-
 TUOBEIS FACERE || BONUS (s. dubia) BENEIS BENE FEC (C dubia) — *A* Multa
 (1 sup. scr.) *B* bona uolt uobis facere *Geppertus ex A, Bentleius.* bona
 uobis facere uolt libri *praeter A, nisi quod uolt F.* uolt bona uobis
 facere *Bothius.* bona uobis uolt facere *Weisius Adelph.] ita FZ.*
spat. B bonus ex bo nus *C* bonis libri *praeter A* bene fecerit
Acidalius. benefeceris *BCDFZ V. 1217 sq. displicent Langrehrio p. 22*
 1217. Sic *A, nisi quod UOBEIS et NOSUOLUPTATI* uobis libri
praeter A Adelph.] ita FZ. spat. B Adedepol *B* 1218. LEIBERA-
 TI... ISTOC PRETIOTUASNOS FACILE FECERIS *A* Libertatique libri *praeter*
A Adelph.] ita FZ. spat. om. BCD isto libri *praeter A* p̄cio *CD*
 facile (ile in ras.) *D* 1219. Agor.] *spat. om. CD¹. AG D³ PA-*
TRUEM|rel E|T ADEI AMABUNTUT EGOSISIMU PPITER A miita *B*
 mediam abunt *B.* me di (dī *C.* dei *F*) amabunt *CD FZ* sisim *C*
 liplppiter ut rid. *B* 1220. Sic *A, nisi quod FORAS* ego illum *B.*
 illanc *Bothius* exētrudam *C* 1221. Sic *A, nisi quod FECIT*
 Utpudice *C* fece *B* edcommode *B* 1222. Sic *A, nisi quod*
 CERTO oracionem *B* prebuit *B* Hanno] ita *Ussingius.*
spat. B cum *A.* Agorastocli continent *FZ* hec *C* mea est libri
praeter A Versum deli *Langenus Ind. Monast. a. 1882 p. 6*

Séd ut astu sum adgréssus ad eas.

AGORASTOCLES

Lépide hercle atque cómmode.

HANNO

Pérگو etiam temptáre?

AGORASTOCLES

In pauca cónfer: sitiunt, quí sedent.

HANNO

Quíd istic? quod faciúndumst cur non ágimus? in ius uós

UOCO.

1225

AGORASTOCLES

Nunc, pátrúe, tu frugi bonae's. uin hánc ego adprendám?

HANNO

Tene.

ADELPHASIVM

An pátruos est, Agorástocles, tuos híc?

AGORASTOCLES

Iam faxo scíbis.

Post hunc v. in margine extat X Plauti X: cf. Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 53 1223. Sic A, nisi quod SEDUTASTUSUM Hannonis pers. praem. B, Camerarius. spat. D astussum BD. astus sum C ad eas B cum A. eas CDFZ Agor.] ita Camerarius. spat. BD. om. CFZ leppide C adque C commodo B 1224. Hann. pers. praem. B. spat. om. CDFZ Sic A, nisi quod PERGE et omissa Agor. persona ante in Pergo Acidalius. Perge (Per ge C) libri cum A et iam B temptare Acidalius cum A. temptaret B (tæm-) CD. temptarem vel tentarem FZ, unde quidam tenta rem Agor.] ita Acidalius. personam omittunt libri cum A sine spatiis in pauca BC conuersitiunt B qui D cum A, Angelius. que B. que C. quod FZ hic sedent Geppertus 1225. Hanno] spat. om. CDF. Agor. praef. Z: corr. Camerarius Sic A, nisi quod FACIUNDUMST et UOLO Quidistic B faciundum est libri praeter A quor B in lusuos B. inliso CDFZ uoco Camerarius. uolo libri cum A 1226. Sic A, nisi quod BONAES et ADPREHENDAM et in novo v. TENE Agor.] ita Camerarius cum B. spat. om. CDFZ Nunc patruis Geppertus cum A. Nunc tene patruis BCDFFZ. Nunc tene Weisius tufrugi B. Poeni pers. his praem. FZ bonae es ex A Geppertus. si bonae (sibone BC) es BCDFFZ Ante uin spat. BD. Agor. FZ uin (in ex m ut vid.) C hanc ego Bothius cum A. ego hanc BCDFFZ adpdam BD. ad pdam C. apprehendam F Hanno] ita Camerarius. spat. om. B etiam tene om. CDFZ Verba a Tene usque ad scibis 1227 uncis inclusit Ussingius 1227. Adelph.] Adel. D³. spat. om. C Sic A, nisi quod PATRUUS et TUUSHIC patruus libri cum A agorastocles D. agoraste cles C tuus libri cum A hec B. haec C. hec (et s sup. c) D Agor.] AGO D³. spat. B faxos cibus B

Nunc ego pol te ulciscár probe: nam fáxo mea eris spónsa

HANNO

Ite ín ius. ne morámini.

AGORASTOCLES

Antestáre me atque dúce.

HANNO

Ego te ántestabor.

AGORASTOCLES

Póstea hanc amábo atque amplexábo. 1230

Sed illúd quidem uolui deícere: immo díxi quod uolébam.

HANNO

Morámini. in ius uós uoco, nisi honéstiuſt prehéndi.

ADELPHASIVM

Quid in iús uocas nos? quíd tibi debémus?

AGORASTOCLES

Dicet illi.

ADELPHASIVM

Etiam me meae adlatránt canes?

1228. NUNCEGOLTEULCISCARPROBE(vel I)NAMFAXOERISMEASPONSA
A pol ego te (egote BC) libri, quibuscum Brixius ad Mil.³ p. 159,
praeter A: cf. Kellerhoffius p. 62 ulcisciscar B mea eris libri
praeter A, nisi quod crissponsa iungit C 1229. POE praem. CD
ITEINICUSNEMORAMINIANT(vel E, min. prob. I)E(vel I, T)TARDE(vel
I, T)MEATQ:DUCE A in ius D¹. iniurs B. inuis C. intus D³ nemo-
rāmi B Agor.] ita Geppertus. spat. om. libri cum A. Anterastylidi
dedit Camerarius ante stare CD. attestare Z at que BCD
1230. Hannonis pers. praem. Geppertus. om. BCD¹. AGOR D³FZ
EGOTEANTESTABORPOSTEAHANCAMABOATQ:AMPLEXABOR A Egote B
ante stabor D Agor.] ita Weisius. om. libri cum A amalo
B amplexabo libri praeter A 1231. Versum delet Ussingius
Sic A, nisi quod IMMOHERCLEDEXIQUODUOLEBĀ quidem CDFZ cum
A. quid B dicere CDFZ. dece B immo dixi Weisius, Bentleius.
immo dixi hercle (herole D) libri praeter A illuc quod uolui Adelph.
Dice. Agor. Immo hercle dixi Bothius: cf. Brixius Quaest. de pros.
p. 25 1232. Sic A, nisi quod HONESTIUſTPREHENDI iniussuos
uoco B. in ius (intus D³) nos uoco DFZ. inius uoco uos C honest
iussi B. honest iust D. honestius est F prehaendi B. p̄hendi D.
p̄hendi C V. 1233—1236 e duplici rec. repetit Hasperus l. s. s.
p. 304 (28), v. 1234—1238 Muellerus Pros. Pl. p. 329: adversatur
Langrehr p. 22 1233. ADELPH praem. CD QUIDINIUSUOCANNOS.
QUIDTIBIDEBEMUS#DI(min. prob. E)—A Quid in suo cas nos B.
Quid inius (in ius D¹. intus D³) uocas nos CD quit tibi B AGOR.
inserunt CD. spat. B Dicet illi BCD. Dice illi FZ. Dice tu illi Cam-
erarius 1234. ADELPH praem. CDZ. Ante. F ETIAMMEAEATRANT.
CANES#ATTUHERCLEADLUDIATO A Etiam me meae (memae B. me
maeae C) BCD. Etiam ne meae Z mea latrat canes Bentleius Etiam

AGORASTOCLES

At tu hércle adludiáto:

Dató mihi pro offa sáuium proque ósse linguam obícito: 1235

Ita hánc canem faciám tibi oleó tranquilliórem.

HANNO

Ite, íte.

ADELPHASIVM

Quid nos fécimur tibi?

HANNO

Fúres estis ámbae.

ADELPHASIVM

Nos tibi?

HANNO

Vos, inquam.

AGORASTOCLES

Atque égo scio.

ADELPHASIVM

Quid id fúrtist?

AGORASTOCLES

Hunc rogáto.

HANNO

Quia ánnos multos félias meas célauiſtis clám me,

Atque équidem ingenuas leíberas summóque e genere gnátas. 1240

ne Adel. Adlatrant *F* adlatrant *F*, *Lambinus cum Camerario*. latrant *BCDZ* cum *A* Agor.] ita *CDFZ*. spat. *B* Atthu *B*. Adtu *C*. At tu ex *Ac* tu inter scrib. *D*. ac tu *Z* alludito *D*. alludito *F* 1235. Sic *A*, nisi quod SAUIUMPROOSSE et OBICITO prod offa *Ritscheli* Nov. exc. p. 98 proque *Bergkii Beitr.* p. 88. pro libri cum *A*. prod *Guyetus ante Ritschelium* l. s. s. mi pro *Muellerus Pros. Pl.* p. 748

1236. Sic *A*, nisi quod FAÇIAMTIBIOLEOTRANQUILLIOREM factam *C* 1237. Hanno] spat. om. *C* ITESI(vel T, E)I(min. prob. T, E)TES # QUIDNOSFECIMUSTIBI # FURESESTISAMBAE *A* Ite ite scripsimus. Ite sit tis *BD* (sittis). Itte sittis *C*. Ite scitis *FZ*. Ite in ius *Geppertus* Ite, si itis *Bentleius cum Camerario Adelph.*] spat. *B* Hanno] spat. *B* ambę *BI*

1238. NOSNETIBI # UOSINQUAM # ATQ:EGOSCIO # QUIPIDIFURTIST et in novo v. HUNCROGATO *A* Nos *Bentleius, Bothius*. Nosne (Nos ne *C*) libri cum *A* Hanno] spat. *B* Agor.] spat. *B* Ante Atque erasum at in *B* Adelph.] spat. *B*. om. *C* Quid id furtist *Pylades cum A*. Quidid furti estis *BCDZ*. Quid id furti est *F* Agor.] spat. *B* Hunc *Pius cum A*. Nunc libri praeter *A* rogato, to ex te *B* Cf. quae de hoc versu temptat *Muellerus Pros. Pl.* p. 328 sq.

1239. QUIAANNOSMULTOSFEILIASMEASCELAUISTISCLAMME *A* multas *B* filias *B* (li in lit.) *CDFZ* celauistis ex celuuistis *D* clamme *B* 1240. Sic *A*, nisi quod INGENUAS et EGENEBENATAS quidem *Bentleius* liberas et genere pro e genere libri praeter *A*, nisi quod summo quegenere *B*

ADELPHASIVM

Numquám mecastor réperies tu istúe probrum penés nos.

AGORASTOCLES

Da pínus, ni nunc périeres, in sáuium, uter utrí det.

ADELPHASIVM

Nil técum ago: abscede, óbsecro.

AGORASTOCLES

Atqui hércle mecum agéndumst:

Nam hic pátruos meus est: pro hóc mihi patrónus sim ne-
césset:

Et praédicabo, quómodo furtá faciatis múlta 1245

Quoqué modo uos huius filias apud uós habeatis séruas,

Quas uós ex patria líberas surrúptas esse scítis.

ADELPHASIVM

Vbi súnť eae aut quas ais, óbsecro?

1241. NUMQUAMMECASTORREPERIESTUISTUCPROBRUMPENESNOS A
Num quam B me castor CDZ repperies CD tui stuc B. tuistuc
D 1242. PIGNUSNINUNCPERIURESINSAUIUMUTERUTRIDET A Dapig-
nus B. Da ignus C ne F perieres Usenerus Nov. ann. vol. 91
(a. 1865) p. 227. periures libri (p vires C). peieres Pylades, Bentleius
insauium BC (a e corr.). ni sauium Z uterut ridet B. uter ut
ridet C. uter ut ridet DZ. POE. uter irridet F 1243. NIHILTECUM-
AGE(vel I)AB(vel P)SCEDF/E sup. scr.)OB(vel P)SECRO#ATQ:HER— A
Nihil libri cum A obsecro te Bothius Agor.] ita CD. spat. B
Atqui Guyetus, Geppertus. Atque libri cum A agendum est
BCDFZ 1244. NAMHICPATRUUS (quadrant MEUSEST)PRO-
HOCMIHIP(P dubia)— A patruus libri cum A prohoc C. pro hoc
(hoc ex hic inter scrib.) D necesse est BCDFZ. necessust Geppertus
1245. ETPRAEDICABOQUOMODOQUOSFURTAF (quadrant
ACIATIS)MULTA A Et predicabo C. Et pdicabo D. Epredicabo
B. Ei praedicabo Camerarius, vix recte furta faciatis Beckerus
in Studemundi Stud. vol. I p. 244. uos furta faciatis (furta faciatis in lit. B)
libri. uos furta facitis Hermannus Elem. d. m. p. 154, Bentleius multa ex
mala D 1246. QUOQ:NODOHUIUSFILIASAPUDUOSHABEATISSERUAS A
Quo qui B. Quo que C modod dubitanter Schmidtius de dem.
pron. form. p. 55 uos huius scripsimus: cf. v. 1245. huius libri cum
A. huiusce Camerarius. huius ambas Mullerus Nachtr. p. 131 habeatis
CDZ cum A. habetis BF, Bentleius, Hermannus l. s. s. 1247. QUAS-
UOEXPATRIALIBERASSUR(vel P)RUPTASESSESCITIS A expatria C
1248. ADEL praem. CD UBISUNTEAEAUTQUASOP(min. prob. B)-
SECRO#SATISIAMSUNTMACERATAE A eae aut quas ais scripsimus. eae
(aee CD. he F) aut quas libri cum A. eae aut quae sunt Camerarius.
aut quae sunt Guyetus. eae aut quae Ussingius cum Bothio. cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 386 Agor.] ita Camerarius. spat. B cum A. om. CDFZ

AGORASTOCLES

Satis iám sunt macerátae.

HANNO

Quid si éloquamur?

AGORASTOCLES

Cénseo hercle, pátrúe.

ADELPHASIVM

Misera tímeo,

Quid hoc sít negoti, méa soror: ita stúpida sine animo ásto. 1250

HANNO

Aduórtite animum, mulieres. primúm, si id fieri póssit,
 Ne indigna indignis deí darent, id ego éuenisset uéllem:
 Nunc quód boni mihi deí danunt uobeís uostraeque mátri,
 Eas deís est aequom grátias nos ágere sempitérnas,
 Quom nóstram pietatem ádprobant decorántque dei immor-
 táles. 1255

Vos meae éstis ambae filiae et hic ést cognatus uóster,

Satis iam *Pius cum A.* Satisim *D.* sati sim *BC.* satis *FZ*
 sunt maceratae *B cum A.* maceratae (maceratę *C*) *CD.* immaceratae
FZ satis sunt maceratae *Camerarius.* Satis hae sunt maceratae *ex*
A non recte Geppertus adfert 1249. *POE praem. CD* QUIDSIELOQ-
 . . UR(UR *dubiae*)#CENSEOHERCLE#PATRUE#MISERATIMEO *A*
 Quid si eloquamur *scripsimus ex A.* Qui ne loquar *B.* Quin eloquar
ODFZ. Quin eloquamur *Weisius.* Quin eloquar. Ag. Age *vel Ego Bothius.*
 Quin eloquar Ag. Sic *Geppertus Agor.] ita CD. spat. B* Censeo
 ergo (ego *F*) *libri praeter AB* Adel.] ita *CD. om. sine spat. B*
 miserati meo *B* 1250. Sic *A, nisi quod soror et stupidasine*
negotii (negocii FZ) BCD FZ measororitas tupida *B* 1251. *POE.*
praem. CD ADUORTITEANIMUMMULIERESPRIMUMSIIDFIERIPOS-
 (vel *E*)*T A* fieri (ie in *lit.*) *B* 1252. NEINDIGNAINDIGNIS-
 DEIDARENTIDEGOEUEENISSETUELLEM *A* didarent *B.* didaraent *C.*
 dii darent *F.* di darent *DZ* euenire *libri praeter A* 1253. NUNC-
 QUODBONIMIHIDEIDANUNTUOBEISUESTRAEQ-MATRI *A* di danunt
Scioppius cum A. idid anunt *B.* didanint *C.* di dant *DZ* dii mihi
 dant *F:* cf. *Hermannus Elem. d. m. p. 155, ubi* di dant mihi *pro-*
ponit uobis *libri praeter A* uostreque *C* matri (matr in *lit.*)
B 1254. EASDE(vel *I*)ISESTAEQUO(vel *U*)MGRATIASNONAGERESEMPITE-
 NAS *A* Eas *def. Lucbbertus Gramm. Stud. vol. II p. 240.* Eas (as
 in *lit.: post s altera s distinguitur*) *B.* Eius *Geppertus.* Eo *Bothius*
 dis *BCDFZ* aequo *B.* aequum *DFZ.* equum *C* gracias *B*
 1255. QUOMNOSTRAMPIETATEMADPROBANTDECORANTQUEDEIIMMOR-
 TALES *A* cum *CD FZ* approbant (prior *p sup. scr. D*) *CD FZ*
 decorantque (or *sup. scr.*) *B* di *BCDZ.* dii *F* Post hunc
r. B in marg. habet: X paenulus *X* cf. *v. 1212* 1256. UOSMEAESTIS-
 AMBAEFILIAEETHICESTCOGNATUSUESTER *A* me *C* ambe filie *B.*

Iahónis fratris fílius, Agorástocles.

ADELPHASIVM

Amábo,

Num hi fálsò oblectant gáudio nos?

AGORASTOCLES

Át ita me dei séruent,

Vt hic páter est uoster. dáte manus.

ADELPHASIVM

Salue, ínsperate nóbis

Pater, té conplecti nós sine.

ANTERASTYLIS

Cupíte atque expectáte 1260

Pater, sálue: tuæ ambæ filiae sumus: amplectamur ámbæ.

AGORASTOCLES

Quis me amplectetur póstea?

ambę filię *C* est om. *DFZ* uester *BF. ũr CDZ* 1257. Sic *A*, nisi quod HUIUSCEFRATRIS Iachonis Schmidtius de dem. pron. form. p. 56 sq. praeunte Guyeto et probante Studemundo Nov. annal. vol. 113 (a. 1876) p. 56, nisi quod is Iahonis emendat. Huiusce libri cum *A* (Huiusce *D*). Cf. Muellerus Nachtr. p. 130 et Luchsius de gen. p. 33 agorastodes *B. om. CDFZ* Adel.] ita *CD. spat. B* 1258. NUMHIFALŠOOBL(vel I)ECTANTGAUDIONOS#ATMEITADEI-SERUENT *A* Num infalso *B* oblectant *Pius. obiectant* (ob iectant *C*) *BCDFZ* hic — oblectat *Bothius* Agor.] ita *CD: spat. B* At ita me dei seruent *Gippertus, Muellerus Pros. Pl. p. 730. Admeita diseruent B. At (ad D) me (Atme C) ita di (dii F) seruent CDFZ* 1259. UTHİCPATERESTŪESTERDATEMANUS#SALUİNSPERATENOBIS *A* pater est (pro e aliam litt. incohaverat librarius) ũr *C. paterestuester (ater in lit.) B. pater est uester DFZ cum A* Adel.] ita *FZ. spat. D. spat. om. BC* insperate ex insperato *C* nobis ex nouis *B* 1260. PATERT(vel I, E/E/vel I, T)COM(vel N)PLECTINOSSINECUPITEATQ:EXSPECTATE *A* te complecti *Z, Camerarius (cf. A).* econplecti *B.* econplecti *CD.* Poen. complecti *F.* et complecti *Bothius, Ritscheli Proleg. p. 157* Pater, te complecti sine idem *Bothius* nos sine. Ant. Cupite *Bothius.* nosse necupite *B.* nosse ne cupite *C.* nosse (ex nosse) ne cupite *D.* uos me cupite *F.* nos sine. *POE.* Ne cupite *Z* adque *B* exspetate *B.* expectate ex ex pestate ut vid. *C.* expectate *DFZ POE.* Cupitae atque expectatae *Camerarius cum aliis* 1261. *Spat. praeem. D. Anter FZ* AESU(U dubia), dein post lacunam, in quam quadrant NT#A vel MUSA, MPECTAMURAMBÆ *A* Post salue *spat. B* tuæ ambæ scripsimus. ambæ (ambę *C*) libri filię *C.* filie *B* sumus *FZ.* sunt *BCD* Ante amplectamur *spat. BCD* amplectamur (c s. r.) *B* ambę *C* 1262. *Spat. om. C* q(sequ. lac., in quam quadrant UISMEAMPLEC-TET)U(dubia: sequ. lacuna, in quam quadrant BPO)S(dubia: sequ. lacuna,

HANNO

Nunc égo sum fortunátus.

Multórum annorum míserias nunc hác uoluptate sédo.

ADELPHASIVM

Vix hóc uidemur crédere.

HANNO

Magis quí credatis, dícam:

Nam uóstra nutrix prima me cognóuit.

ADELPHASIVM

Vbi ea, amábo, est? 1265

HANNO

Apud hunc est.

AGORASTOCLES

Quaeso, quí lubet tam diú tenere cóllum?

Omítte saltem tu áltera: nolo égo istuc

ADELPHASIVM

Enicás me.

[Prius quam te mihi desponderit.

ADELPHASIVM

Omitto. sperate salue]

quae TIDHAC# *capit*)NUNCEGOŞUMFORTUNATUS A meam plectetur
 B post ea C Hanno] *spat. om.* BCD 1263. MULTORUMAN-
 (sequ. lac., *quae capit* NORUMMIN)ERIA(sequ. lac., *quae capit* SN)UN(sequ.
 lac., *quae capit* CHAC)UOLUPTATESEDO A annorum (norum in lit.) B
 nunc hac] an una hac? hac nunc Geppertus sedo FZ cum A.
 sedeo reliqui 1264. Adel.] *spat. om.* C UIXHOCUIDEMURCREDERE#-
 MAGISQUICREDATISDICAM A uidemur FZ cum A. uideamur BCD,
 nisi quod ur e corr. C. audemus Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873)
 p. 243 Hanno] *spat.* B. om. C Muge Bothius credatis (ed in
 lit.) B 1265. Sic A, nisi quod PRIMUM nostra C. uestra B
 prima Bentleius, Hermannus Elem. d. m. p. 155, Luchsius Hermac vol. VI
 (a. 1872) p. 273. primum libri cum A nutrix primum uostra
 Bothius me cognouit B Adel.] *spat. om.* BCD ubi ea amabo

Camerarius cum A. ibiamabo B. ubi amabo CDFZ 1266. APUD-
 HUNC#QUAESOQUILUBETAM(vel N)DIUTENERECOLLUM A nunc BCD
 Agor.] ita Angelius. *spat.* BCD. Adel. FZ queso D. que so C
 quilibet C tandiu B 1267. 1268. Hoc ordine A: inverso BCD FZ:
 utrumque v. del. Schueth l. s. s. p. 38 1267. *Spat. praem.* CD OMIT-
 TESALTEM TUALTERANOLOEGOISTUC(vel D)ENI(vel E)CASME A salute
 tua altera B. salte tua || Littera CD. saltem tua littera F. saltetua Littera
 Z Adel. Nolo Geppertus. Anter. Nolo vulgabatur Adelphi. Enicas
 me scripsimus. enicas me Camerarius cum A. enicam BCD FZ An. Nolo
 ego. Ag. Istoc enicas me Acidalius 1268. V. del. Ussingius cum Guyeto
 PRIUSQUAMM(sequ. lac., *quae* IHIDE vel IHITE *capit*)SPONDERIT(sequ.
 lac., *quae capit* TE#OMITTO et litteram quam libet unam, velut H
spatio aequantem)SPERATESALUE A Priusquam DFZ desponderit

HANNO

Condámus alter álterum ergo in néruom bracchiálem.
Quibus núnc in terra mélius est?

AGORASTOCLES

Euéniunt digna dígnis. 1270

HANNO

Tandem huíc cupitum cóntigit.

AGORASTOCLES

O Apélla, o Zeuxis píctor,
Cur éstis numero mórtui? hoc exémplo ut pingerétis:
Nam aliós pictores níl moror huiusmódi tractare exémpa.

HANNO

Deí deaeque omnes, uóbis habeo mérito magnas grátias,

1272. *Festus p. 170 post verba corrupta et lacunosa*: 'numero estis mortui hoc exemplo ut pingeretis?' id est: cur cito mortui estis?

(derit in lit.) B. desponderit (d ex s) C Adel.] ita Z. spat. BCD. Agor. F' Mitto Bothius Post omitto spat. BCD. Adel. Z. Agor. Z sperata vulgabatur. Frustra desudaverunt in hoc v. emendando Geppertus, Luchsius *Hermæ* vol. VI (a. 1872) p. 273, alii, quorum commenta proferre supersedere possumus 1269. V. del. Guyetus CONDAMUSALTERALTERUMERGOINNERUUM(vel OMBRACCHIÁLEM A Pers. Hannonis addidit Camerarius. om. libri. Agor. pers. praemisit Pylades V. in folio extremo habet B ita, ut signis huc referatur alteram Geppertus ego Z: corr. Pylades inneruom B. inneruum C. in neruum DFZ brachialem B. brachialem CDFZ 1270. Sic A, nisi quod QUIBUS ET MELIUST interra C. in terram F Agor.] spat. B 1271. Poeni pers. praem. Pylades: om. libri TANDEMHUICUPITUMCONTINGIT#OAPELLE(vel IO) ZEUXISPICTOR A contigit (ntig in litura) B Agor. pers. add. F, Pylades: spat. BD cum A O apella BC. capella D. o apelle F o zeuxis BD. aze uxis C. o zeusis F. zeuxis Z 1272. QURNUMEROESTISMORTUIHOCSEXEMPLOUTPINGERETIS A Cur estis numero Reizius, Geppertus. Cur (Qur B) numero (nunc F) estis libri cum A. numero estis etiam Festus. Quidnam numero estis Ussingius. Cur numerod estis Guyetus, Bothius mortui, hoc exemplo Ussingius cum Festo et A. mortui hic (mortuihic B) exemplum libri praeter A. mortui? hinc exemplum cum Scaligero multi. mortui? hoc exemplum Geppertus ut pingeri i in e corr. kis B. ut pigneretis C. utpingeretis D 1273. NAMALIOSPICTORESNIHILMORORHUIUSMODITRACTARE. (rel D/EX/EX dubiae)— A Namalios B pin(sup. n scr. ctores B nihil libri cum A moro Muellerus Pros. Pl. p. 201 huius modi B exempla om. Hermannus teste Mohrio de iamb. sept. p. 22 1274. DEIDEAEQ:OMNESUOBISHABEOMERITOMAGNASGRATIAS A Di

Quom hác me laetitia ádfecistis tánta et tanteis gáudieis, 1275
Vt meae gnatae ad mé redirent ét potestatém meam.

ADELPHASIVM

Mí pater, tua píetas plane nóbeis auxilió fuit.

AGORASTOCLES

Pátrúe, face tu in mémoria habeas, tuám maiorem fíliam
Míhi te despondísse.

HANNO

Memini.

AGORASTOCLES

Et dótis quid promeíseris.

ANTAMOEENIDES. ADELPHASIVM. ANTERASTYLIS.

HANNO. AGORASTOCLES

ANTAMOEENIDES

Si égo minam non últus fuero próbe, quam lenoní dedi, 1280
Túm profecto mé sibi habento scúrrea ludificátui.

BCDZ. Dii F deeqe C. deeqe B habeto F gracias B. grās D magnam gratiam Geppertus, Langenus p. 12: cf. Ritschilius Prol. p. 323 1275. CUMHACMELAETITIAADFEISTISTANTAEITANTEISGAUDIEIS(IS dubiae) A Cum libri praeter B hac me leticia (c ex i ut vid. C) tanta et (me laetitiatanet B. me leticia tanta et D. me leticia tanta et Z. me laetitia tanta et F) tantis adfecistis (aff- F) gaudiis libri praeter A. hac laetitia tanta et tantis me adfecistis gaudiis Bothius 1276. UTMFAEGNATAE-ADMEREDIRENTET(ET dubiae)POTESTATEMMEAM A mea egmatae B. meq gnatae C admeredirent B et scripsimus ut A habuisse videtur. in BCDFFZ V. 1277—1279 e duplici recensione repetit Geppertus Stud. Pl. vol. 1 p. 74: cf. Brachmannus l. s. s. p. 76 et Schueth l. s. s. p. 38 1277. Adel.] ita D MIPATERTUAPIETASPLANENOREISAXILIO- FUIT A pater (pat in litura) B tua in litura B nobis libri praeter A auxilio B Cf. v. 1137 et Ritschilius Nov. exc. p. 88 1278. Agor.] ita D^a. spat. om. C PATRUE(vel I)F(sequ. lac., in quam quadrant ACET)-UINMEMORIAHABEASTUAM(sequ. lac., quae capit maiorem)FILIÀ A Patruoe B face tu scripsimus ex A. facito CDZ. facite BF in memoriam libri praeter A: corr. Camerarius. Cf. Kampmannus de IN p. 40 tua maiorem (ex maioram) B 1279. MIHTEDESPODISSEMENIET- DOTISQ(sequ. lacuna, quae capit UIDPROME/ISERIS A Hanno) PO D^a. spat. B. om. C Agor.] ita Caelius Curio. spat. B. om. FZ promiseris BCDZ. promiserim F Sequitur antamoenides in B.

Act. V sc. 5 ANTAMONIDE(vel I)S I(vel E)DE(vel I)M A ANTA- MENIDES MILES EIDEM C D. om. B uno v. vacuo (cf. v. 1279). item C (ubi m. saec. XVI scripsit 5 sc. 5) Personas etiam in hac scaena omit- tunt CD, nisi ubi contrarium adnotabitur 1280. Ant. om. B SIEGOMI- NAMNONULTUSFUEROPROBE(vel I)QUAMLENONIDEDI A, incerta post Q litt. lectione iego cum spat. C mnam Meursius 1281. TUMPROFECTOME- SIBIHABENTO(HABENTO ut vid.)SCUR . . . L(dubia) . . . CATUI(CATUI du-

Ís etiam me ad prándium ad se abdúxit ignauíssimus,
 Ípse abiit foras, mé reliquit pro átriensi in aédibus.
 Vbi nec leno néque illae redeunt, nec quod edim quicquám datur:
 Pró maiore páрте prandi pínus cepi, abíi foras. 1285
 Síc dederó. aere militari tétigero lenúnculum.
 Náctus est hominém, mina quem argénti circumdúceret.
 Séd mea amica núnc mihi irato óbuíam ueniát uelim.
 Íám pol ego illam púgnis totam fáciám uti sit mérúlea.
 Íta replebo atra atritate eam, átrior multo út siet 1290

1286. *Priscianus III 34 (Gramm. l. II p. 109, 6):* leno lenunculus uel lenullus. Plautus in *Poenulo*: 'sic... lenunculum' unde *hausit Osbernus p. 304. Glossas quae ad v. lenunculus spectant attulit Loeuins Prodr. p. 284* 1290. *Festus Pauli p. 28: Atritas (an Atritus? cf. A) atricolis. Aegyptinos Aethiopas: cf. Leidlolphus l. s. s. p. 220*

biae) A sibi (*bi sup. scr.*) *C*. habento *scurrae Camerarius (cf. A)*. habeant *oscurrae BD*. habeant *oscurrae C*. habeant *scurrae FZ*. ludificatui *Camerarius (cf. A)*. ludificis catii *B*. ludificis cauiis *CD*. ludificis caueis *Z*. ludificum *F* 1282. ISETIAMMEADPRANDIUMADSEAB-
 (vel *DU*) . . . GNAUISSIMUS (GNAUISSIMUS ut *vid.*) *A* is *om. CDFZ*:
cf. v. 1281 et iam *B* adse *B* abduxit *B*, *Palat. sec.* adduxit *CDFZ*
 ignauissimus *CDFZ*. ignaui simus *B* 1283. IPSEABIITFORASMER-
 LIQUITPROATRIENSIINAEDIBUS *A* Foras ipse abiit *Geppertus* liquit *vel*
potius Ipus abiit, me *Bothius*³ habiit *CD* reliquit *BCD* atrensi
BCD: *corr. D*⁴ inaedibus *B*. in edibus *C* 1284. UBINECLENONEQUE-
 ILLAEREDEUNTNECQUODEDIMQUICQUAMDATUR *A* Ubinedenone que *B*.
 Ubi neclenone que *C*. Ubi ne clenone que *D* illa credeant *B*. ille redeunt
CDZ edim *BCD*. edam *FZ* quic quam *B*. quicquā (*u post.*
ras. ex ū) *C* 1285. Sic *A*, nisi quod MAIOREPARTEPRANDII et ABI
 Pro maiore *Lambinus* cum *A*. Prom more *B*. Pro more *CDZ*. Promere
F. Pro minore *Camerarius* prandi *B*. prandii *CDFZ* cum *A* pignus
 (*u ex i*) *B* coepi *CD*. coepit *FZ*: *corr. Angelius* abiit *FZ*:
corr. Angelius 1286. Sic *A*, nisi quod SICDEDEROE(vel *I*) MILITARI-
 (vel *F*) aere militari tetigero *Pylades*. aerem milita ritetigero *B*.
 aerem militari tetigero *CDF*. xerem militari tetigero *Z*. e militari teti-
 gero *Priscianus* cum *A* Si digito semel militari tetigero *Saracenus*.
 Sic dederó: arte mil. *Geppertus* lenunculum *CD*. lenunculum *F*
 1287. Sic *A*, nisi quod NACTUSESTHOMINEM et ARGENTI Nactus
 est *BCD*. Nactus est *FZ*. Nactusne est *Koehler diss. Hal. a. 1877 p. 47*
 mina queargenti *B*. minaque argenti *CDF* circumduret *B*
 1288. Sic *A*, nisi quod MEAAMICA, MIHI et UENIAT mihi irato libri.
 irato mi *Geppertus* uenit *CD*. uenire *FZ*: *corr. Pylades* Inter *h.*
v. et v. 1289 B in marg. X plauti X habet cf. v. 1222 1289. Sic *A*,
 nisi quod UTSITME(vel *I*) RULEA polego *B* Inde ab o in totam usque
 ad finem in litura *B* uti sit *Bothius*. ut sit *BDFZ* cum *A*. utait *C*
 merulea *BCDZ* cum *A*. merula *F*. caerula *Ussingius* 1290. ITAREPLE-
 BOATRIATATEATRI(min. prob. *E*, *T*)T(vel *I*, *E*)TIORMULTOUTSIET *A*

Quam Aegyptini quí cortinam lúdis per circúm ferunt.

ANTERASTYLIS

Téne sis me arte, méa uoluptas: mále ego metuo míluos:
Mála illa bestiást: ne forte me aúferat, pullúm tuom.
Vt nequeo te sátis conplecti, mí pater.

ANTAMOENIDES

Ego mé moror.

Própemodum hoc nunc ópsonare prándium poteró mihi. 1295
Séd quid hoc est? quíd est? quid hoc est? quíd ego uideo?
quómo?do?

Quíd hoc est conduplicaciónis? quae haéc est congemínatio?
Quís hic homost quom túniceis longis, quási puer caupónius?
Sátin ego oculis cérno? estne illaec méa amica Anterástylis?

Itaque *Camerarius* replebo atra atritate eam, atrior *scripsimus dubitanter* replebo atritate (atri tate *D*) atrior (acrior *C*) *BCDFZ*. repleuero atritate atratior *Geppertus*. replebo atra atritate, atrior *Kretschmerus Quaest. Pl. p. 29, Lorenzsius Ind. philol. vol. 2 (a. 1870) p. 330*. replebo eam atritate, atrior *Spengelius Plaut. p. 187 eam cum Bentleio, Leidolphus l. s. s. p. 220, Fuhrmannus de part. comp. p. 9: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 565, qui de atritatis cogitat* replebo atritate ut atrior multo *Pylades* utsiet *CD*

Inde ab or in atrior usque ad finem versus omnia in litura habet B Mirum est quod atritior legisse uidetur cum A Festus: cf. testimonium 1291. Sic A

Quamde *Bothius* Aegyptini *A, O. Muellerus ex Paulo*. aegypti aut *B*. aegigi(i e corr.)pti aut *C*. aegypti aut *D*. aegyptii aut *F*. egypti aut *Z*. aut Aegyptii *Kretschmerus l. s. s. cum Bentleio* ludis ex laudis *C* ferunt *FZ* cum *A*. fuerunt *BCD* 1292. Anter.] ita *FZ*. Adel. *B et editorum permulti. spat. om. C* Sic *A* Tenesis *BCD* artemea *B*. ad te mea *F*

uolupta *B* 1293. Sic *A*, nisi quod BESTIAEST et TUUM bestia est libri cum *A* neforteme *B* tuum libri cum *A* 1294. Anter. praem. *B, Bothius. nullum spat. in CDFZ* UTNEQUEOTESATISCOMPECTI(vel FIMIPATER#EGOMEMOROR *A* . Ut neque otes atis *B*. ut nequeo satis te *CFZ*. Ut nequeo satis te *D* conplecti (c sup. scr.) *B*. conplecti *CD FZ* Antam.] ita *FZ. spat. B* memoror *B*

1295. Sic *A*, nisi quod PROPEMODUMHOCOPSONARE hoc nunc *Pareus, Guyetus. hoc libri cum A. istoc Bothius. iam hoc Geppertus* ol sonora *B*. obsonare *CD FZ* 1296. SEDQUIDHOCEST#QUIDESTQUIDHOCESTQUIDHOCEGOUIDEOQUOMODO(ODO dubiae) *A* quid est] quid hoc *BCD Z: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 28* Sed quid hoc est? quid ego uideo mediis omissis *F* 1297. Sic *A*, nisi quod CONDUPPLICATIONIS et CONGEMINATIONIS

quae haec est *DFZ*. quæ (ex quē) haec est *C*. quae hoc est *B* 1298. Sic *A*, nisi quod QUISHICHOMQESTCUM homo est etiam *BCD* cum libri praeter *B* 1299. SATIN(sequ. lacuna, in quam quadrant EGOOCULIS)CERNOESTNEILLAECEMAAMICAANTERASTYLIS *A* Statin *D* est nae illa ce *B*. est ne illec *C*. estne illec *D* ant rastris *B*. anterastris *CD*¹.

¹
anterastris *D*². anterastilis *FZ* cum *A*

Ét east certo. iám pridem ego me sénsi nihili péndier. 1300
 Nón pudet puellam ámp lexarei báiiolum in mediá uia?
 Iam hércle ego illunc éxcruciandum tótum carnufici dabo.
 Sáne genus hoc múlíerosumst túnícis demissíciis.

Sed adíre certumst hánc amatricem Áfricam.

Heus tú, tibi dico, múlíer, ecquid té pudet? 1305

Quid tibi negotist autem quom istac, díe mihi.

HANNO

Aduléscens, salue.

ANTAMONIDES

Nólo: nihil ad te áttinet.

• Quid tibi istanc digito táctiost?

HANNO

Quia mñi lubet.

ANTAMONIDES

Lubét?

1300. Sic A, nisi quod ETEASTCERTOIAM Ete aesterto B. Et ea aesterto C. Etea aesterto D. Et ea est certo FZ. Et ea certost Bothius. Est ea certo Ussingius iampridem libri 1301. Sic A, nisi quod PUELLAM et BAIOLUM amplexari libri praeter A baiolum Loecius Anal. Plaut. p. 206. baiolum BCDZ. baiolum F cum A. Nihil effecerunt qui alliolum vel balliolum vel cum Rostio Opusc. vol. 1 p. 312 alienum scripserunt inuia media C 1302. IAMHERCLEEGOILLUMEXCRUCIANDUMTOTUMCARNIFICIDABO, litteris post n parum certis A hercle (h sup. scr.) D ego illunc Bothius. ego illum CDFZ cum A. illum ego B exasciandum Bentleius Excruciandum iam hercle ego illum Guyetus carnufici (a ex r) B 1303. Sic A, nisi quod MULIEROSUM sine est, TUNIC litteris perpallidis, DE(vel I)MIS-SICIIS muliebrosumst DFFZ (-um est), muliebrosum et C. muliebrosum si B (situn-), mulierosum est iam Plus demisiciis BD. demissicus C. demissicus Z 1304. Sic A, nisi quod CERTUMEST: r. ab initio non remotus est, quemadmodum senarii cum alii tum ei qui secuntur ad-recertum est B. adire certum est reliqui cum A hanc ad amatricem libri praeter A, unde corr. Geppertus 1305. Sic A mulierem quit B. mulier et-quid C. tu mulier et quid D. tu mulier ecquid Z 1306. Sic A, nisi quod NEGOTIUMESTAUTEMCUM ET MIHI negotii est autem Pylades. negotii (negotii B. negotii FZ, autem est aut e C) libri praeter A cum istac die CD, Scioppius. quo misi aedie B. cum istoc die FZ mihi cum m. 1 cursivis litteris scripsisset, m. 4 planius id vocabulum s. r. repetendum putavit D 1307. Sic A, nisi quod ATTEATTINET A Adulescens B. Adolescens DFFZ Antam.] spat. B. om. C adte C. atte B. ad me F, Geppertus 1308. QUIDTIBIHANCDIGI-TOTACTIOEST#QUIAMIHILUBET A tibi istanc Pylades, Bririus Epist. ad Spengelium p. 10. tibi hanc libri cum A. tibi illam Bentleius ad Eun. IV 6, 2. hanc tibi Bothius tactio (i s. r. C. t post. sup. scr. D^a. est libri cum A Han.] X. B. spat. om. C 1309. Antam.] spat. om. CF LUBET#ITADICO#LIGULA(vel E, T)MALAMCRUCEM A

HANNO

Ita dico.

ANTAMONIDES

Lígula, i in malám crucem.

Tune híc amator aúdes esse, halléx uiri, 1310
 Aut cóntractare, quód mares homínés amant,
 Deglúpta mena, sárrapis seméntium,
 Manstrúga, halagora, saúrex, tum autem plénior
 Alli úlpicique quám Romani rémiges?

AGORASTOCLES

Num tíbi, adulescens, málae aut dentes prúriunt, 1315
 Qui huic és molestus, án malam rem quaéritis?

ANTAMONIDES

Quin ádhibuisti, dúm istaec loquere, týmpanum?

1309. *Ad hunc versum Loewius Anal. Plaut. p. 207 glossam retulit hanc: ligula: argutus, loquax*

Iubet *B* Hanno] *spat. B. om. C* Antam.] *om. F. spat. B*
 Ligula i in malam *FZ*. Ligulai in malam *D*. Ligula in malam *C*. Le-
 gula (*sequ. spatium*) in malam *B*. Ligula i hinc in malam *Pylades*
 legula *def. Ussingius. alecula Geppertus* 1310. *TUNEHICAMATOR-*
AUDESESSE, ESSE litteris dubiis A, post quas haec legit Ritscheli: H(ut
vid.)ALLEXUIRI et Geppertus: TALLAXUIRI, nunc autem nil legi potest
 Tune amator *DFZ*. Tunc amator *C*. Tune etiam amator *Pylades*
 hallex uiri *BCDFZ*. hallux uiri *Loewius Prodr. p. 273 et Festinis*
glossis adscitis et aliis. allex uiri Acidalius. allec uiri Pius amator
 esse aues, talax uiri *Geppertus* 1311. Sic *A*, nisi quod CONTRACTARE
 et AMANT mares ex maris *B* 1312. DEGLUPTAMENASARRAPISSEM-
 ENTIIUM *A* Degluptamen asarrapis sementium *B*. Deglupta mena sar-
 rapis (*p ex b*) sementium *C*. Degluptamenasarrapis sementium *D*. De-
 gluttamena sarrapis sementum *F*. Deglupta mena sarapis Sementium
Z. maenas arra pisa ementium *Turnebus voluit Adv. X 24*. Deglupta
 maena, salicis seminarium *Geppertus* satrapes dementium *Rostius Op.*
vol. I p. 314 1313. MANSTRUC/min. *prob. G*) ASAUREXTUMAUTEMPLENIOR
A sine halagora manstructa *BCDF* halagora, saurex, tum *scripsimus*
duce A. halagoras amatum BCDZ. amantum F Amans tractabilis
áyoqās, tum autem plenior *Geppertus: in quo versu frustra adhuc desu-*
datum est: in halagoras latere alazon quosdam putasse adnotat Pius. áλς
áyoqās áνα Turnebus Operum t. I p. 61, 47. áλς áyoqāqua Rostius
l. s. s. 1314. ALL(*alt. L sup. scr.*)HULPICIQUQUAMROMANIREMIGES *A*
 Aliiulpique *B*. Aliulpique *CD*. Aulpique *F*. Alii ulpici *Z* barbari quam
 remiges *W. G. Martley Hermathena t. 8 (a. 1882) p. 308* remigis
B *V. 1315—1321 suspectat Ussingius* 1315. Agor.] *om. F* NUM-
 TIBIADULē(*vel I*)SCENSMALAEAUTDENTESPRURIUNT *A* malae (*malē C*)
 aut dentes (*dentens B*) *BCDF*. male an dentes *Z* 1316. Sic *A*, nisi
 quod HUIO queritas *BCD* 1317. Antam.] *ita B, Gruterus. om. FZ*
 QUERNONADHIE(*sequ. lacuna, quae capit UISTIDU*)MISTAECCLOQUERE-

Nam té cinaedum esse árbitor magis quám uirum.

AGORASTOCLES

Scin, quám cinaedus sum? íte istinc, seruí, foras.

Ecférte fustis.

ANTAMONIDES

Heús tu, si quid pér iocum

1320

Dixí, nolito in sérium conuórtere.

ANTERASTYLIS

Qui tíbi lubidost, óbsecro, Antamoénides,

Loqui inclementer nóstro cognato ét patri?

Nam hic nóster pater est: híc nos cognouít modo

Et hunc sui fratris filium.

ANTAMONIDES

Ita me Iúppiter

1325

Bene amét, bene factum. gaúdeo et uolup ést mihi,

Si quíd lenoni huic óptigit magní mali,

TYMPANUM *A* Quin *Geppertus*. Cur (*Qur B cum A*) non *BCDFZ*. Cur ne *Bothius* adhibes tu *Ussingius* dum ista ecloquere *B*. dum istec loqueretur *CD*. dum istaec loquereris *FZ*. dum loquere *Weisius*. dum haec loqueris *Guyetus* tympanum *CD*. te tympanum *F* 1318. Sic *A*, nisi quod CINAEDU et MAGI(vel *E*)SQUAM nam (*n e corr.*) *C* cinae dum *B*. cynedum *CD* mage *Bothius* 1319. Agor.] ita *B*. spat. om. *C*. Antam. *Z*. Anter. *F* SCINQUAMCINAEDUSSU(*sup. u scr. i*)MITEISTINÇSERUIFORAS *A* scyn *C* quam] qui *F* cinaedus (*a sup. scr.*) *B*. cynedus *C*. idem ex cinedus *D* sumite *B*. sum iste *C*. ite serui istinc *Muellerus Pros. Pl. p. 364* 1320. ECFERTEFUISTI-(vel *E*)S#HÆUSTUSIQUIDPERIOCUM *A* ec ferte *C*. et ferte *F* Antam.] ita *Gruterus. spat. B. om. C*. Agor. *FZ* siquid *B* 1321. DIXINOLITOINSERIUMCONUERTERE *A* inserium *C*. in serum *F* conuertere libri cum *A* *V. 1322 sqq. usque ad finem fabulae edidit Hasperus l. s. s. p. 287 (11) sqq.* 1322. Anter.] spat. om. *C* QUIDTIBILUBIDOOPSEUROANTAMONIDES *A* Qui *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 392*. Quid libri cum *A*. cf. *anonymus Ind. philol. vol. II (a. 1870) p. 243* lubido est *Z*. lubido es (*ex est rasura C. est D*) *BCDF* olsecro *B* Post obsecro scripsit *Adel. D* Antamoenides *Ritschellius: cf. praef. antam moenides (es in lit.) B. anto mone ex o-des C. antomonedes D. antamenides FZ* 1323. LOQUINCLEMENTER-NOSTROCOGNATOETPATRI *A* indementer *C*. indenemter *B* 1324. NAMHICNOSTERPATERESTHICNOSCOGNOUITMODO *A* 1325. ET-HUNCSUIFRATRISFILIUM#ITAMEIUPPITER *A* filium ex filius *B* Antam.] ita *D*. spat. *B* 1326. BENEAMETBENEFACITUMGAUDEOETUOLUPESTMIHI *A* amet (*et e corr.*) *B* amet, bene factum: gaudeo interpunxit *Acidalius* uolupest *BD*. uolupe et *C* 1327. SIQUIPLENONIOPTRELBTIGITMAGNIMALI *A* Si quid lenoni huic *Pylades*. Siquidem lenoni *BCDF*. Si quid lenoni *Z cum A*. Si quidem quid lenoni *Camerarius* magnum malum *F*

Quomque é uirtute uóbis fortuna óptigit.

ANTERASTYLIS

Credibile ecastor dicit: crede huic, mí pater.

HANNO

Credo.

AGORASTOCLES

Ét ego credo. séd eccum lenonem óptume 1330
[Credo.

AGORASTOCLES

At ego credo. edepol hic uenit commodus.]
Bonúm uirum eccum uideo redeuntém domum.

HANNO

(Quis hic ést?

AGORASTOCLES

Vtrumuis ést, et leno ét lycus.
In séruitute hic filias habuít tuas,
Et mi hic aúri fur est.

HANNO

Béllum hominem, quem nóueris.) 1335

1328. CUMQUEUIRTUTEUOBISFORTUNAOPTIGIT A Quomque B.
cumque CDFZ cum A eurtute CD. uirtute F nobis F' ob-
tigit CD 1329. Anter.] ita BD³F, Pistoris. spat. om. C. Adel. Z
CREDIBILEE/sequ. lacuna, quae capit CASTOR/DIOITCREDEHUICMIPA-
TER A Credibile B credehuic D 1330. CREDO#ETEGOCREDO-
SEDECCUMLENONEMOPTUME/UME dubiae) A Agor.] spat. B. om. C
optume scripsit ex A Ussingius. lycum libri praeter A V. 1331
—1332 tales olim fuisse ex Ambrosiani reliquiis non recte lectis sibi per-
suasit Geppertus: Sed eccum lenonem: neminem lubentius || Hic uideo,
qui aurum meum tuis cum feiliis || Furatust: bonus uir se recipit do-
mum. H. Quis? hic? cf. Brachmannus l. s. s. p. 75 1331. CRED-ATEGO-
CREDO#EDEPOLHI-UENITCOMMODVS A: om. libri praeter A: quem v. ex
ditlographia recte repetit Ussingius 1332. . . UMUIRUMECCUMUIDEO-
REDEUNTÉMDOMUM#QUISHICST A. cf. v. 1333. Bonum uirum eccum
uideo se recipit (serecipit D) domum libri praeter A Versum uncis
inclusit Hasperus Qui sequuntur tres versus ex ultima scaena (1382 sqq.)
desumpti sunt: cum A (qui tamen initium exhibet: cf. v. 1332) omisit
Geppertus: pro quibus aliud quid olim exstitisse dubitanter conicit
Hasperus 1333. Hanno] spat. om. C Quis hic est libri: cf. A
v. 1332 Agor.] spat. B. om CFZ utrum uis B. utrum F. utrum
is Z. utrumque est Acidalius et leno lycus BCDZ. leno lycus
F. et leno et lycus vulgabatur. nel leno nel lycus ex loco inferiore Us-
singius 1334. Agor. praem. FZ inseruitute C filias habuit (habuit
ex hubuit B) BC. habuit duas filias DFZ 1335. mihi libri
Aurifur Z mi auri hic fur est Bothius. mi auri fur est Weisius recte
Hanno] spat. B

AGORASTOCLES

Rapiámus in ius.

HANNO

Mínume.

AGORASTOCLES

Quapropter?

HANNO

Quia

Iniuriarum multo induci satius est.

LYCVS. AGORASTOCLES. HANNO. ANTAMOEINIDES

LYCVS

Decipitur nemo meá quidem senténtia,

Qui suis amicis nárrat recte rés suas:

Nam omnibus amicis meis idem unum cónuenit 1340

Vt mé suspendam, ne áddicar Agorástocli.

AGORASTOCLES

Leno, eámus in ius.

LYCVS

Óbsecro te, Agorástocles,

Suspendere ut me líceat.

*De v. 1336. 1337 cf. Schueth l. s. s. p. 39 1336. Agor.] spat. om. C. in eodem rapiamus cras. D RAPIAMUSINI/vel T/US#MINIME#QUA-
PROPTER#QUIA A in ius Pius. intus B C D F Z Hanno] spat. B
Minime libri cum A Agor.] spat. B Hanno] spat. B
1337. INIURIARUM MULTO IN (IN dubiae) DICISATIUS EST A multo inducis
atius B. multo induci satius C (sacius) D F Z. multam dici satius
Lipsius Ant. l. II 5, A teste Gepperto Stud. Pl. vol. I p. 136. multam
indici Dousa duce Pio est; lycus B
Act. V sc. 6 LYCVS A. om. B uno v. vacuo: cf. v. 1337. LICVS LENO
EIDEMII D³. om. C uno v. vacuo Spatio relicto pro personarum notis intra
versus ipsas in principiis B ponit usque ad finem fabulae 1338. Pers. om.
CD DECIPITURNEMOMEAQUIDEMSENTENTIA A ecipitur cum spat. C
mea quidem B cum A. quidem mea C D F Z 1339. Sic A, nisi quod
SUISAMICIS Quis vis CD¹. corr. D⁴. Quis quis B. Quis suis Lambinus
1340. NAMOMNIBUSAMICISMEISIDEMUNUMCONTI/min. prob. E/NE/min. prob.
I/T A meis idem unum Camerarius cum A. meis id demunum CD¹. meis
id demunū D⁴. musi demunum B. meis id demum FZ. id unum Lange-
nus p. 223 con uenit C 1341. UTMESUSPENDAMNEADDICARAGORA-
STOCLI A addicare BCD¹. corr. D⁴. abdicar F agorasto cli B
1342. Agor.] spat. om. C LENO EAMUSINIUS#OPSECROTEAGORASTOCLES
A eam Z: corr. Pius inius CD. intus F Lyc.] spat. B obse-
crote agori(sup. scr. a)sto cles B 1343. SUSPENDEREUTMELICEAT#IN-*

HANNO

In ius té uoco.

LYCVS

Quid tibi mecum autemst?

HANNO

Quia enim hasce aio liberas

Ingenuasque esse filias ambas meas.

1345

Eae sunt subruptae cum nutrice paruolae.

LYCVS

Iam pridem equidem istuc sciui et miratus fui

Neminem uenire, qui istas adsereret manu.

Meae quidem profecto non sunt.

ANTAMORNIDES

Leno, in ius eas.

LYCVS

De prandio tu dicis: debetur, dabo.

1350

IUSTEUOCO A Han.] spat. om. C In ius te *Guyetus cum A*. Leno in ius te (iniuste BC) libri praeter A. Leno in ius *Lambinus* uocat (o sup. at) B. uco *Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 686* leno servato 1344. QUIDTIRIMECUMAUTEM#QU . . HASDICOL . . E—A autemst *Hasperus. autem libri cum A* Han.] spat. om. C Quia enim *Bothius*. Quia libri cum A. *Quin Muellerus Pros. Pl. p. 249* hasce aio liberas *Camerarius*. hasce moliberas B. hasce modo liberas CDFZ. hasce affirmo liberas *Pylades* Quia enim has dico liberas conicias ex A: cf. *Studemundus Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 66*, *Schmidtus de dem. pron. form. p. 35*. Quia hasce domo aio liberas *Goellerus ad Truc. p. 105*. Quia illasce aio liberas *Hasperus* 1345. INGENUASQ;ESSEFILIASAMPASMEAS A Ingenuas que B 1346. E(vel I, T)AE(vel I, T)SUNT#SUBREPTAEQ;UMNUTRICEPARUOLAE A Eae *Bothius cum A*. te B (Te) CD¹. he D⁴. quae FZ subruptae F. surruptae BD. surrupte C. surreptae Z. subreptae def. *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 251 sqq.* cum nutrice B. cum nutrice D. cum nutrix Z: corr. *Hermolaus paruulae libri praeter A* (paruule C) 1347. IAMPRIDEMEQUIDEMISTUCSCIUIETMIRATUSFUI A Iamquidem (p ex u) D equidem om. B istos suet B 1348. NEMINEMUENIREQUIISTASAD(min. prob. s)SERERETMANU A Neminem (= Nemnem) uenire *Bentleius ad Ter. Hec. III 1, 1, Reizius: cf. Hasperus p. 298 (22)*. Nemon ueniret *Muellerus Pros. Pl. p. 249*. Noenum uenire *Bergkii Beitr. p. 23* Venire neminem istas qui *Bothius cum Guyeto manu F cum A, Hermolaus. manum BCDZ* 1349. MEAEQUIDEMPROFECTO NONSUNT#LENO AS, dubia post # lectione A Meaequidem B. meae quidem C. me e quidem D quidem om. *Pylades Ant.] spat. om. C inluseas BCD¹: corr. D⁴* 1350. Lyc.] spat. om. C DEPRANDIOTUDICISDEBETURDABO A deprandio CD tudicia D debetur B

• AGORASTOCLES
Duplúm pro furto mi ópus est.
• LYCVS
Sume hinc quídlubet.
HANNO
Et míhi suppliciis múltis.
LYCVS
Súme hinc quídlubet.
ANTAMONIDES
(Et míhi quidem mina argénti.
LYCVS
Sume hinc quídlubet.
Colló rem soluam iam ómnibus, quasi báiolus.
AGORASTOCLES
Numquíd recusas cónta me?
LYCVS
Haud uerbúm quidem. 1355
AGORASTOCLES
Ite ígitur intro, múlieres. sed, pátrúe mi,
Tuam, út dixisti, míhi desponde filiam.
HANNO
Haud áliter ausim.

1351. DUPLUMPROFURTOOPUSEST#SUMEHINCQUODLUBET A Duplo
Ussingius pro furto D. proferto C mihi libri praeter A. Muellerus
Pros. Pl. p. 509 Lye] E atramento scriptum B. spat. om. C sume ex
sumet B quídlubet Acidalius. quidem libri praeter A 1352. Han.]
spat. om. CD ETMHI SUPPLICIIS MULTIS SUMEH . . . QUODLUBET A
supplicis DZ. suplicis C. supplices ei s. ei B Lye.] spat. om. C
quid lubet BCD F. 1353—1355 ab eo qui scenam breviter studeret
confecti videntur Brachmanno de Bacch. Pl. retract. scen. p. 73 sq.
cf. Schueth l. s. s. p. 40 1353. Om. A. Geppertus minimam D^h FZ
corr. Camerarius. minimam BCD Lye.] spat. om. C quid lubet
libri: quídlubet Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 102 1354. Sic A. nisi
quod QUASIBAIOLUS. prob. u. Lye] A Collo rem Z cum A. colorum
BCDF soluamiam B quasibaiolus B Post e 1354 in marg. B
X plauti X exhibet 1355. Agor.] om. FZ Sic A. nisi quod CON-
TRAM#HAUDVERBUMQUIDEM Num quid B. nunquid F. contrame
B Lye.] Ag. D^h FZ spat. om. C Haud uertum quidem Turnebus
Ait. X 24. procul dubio e membran. Idem Lombinus testatur in suis
libris ceteribus esse. qui tamen proponit Ne uerbum quidem. ut Adier-
sum quidem BCD FZ contra Lye. Ne aduersum quidem Salmonius
cf. Schueth l. s. s. p. 40 Ab hoc versu totam scenam reliquam
delet Ussingius 1356. Agor.] spat. om. CDFZ IDENTITUTEM
MULIERESS-EDPATRUMI A Ite igitur B i te igitur D set B
patro- mihi BCDZ 1357. TUAMUTITUTEM ei ei ei t MINIDESP NIS-
FILIAM A utdixisti B filiam B 1358. HAUTALITUT I. om.

ANTAMOEENIDES

Béne uale.

AGORASTOCLES

Et tu béne uale.)

ANTAMOEENIDES

Leno, árrabonem hoc pró mina mecúm fero.

LYCVS

Perii hércle.

AGORASTOCLES

Immo haud multó post, si in ius uéneris. 1360

LYCVS

Quin égomet tibi me addíco: quid praetóre opust?

Verum ópsecro te ut líceat simplum sóluere:

Trecéntos Philippos crédo conradí potis.

Cras aúctionem fáciam.

AGORASTOCLES

Tantispér quidem

Vt síis apud me línea in custódia.

1365

LYCVS

Fíát.

AGORASTOCLES

Sequere intro, pátrúe mi, ut festúm diem

Habeámus hilare hunc huíus malo et nostró bono.

*prob. F/E(vel I, T)RAUSIM#BENEUALE#ETTUUALEBENE A Haudaliiter-
ausim B ausim] uisum Franckenus l. s. s. p. 172 ettu C 1359. L praef.
D³ LENOARRABONEMHOCPRONAMECUMFERO A arabonem BDZ. ara-
bonem (apost. sup. scr.) C hoc] hunc Dousa, Pistoris, Lambinus. heic Has-
perus promina C mecum sup. scr. D. in prior in duarum litt. (ma?) lit. B
1360. PERIIHERCLE#IMMOHAUDMULTOPOSTSIINI/vel T/USUENERIS A
inmo B si scripsimus ex A. om. B C D F Z. cum Dousa, Fleckeisenus
Exerc. cr. p. 21 intus B (post-) C D F 1361. Spat. om. CD QUINEGO-
NETTIBIMEADDICOQUIDPRAETOREOPUSEST A ego met B quod CD.
quot B pretore CD. proto re B (reopus) opust Pylades. opus est
libri cum A 1362. UERUMOPSECROTEUTLICEATSIMPLUMSOLUERE A
obsecro libri praeter A symplum Z. Plerique cum soluere iungunt Trec
Phil. (v. 1363) 1363. TRECENTOSPHILIPPOSCREDOCONRADIPOTEST A
phippos B Trecentos, credo, ad Philippos Bentleius ad Ter. Phorm. I 4, 13
potis scripsimus. potest libri cum A 1364. CRASAUCTIONEMFACIAM#-
TANTISPERQUIDEM A Agor. | spat. om. B 1365. UTSISAPUDMELIGNEAIN-
CUSTODIA A utais C lignea] igne F incustodia C 1366. Lyc. | om. F'
FIAT#SEQUEREINTROPATRUEMIUTFESTUMDIEM A miut B ut hunc
festum libri praeter A (ut, t e corr. C). ut festum hunc Bothius: cf.
v. 1367 dem B. diem sup. scr. D Cf. Brachmannus l. s. s. p. 75
1367. HABEAMUSILAREMHUIUSMALOETNOSTROBONO A habemus
CD. idem ex habeamus B hilare Bentleius ad Ter. Ad. II 4, 22.*

Multúm ualete. multa uerba fécimur:
 Malúm postremo omne ád lenonem réccidit.
 Nunc, quód postremumst cóndimentum fábulae, 1370
 Si plácuit, plausum póstulat comoédia.

**AGORASTOCLES. LYCVS. HANNO. ADELPHASIVM.
 ANTERASTYLIS. ANTAMOEINIDES**

AGORASTOCLES

Quam rém agis, miles? quí lubet patruó meo
 Loqui inclementer? né mirere múlieres
 Quod eúm sequuntur: módo cognouit fílias
 Suas ésse hasce ambas.

LYCVS

Hém, quod uerbum aurís meas 1375

hilarem libri (1 ex r B) cum A hunc add. ex v. antecedenti Hasperus: om. libri cum A cum huius malo Luchsius de gen. p. 34. de et huius cogitauerat Muellerus Pros. Pl. p. 500: cf. p. 320
 1368. MULTUMUALETEMULTAUERBAFECIMUS A 1369. MALUMPOST(vel I, E)T(vel I, min. prob. E)ROOMNEADLENONEMRECCIDIT A postremo omne hoc Pylades. postremo hoc omne Acidalius. postremod omne reicit Ritschellius Nov. exc. p. 87 reccidit ex A Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 63. redit BC (ex rediit) DFZ 1370. Sic A, nisi quod POSTREMUMEST Nunc quid libri praeter A, nisi quod nū D: corr. Pylades postremum est libri cum A fabulę C. fabule B 1371. Sic A, nisi quod COMOEDIA Siplacuit C comocedia B. comedia C
 Act. V sc. 7 Continuat nullo intervallo superioribus A: unius v. spatium exhibent BC. augu eidem D³ Totam hanc scaenam, quam ut suppositam Camerarius prorsus omisit, e duplici recensione repelebant Bothius, Lomanus p. 57, Hasperus l. s. s., Goetzius Acta Soc. phil. Lips. vol. VI p. 253, 267, 326, Brachmannus l. s. s. p. 73 sqq., Schuch l. s. s. p. 38 sqq., Langrehr l. s. s. p. 22 sq.: quorum quidem utrum exitum damnet dubitat cum Bothio Lomanus, posteriorem damnant reliqui omnes: quos contra priorem in suspicionem vocant Braggius Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 244, Brugmanus thes. I, Stephanus de Pithoeanis in Iur. scholiis (diss. Bonn. a. 1882) thes. III. Turbas quasdam iam Saracenus detexerat, quas tota scaena 'post convitia militis in Hannonem' posita expediri posse putabat Pius, deletis versibus 1355—1397 Usingius. Cf. Franckenus l. s. s. p. 171 sqq.
 In CD personae desunt 1372. QUAMREMAGY(vel E)SMELIUSQUILIBETPATRUOMEIO A uam rem cum spat. C agis Weisius cum A. agitis BC D. agit is FZ. agitas Bothius quilubet BC 1373. Sic A ne mirere FZ. meminere B (prior m in n corr.) C. me minere D 1374. Sic A, nisi quod FILIAS secuntur libri praeter A, nisi quod sequuntur Z 1375. ST-ASESSEHASCEAMBAS#HEMQUODUERBUMAURE(vel I)AMEAS A Suas esse hasce ambas B cum A. suas hasce esse ambas CD, Vaticani Lipsii Ant. l. V 19. suas esse has ambas Z. suas hasce esse amissas F Lyc.] AN D³. spat. om. C Em Geppertus hauris D. aures (i s.

Tetigít? nunc perii.

ANTAMOEENIDES

Haec unde perierúnt domo?

AGORASTOCLES

Cartháginienſes ſúnt.

LYCVS

At ego ſum pérditus.

Illúc ego metuei ſémper ne cognóſceret

Eas áliquis: quod nunc fáctumſt. uae miſeró mihi.

Periére, opinor, dúódeuigintí minae, 1380

Qui olim háſce emi.

AGORASTOCLES

Et tute ípſe periíſtí, Lyce.

HANNO

Quis hic éſt?

AGORASTOCLES

Vtrumuis éſt uel leno uél lycus.

In ſéruitute hic filias habuít tuas,

e) B 1376. TETIGI(I s. v.)TNUNCPERII#UNDEHAECPERIERUNTDOMO A
Militis personam, pro qua AB spatium, restituit Seyffertus Philol.
vol. 29 (a. 1870) p. 404. Ag inserit D^s Haec unde Muellerus Pros.
Pl. p. 689. unde hae libri praeter A (undehaeper- B. hę C. he D).
Unde haec Bothius. Unde haec huc Hasperus. nam unde hae Pylades
perierunt domo Bothius cum AC. perierunt # domo BD. pro
spat. Ag. habent F'Z De v. 1377 sqq. cf. Brachmannus l. s. s. et Schue-
thius l. s. s. p. 40 1377. Hunc v. post v. 1381 libri repetunt, ubi cum
del. Bothius: alterius loci scripturis apicem addidimus Pers. cum B
add. Bothius Sic A, nisi quod CARTHAGINIENSES Carthaginiensis
B' C' D' Lyc.] AN D^s. spat. om. C Ategosum, m in lit. B
1378. ILLUCEGOMETU . . SEMPERNE(vel I)COGNOSCERET(in lacunam quadrat
EI vel minus prob. o) A illud F' metui B C D F Z necognosceret
CD 1379. EASALIKUISQUODNUNCFACIUMST#UAE MISEROMIHI A
eas om. F' factum est libri praeter A Spat. ante uae B cum A
ue C 1380. PE(vel I)RIEREOPINORDUODE(vel I)UIGINTIMINAE A
duo deuiginti CD. duo de uiginti B minę C 1381. QUIHAS-
CEEMI#ETTUTEIPSEPERISTILYCE A Qui olim hasce scripsimus. Qui

hasce libri, nisi quod Quiesce B et hasce D tute Bothius, Muellerus
Pros. Pl. p. 666 cum A. tu libri reliqui (ettuipse C) Ag| spat. om. C
periisti Pylades. peristi libri cum A Post hunc v. repetitur in B C D F Z
v. 1377 V. 1382—1384 etiam post v. 1332 exstant, ubi vide librorum
scripturam 1382. Ab hoc inde v. usque ad v. 1419 deficit A
Agor.] spat. B. om. F'Z Utrumuis est uel leno uel lycus Lipsius
Ant. l. V 19. Ut trum uis est nouvelle nouellicus B. Utrumuis est
nouelle nouellicus CD. utrum is est nouvelle nouellicus F'Z, ubi
utrumque est Acidalius 1383. inseruitute C abuit B

Et mi auri fur est.

HANNO

Bellum hominem, quem noveris.

AGORASTOCLES

Leno, rapacem te esse semper credidi: 1385

Verum etiam furacem aiunt qui norunt magis.

LYCUS

Accedam. per ego te tua genua oro obsecro

Et hunc, cognatum quem tuum esse intellego:

Quando boni estis, ut bonos facere addecat,

Facite ut vos vostro subueniatis supplici. 1390

Iam pridem equidem istas esse sciui liberas

Et exspectabam, si qui eas assereret manu:

Nam meae eae prosum non sunt. tum autem aurum

tuum

Reddam, quod apud mest, et ius iurandum dabo

Me malitiose nil fecisse, Agorastocles. 1395

AGORASTOCLES

Quid mihi par facere sit, ego mequom consulam.

tua B. duas ex mias C. duas DFZ 1384. Agor. praem. FZ
mihi libri for B. Hanno] spat. B. om. C. quemueris B. quoi igno-
ueris Franckenus l. s. s. p. 173 De r. 1385 sq. cf. Brachmannus p. 74
1385. Agor.] spat. BD. om. CFZ Leno (e ex e) C. Lenorapacem
B. esse sup. scr. D. Post h. v. in margine habet B: X penulus
X: cf. v. 1222 1386. et iam B. et Bothius furacem aiunt Brizius Nor.
ann. vol. 101 (a. 1870) p. 767. furacem libri. furacem ei te Hasperus
quinorunt BC. qui nouerunt Pylades. norunt qui norunt
Bothius 1387. Lyc.] ita FZ. spat. B. om. C. per ego te tua
genua oro Geppertus, Muellerus Nachtr. p. 87. per egotetu ate genua
B. per ego te tua te genua CDFZ. per ego genua tua ted
Hasperus. per ego te tua genua Bothius 1388. tuum libri
1389 ut bono facere B. 1390. Facite ut vos vostro Hasperus. Fa-
cite et uestro (uŕo CDF) libri. Ita facite et vostro Geppertus edidit.
Facitote et vostro Bothius. Facite oro ut vostro Pylades sub ue-
niatis D. 1391. Iam pridem mequidem B. istas esse sciui Bothius.
istas sciui esse libri. sciui istas esse Pylades 1392. siqui eas BC.
si quis eas FZ. si eas quis Weisius. si quis Bothius manu Z.
manum BCD 1393. Spat. praem. D. meae eae Geppertus. meae meq
C) libri. meae quidem Kochius Nor. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 243. eae
meae Hasperus eas. nam meae Bothius prosum BCD¹. prorsum D¹ Z.
prohorsus F. profecto Pareus tumantem (e ex i) B. tibi autem Py-
lades tuam B. tuum reliqui 1394. Red dam B. me est libri
1395. nihil libri De r. 1396 sq. cf. Brachmannus l. s. s. p. 74 1396.
Agor.] spat. B. om. CD Quid Hasperus. Quod libri facere sit, ego

Omítte genua.

LYCVS

Omítto, si ita senténtiast.

ANTAMOEINIDES

Heús tu, leno.

LYCVS

Quíd lenonem uís inter negótium?

ANTAMOEINIDES

Vt minam mi argénti reddas, priús quam in neruom ab-
ducere.

LYCVS

Deí meliora fáxint.

ANTAMOEINIDES

Sic est: hódie cenabís foris, 1400

Aúrum, argentum, cóllum, leno, trís res nunc debés simul.

HANNO

Quíd me in hac re fácere deceat, égomet mecum cógito.

mecum *Mahlerus* p. 26. facere sit cum (quom *B*) egomet *BCD*. facere sit tamen egomet *F*. facere sit inde tamen egomet *Z*. facere sit, mecum egomet *Geppertus*. facerest egomet mecum *Seiffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 461 dubitanter*. facere est commodum egomet *Bothius* 1397. Ante omítte *spat. CD* Lyc.] *spat. B* omítto *Hasperus*. mitto *libri*, nisi quod mittosíita iungit *B* sententia est *B*. sententia est *CDFZ* 1398. Antam.] ita *Seiffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 405, Stephanus l. s. s. Agor. BFZ* Heustuleno *B* Lyc. *FZ. spat. B* Quod *C* 1399. Antam.] ita *Seiffertus, Stephanus*. Agor. *BFZ* Vt minam mi argenti *Muellerus Nachtr. p. 11*. Utinam mihi argentum *libri*. Minam mi argenti *Seiffertus l. l. s.* Vt tu iam mi argentum *Hasperus*. Vt minam argenti mihi *idem Muellerus eodem loco*. Ut iamiam mi argentum *Geppertus*. Ut nunc argentum mihi *Bothius*. Meum uti iam mi argentum *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 244*. Utinam argentum mihi *Pylades* priusquam *B* priusquam hinc *Gronoviana* in neruum (innervum *C*) *libri* 1400. Dei meliora *Hasperus*. De meliora *B*. Di (Dii *F*) meliora *reliqui* faxsit *B* Antam.] ita *Seiffertus l. s. s. Agor. FZ. spat. B* Sic est: hodie *Ussingius*. Sicest ideo *B*. Sic est ideo *CD*. Sic est tu ideo *Z*. Sic est uideo *F*. Sic est: tu hodie *Hasperus*. Sicut uideo *Geppertus* cenabilis *B* 1401. leno tris res *Lipsius Ant. lect. V 19 e cod. Vatic.* lenostris re *BCDF*, nisi quod renunc iungit *B*. leno scias te *Z*. leno tria tu *Bothius*. leno tres res *Pareus* nunc *om. Pylades* debes *cx* debemus *C*. debere *Z* semul *CDF*. semel *B*. simul *Z* De v. 1402—1404 cf. *Brachmannus l. s. s. p. 74 et Franckennus l. s. s. p. 174, qui sic transponit: 1402. 1404. 1403 1402*. me in hac re facere *Geppertus*. me hac re facere (meh ac refacere *B*) *libri*. med hac re f. *Bothius*. me hac iu re f. *Reizius*. me hac re nunc (vel

Sí uolo hunc ulcisci, litis séquar in alieno óppido,
Quántum audiui ingénium et mores éius quo pactó sient.

ADELPHASIVM

Mí pater, ne quíd tibi quom istoc reí sit incassum ób-
secro. 1405

ANTERASTYLIS

Aúsculta soróri. abi, díiunge inimitias cum ínprobo.

HANNO

Hóc age sis, lenó. quamquam ego te méruisse ut per-
eás scio,

Nón experiar técum.

AGORASTOCLES

Neque ego, si aúrum mihi reddés meum,
Léno, quando ex nérúo emissu's cónpingare in cárcerem.

LECVS

Iámne autem, ut solés?

ANTAMORNIDES

Ego, Poene, tibi me purgatúm uolo. 1410
Sí quid dixi irátus aduorsum ánimi tui senténtiam:
Íd uti ignoscas, quaéso, et quom istas ínuenisti fílias,

iam) f. *Muellerus Pros. Pl. p. 730* ego met *C* 1403. Sic *B*. Sei *Hasperus* ulciscilitis *B* litisequar *D* sequor *Z* inalieno *C* opido *D*: corr. eadem manus. opido *F* Vers. del. *Ussingius* 1404. quo pacto *FZ*. quod pacto *CD*. quod pecto *B*: cf. *Bergkii Beitr. p. 58* 1405. Adel. *D*³ Ni pater *B*. Nipater *C* nequit tibi quom isto crei *B* cum libri praeter *B* sit *Bothius*. siet *BCDFZ* incassum obsecro *Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 777*. ac massum obsecro *BCD*. te maxime (maxime *Z*) obsecro *FZ*, *Spengelius Plaut. p. 103*. maxime obsecro *Bothius* siet ted obsecro *Weisius*. siet, tecum obsecro *Bergkii Beitr. p. 47 dubitanter*. siet amasso obsecro *Geppertus*. sit. Hanno. At mas sum. Ant. Obsecro *Ussingius* 1406. soroi *B*. soror i *Z* abidi iunge *B* disiunge *F* inimicicias *C* 1407. Hocas- gesis *B*. Hoc agesis *C* quam quam *BC* egote *BC* meruisse te sine ego *Z* 1408. Agor.] spat. *B*. om. *C* ego om. *DFZ* sime aurum reddes *C* reddas *Gronoviana V. 1409—1413 uncia inclusit Ussingius* 1409. *Militi dat. v. Brachmannus l. s. s. p. 74* exneruo *C* emissus *CDFZ*. emisus *B* compingare *CD* incarcerationem (em ex am) *C* Versus vix intellegi potest 1410. Iamne *Spengelius Plaut. p. 16*. Iam libri uti soles *Bothius* Antam.] ita *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 404. om. libri: cf. Brachmannus l. s. s. p. 74* poene *BC*. pene *D*. pene *FZ*. poenae *Lipsius Ant. lect. V 19* me tibi vulgo purgatum *FZ*. pugnatum *BCD*¹: corr. *D*⁴ 1411. Si- quid *BC* aduersum *C* 1412. Et *Geppertus edidit*. It idem *Pl. Stud. vol. I p. 136* Iduti *B* quæso *C* quomistas *B*. cum istas

Íta me di ament, út mihi uolup est.

HANNO

Ígnosco et credó tibi.

ANTAMORNIDES

Léno, tu autem amícam mihi des fácito aut mihi red-
dás minam.

LYCVS

Vín tibicinám meam habere?

ANTAMORNIDES

Níl moror tibícínám: 1415

Néscias, utrum eí maiores búccaene an mammaé sient.

LYCVS

Dábo quae placeat.

ANTAMORNIDES

Cúra.

LYCVS

At aurum crás ad te referám tuom.

AGORASTOCLES

Fácito in memoria hábeas.

LYCVS

Miles, séquere me.

ANTAMORNIDES

Ego ueró sequor.

AGORASTOCLES

Quíd ais, patrue? cuándo hinc ire cógitas Cartháginem?

CDFZ 1413. Itamediament *B* ut mihi uolup est *Seiffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 406.* mihi uoluptatis est *libri*. id mihi uolupe est *ed. Geppertus*. mi uoluptati est *Hasperus*. mihi uoluptast *Pylades* Hanno] *spat. B. om. C* Credo et ignosco *Geppertus* 1414. Leno tu autem (*Lenotnatem B*) *libri*. Tu aut *Hasperus auctore Ritschelio*. Leno, tu aut *Pylades* aut mihi reddas minam *Seiffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 406, Stephanus l. s. s.* aut auri mihi reddas minam *libri*. mihi des aut auri reddas minam *Geppertus*. reddas facito aut auri mihi minam *Bothius* 1415. tibi cinam *utroque loco B* Antam.] *spat. B* nihil *libri* 1416. utrum ei maiores *FZ*. utrumeim mores *B*. utrum ei mores *CD*. utrae ei maiores *Bothius* buccene *BCD* amammae *B*. amammae *D*. amammē *C* 1417. Dabo que *B*. Daboque *CD*. Dabo quod *FZ* placeat, *alt. a ex n C* Antam.] *spat. B. om. C* Curato *Bothius*. Tu cura *Hasperus* At (*vel* *Atque vel* *Et*) aurum *Muellerus Nachtr. p. 107. aurum libri* Lyc.] *spat. B. om. C* cras at te referam tuum *Lipsius Ant. lect. V 19. crassatere feramtuum B. crassat ereferam tuum (ex tuam) C. cras sat ereferam tuum D. cras sat referam tum FZ. cras staterae feram tuum Pylades* 1418. Facito *D⁴FZ*. Facto *BCD¹* immemoria *B*. inmemoria *C* Lyc.] *spat. B. om. C. Agorastocli continuat Bothius* sequereme *B* Ant.] *spat. B. om. C* 1419. AG.

Nám tecum mi una íre certumst.

HANNO

Vbi primum potero, ílico. 1420

AGORASTOCLES

Dum aúctionem fácio, hic opus est áliquot ut manéas dies.

HANNO

Fáciam ita ut uis.

AGORASTOCLES

Áge sis, eamus: nós curemus. plaúдите.

praem. D. spat. om. C Quidais *B.* quod ais *C.* Quid agis *F*
hincirecogita *B* cartaginem *CD* Versuum 1420—1422 *frustula*
quaedam duae (quae nunc in quinque partes distractae sunt, Ambrosiani
laciniae serrarunt haec: (1420) NAM et AIRECERTUM (in lacunam qua-
drant tecum mihi un), (1421) DUMA et OOPTSESTALIQ (quadrant unctione-
nemfaci), (1422) FACIA et AMUSNGSCU ita, ut in prius spat. quadrent
velut mitanisagesise 1420. Namte cum mihi unaire (a ex i) *B* item-
que *A* ut vid. Nam tecum una (una sup. scr. *D*) ire *CDFZ*. Nam te-
cum me una ire *Hasperus*. Nam tecum una mi (rel me: ita *Bothius*, rel
Nam tecum mi una ire rel Nam tecum mi ire una *Muellerus Nachtr.*
p. 116. Nam mihi tecum una ire *Schoellius* certum est libri
Hanno] spat. *B. om. CD* 1421. facio *D*¹. *Pylades*. facto *BCD*¹*Z.*
facito *F* hic omisisse vid. *A: r. supra* aliquot *Z.* aliquod *BCD*.
aliquos *F* 1422. POE *praem. D* ita ut uis *CDFZ*. itauis *B.* ut
uis *Pylades* Agor.] ita *DZ.* spat. *B. om. CF* Agesis *BC*
Ante plaudite spat. *B.* quod *CDFZ* omittunt. *Hasperus* cum *Ritschelio*
Cantor inserit. *Q. Ussingius: cf. Lorenzianus ad Mostell. 199*²

PLAVTI PENVLVS EXPLICIT. INCIP̃ PERSA. *B.* PLAVTI POENV-
LVVS EXPLICIT INCIPIT PERSA *C.* PLAVTI POENV LVVS EXPLICIT
INCIPIT PER SA *D*³. In *A*, cuius de subscriptione plura in prae-
fatione, MACC¹rel *Q* servatum est: fuit igitur T MACCI PLAVTI

